

نه بلأو كراوهكانی مائپهړی بههشت

پاراستنی به تنهاخواپه رستی

حراسة التوحيد

نوسینی

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

وهرگیرانی

نه حمده میرزارؤسته می ی ژیرو

۲۰۰۹ م

۱۴۳۰ هـ

مائپهړی بههشت

ba8.org

مائپهړنکی ئیسلامی زانستی په روه رده یی یه و له پینا و بلأو کړدنه و دی نه و ئیسلامه یه که سه له فی
صالح - پیغه مبهړی خوا (صلی الله علیه وسلم) و هاو د لانی (رضی الله عنهم) له سهری بوون -
وه سهر به هیچ گروپ و لایه نیکی حیربی نیه.

مائپەرى بەھەشت

ئەو كىتەب و بابەت و لىكۆئىنەۋە شەرىئەتە ۋە دەپنە ھۆى:

۱. شارەزاكردى موسولمانان و پەرۋەردە كرنىان لەسەر رىگا راستەكەى ئىسلام، ئەمەش دەستەبەر دەبى بە گەپانەۋە بۇ پەپرەۋە رەسەنەكەى ئىسلام، كە برىتى يە لە قورئان و سوننەت، بە تىگەشتنى پىشىن و پىشەۋايانى ئوممەت.

۲. پاك كرنەۋەى بىروبەۋەر و رەۋشتى موسولمانان، لە دياردەكانى شىرك و كوفر و تاوان.

۳. پالاۋتن و تەصفىە كرنى ئاينى ئىسلام لە بىدعە و بۆچونە داھىنراۋەكان.

۴. وربا كرنەۋەى موسولمانان لە شوپنەۋارى خراپى رىۋايەتە لاۋاز و ھەلبەستراۋەكان.

۵. پتە و كرنى براپەتى يەكى راستەقىنە لەسەر بناغە فراۋانە جىگىرەكەى ئىسلام و نەھىشتن و كەمكرنەۋەى دەمارگىرى مەزھەبى و حىزبى.

ئامانجىمان:

ئاشناكردى كۆمەلگايە لە ئىسلامى رەسەن و دروستكردى تاك و كۆيەتى بۇ تىگەشتن لە سەرچاۋەكانى كە برىتىن لە قورئانى پىرۆز و سوننەتى صەحىح و ئاشكراكلدى ئەو شتانەى كە نامۆن بە ئىسلام و خراۋنەتە نىۋىيەۋە بە چەندىن دەستەۋازەى دەنگ و رەنگ و نوسراۋى لە بۋارەكانى بىروبەۋەر و رەۋشت و ئاكار و پەرۋەردە و زانست و پزىشكى و گەشەى كۆمەلايەتى.

خودايە داۋات ئى دەكەين دامەزراۋمان بكەيت ، و تەۋفىقىمان بەدەيت بۇ ھەر كار و گوڭقارنىكى جوان وچاك بەو شىۋەيەبى كەخۆت لىي رازىت.

ستافى مائپەرى بەھەشت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشه‌کی

الحمد لله المتوحد بصفات الكمال، المتنزه عن الأنداد والأمثال، أحمدته سبحانه وأشكره على
 جزيل الإنعام، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له الكبير المتعال، وأشهد أن محمداً عبده
 ورسوله أفضل من نطق وقال، صلى الله عليه وسلم وعلى جميع الأصحاب والآل.

أما بعد:

ئه م نامانه و گشت ئه و کيشه و ته‌نگرانه‌ی که شیخ و پیشه‌وامان به‌ریز شیخی گه‌وره
 عبدالعزیز کوپی باز په‌زاو په‌حمه‌تی خوای لی بیټ و خوشترین خانه و لانه‌ی پی
 ببه‌خشیت نویونی، که په‌یوه‌ندن به‌یه‌کتا په‌رستی خوای گه‌وره و واجب بونی له‌سه‌ر
 به‌نده‌کان، وه‌ئاگادار کردنه‌وه له‌هاوبه‌شی په‌یدا کردنی گه‌وره و بچوک و هوو
 هوکاره‌کان و برو بیانوه‌کانی که له‌زوریک له‌ولاتانی ئیسلامدا باون و بالی په‌شیان به‌سه‌ر
 موسلماناندا کیشاوه، وه‌ک دوعا و پارانه‌وه له‌مردوان و سورانه‌وه (طواف) به‌ده‌وری گورو
 مه‌زاره‌کاندا و مانه‌وه به‌ده‌وریانه‌وه، سه‌ر برپین بو غه‌یری خوا له‌سه‌ر دیمه‌ن و سه‌ر گورو
 مه‌زاره‌کان و شوینه به‌ناو پیروزه‌کان و هاوشانه‌کانیان، نه‌زر کردن بو مردوه‌کان و
 په‌یوه‌ست بون پی یانه‌وه، بیروباوه‌پ بون به‌وه‌ی که ئه‌وانه سود به‌مرؤف ده‌گه‌یه‌ن و
 زیانیان لی لاده‌دن و هر که سیک په‌نایان پی بگریټ سود مه‌ند ده‌بیټ و به‌هانایه‌وه
 دین.

هه‌روه‌ها جوړه‌ها هاوبه‌ش په‌یدا کړدنی تری بچوک وهک سویند خواردن به‌غیری خوا ، وه‌بیرو باوه‌ړت وایی که‌ئهم سوینده شه‌رعیانه‌یه ، وه‌هه‌روه‌ها بللی ی‌ئهمه له‌خواو له‌فلاڼه‌وه‌یه . ئهمه وگه‌لیکی تری له‌م جوړانه که‌له‌زوریک له‌ولاته ئیسلامیه‌کاندا بالاو ته‌شه‌نه‌ی کردوه و له‌سهر ئیسلامیشی حیساب ده‌که‌ن و به‌ناوی ئیسلامه‌وه‌ی ناو ده‌به‌ن . وه‌له‌وانه ناشتنی مردوه‌کان له‌ناو مزگه‌وته‌کانداو زوریک له‌بیدعه و تازه داهینراوه‌کان ...تد . ئالهم نامانده‌ا هینانه‌وه و به‌رپا کړدنی به‌لگه شه‌رعیه‌کان له‌قورئان و له‌سوننه‌تی تیدایه و به‌رچاو ده‌که‌ون و هه‌له‌کان پاست کړاونه‌وه و پون کړدنه‌وه‌ی پاست و هه‌قی تیدایه که‌ده‌ی سه‌لمینئ و ده‌بی‌ئ همو په‌رستشیه‌کان بو زاتی (الله) بکریټ ، وه‌ده‌بی‌ئ ئیخلاسیه‌ت و نیاز پاکی ئاین ته‌نیا بو ئه و بیټ و به‌س ، وه واز له‌همو جوړه هاوبه‌شی په‌یدا کړدنیک و هوکاره‌کانی به‌ینریت هر چه‌نده به‌پارانه‌وه و هانا بردن و پیروزی و نزیک بونه‌وه‌ش ناو بنریت . بو ئه‌وه‌ی که ئه‌گه‌ر ئهم نامانه به‌ویژدانه‌وه بخوینرینه‌وه و توژیک هوښ گوښ و عه‌قل هه‌بیټ ده‌زانرئ که‌یه‌کتا په‌رستی واته ته‌نیا خواپه‌رستی پاسته‌قینه چی یه و کامه‌یه و خوی پی له‌خوای بالا ده‌ست نزیک ده‌کاته‌وه و هه‌ول ده‌دات که‌یه‌کتا په‌رستیکي پوخت و بی خلټ و خاش بیټ و ئه‌مجار خوشک و براین و ده‌ورو به‌ری خوی بو بانگه‌شه بکات و هوښیاریان بکاته‌وه به‌تایبه‌تی ئه‌وانه‌ی که‌هه‌ل خه‌له‌تینراون له‌لایه‌ن هه‌وا بازان و فیل و ته‌له‌که‌بازان و گومپاو سه‌رلیشی‌واوه‌کانه‌وه . ده‌ی خوای گه‌وره په‌حم به‌شیخی پایه‌به‌رزمان بکات و پوچی پیروژ بکات و گوږه‌که‌ی پر له‌نور بکات . وه‌داوا له‌خوای گه‌وره ده‌که‌ین که‌سود مه‌ند بین له‌زانست و زانیاریه‌کانی و به‌په‌حمه‌تی

خوۍ ئه وو هه مو زانایانی موسلمانان و سهرتاپای پیاو چاکانی برودار دابپوښتیت..
خو‌اش له هه موان زاناتره (والله اعلم)

وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم.

عبدالله بن عبدالرحمن الجبرین ۱۴۲۳/۱۱/۴ هـ

عه‌قیده‌و بیرو باوه‌پی راسته‌قینه‌و دژه‌کانی

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه.

أما بعد:

له‌بهر ئه‌وه‌ی بیرو باوه‌پی راسته‌قینه‌و بڼه‌پرت و بڼه‌مای ئایینی ئیسلامه، و بڼچینه‌و بڼاغه‌ی رپیازی ئایینه‌و یا رپیازی زانایانه، بویه‌و ام به‌باش زانی که‌بابه‌ت و مانشیت‌ی واته‌سه‌ردی‌پی محازره‌که‌م بیټ، که‌به‌به‌لگه‌ شه‌رعیه‌کان له‌قورئان و سوننه‌ت پون کراوه‌ته‌وه، دیاره‌ه‌مو کارو کرده‌وه‌کان و قسه‌و گفتاره‌کان ئه‌گه‌ر له‌عه‌قیده‌و بیرو باوه‌پی‌کی راسته‌قینه‌وه‌ دهر بچن به‌راست وهر ده‌گیرین و خی‌راو بی‌سی‌و دو‌لی کردن بپروای پی‌ده‌کرین^(۱). به‌لام ئه‌گه‌ر به‌پیچه‌وانه‌وه‌ له‌که‌سی‌کی خاوه‌ن بیرو باوه‌پی چه‌وت و ناراست و ناقول‌اوه‌ دهر بچن، ئه‌وا قسه‌و کرداره‌کانی له‌گویی‌ی خوی‌تی ناپه‌رن و په‌رش و بلا‌و ده‌بن و که‌س بپروای پی‌ناکات و هه‌ر لاشی‌لی ناکه‌نه‌وه‌ هه‌روه‌کو خوای‌گه‌وره‌ ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنْ

(۱) واته: هه‌مو قسه‌و کارو کرده‌وه‌یه‌ک (العمل) له‌هه‌ر که‌سی‌که‌وه‌ دهر بچن، که‌خاوه‌نه‌که‌ی خاوه‌ن بیرو باوه‌پی‌کی پوخت و پاک و راسته‌قینه‌و بیټ و به‌کرده‌وه‌ له‌مه‌یدانی چاکه‌ و راستی‌دا له‌خوی‌دا په‌نگ بداته‌وه، ئه‌وا خه‌ل‌کی بی‌سی‌و دو‌لی کردن بپروای پی‌ده‌کن و لی‌وهرده‌گرن و کاریگه‌ری ته‌واویشی‌له‌دل‌و دهرونی خه‌ل‌کی‌دا ده‌بیټ‌و تیا‌ی‌اندا په‌نگ ده‌داته‌وه، چونکه‌ ئه‌و کات خاوه‌نی متمانه‌ی خوی‌ته‌ی له‌ناو خه‌ل‌کی‌و له‌ناو کۆمه‌لگادا (وه‌رگپ).

الْحَاسِرِينَ ﴿١﴾ هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ ﴿٢﴾.

ثایه‌تو به‌لگه له‌م بواره‌دا گه‌لێک زۆرن چ له‌قورئانی پی‌رۆزداو چ له‌سوننه‌تی پی‌غه‌مبه‌ردا ﷺ که‌بیرو باوه‌رو عه‌قیده‌ی پوخته‌و کاکله‌و بی‌غهل‌و غه‌شو پاسته‌قینه له‌بروا بون به‌خوا(الله) و فریشته‌کان و کتیبه‌ ئاسمانیه‌کان و پۆژی دوا‌یی و قه‌ده‌ری خوا به‌خێرو به‌شه‌پیه‌وه‌دا گرد ده‌بنه‌وه. واته: ئیمان و عه‌قیده‌ی پوخت بریتیه له‌و شه‌ش پایه‌ی که‌له‌سه‌ره‌وه ناومان هێنان، ئائه‌و شه‌ش شتانه بریتین له‌بنه‌ماو بنه‌په‌تی بیرو باوه‌رو عه‌قیده‌ی پاسته‌قینه که‌قورئانی پی‌رۆزیان پی‌هاتۆته‌ خوار، و خوای گه‌وره محمد ﷺ په‌یامبه‌ری خوی پی‌ناردوه.

له‌م بنه‌په‌ته‌وه چه‌ندان لقو چل‌و پۆی تری لی‌جیا بونه‌ته‌وه له‌کارو باره‌کانی غه‌یبی(په‌نه‌ان) که‌پی‌ویسته به‌ته‌واوی برومان پی‌یان هه‌بی‌ت. وه‌به‌هه‌موئه‌و شتانه‌ی

(١) أ- سورة المائدة: (٥)

ب- واته: هه‌ر که‌سێک باوه‌ری به‌به‌رنامه‌و په‌په‌وه‌و پرۆگرام و شه‌ریعه‌ت و یاسا و پێسای خوا نه‌بی‌ت، ئه‌وه هه‌مو کرده‌وه‌کانی هه‌ل ده‌وه‌شیننه‌وه‌و پوچه‌ل ده‌رده‌چن و له‌پۆژی قیامه‌تیشدا له‌زیان مه‌ندان و خه‌ساره‌ت مه‌ندان ده‌بی‌ت. (وه‌رگێ‌).

(٢) أ- سورة الزمر: (٦٥).

ب- واته: ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ تو له‌لایه‌ن خوا س‌روش(وحی) ت بۆ هاتۆته‌ خوار و هه‌روه‌ها بۆ هه‌مو ئه‌و پی‌غه‌مبه‌رانه‌شی که‌له‌پیش تۆدا هاتون ئه‌م س‌روشه‌ هاتۆته‌ خوارو به‌هه‌موتان گوتراوه که‌ئه‌گه‌ر له‌خوای په‌روه‌ردگار به‌ولاوه هه‌چ که‌سو شتیکی تر به‌رست و هاوه‌ل و وینه‌ واته شه‌ریکی بۆ دابنێن ئه‌وه هه‌مو کرده‌وه‌کانتان هه‌ل ده‌وه‌شیننه‌وه‌و پوچه‌ل ده‌بنه‌وه‌و ده‌پوکی‌نه‌وه‌و ده‌سو‌تین و سو‌دیان لی‌ نابین و ده‌چه‌ ریزی زیانه‌ندان وه‌ له‌دنیا و له‌قیامه‌تدا. ته‌فسیری گو‌لشه‌ن ب ١٢١٨. وه‌رگێ‌.

که‌خوای‌گه‌وره‌ه‌والی‌بونیا‌نی‌پیداوین‌و‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌شی ﷺ پی‌ی‌را‌گه‌یان‌دوین.
به‌لگه‌کانی‌ه‌ر‌ثم‌شه‌ش‌بنه‌ره‌تانه‌ش‌له‌قورئان‌و‌سوننه‌تدا‌گه‌لیک‌زورن،‌به‌لی‌له‌و
به‌لگانه،‌فه‌رموده‌ی‌خوای‌گه‌وره‌که‌ده‌فه‌رموی: ﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ (۱).

وه‌ه‌روه‌ها‌فه‌رموده‌ی‌خوای‌پاک‌و‌بیگ‌ه‌رد: ﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ
بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا يُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ﴾ (۲). ه‌ه‌روه‌ها‌فه‌رموده‌ی‌خوای

(۱) - (سورة البقرة: ۱۷۷).

ب - واته: دياره‌ثم‌نايه‌ته‌له‌کات‌ی‌گوږپنی‌پوگ‌ی‌موسلمانانه‌وه‌هاتوته‌خوار،‌چونکه‌دوای‌گوږپنی
پوگه(القبلة) له(بيت المقدس) وه‌بؤ‌مه‌ککه‌له‌ناو‌خه‌لکی‌دا‌مشت‌و‌مړو‌مقو‌مقو‌په‌يدا‌بو،‌ه‌ره‌که‌سه‌پوگ‌ی
خوی‌به‌راست‌ده‌زانی،‌بؤیه‌خوای‌گه‌وره‌ثم‌نايه‌ته‌پيرؤزه‌ی‌نارده‌خواره‌وه‌ده‌فه‌رموی: ئه‌ی‌گرؤهي
مروغه‌کان‌وه‌نه‌بی‌پړ‌کردنه‌پؤژ‌ه‌لات‌و‌پؤژ‌ئاوا‌ببيته‌مايه‌ی‌نزيک‌بونه‌وه‌و‌خوشه‌ويستنی‌خوای‌گه‌وره‌و
هوکاریک‌بيټ‌بؤ‌به‌ده‌ست‌هيټانی‌خوشه‌ويستی‌خوای‌گه‌وره‌و‌نزيک‌بونه‌وه‌تان‌له‌خوای‌گه‌وره‌و‌پال‌نه‌ريک
بيټ‌بؤ‌پرگار‌بون‌و‌مايه‌ی‌سهر‌فرازی‌و‌سهر‌به‌رزی‌و‌به‌خته‌وه‌ريټان‌بيټ،‌نه‌خير‌به‌لکو‌ئه‌وه‌ی‌له‌خواتان‌نزيک
ده‌کاته‌وه‌و‌ده‌بيټه‌هؤی‌سهر‌که‌وتن‌و‌سهر‌به‌رزيټان‌له‌دنیاو‌له‌قيامه‌تدا‌برو‌بونتانه‌به‌ه‌مو‌دلک‌ه‌وه‌و‌به‌نيز
پاک‌ی‌و‌به‌ئيخلاسته‌وه‌به‌خوای‌بالا‌ده‌ست‌و‌کار‌به‌جی،‌ه‌ه‌روه‌ها‌بروا‌بونتان‌به‌پؤژ‌ی‌دوایی‌و‌به‌فريشته‌کان‌و
به‌گشت‌کتیبه‌ناسمانيه‌کان‌و‌به‌ه‌مو‌پیغه‌مبه‌رانی‌خوا‌بروا‌بونتيک‌که‌له‌ه‌مو‌کرده‌وه‌يه‌کی‌خراب‌و‌قيزه‌ون
که‌خوای‌گه‌وره‌رقی‌لی‌ده‌بنه‌وه‌و‌لی‌ح‌ه‌رام‌کردوین‌بت‌گيرپټه‌وه،‌ببيته‌هؤی‌نه‌نجامدانی‌ه‌مو
کرده‌وه‌يه‌کی‌چاک‌و‌باش‌که‌خوای‌گه‌وره‌لی‌يان‌پازيه.(وه‌ر‌گيرپ‌به‌سود‌وه‌ر‌گرتن‌له‌ته‌فسیری‌گوښه‌ن
ب(۱۶۹).

(۲) - (سورة البقرة: ۲۸۵).

ب - واته: پیغه‌مبه‌ر ﷺ پروای‌به‌و‌به‌رنامه‌و‌په‌يره‌وو‌پروگرامه‌هيټاوه‌که‌بريتين‌له‌قورئانی‌پيرؤزو‌له‌لايه‌ن
خواوه‌بؤی‌هاتوته‌خوار،‌ه‌ه‌روه‌ها‌بروادارانیش‌پروای‌ته‌وايان‌به‌و‌به‌رنامه‌يه‌هيټاوه‌و‌ه‌موان‌پروای‌ته‌وايان
به‌خوای‌په‌روه‌ردگارو‌به‌فريشته‌کان‌و‌به‌کتیبه‌ناسمانيه‌کان‌و‌به‌ه‌مو‌پیغه‌مبه‌ران‌ه‌يه‌و‌ه‌يچ‌جياوازيه‌ک‌ناکه‌ن

ګوره: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي
 أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (١).
 ه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی خ‌وای پا‌ک و بی‌ګه‌رد: ﴿أَمْ تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ
 ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (٢).

له‌ن‌یوان پی‌غه‌مبه‌رانی خوا که‌ب‌و س‌ه‌ر مر‌و‌ق‌ایه‌تی نار‌دونیه‌ خ‌وار ب‌و پی‌ګه‌یان‌دنی په‌یامی خ‌وای ګه‌وره و پ‌ن‌ن‌وم‌ای
 ک‌ردنی مر‌و‌ق‌ایه‌تی له‌س‌ه‌ر پ‌وی زه‌وی. ه‌روه‌ها ده‌ل‌ین: ئه‌ی په‌روه‌ردګارا ئیمه‌ په‌یامه‌که‌ی ت‌و‌مان بی‌ست و
 و‌ه‌رمان ګ‌رت و ګ‌و‌ی ر‌ایه‌ل‌ی ته‌واو ده‌که‌ین و به‌ندایه‌تیت ب‌و ده‌که‌ین ز‌ور به‌مل که‌چیه‌وه، ده‌ی سا ئه‌ی خ‌وای
 په‌روه‌ردګارمان دا‌وای ل‌ی ب‌وردن و به‌خ‌ش‌نده‌یی ت‌و ده‌که‌ین و ت‌و‌ش ل‌یمان بب‌وره و ل‌یمان خ‌و‌ش بب‌ه، ئه‌ی
 په‌روه‌ردګارا ئیمه‌ ه‌ر ب‌و ل‌ای ت‌و ده‌ګه‌ر‌پ‌ینه‌وه و چاره‌ن‌وس‌مان ه‌ر ب‌و ل‌ای ت‌ویه و ت‌و‌ش ده‌ری‌ای به‌زه‌یی و
 په‌حمه‌تت ه‌ه‌ر ګ‌یز له‌بن نایه‌ت. (وه‌ر ګ‌ی‌ت).

(١) أ - سورة النساء: (١٣٦).

ب - واته: ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ب‌رواتان هی‌ناوه، به‌چاکی ب‌روا به‌خ‌وای خ‌وتان و پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ به‌ینن، ه‌روه‌ها
 ب‌روا به‌و ک‌ت‌یبه‌ به‌ینن که‌ب‌و پی‌غه‌مبه‌ر ن‌یر‌دراوه‌ته خ‌وار که‌مه‌به‌ست له‌ق‌ور‌ثانی پ‌ر‌وزه، و به‌ه‌مو ئه‌و
 ک‌ت‌یبه‌انه‌شی که‌ب‌و پی‌غه‌مبه‌رانی تر پ‌یش پی‌غه‌مبه‌ری ئیمه‌ ن‌یر‌دراونه خ‌وار ه‌ر کام‌ی‌کیان له‌کات و زه‌مینه‌ی
 خ‌و‌ی‌ان‌دا، ه‌ر که‌س‌یک که‌ب‌روای به‌ خ‌واو به‌فری‌شته‌کان و به‌ک‌ت‌یبه‌کان و به‌پی‌غه‌مبه‌ران و پ‌و‌ژی د‌و‌ای، پ‌و‌ژی
 زین‌دو ب‌ونه‌وه نه‌ب‌یت، ئه‌وه به‌راستی س‌ه‌ری ل‌یش‌ی‌واوه و مال و و‌یران و مال کا‌وله و له‌پ‌ن‌ګه‌ی را‌ستی خ‌و‌ای ل‌ای
 دا‌وه و ز‌وری ل‌ی د‌ور که‌وت‌وته‌وه خ‌وای ګه‌وره په‌نامان بدات. (ته‌فس‌یری ګ‌ول‌شه‌ن ب ١٢٥٣ - ٢٥٤). وه‌ر ګ‌ی‌ت.

(٢) أ - سورة الحج: (٧٠)

ب - واته: ئایا ت‌و نازانی که‌خ‌وای ګه‌وره ه‌مو ش‌ت‌یک ده‌زانی‌ت و نا‌ګ‌ای له‌کارو ک‌رده‌وه‌ی مر‌و‌ف‌ه‌کان ه‌یه و هی‌چ
 ش‌ت‌یکی ل‌ی ګ‌وم ناب‌یت چ له‌ناس‌مانه‌کان و چ له‌زه‌وی دا‌و چ له‌ه‌ر شو‌ین‌یک ب‌یت، ئه‌و ه‌مو ش‌تانه‌ ه‌مو‌ی
 له‌ک‌ت‌یبه‌دا ن‌وس‌ران ئه‌و ک‌ت‌یبه‌ی که‌به (ل‌وح‌ الم‌ح‌فوظ) به‌ناوبان‌ګه‌ و ه‌مو ش‌ت‌یکی وا له‌وب‌ونه‌وه‌ردا ه‌یه و پ‌وی
 دا‌وه و له‌مه‌ودوا پ‌و ده‌دن له‌و له‌وح‌دا ت‌و‌مار ک‌راون و له‌عیلم و زان‌ستی خوا دیاره‌و هی‌چی ل‌ی ون ناب‌یت. دیاره

هه روه ها فهرموده راسته كان له سهر ئه م شه ش بنه پرته گه ليك زورن له وانه
 فهرموده ي راستی به ناوبانگ كه مسلم رپوايه تی كړدوه له فهرموده راسته كانی خو ی دا
 له فهرموده ي ئه میری بروداران عمری كورپی خه تتاب ﷺ كه جبریل (عليه السلام)
 پرسپاری له پیغه مبه رﷺ كړد دهر باره ی ئیمان و له وه لاما فهرموی: { الإيمان : أن تؤمن
 بالله، وملائكته، وكتبه، ورسله، واليوم الآخر ، وتؤمن بالقدر خيره وشره } (۱).

وه ئه م شه ش بنه پرته و هه مو ئه و لقو چل و پوپانه ی كه لی ی ده بنه وه و پیویسته له سهر
 بابای موسلمان و ده بی بروای پی هه بن و ئه نجامیان بدات وهه مویان له مافی خوای
 په روه ردگارن و سنورو پاوانه كانی خوان، ئه مه و پرای كاروباری زیندو بونه وه و
 هه ستانه وه (پژوی په سالن) و هه مو كارو شته په نه نایه كان (أمر الغیب).

☒ وه له بروا بون به خوای پاك و بیگهر د بروا بونه به به وه ی كه هیچ خوايه کی تر و
 هیچ شتیکی تر نین كه شایه نی په رستن بن به هق بیجگه له خوای په روه ردگار (الله) و
 مافی خو یه تی كه به نده كانی به ئیخلاسیته وه بیپه رستن چونكه هه ر ئه و به نده كانی
 دروست كړدون و له نه بونه وه هینا ونیه بون، هه ر خو ش ی چا كه یان له گه ل دا ده كات،
 وهه ر خو ش ی رزق و پوزیان ده دات، وهه ر خو ش ی ئاگاداره به هه مو شتیکی نه ینی و
 په نهان و ئاشكر اكانی یان، توانای پاداشت دانه وه ی گوی راپه لیه كانیانه و سزا ده ی

ئو وانه ی كه باسما ن كړدن هه مو ی بؤ خوای گه وړه و خاوه ن ده سه لات و توانای بی سنور كاریکی زور ئاسان و
 به سنا نایه . هه مان ته فسیرب ۸۵۷. وهرگپ.

(۱) أ - وأخرجه الشيخان مع إختلاف يسير من حديث أبي هريرة.

ب - واته: ئیمان بریتیه له وه ی كه بروای ته واوت به خوای گه وړه و فریشته كان و كتیبه ئاسما نیه كان و
 پیغه مبه ران و پژوی دوا یی و به قه زاو قه ده ری خوا خیر و شه ری هه بیت. (وه رگپ).

سهری‌چی‌ه‌کانیان د‌ه‌دات. هر بۆ ته‌م به‌ندایه‌تیه‌و په‌رستشیه‌ش بوه که‌خوای که‌وره ه‌ردو په‌که‌زی جنۆکه‌و مروّقه‌کانی دروست کردون و فرمانیشی پی‌کردون، ه‌روه‌کو فه‌رمویه‌تی: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ ﴿١﴾. ه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی خوای که‌وره: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَاداً وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿٢﴾.

(١) أ - سورة الذاریات: (٥٦- ٥٨).

ب - واته: جنۆکه‌و مروّقه‌کانم بۆ شتیکی تر دروست نه‌کردون ته‌نیا بۆ به‌ندایه‌تی کردنی خۆم نه‌بیټ به‌لې بۆ ته‌وه‌ی بم په‌رستن و به‌پی‌ی فرمانه‌کانی من زه‌وی ئاوه‌دان بکه‌نه‌وه‌و کارو باره‌کانی ژنیان ببه‌نه‌سهر. دیاره به‌ندایه‌تی کردنی خواش ته‌نیا بریتی نیه له‌نویژو پۆړو واجبه‌ ئاینیه‌کان، به‌لکو واتایه‌کی زور گشتی تر و قول‌تری ه‌یه‌و ه‌مو کارو کرده‌ویه‌کی چاک و پیک و پیک و باش که‌خزمتی مروّقایه‌تی بکات ده‌گریته‌وه به‌مرجی له‌به‌ر په‌زامه‌ندی خوا ی په‌روه‌دگاری جیهانیان ته‌نجام درا بن، ه‌روه‌ها من به‌ندایه‌تی و په‌رستشم له‌جنۆکه‌و مروّقه‌کان ده‌وټ نه‌ک پزق و پۆزی و خواردن، پزق و پۆزیم لې یان ناوټ و هیچ پیو‌یسته‌یکم به‌وان نیه. بیگومان خوا ی که‌وره خوی پازیق و پۆزی د‌هره‌و پۆزی جنۆکه‌و مروّقه‌کان و ه‌مو گیانه‌به‌ره‌کانیش د‌ه‌دات. خوی‌ه‌کی به‌تواناو ده‌سه‌لاتیکی زور به‌هیزه که‌ه‌رگیزاو ه‌رگیز که‌می و کوپی یه‌ک پو له‌تواناو ده‌سه‌لاتی ته‌و ناکات. (ته‌فسیری گولشنه‌ن ب ٣٧٦) (وه‌رگړې).

(٢) أ - سورة البقرة: (٢١- ٢٢).

ب - واته: ته‌ی خه‌لکینه: ته‌نیا خوا ی خوتان به‌رستن، ته‌و خوی‌ه‌ی که‌ئیوه‌و ته‌وانه‌شی که‌له‌پیش ئیوه‌دا هاتن و پویشتن دروست کردوه، به‌لکو بکه‌نه‌ ئاستی خۆ له‌خوا پاریزی ته‌واوو خوا ناسیه‌کی ته‌واوو بی که‌مو کوپی. ته‌و خودایه‌ی که‌ته‌م زه‌ویه‌ی بۆ کردون به‌فه‌پش و پایه‌خ و به‌ئاسانی به‌سهریدا دین و ده‌چن، ته‌و خوی‌ه‌ی که‌ ئاسمانی به‌شیوه‌یه‌کی جوان و پیک و پیک دامه‌زاندوه، که‌ته‌و ه‌مو ته‌ستیرانه‌ی تیایدا به‌یاسای کیش کردن به‌یه‌که‌وه به‌ستونه‌وه، ده‌بینی که‌چون ه‌یه‌که له‌سهر خولگه‌ی خوی ده‌خولیته‌وه و به‌مو لې ی

خواى گه‌وره پيځه‌مبه‌راني ناردون و کتیبی ناردونه خوار بۆ ړون کردنه‌وه‌ی ئه‌و مافه‌
خواییانه و بانگه‌شه بۆ کردنیان و ناگادار کردن و وریا کردنه‌وه‌ی به‌نده‌کانی به‌گشتی و
ئه‌وانه‌ی که‌دژی ئه‌م مافه‌ خواییانه ده‌وه‌ستن و سه‌ریچی ده‌که‌ن به‌تایبه‌تی هه‌روه‌کو
خواى گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾
(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

لاناتاد و بى ئه‌وه‌ی هه‌چيان به‌هه‌چيان بکه‌ون، ئه‌و خوايه‌ی که‌له‌ئاسمانه‌وه بارانتان بۆ ده‌باريئيئت و، ده‌بيئت
هوى سه‌وز بون و ژيانه‌وه‌ی ئه‌و زه‌ويه‌و ئه‌و هه‌مو ږوه‌کو دارو دره‌خت و ږنکو و ږزيه‌ی تيايه‌تی و جوړه‌ها
ميوه‌و سه‌وزه‌يه‌گو تا ببيئت ږنکو و ږزي بۆ به‌رده‌وام بونی ژيانتان. ده‌ی که‌وا بيئت که‌س مه‌که‌نه شه‌ريک و
هاوبه‌ش و هاوتای خواى په‌روه‌ردگارتان، چونکه که‌ئيوه ته‌نيا توژيک سه‌رنج بده‌ن ده‌زانن که که‌له‌و خوايه
به‌ولاوه هه‌چ که‌سى هه‌چ شتيکی تر تواناو ده‌سه‌لائی نيه، شايسته‌ی ئه‌وه نيه که‌بپه‌رستريت و په‌ناى بۆ بيه‌ن
و هانای بۆ به‌رن، جابا ئه‌و که‌سه زيندو يامردو بيئت يان بتيک بيئت، يان قه‌برو گوږو مه‌زاری پياو چاکيک
بيئت. ته‌فسیری گولشه‌ن ب (۱۳۱). وه‌رگيږ.

(۱) - سورة النحل: (۳۶)

ب - واته: واته له‌هه‌مو گه‌ل و ئوممه‌تيک پيځه‌مبه‌ريک يا نيږدراويکمان ناردوه‌وييمان پاگه‌ياندون که‌ته‌نيا خواى
په‌روه‌ردگارتان بپه‌رستن و له‌بت په‌رستی دور بکه‌ونه‌وه. وه‌رگيږ.

فَاعْبُدُونِ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها خوای به‌رزو بالا ده‌ست ده‌فه‌رموی: ﴿الر کتب اُحْکِمَتْ آیته ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَکِیمٍ خَبِيرٍ﴾ ﴿٢﴾.

پاراستی و پوخته و کاکله‌ی ئه‌م په‌رستشیه‌ش بیریتیه له: به‌تاک دانانی خوای گه‌وره له‌هه‌مو ئه‌و شتانه‌ی که‌به‌نده‌کان به‌ندایه‌تی و په‌رستشی پی‌ ده‌که‌ن له‌دوعا و نزاو پارانه‌وه و ترسو داوا کردن و نویژ کردن و پۆژو گرتن و سه‌ربرپین و نه‌رزوه‌مو جوړه‌کانی تری به‌ندایه‌تی بو کردن واته هه‌مو جوړه‌کانی به‌ندایه‌تی و په‌رستشی که‌به‌نده‌کان ئه‌نجامی ده‌ده‌ن ده‌بی ته‌نیا بو خوای په‌روه‌ردگار بی‌ت و به‌س، به‌شی‌وه‌یه‌کی ملکه‌چانه و خو به‌نزم زانین و محتاجی خوای گه‌وره و ئومید و ترسان له‌وه‌ی که‌خوای گه‌وره لی‌ی و نه‌گرتبیت واته: ئومیدی ته‌واوت هه‌بی‌ت که‌خوای گه‌وره هه‌مو به‌ندایه‌تیه‌کانی لی‌ی و نه‌گرتبیت که‌بو‌ت ئه‌نجام داوه و له‌لایه‌کی تریشه‌وه بترسیت که‌خوا لی‌ی و نه‌گرتبیت (بین الخوف والرجاء). له‌گه‌ل ته‌واوی خو‌ش ویستن و خو‌شه‌ویستی بو خوای گه‌وره و مل که‌چی بو خوای گه‌وره و بالا ده‌ست و کار

(١) - سورة الأنبياء: (٢٥).

ب - واته: هه‌چ پیغه‌مبه‌رو نپ‌دراوێکمان له‌پیش تۆدا نه‌ناردون، و سروشمان بو ناردونه خوارو پیمان گوتون که‌له‌خوای په‌روه‌ردگار به‌ولاوه‌خوایه‌کی تر نین به‌هه‌ق بپه‌رستیت، ده‌ی که‌واته ته‌نیا من بپه‌رستن و به‌ندایه‌تی ته‌نیا بو من بکه‌ن. وه‌رگێږ.

(٢) واته: ئه‌م کتابه، کتیبی‌کی به‌رزو پ‌ر واته‌یه که‌مه‌به‌ستی له‌قورئانی پی‌رۆزه، ئایه‌ته‌کانی زۆر به‌پیک و پیک و به‌یه‌که‌وه جو‌ش دراو‌ن و تیک هه‌ل کیشراو‌ن، له‌لایه‌ن خوای به‌رزو بی‌ هاوتاو بی‌ وینه‌ی خاوه‌ن زانیاری و زانستی به‌رز و اتاکانی ش‌رۆقه‌ و شیکراونه‌وه و لیک دراونه‌وه و خراونه‌ته‌ پو‌چ له‌لایه‌نی بی‌رو باوه‌پو‌عه‌قیده‌وه بی‌ت و چ له‌پوی لایه‌نه‌کانی تره‌وه‌ بی‌ت. (ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٥٤٧) وه‌رگێږ.

به‌جی. زۆربه‌ی ئایه‌ته‌کانی قورئانی پی‌وژ له‌بواری ئەم بڼه‌په‌ته به‌رزانه‌ی ئیمان و
عه‌قیده هاتونه‌ته‌ خوار. هه‌روه‌ک خۆی له‌قورئانی پی‌وژدا ده‌فه‌رموی: ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ
مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ ﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾ (١) هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا
تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَنْلَغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا
تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا﴾ (٢) هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ﴾ (٣) وه‌له هه‌ردو فه‌رموده راس‌ته‌کاندا (مسلم و بوخاری) و له‌فه‌رموده‌ی

(١) أ - سورة الزمر: (٢-٣)

ب - واته: به‌دلێکی پاک و به‌نیاز پاکیه‌وه خوا بپه‌رسته، چونکه په‌رستن ته‌نیا شایه‌نی ئەوه و به‌سو و هه‌چ
که‌سو و هه‌چ شتێک شایه‌نی په‌رستن نیه له‌گه‌ڵ ئەو خوای تاک و ته‌ناییه، به‌لێ په‌رستنی ته‌واو پاک و بێگه‌رد
ته‌نیا هه‌ی خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیانه. په‌رستن و به‌ندایه‌تی بۆ کردن و دینی پوخت و کاکله ته‌نیا هه‌ی
خوایه وه‌رگێتی.

(٢) أ - سورة الإسراء: (٢٣).

ب - واته: په‌روه‌ردگارت برپاری داوه و فه‌رمانتان پێ ده‌کات که‌نابی له‌زاتی ئەو و به‌ولاوه هه‌چ که‌سو و هه‌چ
شتێکی تر بپه‌رستن، هه‌روه‌ها فه‌رمانی پێ کردوین که‌پێزی دایک و باوک بگه‌ڕین و هه‌مو کات چاکه‌یان له‌گه‌ڵ دا
بکه‌ین و خه‌زمه‌تیان بکه‌ین به‌تایبه‌تی که‌ یه‌کێکیان یان هه‌ردوکیان ده‌گه‌نه کاتی پیری و بێ هیزی و بێ
ده‌سه‌لاتی، نابی هه‌رگیز وه‌رزیان بکه‌ین و بپه‌زاریان بکه‌ین... تد. وه‌رگێتی.

(٣) أ - سورة غافر: (١٤).

ب - واته: ئەو بپوادارینه، ئەو خه‌لکیه به‌ته‌واوی و به‌دلێکی سافه‌وه پو بکه‌نه خواو ته‌نیا له‌واو بکه‌ن و
هه‌ر له‌و بپاڤینه‌وه و ته‌نیا ئەو بپه‌رستن چونکه ئایین هه‌ر ئایینی خوایه و هه‌چ ئایین و پێچکه‌یه‌کی تری ده‌ست
کرد راس‌ت نین و هه‌مویان ده‌چنه‌وه په‌نایه ته‌نیا ئایین و به‌رنامه و یاسا و پێسای خوای په‌روه‌ردگار نه‌بێت،
ئهو‌انی تر هه‌ر هه‌مویان پوچه‌لن و ریسوان جا با بی‌باوه‌ران و سته‌مکاران و له‌پوران پێشیان ناخۆش بێت پوله
سوتاویک ناھێنێت. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٣ ل ٢١٢٦).

ج - به داخه وه موسلمانان به تاييه تى نه خوینده واره كانمان له ناوه رۆك و به رنامه و په پره وو پرۆگرامى نايينه كه يان نه گه يه نراون، زۆر به سهر سه ختانه لاپړى كراون و ئاگاشيان له خو نيه. به داخه وه ده ليم زۆر يك له مامۆستايان و خوینده واره به پړزه كانيشمان له م هه له يه وه گلاون و لاپړى بون به تاييه تى له بوارى عه قیده و بپرو باوه پرى ئىسلاميه وه ، سؤفيگه ريئى به سهر ياندا زال بوه و له خوابه رستيه كه ياندا په ننگى داوه ته وه، ئه وه له عه وامى خه لك هه ر گه پړى. زۆر يك له خه لكى هه تا له مامۆستاكانيش ده بيستى سویند به غه يرى خوا ده خوون و هانا به غه يرى خوا ده به ن و داوا له غه يرى خوا ده كه ن و به پره واشى ده زانيت، به لام كاتيك پى ى ده لئيت و بوى شى ده كه يته وه و ده لى ى مامۆستا ، مام حاجى، كوپه مام سؤفى و لا الهى ئه وه هاوبه ش بۆ خوا دانان و كوفره ئه و هاوار كردن و په نا بردن و داوا كردنه له غه يرى خوا شه ريكت بۆ خوا داناوه توپه ده بيئت و هه لده چيئت، چونكه ئه و به نيته تى خو ى زۆر نياز پاكانه و دلسوزانه خوا پرستى بۆ خوا ده كات و له خوا به ولاره كه سى تر ناپه رستيت، به لام له ولاره ئاگاشى له خو نيه كه شه ريكي گه وره ى بۆ خوا پهيدا كردوه و خوا ى له خو ى په نجانده و له پوژى قيامه تدا ده بى هه تا هه تايه له ئاگرده بسوتيت و بوه ته مازو چنى كون له كوژ، به لكو له سه ريئى قه رزار بوه ته وه. ئه و ئاوايان دينه كه لى حالى كردوه خه تاي خو ى نيه و هه ر ئه وه ى له ميشكدا چه سپيوه، بويه كاتيك پى ى ده لى ى ئه وه شه ريكت دانانه، ئه وه كوفره زۆر توپه ده بيئت و هه ل ده چيئت، بۆ چونكه هه روه كو گوتمان وا حالى كراوه و ئه و به ندياه تى كردنه ى بۆ خوا ى گه وره به كاكله و پوخته ى به ندياه تيه كاندا ده نيئت.

زۆر جار له هه مو شوينيك گويمان له داپيره كان و باپيره كان و به سالدا چه كان و گه نجان و كاملانى موسلمانان ده بيئت هه تا زۆر جار له مامۆستاكانيش هه ل ده ستى يا له سياره ياله هه ر كاريكى تر پاده بن يه كسه ر ده لئىن: فلان پيرو چاكه هاواره يا پيغه مبه ر هاواره .. يا ... زۆر كه م وايه گويت لى بيت بلين يا الله هاواره. ياداو له غه يرى خوا ده كه ن... تد. نمونه يه كى زيندو ده هينمه وه كه له سالى ١٤٢٩ ك - ٢٠٠٨ ل. پوژيكت له فه رمانگه و له كاتى ده واما كۆمه ليك له به رده ستان و پاسه واناى په روه رده و له قوتابخانه كان خانه نشين كرابون ديار بوگرفتيت هاتبوه پيشيان له نيوان فه رمانگه ى خويان و خانه نشيندا . جا دواى ئه وه ى كاره كه يان بۆ ئه نجام ده دريت ديار بو گله بيان له خانه نشين هه بو له رانيه . . يه كيك له وانه ديار بو موريدى مالى شيخانى باقلان بو، و يه كيك له و بنه ماله يه له گه ل مندا فه رمانبه ره هاته لاي و تومه ز پيشتر ئه و برايه پى ى گوت بو (ئيوه مافى خوتانه هه ر بۇتان ده كرئت) پى ى گوت:

- ولّاهی خالّه شیخّ ئە تۆ که رامات هه‌بو، ئەوه ئیشه‌که‌م بۆ کراوه . ده‌بیّ ئەو پارهی وه‌ری ده‌گرم بیکه‌ین به‌نیوه‌یی ، چونکه ئیمه هه‌مو بنه‌ماله‌که‌مان موریدو(.....) ئیوه‌ین.

ئەویش له‌وه‌لامدا گوتی:

- نابابه نا ئەو قسانه مه‌که تۆ برای ئیمه‌ی، پارهی خۆت بۆ خۆت. تۆ ئەوه مافی خۆت بو هه‌ر ده‌بو وه‌ری بگری.

- نه‌خیر ئەوه جه‌ددی ئیوه بو بۆ منی کرد ده‌نا من هه‌رگیز ئەوه‌م بۆ نه‌ده‌کرا، چونکه من له‌لای جه‌ددی ئیوه شکاتم لێ کردن ده‌یان سوتینێ، ئاگریان تیّ به‌رده‌دات !!! .

دیاره ئەوه‌ی راستی بیّت ئەو برایش ده‌ی گوت نه‌خیر هه‌مو شتێک هه‌ر قودره‌تی خواجه ئیمه هیچ نین. به‌پاراستی منیش خۆم پێی پانه‌گیرا پوم کرده ئەو خالّه به‌پریزه نه‌خوینده‌واره و پیم گوت:

- خالّی خۆم ئەگه‌ر زه‌حمه‌ت نه‌بیّت تۆزێک گوێ بۆ من بگره‌ باگوپی بچوکی خۆت ئامۆزگاریه‌کت بکات له‌م بواره‌وه، دیاره به‌پریژتان له‌من گه‌وره ترن و ئەزمونتان له‌ژياندا پتر هه‌یه، به‌لام به‌حوکمی ئەوه‌ی که‌من له‌قورئان و له‌سوننه‌تی پیغه‌مبه‌رم ﷺ خویندۆته‌وه و که‌مێک شاره‌ زاییم په‌یدا کردوه. خالّه گیان هه‌رگیز هاواری غه‌یری خواو پشت به‌غه‌یری خوا مه‌به‌سته و داوا له‌غه‌یری خوا مه‌که . چونکه ئەوه کوفره و شه‌ریکی گه‌وره په‌یدا کردنه بۆ خوای گه‌ورو به‌م کاره‌ت خوای گه‌وره لیّت ده‌په‌نجی ، من ده‌زانم تۆ به‌دلسافیه‌وه ئەم کاره ده‌که‌یت واده‌زانی ئەمه کاکله‌ی به‌ندابه‌تی کردنه بۆ خوای گه‌وره و ده‌ته‌ویّت خوای گه‌وره له‌خۆت پازی بکه‌یت و وا له‌دینه‌که حالی کراوی ناهه‌فت ناگرم.

- به‌لێ، مامۆستا گیان به‌خوا من له‌خوا به‌وه‌لاوه که‌سی تر ناپه‌رستم و ده‌مه‌وی خوای گه‌وره له‌خۆم پازی بکه‌م. به‌عه‌قلی خۆم ده‌لێم ئەوانه‌ پیاوی چاک بون و لای خوا خۆشه‌ویستن و بۆم له‌لای خوا ده‌پاڤینه‌وه دوعای ئەوان قبوله ، ده‌نا من به‌و مه‌سه‌له‌نم نه‌زانیه‌و و که‌سیش هه‌تاکو ئیستا ئەوا ئامۆزگاری ئیمه‌یان نه‌کردوه و ئەو شته‌مان نه‌زانیه‌و .

- سبحان الله ، خالّه گیان ئەمه هه‌مان قسه‌ی موشریکه‌کانی سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ره ﷺ که‌لێ یان ده‌پرسا بۆ ئەو بت و که‌سو دارو به‌ردو فریشته و ... تد یانه ده‌په‌رستن؟ هه‌مان وه‌لامیان هه‌بو، ئەمجار به‌دریژی ئەم بابه‌تی عه‌قیده و بیرو باوه‌ری ئیسلامیه‌م بۆ پون کرده‌وه و ئەم ئایه‌ت و فه‌رمودانه‌ی سه‌ره‌وه و ئەوانه‌شی له‌م بابه‌ته‌ی شیخی به‌پریژ عبدالعزیز بن باز هاتون بۆ هی‌نایه‌وه و گوتم خالّه ئەوه قسه‌ی من و کاک بکر نیه‌که‌ئێ و

معاذ رضی اللہ عنہ هاتوه که پیغه مبه صلی اللہ علیہ وسلم فرمویه تی: {حق الله على العباد أن يعبدوه ولا يشركوا به شيئاً} (۱) .

☒ وهه روه‌ها له بپروا بون به‌خوای گه‌وره ، بپروا بونه به‌هه مو ئه‌و شتانه‌ی که له‌سه‌ر به‌نده‌کان پټوویستن، له‌گه‌ل پټنج پایه دیاری کراوه‌کان که له‌سه‌ری فره‌رز کردن که بریتین له: شایه‌تمانی (لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله) ، نوټژ کردن، پوژوی مانگی په‌مه‌زان، زه‌کات دان، حه‌جی مالئ خوا ئه‌وه‌ی که توانای ئه‌نجام دانی هه‌بو. وه‌ئه‌نجامدانی هه‌مو ئه‌و فره‌زانه‌ی که له‌شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا هاتون، وه‌له‌گرنه‌گرتینی ئه‌و پایانه‌ش شایه‌تمانی (أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله) یه ، که له‌داخوای و پیداو یستییه‌کانی نیاز پاکي به‌ندایه‌تی کردنه بۆ خوای تا‌ک و ته‌نیا و بۆ هیه‌چ که‌سو بۆ هیه‌چ شتیکي تر به‌رپه‌وا نه‌زانیت و ئه‌نجامی نه‌دات، ئائه‌مه‌یه واتای (لا إله إلا الله) . واتا که‌شی ئه‌وه‌یه که هیه‌چ په‌رستراویکی تری به‌هه‌ق نین که شایه‌ن و موسته‌قی

به‌پړزه‌ی بنه‌مالئ شیخانی باقلان بوو له‌گه‌ل خۆمدا فره‌مانه‌به‌ره و نه‌قسه‌ی فلان و فیساره به‌لکو هه‌ر هه‌مویان فره‌موده‌ی خوای گه‌وره و پیغه‌مبه‌ری خۆشه‌ویستن صلی اللہ علیہ وسلم. جا داوام وایه لی‌ره به‌ولاوه ئه‌م کارانه دوباره نه‌که‌یته‌وه و توبه‌یه‌کی راسته‌قینه‌ی لی بکه‌یت، جا که‌وات کرد خوای گه‌وره هه‌مو کرده‌وه خراپه‌کان و شریکه‌کانت که خۆت نه‌شت زانی بون بۆت ده‌گورټیه‌وه به‌چاکه، ئه‌وه‌ته خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ {سورة الفرقان: (۷۰)} . - زور مه‌منونی ئاموژگاریه‌کانتهم و په‌راستی من هه‌تا‌کو ئیستا ئه‌و شتانه‌م نه‌زانیه‌وه، به‌سه‌ر چاو ئاموژگاریه‌که‌ت جی به‌جی ده‌که‌م جاریکي تر له‌خوای گه‌وره به‌ولاوه داوا له‌که‌سی تر ناکه‌م و هانا بۆ که‌سی تر نابه‌م و ته‌نیا خوای گه‌وره ده‌په‌رستم. وه‌رگټ.

(۱) واته: مافی خوا له‌سه‌ر به‌نده‌کانی ئه‌وه‌یه که به‌دلئیکي ساف و پاک‌وه بیپه‌رستن و هیه‌چ هاوبه‌ش و هاوه‌ل و هاو وینه‌ی بۆ دانه‌نن و ته‌نیا و ته‌نیا خوای په‌روه‌ردگار بپه‌رستن. وه‌رگټ.

په‌رستن بیت بیجگه له‌خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان. هر شتیکی تر بیجگه له‌خوا(الله) گیان په‌رسترتی له‌مروّف و له‌فریشته و جنّوکه و هر شتیکی تر ئه‌وان هه‌مویان په‌رستراوی نادرست و بئ ناوهرؤک و پوچه‌ئن. دهی که‌واته په‌رستراوی به‌هق و په‌وا ته‌نیا خوايه((الله جلّ جلاله)) به‌تاک و ته‌نیا، هه‌روه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿ذَلِكْ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ﴾ (۱). پرونمان کرده‌وه که‌مه‌به‌ستی خوای پاک و بیگه‌رد له‌دروست کردنی جنّوکه و مروّفه‌کان هه‌ر یو ئه‌و یه‌کتا په‌رستی و ته‌نیا خوا په‌رستی یه‌ بو‌ه و به‌س واته یو ئه‌م بنه‌په‌ته په‌سه‌نه که‌بریتی له‌ته‌نیا خوا په‌رستی دروستی کردون و فه‌رمانی پی کردون و په‌یام‌به‌رانی خوئی ناردون بو راگه‌یاندنی ئه‌م به‌رنامه‌یه و چه‌ندان کتیبیشی به‌و په‌په‌وه و پروگرامه ناردونه خوار، باش تی‌را بمینه و ورد بیر بکه‌وه ئه‌و هه‌مو نه‌فامیه گه‌وره و زوره ده‌بینی که‌زۆریک له‌موسلمانان تی‌ی که‌وتون، که له‌گه‌ل خوادا شتی تریان په‌رستوه و هاناو په‌نایان بو ده‌بن و داوایان لی ده‌که‌ن و له‌به‌ریان ده‌پارینه‌وه، پوخته و کاکله‌ی مافی خویان داوه به‌غه‌یری خوا، واته هه‌ر که‌س و هه‌ر به‌رنامه و هر شتیکی تر په‌رستن و گوئی رایه‌لو دواي بکه‌ون مافی خوايه‌تی پی بده‌ن وه‌ک لی ترسان و خوش ویستن و رق لی بونه‌وو گوئی رایه‌لی(الولاء والبراء) که‌ته‌نیا له‌مافه‌کانی خوای گه‌وره‌ن ئه‌وه په‌رستنی غه‌یری(الله) یه‌ خوا په‌نامان بدات.

(۱) ا - سورة الحج: (۶۲).

ب - واته: به‌پارستی خوداوه‌ندو په‌روه‌ردگاری به‌هق و په‌واو پاسته‌قینه ته‌نیا خوايه و هه‌مو ئه‌و که‌س و لایه‌ن و گروپ و شتانه‌ی که‌بت په‌رستان و بئ باوه‌پان و مله‌وپه‌کان و سته‌مکاران و خاونه‌ناسه‌کان و مولحیدان جوئی له‌خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان به‌خوای خوئیانی ده‌زانن و دهی په‌رستن و هاواریان ده‌که‌نی و هاناویان بو ده‌بن و داوای گه‌یاندنی سودو قازانجیان لی ده‌که‌ن هه‌ر هه‌مو بئ نرخ و قرچوک و پوچه‌ئن، ته‌نیا خوای گه‌وره به‌رزو بئ هاوتا و بئ شه‌ریک و بالا ده‌ست و کار به‌جی یه‌ خواو په‌روه‌ردگاری هه‌مو بونه‌وه‌ره.(وه‌رگپ).

☐ وه له بړوا بون به‌خواى پاك و بڼگه‌رد: بړوا بونه به‌وهى كه‌خوا(الله) دروستكه‌رى همو جيهان و جيهانيانه و به‌پړوه‌به‌رو هه‌لسورپښه‌رى كارو باريانه و هه‌ر ئه‌و مافى هه‌لس و كه‌وتى هه‌يه به‌زانست و تواناى خوى چوڼى بويت ئاواى ئه‌نجام ده‌دات. هه‌ر ئه‌و خاوه‌نى دنيا و قيامه‌ته، په‌روه‌ردگارى همو جيهانيانه و جوئ له‌و هيچ دروستكه‌رو به‌ديه‌پښه‌ريكي تر نين، و هيچ په‌روه‌ردگاريكي تر بڼگه‌ له‌و نين. هه‌ر ئه‌و په‌يغه‌مبه‌ران و په‌يامبه‌راني ناردون و كتښه‌ ئاسمانيه‌كاني ناردونه خوار بو گيړانه‌وه و چاك كردنى به‌نده‌كان و بانگه‌شه‌ كردن و ده‌ست كيښ كردنيان بو ئه‌و به‌رنامه‌و ئه‌و پړگه‌ راسته‌ى كه‌ده‌بيت ه مايه‌ى پزگار بون و چاك كردن و خوښ به‌ختى و به‌خته‌وه‌رى به‌نده‌كاني خوا چاچ زوچ دره‌نگ. وه‌ئو خوايه‌ پاك و بڼگه‌رده هيچ هاوه‌ل و هيچ شه‌ريك و هاوشان و هاو وښه‌ى نين له‌همو ئه‌و كارو سيفه‌تانه‌دا. ئه‌وه‌ته خواى گه‌وره ده‌فه‌رموى: ﴿اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ (١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمويت: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ شَاءَ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (٢).

(١) أ - سورة الزمر: (٦٢).

ب - واته: خواى په‌روه‌ردگار دروستكه‌رى همو شتيكه، واته دروستكه‌رى بونه‌وه‌رو همو شتيك له‌م بونه‌وه‌ردا له‌ژيړ ده‌ستى ئه‌و دايه‌و جله‌وى همو كاروباريكي ئه‌م بونه‌وه‌ره به‌ده‌ست ئه‌وه و چوڼى بويت ئاواى هه‌ل ده‌سورپښت و هيچ شتيك له‌ژيړ ده‌ستى ئه‌و درناچيت و ئه‌نجام بو ژيړ ده‌سه‌لاتى ئه‌و ده‌گه‌پښه‌وه. وه‌رگيږ.

(٢) أ - سورة الأعراف: (٥٤).

☒ هه روه ها له بړوا بون به خواى گه وړه: بړوا بونه به ناوه جوانه كانى خواو سيفاته به رزه كانى خواى گه وړه كه له قورئانى پيروزو له په يامبه رره ئه مينه كه يه وه هاتون به بى لادان (تحريف) و بى دوا خستن و له كار خستن (تعطيل) و دهست كارى كردن و بى پيك چواندن (تشبه والتمثيل) و سازاندن (التكليف)، به لكو ده بى ئه و ناوو سيفه ته جوانانه چونن و چون هاتون ئاوا بگه يه نرين و به كار به نرين بى گونجاندن و سازاندن (بلا كيف). له گال بړوا بون به و اتا به رزانه ي كه و اتاى به رزو پيروز ده به خشن كه برتين له ناوو سيفه ته پيروزو به رزه كانى خواى گه وړه، ده بى به و شيوه يه وه سف بكرين كه شياوو شايسته و لايه قن به خواى گه وړه بى ئه وه ي هيچ كاميك له دروست كراوه كانى خواى گه وړه به سيفه تيك له سيفه ته كانى خواى گه وړه بچو نرين هه روه كو خواى گه وړه بو خوى

ب - واته: بېگومانه كه په روه ردگارى ئيوه (الله) يه كه ئاسمانه كان و زهوى و ئه و هه مو گه رونه ي له شه ش پوژدا دروست كړدو له نه بونه وه هينانيه بون ئه مجار به سهر كورسى ده سه لاتی خوى دا (العرش) سهر كه وت، واته له سهر ته ختى پاشايه تى مو لكى خوى كه هه مو بونه وهره سهر كه وت و ده ستنى به سهر دا گرت. دنياى به شيوه يه كى وا دروست كړد كه شه و خيرا به دواى پوژدا دينيت و پوژيش به دواى شه ودا، ئه وه ش له نه نجامى خولانه وه ي زهوى به ده ورى خوى دا به خيرايى ۱۶۷۰ كيلو متر واته هه زار ميل له دم ژميريكدا، وه له ماوه ي بيسه و چوار دم ژميردا شه و پوژ دروست ده بيت. هه روه ها خورو مانگو ئه و هه مو ئه ستيره و كه شكه شانه ئاسمانيانه كه به ملياره هان و ناژميردرين، هه ر هه مويان له ژير فرمانى خوادان و هه ر يه كه يان له سهر خولگى (مدار) خو يان ده خولگينه وه و به مو لى لانا ده ن بى پاشو پيش كردن.

بېگومان دروست كردن و بړيارو فرمان ته نها بو ئه و خوايه يه كه خاوه نى هه مو بونه وهره كه س له گه ليدا به شدار نيه و په روه ردگارى هه مو جيهانiane. به رزو پيروزى بو خواى گه وړه په روه ردگارى جيهانiane. ته فسيري گولشه ن ب ۱ (۳۸۵). وهرگيږ.

ده‌فه‌رمویت: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾^(۱). هه‌روه‌ها فه‌رمویه‌تی: ﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾^(۲).

ئه‌مه‌یه بیرو باوه‌ړو عه‌قیده‌ی ئه‌ه‌لی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت له‌ئه‌سحابی پیغه‌مبه‌ری خوا^ﷺ و شوین که‌وتوانی به‌چاکه، ئه‌و عه‌قیده‌یه که‌ئیمامی (أبو الحسن الأشعري) په‌حمه‌ت و په‌زای خوای لى بیت له‌کتیبه‌که‌ی خوی (المقالات) دا له‌زانایانې فه‌رموده له‌ئه‌ه‌لی سوننه‌وه پای گواستوه و زانایان و نوسه‌رانی تری ئه‌ه‌لی زانسته و بپرواش له‌وه‌وه پایان گواستوه.

ئیمامی ئه‌وزاعی په‌حمه‌تی خوای لى بیت گوتویه‌تی: (پرسیار له (الزهوي) و (مکحول) ده‌رباره‌ی ئایه‌ته‌کانی سیفات‌ه‌کانی خوا کرا هه‌ردوکیان گوتیان: هه‌روه‌کو چوڼ هاتوه ئاواى پاده‌گه‌یه‌نین. هه‌روه‌ها (الولید بن مسلم - رحمه الله) گوتی: پرسیار له (مالک و الأوزاعي واللیث کوری سعدو سفیان الثوري) ده‌رباره‌ی هه‌وال و زانیاریه‌کان که‌له‌باره‌ی

(۱) أ - سورة الشوری: (۱۱).

ب - واته: هیچ شتیک له‌ویننه‌ی خوادا نین نه‌له‌ تاكو ته‌نیایی و له‌همو شتیکدا له‌بونی داو له‌هیزو ده‌سه‌لآتو توانا داو له‌عیلم و زانسته و... تد و خوایه‌کی بیسه‌رو بینایه هه‌مو کارو کرده‌ویه‌کی به‌نده‌کانی ده‌بینی و ده‌ببستی و ده‌رگځپ. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۳۶۵.

(۲) أ - سورة النحل: (۷۴).

ب - واته: وینه و نمونه به‌خوا مه‌ئینه‌وه و چونکه هیچ شتیک له‌ویننه‌ی خوا نیه و هیچ شتیک نیه له‌و بچیت، و وینه و نمونه‌ی نیه، زاناو دانایه و ناگاردارو زانیایه به‌همو شتیک له‌م بونه‌وه‌رداو ناگای له‌و بیرو باوه‌ړه پوچه‌لانه‌ی ئیوه هیه به‌لام ئیوه نایزانو و ناگانان له‌هیچ شتیک نیه و هیچ له‌شته غه‌بییه‌کان نازان. (ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۳۸۲). و ده‌رگځپ.

سیفاته کانی خواوه هاتون کړا هر هه مویان گوتیان: هه روه کو چوّن هاتون ناوایان
 راده گه یه نین بی گورپین و سازندن و گونجندن.

هه روه ها ئیمامی نه وزاعی په زاو په حمه تی خوای لی بیت گوتویه تی: ئیمه و شوین
 که وتوانی کی زور (المتوافرون) ده لّین خوای پاک و بیگه رد له سهر عرشى خویه تی و پرومان
 به و سیفاتانه هه یه که له سوننه ته وه بوّمان هاتون و باس کړاون . کاتى پرسیار
 له په بیعه ی کورپى أبی عبدالرحمن مالک په حمه تی خوای لی بیت کړا دهرباره ی (الإستواء)
 گوتی: سه رکه وتن (الإستواء) نادیاره، سازندن و چوّنیه تی (الکیف) شتیکی نه گونجاو و
 نامه عقوله، په یام له خواوه یه و پیغه مبه ریش ^{صلی الله علیه و آله} راگه یانندنی له سهره و ئیمه ش برپوا پی
 کړد نمان له سهره. هه روه ها پرسیار له ئیمامی مالک په زاو په حمه تی خوای لی بی کړا
 دهرباره ی (الإستواء) له وه لّامدا گوتی: (((الإستواء) شتیکی دیار (معلوم) ه و چوّنیه ته که ی
 نادیاره، برپوا بون پی ی واجب، و پرسیار کړدن لی شتیکی داهینراوه (البدعة) یه)).
 هه روه ها له وه لّامی پرسیاریکی تر دا گوتی: تو پیاویکی خراپی، نه و جار فرمانی کړد
 که دهری بکه نه دهره وه و، دهریان کړده دهره وه. هه روه ها دهرباره ی نه و واتایه
 له دایکی ئیماندارانیشیان رضی الله عنها پرسى . وه هه روه ها ئیمام أبو عبدالرحمن عبدالله
 کورپى المبارک گوتی: ((ئیمه ده زانین که په روه ردگاری پاک و بیگه ردمان له سهری
 ئاسمانه کان له سهر عرشى خویه تی و له دروست کړاوه کانی پون و ئاشکرایه)). هه روه ها
 قسه و بیرو پاو شروقه پونکړدنه وه یه کانی پیښه واکان له م بواره وه گه لیک زورن ئیمه
 لیړه داو له م محازره یه دا ناتوانین هه موان هه لّ بهینجنین و بیان هیښینه وه، جائه وه ی
 ده یه ویت زانیاری پتری له م بواره دا ده ست بکه ویت با بگه ریته وه بوّ نه و کتیب و

سه‌رچاوانه و نه‌وه‌ی زانایانی سوننه له‌م باره‌یه‌وه نوسیویانه سه‌یر بکات و ژور به‌وردی بیان خوینټه‌یه‌وه وهك كټیبی (السنة) له‌نوسینی عبدالرحمن کوری ئیمام أحمد، وه‌كټیبی (التوحید) له‌نوسینی پیشه‌وای به‌رېز محمد کوری خزعة، هه‌روه‌ها كټیبی (السنة) له‌نوسینی أبي القاسم اللالكائي الطبري، وه‌كټیبی (السنة) له‌نوسینی أبي بكر کوری أبي عاصم. هه‌روه‌ها وه‌لامی شیخی ئیسلام (ابن تیمیة) بۆ خه‌لكی حه‌ما (حماة)، كه‌به‌پاراستی بریتیه له‌وه‌لامیكى ژور باش و تیرو ته‌سه‌ل و ژور به‌سود كه‌تیايدا په‌حمه‌تی خوای لی بیټ ژور به‌تیرو ته‌سه‌لی بیرو باوه‌ر (عقیده) ی نه‌هلی سوننه‌ی پون کردوته‌وه به‌نمونه‌یه‌کی ژور له‌قسه‌و بیرو پاكانیانی راگواستوه به‌لگه‌ی شه‌رعی و عه‌قلی له‌سه‌ر پشت پاست کردنه‌وه‌ی نه‌وه‌ی كه‌نه‌هلی سوننه‌ت گوتویانه و هیناوه‌ته‌وه‌و تی‌ی گه‌یاندون، هه‌روه‌ها ناراستی و نادروستی نه‌وانی بۆ شیکردونه‌وه‌و تی‌ی گه‌یاندون، هه‌روه‌ها سه‌یری نامه‌که‌ی ابن تیمیة بکه‌ن له‌ژێر سه‌ردیږی (التدمرية) كه‌تیايدا پله‌و پایه‌و بیرو باوه‌ری (عقیده) ی نه‌هلی سوننه‌ی بۆ پون کردونه‌ته‌وه به‌به‌لگه‌ی راگوازين (النقلي) و عه‌قلی و ژور به‌پونی شروقه‌ی کردون. وه‌به‌رپه‌رچي ناحه‌زان و پېچه‌وانانی به‌پاراستی و به‌هه‌ق داونه‌وه، و ناراستی و پوچه‌له‌کانی مۆر کردون و به‌ته‌واوی پون و پوخته‌و کاکله‌ی کردون بۆ هه‌ر كه‌سیك له‌نه‌هلی سوننه‌ت كه‌بیه‌وټ له‌م باره‌وه سه‌یری بکات، كه‌به‌پاراستی و به‌نیه‌تی پاك و چاکه‌وه هه‌له‌ودای زانین و زانست و تیگه‌یشتنه له‌پاراستیه‌کان له‌نه‌هلی زانستخوازن^(١)، وه‌بۆ هه‌مو نه‌و كه‌سانه‌ی كه‌پېچه‌وانه‌ی نه‌هلی سوننه‌تن و ناحه‌زن و بیرو باوه‌ریان

(١) واته: وهك گه‌نجینه‌یه‌کی پونکردنه‌وه‌ی زانستیانه بۆ به‌ره‌کانی دوا خۆی جی‌ی هیشته‌خوا پادا‌شتی بداته‌وه و جیگای به‌هه‌شتی فیرده‌وس بیټ. وه‌رگێڤ.

جوړيکه دهرباره‌ی ناوو سیفه‌ته‌کانی خوی بالا ده‌ست و کار به‌جی، گومانی تیدا نیه
 نه‌وان پیچه‌وانه‌ی به‌لگه‌ی راگوزار او (النقلية) وعه‌قلیه‌کانو پیچه‌وانه ده‌بن و ده‌که‌ونه
 هه‌له‌وه، وپرای دژایه‌تیه‌کی پون و سه‌رسه‌ختانه له‌هه‌مو نه‌و بوارانه‌ی که به‌لگه شه‌رعی و
 عه‌قلیه‌کان ده‌ی ده‌سه‌لمینن که‌پراستنو نه‌وانه‌شی که‌هه‌لن وه‌لای دهنین و قه‌ده‌غه‌و
 حه‌رامی ده‌که‌ن.

به‌لام نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعت نه‌وه‌یان بو خوی پاک و بیگه‌رد برپار داوه و
 چه‌سپاندوه که‌خوای گه‌وره بو خوی برپار داوه و چه‌سپاندویه‌تی و له‌قورئانه پیروزه‌که‌ی
 خوی دا بو پون کردوینه‌وه و ناردویه‌تیه خوار، هه‌روه‌ها نه‌وه‌ی که‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی
 محمد ﷺ جیگړو چه‌سپاندویه‌تی و بو خوی گه‌وره‌ی برپار داوه له‌سوننه‌تی خوی دا
 به‌سه‌لماندن و چه‌سپاندن نه‌ک به‌لیچاوندن و هاو وینه بو دانان. هه‌وه‌ها خوی گه‌وره و
 پاک و بیگه‌ردیان به‌پاک و بالا ده‌ست و بیگه‌رد داناوه و له‌هه‌مو لیچونیک به‌دروست
 کراوه‌کانی خوی به‌دور گرتوه و به‌پاک و بیگه‌ردیه‌کی بی به‌ری له‌هه‌مو له‌کار خستن و
 دواخستن له‌ واتای سیفات و ناوه جوانه‌کانی خوی گه‌ورن بو یه نه‌هلی سوننه
 سه‌لامت دهرچون له‌وه‌مو مل ملانی و دژایه‌تی و جیاکاری و جیاوازی بونه‌ی که‌له‌ئارادا
 بو، و سه‌لامت و سه‌ربه‌رزو سه‌رفراز دهرچون. وه‌میشه به‌هه‌مو به‌لگه شه‌رعی و
 عه‌قلیه‌کان کار ده‌که‌ن، هه‌رگیز بی به‌لگه قسه‌و کار ناکه‌ن، نه‌مه سوننه‌تی
 پراسته‌قینه‌ی خوی پاک و بیگه‌رده بو نه‌و که‌سه‌ی که‌ده‌یه‌وی ده‌ست به‌هه‌ق و پراستیه‌وه
 بگریټ، که‌پیغه‌مبه‌ران و په‌یامبه‌رانی پی ناردون، بو نه‌و که‌سه‌ی که‌بیه‌وی هه‌ول و
 کوششی خوی له‌م بواره‌دا خه‌رج بکات و له‌هه‌ول و کوشش و ته‌قه‌للاکانی دا نیاز پاک بیت

بۆ خوای گه‌وره و ئیخلاسیه‌تی هه‌بیټ، بۆئه‌وه‌ی خوای گه‌وره سه‌رکه‌وتوی بکات و پړنومایی بکات ده‌ست بگرێټ به‌په‌تی خواوه‌و له‌سه‌ر پړیگه‌ی پاراستی خوایی بپوات تا به‌لگه‌و هه‌ول و کۆشه‌که‌ی سه‌ر بخت و سه‌رکه‌وتوو سه‌رفراز بیټ و له‌سه‌ر هه‌ق سه‌ری بخت، هه‌روه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا﴾^(۲). وه (الحافظ ابن کثیر رحمه الله) له‌ته‌فسیره به‌ناو بانگه‌که‌ی خوی دا له‌کاتی قسه له‌سه‌ر کردن و پاڤه‌کردنی ئه‌م فه‌رموده‌ی خوای گه‌وره‌دا هیناویه‌تی ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾^(۳). پاڤه‌و لیک دانه‌وه‌یه‌کی زۆر جوانی بۆ کردوه‌له‌به‌ر سودو گرنگی ئه‌و شروقه‌و پاڤه‌کردنه‌ لێره‌دا به‌باشی ده‌زانی که‌رای گوێزین و بینوسین که‌ئه‌مه ده‌قه‌که‌یه‌تی: ((خه‌لکان له‌م بوارو جیگه‌دا گه‌لیک

(۱) أ - سورة الأنبياء: (۱۸).

ب - واته: نه‌خه‌یر ئه‌وه‌ی ده‌یده‌ین به‌به‌ر گوێتاندا گالته‌و یاری و شوخی کردن نیه ، به‌لکو هه‌قه‌و ناهه‌ق و ناراستی و پوچه‌لیه‌کان هه‌رگیز خوی له‌ئاست دا پاناکرن و ده‌ی قوچین. و خوی له‌به‌ردا ناگرن. شین و پۆ پۆ بۆ ئێوه له‌وه‌ی که‌باسی ده‌کن و بوختان بۆ به‌رنامه‌که‌ی خواو پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌کن. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۲ل ۸۱۳). وه‌رگێڕ.

(۲) أ - سورة الفرقان: (۳۳).

ب - واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ئه‌و بێ باوه‌رو بت په‌رستانه به‌و پړیگا چه‌وته ناهه‌قه‌ی که‌گرتویانه‌ته به‌ر ، هه‌ر گومان و شوبه‌یه‌یک به‌هینه‌ کایه‌و و ده‌مه‌قایی و مشت و مپو موجدله‌ت له‌گه‌لدا بکه‌ن ده‌ریاره‌ی خۆت باخود قورئان، ئیمه به‌وه‌ی که‌هه‌قه هه‌مو گومان و دل پیسیه‌کانی ئه‌وان پوچه‌ل ده‌که‌ینه‌وه‌و هه‌له‌و ناهه‌قی ئه‌وانت بۆ پون ده‌که‌ینه‌وه‌. وه‌رگێڕ.

(۳) أ - سورة يونس: (۳).

ب - واتا که‌یمان له‌په‌راویزی ل ۶دا لیکداوه‌ته‌وه‌.

قسه و باسو نوسینیان هه‌یه که‌لیره‌دا پښو‌یست به‌را‌گوا‌زین و هی‌تانه‌وه‌یان نا‌کات، به‌لام‌ نه‌و پر‌پړه‌وه‌ی که‌ پښو‌یسته له‌م بواره‌دا ب‌گیر‌یتنه به‌ر پر‌یازو ر‌ی‌گه‌ی پ‌یش‌ینه‌ی پ‌یاو چا‌کانه، مال‌کو و‌وزاع‌ی و‌ الثوری و‌اللیث کور‌ی سعدو شافیعی و‌أحمدو إسحاق کور‌ی راهو‌یه و‌ غه‌یری نه‌وان له‌پ‌یشه‌و‌ایانی موس‌لمانانی ک‌ون و‌ تازه، نه‌ویش ت‌ی په‌راندن و‌ هی‌تانه‌وه‌یه‌تی هه‌روه‌ک چ‌ون هاتوه به‌بی گ‌ور‌ین و‌سازاندن و‌ ده‌ست کاری کردن و‌ و‌ی چ‌واندن و‌ له‌کار خ‌ستن (التعطیل) و‌وه‌لا نان، نه‌وه‌ی ج‌ی‌گه‌ی ده‌ست پ‌یش خه‌ریه ب‌و بیرو زاده‌ی و‌ی چ‌و‌ینه‌ران (المشبهین)، له‌وه‌ی که‌ده‌رباره‌ی خ‌وای گه‌وره په‌تی ده‌که‌نه‌وه له‌ناو و‌ سی‌فه‌ته‌کانی دا، خ‌وای گه‌وره هی‌چ ش‌ت‌یک له‌دروست کراوه‌کانی خ‌وی پ‌ی‌ی نا‌چو‌یندر‌یت (لای‌شبهه)، و‌هی‌چ ش‌ت‌یک له‌و‌ینه‌ی خوا دا نیه و‌ بی‌سه‌رو بینایه، به‌ل‌کو راستیه‌که نه‌وه‌یه که‌پ‌یشه‌و‌ایانی ئی‌سلام فه‌رمو‌یانه، له‌وانه نعیم کور‌ی حماد الخ‌زاعی شی‌خ البخاری گ‌وتویه‌تی: (من که‌س‌یک خ‌وای گه‌وره به‌دروست کراوه‌کانی خ‌وی ب‌چ‌و‌ینی به‌کافری ده‌زانم و‌ کافر ب‌وه (کفر)، هه‌ر که‌س‌یک نک‌و‌لی له‌وه ب‌کات که‌خ‌وای گه‌وره خ‌وی پ‌ی‌ی و‌ه‌سف کردوه و‌دانی پ‌یدا نه‌ه‌ینی نه‌وه کافره (کفر)، وه نه‌وه‌ی خ‌وای گه‌وره و‌ه‌س‌فی نه‌فس‌ی خ‌وی پ‌ی‌ی کردوه و‌ نه‌وه‌شی که‌پ‌ی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی پ‌ی‌ی و‌ه‌سف کردوه و‌چه‌س‌پاندویه‌تی و‌ی چ‌واندن (ت‌شبهه) نین ب‌و خ‌وای بالا ده‌ست و‌ کاربه‌ج‌ی که‌له‌ئایه‌ته‌کاندا بی‌ پ‌ی‌چ و‌ په‌ناو را‌ش‌کا‌وانه هاتون و‌ نه‌خ‌بارو هه‌واله راسته‌کان هی‌تاو‌یانه به‌و شی‌وه‌یه‌ی که‌شایه‌ن و‌ لایه‌قن به‌جه‌لالیه‌تی خ‌وای په‌روه‌ردگار، و‌هه‌روه‌ها هه‌مو بیرو ب‌و‌چونه قر‌چ‌وک و‌نابه‌ج‌ی و‌ د‌ژو جودا خ‌وا‌زیه‌کان ده‌رباره‌ی خ‌وای گه‌وره وه‌لا بن‌یت و‌نک‌و‌لیان ل‌ی ب‌کات و‌ ددانیان پ‌یدا نه‌ه‌ینی نه‌وه نه‌و که‌سه ر‌ی‌گه‌ی راست و‌ سه‌رفرازی گ‌رت‌وته به‌ر) قسه‌کانی ابن‌ ک‌ثیر په‌حمه‌تی خ‌وای ل‌ی ب‌یت ک‌و‌تایان هات.

***ه‌روه‌ها ب‌روا بون به‌فریشته‌کان بریتیه له:** ب‌روا بون به‌ه‌مو فریشته‌کان به‌کورتی و به‌دریژی (إجمالاً و تفصیلاً) ده‌بی موسلمان ب‌روای به‌وه ه‌بیّت که‌خوای گه‌وره فریشته‌ی ه‌ن و به‌بؤ به‌ندایه‌تی دروستی کردن، و به‌وه وه‌سفی کردن که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿۱﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿۲﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ حَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿۳﴾﴾ (۱). ئەو فریشتانه پۆل گه‌لیکن ه‌ندیکیان ئه‌رکی ه‌ل گرتنی عهرشی خویان پی سپی‌دراوه، ه‌شیانه ئه‌مینداری به‌ه‌شت و دۆزه‌خن، له‌و فریشتانه ه‌ن پاراستن و تۆمار کردتی کرده‌وه‌کانی به‌نده‌کانی

(۱) أ - سورة الأنبياء: (۲۶ - ۲۸).

ب - واته: کافرو بی‌باوه‌پو بت په‌رسته‌کان ده‌یان گوت خدا له‌فریشته‌کانی مندالی بؤ خوی ب‌پیار داوه واته فریشته‌کان مندالی خوان، په‌نا به‌خوا، پاک و بی‌گهردی بؤ خوای گه‌وره، خوای په‌روه‌دگار دوره له‌وه‌ی ئه‌و کافرو بی‌باوه‌پانه باسی ده‌که‌ن و جوړه‌ت ده‌که‌ن ئه‌و ه‌له‌ گه‌وره‌یه به‌ده‌میاندا بیّت، نه‌خیر فریشته‌کان به‌نده‌یه‌کی به‌پړزی خوای گه‌ورن ه‌میشه وان له‌و په‌ری به‌ندایه‌تی کردن و په‌رستی خوای گه‌وره، به‌لی، ئه‌و فریشتانه ه‌رگیز پینش فرمان و فرمایشنه‌کانی خوا ناکه‌ون و ه‌رگیزاو ه‌رگیز شتیک نالین ناکه‌ن ه‌تا‌کو خوای گه‌وره فرمانیان پی نه‌کات و پی ان نه‌فه‌رمویت، ه‌ر ه‌مویان ه‌میشه له‌ژی‌ر فه‌رمایشنی خوا دان و به‌فه‌رمانی خوا ده‌جو‌لینه‌وه، خودای په‌روه‌دگار زانا و دانا و ناگاداره به‌و کار و کرده‌وه و گفتارانه‌ی که‌ فریشته‌کان و ه‌مو به‌نده‌کانی تری خوا کردویانه و گوتویانه له‌ا‌بردو و داهاتودا و ئه‌و کرده‌وه و گفتارانه‌ی که‌له‌داهاتو دا ئه‌نجامی ده‌دن و ده‌یکه‌ن و به‌ه‌مو شتیک که‌ده‌وره‌ی داوه به‌به‌نده‌کانی چ له‌فریشته‌و م‌رؤفه‌کان چ جنۆکه‌کان به‌نده‌کانی خوای گه‌ورن ئه‌وانه واته فریشته‌کان ناتوان هیچ نکاو شیفاعة‌تیک بکه‌ن مه‌گه‌ر خوای گه‌وره پ‌یگه‌یان پی بدات و پا‌زی بیّت، دیاره ئه‌مه‌ش له‌پوژی قیامه‌تدا ده‌بیّت، ئه‌و فریشتانه بؤ ئه‌و که‌سانه که‌شایه‌نی شیفاعات بؤ کردن بن و خوای گه‌وره مؤله‌تی له‌سه‌ر بیّت که‌شیفاعة‌تیا بؤ بکه‌ن، جائه‌و شیفاعات که‌رانه فریشته‌ بن یان م‌رؤف به‌ترسه‌وه شیفاعة‌ته‌که‌ ده‌که‌ن، پ‌یز ل‌ینانیکه‌ بؤ ئه‌و شیفاعة‌تکاره‌ (ت‌ه‌فسیری گولشه‌ن ب ۲ل ۸۱۵ - ۸۱۶). وه‌ ت‌ه‌فسیری الطبري في قرص سيدي في مكتبة الشاملة). وه‌رگ‌یر.

خوایان پی سپی‌دراوه، پرومان به ناوی ئه و فریشتانه هه‌یه که خواو پیغه‌مبه‌ری خوا ناویان بردون و بۆ ئیمه‌یان پون و ئاشکرا کردون و بۆ ئیمه‌یان باس کردون وه: جبریل و میکائیل و مالک ئه‌مینداری ئاگرو دۆزه‌خ، ئیسرافیل که‌ئه‌رکی فو کردن به‌سور (نفخ صور) پی سپی‌دراوه، و هه‌مو ئه‌وانه‌شی که‌له‌فرموده‌کاندا ناویان هاتوه، وه‌له‌فرموده‌ی راستدا) أحادیث صحیحة) چه‌سپاوه که‌له‌عائشه‌وه په‌زاو په‌حمه‌تی خوی لى بیت پیوایه‌ت کراوه که‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرمویه‌تی: { خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ، وَخُلِقَ الْجَانُ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وَصِفَ لَكُمْ } (۱).

* هه‌روه‌ها سه‌باره‌ت به‌کتیبه‌ ئاسمانیه‌کان پیوایسته له‌سه‌رمان پرومان پی یان هه‌بی‌ت، و ده‌بی پرومان واییت که خوی گه‌وره‌ی پاک و بی‌گه‌رد کتیبی بۆ پیغه‌مبه‌ران و په‌یامبه‌ران ناردونه خوار بۆ پون کردنه‌وه‌ی مافه‌کانی خوا له‌سه‌ر به‌نده‌کانی و پاگه‌یاندن و بانگه‌شه‌ کردن و پینومای کردنیان بۆ به‌رنامه‌که‌ی خوا هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فرموی: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيُقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ (۲).

(۱) واته: فریشته‌کان له‌نور دروست کراون، و جنۆکه‌کانیش له‌تیکه‌له‌ی گپی ئاگر دروست کراون، وه ئاده‌میش له‌وه‌ی که‌بۆتان باس کراوه دروست کراوه که‌مه‌به‌ستی له‌وه‌یه که‌له‌گل دروست کراوه. وه‌رگێ. (۲) أ - سورة الحديد: (۲۵).

ب - واته: ئیمه‌پیغه‌مبه‌رانی خۆمان به‌به‌لگه‌ی پون و ئاشکرا موعجیزه له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌رایه‌تی که‌یان ناردن بۆ گه‌لانی پیشو، هه‌روه‌ها کتیب و به‌رنامه‌ویاسای ژیا‌مان بۆ ناردنه‌ خواره‌وه‌ تابه‌رنامه‌که‌ی خوا بۆ خه‌لکی سه‌ر پوی زه‌وی پون بکه‌نه‌وه و به‌پی‌ی ئه‌و یاساو پێسای خوایه‌ ژیا‌نیان به‌رنه‌ سه‌ر نه‌ک به‌رنامه‌ و پێچکه‌ی ده‌ست کردی پوچه‌لانه‌ی ده‌ستی مرۆفی نه‌فامی سته‌مکار، به‌لکو به‌عه‌داله‌ت و یاسای په‌کسانی خوی له‌نیوان خۆیاندن له‌ژیا‌نی نیداو له‌سه‌ر زه‌وی په‌فتارو هه‌لس و که‌وت بکه‌ن هه‌روه‌ها ئاسمان بۆ مرۆف له‌زه‌وی دا دروست کردوه که‌له‌هه‌مو بواره‌کانی ژیا‌نداو له‌کاتی شه‌پو جه‌نگ و ناشتی دا ده‌توانی‌ت سودی لى وه‌ر

ه‌روه‌ها به‌ته‌واوی بروامان ه‌یه به‌و کتیبانه‌ی خ‌وای گ‌وره که له‌قورئان و له‌سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ردا ناویان ه‌اتوه وه‌ک ته‌وړات و ئینجیل و زه‌بور و لاپه‌ره‌کان (الصحف) و قورئان، و قورئانیش له‌همویان باش‌ترو به‌هیز تره‌و کۆتایینی کتیبه ئاسمانیه‌کانه، و ه‌هر ئه‌و خ‌وایه‌ش چاودیریه‌تی و به‌پارستی گیراوه .

ه‌هر ئه‌و خ‌وایه‌یه که له‌سه‌ر سه‌رحه‌م مرؤفه‌کانی واجب کردوه که شوئینی بکه‌ون و له‌گه‌ل ئه‌و سوننه‌ته‌ پارسته‌ی که له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ ه‌اتوه که ده‌بی کار و حوکمی پی بکریت، چونکه خ‌وای پاک و بی‌گ‌رد په‌یامبه‌ره‌که‌ی خ‌وی محمد ﷺ بۆ ه‌مو گ‌رؤهی مرؤف و جنۆکه‌کان ناردوه، و قورئانیشی بۆ ناردۆته‌ خ‌وار که حوکمی پی بکات له‌نیوانیاندا، ه‌روه‌کو خ‌وای گ‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا

بگریت. خودا له‌عیلمی ئه‌زه‌لی خ‌وی دا ده‌زانیت که‌کی به‌ه‌مو دایکی بۆ سه‌رکه‌وتنی ئایینی خودا و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی به‌کاری دینیت، وه‌ب‌روا داره به‌وه‌ی لی ی بزړه و شاردراوه‌یه، بی گومانه که خ‌ودای گ‌وره خ‌وی پتویستی به‌یارمه‌تی ه‌یچ که‌سیک نه‌... چونکه خ‌وا زۆر به‌هیزه‌و بی نیازه‌و خ‌اوه‌ن توانایه‌کی گ‌ه‌لیک زۆرو به‌هیزه‌و که‌س ناتوانیت له‌به‌رامبه‌ری دا بوه‌ستیت و ه‌مو که‌س و ه‌مو شتیک موح‌تاج به‌ئوون. ته‌فسیری گ‌ولشه‌ن ب ۱۴۳۹). ئاسنمان بۆ ناردونه خ‌وار که‌هیزو ده‌سه‌لاتیک زۆره‌ تیدایه‌ بۆ ئیوه که‌چه‌ک و چۆله‌و شیرو تیری لی دروست ده‌ک‌ن و به‌رامبه‌ر به‌دوژمنان ده‌وه‌ست‌ن و ده‌یان به‌زینن، ه‌روه‌ها سو‌دیکی زۆری تیدایه‌ بۆ ژیا‌نی دنیا‌یی و شارشتانیه‌ت، زه‌وی پی ده‌کۆل‌ن و ه‌ل ده‌ک‌ن‌ن و له‌باقی قو‌ناغه‌کانی تری ژیا‌ندا به‌کاری ده‌هینن. ابن حمید ده‌گیرپت‌ه‌وه ده‌لی: یحیی کو‌ری واضح بۆی گیرپاینه‌وه گو‌تی: الح‌سین بۆی گیرپاینه‌وه، ئه‌ویش له‌ع‌لباء کو‌ری أ‌حمر، ئه‌ویش له‌ع‌کره‌وه ئه‌ویش له‌ابن عب‌اس‌وه گو‌تی: خ‌وای گ‌وره سی شتی له‌گه‌ل ئاده‌م صلوات الله علیه نارد‌ه خ‌وار بۆ ئه‌وه‌ی له‌ژیا‌نی پ‌وژانه‌ی شارستانیه‌تی خ‌وایاندا به‌کاری به‌ینن. ته‌فسیری الط‌بری له (مکتبه‌ الش‌امله قرص سیدی) . وه‌رگیر.

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١﴾ . هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾ ﴿٢﴾. وه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ ﴿٣﴾. ئایات له‌م بواره‌دا گه‌لیک زۆرن.

(١) - سورة الأنعام: (١٥٥).

ب - واته: ئه‌ی بته‌رست و بێ باوه‌رو مله‌ورو خوانه‌ناسینه ئه‌م کتێبه‌ واته‌ قورئانی پیرۆز کتێبیکه‌ ناردومانه‌ ته‌ خوار که‌ هه‌مو یاسا و پێساو پرۆگرامی هه‌مو بواره‌کانی ژیا‌نی تێدا‌یه‌، کتێبیک‌ی زۆر به‌نرخ و به‌به‌ها و پیرۆزه‌ . ده‌ی ئێوه‌ش باوه‌ری پێ‌ بینن و به‌حوکه‌م‌کانی کار بکه‌ن و شوینی بکه‌ن و بیکه‌نه‌ به‌نامه‌ و په‌یره‌وو پرۆگرامی خۆتان و خۆتان بپاریزن له‌کار و کرده‌ی خراپ و خراپه‌کاری به‌لکو له‌دنیا و له‌قیامه‌دا سه‌ربه‌رزو سه‌رفرازو به‌خته‌وه‌ر بن . ته‌فسیری گو‌لشه‌ن ب ١٣٦٨). وه‌رگێڕ.

(٢) - سورة النحل: (٨٩).

ب - واته: ئێمه‌ قورئانمان بۆ ناردویته‌ خوار که‌ پون که‌روه‌و و پا‌فه‌ کردنی هه‌مو شتێکه‌ له‌م جیهانه‌دا که‌ بۆ ئێوه‌ رام کراوه‌و و پونکه‌روه‌ی هه‌مو شتێکه‌ که‌ پێویست بێت له‌هه‌ر کات و زه‌مینه‌یه‌ ک‌دا هه‌تا دنیا دنیا‌یه‌ له‌پوی ئایین و هیدایه‌ت و بواره‌ جو‌ربه‌جو‌ره‌کانی ژیا‌نی مرۆف‌دا . به‌ئێ ئه‌م قورئانه‌ بۆ موس‌لمانان هیدایه‌ت و پێنومایه‌ی و په‌حمه‌ت و سۆزو به‌زه‌ییه‌، موژده‌ی شادی و کامه‌رانی و به‌خته‌وه‌ری پۆژی دوا‌ییه‌ بۆ موس‌لمانان. ته‌فسیری گو‌لشه‌ن ب ٦٨٧). ئه‌ی محمد ئێمه‌ ئه‌م قورئانه‌مان بۆ ناردیته‌ خوار که‌ پونکه‌روه‌یه‌ که‌ بۆ هه‌مو بواره‌کانی ژینتان له‌هه‌رام و هه‌لا‌ل و پا‌داشت و سزا و پێنومایه‌ی بۆ سه‌ر‌لێش‌یواوه‌کان و گو‌م‌پاکان و ده‌ست گیر‌ویی کردنیان بۆ سه‌ر پێگای پا‌ستی خوایی و په‌حمه‌ت و سۆزو به‌زه‌ییه‌ بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ پێگه‌ی پا‌ستی خواییان گرتوه‌و پا‌به‌ندن به‌قورئان و سونه‌ت و یه‌کتا‌په‌رستی خوای په‌روه‌ردگار و مرگێتی ده‌ره‌و بۆ ئه‌وان له‌پۆژ دوا‌ییدا. ته‌فسیری الطبری له‌ (مکتبه‌ الشاملة قرص سیدی). وه‌رگێڕ.

(٢) - سورة الأعراف: (١٥٨).

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ران ده‌بی برومان پی یان هه‌بیټ، برومان هه‌یه که‌خوای پاکو بیگه‌رد پیغه‌مبه‌رانی ناردون بۆ لای به‌نده‌کانی خوی بۆ ئه‌وه‌ی به‌رنامه‌ی خوا به‌خه‌لکی رابگه‌یه‌نن، هه‌یان بوه‌ مزگیننی ده‌رو ترسینه‌ر بون و بانگه‌شه‌کارانی هه‌ق بون، جا هه‌ر که‌سیک وه‌لامی دابنه‌وه‌و بروای هیئا بیټ ئه‌وه‌ بردویه‌تیه‌وه‌وسه‌رکه‌وتوو سه‌رفراز بوه‌، ئه‌وه‌شی وه‌لامی نه‌داونه‌وه‌و سه‌رپیچی کردون، توشی سه‌ر شوپی و په‌شیمانی و بی هیوایی بوه‌ دیاره‌ کۆتا و دواين و باشتري‌ن پيغه‌مبه‌ری ئيمه‌ محمد کورپی عبدالله ﷺ به‌روه‌کو خواي گه‌وره‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ (۱). هه‌روه‌ها: ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ

ب - واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ پی یان بلای: ئه‌ی خه‌لکینه‌ بیگومانه‌ که‌من پیغه‌مبه‌رم له‌لایه‌ن خواي په‌روه‌ردگار وه‌ به‌گشتی بۆ لای ئیوه‌ نیردراوم، نه‌ک بۆ هیندیک له‌خه‌لکی سه‌ر په‌وی بۆ هیندیکی تر نا هه‌روه‌ک زۆریک له‌پیغه‌مبه‌رانی پیش من بۆ هه‌ندیک له‌خه‌لکی نیردرا بوو بۆ هه‌ندیکی تر نا که‌له‌ هه‌مان کاتدا چه‌ند نیردراوو چه‌ند پیغه‌مبه‌ریک بۆ لای گروپیک نیردرا بون، له‌لایه‌ن ئه‌و خوايه‌ی که‌زه‌وی و ئاسمانه‌کان هه‌موی مولکی ئه‌ون و له‌و به‌ولاوه‌ هیچ خوايه‌کی تر نین که‌به‌هه‌ق شایینی په‌رستی بیټ، بزانی مردن و زیان هه‌موی به‌ده‌ست ئه‌وه‌. هه‌ر ئه‌و خوايه‌یه‌ که‌ده‌ژیه‌نیټ و ده‌ش مریټیټ . ده‌ی که‌واته‌ ته‌نیا به‌و خواي په‌روه‌ردگار به‌ینن، هه‌روه‌ها به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی که‌نه‌خوینده‌واره‌و به‌به‌رنامه‌که‌ی که‌قورنایی پیرۆزه‌ به‌پروا به‌ینن، ئه‌و پیغه‌مبه‌ره‌ نه‌خوینده‌واره‌که‌ی که‌بروای ته‌واوی به‌فرمایشت و به‌رنامه‌که‌ی هه‌یه‌، ده‌ی ئیوه‌ش بروای پی به‌ینن و شوینی ئه‌و به‌که‌ون و په‌یره‌وی به‌که‌ن به‌لکو خواي گه‌وره‌ پینومايیتان بکات و هیدایه‌ت بدرین. ته‌فسیری گولشه‌ن ب (۱) (۱۵۷). وه‌ ته‌فسیری (الطبري) له‌ (المکتبه‌ الشامله - التفاسیر- قرص سیدی) وه‌رگن.

(۱) أ - سورة النحل: (۳۶).

ب - واته: ئيمه‌ له‌هه‌موگه‌لێک پيغه‌مبه‌ريکمان نارد بۆ ئه‌وه‌ی پی یان رابگه‌یه‌نیټ که‌ته‌نیا خواي په‌روه‌ردگاری جيهانيان به‌رست و به‌س، وه‌ واز له‌ شه‌يتان و به‌کان و کاهينه‌کان و جادوگه‌ران و خوا نه‌ناسان

بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١﴾. وه‌ده‌فه‌رموی: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ (٢). وه‌ه‌ر پیغه‌مبه‌ریک له‌و پیغه‌مبه‌رانه که‌خوای گه‌وره ناوی بردون و ئه‌وه‌شی له‌لایه‌ن پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ ناوه‌کانیان چه‌سپاون ب‌رومان پی‌ یانه وه‌ک نوح و هود و صالح و ابراهیم و غه‌یری ئه‌وانیش (صلی الله وسلم علیهم وعلی آلهم).

* به‌لام ب‌روا بون به‌پۆژی دوا‌یی ئه‌وه‌یه ده‌بی ب‌روات به‌ه‌رچی خوای بالا ده‌ست و کار به‌جی و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ ه‌والی یان پی‌ داوین له‌و پو

به‌ئین و ه‌اریکاری سته‌مکاران و هاوبه‌شی په‌یداکاران نه‌که‌ن. وه‌رگێڤ. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٢٧٢ - ٤٧٣.

(١) أ - سورة النساء: (١٦٥)

ب - واته: پیغه‌مبه‌رانمان ناردن بۆ ئه‌وه‌ی پێگای راستی خوایی نیشانی خه‌لکی سه‌ر زه‌وی ب‌ده‌ن و په‌یامی خوایان پی‌ ب‌گه‌یه‌نن و راست و چه‌وته‌یه‌کانیان بۆ پون ب‌که‌نه‌وه، تاکو ب‌روبیانوو ئه‌نجه‌ت به‌ده‌ستی خه‌لکه‌وه نه‌مینیت و له‌پۆژی دوا‌یی و له‌پۆژی لی‌ پێچانه‌وه نه‌لێن: جاخودایه‌ گیان خو ئیمه‌ هیچمان پی‌ نه‌گه‌یشت و چمان بۆ پون نه‌کرایه‌وه. ئیمه‌ نه‌مان نه‌ده‌زانی به‌م پۆژه ده‌گه‌ین و هیچ شاره‌زا نه‌بوین. ئه‌گه‌ر بمان زانیایه‌ بۆ ئه‌م پۆژه سه‌خت و تال و تیژه‌ خو‌مان ئاماده‌ ده‌کرد. دوا‌ی ئه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌رانمان بۆ ناردن و پێگه‌ی راست و چه‌وت و شه‌یتانیانمان بۆ پون کردنه‌وه ئه‌مپۆ ب‌رو بیانیان نه‌یه و خو‌یان خه‌ساره‌تمه‌ند و شه‌رمه‌زارن. خوای گه‌وره‌ش به‌توانا و به‌ده‌سه‌لات و زانا و دانا و زیرو حه‌کیمه‌. وه‌رگێڤ.

(٢) أ - سورة الأحزاب: (٤٠).

ب - واته: محمد ﷺ باوکی هیچ کامیک له‌ئێوه‌ نه‌یه، به‌لکو پیغه‌مبه‌ری خوایه‌ و داوین و کوتا پیغه‌مبه‌ره‌ و تازه‌ هیچ پیغه‌مبه‌ریکی تر له‌دوا‌ی ئه‌و نایه‌ن. که‌واته‌ ئه‌و پیغه‌مبه‌رو په‌وانه‌ کراوو نێردراوی خوای په‌روه‌ردگاره‌ و به‌س. خوای گه‌وره‌ش به‌ه‌مو شتیک زانا و دانا‌یه، ئاگاداری ه‌مو شتیکه‌ و ه‌مو شتیک ده‌زانیت و هیچی لی‌ گوم نابیت. وه‌رگێڤ.

داوانه ی که ده که ونه دواى مردن وهك فیتنه و عه زابى ناو گوږو نازو نيعمه ته کانی، له وه شى که له پوژى قیامت دان له ناخوشیه کان و توندوتیښه کان و ترسو بيمو پښگای راست (الصرط) و ته رازو حیسابو لى پېچانه وه و پاداشت و سزاو دابه ش کردنى لاپه رپه کان (الصحف) واته نامه ی کرده وه کان له نیوان خه لکى دا، جا هیه نامه ی کرده وکانى به ده ستنى راست وهرده گړتیه وه، هه شه به ده ستنى چه پى وهرى ده گړتیه و، هه یه له پشته وه وهرى ده گړتیه وه.

* هه روه ها له بپروا بون به پوژى دوايى، بپروا بونه به حه وزي که وسه ر(الکوتر) که به خشر او ه به پیغه مبه رى ئیمه محمد ﷺ، وه بپروا بون به به هه شت و به دوزه خ(النار)، هه روه ها به بینى خواى گه وره له لایه ن بپروا دارانه وه. هه روه ها قسه کردن له گه لیاندا، ئه مانه و ئه وانه ی تریشى که له قورئانى پیروزو سوننه تی راستى پیغه مبه ر ﷺ دا پیمان گه شتون. ده بى پروامان به وانه هه موى هه بیت. هه ربه و شیوه یه ی که خواى گه وره و پیغه مبه ر که ی بویان پون کردوینه وه.

* وه بپروا بون به قه ده رى خوا بریتیه له بپروا بون به م چوار خالانه ی خواره وه:

یه که م: خواى پاک و بیگه رد هه مو ئه و شتانه ده زانیت که بون و ده بن (کا وما یکون) و ناگادارى هه مو شتیکه. هه روه ها ناگای له ئه حوال و کارو بارى هه مو به نده کانی هه یه و پزقو روژیان ده دات و ئه جه ل و کاره کانیان ده زانیت و ناگای لى یان هه یه و هیچ کرده وه و کارو پیشه کانیانى لاگوم نابیت و هیچ شتیکی له بهر ده ست ده رناچیت و ناگای له هه مو هه لس وکه و تیکی به نده کانی هه یه. هه روه کو سو بجان ده فه رموى: ﴿إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ

شَيِّءٌ عَلَيْهِمْ ﴿١﴾ هه‌روه‌ها خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ ﴿٢﴾.

دوهم: نوسینی هه‌موشتیک که خ‌وای گه‌وره ته‌قدیری کردوه و فرمانی پیداوه (قَدَرَه و قضا). هه‌روه‌کو خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ﴾ ﴿٣﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ ﴿٤﴾. هه‌روه‌ها

(١) أ - سورة الأنفال: (٧٥).

ب - واته: خ‌وای په‌روه‌دگار به‌ه‌مو شتیک ده‌زانیّت و هیچ شتیک لاشاروه نیه، ته‌نیا گه‌ردیله‌یه‌کیشی لّ و ن نابیت. وه‌رگیز.

(٢) أ - سورة الطلاق: (١٢).

ب - واته: خ‌وای گه‌وره حه‌وت ئاسمانی دروست کردون و هه‌ر خ‌وی ده‌زانیّ مه‌وداو پانی و فراوانی ئه‌و ئاسمانانه چه‌نده و هی هه‌ر یه‌کی‌کیشیان چه‌نده؟ و هه‌ر خ‌وشی ده‌زانیّ چّون و له‌چی دروستی کردون؟!!! دياره هه‌روه‌کو چّون حه‌وت ئاسمانی دروست کردون ئاواش حه‌وت زه‌وی دروست کردون. هه‌روه‌ها کاروبار و فرمان و بپیاره‌کان له‌ناویندا به‌رده‌وامن و دین و ده‌چن و به‌پّوه ده‌چن. ئه‌مانه‌ی بّویه کردون و بّوی پون کردونه‌وه بّو ئه‌وه‌ی تیّ بگه‌ن و لّ حالی بن که خ‌وای گه‌وره به‌سه‌ر هه‌مو شتیکدا زالّ و به‌توانایه، هه‌روه‌ها بّو ئه‌وه‌ی بزانی که زانست و زانیاری و زانیی خوا ده‌وره‌ی به‌ه‌مو شتیک داوه، هی رابردو و هی ئیستاو داهاتویش . ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٣١٤٩٠. وه‌رگیز.

(٣) أ - سورة ق: (٤).

ب - واته: ئیمه ده‌زانیی که ئه‌وان ده‌مرن و زه‌وی لاشه‌که‌یان ده‌خوات و چه‌نده له‌لاشه‌که‌یان که م ده‌کاته‌وه و دای ده‌پزنیّت! ئه‌مانه له‌لای ئیمه له‌کتیبیکی پاریزراودا پاریزراون و لامان دیاری کراوه و لامان ون نابیت. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٣١٣٥٩٠. وه‌رگیز.

(٤) أ - سورة يس: (١٢).

ب - واته: هه‌مو شتیکمان له‌کتیبیکی پاریزراو و پون و په‌واندا هه‌لّ ژماردوه واته هه‌ژمار کردوه. هه‌رچه‌یه‌کی کردیبتیان هه‌مویان نوسیه و هیچمان لابر نابیت و پوژی قیامه‌ت ده‌یخینه به‌رده‌میان و هه‌رچه‌یه‌کیش له‌م

ده‌فه‌رموی: ﴿أَمْ تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (۱).

سی‌یه‌م: به‌ویستی به‌هیزو کاریگری (مشيئة النافذة): خوی گه‌وره هر شتیکی ویست ده‌بیټ و یه‌کسر به‌فرمانی پی‌ کردن دیته بون (کن فیکون)، نه‌ویشی نه‌یه‌ویټ نابیت. هروده‌کو بؤ خوی له‌قورنانی پی‌رؤزدا ده‌فه‌رمویټ: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾* (۲). هروده‌ها خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویټ: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ (۳). هروده‌ها ده‌فه‌رمویټ: ﴿وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (۴).

بونه‌وره‌دا پوی دابیت و پو بدات و هرچی کردوتانه له‌م کتیب‌ه‌دا تۆمار کراوه و بؤ پؤژی خوی هل‌ گراوه. ته‌فسیری گوئشه‌ن ب ۱۱۴۶). وەرگیږ.

(۱) - أ - سورة الحج: (۷۰).

ب - واته: ثایا تق نازانیت که‌خوا ناگاداره به‌هرچی له‌ناسمانه‌کان و له‌زه‌وی دا هیه، وه‌ناگاداره به‌هر کرده‌ویه‌کی که‌پوی داوه و پو ددات و هیچ شتیک له‌خوی گه‌وره ون نابیت. گومانیشی تیدا نیه‌ ئه‌و همو شتانه‌ش همویان له‌کتیبیکدا تۆمارو نوسراون و له‌کاتی خوی دا ده‌خرینه‌وه پو. ئه‌و کتیب‌ه‌ش به‌(لوح المحفوظ) ناسراوه. ئه‌و همو کارو کرده‌وه و شتانه له‌لای خوی گه‌وره و به‌ده‌سه‌لآت و کاربه‌جی شتیکی ساده و ساناو ناسانه. له‌ته‌فسیری گوئشه‌ن ب ۸۵۷). وەرگیږ.

(۲) - أ - سورة الحج: (۸۱).

ب - واته: خوی گه‌وره هرچی بیه‌ویټ و حه‌زی لى بیټ ده‌یکات، ته‌نیا پی‌ ی به‌فرموی: ببه، ده‌بیټ (کن فیکون). وەرگیږ.

(۳) - أ - سورة يس: (۸۲).

ب - واته: ئه‌گه‌ر خوی په‌روه‌رگار ویستی شتیک ببيت، پی‌ ی ده‌فه‌رمویټ ببه‌ن ئیدی ئه‌و شته یه‌کسره‌و له‌په‌ر ده‌بیټ و بؤ خوی دیته بون به‌فرمانی خوا (فیکون طوعياً). وەرگیږ.

(۴) - أ - سورة التکویر: (۲۹).

چواره م: بپروا بون به وهی که بونه و هره رچی له بونه و هره دا هه یه خوای گه وره دروستی کړدون: بیجگه له خوای گه وره هیچ دروستکه ریکی تر نین و هیچ په ورو دگار ریکی تر جوئ له (الله) نین، خوای بالا ده ست و کار به جی ده فره موی: ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾^(۱). هه ورو ها ده فره موی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾^(۲).

ب - واته: ئیوه هه ر شتیکتان بویت و ناروزی لی بکن به که یفی ئیوه نیو و نابیت و نایه ته دی مه گه ر خوای په ورو دگار ناروزی لی بیت، هه ر کاتیک خوای گه وره ویستی له سر بو ئوا ئو ناروزو ویسته ی ئیوه دیته دی و به پیچ وانه وه نه خیر. وهرگړې.

(۱) ا - سورة الزمر: (۶۲).

ب - واته: الله خوای گه وره دروستکه ری هه مو شتیکه و ئو بونه و هه ر خوای دروستی کړدوه و هه رچی که بویت یه کسه ر ده بیت و هه مو شتی که له ژیر ده ستی ئو دایه و ئو هه لی ده سوړنیت. وهرگړې.

(۲) ا - سورة فاطر: (۳).

ب - واته: ئه ی خه لکینه بیر له نازو نیعه ته کاڼی خوای بکه نه وه که به سه ری دا پړاندون و تیان پامین و سوپاسگوزاری خوای گه ورو یان له سر بکن. وه ک نازو نیعه تی ئیمان و ئیسلام و نیعه تی ژیان و هه مو ئو شتانه ی که پی ی به خشییون له دنیا و له قیامه تدا. بیگومان نیعه ته کاڼی خوا له ژماره نایه نن هه ر ئو به خششانه ی که له له شی مړوف خوای دا که بیان ژمیریت تیایدا شل ده بیت و بوت ناژمیردین له هیزو ده سه لات و چاو و لوت و گوچکه و ... ند. نایا له خوای گه وره که سیکی تر هه یه که ناسمان و زه وی و پزق و پوزی و هه مو ئو نیعه تانه ی که تیایان دان بۆتان بینیته دی و پیتان به خشیت؟، بیگومان نه خیر. ده ی که واته له خودای په ورو دگار به ولوه هیچ خوا و په رستراویکی تر نین به هق به رستری. جا ئه ی هاوه ل دانه رانی بت په رست چۆن ده توانن که سیکی ترو بت به رستن و له خوا په رستی لاده دن؟ هه ی سته مکاران شتیکی تر بیجگه له خوای په ورو دگار ده په رستن که نه سودتان پی ده گنیت و نه زیان و له ئیوه بی ده سه لات ترن، به لکو ئیوه خۆتان له و باشترن به و نازو نیعه ته ی که خوای گه وره پی به خشییون!! وهرگړې، به سود وهرگرتن

دهی بړوا بون به‌قه‌ده‌ری خوا بړوا بونه به‌و چوار کارو باره‌ی له‌لای نه‌هلی سوننه‌تو
جه‌ماعت به‌پی‌چه‌وانه‌ی نه‌وانه‌ی له‌ه‌ندیک له‌نه‌هلی بیدعه‌چی یه‌کان نکولی له‌وانه
ده‌که‌ن که‌باسمان کردن . وه‌له بړوا بون به‌خوا بړوا بونه به‌وه‌ی که‌ئیمان بریتیه
له‌قسه‌و کردار واته‌کرده‌وه (قول وعمل) به‌گویی رایه‌لی و خو له‌خوا پاریزی (التقوی) پتر
ده‌بی‌ت و به‌سه‌ری‌چی و گوناح کردن که‌م ده‌کات. ه‌روه‌ها به‌کافر دانانی (تکفیر)
موسلمانان به‌هوی نه‌نجامدانی ه‌ندی گوناح و سه‌ری‌چی وه‌ک: زینا کردن، دزی کردن،
خواردنی سو (الربا) و خواردنه‌وه‌ی مه‌ی و سه‌رخ‌شکه‌ره‌کان و تورپه‌کردنی دایک و باوک و
غیری نه‌م جوړه سه‌ری‌چیانه و گوناحه‌گوره‌کان دروست نیه و نابی، و خوای گه‌وره
له‌ه‌مو گوناحیک خو‌ش ده‌بی‌ت نه‌گه‌ر ویستی له‌سه‌ر بی‌ت ته‌نیا هاوبه‌شی په‌یدا کردن و
کوفر نه‌بی‌ت ه‌روه‌کو له‌قورنایی پی‌رؤزدا ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ (۱).

ه‌روه‌کو له‌فه‌رموده راسته‌کان و له‌پی‌غه‌مبه‌ره‌وه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ چه‌سپاوه که‌خوای گه‌وره ه‌ر
که‌سیک گه‌ردیله‌یه که‌ بړوای له‌دل دابی‌ت له‌دو‌زه‌خی دینیتته ده‌رو ده‌بی‌اته به‌ه‌شت دوا‌ی
نه‌وه‌ی به‌قه‌ده‌ر سزای گوناحه‌کانی خو‌ی ده‌سو‌تین‌ری‌ت.

له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۳۰۱ هـ (المکتبه‌ الشاملة، التفاسیر، تفسیر الطبری سورة فاطر الآية: ۳. فی
قرص سیدی.

(۱) أ - سورة النساء: (۴/۸).

ب - واته: خوای گه‌وره له‌ه‌مو گوناحیک خو‌ش ده‌بی‌ت بۆ ه‌ر که‌سیک که‌ویستی له‌سه‌ر بی‌ت، ته‌نیا له‌شیرک و
هاوبه‌شی په‌یدا کردن و کوفر نه‌بی‌ت. وه‌رگیز.

* هه‌روه‌ها له‌ب‌روا بون به‌خوا خو‌ش ویست‌ن و‌رق لی بونه‌وه‌یه له‌پ‌یناو
 خواداو له‌به‌ر خاتری خوای په‌روه‌ردگارو دو‌ستایه‌تی کردن و دو‌ژمنایه‌تی
 کردن بۆ خوا(الولاء والبراء): بۆیه ده‌بی ب‌روادار ب‌رواداران‌ی خو‌ش بو‌یت و‌رقی
 له‌کافران و بی باوه‌پان و خوا نه‌ناسان و زیند‌یقه‌کان بب‌یت‌ه‌وه‌و ده‌بی سه‌رت‌وپی
 خو‌شه‌ویستی ب‌روادار بۆ سه‌حابه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ بی‌ت. جائه‌ه‌لی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت
 پی‌غه‌مبه‌رو سه‌حابه‌کانیان خو‌ش ده‌و‌یت و شو‌ینیان ده‌که‌ون و ب‌روایان وایه که‌ئ‌ه‌وان
 باشت‌رینی گروپی موس‌لمانان له‌دوای پی‌غه‌مبه‌ران به‌گو‌یره‌ی فه‌رموده‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ
 که‌فه‌رمویه‌تی: {خَیْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِینَ یَلُوْهُمْ ثُمَّ الَّذِینَ یَلُوْهُمْ} (۱). وه‌ ب‌روایان وایه
 که‌له‌ه‌مویان باشت‌ر(أبو‌بکری صدیق) ه، ئه‌مجار عم‌ری فاروق، ئه‌مجار عثمان کوری
 عفان(ذو‌النورین)، ئه‌مجار علی کوری أبوطالب (المرتضی) ﷺ. له‌دوای ئه‌وانیش ده‌که‌سه
 مزگ‌ینی پ‌یدراوه‌کان، ئه‌مجار باقی سه‌حابه‌کانی تر ﷺ و‌ئ‌ه‌وانه‌ی ده‌ست به‌و به‌رنامه‌وه
 ده‌گرن که‌له‌نی‌وان سه‌حابه‌کاندا تاوتو‌ی ده‌کراو لی یان ده‌کۆلیه‌وه‌و ب‌رواشیان وایه
 که‌ئ‌ه‌وانه‌ی له‌م بواره‌دا هه‌ولیان داوه‌و تی‌کۆشا‌ون(مجتهدون) جائه‌وه‌ی پ‌یکاب‌یتی ئه‌وه‌و دو
 پاداشتی هه‌یه، وه‌ئ‌ه‌وشی هه‌له‌ی کرد بی‌ت و نه‌ی پ‌یکاب‌یت ئه‌وا پاداشتی‌کی بۆ هه‌یه.
 وه‌ئ‌ه‌ل و مال و خا‌وو خ‌یزان(أهل‌ال‌بیت) پی‌غه‌مبه‌ریان ﷺ خو‌ش ده‌و‌یت و ب‌روایان پی‌ی
 هه‌یه. شو‌ینکه‌وته‌و دواکه‌وته‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و خ‌یزانه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ دای‌کی

(۱) أ - متفق علی صحته.

ب - واته: باشت‌رینی خه‌ل‌کی خه‌ل‌کی سه‌ده‌ی منن، ئه‌مجار خه‌ل‌کی دوا‌ی ئه‌وانن ئه‌مجار سه‌ده‌ی دوا‌ی
 ئه‌وان. وه‌رگ‌یت

برواداران د‌ه‌بن و له‌ه‌ه‌مویان پ‌ازین. وه‌له‌ه‌مو پ‌اف‌زیه‌کانیش بی‌ به‌رین، ئه‌وانه‌ی که‌پ‌قیان له‌سه‌حابه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ر^{ص‌ل‌ل‌ل‌ه} ده‌بیته‌وه‌و جنیویان پی‌ ده‌ده‌ن و زی‌ده‌پ‌ه‌وی له‌سه‌ر ئه‌ه‌لی به‌یت ده‌که‌ن، به‌رز تر له‌ و پ‌له‌یه‌ی که‌خوا‌ی گه‌وره‌ بو‌ی داناون. هه‌روه‌ها له‌وانه‌ش بی‌ به‌رین له‌پ‌یگه‌ی دو‌ژمنایه‌تی و به‌ربه‌ره‌کانی‌ کردنه‌وه‌ ئازاری ئه‌ه‌لی به‌یت ده‌ده‌ن جا چ به‌کرده‌وه‌ و چ به‌قسه‌و بوختان بو‌ هه‌ل به‌ستن و ته‌له‌ بو‌ نانه‌وه‌و بی‌ پ‌یزی پی‌ کردنه‌وه‌ بی‌ت.

هه‌مو ئه‌و زانیاریانه‌ی که‌له‌م کورته‌ وشه‌یه‌دا ئاماژه‌مان پی‌ کردن له‌و عه‌قیده‌و بی‌رو باوه‌پ‌ه‌ پ‌استه‌قینه‌یه‌دا که‌خوا‌ی گه‌وره‌ پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی^{ص‌ل‌ل‌ل‌ه} خوی له‌پ‌یناودا پ‌ه‌وانه‌ کردوه‌. ئه‌م عه‌قیده‌یه‌ بریتیه‌ له‌عه‌قیده‌ی گروپی پ‌زگار بو‌ ئه‌ه‌لی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت، که‌پی‌غه‌مبه‌ر^{ص‌ل‌ل‌ل‌ه} ده‌رباره‌یان فه‌رمویه‌تی: { لا‌تزال طائفة من أمتي على الحق منصوره لا‌یضرهم من خذلهم حتی یأتی أمر الله سبحانه } (١). هه‌روه‌ها پی‌غه‌مبه‌ر^{ص‌ل‌ل‌ل‌ه} فه‌رمویه‌تی: { إفترت اليهود على إحدی وسبعین فرقة وأفترت النصارى على إثنين وسبعین فرقة، وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعین فرقة کلهم في النار إلا‌ واحدة }، فقال أصحابه: من هي یارسول الله؟ قال: { من کان علی مثل ماأنا علیه وأصحابي } (٢). که‌بریتیه‌ له‌و عه‌قیده‌ی که‌پی‌ویسته‌ ده‌ستی پی‌وه

(١) هه‌تا دنیا کوتایی د‌یت گروپیک، ده‌سته‌یه‌ک له‌ئومه‌ته‌که‌م له‌سه‌ر پ‌یگه‌ی پ‌است و پ‌یگه‌ی پ‌یشینه‌ی پ‌یاوچاکان ده‌م‌ین و له‌سه‌ر ئه‌و به‌رنامه‌ خوا‌یه‌ ده‌پ‌ون که‌پی‌غه‌مبه‌رو یارو یاوه‌رانی له‌سه‌ری ده‌پ‌و‌یشتن، که‌بریتیه‌ له‌پ‌یگه‌ی سه‌له‌فی صالح به‌پی‌ی تیگه‌یشتنی پ‌یشینه‌ی پ‌یاو چاکان تا ئه‌و کاته‌ی فرمانی خوا‌ی پاک و ب‌یگه‌رد د‌یت و ئیدی دنیا کوتایی پی‌ د‌یت. وه‌رگ‌یر.

(٢) واته: جوله‌که‌کان بون به‌حه‌فتاو یه‌ک گروپ و ده‌سته‌و د‌یانه‌کان بون به‌حه‌فتاو دو‌گروپ و ده‌سته‌، و ئه‌م ئومه‌ته‌ی منه‌ش د‌ه‌بن به‌حه‌فتاو سی‌ گروپ و ده‌سته‌. هه‌مویان ده‌چه‌ ناو ئاگری د‌وزه‌خ ته‌نیا گروپ‌یکیان

بگیریت و له‌سهری به‌رده‌وام و پی‌ دامه‌زراو بین و له‌و که‌سانه‌ش وریا بین که‌پیچه‌وانه‌ی
ئهم عه‌قیده پاکه‌ن و دژایه‌تی ده‌که‌ن.

به‌لام لاده‌ران له‌م عه‌قیده و بیرو باوه‌رپه و شوین که‌وتوانی هه‌میشه در‌دۆنگن و
له‌دژایه‌تی کردن دان و چه‌ندان پۆل و گروپ و که‌سانیکن، له‌وانه به‌نده‌ی بته‌کان و بت
په‌رستان و فریشته په‌رستان و پیاو چاک په‌رستان و جنۆکه په‌رستان و دارو دره‌خت و
به‌رد په‌رستان و ... تد. ئه‌وانه وه‌لامی بانگه‌ش‌ه‌ی پیغه‌مبه‌ران و په‌یامبه‌رانی خویان
نه‌داوه‌ته‌وه و بر‌وایان نه‌هینا، به‌لکو به‌پیچه‌وانه‌وه که‌وتنه دژایه‌تی کردن و سه‌رسه‌ختی و
سه‌رپیچی کردن و سه‌رکه‌شی کردن. هر وه‌کو ئه‌وه‌ی که‌قورپه‌یش و هه‌ندی
له‌عه‌ره‌به‌کان ئه‌نجامیان ده‌دا له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ری ئیمه‌دا محمد ﷺ. له‌به‌ر په‌رستراوه
نابه‌هه‌قه‌کانیان ده‌پارانه‌وه و داوی پید‌اویسته‌کانی ژیان و شیفای نه‌خۆشه‌کانیان و
داوی سه‌رکه‌وتن‌یان به‌سه‌ر دوژمنه‌کانیان دا لی ده‌کردن، قوربان‌یان بۆ سه‌ر ده‌ب‌رین و
خیر و نه‌زریان بۆ ده‌کردن. کاتی که‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ نکۆلی و ئینکاری له‌م کاره نادزیو و
قیزه‌ونه‌یان کرد و فرمانی پی‌ کردن که‌ته‌نیا خوی بالا ده‌ست و کار به‌جی بپه‌رستن و
ته‌نیا به‌ندایه‌تی پاک و پوخته بۆ خوا(الله) گیانی تا‌کو ته‌نیا و بی‌ هاوه‌ل و هاو وینه
بکه‌ن. ئه‌و بت په‌رست و بی‌ باوه‌رپانه له‌م بانگ کردنه سه‌ریان سوپ‌ماو واقیان و پ‌ماو
تاسان، له‌بری وه‌لامدانه‌وه و مل که‌چ کردن بۆ په‌یامی خواو بانگی پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان

نه‌بیت. سه‌حابه‌کان گو‌ت‌یان: ئه‌وانه کین واته ئه‌و گروپه کین که‌ده‌چنه به‌هه‌شته‌وه؟ فره‌موی: ئه‌و گروپ و
که‌سانه‌ی که‌له‌سه‌ر ئه‌و به‌رنامه‌یه و له‌سه‌ر ئه‌و رینگه‌یه ده‌پۆن که‌ئێستا من و هاوه‌لام له‌سه‌ری ده‌پۆین و شوین
سوننه‌تی ئیمه ده‌که‌ون و به‌مو لی لانا‌ده‌ن. واته له‌سوننه‌تی من و سه‌حابه‌کانم لانا‌ده‌ن و هه‌رچی ئیمه نه‌مان
کردبیت نای که‌ن و کاری بیدعه ناهیننه ناو ئایینی پی‌رۆزی ئیسلامه‌وه. وه‌رگێپ.

که‌وتنه دژایه‌تیه‌کی سهر سه‌خت و که‌لله په‌قیان نواندو نکۆلیان له‌بانگه‌وازی بانگه‌وازکاری خوای گه‌وره کردو به‌توندی که‌وتنه ئینکاری کردن و مله‌وړی به‌توانجی و گالته‌نامیزیه‌وه گوتیان: ﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾^(۱). به‌لام پیغهمبه‌ر^ﷺ نوچی نه‌داو به‌مه سارد نه‌بوه و به‌رده‌وام داوای لی ده‌کردن و بۆ لای خوای گه‌وره بانگی ده‌کردن و له‌هاوه‌ل و هاو شیوه په‌یدا کردن بۆخوای گه‌وره ئاگادار و وریای ده‌کردنه‌وه و راستیه‌تی و پونی ئه‌و به‌رنامه خواییه‌ی به‌رده‌وام بۆ شی ده‌کردنه‌وه تائه‌و کاته‌ی خوای گه‌وره پینومایی کردن، هیدایه‌ت دران و هاتنه سهر پیگای پاراستی خوایی و بروایان هیئا و دواتریش سوپاس بۆ خوا پۆل به‌پۆل ده‌هاتنه ناو ئایینی خواوه و بروایان ده‌هیئا، خه‌لکی موسلمان ده‌بون تاوای لی هات ئایین و به‌رنامه‌که‌ی خواجه‌سهر هه‌مو ئایینه پوچه‌ل و ده‌ست کرده‌کاندا زال بو، ئه‌مه‌ش دواي هه‌ول و تیکۆشان و ماندو بون و ئه‌ره‌ق پرشتن و ئازارو ئه‌شکه‌نجه کی‌شانیک‌ی زۆری بانگه‌شه‌کردنی به‌رده‌وام و نه‌پساوه، جیهاد و کۆششیک‌ی زۆری په‌سولی خوا^ﷺ و سه‌حابه‌کانی^{رضی‌الله‌عنهم} و شوینکه‌وتوانی یان به‌چاکه. به‌لام له‌دواي ئه‌وه‌ی ئه‌و دینه پاکه‌یان به‌کاکله و پوخته وه‌ک هیلکه‌ی سپی کراو بۆ ئیمه به‌جی هیشت و به‌تیپه‌ر بونی کات و دور که‌وتنه‌وه له‌چه‌رخ‌ی زیړینی ئیسلاام، بارو دۆخ و کاره‌کان گوړان و نه‌فامی و نه‌زانی و ناحالی بون ده‌ستی به‌سهر

(۱) أ - سورة ص: (۵).

ب - واته: کافرو بت په‌رستان و هاو به‌ش په‌یدا که‌ران له‌وه‌لامی پیغهمبه‌ردا^ﷺ گوتیان: به‌پاراستی سه‌یره، محمد ده‌لی ته‌نیا یه‌ک خوا هه‌یه و ده‌بی ته‌نیا ئه‌و به‌پرستن و هه‌مو خواکانی ئیمه به‌پوچه‌ل ده‌زانی‌ت و ده‌یه‌وی هه‌موان له‌ناو به‌ریت بۆ یه‌ک خوا چۆن شتی وا ده‌بی‌ت؟! به‌پارستی ئه‌مه قسه‌یه‌کی سهر سوپه‌ینه‌رو جی‌ی توانجه، چونکه ئه‌و بی باوه‌ړو مله‌وړانه بروایان به‌تاکیه‌تی و یه‌کخوا په‌رستی نه‌بو. وه‌رگړی.

می‌شک و زاده و بیرو زهینی خه‌لکی داگرت و بالی په‌رشو سامناکی به‌سهردا کی‌شا تا وای
لی‌هات زوریک به‌سهر پاشواندا هه‌ل گه‌رانه‌وه بۆ دینو به‌رنامه‌ی نه‌فامیه‌ت، به‌پوچون و
زیده په‌وی کردن به‌رامبه‌ر به‌پیغه‌مبه‌ران و پیاوچا‌کانیان و له‌به‌ر پارانه‌وه‌یان و هانا بۆ
بردنیان و غه‌یری ئه‌مانه‌ش له‌شیرک و هاوه‌ل دانان و زور له‌پایه‌ی خو‌یانیان به‌رزتر
کردنه‌وه تاگه‌یان‌دیاننه ئاستی خوای گه‌وره خوای گه‌وره په‌نامان بدات... ئه‌وان و اتاو
داخو‌زیه‌کانی (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) یان نه‌ده‌زانی و نه‌فام بون له‌ئاستی دا هه‌روه‌کو چو‌ن
کافره‌کانی عه‌رب و اتاکه‌یان ده‌زانی، خوای گه‌وره پال پشت و پاریزه‌رمان بیت.

هه‌تا‌کو ئیستاش ئه‌م شیرک و هاوه‌ل دانانه‌ ب‌لا‌وو به‌رده‌وامه تا له‌چه‌رخ‌ی ئه‌م‌پرو‌شماندا
به‌هوی زال بونی نه‌فامیه‌ت و له‌دین حال‌ی نه‌بون و دور که‌وتنه‌وه له‌سهرده‌م و چه‌رخ‌ی
زیرپینی پیغه‌مبه‌رایه‌تی. هاوه‌ل په‌یدا که‌رانی ئه‌م دوایانه‌شو و سهرده‌میش چه‌ندان و
سه‌دان گومان (شبهه) ده‌هیننه‌وه و داده‌تاشن که‌بریتیه له‌هه‌مان گومانی هاوه‌ل
په‌یدا که‌ران و بێ باوه‌رانی پ‌اب‌رد و سه‌ره‌تای هاتنی ئیسلام و چه‌رخ‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی
هه‌روه‌کو خوای گه‌وره له‌سهر زاری ئه‌وان بۆمان ده‌گیریته‌وه و ده‌فه‌رموی: ﴿ هَؤُلَاءِ
شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌یان گوت: ﴿ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى ﴾^(۲)

(۱) - سورة یونس: (۱۸).

ب - واته: ئه‌و بێ باوه‌رو ب‌ت په‌رستانه که‌پێ یان ده‌گوترا له‌غه‌یری خوا به‌ولاوه هیچ شتیکی تر مه‌پرستی
ئ‌وه هاوه‌شی و هاوه‌ل دانانه بۆ خوا ده‌یان گوت: خو ئیمه ئه‌وان ناپه‌رستین، به‌ل‌کو بۆیه داویان لی
ده‌که‌ین و له‌به‌ریان ده‌پ‌ار‌پینه‌وه تا‌کو له‌خوامان نزیک به‌که‌نه‌وه لای خوا تکامان بۆ به‌کن. وه‌رگێ‌پ.

(۲) - سورة الزمر: (۲).

وہ خواہی گہ ورہ ہم مو گومان و سہرکہ شی و نہ فامیہ کانینانی پوچہ لّ کردنہ وہ و بوی پون کردنہ وہ کہ ہر شتیک و لہ ہر بہرگو و لہ ژیر ہر ناو و ہر بیانویہ کدا بپہ رستن ئہ وہ گومپایی و سہرلیشیواوی و شیرک و کوفرہ ہہ روہ کو خواہی بالا دہست و کار بہ جی دہ فہ رموی: ﴿وَعَبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ ﴿۱﴾. خواہی گہ ورہ بہرپہرچیان دہ داتہ وہ و دہ فہ رمویت: ﴿قُلْ أَتَدْعُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ ﴿۲﴾. خواہی گہ ورہ لہ م ثایہ تہ دا بوی

ب - واته: بت په رستان ده يان گوت خو ئيمه وه که په رستان نايان په رستين، به لکو بو نه وه ي له خوامان نزیک بکه نه وه و تکامان بو بکه ن و بومان له بهر خوا ي گه وره بپاړينه وه چونکه نه وانه پياو چاکن و لای خوا خوشه ويستن !!! وهرگيږ.

(١) أ - سورة يونس: (١٨١).

ب - واته: بت په رستان و بى باوه پانى مەككه و ئەوانەشى لەسەر بىرو باوه پى ئەوانە دەپوڤن هەتا دنيا دنيايە ، شتانیك دەپه رستن كەنە هېچ سوديكيان پى دەگەيەن نو نه زيان وەك دارو بەردى داتاشراوودانە تاشراوو ئەستیرەو مانگو پوژو كەسان و بەرنامە پوچەلە دەستكردهكان و حيزبو لايەن . گەر پيشيان بگوترى بۆچى وادهكەن ؟ دەلێن بۆيە وا دەكەين تالای خوا تكامان بۆ بكەن . بەلام بى باوه پانى سەردەم و ملهوپره كانی ئەمپو پەنا بە خوا نەك بلێن بۆ ئەوەى لای خوا تكامان بۆ بكەن و بپوایان بەبونی خوا هەبیت و هاوەلى بۆ دابنێن ، بەلكو بپوایان بەبونی خوا هەرنیە !! وەرگێت .

(٢) أ - سورة يونس: (١٨).

ب - واته: ئه‌ی محمد پښ یان بلۍ: ئایا ئیوه له‌خوا‌ی‌گه‌وره زانا ترو‌شاره‌زا ترو‌ئیوه ئه‌و‌شته‌نه به‌خوا‌پاده‌گه‌یه‌نو که‌له‌ئاسمانه‌کان‌و زه‌وی دا هه‌یه خوا پښ ی نازانی‌ت‌و ئیوه پښ ی پاده‌گه‌یه‌نن، نه‌خیر خوا‌ی‌گه‌وره به‌همو شتی‌ئ‌ا‌گاداره‌و له‌م هه‌مو گه‌ردونه‌دا هه‌چ شتی‌کی‌ ئ‌ گوم نابیت‌و ئ‌ا‌گای له‌همو کرده‌وه‌و پوداوی‌ک هه‌یه له‌هر کو‌ی‌و له‌چ کاتی‌کدا ببیت‌و نه‌بیت، ئه‌گه‌ر هه‌ر تکا‌کاری‌کی تر هه‌بایه خوا‌ی‌گه‌وره ئ‌ا‌گای‌ ئ‌ ده‌بو. به‌ل‌کو ئه‌وه ئیوه‌ن نه‌زان‌و نه‌شاره‌زاو له‌غی‌ب نه‌زان. نه‌فامو جاهیل ده‌بون ئه‌گه‌ر خوا‌ی‌گه‌وره فی‌ری

پون کردوینه‌وه که به‌ندایه‌تی کردن و په‌رستشی غه‌یری خوا له پیغهمبه‌ران و پیاو چاکان و هر شتیکی تریش بیت نه‌که‌ین، چونکه نه‌وه شهربک په‌یدا کردنی گه‌وره‌یه، جائه‌نجام ده‌ران و خاوه‌نه‌کانیان به‌هر ناویکی تره‌وه ناوی بنین. هه‌روه‌ها خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَخْصِمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾^(۱). به‌م ئایه‌ته خوی پاک و بی‌گه‌رد بۆمانی پون ده‌کاته‌وه که به‌ندایه‌تی کردنی به‌نده‌کانی بۆ غه‌یری خوی وه‌ک نزاو پارانه‌وه و لی ترسان و داوا لی کردن و رجا لی کردن و هاو وینه‌کانی کوفر کردنه به‌خوی گه‌وره‌وله‌هه‌مو شتیکی درۆ تر و بوختان تر نه‌وه‌یه که ده‌لین: نه‌وانه له‌خوامان نزیک ده‌کاته‌وه.

*** وه‌له‌بیرو باوه‌ره کوفریه‌کانی دژ به‌بیرو باوه‌رو عه‌قیدوه‌ی راست (العقيدة الصحيحة) و پیچه‌وانه‌ی نه‌و بیرو باوه‌رو به‌رنامه‌یه‌ی که پیغهمبه‌ران ﷺ هیناویانه بۆ مرقه‌کان نه‌و بیرو باوه‌ره پوچه‌له له‌دین لاده‌رانه‌ن**

نه‌کردنایه و زانست و زانیاری پی نه‌به‌خشیان. خوی گه‌وره پاک و بی‌گه‌رده له‌وه‌ی که کافرو بت په‌رستان و خوانه‌ناسان هاوه‌ل و هاو وینه‌ی بۆ داده‌نین. وه‌رگیز. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشن ب ۱۷۵.

(۱) أ - سورة الزمر: (۳).

ب - واته: پۆژی قیامه‌ت خوی گه‌وره دادوه‌ری له‌نیوانتاند ده‌کات له‌سه‌ر نه‌و جیاوازیانه‌ی که له‌نیوانتاند هه‌بون، نه‌وه‌ش چاک بزاند خوی گه‌وره هاریکاری درۆزان و بت په‌رستان و کافران و خوانه‌ناسان ناکات. نه‌و که‌سانه‌ی که بوختان بۆ خوی گه‌وره دروست ده‌که‌ن و شتی پرو پوچ و بی ناوه‌رۆک و بی بنه‌مای بۆ دروست ده‌که‌ن وه‌ک نه‌وه‌ی که ده‌لین خوی کوپی هه‌یه و یان شتیکی تری له‌گه‌ل دا ده‌په‌رستن و هاوه‌لی بۆ داده‌نین و ده‌لین نه‌وان له‌خوامان نزیک ده‌که‌نه‌وه و تکامان بۆ ده‌که‌ن. پۆژی دواپی خوی گه‌وره مه‌که‌مه‌ی ئیوه‌ و نه‌و شتانه ده‌کات که ده‌تان کردن و به‌هاوه‌ل و شه‌ریکی خوا. ته‌فسیری الطبری له (المکتبة الشاملة / التفاسیر، سورة الزمر الآية ۳)، وه‌ته‌فسیری گولشن ب ۳۱۲.

که له م چه رخانه ی سهرده مدا باون، له بیرو باوه پری قرچوکی مارکسو لینین و شوین
که وتوانیان و ئایدیولوژی ته پوچه ل و نه فسانه یی ه کانی تر له بانگه شه ئیلحادو کوفریه کان
جاله ژیر هر ناو ی کدا بیټ، به ناوی سوشیالیستی بیټ، شیوعی بیټ، به عشی بیټ و
به هر ناو ی کی تره وه بیټ، ئوصولیه ت و عه لمانیه ت و مادیه ت و نکو لای کردن له بونی
خوا ی په روه ردگار بیټ واته پروایان به بونی خوا نیه له بیرو باوه پری نه واند ا هه مو شتی ک
مادده یه. هه روه ها پرواشیان به بونی به هه شت و دوژه خ و زیندو بونه وه و پوژی
هه ستانه وه نیه، نه وه ی پی بلین ئایین لای نه وان نیه. هه رکه سی ک کتیب و
سهرچاوه کانی نه وانی خویند بیته وه نه وه به دلناییه وه نه م راستیه ی دیوه و ده زانیټ
بیرو باوه پری نه وان چنده پوچه له. گومانی تیدا نیه که نه م عه قیده سه قه ت و پوچه له
دژو پیچه وانه ی هه مو ئایین و بهرنامه ئاسمانیه کانه. نه وانه شوین که وتوانی خو یان
به ره و خراپترین چاره نوس پهل کیش کردوه و پهل کیش ده که ن له دنیا و له قیامه تدا.

* هه روه ها له بیرو باوه پر هه له کانی دژو پیچه وانه به عه قیده و بیرو
باوه پری راسته قینه ی خوا ی په روه ردگار بیرو باوه پری هه ندی
له صوفیه کانه: نه وانه ش بیرو باوه پریان وایه که هه ندی کیان نه ولیای خوان و هاوکاری
خوا ده که ن له هه ل سوراندنی کاروباری جیهان و جیهانیان و هه ل س و که وت له کاروباری
جیهاندا ده که ن که به جه مسهر (قطب) و فریا ره س (غوټ) و راگرو کوله که یان واته به پال
پشتیان ده زانن. نه مه و گه لای ناوی تریان بؤ خواکانیان داتاشیون. نه مه خراپترین و
ترسناکترین هاوبه شی په یدا کردنه له په روه ردگار یټی دا (الربوبیه)، هاوبه ش په یدا کردنی
نه مانه گه لیک له هی نه فامیه تی عه رب خراپتره، چونکه کافرانی عه رب شه ریکیان

له‌په‌روه‌ردگار یتتی خواډا برپیار نه‌ده‌دا، به‌لکو له‌په‌رستشې و به‌ندایه‌تی کردندا هاو به‌شیان په‌یدا ده‌کرد. هه‌روه‌ها هاو به‌شی په‌یدا کردنه‌که‌یان ته‌نیا له‌کاتې خوڅشې و ژيانې ئاسایې دا بو، به‌لام له‌کاتې توندو تیژې و ناخوڅشیه‌کان و لې قه‌وماندا ده‌گه‌پانه‌وه لای خواو ده‌یان گوت توبه‌ خوايه ئیمه‌ ته‌نیا هه‌ر تو ده‌په‌رستین و که‌سی تر ناپه‌رستین، ئیخلاسیه‌تیاں بو ده‌بوو بو هیچی تر نا. به‌لام که‌له‌ناخوڅشې و به‌لاو لې قه‌مانه‌که‌ خواي گه‌وره‌ پزگاری ده‌کردن ده‌گه‌پانه‌وه باری جارانی خوځیان و هاو به‌شیان په‌یدا ده‌کرده‌وه هه‌روه‌کو خواي گه‌وره‌ ده‌فه‌رموئ: ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَاُ اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ (۱).

به‌لام له‌په‌روه‌ردگار یتتی دا هه‌رگیز لایان نه‌ده‌داو ددانیان به‌تاک و ته‌نیا په‌تی خواي گه‌وره‌دا دینا هه‌روه‌کو خواي گه‌وره‌ ده‌فه‌رموئ: ﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

(۱) ا - سورة العنكبوت: (۶۵).

ب - واته: له‌م ئایه‌ته پی‌وژده‌دا خواي گه‌وره‌ باسی یه‌کې له‌سیفه‌ته قیژه‌ونه‌کانې بی‌پاوه‌پان و هاو له‌ دانه‌ران و خوانه‌ناسان ده‌کات و ده‌فه‌رموئ: ئو و بی‌پاوه‌پو هاو له‌ دانه‌رو بت په‌رستانه‌ کاتې سواری که‌شتی و به‌له‌مو پا‌پوره‌کانیان ده‌بون و لې یان ده‌قه‌وماو توشی نه‌هامه‌تیمان ده‌کردن و گه‌رده‌لول و بایه‌کی به‌هیژمان به‌سه‌ردا هه‌ل ده‌کردن و ده‌که‌وتنه‌ گيژنه‌ی ده‌ریاوه‌ و مه‌ترسی مردن و خنکانیان لې په‌یدا ده‌بو و خه‌ریک ده‌بو که‌شتی و پا‌پوره‌که‌یان نقوم بی‌تی یه‌کسه‌ر بت په‌رستی و بی‌پاوه‌پې و هاو له‌دانیه‌که‌یان له‌بیر ده‌چوه‌و ده‌که‌وتنه‌ دوعا و پارانه‌وه له‌به‌ر خواو ده‌یان گوت: خوايه توبه‌ ئیمه‌ ئیدی له‌تو به‌ولاوه‌ که‌سی تر ناپه‌رستین و له‌که‌سی تر ناپا‌پینه‌وه، ئیدی ئیمه‌ش پزگارمان ده‌کردن و له‌گيژنه‌و گه‌رده‌لوله‌که‌ قوتاریان ده‌بوو پی‌ یان ده‌هاته‌وه‌سه‌ر زه‌وی و وشکانی و له‌ده‌ریا ده‌هاتنه‌ دهر دیسان جاریکی تر خوایان له‌بیر ده‌چوه‌وه‌و ده‌هاتنه‌وه‌ سه‌ر بت په‌رستی و هاو له‌ دانانی جارانیان بو خواي په‌روه‌ردگار. و ه‌رگيږ. به‌سود و ه‌ر گرتن له‌ته‌فسیری گو‌لشن ب ۲ل ۱۰۳۵. هه‌روه‌ها له‌ (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر القرطبي فی تفسیر سورة العنكبوت/ الاية ۶۵).

﴿١﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ ﴿٢﴾. وه‌ئایه‌ت له‌م به‌اره‌دا گه‌لێک زۆرن له‌مه‌ پتر چیت‌ر ناهێنینه‌وه‌.

(١) أ - سورة الزخرف: (٨٧).

ب - واته‌: ئه‌گه‌ر بێباوه‌پان و بت په‌رستان و هاوه‌ڵ دانه‌ران په‌رسیاریان ئی بکرایه‌ کێ ئیوه‌ی دروست کردوه‌؟ له‌وه‌لامدا ده‌یان گوت: خۆی گه‌وره‌ ئی‌مه‌ی دروست کردوه‌. وه‌رگێ‌ر.
(٢) أ - سورة یونس: (٣١).

ب - واته‌: ئه‌ی محمد به‌و بێباوه‌پو بت په‌رست و هاوه‌ڵ دانه‌رانه‌ بلێ: کێ له‌ئاسمان و له‌زه‌وی پیزق و پوزیتان ده‌دات و له‌ئاسمانه‌وه‌ بارانتان بۆ ده‌بارینی و زه‌ویشی و دروست کردوه‌ که‌به‌هۆی باران بارینه‌وه‌ هه‌مو جۆره‌ دارو دره‌خت و سه‌وزه‌ و پوه‌کیکی ئی ده‌پوێت و ده‌بێته‌ پزق و پۆزی و مایه‌ی ژیان بۆ خۆتان و بۆ مه‌پو مالات و گیان له‌به‌ره‌کانتان. هه‌روه‌ها ئی یان به‌رسه‌: کێ بینین و بیست واته‌ چاو و گوێ ی بۆ دروست کردون پێ ی به‌خشیون و کێ خاوه‌نیانه‌، ئه‌و چاو و گوێچکانه‌ ئه‌و دو ئامیرو ده‌زگای بینین و بیستنه‌ ئه‌گه‌ر سه‌یریان ده‌که‌یت سه‌رت سوپ ده‌میانی له‌ورده‌کاری و گرنگی یان ته‌نیا الله‌ نه‌بێت کێ په‌ی ده‌بات ئه‌م ده‌زگایانه‌ دروست بکات. هه‌مو که‌سیک له‌ئاستیاندایه‌ ده‌سته‌ و ستانه‌ نازانی چی یان تێدایه‌ و چۆن دروست کراون.

هه‌روه‌ها ئی یان به‌رسه‌: ئه‌وه‌ کێ یه‌ شتی زیندو له‌مردو دروست ده‌کات و دێنیته‌ ده‌رو، شتی مردوش له‌زیندو دێنیته‌ ده‌ر و هه‌کو پواندنی دارو دره‌خت و گیاگۆل له‌زه‌ویه‌کی وشکو و مردو. ئه‌م زه‌ویه‌ی ئی‌مه‌ له‌سه‌ری ده‌ژییه‌ن پێش ئه‌وه‌ی سارد بێته‌وه‌ کوره‌یه‌کی زۆر گه‌رمی ئاگرین بو. هه‌روه‌ها هه‌کو ئه‌و خواردن و خۆراکه‌ کولاوه‌ مردوه‌ی که‌ ئی‌مه‌ خۆمان ده‌ی خۆین له‌ناو له‌ش دا ده‌گۆرێ (تمثیل الغذائي) ئی په‌یدا ده‌بێت و دوا‌یی ده‌بێته‌ خۆین و زینده‌گی به‌له‌شمان ده‌به‌خشیت ئه‌مه‌ و گه‌ ئی نمونه‌ی تری له‌م جۆرانه‌.

هه‌روه‌ها ئی یان به‌رسه‌: ئه‌وه‌ کێ یه‌ کاروباری ئه‌م گه‌ردونه‌ به‌پێوه‌ ده‌بات و هه‌لی ده‌سو‌رپێت به‌وشکایی و به‌ده‌ریا به‌ئاسمانه‌کانه‌وه‌ که‌به‌ملیوینته‌ها ئه‌ستیره‌ی و به‌بنه‌وه‌نو و هه‌یانه‌ به‌هه‌زاران جار له‌زه‌وی خۆمان گه‌ره‌ تره‌. وه‌هه‌ر یه‌که‌ به‌مه‌ودای خۆی و له‌سه‌ر خولگه‌ی خۆی به‌خیراییه‌کی زۆر ده‌خولیته‌وه‌. بێ ئه‌وه‌ی به‌مه‌ لاده‌ن و به‌ر یه‌کتری بکه‌ون. دیاره‌ ئه‌و بێباوه‌پو مله‌پو بیت په‌رست و هاوه‌ڵ دانه‌رانه‌ له‌وه‌لامدا ده‌لێن: هه‌ر هه‌موی له‌لایه‌ن خواوه‌ دروست کراون.

وه‌لئ، هاوبه‌شی په‌یداکارانی ته‌م دوايپانه‌ی سه‌رده‌م دو شتی تریان خستوته سه‌ر
بیرو باوه‌ری پوچه‌لئ دو به‌شه‌که‌ی که‌پیشتر باسماں کردن که‌بریتین له:

یه‌که‌میان: هاوبه‌شی په‌یدا کردنی هه‌ندیکیان له‌په‌روه‌ردگاریتي دا.

دوه‌میان: هاوبه‌شی په‌یدا کرد بۆ خوای گه‌وره له‌کاتی خوشی و ناخوشی دا واته
له‌هه‌میشه‌یی دا. ته‌و که‌سه‌ی که‌له‌گه‌لایاندا تی‌که‌لاوه و بارو گوزهرانی خویندونه‌وه و
تاقی کردونه‌وه و شاره‌زایانه به‌باشی ته‌م راستیه ده‌زانیت. له‌میسر چۆن ده‌یان بینیت
له‌ده‌وری گۆږی الحسینی و البدوي و غه‌یری ته‌وانیش ده‌سوزینه‌وو چی ده‌که‌ن،
وه‌له‌یه‌مه‌ن له‌لای گۆږی العیدروس له‌عه‌ده‌ن و الهادي چی ده‌که‌ن و له‌شام بۆ ابن‌العري
چی ده‌که‌ن و له‌عیراق له‌سه‌ر گۆږی عبدالقادر ی گه‌یلانی چی ده‌که‌ن... ته‌د ته‌گه‌ر
سه‌رنجیان بده‌ی ده‌زانی چی له‌سه‌ر ته‌و هه‌مو گۆږه به‌ناوبانگانه له‌جیهانی ئیسلامی دا
به‌گشتی ده‌که‌ن له‌ته‌نجام دانی ته‌م هه‌مو زیده په‌وی و ته‌نجامدانی زۆریک له‌به‌ندایه‌تی
بۆ کردن و په‌رستشی و مل که‌چی که‌ته‌نیا له‌مافه‌کانی خوای گه‌وره و په‌روه‌ردگارن و نابی
له‌و به‌ولاوه بۆ هیچ که‌سو بۆ هیچ شتیکی تر بکړین. جی‌گه‌ی داخه که‌م وابوه ته‌مانه
به‌رپه‌رچ بدرینه‌وه و ته‌م هه‌له‌ گه‌وره و زلو زه‌به‌لاح و پۆچونانه‌یان له‌پښگه‌ی ناهه‌ق و له‌و
زه‌لکاوه‌دا ده‌ستیان بگرن و ده‌ریان به‌ینه‌وه و راسته‌قینه‌ی یه‌کتا په‌رستی خویان بۆ

ده‌ی توش ته‌ی محمد پی‌یان بلئ: ته‌ی گه‌ر ته‌وا ده‌زانن بۆچی به‌ته‌نیا خوای په‌روه‌ردگار ناپه‌رستن و ته‌نیا
له‌و ناپاږینه‌وه و کرپتوش ته‌نیا بۆ ته‌و نابهن و خوتان له‌قه‌ه‌روسزاو خه‌شم و تورپه‌ی ته‌و ناپاږین ، بۆ ئیوه
له‌خوا ناترسن ته‌ی مله‌وران و سته‌مکاران؟ ز وه‌رگی‌ږ به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب
۱) ۵۲۲-۵۲۳. وه‌له‌(المکتبه‌ الشاملة / التفاسیر/ الطبري تفسیر سورة یونس/ الآیه ۳۱).

ړون بکړیته‌وه و ده‌ستیان بگیریټ و بهیږنیته‌وه سهر پړیگه‌ی راست. ئه و پړیگه راسته
 خواپیه‌ی که‌خوا‌ی گه‌وره پیغه‌مبه‌ری خوی محمد ﷺ بؤ ناردوین و ه‌روه‌ها له‌پیش
 محمدیش چه‌ندان پیغه‌مبه‌ری (عليهم وعلى نبینا افضل الصلاة والسلام) ناردون راستی
 ئه‌م به‌رنامه و په‌یره‌و و پړوگرامی خواپیه‌یان بؤ ړون بکه‌نه‌وه. (فِائًا لِلّٰه وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ،
 له‌خوا‌ی گه‌وره‌مان داوایه که‌هوشیاریان بکاته‌وه و بیان گړیټه‌وه بؤ فامیده‌یی و پوشدی
 خویان و له‌ناویاندا بانگ‌ه‌شه‌کارانی رینومایی که‌ریان بؤ ژور بکات، ه‌روه‌ها پیشه‌واو
 سه‌رکرده و به‌رپرسانی موسلمانان و زاناکانیان سه‌رکه‌وتو بکات بؤ دژایه‌تی کردن و
 نه‌هیشتنی پیس و پوخلی‌ته‌ی شیرک و له‌گورپانای هاوبه‌شی په‌یداکاران و هوکاره‌کانی
 خوا‌ی گه‌وره بیسه‌روبینایه و ه‌میشه لیمانه‌وه نزیکه .

* وه‌له‌بیرو باوه‌ړو عه‌قیده پوچه‌ل و پیچه‌وانه‌کانی بیرو باوه‌ړو
 عه‌قیده‌ی پاک و راسته‌قینه‌ی ئیسلامی له‌بوا‌ری ناو و سیفه‌ته به‌رزو
 پیروزه‌کانی خوا‌ی گه‌وره: بیرو باوه‌ړی ئه‌هلی بیدعه واته بیدعه‌چی یه‌کانه وه‌ک
 جه‌همیه‌کان، موعته‌زیله‌کان و ئه‌وانه‌شی پړیکه و شوین پی‌ی ئه‌وانیان ه‌ل گرتوه و
 شوین که‌وته‌ی ئه‌وانن. له‌وانه‌ی که‌نه‌فی سیفاته‌کانی خوا ده‌که‌ن و له‌سیفه‌ته
 ته‌واوه‌کانی خوا‌ی پاک و بیگه‌رد که‌م ده‌که‌نه‌وه و له‌کاریان ده‌خن (التعطیل). وه‌ خوا‌ی
 بالا ده‌ست و کاربه‌جی به‌سیفه‌تی نه‌بوه‌کان (المعدومات)، بی‌گیانه‌کان (الجمادات)، و
 ئه‌سته‌مه‌کان (المستحیلات) وه‌سف ده‌که‌ن، خوا‌ی گه‌وره گه‌لیک له‌وه به‌رز تره‌ که‌ئه و
 نه‌فامانه باسی ده‌که‌ن و ده‌لیئن. ه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی که‌به‌ه‌ندئ له‌سیفاته‌کانی خوا ب‌ړوا
 دینن و به‌ه‌ندیکی‌ش ناو نه‌فی ده‌که‌ن وه‌ک ئه‌شعه‌ریه‌کان. به‌رامبه‌ر به‌وه‌نده

سیفاتانه‌ی که چه سپاندویانه و برپایان پی‌ی هه‌یه له‌ھاو وینه‌ی ئه‌و سیفاتانه هه‌ندی
سیفاتی تریان فری داوه و ئینکاری لی ده‌کن، به‌لگه‌کانیان شیواندوه و گورپیوانه، ئیدی
به‌م کاره‌یان پیچه‌وانه‌ی به‌لگه‌کانی بیستن و عه‌قلیه‌کان وه‌ستان و دژایه‌تیه‌کی پون و
سه‌رسه‌ختانه وراسته‌وخو و بی پیچه‌وپه‌نایان کردوه، به‌لام ئه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت
برپایان به‌همه‌مو ئه‌وناو و سیفه‌تانه هه‌یه که خوی گه‌وره بوخوی داناون و چه‌سپاندونی،
یاخود پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی محمد ﷺ هه‌مو ئه‌و سیفات و ناوه جوانانه‌ی به‌شیوه‌یه‌کی
ته‌واوی که مالیه‌ت چه‌سپاندون و بو ئیمه‌ی برپواداری پون کردونه‌وه و له‌وی چواندن و
هاوشان دانانی هه‌مو دروستکراوه‌کانی خوی پاک رااگرتون و له‌همه‌مو که‌م و کوپیه‌ک
به‌دوری گرتون و برپای ته‌واوی پی‌هه‌بون و له‌همه‌مو پیسو و پوخلیه‌کی له‌کار خستن و
وه‌لاناو و نه‌فی کردن پاراستونی و به‌دوری گرتون به‌همه‌مو به‌لگه‌کانی ئه‌م بواره کاریان
کردوه و له‌همه‌مو پی‌هه‌لخلیسکانیک و لادانیک به‌دوری گرتون واته به‌لگه‌کانیان
نه‌شیواندون و تیکیان نه‌داون و وه‌ک خوی کاریان پی‌کردوه و کاریشی پی‌ده‌کریت
هه‌تادنیا دنیا‌یه، وه‌له‌همه‌مو دژایه‌تیه‌کیش پاراستویانن که‌غیری ئه‌وان تی‌ی که‌وتون
هه‌روه‌کو له‌پیشه‌وه باسماو کرد. ئه‌مه‌یه ریگای رزگاربون و به‌خته‌وه‌ری له‌دنیاو
له‌پوژی دوا‌یی دا. ئه‌مه‌یه ریگای راست که پیشینه‌ی پیاو چاکی ئه‌م ئوممه‌ته ئیسلامه و
پیشه‌واکانبان گرتویانه‌ته به‌ر وه‌کو‌تایی ئه‌م ئوممه‌ته هه‌ر به‌وه چاک ده‌بی و ریگای
راست ده‌دوژنه‌وه که‌سه‌ره‌تا‌که‌ی پی‌ی چاک بوو گرتبویانه به‌ر، هه‌ر کاتیک ئیستای
ئه‌م ئوممه‌ته گه‌راپه‌وه سه‌ر ئه‌و ریگه‌یه واته ریگه‌ی پیشینه‌ی پیاو چاکان که بریتیه له

پږگه‌ی قورئان و سوننه‌ت و واز هی‌نان له‌هه‌مو کو‌یر ه پږگه‌و پږچکه‌یه‌ک که‌پږچه‌وانه‌ی
 پږگه‌ی قورئان و سوننه‌ت بی‌ت و د‌وزیه‌وه و شو‌ینی که‌وت ئه‌وه سهر‌به‌رزو سهر‌راز ده‌بن.
 هر‌خوا‌ی بالا ده‌ست و کار‌به‌جی‌ خاوه‌نی سهر‌که‌وتنه، وهر‌ئه‌و خوا‌یه پاک‌و
 بی‌گه‌رده‌و هر‌ئه‌ومان به‌سه‌و با‌ش‌ترین و به‌هی‌ز‌ترین پال‌ پشت‌و وه‌کیله، هی‌زو
 په‌ناگه‌یه‌ک نیه‌ ته‌نیا لای‌ خوا نه‌بی‌ت.

وصلی‌ الله‌ وسلم‌ علی‌ عبده‌ ورسوله‌ نبینا محمد‌ وآله‌ وصحبه‌.

حوکمی هانا بردن به غه‌یری خوا وبروا بون به فالچی وشوین هه لگره‌کان

پیش ده‌ستی:

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه أما بعد:

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که عه‌قیده و بیرو باوه‌ری یه‌کتا په‌رستی بنچینه و بناغه‌یه که بانگه‌شه‌ی حمدی کورپی عبدالله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم له‌سه‌ر بنیات نراوه، ئه‌و بانگه‌وازه‌ی که له‌پاراستی دا دریژه پیدانی بانگه‌شه‌و بانگه‌وازی هه‌مو پیغه‌مبه‌رو نی‌ردراوانی پیش خۆیه‌تی، هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ سورة النحل: (۳۶). وه چله پۆپه و قولایی برپا بون به‌و بانگه‌وازه‌و کار پی‌کردن و شوین که وټنی دژایه‌تی بیدعه‌و وه‌لانی شته ناراست و بی‌ناوه‌رۆک و پرپوچه‌کانه به‌هه‌مو شیوه‌کانیه‌وه، له‌سه‌ر هه‌مو موسلمانیک پیویسته که له‌تایین و به‌رنامه‌که‌ی خوا شاره‌زاو به‌رچاو پوښن و هوښیار بیت. به‌و شیوه‌یه خوا به‌رستیت و به‌ندایه‌تی بو بکات که له‌شهریعه‌تی ئیسلامدا هاتوه.

موسلمانانی سه‌ره‌تای پیشینه‌ی ئه‌م ئوممه‌ته له‌سه‌ر پینومایی و پیاوړی پاراستی ئه‌م دینه ده‌پوښتن له‌کار و باره‌کانیادا به‌لکو له‌هه‌مو ئیش و کاریکی ئه‌م ژبانه‌یاندا به‌پی‌ی ئه‌و به‌رنامه‌یه بو که له‌قورئانی پیروزو سوننه‌تی پاکي پیغه‌مبه‌ردا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بوه.

وه‌ی، دواي ئه‌وه‌ی موسلمانان له‌په‌یره و پروگرامی راسته‌قینه‌ی ئی ++سلام - په‌یره‌و پروگرامی قورئان و سوننه‌ت - لایان داو پی‌یان هه‌ل خلیسکاو عه‌قیده و بیرو باوه‌رو هه‌مو کاره‌کانیان له‌گریژنه‌چو له‌بیرو باوه‌رو عه‌قیده‌یاندا له‌پیاوړی پچکه،

لەسياسەتو لەئەحكامەكانياندا بون بەچەندان گروپو پارچە پارچە و حيزبو ئىدى لەدەر ئەنجامەكانى ئەم لادان و پى ھەل خلیسكانەدا، بیدعە و کارى ناراستو باتل، جادوگەرى و قوّل بریان لەناودا بلاو بوەو، لەبەر یەك ترازان و پەرتەوازە بون و ھەر یەكەیان رویان لەلایەك بو، ئىدى بونە دەروازە بۆ دوژمنانى ئىسلام بۆ تیسەرەواندن و لەئىسلام و موسلمانان دزە كردن بۆ ناو قەلاى پتەوى عەقیدە و بیرو باوەرى پۆلایینی ئىسلام.

زانایانى ئىسلام لەکتىب و نوسینەكانى خۆياندا ھى کۆن و ھى تازە ئاگادارى و وریایى تەواویان لەو بیدعە و بیدعەچیانە داو و تۆماریان کردو و موسلمانانیان لى ھۆشیار کردۆتەو. منیش لەو ھەلمەتە ئاگادارى و وریایى کردنەدا بەسى نامەى کۆکراو ھاوبەشیم کردو ەکە بریتین لەمانەى خوارەو:

یەكەم: لەھوكمى ھانا بردن بۆ پیغەمبەر ﷺ.

دوهم: لەھوكمى ھاناو پەنا بردن بۆ جنۆگەو شەیتانییەكان و نەزر كردن بۆیان.

سى یەم: لەھوكمى بەندایەتى كردن بەویردو زیكرو دوعا بیدعەو ھاوبەش پەیدا کردنەكان.

چلەپۆپەو سەردەستەو بنەرەتو پیشەنگى ھەموان (الرئاسة) - كەبریتىە لەھەلگى بەیداخى بانگەشەى ئىسلامى لەم ولاتە پیروژەدا - ئەو سى نامانەتان دەخاتە بەردەست ئەى خوینەرى ئازیز، وەك ھاریکاریەكى خۆى لەدژایەتى كردنى بیدعەو بیدعەچى یان و بیرو باوەرى پىرو پوچ و قرچۆك و بى ناوەرۆكەكان - و بەرز کردنەو ھى ئاستى پۆشنبری و تیگەیشتنى راستەقینە لەئىسلام.

له‌خوای بالا ده‌ست و کار به‌جی و پاک و بی‌گه‌ردمان داوایه که سود بگه‌یه‌نن به‌به‌نده‌کانی
خوای په‌روه‌ردگار.

والله ولی التوفیق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم.

نامه‌ی یه‌که‌م

حوکمی هانا بردن بو پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم:

الحمد لله ، والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه، أما بعد:

پوژنامه‌ی (المجمع)ی کوهیتی له ژماره (۱۵)ی خو‌ی دا له پوژنی ۱۹/۴/۱۳۹۰ک،
چهنه دپړه هونراوه‌یه‌کی له ژیر ناو‌نیشانی (في ذكرى المولد النبوي الشريف - له یادی له‌دا‌یک
بونی پیغه‌مبه‌ری صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نازدار) دا بلاو کرده‌وه، که‌تیایدا هانای وه‌به‌ر پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بردوه و
داوای سه‌رکه‌وتن و سه‌رفرازی لی ده‌کات و داوای ناگا لی بونی له‌ئوممه‌تی ئیسلامی و سه‌ر
خستن و پزگار کردنی لی ده‌کات له‌و په‌رته‌وازه‌یی و دابر دابر‌ی و جیاوازی و ناریکیه‌ی
که‌تی‌ی که‌وتون به‌واژوی که‌سیک که‌خوی به (آمنه) ناساندوه یا ناو‌ناوه. ئەمه‌ش
هه‌ندیک له‌دپړه هونراوه‌کانیه‌تی:

يشعل الحرب ويصلي من لظاها

يارسول الله أدرك علماً

في الظلام الشك قد طال سراها

يارسول الله أدرك أمة

في مناهات الأسى ضاعت رؤاها

يارسول الله أدرك أمة

هه‌تا‌کو ده‌لیت:

يوم بدر حين ناديت الإله

عجل النصر كما عجلته

إنَّ لله جنوداً لاتراها

فاستحالة الذل نصراً رائعاً

الله أكبر، ثابهم شیوه‌یه ئه و نوسه‌ره هاواری خوئی ئاراسته‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌کات و هانای بۆ ده‌بات و داوای لى ده‌کات ئاگای له‌ئوممه‌ته‌که‌ی بی‌ت و خیرا سه‌ری بخت، ئایا له‌بیری چوه یان نه‌فامه که‌سه‌ر که‌وتن و سه‌رخستن ته‌نیا به‌ده‌ست (الله) یه و به‌س، و هیچ به‌ده‌ست پیغه‌مبه‌ر ﷺ نیه، نه‌به‌ده‌ست هیچ دروستکراوکی تره له‌دروستکراوه‌کانی خوای گه‌وره؟! هه‌روه‌کو خوای په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ (١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِنْ بَعْدِهِ﴾ (٢). به‌گویره‌ی ده‌ق و کوپا (النص والإجماع)

(١) - سورة آل عمران: (١٢٦).

ب - واته: واته: سه‌رخستن و سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست که‌س نه ته‌نیا به‌ده‌ستی خوای په‌روه‌ردگار، ئه و خوای په‌روه‌ردگار که‌به‌توانا و به‌ده‌سه‌لات و زانا و دانا و ژيرو حه‌کیمه. وه‌رگیز.

(٢) - سورة آل عمران: (١٦٠).

ب - واته: ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره مه‌یلی لى بی‌ت و به‌سه‌ر دوژمنانی خوا و ئیسلام و موسلماناندا سه‌رتان بخت ئیدی هه‌رگیز ناتوان به‌سه‌رتاندا سه‌ر به‌کهن و که‌س ناتوانیت لیتان لاب‌دات به‌مه‌رجی پابه‌ند بن به‌قورئان و سوننه‌ت و گوئی پایه‌لی کردنی خوا و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی، وه‌ئه‌گه‌ر ویستی له‌سه‌ر بو له‌ناخۆشی و ده‌ردو به‌لاو ته‌نگ و چه‌له‌مه‌کاندا پرگارتان بکات، ئیوه پرگارتان ده‌بی‌ت کى هه‌یه به‌توانیت ئه و سه‌رکه‌وتنه‌تان لى لادات، وه‌ئه‌گه‌ر به‌بیشیه‌وی ژیرتان بخت و سه‌رشۆپو سوک و پرسیواتان بکات ئیدی کى هه‌یه له‌م نه‌هامه‌تیه پرگارتان بکات بی‌جگه له‌خوای په‌روه‌ردگار. دیاره ئه‌مه‌ش ده‌بی‌ت به‌خۆ ئاماده کردنیکی ته‌واوه بی‌ت و هه‌مو پیداو‌یستیه‌کانی شه‌پو جه‌نگ ده‌بی‌ت ئاماده بکهن پشت به‌خوای په‌روه‌ردگار تان به‌هستن، ئیدی هیچ که‌س و هیچ هی‌زێک ناتوانیت به‌سه‌رتاندا زāl بی‌ت، هه‌روه‌ها له‌هه‌مو ده‌ردو به‌لاو گێژه‌نه‌کانیشدا ده‌بی‌ت ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر خۆتانه بی‌گرنه به‌ر له‌خۆ پاراستن و پاک و خاوینی و چونه لای دکتۆرو نوژداران و به‌کار هینانی چاره‌سه‌ریه‌کان و ئه‌مجار پشت به‌خوا به‌هه‌رستن ئیدی خوای گه‌ره و له‌ش ساخ و سه‌لامه‌تتان ده‌کات. به‌لام به‌پیچه‌وانه‌وه خوای گه‌وره یارمه‌تیتان نادات و به‌هاناتانه‌وه نایه‌ت و دیلو داماوو توش بو ده‌بن و ئیدی که‌سیش ناتوانی

زانراوه که خوای پاک و بی‌گه‌رد بونه‌وه‌رو خه‌لکی سهر پوی ئه‌م زه‌وی‌یه دروست کردوه تابییهرستن، هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌رانی ناردون و کتیبه‌کانی دابه‌زاندون تا ئه‌و به‌ندایه‌تیه‌و چۆنیه‌تی ئه‌و به‌ندایه‌تیه‌و ئه‌نجامدانی بۆ به‌نده‌کانی خوا پون بکه‌نه‌وه‌و بانگه‌شه‌ی بۆ بکه‌ن. هه‌روه‌کو خوای پاک و بی‌گه‌رد ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اْعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾^(۲). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾^(۳). وه‌هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿الرَّكِيبُ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾^(۴) أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ^(۵).

به‌هانتانه‌وه بیت و له‌و گێژه‌نه‌ ده‌رتان به‌نیته‌وه بیجگه‌ له‌خوای گه‌وره. وه‌رگێڕ، به‌سود وه‌رگرتن له‌ ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱ل ۱۷۰ - ۱۷۱. وه‌له‌ ته‌فسیری الطبري له‌ (المكتبة الشاملة في التفاسير/ تفسير القرطبي).

(۱) أ - سورة الذاریات: (۵۶).

ب - واتا که یمان پێشتر نویسه‌وه. وه‌رگێڕ.

(۲) سورة النحل: (۳۶).

(۳) أ - سورة الأنبياء: (۲۵).

ب - واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئیمه‌ پێش تو هێچ پیغه‌مبه‌رو نی‌زدراوی کمان نه‌ناردوه‌ که پیمان نه‌گوتبیت به‌سروش (الوحي) که له‌من به‌ولاوه‌ هێچ خوايه‌کی تر نین به‌هه‌ق به‌رستری‌ت و هه‌رم‌ن دروستکه‌رو په‌روه‌ردگاری ئێوه‌م، ده‌ی که‌واته‌ له‌من به‌ولاوه‌ هێچ که‌سو هێچ شتیکی تر مه‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی له‌من به‌ولاوه‌ بۆ هێچ که‌سو شتیکی تر مه‌که‌ن و به‌خوای خۆتان‌ی مه‌زانن. هێچ پیغه‌مبه‌ریکم له‌پێش تو‌دا نه‌ناردوه‌ بۆ که‌له‌و ئوممه‌ته‌کانی رابردو ته‌نیا به‌یه‌کتا په‌رستی و ته‌نیا خوا په‌رستی و نیازپاکی بۆ خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان و پیمان پاگه‌یاندون که‌له‌من به‌ولاوه‌ هێچ خوايه‌کی تر نین به‌هه‌ق به‌رستری‌ت ده‌ی که‌واته‌ له‌من به‌ولاوه‌ هێچ خوايه‌کی تر مه‌په‌رستن. وه‌رگێڕ. به‌سود وه‌رگرتن له‌ ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۲ل ۸۱۵. وه‌له‌ (المكتبة الشاملة م التفاسير / تفسير القرطبي / تفسير سورة الأنبياء / الآية ۲۵).

له‌م ئایه‌ته پیرۆزانه‌دا هه‌موی خوای گه‌وره بۆی ی پون کردوینه‌وه که جنۆکه‌و مروّقه‌کانی دروست نه‌کردون ته‌نیا بۆ په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردنی خوای نه‌بیّت به‌ته‌نیا و هیچ هاویه‌شو هاو وینه‌ی بۆ دانه‌نین، هه‌روه‌ها بۆمانی پون کردۆته‌وه که پیغه‌مبه‌ران و نیردرآوانی (عليهم الصلاة والسلام) بۆ گه‌یاندنی ئه‌و به‌ندایه‌تیه‌و وه‌لا نانی هه‌مو دژه‌کانی ناردون.

هه‌روه‌ها خوای گه‌وره هه‌والی پیداوین که هه‌مو ئایه‌ته‌کانی به‌شیوه‌یه‌کی بن به‌ستانه‌و توندو تۆل به‌یه‌که‌وه جۆش داوون و پونی کردونه‌ته‌وه و درێژه‌ی پیداون واته به‌دریژی بۆی باسو پون کردوینه‌وه که نابی‌غه‌یری ئه‌و به‌په‌رستین. به‌ندایه‌تی کردن:

(١) - أ - سورة هود: (١ - ٢).

ب - واته: (الر) ئه‌م سى پیت به‌یه‌که‌وه ده‌نوسرین به‌لام له‌خویندنه‌وه‌دا پیت پیت ده‌خویندریته‌وه. واته‌که‌شى هه‌ر خوای گه‌وره ده‌زانیت. به‌پاراستی کتابیکی زۆر به‌رزو پایه‌بلنده، که مه‌به‌ستى له‌قورئانی پیرۆزه، ئایه‌ته‌کانی زۆر به‌پیک و پیکى نوسراون و به‌یه‌که‌وه جۆش دراون، وه‌لايه‌ن خوای بالا ده‌ست و بى وینه‌ی خاوه‌ن زانست و زانیاری و هیکه‌مه‌ته‌وه مه‌به‌سته‌کانی زۆر به‌پونی و به‌ناشکرا خراونه‌ته‌پو، لیک دراونه‌وه و ناشکرا کراون، چ له‌پوی عه‌قیده و بیرو باوه‌په‌و چ له‌گشت پوو بواره‌کانی تری ژيانی مروّقایه‌تیه‌وه بیّت. وه‌ئهم کتیبه‌ واته‌ قورئانی پیرۆز فرمانمان پى ده‌کات که له‌خوا به‌ولاوه هیچ که‌سو هیچ شتیکی دیکه نه‌په‌رستین و به‌ندایه‌تی ته‌نیا بۆ ئه‌و بکه‌ین. له‌م ئایه‌ته‌دا خوای گه‌وره به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی محمد ﷺ به‌ئوممه‌ته‌که‌ت بلی، بیگومان من له‌لايه‌ن خودای په‌روه‌ردگار هه‌و نیردراوم بۆ ئه‌وه‌ی تو په‌یی و هه‌په‌شه‌ی خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان به‌و که‌سانه‌ رابگه‌یه‌نم که پشت له‌به‌رنامه‌که‌ی خوا ده‌که‌ن و له‌سه‌ر خراپه‌و خراپه‌کاری و بت په‌رستی و هاوه‌ل بۆ خوا دانان و مله‌پوری به‌رده‌وامن و ناگه‌پینه‌وه بۆ لای خوا به‌رنامه‌که‌ی خوا. هه‌روه‌ها مژده به‌به‌هشت بده‌م به‌و که‌سانه‌ش که خاوه‌ن بیروباوه‌پکی ته‌واوو پته‌ون هه‌میشه چاکه‌کارن و خۆیان له‌خراپه‌و گوناخ ده‌پاریزن. وه‌رگێڕ. له‌ته‌فسیری گوڵشه‌ن ب ٢ ل ٥٤٧.

بریتیه له به‌یه‌کتا ناسینی خوا له‌په‌روه‌ردگاریتی و خوا به‌تیداو گوئی پایه‌لی کردنی خوای په‌روه‌ردگار، به‌جی به‌جی کردنی فرمانه‌کانی و دور که‌وتنه‌وه له‌قه‌ده‌غه‌کراوه‌کانی (نواهی). خوای گه‌وره نه‌مه‌ی له‌چه‌ندان ثایه‌تدا فرمان پی کردوین. له‌وانه فه‌رموده‌ی خوای پاک و بی‌گه‌رد: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾^(۲). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾^(۳).

(۱) أ - سورة البينة: (۵).

ب - واته: نه‌و جوله‌که‌و دیا نانه له‌کتیبه‌کانی خویاندا هیچ فه‌رمانیکیان پی نه‌درا بو جگه‌له‌وه‌ی که‌پر به‌دل خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان بپه‌رستن و هاو وینه و هاوتای بو دانه‌نین ولا له‌هیچ بیروباوه‌پکی بی ناوه‌رؤک و پوپوچ و زیان به‌خش نه‌که‌نه‌وه و به‌دلکی بیداره‌وه نوێژه‌کانیان بکه‌ن و زه‌کاتی مائی خویان بده‌ن و ده‌ستی هه‌ژاران و ده‌ست کورت و داماوان و لی قه‌وماوان بده‌ن و هه‌رچی پی یان ده‌کری به‌و مال و سامانه‌ی که‌خوا پی ی داون چاکه و چاکه‌کاری پی بکه‌ن. ده‌ی گه‌ر واکه‌ن نه‌وه‌یه ئایینی راسته‌قینه و پاک و به‌م جوړه‌ پیکه‌ی راست ده‌دۆزنه‌وه و نه‌مه ئایینی راست و پاته‌قینه‌ی ته‌واوی خوا به‌وه‌رگپ، به‌سود و ده‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۳ ل ۱۶۳۸.

(۲) أ - سورة الإسراء: (۲۳).

ب - واته: خوای گه‌وره فه‌رمانی پی کردویت که‌له‌خوا به‌ولاوه هیچ شتیکی تر نه‌په‌رستیت. وه‌رگپ.

(۳) أ - سورة الزمر: (۲-۳).

ب - واته: به‌هه‌مو دلیکته‌وه خوا بپه‌رسته، چونکه په‌رستن ته‌نیا شایه‌نی خوای گه‌وره‌یه و به‌س و هیچ که‌س و هیچ شتیکی شایه‌نی په‌رستن نین جگه له‌خوای په‌روه‌ردگار، به‌پاستی په‌رستنی ته‌واوو خاوین و دور له‌هه‌مو شه‌ریک و هاوه‌ل و هاو وینه دانانیک ته‌نھا هی خوای په‌روه‌ردگاره‌و به‌س. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۳ ل ۱۲۰۱. وه‌رگپ.

ثایه‌ته‌کان له‌م بواره‌دا گه‌لک زوړن له‌سهر نیاز پاکي و ئیخلاسیه‌ت له‌به‌ندایه‌تی کردن
 بۆ خوای تاكو ته‌نیا، و به‌ندایه‌تی نه‌کردن بۆ هیچ كه‌س و بۆ هیچ شتیکی تر جوئ
 له‌خوای گه‌وره له‌پیغه‌مبه‌ران و غه‌یری ئه‌وانیش هیچ گومانی تیدا نیه له‌گرنه‌ترین
 به‌ندایه‌تی کردنه‌كانه و له‌همه‌موانیش كوك تره بویه پیویسته ته‌نیا له‌خوا داوا بكه‌ین و
 ئیخلاسیه‌تی ته‌واومان بۆ خوای تاكو ته‌نیا هه‌بیټ. ئه‌وه‌ته خوای بالا ده‌ست و كار به‌جی
 ده‌فه‌رموی: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویټ: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾^(۲). وه‌ئه‌مه‌ش هه‌مو دروستكراوه‌كان ده‌گریته‌وه،

(۱) أ - سورة غافر: (۴).

ب - واته: له‌قولاى و پر به‌دل نیاز پاکیت بۆ خوا هه‌بیټ هه‌ر له‌و بپارېوه و ته‌نیا داوا له‌و بکه، جگه له‌خوا
 داوا له‌هیچ شتیکی تر نه‌که‌یت، چونکه هه‌ر ئه‌وه كه‌سود و قازانچ و زیانت پى بگه‌یه‌نیټ و هیچ كه‌س و هیچ
 شتیکی تر ناتوانیټ، هه‌رچه‌نده ئه‌و كافرو بى باوه‌رو هاوه‌ل دانه‌ران و مله‌وران پى یان ناخوش بیټ و فشارت
 بخه‌نه سهر، هه‌رگیز دواى به‌رنامه و پچکه ده‌ست كرده‌كانى ئه‌وان نه‌که‌ویت. وه‌رگیز.

(۲) أ - سورة الجن: (۸).

ب - واته: مزگه‌وته‌كان هه‌مویان مالى خوان و ته‌نیا هی ئه‌ون جا له‌ویدا جگه له‌خوای گه‌وره داوا له‌كه‌سى تر
 مه‌که‌ن و هانا و په‌نا بۆ كه‌س و بۆ هیچ شتیکی تر مه‌به‌ن، هه‌روه‌كو جوله‌كه و دیانه‌كان ده‌یان كړو
 له‌كه‌نیسه‌كانیادا واده‌که‌ن.

زوړ به‌داخه‌وه ئیستاش موسلمانانى ئیمه به‌هوى دور كه‌وته‌وه و بى ئاگاییان له‌پراسته‌قینه و بنه‌مای
 ثابینه‌كه‌یان نه‌كه هه‌ر له‌دوره‌وى مزگه‌وت به‌لكو له‌ناو مزگه‌وته‌كانیش دا هه‌مان هه‌له دوباره ده‌كه‌نه‌وه و
 له‌جیاتى هاوار بکه‌نه خوا هاوار ده‌كه‌نه پیاو چاكان و هاوار ده‌كه‌نه پیغه‌مبه‌رو داواى لى خوش بون و یارمه‌تى و
 به‌هاناوه چون له پیغه‌مبه‌رو ﷺ ده‌که‌ن. زوړ جار گویم لى بوه موسلمانان دواى ئه‌وه‌ى له‌نوژی جه‌ماعت
 ده‌به‌نه‌وه و له‌ویرده‌كانى دواى نوږت ده‌به‌نه‌وه، له‌پاراه‌وه‌كاندا گویم لى بوه داوا له‌پیغه‌مبه‌رو پاوچاكان و
 شیخه‌كان ده‌که‌ن، یا كه‌لى بوه‌ته‌وه و خه‌ریكه هه‌ل ده‌ستى و ده‌روا ده‌ست داده‌داوه‌ل ده‌ستى و ده‌لى:
 یارسول الله هاواره !!! . یاده‌رویش و سؤفیه‌كان له‌ناو مزگه‌وتدا هاوار ده‌که‌نه شیخه‌كانیان و په‌نایان پى

هر له پیغه‌مبه‌ران و غه‌یری ئه‌وانیش، چونکه وشه‌ی (أحداً) نه‌کیره‌یه و له‌په‌وتی قه‌ده‌غه کردن (النهي) دا به‌گشتی هه‌مو شتی‌ک ده‌گریته‌وه بی‌جگه له‌خوا‌ی گه‌وره. هه‌روه‌ها خوا‌ی تا‌کو ته‌نیا ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ﴾^(۱). له‌م ئایه‌ته‌دا پوی قسه له‌پیغه‌مبه‌ره صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و لای هه‌موانیش ئاشکرایه که‌خوا‌ی گه‌وره پیغه‌مبه‌ری صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له‌هه‌مو شیرک و هاو‌ل دانانی‌ک پاراستوه، به‌لام ئه‌مه خیتابه بو‌ ئا‌گادار کردنه‌وه‌ی غه‌یری پیغه‌مبه‌ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بو‌ ئیمه. هه‌روه‌ها خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾^(۲). ئه‌گه‌ر گه‌وره‌ی هه‌مو ئه‌ولادی ئاده‌م داوا له‌غه‌یری خوا بکات زالم و سته‌مکارو موشریک ده‌بی‌ت ئه‌دی ده‌بی‌ بو‌ غه‌یری ئه‌و چو‌ن بی‌ت. وه‌ئ‌ه‌گه‌ر گو‌تر زالم مه‌به‌ست له‌شیریکی گه‌وره‌یه واته‌هاو‌ل دانانی گه‌وره بو‌ خوا‌ی په‌روه‌ردگار. هه‌روه‌کو خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾^(۳).

ده‌به‌ن و داوای مه‌ده‌دیان لی ده‌که‌ن، جا ئه‌و شی‌خانه مردو بن یا زیندو ته‌فسیری گو‌لشه‌ن ب ۳ ل ۱۵۳۵. وه‌رگ‌ێ.

(۱) أ - سورة يونس: (۱۰۶).

ب - واته: بی‌جگه له‌خوا‌ی په‌روه‌ردگار هاوار مه‌که‌نه هیچ که‌سو هیچ شتی‌کی تر که‌نه‌سودو نه‌زیانتان پی‌ ده‌گه‌یه‌نن. وه‌رگ‌ێ.

(۲) أ - سورة يونس: (۱۰۶).

ب - واته: ده‌ی ئه‌گه‌ر تو‌ ئه‌وه‌ت کرد واته‌ داوات له‌غه‌یری خوا کرد که‌واته تو‌ له‌سته‌مکارانی، دیاره به‌م کاره‌تان سته‌م له‌خو‌تان ده‌که‌ن و خوا‌ی گه‌وره له‌خو‌تان ده‌تو‌رینن و تو‌په‌ ده‌که‌ن. ئه‌م نیوه ئایه‌ته ته‌واو که‌ری نیوه ئایه‌تی په‌راو‌یزی پا‌بردوه واته ژماره (۷۰). وه‌رگ‌ێ.

(۳) أ - سورة البقرة: (۲۵۴).

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾^(۱). له م نایه ته پیروزانه دا هه موی بۆمان پون ده بیته وه داوا کردن و هاوار کردن بۆ غه یری خوا له مردوان و دره خته کان و بته کان و هر شتیکی تر بکړیت هاوبه شی په یدا کردنه بۆ خوی گه وره و پیچه وانه ی ئه و په رستی و به ندایه تی کردنه یه که خوی گه وره جنوکه و مروقه کانی له پیښاودا دروست کردن و پیغه مبه رانی له پیښاودا ناردون و کتیبه کانی یو ناردونه خوار تا ئه و په رستی و به ندایه تی یه بۆ مروقه کان و جنوکه کان پون بکه نه وه و بانگه وازی بۆ بکه ن. ئه مه ش واتای (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ده گه یه نیت که بریتیه له وه ی که هیچ په رستراویک نین که به هق بپه رسترت بېجگه له خوی گه وره و په روه ردگاری جیهانیان. ئه مه ش په رستن و به ندایه تی کردن بۆ غه یری خوا (الله) گیان پرت ده کاته وه و به لکو ده بی تهنها و تهنها بۆ الله بیته و به س، هه روه کو خوی گه وره ده فهرموی: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾^(۲).

ب - واته: کافره کان و بت په رستان و هاوه ل دانهران خویان سته مکارن، که واته سته مکار هاوه ل دانانی گه وره یه . وه رگړې.

(۱) ا - سورة لقمان: (۱۳).

ب - واته: به راستی هاوه ل دانان سته میکی گه وره یه واته شیرکی گه وره یه . وه رگړې. ته فسیری گولشه ن ب ۲ ل ۱۰۵۵.

(۲) ا - سورة لقمان: (۳۰).

ب - واته: ئه و نیشانه و به لگه و زانست و زانیاری و دروستکراوانه ی خوی گه وره که باس کران و باس ده کړین وه ک هاتنی پوژ به دوی شه و شه و به دوی پوژو مانگ به دوی مانگو سال به دوی سال و هه مو دروستکراوه کانی تری خوا که دیان بینین و نایان بینین هه مویان به لگن له سر نه وه ی که ته نیا خوی گه وره هه قه و هر ئه و راست و په واه و ته واه و هه ر ده بی ئه و بپه رسترت ئه وانی تری که جوئ له خوا ده په رسترتین و ده کړینه هاوتوا هاو وینه و هاوه ل خوا هه ر هه مویان ناهه ق و ناته واون و پړو پوچن و هیچیان له بار دا نیه و هیچیان له ده ست نایه و بۆ خویان پیویستیان به سوژو په حمه ت و به زه یی خوی گه وره هه یه . ده ی که واته

هر نه‌مه‌ش بنه‌رېتی ئایینه و بنچینه‌ی پښازی ئیسلامه، هیچ به‌ندایه‌تیه‌کی دروست
دوای دروست بونی نه‌م بنه‌رېت و پښازه په‌سه‌نه‌نیه. هه‌روه‌کو خوای گه‌وره
ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ أَوْحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾^(۲). ئایینی
ئیسلام له‌سه‌ر دو بنچینه و بنه‌ما دامه‌زراوه:

یه‌که‌میان: نابی له‌خوای گه‌وره (الله) به‌ولاوه هیچ که‌س و هیچ شتیکی تر بیه‌رستریټ.

هر خوای گه‌وره به‌رزو بلندو بالا ده‌ست و کاربه‌جی یه و خاوه‌نی هی‌زو ده‌سه‌لات و توانایه‌کی بی وینه و بی
نه‌ندازه و په‌هایه. ته‌فسیر گولشه‌ن ب ۲ ل ۱۰۶۲. هه‌روه‌ها ته‌فسیری الطبري سوره‌تی لوقمان ئایه‌تی ۳۰
له (المکتبه الشاملة / التفاسیر / قرص سیدی) وەرگړې.
(۱) أ - سورة الزمر: (۶۵).

ب - واته: ئه‌ی محمد ﷺ به‌دلنیا ییه‌وه له‌لایه‌ن خاوه سروشتت بۆ هاتۆته خوار هر وه که‌چون هه‌مو
پیغه‌مبه‌ران و نیردراوانی پیش تۆمان ناروده و پیټ راگه‌یانراوه. ده‌ی مادام پیټ راگه‌نراوه و تیټ گه‌یه‌نراوه و
پښگه‌ی راست و خواپه‌رستیت بۆ پون کراوه‌ته‌وه، ئیدی لی‌ره به‌ولاوه ئه‌گه‌ر غه‌یری خوا هر شتیکی تر
بیه‌رستیت و هاو‌ل بۆ خوا دابنیت تۆ له‌سته‌مکاران ده‌ژمیردییټ و هرچی کرده‌وی باشت هه‌بیټ
که‌له‌م‌وبه‌ر کردوتن هه‌مویان هه‌ل ده‌وه‌شینه‌وه و ده‌سوتین و په‌ش ده‌کرینه‌وه تازه ئیدی سودیان نامینیت
بۆت و ده‌چیته‌ پیزی زیان مه‌ندانه‌وه. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۳ ل ۱۲۱۸. وه ته‌فسیری القرطبي ته‌فسیری
سوره‌تی (الزمر) ئایه‌تی (۶۵) له (المکتبه الشاملة / التفاسیر / قرص سیدی) وەرگړې.
(۲) أ - سورة الأنعام: (۸۸).

ب - واته: ئه‌گه‌ر به‌نده‌کانی خوا هیدایه‌ت دران و پښگای راستی خوا بیان دۆزیه‌وه، که‌چی دواپی هاو‌ل و هاو
وینه واته شه‌ریکیان بۆ خوا دانا ئه‌وه هر کرده‌وه‌یه‌کی باشی له‌مه‌وبه‌ر کردویانه هر هه‌موی هه‌ل
ده‌وه‌شینه‌وه به‌با ده‌چن و ده‌سوتین و هیچ ده‌سودیکیان لای نابینای له‌پوژي قیامه‌تداو به‌فریای ناکه‌ون و
په‌نجه‌پوژو مایه‌ پوچ دینه‌ ده‌ر... وەرگړې.

دوهم: نابې به‌ندايه‌تی و په‌رستشی خوا بکړيټ ته‌نیا به‌شهریعه‌ته‌که‌ی پیغه‌مبه‌رو
 نږدراوه‌که‌ی ﷺ نه‌بیټ واته به‌پی ی قورئان و سوننه‌ت. ئه‌مه‌ش واتای (لا إله إلا
 الله) یه، جاه‌ر که‌سیک داوا له‌مردوان بکات له‌پیغه‌مبه‌ران و غه‌یری ئه‌وانیش، یاداوا
 له‌به‌ته‌کان و دره‌خته‌کان و له‌به‌ردان و له‌هر شتیکی تر بکات له‌دروستکراوه‌کانی خوا و
 هانا و هاوریان بؤ به‌ريټ و خویان لی نزيك بکاته‌وه به‌سهر برپښ و نه‌زر بؤ کردن، یانویژیان
 بؤ بکات و کړنوشیان بؤ به‌ريټ گوايه سودیان پی ده‌گه‌یه‌نیټ و یا شه‌پو ناخوشی و
 به‌لایان لی له‌سهر لاده‌بات، ئه‌وه ئه‌و که‌سه چه‌ند په‌روه‌ردگاری جیهانیان (الله سبحانه
 و تعالی) . دیاره ئه‌مه‌ش به‌ره‌تی ثایینی خوا که‌(لا إله إلا الله) یه هل ده‌وشیټه‌وه و
 پیچه‌وانه‌ی ته‌نیا خوا په‌رستیه. هه‌روه‌ها هر که‌سیک شتی تازه و داهینان (الإبتداع)
 له‌م ثایینی ئیسلامه‌دا بکات که‌خوای گه‌وره ئی‌زنی نه‌داوه و فرمانی له‌سهر نیه واته
 له‌به‌رنامه و شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا بونی نیه ئه‌وه و اتاو چه‌مکی شه‌ها ده‌ی (أَنَّ مُحَمَّدَ رَسُولِ
 اللَّهِ) ی ئه‌نجام نه‌داوه و نه‌ی هیټاوه‌ته دی و ناته‌واوه. ئه‌وه‌ته خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا﴾ (۱).

(۱) - سورة الفرقان: (۲۳).

ب - واته: له‌پوژي قیامه‌تدا کرده‌وه و چاکه‌ی ئه‌و بیباوه‌پو بت په‌رست و مله‌پوړو خوانه‌ناس و به‌ندانه‌ی که‌س و
 به‌رنامه و پچکه ده‌ست کرده‌کان و کافران دینین و ده‌یکه‌ینه ته‌پ و توزو غوباریکی پړو بلا و به‌قولایی
 ئاسمانی دا ده‌بین و هیچ سودیکی نابیت بویان و به‌که‌لکیان نایه ، بؤ؟ چونکه له‌سهر بیرو باوه‌پیکي
 پسته‌قینه‌ی خوا نه‌یان کرده‌وه و بؤ خوا نه‌بوه و له‌پیټاو په‌زاده‌ندی خوا نه‌بوه، به‌لکو بؤ بت و په‌رستراوه‌کانی

ئەمە ئەو کردەوانە یە کە هەر کەسێک لە سەر بێیاوهری وهاوبه‌شی شه‌ریک په‌یدا کردن جا له‌هر به‌رگیک و به‌هر شیوه‌یه‌ک و به‌هر په‌نگیک بێت بۆ خوا بکړیت، ئەمەش ئەو کردەوه‌ داهینه‌رانه‌ن (الأعمال المبتدعة) کە خوای گه‌وره‌ فرمان و بریاری له‌سەر نین و له‌به‌رنامه‌و شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا بونیان نیه‌ له‌پۆژی قیامه‌تدا ده‌یکات به‌تۆزو گه‌رده‌لول و به‌ئاسماندا هه‌ل ده‌چن. واته‌: ئی وه‌رناگیریت وه‌یچ بایه‌خیکیان نیه‌ و نابیت، چونکه‌ له‌گه‌ل شه‌ریعه‌تی پاکی خوادا پێک نین و تێک ناکه‌نه‌وه‌و بۆ غه‌یری خویان کردون و بۆ خویان دایان هی‌ناون و به‌پێی ی هه‌واو هه‌وه‌سو ئاره‌زوکه‌انی نه‌فسی خویان و شه‌یتانه‌کانیان دروستیان کردون و ئەنجامیان داون. ئەوانه‌ش به‌سه‌رچاوی خویان داده‌دریته‌وه‌و له‌گوێکانیان تێ ناپه‌ریت. ئەوه‌ته‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: { من احدث فی امرنا هذا ماليس فيه فهو رد } (١).

ئەو ئافه‌ره‌ته‌ پوی هانا بردن و دوعا کردنه‌که‌ی له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ کردوه‌و پشتیشی له‌په‌روه‌ردگاری جیهانیان کردوه‌ کە هه‌مو سه‌رکه‌وتن و به‌هانا هاتن و زیان و سود گه‌یاندنێک ته‌نیا به‌ده‌ست ئەوه‌و که‌سی تر ناتوانیت، و هیچ شتێک له‌وانه‌ی باسما‌ن کردن به‌ده‌ست هیچ که‌سو هیچ شتێک نیه‌ بێجگه‌ له‌زاتی خوای گه‌وره‌ (الله) گیان. هیچ گومانیکێ تێدا نیه‌ کە ئەمە سه‌تمێکی زۆر گه‌وره‌یه‌ له‌خودای په‌روه‌ردگارمان. ئاخ‌ر

تری خویان بوه‌و بۆ که‌سو سه‌رکرده‌وو گه‌وره‌کان و گروپ و لایه‌نه‌کانی خویان بوه‌و له‌پێناو په‌زامه‌ندی ئەواندا بوه‌و بۆ نزیک بو‌نه‌وه‌یان له‌ئەوان بوه‌ و بۆ به‌ت‌ه‌کانیان بوه‌. ته‌فسیری گوێشه‌ن ب ٢ ل ٩٢١. وه‌رگێڕ. (١) - أ - متفق علی صحته‌.

ب - واته‌: هه‌رکه‌سێک شتێکی تازه‌ ببنیته‌ ناو ئایینه‌که‌مان و له‌به‌رنامه‌و ئایینی ئێمه‌دا نه‌بیت و ئێمه‌ نه‌مان کردبیت ئەوا به‌سه‌ر چاوی خۆی دا ده‌دریته‌وه‌و ئی وه‌رناگیریت و له‌پۆژی قیامه‌تدا سودی پێ ناگه‌یه‌نیت و به‌لکو مایه‌ پوچ ده‌بیت و له‌بری پاداشت سزا ده‌دریت، داهێنان سه‌ر لێشێواویه‌و هه‌مو سه‌ر لێشێواویه‌کیش ده‌بی له‌ناگردا بسوتیت به‌گوێره‌ی فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ. وه‌رگێڕ.

خوای بالاده‌ست و کار به‌جیّ فەرمانی پیّ کردوین که ته‌نیا داوا له و بکه‌ین و له‌به‌ر ئه‌و
 بپارېینه‌وه و په‌یمانیشی پیّ داوین که هر که سیّک داوای لی بکات وه‌لامی ده‌داته‌وه.
 ه‌روه‌ها په‌یمانیشی داوه هر که سیّک که سه‌رپیچی بکات و پو له و نه‌کات و داوا له‌غیری
 ئه‌و بکات و له‌که‌سیکی تر یا له‌شتیکی تری غیری خوا بپارېته‌وه ده‌بیاته‌ ناو
 دۆزه‌خه‌وه ه‌روه‌کو له‌قورئانی پی‌وژدا ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ
 الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ (۱). واته به‌پیسوایی و مل که‌چی و
 سه‌رشوپی به‌ره و دۆزه‌خ پاتان ده‌کیشن. باشه ئه‌گه‌ر حالی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌خو به‌زل
 بزائن له‌ئاست دوعا و داوا کردن له‌خوا ئاوا بیّت، ده‌بیّ حالی ئه‌و که‌سانه‌ چوّن بیّت
 که‌پشت له‌خوا ده‌که‌ن و له‌غیری خوا ده‌پارېته‌وه و داوای لی ده‌که‌ن، ئاخر خوای بالا
 ده‌ست و کار به‌جیّ ه‌مه‌یشه‌ نزیکه‌ و خاوه‌نی ه‌مو شتی‌که‌ و جله‌وی ه‌مو شتی‌ک
 به‌مروفتو جنوکه‌شه‌وه له‌ژی‌ر ده‌ستی خوای گه‌وره‌ دایه‌، و به‌سه‌ر ه‌مو شتی‌کدا زالو
 به‌توانا و به‌ده‌سه‌لاته‌ ه‌روه‌کو خوای پاک و بی‌گه‌رد ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي
 فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ (۲).

(۱) ا - سورة غافر: (۶۰)

ب - واته: خوای په‌روه‌رگار ده‌فه‌رموی: ئیوه ه‌مو پیوستی و داخوازیه‌کانتان ته‌نیا له‌من بکه‌ن، منیش
 وه‌لامتان ده‌ده‌مه‌وه و بۆتان دینه‌مه‌ دی و پی‌تان ده‌به‌خشم و لی‌تان خو‌ش ده‌بم به‌مه‌رجیّ له‌چوار چی‌وه‌ی
 شه‌ریعه‌ته‌که‌ی من دا بیّت، ئه‌وانه‌ی که‌پشت له‌به‌ندایه‌تی بۆکردن و په‌رستشی من ده‌که‌ن و خو له‌وه به‌زل تر
 ده‌زائن که‌به‌ندایه‌تی ته‌نیا بۆ من بکه‌ن ده‌یان خه‌مه‌ ناو ئاگری دۆزه‌خه‌وه و به‌سه‌ر شوپی‌وه ده‌بیّ بچنه
 ناویه‌وه و تیایدا بسو تیئن. ته‌فسیری گو‌لشنه‌ ب ۱۳/۸۲۳. ته‌فسیری الطبری - سورته‌ی (غافر)
 ثایه‌تی (۶۰) له (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر). وه‌رگیز.

(۲) ا - سورة البقرة: (۱۸۶).

وه پيغه مېبه ر ﷺ له فرموده يه كي پاستدا فرمويه تي: {الدعاء هو العبادة} (١).
 وه به ئاموزايه كه ي خوي فرمو كه عبدالله كورې عباس بو (رضي الله عنهما): {إحفظ الله
 يحفظك، إحفظ الله تجده تجاهك، إذا سألت فاسأل الله، وإذا استعنت فاستعن بالله} (٢).

هه روه هاو ﷺ فرمويه تي: {من مات وهو يدعو لله نداً دخل النار} (٣). وفي الصحيحين
 عن النبي ﷺ أنه سئل: أي الدين أعظم؟ قال: {أن تجعل لله نداً وهو خلقك} (٤). (والند) واته:
 هاووينه وهاوشيوه وهاوتا: هر كه سيك داوا له غه يري خوا بكات و بپارپته وه ئه وه
 هاوتا وهاوشاني بؤ خوي گه وره بپريار داوه، يا هه ركه سيك هانا بؤ غه يري خوا به ريټ و
 نه زري بؤ بكات وسه ر بپرين و قورباني بؤ بكات، يا خود به ندياهه تي و په رستشي به ته واوي

ب - واته: ئه ي محمد ﷺ ته گه ر بنده كانم پرسيا ري منيان لي كرديت پي يان بلي من لي يانه وه نزيك وه لامى
 داواكه يان دده مه وه ته گه ر داوام لي بكن دها وه لامى من بنده وه و ته نيا داوا له من بكن و هانا ته نيا بؤ من
 بيټن و به ندياهه تي و په رستشي ته نيا بؤ من بكن بؤ ئه وه رينومايي بكرين و به رچا و پوښن بين . وه رگيږ.
 (١) واته: دوعا و نزاو پارانه وه خوي په رستشي و به ندياهه تي كړنه . وه رگيږ.
 (٢) أ - أخرجه الترمذي وغيره .

ب - واته: مافه كاني خوا كه له سه رته بيان پاريزه خوي گه وره له هه مو شتيك ده تپاريزيت چ له دنيا و چ
 له قيامه تدا، مافه كاني خوا بپاريزه خوي گه وره به ر و پوت ديټ و يارمه تيت ددات و دت پاريزيت و به زي
 خويت به سه ردا ده ريټيت، وه ته گه داوات كړدو پارايه وه ته نيا داوا له خوي په روه ردا ر بكه و له بهر ئه و
 بپارپوه، وه ته گه هانا و مه ددت برد ته نيا بؤ خوي به ر و داواي مه دد له و بكه و له كه س و له هيچ شتيكي تر
 نا . وه رگيږ.
 (٣) أ - رواه البخاري.

ب - واته: هر كه سيك هاو وينه و هاوه ل و هاو شيوه بؤ خوا دابنيټ و له سه ر ئه و حاله بمريټ و توبه نه كات
 ئه وه ده چيټه ناو ناگري دوژه خوه . وه رگيږ.
 (٤) واته: گه وره ترين تاوان ئه وه يه كه هاو وينه بؤ ئه و خوايه دابنيټ كه دروستي كړدويت . وه رگيږ.

یا هندیکی بۆ غهیری خوا بیټ ئه وه ئه و که سه هاوشیوه و هاووینه ی بۆ خوای گه وره داناوه . جائه وه ی له بهری ده پارېته وه و هانای بۆ ده بات و به ندایه تی بۆ ده کات پیغه مبه ر بیټ یاخوشه ویستانی خوا (ولي)، یافریشته بیټ، یاجنۆکه بیټ یا بت بیټ یاکه سو به رنامه بیټ یا هه ر شتیکی تر بیټ له دروستکراوه کانی خوای گه وره . به لام داوا کردن له که سیکی زیندوی ئاماده بو واته له رودا بیټ و داوای یارمه تی شتیکی لی بکه یت که له توانای دا بیټ له شت و کاروباره هه ست پی کراوه کان و به رجه سته کان (الحسیة) ئه گه ر ئه و که سه له توانای جی به جی کردنی دا بو ئه وه هیچی تییدا نیه و دروسته و شه ریک په یدا کردن نیه ، به لکو کارو باره ئاساییه کان له نیوان موسلماناندا که یارمه تی و ده سته گیریوی و ده سته بار گرتن بۆ یه کتری دروسته ، نه ک هه ر دروسته به لکو پیوستیشه .. هه روه کو خوای گه وره و بالا ده ست له چیرۆکی موسادا علی نبینا وعلیه الصلاة والسلام بۆمان ده گپړېته وه و ده فه رموی: ﴿فَاسْتَعَاثُ الَّذِي مِنْ شَيْعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾^(۱) . هه روه ها له هه مان چیرۆکی موسادا خوای گه وره ده فه رموی: ﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ﴾^(۲) . هه روه کو ئه وه ی مروّف له کاتی شه رو جه نگو هه ر کارو باریکی تر

(۱) أ - سورة القصص: (۱۵).

ب - واته: کاتی موسا له ناو بازارد له کاتی نیوه پۆدا هاته د هرو بینی و دوکس شه پړانه یه کیکیان له خزمه کانی خوی بوو ئه وی تریان له قیبتیه کانی فیرعه ونی بو. جا خزمه که ی خوی دیار بو به وی تر نه ده وپرا بۆیه داوای یارمه تی له موسا کرد که له درزی کابرای قیبتی یارمه تی بدات و له سه ری بکاته وه. ئه ویش له سه ری کرده وه و بۆکسیکی لی داو کوشتی. وه رگپړ.

(۲) أ - سورة القصص: (۲۱).

ب - واته: موسا دوی ئه وه ی ناگادار کرایه وه که فیرعه ونیه کان کۆ بونه وه بۆ ئه وه ی بیکوژن زۆر به وریایی و ناگاداری و چاودپیری و به ترسه وه له شارو له ولاتی میسر ده رچو. وه رگپړ.

نالوزو نالالوز که دوچاری خه‌لکی ده‌بن، یا هر پیداو‌یستی و گرفتیک که مروقه‌کان له‌ناو خویاندا پی‌ویستی یان به‌وی تریان ده‌بیټ هانا بۆ هاوړی و براده‌رو خزمه‌کانی ده‌بات.

خوای گه‌وره فه‌رمانی به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ کړدوه که به‌خه‌لکی رابگه‌یه‌نه که پیغه‌مبه‌ر ﷺ بۆ خوۍ ناتوانیت هیچ قازانچ و زیانیک به‌که‌س بگه‌یه‌نیت و هیچی له‌ده‌ست دا نیه و له‌توانای ئه و دانیه، هه‌روه‌کو باری تعالی له‌سوره‌تی (الجن) دا ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا﴾ ﴿قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴾ (۱). هه‌روه‌ها خوای گه‌وره له‌سوره‌تی (الأعراف) دا ده‌فه‌رمویت: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (۲). ثایه‌ت له‌م بواره‌دا گه‌لک زۆرن، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ته‌نیا داوای

(۱) - سورة الجن: (۲۰ - ۲۱).

ب - واته: ئه‌ی محمد ﷺ به‌و بت په‌رست و خوا نه‌ناس و که‌له په‌قانه‌ بلای: من ته‌نیا داوا له‌خوای په‌روه‌دگارم ده‌که‌م و هر له‌به‌ر ئه و ده‌پاړیمه‌وه و هیچ هاو‌ه‌ل و هاو وینه‌ی بۆ په‌یدا ناکه‌م و به‌ته‌نیا ئه و ده‌په‌رستم و به‌ندایه‌تی له‌و به‌ولاوه بۆ هیچ که‌س و بۆ هیچ به‌رنامه و هیچ شتیکی تر ناکه‌م، هه‌روه‌ها پی‌ یان بلای: ناتوانم ته‌نیا گه‌ردیله‌یه‌کیشتان زیان و ته‌نگ و چه‌له‌مه و ناخو‌شی له‌سه‌ر سوک بکه‌م چ ج‌ای ئه‌وه‌ی له‌سه‌رتان لایبه‌م و وه‌نه‌ده‌ش توانم هیدایه‌ت و ده‌ستگیر‌وییتان بکه‌م ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره ویستی له‌سه‌ر نه‌بیټ چونکه من نه‌سودو نه‌زیانم به‌ده‌ست نیه و ئه‌مانه هه‌موی به‌ده‌ست خوان و من ته‌نیا نی‌ردراوی خواو و به‌رنامه‌ی ئیسلامتان پی‌ ږده‌یه‌گه‌نم و به‌س وهرگنږ.

(۲) - سورة الأعراف: (۱۸۸).

ب - واته: ئه‌ی محمد ﷺ به‌و بت په‌رست و خوانه‌ناس و سه‌رکه‌شانه بلای: من هیچ هیزو ده‌سه‌لات و توانایه‌کم نیه تابتوانم سودو قازانچ نه‌ک به‌ئیوه به‌لکو به‌خو‌شم بگه‌یه‌نم مه‌گه‌ر خوای گه‌وره ویستی له‌سه‌ر بیټ ئه‌وانه هه‌موی له‌هیزو تواناو ده‌سه‌لاتی خوادان و ته‌نیا به‌ده‌ست ئه‌ون ، ئه‌ی که‌واته من چۆن ده‌زانم یاده‌توانم که‌ی پوژۍ قیامه‌ت دیت؟ جا که‌من کارو باری په‌ن‌هان و غه‌یبیه‌کام برانیا‌یه هه‌رچی خراپه و ناخو‌شی و دهر‌دو به‌لاو

له‌په‌روه‌ردگار ده‌کرد، ئه‌وه‌ته له‌پوڅی به‌دردا هانای بۆ خوا (الله) برودو داوای سه‌رخستنې ته‌نیا له‌و کردو به‌رده‌وام له‌به‌ری ده‌پاراپه‌وه‌وه‌ده‌ی گوت: { یاری انجز لی ماوعدتی }^(۱) ئاوا به‌م شیوه‌یه له‌پارانه‌وه به‌رده‌وام بو هه‌تا هاوړی ی گه‌وره‌ی أبوبکری صدیق رضی‌الله‌تعالی‌عنہ گوتی: (حسبک الله یارسول الله، فَإِنَّ اللهَ مَنْجَز لک ماوعدک)^(۲). ئه‌وه بو خوای گه‌وره ئه‌م فەرموده‌یه‌ی خو‌ی نارده‌ خوار که‌ده‌فه‌رموی: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفَلَاحِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْسِلِينَ﴾ وَمَا جَعَلَ اللهُ إِلَّا بُشْرَى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللهِ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿^(۳). خوای گه‌وره له‌م ئایه‌ته‌دا به‌هاناوه هاتن و یارمه‌تی

ناره‌حه‌تیه‌ک هه‌یه له‌خۆم لاده‌داو هه‌رچی خێرو خو‌شی ونازو نیعه‌مت هه‌یه بۆ خۆم ده‌هینا و گردم ده‌کرده‌وه . پێم خو‌شه چاک بزانن که‌من هه‌چ نیم ته‌نیا نێردراوێکی خوای گه‌ورهم بۆ ئه‌وه خراپه‌کاران و له‌خوا یاخی یوان به‌پوڅی قیامه‌ت و سزاو غه‌زابی دۆزه‌خ بترسینم مزگینیش بده‌م به‌خوا په‌رستان و یه‌کتا په‌رستان و چاکه‌کاران و ئیمانداران به‌به‌هه‌شت و ژیا‌نی خو‌شی نه‌پراوه‌ی ناو ئه‌و به‌هه‌شته . ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۴۲۵. وەرگێڕ

(۱) ئه‌ی په‌روه‌ردگاری من ئه‌و به‌لێنه‌ی پێت دا‌بوم بۆم بێنه‌ دی و جی به‌جی ی بکه‌و سه‌رمان بخه‌ به‌سه‌ر کافران و بت په‌رسته‌کاندا. وەرگێڕ.

(۲) واته: به‌سه‌ ئه‌ی په‌سولی خوا، ئه‌وه‌ته خوای گه‌وره ئه‌وه‌ی په‌یمانی پێ دا‌بویت هینا‌یه دی و یارمه‌تی بۆ ناریدی و پشته‌ گرتی و ئیمه‌ سه‌رکه‌وتین، وەرگێڕ.

(۳) ۱ - سورة الانفال: (۹ - ۱۰).

ب - واته: کاتی که‌وته‌ن شه‌په‌وه له‌گه‌ڵ کافران و بت په‌رسته‌کاندا و پوتان کرده خواو هاناتان هینا بۆ ئه‌وه‌ی خوا به‌سه‌ریاندا سه‌رتان بخات، خوای گه‌وره‌ی په‌روه‌ردگارتان وه‌لامی دانه‌وه‌وه هه‌زار فره‌شته‌ی یه‌ک له‌دوای یه‌کی بۆ ناردن و یارمه‌تی دان بۆ ئه‌وه‌ی له‌به‌رامبه‌ر ئه‌و کافرو ببیاوه‌پانه‌دا دلتان قایم و به‌هه‌یز بکات و ترس له‌دلتاندا نه‌میینیت مزگینی سه‌رکه‌وتنی پێدان. ئیدی ئه‌وه بو موسلمانانه‌کان به‌سه‌ر کافره‌کاندا سه‌رکه‌وتن و شکاندیان. دیاره بېگومانه که‌سه‌ر که‌وتن ته‌نیا به‌ده‌ست خوا‌یه و به‌ده‌ست هه‌چ که‌سێک نه‌یه و جگه له‌و که‌سی تر هه‌چی پێ نا‌کریت چ فره‌شته بی‌ت و چ غه‌یری فره‌شته بی‌ت. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۴۳۴. وەرگێڕ.

دان و سهر خستنه که یان به بیر دینیتته وه و پی یان راده‌گه یه نیت و هه والیان پی دده‌دات و که هانا که ی وه رگرتون و هیزی یارمه‌تی دهری بو ناردون که بریتی بون له فریشته‌کانی خو، وه‌بوشی پون کردنه وه که ئه م سهرکه‌وتنه له لایه‌ن فریشته‌کانه وه نه بو به لکو ئه وه خوای گه‌وره خو پی یارمه‌تی دان و به هانا یانه وه هات و سهری خستن و وه ک مزگینیه ک و ئارام بونه وه یه ک و دل ئوقره گرتنی، وه‌بوشی پون کردینه وه که سهر که‌وتن و سهرخستن ته‌نیا لای خوای بالا ده‌ست و کار به جی خو یه وه یه‌تی هه‌روه ک ده‌فه رموی: ﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾^(۱). وه له سورته‌تی (آل عمران) دا ده‌فه رموی: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّبِعُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾^(۲). له م

(۱) - سورة الأنفال: (۱۰) ..

ب - واته: سهرکه‌وتن و سهرخستن ته‌نیا به ده‌ست خواجه و هیج که سو هیج شتی که هیج له ده‌ست نایه جگه له خوای گه‌وره، خوای گه‌وره به توانا و به ده‌سه‌لات و زانا و دانا و حکیمه وه رگرت. (۲) - سورة آل عمران: (۲۳).

ب - واته: خوای گه‌وره له غه‌زای به‌دردا به سهر کافرانا سهری خستن و شکانتان و که‌سی ئه وه‌نده ی ئیوه ده‌بون، ئه وه‌زایه ی که له سالی دوه‌می کۆچی پوی دا ئه و کافرو بیباوه‌په ی هه‌مو هیزو توانا و چه‌ک و چۆله ی به‌قه‌ده‌ر سی هینده ی ئیوه ده‌بون ئیوه‌ش ژماره‌تان که م بو، ده ی ئیوه ئه‌گه‌ر خۆتان له خوای خۆتا ن بپاریزن و خۆتان له‌خه‌شم و قینی خوا دور بخه‌نه‌وه و خۆتانی لی بپاریزن و به‌چاکی و به‌پاکی بیپه‌رستن و په‌رستنیک و که هه‌میشه سوپاسگوزاری خوا بن. ته‌فسیری گوئشه‌ن ب ۱ ل ۱۵۶.

به‌لی، ئه‌گه‌ر ئیوه خوای گه‌وره وه ک پیویست بیپه‌رستن و ده‌ست به‌قورئان و سوننه‌ته وه بگرن و خۆتان له خوای خۆتان بپاریزن و ئارام گرتو بن له سهر گرتنی ئه م دینه، خوای په‌روه‌ردگار سهرتان ده‌خات به‌سهر بیباوه‌پان و کافران و بت په‌رستان و مولحیداندا، هه‌روه‌کو چۆن له‌جنگی به‌دردا سهری خستن به‌سهر کافره‌کاندا له‌کاتیکدا ئه‌وان ژماره و هیزیان چه‌ندان جاره ی ئیوه بون و ئیوه که م بون. ده ی خۆتان له خوای خۆتان بپاریزن و به‌گویره ی قورئان و سوننه‌ت خوا بیپه‌رستن و به‌دوای کویره‌ پێیان مه‌که‌ون و په‌رته‌وازه مه‌بن و هه‌رچی خوا پی ی خوشه ئه‌وه بکه‌ن و هه‌رچی پی ی ناخۆشه لی ی دوربکه‌نه‌وه و له و شوینه‌دا نه‌تان بینیت

ثایه‌شدا خوای گه‌وره بۆی ږون کردوینه‌وه که‌هر خوای پاک و بیگه‌رد بو له‌جه‌نگی به‌دردا موسلمانانی سهر خستن و هر خوی سهرخه‌رو یارمه‌تی دهره . هه‌ست پی‌ کردن و زانینی ئه‌م راستیانه که‌ئو هی‌زو توانایه‌ی پی‌ داوڼ له‌چه‌ک و چۆله‌ و له‌هی‌ز، له‌وفریشته‌نه‌ی که‌بۆی ناردن، مزگینیی پی‌دان و دل ئارامی (الطمأنينة) و ئوقره‌ی پی‌ به‌خشین ئه‌مانه هه‌موی له‌هوو هوکاره‌کانی سهرکه‌وتن بون و به‌س، دهنه سهرخستن و سهرکه‌وتنه‌که ته‌نیا له‌خوای گه‌وره‌وه بو، ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره سهری نه‌خستنایه هه‌رگیز سهرنه‌ده‌که‌وتن و تی‌ک ده‌شکان، دیاره ئه‌م سهرکه‌وتن و سهرخستن‌هش به‌خوپاریزی له‌خواو به‌ندایه‌تی بو کردن و په‌رستشی خوای گه‌وره به‌نیاز پاک‌ی بی‌ غه‌لو خه‌ش و پوخته ده‌بی‌ت به‌گویره‌ی قورئان و سوننه‌ت.

ئهی که‌واته چۆن بو ئه‌و ئافره‌ته نوسه‌ره و غه‌یری ئه‌ویش دروسته پوی هانا وه‌به‌ر بردن و داوای سهرکه‌وتن بکاته پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و پشت بکاته په‌روه‌ردگاری جیهانیان که‌خواه‌نی هه‌مو شتی‌که و توانایه به‌سهر هه‌مو شتی‌کدا؟!!

گومانی تیدا نیه‌که‌ئمه خراپ‌ترین په‌شته‌ترین چاره‌نوس و نه‌فامیه، به‌لکو گه‌وره‌ترین هاوبه‌ش په‌یدا کردنه خوای گه‌وره په‌نامان بدات. ئه‌و نوسه‌ره (و هاو وینه‌کانی ئه‌و هه‌تا دنیار ده‌برپه‌ته‌وه - وه‌رگێ‌ر -) له‌سهری پی‌ویسته تۆبه بکات و بگه‌رپه‌ته‌وه بو لای خوای گه‌وره و تۆبه‌یه‌کی راسته‌قینه‌ی بو بکات، ئه‌ویش به‌وه‌ی که‌په‌شیمان بی‌په‌ته‌وه له‌و گوناچه گه‌وره‌یه‌ی که‌تی‌ی که‌وتوه وازی لی بی‌نی‌یت و جاریکی تر نه‌چی‌ته‌وه سهری و

بو ئه‌وه‌ی ئیوه سوپاسگوزاری نازو نیعه‌مه‌ته هه‌مه چه‌شنه‌کانی خوای په‌روه‌ردگار بن. ته‌فسیری الطبری سوره‌تی آل عمران ثایه‌تی ۱۲۳ له (المکتبة الشاملة/ التفاسیر/ قرص سیدی). وه‌رگێ‌ر.

عه‌زم و جه‌زم و هه‌لویستی بویرانه بگریته به‌رو له‌به‌رگه‌ورده‌یی و پیرزی خوا نیه‌ت پاک‌ی و ئیخلاسیه‌ت بۆ خوای گه‌وره بگریته به‌ر، به‌راستی ئه‌مه‌یه تۆبه‌کردنی به‌راستی و نسوخی، وه‌ئه‌گه‌ر مافی دروست‌کراوه‌کانی خوای له‌لایه، ده‌بی مافی ئه‌وانیش بگریته‌وه یان گه‌ردنی خویان پی ئازاد بکات و ئه‌و مافانه له‌خوی حه‌لال بکات. ئه‌وجار تۆبه‌که‌ی ته‌واو ده‌بی‌ت و شوینی خوی ده‌گریت. ئه‌مه‌ته خوای گه‌وره فرمان به‌به‌نده‌کانی ده‌کات که تۆبه بکه‌ن و په‌یمانیشی پی داوێ که تۆبه‌که‌یان لی وه‌ر ده‌گریت. هه‌روه‌کو ده‌فه‌رموی: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌رباره‌ی دیانه‌کان واته نه‌سرانیه‌کان ده‌فه‌رموی: ﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾^(۲). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿۱﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿۲﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ

(۱) أ - سورة النور: (۳۱).

ب - واته: ئه‌ی پرواداران ئیوه هه‌موتان به‌پیاو و به‌ئافه‌رته‌وه په‌شیمان ببه‌وه و تۆبه بکه‌ن و بگریته‌وه بۆ لای خوای په‌روه‌رگار تان بۆ ئه‌وه‌ی ئیوه له‌هه‌ردو دنیا دا به‌خته‌وه‌رو سه‌رکه‌وتو و سه‌ر به‌رزو سه‌رفراز بن. وه‌رگێ.

(۲) أ - سورة المائدة: (۷۴).

ب - واته: ئه‌وه تا که‌ی ناگه‌رینه‌وه بۆ لای خواو تۆبه ناکه‌ن و بیر له‌و هه‌مو تاوانه چه‌په‌لانه‌ی خویان ناکه‌نه‌وه و داوای لی خوش بون و لی بوردن له‌خوا ناکه‌ن؟! ئه‌گه‌ر داوای لی خوش بون و لی بوردیه‌ی له‌خوا بکه‌ن خوای گه‌وره نۆر به‌به‌زه‌یی و لی بوردیه‌ی و لیتان ده‌بوری و ده‌تان به‌خشی. وه‌رگێ.

حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١﴾ هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ ﴿٢﴾.

وله‌فه‌رموده‌ی پاراستی پی‌غه‌مبه‌رو^{صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم} ها‌توه که‌فه‌رمویه‌تی: {الإسلام یهدم ما قبله، والتوبة تجب ما كان قبلها} ﴿١﴾. بویه و له‌به‌ر گه‌وره‌یی مه‌ترسیه‌کانی ها‌وه‌ل دانان واته

﴿١﴾ - سورة الفرقان: (٦٨ - ٧٠)

ب - واته: ئه‌و که‌سانه‌ی که‌له‌خوا به‌ول‌وه هیچ شت و هیچ که‌سیکی تر ناپه‌رستن و داوای به‌دی هینانی هیچ شتیک ناکه‌ن بې‌جگه له‌خوای په‌روه‌ردگار، هه‌روه‌ها هیچ که‌سیک به‌ناه‌ق ناکوژن که‌خوای گه‌وره حه‌رامی کرده، هه‌روه‌ها هه‌میشه خویان له‌داوین پیسی و به‌د په‌وشتی ده‌پارین و ده‌ست دریزئی ناکه‌نه سه‌ر ناموسی که‌س، جاهه‌ر که‌سیک ئه‌م کرده‌وانه‌ی که‌باس کران ئه‌نجام بدات پوژی قیامه‌ت توشی سزایه‌کی به‌سفت و سوئی چه‌ند جارانه ده‌بیته‌وه و به‌سه‌ر شوپی و په‌زیلیه‌وه تیايدا ده‌زیات. ته‌ن‌ها ئه‌و که‌سانه توشی ئه‌م سزایه نایه‌ن که‌به‌دلسوزیه‌وه ده‌گه‌رینه‌وه لای خوا و توبه‌یه‌کی پاسته‌قینه ده‌که‌ن و په‌شیمان ده‌بنه‌وه و به‌چاکی ئیمان ده‌هینن و کرده‌وه‌ی چاک و چاک گوزاری ئه‌نجام ده‌دن. جائه‌گه‌ر ئاوا بکه‌ن و توبه‌ی پاسته‌قینه بکه‌ن و جاریکی تر نه‌گه‌رینه‌وه سه‌ر ئه‌و گون‌اح و تاوانانه ئه‌وا به‌دلناییه‌وه خوای گه‌وره لایان خو‌ش ده‌بیته‌و خراپه‌کانیان هه‌مو به‌چاکه بۆ ده‌گو‌ریت، چونکه خوای گه‌وره زور لای بورده و لیخوش بو‌وه و به‌په‌رحم و به‌به‌زه‌یی و میهره‌بانه. ته‌فسیری گو‌لشن ب ۲ ل ۹۳۴. وه‌رگیز.

﴿٢﴾ - سورة الشوری: (٢٥).

ب - واته: هه‌ر ئه‌و خوايه توبه‌ی به‌نده‌کانی وه‌رده‌گریته‌و لایان خو‌ش ده‌بیته‌و گه‌ر له‌گون‌اح و کرده‌وه خراپه‌کانیان بگه‌رینه‌وه بۆ یه‌کتا په‌رستی خوا و توبه بکه‌ن و کرده‌وه‌ی چاک بکه‌ن له‌کرده‌وه خراپه‌کانیان ده‌بوریت و له‌به‌خشنده‌یی و به‌زه‌یی خوی زیاده‌شیان پی ده‌به‌خشیت و خراپه‌کانیان به‌چاکه بۆ ده‌گو‌ریت، وه خوای گه‌وره زانایه به‌و کرده‌وانه‌ی که‌ده‌یان که‌ن و ناگای له‌هه‌مو کار و کرده‌وه‌یه‌ک هه‌یه به‌هه‌ر شی‌وه‌یه‌ک بیت. به‌لام ئه‌وانه‌ی ناگه‌رینه‌وه و توبه ناکه‌ن و له‌سه‌ر مله‌وپری و که‌لله په‌قی و بی باوه‌ری به‌رده‌وام ده‌بن ئه‌وانه سزای به‌سفت و سوئی یان هه‌یه له‌لایه‌ن خوای گه‌وره‌وه. ته‌فسیری گو‌لشن ب ۳ ل ۱۲۷۰. المكتبة الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر القرطبي / سورة الشوری : ۲۵. وه‌رگیز.

(الشرك) و له‌بهر ئه‌وه‌ی له‌هه‌مو گوناخ و تاوانه‌کانی تر گه‌وره تره‌و له‌بهر ئه‌وه‌ی نه‌بادا خه‌لگیکي زۆر به‌و قسه‌و کرده‌وه شیرکیه‌ی ئه‌و ئافره‌ته‌ نوسه‌ره هه‌ل بخه‌له‌تین و فریو بخۆن و له‌بهر پیویستی و واجب بونی ئامۆژگاری و له‌بهر خاتری خواو بو به‌نده‌کانی خوا، وه‌بو ئه‌وه‌ی حال‌ی ئیمه‌و حال‌ی هه‌مو موسلمانان باش بی‌ت و به‌ره‌و باشه‌ بجیت و به‌رچاو پۆشن بینه‌وه ئه‌م پون کردنه‌وه‌یه‌مان خسته‌ پو هیوادارین سودی هه‌بی‌ت بو موسلمانان له‌هه‌مو جیهاندا. وه‌خوا‌ی گه‌وره هه‌مو لایه‌کمان له‌دینه‌که‌ی خۆی شاره‌زا بکات و له‌سه‌ریشی به‌رده‌وام و دامه‌زراو بین، ئیمه‌ش و هه‌مو موسلمانانیش له‌شه‌ری نه‌فس و شه‌یتان و له‌کرده‌وه‌خرابه‌کانمان بپاری‌زیت و بمان بوریت و په‌نامان بدات که‌خوا‌ی گه‌وره هه‌ر خۆی به‌توانا و هه‌ر خۆی خوا‌وه‌نی ئه‌و توانا و ده‌سه‌لاتانه‌یه‌و هه‌ر خۆی به‌خشنده‌و ئی بورده‌یه له‌تاوانه‌کان.

(وصلی الله وسلم وبارک علی عبده ورسوله نبینا محمد وآله وصحبه)

(^۱) واته: ئیسلام پيش خۆی ده‌سپێته‌وه و هه‌مو کار و کرده‌وه و شته‌کانی پيش خۆی واته پيش ئه‌وه‌ی ئایینی پیرۆزی ئیسلام بی‌ت یاخود بو ئه‌و که‌سه‌ی پيش ئه‌وه موسلمان بی‌ت و بپوا به‌ئیسلام بی‌نیت ده‌سپێته‌وه و هه‌ل ده‌وه‌شینی‌ته‌وه، تۆبه‌ کردنیش هه‌مو کرده‌وه خرابه‌کانی پيش خۆی به‌چاکه ده‌گێڕێته‌وه یا ده‌گۆڕێته‌وه. وه‌رگێڕ.

نامه‌ی دوهم:

حوکمی هانا بردن بۆ جنۆکه و شه‌یاتینییه‌کان و نه‌زر بۆ کردنیان

له‌عبدالعزيز كورپی عبدالله كورپی باز بۆ هه‌مو كه‌سێك له‌موسلمانان كه‌ ئه‌م نووسینه ده‌بینیت و ده‌یخوینیت هه‌، خوای گه‌وره‌ منیش و تۆیش یارمه‌تی بدات و سه‌رمان بخت بۆ ده‌ست گرتن به‌دینه‌كه‌ی و به‌رده‌وامی و پێ دامه‌زراوی له‌سه‌ر ئه‌و دینه‌ پاكه‌ ئامین.

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته. أما بعد:

هه‌ندێ له‌برایان ده‌رباره‌ی ئه‌و کارو کرده‌وه خراپانه‌ی كه‌ نه‌فامه‌كان ئه‌نجامی ده‌ده‌ن پرسیاریان لێ کردین له‌دوعاو پارانه‌وه له‌غه‌یری خوا، هانا بردنه به‌ریان له‌هه‌ندێ کاری گرنه‌گا، وه‌ك دوعاو پارانه‌وه و هانا بردنه به‌ر جنۆكه‌كان و نه‌زر و قوربانی و سه‌ر بپین بۆیان. له‌و دوعاو پارانه‌وانه‌ش (یاسبعة، خذوه - واته‌ ئه‌ی هه‌وتوه‌كان یا ئه‌ی هه‌وته‌كان بیگرن). ئه‌مه‌ش مه‌به‌ستی له‌وه‌یه ئه‌ی هه‌وت سه‌رکرده‌ی جنۆكه‌كان بیگرن و ئه‌واو ئه‌وا‌ی لێ بکه‌ن، ئێسه‌كه‌کانی تێك بشکێنن، خوینه‌كه‌ی بخۆنه‌وه، پێی بنوینن. هه‌روه‌ها هه‌ندێ له‌قه‌سه‌کانی تریان كه‌ ده‌لێن: (خذہ یاجن الظهيرة، ویاجن العصر - واته‌: بیگرن ئه‌ی جنۆكه‌ی نیوه‌پۆیان و وه‌یا جنۆكه‌ی عه‌سران) ئه‌مانه‌ و گه‌لێکی تر.

هه‌روه‌ها دوعاو پارانه‌وه له‌مردوان و له‌پێغه‌مبه‌ران و پیاوچا‌کان و غه‌یری ئه‌وانیش، دوعاو پارانه‌وه له‌فریشه‌كان و هانا بۆ بردنیان، ئه‌مانه هه‌مویان و هاو وینه‌کانیان له‌ناو چین و توێژه‌کانی کۆمه‌لگای موسلماناندا به‌نه‌زانی و نه‌فامی پویان داوه‌ و بنج و بناوان و

په‌گو و پېشه‌ی داکوتاوه و بوه‌ته کارو پېشه و شتیکی باوو ئاسایی و لاسایی کردنه‌وه‌ی پېشه‌خوځیان و زور به‌زه‌حمه‌ت قه‌لاچو دهرکړین و هه‌روا به‌ساده و ساناو ئاسان بڼه‌پرو پېشه‌کیڅ ناکړین. زوریک هه‌ن له‌موسلمانان ده‌ست گیرویی و ئاسانکاری بو که‌سانیکي تر ده‌که‌ن به‌وه‌ی که‌ده‌لین: (نه‌مه‌هیچ نیه‌ شتیکه و به‌سهر زماناندا دیت، مه‌به‌ستمان هیچ شتیکی نیه، و پروامان پی‌ی نیه) گومانی تیدا نیه نه‌مه‌ش کاریکی زور بی‌شهرعی و خراپه‌ دوايي ده‌بیته شتیکی ساده و ئاسایی و پوتینی خه‌لکی زور بی‌لای کردنه‌وه به‌سهری دا ده‌پرون و له‌ناو خه‌لکی دا ته‌شه‌نه ده‌کات و پی‌ی لاپری ده‌بن.

هه‌روه‌ها پرسیارمان لیکراوه دهرباره‌ی ژن پیدان و ژن خواستن(مناکحه) له‌گه‌ل نه‌وانه‌ی به‌م سیفاتانه ناسراوان دروسته؟، یان گوشتی قوربانیان لی‌وهر بگرین و بیخوین، یان پی‌یان بدریت، وه‌ئایا نویژیان له‌سهر بکریت و نویژیان له‌دواوه بکریت؟ هه‌روه‌ها دهرباره‌ی بپوا بون به‌فال گره‌وه و قول بره‌کان و شوین هه‌ل گره‌کان؟ هه‌روه‌ها دهرباره‌ی نه‌وانه پرسیارمان لی‌کراوه که‌پرو پاگنده‌ی نه‌وه ده‌که‌ن که‌گوایه هه‌ر به‌ته‌ماشا کردن و تی‌پوانینیکی ساکارو سهر پی‌ی بیانه له‌و شتانه‌ی که‌به‌سهر له‌شی مرقه‌وه‌ن وه‌ک عه‌مامه و کلاو و جامانه، و شه‌پوال و له‌چک و نه‌و جوره شتانه ده‌توانین ده‌ست نیشانی نه‌خوشیه‌کان و هوکاره‌کانی توش بونی یان بکه‌ین و نه‌خوشیه‌کان بدوزینه‌وه.

وه لآمه‌كان:

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهم إلى يوم الدين. أما بعد:

شتيكي شاراو ه نيه له كه س كه خواي پاك و بيگه رد جنوكه و مرقه‌كاني ته نيا بو
په‌رستن و به‌ندايه‌تي بو كردني خوي دروست كردون و ده‌بي ته‌نياوته نيا نه و په‌رستن و
شتيكي تري له گه‌ل دا نه په‌رستن و شه‌ريك و هاو به‌شي بو په‌يدا نه‌كن، و دوعاو
پارانه‌وه و هانا بو بردن و سه‌رېړين و نه‌زرو قورباني و باقي به‌ندايه‌تیه‌كان و
په‌رستشيه‌كاني تر ته‌نيا بو خوا بن و تاييه‌ت بن به‌ئه‌وه‌وه و به‌س، دياره هه‌مو
پيغه‌مبه‌راني خوا هر بو نه‌م مه‌به‌سته هاتون و له‌لايه‌ن خواوه ني‌ردراون و هر به‌مه‌ش
خواي گه‌وره فرماني پي‌ي كردون، هه‌روه‌ها كتيبه ناسمانيه‌كاني بو پون كردنه‌وه و
بانگه‌شي هه‌مان مه‌به‌ست ناردونه خواره‌وه كه له‌هه‌مويان گه‌وره ترو پي‌رؤز تر قورئاني
پي‌رؤزه، وه‌بو ناگادار كردنه‌وه‌ي خه‌لك له‌شريك و هاو به‌شي په‌يدا كردن بو خواي گه‌وره و
به‌ندايه‌تي نه‌كردن بو غه‌يري خوا، هر نه‌مه‌شه بنه‌رپه‌تي بنه‌رپه‌ته‌كان (أصل الأصول) واته
بنه‌رپه‌ت و بنه‌ماي ئاييني خوا، و بنچينه و بنه‌ماكاني په‌يره‌وو پرؤگرامي ئاييني خوا
كه بريتيه له شايه‌تماني (لا إله إلا الله) چونكه نه‌م و اتايه بريتيه له‌وه‌ي كه هېچ
په‌رستراويكي ديكه نين كه به‌هه‌ق په‌رستريت بي‌جگه له‌خواي په‌روه‌ردگار (الله) گيان نه‌م
چه‌مكه خوادايه‌تي يه به‌ندايه‌تي كردن و په‌رستشي بو غه‌يري خوا په‌ت ده‌كات هه‌وه و
له‌بن و په‌گه‌وه پيشه كي‌شي ده‌كات، به‌لكو نه‌و به‌ندايه‌تي و په‌رستشيه ته‌نيا بو خواي
گه‌وره (الله) گيان به‌رقه‌رارو ده‌چه‌سپي‌ني، نابي له‌غه‌يري خوا بو هېچ دروستكراويك

له دروستکراوه‌کانی خوا نه‌نجام بدریت. وه به‌لگه‌ش له‌سه‌ر نه‌مه له‌قورئان و له‌سوننه‌تی پیغهمبه‌رسول الله ﷺ دا گه‌لیک زۆرن. له‌وانه‌ فەرموده‌ی خ‌وای گه‌وره: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾^(۲). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ خُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَٰلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ﴾^(۳). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِي يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾^(۴). هه‌روه‌ها خ‌وای بال‌ا ده‌ست و کار به‌جی ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾^(۵). له‌م نایه‌تانه‌دا هه‌م‌وی خ‌وای گه‌وره ب‌وی پ‌ون کرد‌وبه‌وه که جن‌وک و م‌ر‌و‌قه‌کانی ته‌نیا ب‌و په‌رستن و به‌ندایه‌تی خ‌وی دروستی کرد‌ون و فرمانی پی‌ کرد‌ون که له‌و به‌ول‌اوه ه‌یچ که‌سیکی تر نه‌په‌رستن، چونکه وات‌ای (قضی) به‌فرمان کرد‌ون و ئام‌وژگاری کرد‌ن د‌یت. جا خ‌وای پاک و بی‌گه‌رد له‌قورئانی

(۱) أ - سورة الذاریات: (۵۶).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پیشت‌ردا پ‌ون کرد‌وته‌وه. وه‌رگ‌یز.

(۲) أ - سورة الإسراء: (۲۳).

ب - واتاکه‌یمان له‌پ‌ا‌برد‌ودا ن‌وسیوه. وه‌رگ‌یز.

(۳) أ - سورة البینة: (۵).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌تی هانا بردن ب‌و پیغهمبه‌رسول الله ﷺ ن‌وسیوه. وه‌رگ‌یز.

(۴) أ - سورة غافر: (۶۰).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌تی هانا بردن ب‌و پیغهمبه‌رسول الله ﷺ ن‌وسیوه. وه‌رگ‌یز.

(۵) أ - سورة البقرة: (۱۸۶).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌تی پیشت‌ودا ن‌وسیوه. وه‌رگ‌یز.

پېرۆزداو له سهر زمانى پېغه مېره كې ﷺ فره‌مانى به به‌نده كانى كړدوه و ئاموژگارى كړدون كه هېچ كه س و شتېكى تر بېجگه له په‌روه ردگارى خويان كه (الله) گيانه نه په‌رستن و به‌ندايه‌تى بۆ نه‌كهن. هه‌روه‌ها خواى گه‌وره (جلّ و على) بوى پون كړدوينه‌وه كه دوعا و پارانه‌وه به‌ندايه‌تیه‌كى زۆر گه‌وره‌يه، هه‌ر كه سيك لاملى لى بكات و له‌غەيرى خوا بپارېته‌وه ئه‌وه ده‌چېته ناو ئاگرى دۆزه‌خ، وه‌فره‌مانى پى به‌به‌نده كانى خوى كړدوه كه هه‌ر له‌به‌ر ئه‌و بپارېنه‌وه و داوا ته‌نيا له‌و بكهن، و هه‌والى پېداوين كه لي‌مانه‌وه نزېكه و دوعا كانمان ده‌بيستى و وه‌لاميان ده‌داته‌وه، بوى پيوسته له‌سهر هه‌مو به‌نده كانى خوا كه ته‌نيا له‌به‌ر په‌روه ردگارى خويان بپارېنه‌وه و داوا ته‌نيا له‌و بكهن و ئه‌م به‌ندايه‌تیه‌ گرنگ و گه‌وره‌يه ته‌نيا تايبه‌ت بكهن به‌ئو. هه‌روه‌كو خواى گه‌وره ده‌فرموى: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^(۱). خواى گه‌وره فره‌مانى به‌پېغه مېره كې ﷺ كړدوه به‌خه‌لكى رابگه‌يه نيت كه نوږت كړدن و به‌ندايه‌تى (نسك) كه برتية له‌سهر برېن و قوربانى بۆ كړدن، و ژين و مردن هه‌موى ته‌نيا بۆ خواى په‌روه ردگارى جيهانپانه كه هېچ شه‌ريك و هاوېه‌شى نين. جاهر كه سيك قوربانى بۆ غەيرى خواى تاك و ته‌نيا سهر بېرېت ئه‌وه شه‌ريكى بۆ خوا په‌يدا كړدوه، هه‌روه‌كو چوڼ بۆ غەيرى خوا نوږت بكات چوڼكه خواى گه‌وره و پاك و بېگه‌رد نوږت و قوربانى وه‌ك دو شتى ليك نزېك و پېگه‌وه گرځېدراو داناون و ليك جيا نابنه‌وه. وه‌ه‌والى پېداوين كه ئه‌و دوانه ته‌نيا بۆ خواى تاك و ته‌نيان و به‌س. بۆ ئه‌و خوايه‌ى كه هېچ شه‌ريكى نين. جاهر

(۱) أ - سورة الأنعام: (۱۶۲).

ب - وائى ئه‌م ئايه‌ته‌شمان له‌بابه‌ته‌كانى پېشو نوسيوه. وه‌رگړې.

که سټیک بۆ غه‌یری خوا چ جنۆکه بیټ و چ فریشته و چ بۆ مردوان و چ بۆ هر شتیکی تر بیټ و خوایان پی نزیك بکاته‌وه هیچ جیاوازیه‌کیان نیه وهك ئه‌وه وایه نویژی بۆ ئه‌وه که سه‌ یا ئه‌و شته له‌غه‌یری خوا کرد بیټ. وه‌له‌فهرموده‌ی راستی پیغه‌مبه‌ردا صلی الله علیه و آله هاتوه که فهرمویه‌تی: { لعن الله من ذبح لغير الله }^(۱). هه‌روه‌ها له‌فهرموده‌یه‌کی تردا هاتوه: (عن طارق بن شهاب رضی الله عنه عن النبي أنه قال: {مرّ رجلان على قوم لهم صنم لا يجوز أحدهما حتى يقرب له شيئاً، فقالوا لأحدهما: قرب، قال: ليس عندی شیء أقرب، قالوا قرب ذباباً، فقرب ذباباً فخلوا سبيله، فدخل النار، وقالوا للآخر: قرب، قال ما كنت لأقرب لأحد شيئاً دون الله عز وجل، ف ضربوا عنقه فدخل الجنة }^(۲)). جائه‌گه‌ر هه‌ر که سټیک قوربانی به‌میشیک و وینه‌ی میشیک بۆ

(۱) أ - أخرجه إمام أحمد بسند حسن.

ب - واته نه‌فرینی خوا له‌و که سه‌ی که قوربانی و سه‌رپرین بۆ غه‌یری خوا ئه‌نجام ده‌دات. وه‌رگیز.

(۲) واته: له‌طارق کوپی هاشمه‌وه ده‌گێڕنه‌وه په‌حمه‌ت و په‌زای خوی لی بیټ که پیغه‌مبه‌ردا صلی الله علیه و آله فهرمویه‌تی: { پۆژیکیان دو کهس به‌لای قه‌ومیکدا تی ده‌په‌ن یارپۆیشن که بت په‌رست بون، ئه‌وانه نه‌یان ده‌هیشت که هیچ کهس به‌لایاندا قی به‌په‌ریت هه‌تا کو قورباتی بۆ به‌ته‌کیان نه‌کات. ئه‌و قه‌ومه به‌یه‌کێک له‌و دوانه‌یان گوت:

- قوربانیه‌ک بۆ به‌ته‌که‌مان نه‌که‌یت ناهیلین بیره‌دا تی به‌په‌ریت و ده‌ت کوژین.

- ئاخر من هیچ نیه بیکه‌مه قوربانی.

- کێشه نیه ئه‌گه‌ر میشیکیش بیټ.

جائه‌و کابرایه میشیکی کرده قوربانی و کافریان کردو پی‌ی چوه ناو ئاگری دۆزه‌خ و ڕیگه‌ی ئه‌ویان داو پۆیشن. ئه‌مجار به‌هی دوه‌میشیان گوت:

- قوربانیه‌ک بۆ به‌ته‌که‌مان بکه ده‌نا دو پیت تی ناپه‌ریت لیڤه ده‌ت کوژین.

- من هه‌رگیز شتیکم بۆ هیچ کهس و بۆ هیچ شتی که غه‌یری خوی په‌روه‌ردگار سه‌ر نه‌برپوه و نه‌م کردۆته قوربانی و ناشی که‌م.

ئیدی ئه‌م که سه‌ قوربانی نه‌کردو له‌وئ له‌سه‌ریان داو کوشتیان و چوه به‌هه‌شتی به‌رینی خوی گه‌وره‌.

بت و هاو وینه‌کانی بته‌کان بکاته‌قوربانی هاوبه‌ش په‌یدا کردن و هاوبه‌ش په‌یدا
 کهر(مشرک) بیټ و شایه‌نی چونه ناو ئاگری دۆزه‌خ بیټ، ئەدی ده‌بی حالی ئەو که‌سانه
 چۆن بیټ که‌هاوار ده‌که‌نه غه‌یری خوا وه‌ک جنۆکه و فریشته و پیاو چاکان و
 پیغه‌مبه‌ران و هانایان ده‌به‌نه به‌ر، و نه‌زریان بۆ ده‌که‌ن و سه‌ربرپریان بۆ سه‌ر ده‌برن بۆ
 ئەوه‌ی سه‌رو مال و مندالیان بۆ بپاریزن یاشیفای نه‌خۆشه‌کانیان بۆ بیټن، یامه‌پو
 مالآت و کشتوکاله‌کانیان بۆ بپاریزن، یاخود له‌ترسی شه‌پی جنۆکه‌کان یا له‌پینا و هه‌ر
 شتی‌ک له‌م جوړانه‌ی که‌باسمان کردن. ئەمانه و وینه‌ی ئەمانه‌ش له‌پیش ترن که‌به‌هوی
 ئەوه‌وه ببنه هاوبه‌ش په‌یدا کهر (مشرک) و پتر شایسته‌ی چونه ناو ئاگران پتر له‌و
 کابرایه‌ی که‌میشتیکی کرده قوربانی بۆ بته‌که‌ی ئەو قه‌ومه. به‌لگه‌ش له‌م باره‌وه ئەوه‌یه
 که‌خوا‌ی بالا ده‌ست و کار به‌جی له‌قورئاندا ده‌فه‌رموی: ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا
 لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
 بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ (۱). هه‌روه‌ها له‌ئایه‌تیکی
 ترده ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا يَفْعَلُونَ شَافِعٌ ۚ
 اللَّهُ قُلُّ أَتَنْتَبَهُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (۲).

(۱) - سورة الزمر: (۲- ۳).

ب - واته: و اتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پیشت‌ردا نوسیوه. وه‌رگێپ.

(۲) - سورة یونس: (۱۸).

ب - واتاکه‌یمان له‌په‌راویزی باب‌ه‌تی (عه‌قیده و بیرو باوه‌ری راسته‌قینه و دژه‌کانی) دا نوسیوه پی‌ویست ناکات
 جاریکی تر دوباره‌ی بکه‌ینه‌وه. وه‌رگێپ.

خوای گه‌وره له‌م دو‌نایه‌ته‌دا هه‌والمان پی‌ د‌دات که‌هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران له‌غ‌ه‌یری من‌و له‌دروست‌کراوه‌کانی من‌ د‌وست‌و هاوه‌لیان گرت‌وه‌و ده‌ی په‌رست‌ن‌و به‌ندایه‌تی ب‌و د‌ه‌که‌ن‌و داوایان ل‌ی د‌ه‌که‌ن‌و ل‌ی یان د‌ه‌ترسن، پ‌جای ل‌ی د‌ه‌که‌ن‌و قوربانی ب‌و س‌ه‌ر د‌ه‌ب‌رن‌و نه‌زریان ب‌و د‌ه‌که‌ن‌و... ت‌د‌و د‌ه‌ل‌ین‌و نه‌وانه خ‌وشه‌ویستان‌و د‌وستانی خوان ن‌یمه ب‌ویه نه‌وان د‌ه‌په‌رست‌ن‌و تاله‌خوامان نزیک ب‌که‌نه‌وه، نه‌وانه لای خوا تکامان ب‌و د‌ه‌که‌ن‌و ب‌ومان له‌به‌ر خوا د‌ه‌پارپ‌ینه‌وه‌و نه‌وان پ‌یاوی چاک ب‌ون‌و لای خوا د‌وعایان قبول‌ه. ده‌ی خوای گه‌وره له‌م بوختانه گه‌وره‌یه به‌در‌ویان د‌ه‌خاته‌وه‌و بی‌ ناوه‌ر‌وکی و پ‌وچه‌لی گ‌فتارو کارو کرده‌وه‌کانیان د‌ه‌خاته‌و پ‌وو ب‌ومانی پ‌ون د‌ه‌کاته‌وه‌و له‌دنیاو له‌قیامه‌دا پ‌یسوایان د‌ه‌کات‌و به‌در‌وژن، به‌کافر، به‌هاوبه‌ش په‌یدا که‌ر(م‌ش‌رک) ناویان د‌ه‌بات‌و خ‌وشی به‌پاک‌و بی‌گه‌رد‌و کار به‌ج‌ی هه‌روه‌کو د‌ه‌فه‌رموی: ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ . ن‌یدی له‌وه‌وه ب‌ومان د‌ه‌ر د‌ه‌که‌و‌یت که‌ه‌ر که‌س‌یک فریشته، یا پ‌یغه‌مبه‌ران، یا جن‌وکه یاد‌ره‌خت یا به‌رد یا ه‌ر ش‌ت‌یک‌ی تر له‌گه‌ل‌ خ‌وادا پ‌ه‌رست‌یت‌و داوایان ل‌ی ب‌کات‌و هانایان به‌ر‌یت‌ه به‌ر و قوربانیان ب‌و ب‌کات‌و، و نه‌زریان ب‌و ب‌کات‌و ح‌ه‌یوانیان ب‌و س‌ه‌ر ب‌ر‌یت‌، له‌پ‌ینا‌و نه‌وه‌دا که‌نه‌وانه لای خوا ت‌کایان ب‌و ب‌کات‌و له‌خوایان نزیک ب‌کاته‌وه. یاخود ب‌و نه‌وه‌ی ش‌یفا ب‌و نه‌خ‌وشه‌کانیان ب‌ین‌یت‌، یا س‌ه‌رو مال‌یان ب‌و ب‌پار‌یز‌یت‌، یا نه‌وه‌ی له‌مال‌ چ‌وه‌ته د‌ه‌ر به‌س‌ه‌فه‌رو ب‌و ه‌ر کارو بار‌یک‌ و دوره ل‌ی یان ب‌ویان س‌ه‌لامه‌ت‌و پار‌یز‌راو ب‌کات‌.. یا ب‌و ه‌ر مه‌به‌س‌ت‌یک‌ی تری له‌م ج‌وران‌ه.. نه‌وه‌و نه‌و که‌سانه که‌وت‌ونه‌ته هاوبه‌ش په‌یدا کرد‌ن‌یک‌ی ز‌ور گه‌وره‌وه (الش‌رک‌ الع‌ظ‌یم) و ت‌وش‌ی به‌ل‌ایه‌کی خ‌راپ ب‌ون که‌خوای گه‌وره د‌ه‌رباره‌یان د‌ه‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ

يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ افْتَرٰى اِثْمًا عَظِيْمًا ﴿١﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿اِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَا وَاوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ﴾ ﴿٢﴾. شه‌فاعه‌ت و تکا کردن له‌پوژئی قیامه‌تدا ته‌نیا بۆ ئه‌هلی یه‌کتابه‌رست و نیازپاکانه، ئه‌وانه‌ی له‌دنیا دا په‌رستشی و به‌ندایه‌تی یان به‌هه‌مو جوړه‌کانیه‌وه ته‌نیا بۆ خوی په‌روه‌ردگاری جیهانیان ئه‌نجام داوه و بۆ که‌سو بۆ هېچ شتیکی ترنا، نه‌ک بۆ ئه‌هلی کوفرو شیرک و هاوبه‌شی په‌یدا که‌ران و سته‌مکارو مله‌ور، هه‌روه‌کو پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌کاتیکدا پرسیاړی لی کرا: ئه‌ی په‌سولی خوا، کی به‌خته‌وه‌ر ترینی خه‌لکانه و به‌ر شیفاعه‌ت و تکاوی تو ده‌که‌ویت له‌پوژئی قیامه‌تدا؟ فه‌رموی: {مَنْ قَالَ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ} وقال ﷺ {لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُّسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلْ كُلَّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شِفَاعَةً لِّأُمَّتِي، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ مَن مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكْ بِاللّٰهِ شَيْئًا} ﴿٣﴾.

(١) ا - سورة النساء: (٤٨).

ب - وانا که‌یمان پیشتر نویسه‌وه‌ر گپ.

(٢) ا - سورة المائدة: (٧٢).

ب - واته: قسه‌ی راست و دروست و بې پیچ و په‌نا ئه‌وه‌یه که‌هه‌ر که‌سیک هاوه‌ل بۆ خوا دابنیت و غه‌یری خوا بپه‌رستیت و به‌خواو به‌په‌روه‌ردگاری خوی بزانی‌ت و هاناو هاواری بکاتی ئه‌وه به‌هه‌شتی لی حرامه‌ه‌تا هه‌تایه و جیگه‌وشوینی تیدا هه‌وانه‌وه‌ی ناو ناگری دوزه‌خه‌ه‌تا هه‌تایه و له‌پوژئی قیامه‌تدا ئه‌و سته‌مکارو مله‌ورانه هېچ پشتیان و سهر خه‌رو یارمه‌تی ده‌رو تکاکاریکیان نیه و که‌س ناتوانیت هاریکاری و تکیان بۆ بکات و ده‌بی له‌ناگری دوزه‌خدا بتلینه‌وه و سزای سهرکه‌شی و که‌له ره‌قی و هه‌ق نه‌بیستی و مله‌ورپی خویان و ده‌ر بگرنه‌وه. و ده‌ر گپ.

(٣) واته: به‌خته‌وه‌ر ترینی که‌س به‌تکا و شیفاعه‌تی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌پوژئی قیامه‌تدا ئه‌و که‌سانه‌ن که‌به‌راستی و له‌دلکی پاکه‌وه و به‌بروایه‌کی پته‌وو پاک و پوخت و بې خلته‌وه له‌دنیا دا گوته‌بتی (لا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ) و هه‌مو

هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانی سه‌رتا بر‌وایان و‌ابو که‌خوا‌ی گه‌وره په‌روه‌ردگارو در‌وستکه‌رو پوژ‌ی ده‌ریان بو، ئه‌وه‌ی ئه‌وان به‌هه‌ل‌ه‌ی برد بون و ت‌ی‌ی که‌وت‌بون به‌پیغه‌مبه‌ران و پی‌او چاکان و فریشته‌و، دره‌خت و به‌رده‌کان و هاو وینه‌ی ئه‌وانه‌وه نوسابون، داوای تکایان ل‌ی ده‌کردن که‌له‌لای خوا بو‌یان بکه‌ن و پ‌استه‌وخ‌و له‌خوا‌یان نزیک بکه‌نه‌وه و داوای ل‌ی بور‌دنیان بو له‌خوا بکه‌ن. هه‌روه‌کو له‌ئایه‌ته‌کانی ر‌اب‌ردودا با‌سمان کرد، خوا‌ی گه‌وره ئه‌و بر‌و بیان‌و ئه‌نجه‌تانه‌یان ل‌ی وه‌رنا‌گری‌ت و به‌درو‌یان ده‌خاته‌وه و به‌سه‌ر پ‌وی خو‌یانیان داده‌داته‌وه و پیغه‌مبه‌ریش ﷺ ل‌ی ین قبول ناکات، به‌ل‌کو خوا‌ی گه‌وره په‌تیان ده‌کاته‌وه و له‌قورئانه پ‌ی‌وژ‌ه‌که‌ی خو‌ی دا با‌سی کردون و به‌کافرو هاوبه‌ش په‌یدا‌که‌ر ناویان ده‌بات، و در‌و بر‌و بیان‌وه‌کانیان به‌درو ده‌خاته‌وه ئه‌و په‌رستراوانه‌ی که‌ئه‌وان ده‌یان په‌رستن و به‌ندایه‌تیان بو ده‌کردن هیچ توانا و ده‌سه‌لات و ت‌کا کردنیان له‌ده‌ست دا نیه‌و هه‌رگیز تکایان بو ناکه‌ن و له‌خواشیان نزیک ناکه‌نه‌وه و خه‌ساره‌ت مه‌ندو

دا‌خو‌ازی و پ‌یدا‌و‌یستیه‌کانی ئه‌م ده‌ر‌پ‌ینه‌ی ج‌ی به‌ج‌ی کرد بی‌ت و ئه‌نجامی دا‌بن و وه‌ک پ‌ی‌و‌یست و وه‌ک ئه‌وه‌ی خوا‌ی په‌روه‌ردگار داوای ل‌ی کردون په‌رست‌شی و به‌ندایه‌تی بو خوا کرد بی‌ت و هیچ که‌س و هیچ ش‌تیکی ت‌ری نه‌کرد بی‌ته هاو‌ه‌ل و هاوبه‌شی خوا‌ی گه‌وره.

هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌یه‌کی ت‌ری دا فه‌رم‌وی: { هه‌مو پیغه‌مبه‌رو هه‌مون‌یر‌دراو‌یک‌ی خوا داوایه‌کی تاییه‌تیان هه‌بو له‌خ‌زمه‌ت خوا‌ی گه‌وره‌دا، هه‌مو پیغه‌مبه‌ران و نی‌ردراوان هه‌ر له‌دنیا‌دا داواکه‌ی خو‌یان له‌خوا‌ی گه‌وره داوا کردو بو‌یان ج‌ی به‌ج‌ی ک‌را، ته‌ن‌یا من نه‌ی، داواکه‌ی خ‌وم بو پوژ‌ی قیامه‌ت و بو ت‌کا و ش‌یفاعه‌تی ئوممه‌ته‌که‌م داوا خ‌ست، جا‌ه‌هر که‌س‌یک له‌دنیا‌دا خوا‌ی گه‌وره به‌ت‌اک و ته‌ن‌یا به‌رست‌یت و هیچ هاو‌ه‌ل و هاو وینه‌ی بو دانه‌نی‌ت و هه‌مو په‌رست‌شی و به‌ندایه‌تی‌ه‌کانی ته‌ن‌یا بو خوا‌ی په‌روه‌ردگار ئه‌نجام دا‌بی‌ت ئه‌وا به‌و‌یستی خوا که‌م‌رد له‌پوژ‌ی قیامه‌ت‌دا به‌ر ئه‌و ت‌کا و ش‌یفاعه‌تی من ده‌که‌و‌یت و ت‌کای بو ده‌که‌م که‌خوا‌ی گه‌وره ببه‌خ‌ش‌یت و ل‌ی ی بور‌یت و ببیاته به‌ه‌شتی به‌رینی خو‌یه‌وه و سو‌زو په‌حه‌مه‌تی خو‌ی به‌سه‌ردا بر‌ی‌ژ‌یت. وه‌رگ‌یر.

ده‌سته‌وستان ده‌مینه‌وه، به‌لکو به‌پیچه‌وانه‌وه له‌خوایان دور ده‌خه‌نه‌وه و هیچ یارمه‌تی ده‌رئیکو سهرخه‌ریکیان نابیت له‌و پوژده س‌خت و دژواره‌دا. ئه‌وه بو پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سهر ئه‌و کوفرو شیرکه‌یان شه‌رو جه‌نگی له‌گه‌ل‌دا ده‌کردن تائه‌و کاته‌ی تۆبه‌یان نه‌کردبایه‌و نه‌گه‌رابانایه‌وه لای خواو خوا‌ی گه‌وره به‌تاکو ته‌نیا‌یان نه‌په‌رستبایه‌و ئیخلاسیه‌تیا‌ن بو خوا نه‌بیا‌یه. ده‌ست له‌کوشتن‌وجه‌نگ کردن له‌گه‌ل‌ایاندا هه‌ل ناگریت و وازیان لی ناهینیت. به‌پی‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌پیرۆزه‌ی خوا‌ی گه‌وره که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ (۱). هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: ﴿أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى

(۱) أ - سورة الأنفال: (۳۹).

ب - واته: ئه‌ی موسلمانان بیان کوژن و جه‌نگ بکه‌ن له‌گه‌ل ئه‌و بی‌باوه‌پو بت په‌رستانه که‌هه‌ر سورن له‌سهر دوژمنایه‌تی کردن له‌گه‌ل خواو پیغه‌مبه‌ری خواو موسلماناندا تائه‌و کاته‌ی تۆبه ده‌که‌ن و ده‌گه‌رینه‌وه لای خواو له‌خوا‌ی په‌روه‌ردگار زیاتر هیچ که‌سو هیچ شتیکی تر نا‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی یان بو ناکه‌ن. دیاره‌ ئایین و یاساو پ‌سا ته‌نیا هی خوایه‌و هی که‌سی ترو‌هی هیچ شتیکی تر نه‌ی. بیان کوژن و جه‌نگیان له‌گه‌ل دا بکه‌ن بو ئه‌وه‌ی شیرکو هاوبه‌ش په‌یدا کردن بو خوا‌ی گه‌وره له‌سهر زه‌وی دا بلاو نه‌بیتنه‌وه و نه‌میتن له‌خوا به‌ولاوه‌ هیچ که‌سو هیچ شتیکی تر نه‌په‌رست‌یت و یه‌کتا‌په‌رستی له‌جیهاندا بلاو ببیتنه‌وه و به‌گویره‌ی پای زانایان و پا‌فه که‌رائی قورئانی پیرۆز مه‌به‌ست له‌فیتنه‌ شیرکو هاوبه‌ش په‌یدا کردن و به‌لاو ئاژاوه‌ گ‌پی‌ی و ده‌رده‌ سه‌ریه، هه‌تاکو به‌لاو ده‌رده‌سه‌ری له‌سهر موسلمانان لا‌ب‌چ‌و نه‌بنه‌ فیتنه‌و ئاشوب و ناخۆشی و ئازار بو موسلمانان و ئازارو ئه‌شکه‌نجی موسلمانان نه‌ده‌ن و فشاریان نه‌خه‌نه‌ سه‌ر بو ئه‌وه‌ی جاریکی تر له‌ئیس‌لام هه‌ل بگه‌رینه‌وه و بیان که‌نه‌وه به‌بت په‌رست، هه‌روه‌کو بی‌باوه‌پان بت په‌رستانی مه‌که‌ له‌گه‌ل موسلمانانی ئه‌و شاره‌ ده‌یان کرد. جائه‌گر ئه‌وان وازیان له‌دوژمنایه‌تی کردنی ئیوه‌ هینا، ئه‌وه بیگومان خوا ئاگاداره به‌کرده‌وه‌کانیان و به‌گفتاریان و به‌وه‌ی وا له‌ناو دل‌یاندایه. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱ ۴۴ ۴. (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر القرطبی/ سورة الأنفال/ الآية: ۳۹). وه‌رگ‌یر.

يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة، فإن فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله} (١) ..

واتای فەرموده‌ی پیغهمبر ﷺ { حتی یشهدوا أن لا إله إلا الله } واته هه‌تاکو هه‌مو به‌ندایه‌تی و په‌رستشیه‌کانیان ته‌نیا بۆ خوا نه‌که‌ن و تاییه‌تی نه‌که‌ن به‌خوای گه‌وره و بۆ هیچ که‌س و بۆ هیچ شتیک بیجگه له‌خوای په‌روه‌ردگار نه‌نجامی نه‌ده‌ن. هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران له‌جنۆکه‌و شه‌یاتینیه‌کان ده‌ترسان و په‌نایان بۆ پی‌ ده‌گرتن و هانایان بۆ ده‌بردن. تاخوای گه‌وره نه‌م فەرمايشته‌ی خۆی نارده‌ خوار که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْحِزِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ (٢). نه‌هلی ته‌فسیر له‌لیکدانه‌وه‌و شروقه

(١) واته: له‌لایه‌ن خوای په‌روه‌ردگاره‌وه‌ فرمانم پی‌ کراوه که‌جه‌نگ له‌گه‌ل خه‌لکی دا بکه‌م هه‌تاکو نه‌و کاته‌ی که‌بپوا به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌هین و ده‌لین (لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله) وه‌ نوێژ ده‌که‌ن و زه‌کاتی مالیان ده‌رده‌که‌ن. جاکه‌ وایان کرد نه‌وا خوین و سه‌رو مالیان ده‌پاریژریت و مه‌گه‌ر به‌هه‌قی ئیسلام نه‌بی‌ت و حسابیشیان له‌سه‌ر خوای گه‌وره‌یه .. وه‌رگیز.

(٢) أ - سورة الجن: (٦).

ب - واته: مرقه‌کان له‌جنۆکه‌کان ده‌ترسان و په‌نایان پی‌ ده‌بردن و هانایان بۆ ده‌بردن، ده‌ی جنۆکه‌کان نه‌گه‌ر مرقه‌کانیان ده‌بینن ئاوا لی‌ یان ده‌ترسن له‌خو‌ بایی ده‌بون و پی‌تر له‌نه‌فسی خویندا گه‌وره‌ ده‌بون و هینده‌ی تر مرقه‌کانیان ده‌ترساند و ده‌یان توقاندن و مرقه‌کانیش پی‌تر نه‌فسیان ده‌پوخوا و پی‌تر په‌نایان ده‌برده‌ به‌ر هه‌روه‌کو چۆن نه‌گه‌ر گورگ له‌پانه‌ مه‌ر ده‌دات، مه‌رکه‌کان له‌ترسی گورگه‌کان وره‌یان ده‌پوخی به‌غار دوا‌ی گورگه‌کان ده‌که‌ون، به‌لکو له‌پیشیانوه‌ پاده‌که‌ن. هه‌ر چه‌نده‌ نه‌و جنۆکانه‌ هیچیان له‌ده‌ست نایه‌ت به‌لام مرقه‌کان بیرو باوه‌ریان و ابو جنۆکه‌کان ده‌یان پارین نه‌گه‌ په‌نایان پی‌ نه‌گرن ده‌ستیان لی‌ ده‌وه‌شینن. شه‌یتان نه‌مه‌ی به‌هه‌ل قوسته‌وه‌ و پی‌تر نه‌وانی یان ده‌ترساند.

ج - واته: نه‌ی موسلمانان بیان کوژن و جه‌نگ بکه‌ن له‌گه‌ل نه‌و ببپاوه‌پو بت په‌رستانه‌ که‌هه‌ر سورن له‌سه‌ر دوژمنایه‌تی کردن له‌گه‌ل خواو پیغه‌مبه‌ری خواو موسلماناندا تائه‌و کاته‌ی تۆبه‌ ده‌که‌ن و ده‌گه‌رینه‌وه‌ لای

خواو له‌خوای په‌روه‌ردگار زیاتر هیچ که‌سو هیچ شتیکی تر ناپه‌رستن و به‌ندایه‌تی یان بۆ ناکه‌ن. دیاره
 ثابین و یاساو پړسا ته‌نیا هی خوایه و هی که‌سی ترو هی هیچ شتیکی تر نیه . بیان کوژنو جه‌نگیان له‌گه‌ل دا
 بکه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی شیرک و هاوبه‌ش په‌یدا کردن بۆ خوای گه‌وره له‌سهر زه‌وی دا بلاو نه‌بیته‌وه و نه‌میڼی و له‌خوا
 به‌ولاوه هیچ که‌سو هیچ شتیکی تر نه‌په‌رستړیت و په‌کتا په‌رستی له‌جیهاندا بلاو بیته‌وه و به‌گویره‌ی پای
 زانایان و پاڅه که‌رانی قورثانی پیروژ مه‌به‌ست له‌فیتنه شیرک و هاوبه‌ش په‌یدا کردن و به‌لاو ئازاوه گپړی و
 دهرده سهریه، هه‌تاکو به‌لاو دهرده‌سهری له‌سهر موسلمانان لاجپی و نه‌بڼه فیتنه و ناشوب و ناخوشی و ئازار بۆ
 موسلمانان و ئازارو نه‌شکه‌نجه‌ی موسلمانان نه‌ده‌ن و فشاریان نه‌خه‌نه سهر بۆ ئه‌وه‌ی جاریکی تر له‌ئیسلا م
 هه‌ل بگه‌رینه‌وه و بیان که‌نه‌وه به‌بت په‌رست ، هه‌روه‌کو بیباوه‌ران و بت په‌رستانی مه‌ککه له‌گه‌ل موسلمانانی
 ئه‌و شاره ده‌یان کرد. جائه‌گر ئه‌وان وازیان له‌دورژمنایه‌تی کردنی ئیوه هینا، ئه‌وه بیگومان خوا ئاگاداره
 به‌کرده‌وه کانیان و به‌گفتاریان و به‌وه‌ی وا له‌ناو دلپانداپه . ته‌فسیری گولشنه ب ۱ ۴۴ ۴۴ . (المکتبه الشاملة/
 التفاسیر/ تفسیر القرطبی/ سورة الأنفال/ الآية: ۳۹). وهرگپړ.

(۲) واته: له‌لایه‌ن خوای په‌روه‌ردگار وه فرمانم پی‌کراوه که‌جه‌نگ له‌گه‌ل خه‌لکی دا بکه‌م هه‌تاکو ئه‌و کاته‌ی
 که‌بړوا به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌هینن و ده‌لین (لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله) وه نوږژ ده‌که‌ن و
 زه‌کاتی مالیان دهرده‌که‌ن. جاکه‌وایان کرد ئه‌وا خوین و سهر و مالیان ده‌پاریزړیت و مه‌گر به‌ه‌قی ئیسلا م
 نه‌بیټ و حسابیشیان له‌سهر خوای گه‌وره‌یه .. وهرگپړ.
 (۲) ا - سورة الجن: (۶).

ب - واته: مرؤفه‌کان له‌جنؤکه‌کان ده‌ترسان و په‌نایان پی‌ده‌بردن و هانایان بۆ ده‌بردن، ده‌ی جنؤکه‌کان
 ئه‌گر مرؤفه‌کانیان ده‌بینن ئاوا لی‌یان ده‌ترسن له‌خو بای ده‌بون و پیت له‌نه‌فسی خویندا گه‌وره ده‌بون و
 هینده‌ی تر مرؤفه‌کانیان ده‌ترساندو ده‌یان توقاندن و مرؤفه‌کانیش پتر نه‌فسیان ده‌پوخوا و پتر په‌نایان
 ده‌برندن به‌ر هه‌روه‌کو چوڼ ئه‌گر گورگ له‌پانه مه‌ر ده‌دات، مه‌ر په‌کان له‌ترسی گورگه‌کان وره‌یان ده‌پوخی
 به‌غار دواى گورگه‌کان ده‌که‌ون، به‌لکو له‌پیشیان وه پاده‌که‌ن. هر چه‌نده ئه‌و جنؤکه‌نه هیچیان له‌ده‌ست
 نایه‌ت به‌لام مرؤفه‌کان بیرو باوه‌ریان و ابو جنؤکه‌کان ده‌یان پارینن ئه‌گر په‌نایان پی‌له‌خوا دور خسته‌وه و
 دور ده‌خاته‌وه و پتر سهر له‌مرؤفه‌کان ده‌شیوینن و پتریان له‌خوا دور ده‌خاته‌وه. ته‌فسیری گولشنه
 ب ۱۵۳۱ - ۱۵۳۲. الحسن کوری عرفه ده‌گپړیته‌وه و ده‌لی: هشیم له‌عه‌وف و ئه‌ویش له‌الحسن
 ده‌گپړیته‌وه که‌مه‌به‌ست له‌م نایه‌ته ئه‌وه‌یه که‌له‌سهرده‌ی نه‌فامی دا خه‌لکانیک له‌ده‌شت و چوڼ و دؤله‌کان

کردنی ئەم ئایته پیرۆزەدا ﴿فَرَادُهُمْ رَهَقًا﴾ دەلێن: واتە لە ترس و تۆقین، چونکە ترسی جنۆکە و شەیاتینیەکان لە دل و دەرونیاندا زۆر دەبیّت و گەرە دەبیّت و ئەوەندە ی تریان دەتۆقینێت، جا جنۆکەکان ئەگەر دەبینن مەرقەکان ئاوا لێ یان دەترسین و پەنایان پێ دەگرن، لەو کاتەدا خو بە زل زانیە ک و کیبر دەکەوێتە ناو دەرونیانە و پەنایان پێ دەترسین و هەر بە جاری دەیان تۆقین بۆ ئەو ی پترو پتر بەندایەتیان بۆ بکەن و مل کەچ و زەلیلی بەردەستی خۆیان یان بکەن و پەنایان بۆ بەرن و زیاتر بەرەو پیریان بچن و مل کەچ و سەرشۆڕو زەلیل تر بن لە پەستنیاندا.

بەلام خوای گەرە لەبری ئەم سەرلێشبوای و نەفامیە فرمانی پێ کردین کە تەنیا پەنا بۆ زاتی خوای پاک و بێگەرد بەرین کە جەلەوی ژیان و مردن و هەلس و کەوتی جنۆکەکان و مەرقەکانیش و هەموو شتێک لەم بونە وەرەدا بە دەست ئەو و ئەویش بە خویندن و گوتنی و یردو وشە تەواوەکانی خوای گەرە، ئەو تە خوای ئەم فەرمايشته ی خوی بۆ ناردوینە خوارو دەفەر موی: ﴿وَإِنَّمَا يَزْعُمُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾^(۱). هەر وەها فەرمايشته ی خوا کە دەفەر موی: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْقُلُقِ﴾

مابانایە وە دەیان گوت: (أعوذ بعزیز هذا الوادی من شر سفهاء قومه). واتە: پەنا دەگرم بە گەرە و سەرداری ئەم دەشت و دۆلە کە لە شەری خواپەکارنی گەلە کە ی بمان پارێزێت. رپوایەتی تر لەم بوارەدا زۆرین بەلام ئیمە بەم رپواتە ئیکتفا دەکەین. (المکتبە الشاملة/ التفاسیر/ سورة الجن / الآية ۶). وەرگێڕ.

(۱) أ - سورة الأعراف: (۲۰۰).

ب - واتە: ئەگەر شەیتانی ئیبلیس خوت و وەسووسە سەیه کی خستە دلته وە و بەرە و پوت هات بۆ ئەو ی لە خشتەت بەریت و گوناح و خراپە کاریت پێ بکات و یا شەریک و هاوێلت پێ دابنێت بۆ خوای گەرە تۆ پشت بە خوا ببەستە و پەنا تەنیا بۆ ئەو بەرە و هانا تەنیا بۆ ئەو بەرە، چونکە خوای تاک و تەنیا ئاگاداری

(۱). هه‌روه‌ها فه‌رمایشتی خوا: ﴿قُلْ أَغُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ (۲) وه‌له‌فه‌رموده‌ی پاراستی پیغهمبه‌رو^{ص‌الله‌علیه‌و‌آله‌وس‌لّم‌}هاتوه‌که‌فه‌رمویه‌تی: {من نزل منزلاً فقال: أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق، لم يضره شيء حتى يرتحل من منزله ذلك} (۳).

ئهم‌ نایه‌ت وه‌رمودانه‌ی که‌هینامانه‌وه‌ پزگار خوازو ئه‌و که‌سه‌ی که‌ده‌یه‌وی بیرو باوه‌پو نایینه‌که‌ی بیاریزیت وه‌همو پیسو پوخلیه‌کی هاوبه‌شو هاوه‌ل په‌یدا کردن ون دیاری، گه‌وره‌و بچوکی فی‌رده‌کاتو بو‌ی پون ده‌کاته‌وه‌و به‌رچاوی موسلمانان پو‌شن ده‌کاته‌وه‌ له‌وه‌ی که‌په‌یه‌وند بون و ئالوده‌ بون (التعلق) و په‌یه‌وندی کردن و پا‌به‌ند بون به‌مردوان و فریشته‌کان و به‌جنوکه‌و غه‌یری ئه‌وانیش له‌دروستکراوه‌کانی خواو

هه‌موشتیکه‌و هه‌مو قسه‌و گفتاریک ده‌بیستیت و ئاگاداری هه‌مو کرده‌وه‌یه‌که‌و هه‌چی لئ گوم ناییت و بیسه‌رو بینا‌یه‌. وه‌رگیز ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۴۲۸. و المکتبه‌ الشاملة/التفاسیر/ سورة الأعراف/ ۲۰۰. (۱) أ - سورة الفلق: (۱).

ب - واته: ئه‌ی محمد بلئ من ته‌نیا په‌نا به‌خوا‌ی گه‌وره‌ به‌دیه‌ینه‌ری به‌یانی و گزنگی به‌یانیان ده‌گرم، به‌و خوا‌یه‌ی که‌تاریکی شه‌و لاده‌بات و پو‌شنی و پوناکی و گزنگی به‌یانیان به‌سه‌ردادی‌نی. یا په‌نا به‌و خوا‌یه‌ ده‌گرم بونه‌وهر واته‌ کائیناتی له‌شه‌وه‌ زه‌نگی نه‌بونه‌وه‌ هیناوه‌ته‌ بون، واته‌ نه‌بونی به‌بون له‌ت کردوه‌ مه‌به‌ست له‌ (فلق) به‌یانی و کائیناته‌ ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۶۶۳. هه‌روه‌ها من پی‌م وایه‌ له‌تکه‌ری هه‌مو توو دانه‌و‌یله‌کیش بگریته‌وه‌ ئه‌گه‌ر پاراستی بو‌ چوبم. وه‌رگیز. (۲) أ - سورة الناس: (۱).

ب - واته: خوا‌ی گه‌وره‌ فرمان ده‌کات به‌پیغهمبه‌رو هه‌مو موسلمانان که‌بلئین: من ته‌نیا په‌نا به‌ په‌روه‌ردگاری خه‌لکی سه‌ر پوی زه‌وی و خوا‌ی هه‌مو بونه‌وهر و کائینات ده‌گرم ته‌نیا هاوارو هانا بو‌ ئه‌و ده‌به‌م. وه‌رگیز. (۳) واته: هه‌ر که‌سیک له‌شوینیک، له‌چۆله‌وانیکدا مایه‌وه‌و گوتی: خوا‌یه‌ من په‌نا ده‌گرم به‌وشه‌و فه‌رمایشته‌ ته‌واوه‌کانی تو له‌شه‌پوو خراپه‌و ده‌ست وه‌شاندنی هه‌مو دروستکراوه‌کانت، ئه‌وه‌ هه‌تاکو له‌و شوینه‌ ده‌پوات هه‌چ شتیک ناتوانیت زیانی پی‌ بگه‌یه‌نیت. وه‌رگیز.

به‌ندایه‌تی کردن بۆیان و دوعاو پارانه‌وه و هانا بۆ بردنیان و هاو وینه‌کانیان له‌کرده‌وه‌کانی ئه‌هلی کوفرو نه‌فامیه‌تی هاوبه‌شو هاو له‌لای په‌یدا که‌ران، که‌خراپ‌ترین و پیس‌ترین هاوبه‌شی په‌یدا کردنه به‌خوای پاک و بی‌گه‌رد (سبحانه)، پی‌ویسته له‌سه‌ر هه‌مو که‌سیک که‌وازی لای به‌یښت و له‌و کرده‌وه پیس و قیژه‌ونانه وریاو ئاگادارو به‌رچاو پۆشن بن و ئامۆژگاری بکړین به‌واز هی‌نان و دور که‌وتنه‌وه لای یان، ده‌ست گرتن و گپ‌رانه‌وه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ئهم کاره کوفریه دزی‌وانه ئه‌نجام ده‌دات، وه‌هر که‌سیک له‌ناو خه‌لکی دا به‌و کرده‌وه کوفری و هاوبه‌شو هاو له‌لای په‌یدا کردنه ناسراو به‌رده‌وام بو ئه‌وا نابی ژنیان بدریتی و ژن خوازیان له‌گه‌ل دا بکړیت و گوشتی قوربانی و سه‌رب‌پاوه‌کانیان نه‌خوریت، و نو‌یژی‌شی له‌سه‌ر نه‌کړیت، و نو‌یژی‌شی له‌دوا نه‌کړیت هه‌تا کو ئه‌و کاته‌ی په‌شیمان ده‌بیته‌وه و تۆبه ده‌کات و ده‌گه‌رپته‌وه بۆ لای خوای په‌روه‌ردگار و تۆبه و په‌شیمانیه‌که‌ی له‌ناو موسلماناندا ئاشکرا ده‌کات و جاپی بۆ ده‌دات و نیاز پاکی به‌ندایه‌تی و دوعاو پارانه‌وه‌کان و هانا بردن و په‌نا پی گرتنی ته‌نیا بۆ خوای پاک و بی‌گه‌رد و په‌روه‌ردگاری جیهانیان ده‌بی‌ت چونکه دوعاو پارانه‌وه خۆی له‌خۆی دا به‌ندایه‌تی بۆ کردن و په‌رستشیه، به‌لکو پوخته و کاکله و می‌شکی به‌ندایه‌تی و په‌رستنه. هه‌روه‌کو پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: {الدعاء هو العبادة} (١) هه‌روه‌ها له‌ده‌رب‌رینیکی ترو له‌پ‌ی‌وايه‌تیکی تر دا فه‌رمویه‌تی: {الدعاء مخ العبادة} (٢).

(١) واته: دوعاو پارانه‌وه خۆی له‌خۆی دا به‌ندایه‌تی بۆ کردن و په‌رستشیه. وه‌رگپ.

(٢) واته: دوعاو پارانه‌وه پوخته و کاکله و می‌شکی به‌ندایه‌تی بۆ کردن و په‌رستشیه. وه‌رگپ.

ه‌روه‌ها خواى پاك و بېگه‌رد ده‌فه‌رموى: ﴿وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَآمَةً مُؤْمِنَةً خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللّٰهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾^(۱). خواى گه‌وره له‌موسلمانانى قه‌ده‌غه كړدوه كه‌نابى ئافره‌تانى

(۱) أ - سورة البقرة: (۲۲۱).

ب - واته: ئه‌ی بروداران ئېوه ه‌رگيز ئافره‌تانى خوانه‌ناس و بېياوه‌پو بت په‌رست مه‌خوازن ه‌تاکو بپروا نه‌هېنن، ه‌ميشه كه‌نيزه‌يه‌کى برودار باشترو به‌پيت و به‌ره‌که‌ت تره له ئافره‌تانى ئازادى بى باوه‌پوو خوانه‌ناس و بت په‌رست ه‌رچه‌نده ئه‌وانتان به‌دل دا چوبن و سه‌رنجيان پاكېش‌ابن و پى يان سه‌رسام بوبن، چ له‌به‌ر جوانى و چ له‌به‌ر مال و سامان و بنه‌ماله و ه‌وزو عه‌شيره‌ت بېت . ه‌روه‌ها ئافره‌تانى برودار مه‌دن به‌پياوانى بى باوه‌پو مولحدو خوانه‌ناس و بت په‌رست ه‌تاکو ئه و کاته‌ی په‌شيمان ده‌بېته‌وه و ده‌گه‌رېته‌وه لای خواى په‌روه‌ردگارو بپروا ده‌هېنېت ه‌ر چه‌نده ئه و پياوه بت په‌رست و بى باوه‌په سه‌نجيشى پاكېشا بن و به‌دل‌تان داچوبېت، چاك بزانه كه به‌نده‌يه‌کى برودار ه‌ميشه باشترو به‌رېز ترو خۆشه‌ويست تره لای خواو پېغه‌مبه‌رى خواو ه‌مو موسلمانانېش، ئه‌وانه واته پياوان و ئافره‌تانى بت په‌رست و خوا نه‌ناس و ماده‌ په‌رست به‌بيرو بۆچونى پوچ‌لو قرچۆك و بۆگه‌نيان خه‌لكى به‌ره و ئاگرى دۆزه‌خ په‌ل كيښ ده‌كهن، به‌لام خواى په‌روه‌ردگارو به‌به‌زه‌يى ه‌ميشه به‌به‌زه‌يى و شه‌فه‌قه‌تى خوى مروّقه‌كان به‌ره و به‌ه‌شت بانه‌يشت ده‌كاو پړگای راست و به‌خته‌وه‌رى و سه‌ره‌رزى و سه‌رفرازى بۆ خه‌لكى پون ده‌كاته‌وه بۆ ئه‌وه‌ى بير بكه‌نه‌وه و ه‌وشيان بېچته‌وه به‌رو ه‌وشيار بڼه‌وه و پړگای راستى خوايى بدونه‌وه و خويان له‌پړگای چه‌وت و پوچ‌ل بپاريزن . وه‌رگېږ، به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسيرى گولښه‌ن ب ۱ ل ۸۸ . كومه‌ليك پړوايه‌ت له‌باره‌ى ليك دانه‌وه‌ى ئه‌م ئايه‌ته ه‌ن ئيمه ته‌نيا يه‌ك رېوايه‌تيان دينېنه‌وه كه‌پېمان په‌سند بو . كه‌ده‌لى: له‌عماروه ده‌گېرنه‌وه كه‌ئه‌ويش له‌ابى جعفر، ئه‌ويش له‌باوكيه‌وه، و ئه‌ويش له‌الربيع كه‌ئهم ئايه‌ته پېرۆزه ﴿وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ - لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ خواى گه‌وره خواستنى ه‌مو ئافره‌تېكى خوانه‌ناس و هاوبه‌ش په‌يدا ك‌رو بت په‌رستى قه‌ده‌غه و حه‌رام كړد، به‌لام دوايى له‌سوره‌تى (المائدة) دا ئايه‌ت دابه‌زى و ئافره‌تانى ئه‌هلى كيتابى واته‌ئو گ‌ل و قه‌ومانه‌ى كه‌له‌لايه‌ن خواوه كتښتيان بۆ هاتۆته خوار جياكړدوه واته ئافره‌تانى ئه‌وان بۆ پياوانى موسلمان دروسته بخوازيږن و ماره بكرين و هاوسه‌ر گيريتيان له‌گ‌ل دا بگيريت. كه‌ده‌فه‌رمويت: ﴿الْيَوْمَ أُحِلَّ

هاوبه‌ش په‌یداکه‌ر له‌به‌نده‌کانی بت و بت په‌رستان و جنوکه و فریشته‌کان و غه‌یری
 ئه‌وانیش له‌دروستکراوه‌کانی خوا به‌پښن و بیان خوازن، هه‌تاکو ئه‌و کاته‌ی که‌به‌پارستی و
 به‌دلایکی ساف و پاکه‌وه ده‌گه‌رینه‌وه بۆ لای خواو تۆبه ده‌که‌ن و به‌دل پاکیه‌وه
 په‌رستن و به‌ندایه‌تی ساف بۆ خوای تاو ته‌نیا ده‌که‌ن و بپروا به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی
 نیردراوی خوا محمد ﷺ ده‌که‌ن و له‌هه‌لس و که‌وتیاندا په‌نگ ده‌داته‌وه و له‌به‌ندایه‌تی و
 په‌رستن و کاروباری ژیانې پوژانه‌یاندا شوینی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌که‌ن، و ژن و ژنخوازی
 له‌گه‌ل هاوبه‌ش په‌یداکه‌ران و ناکه‌ن و نافرته‌ی موسلمانیش ناده‌ن به‌پیاوani هاوبه‌ش و
 هاوه‌ل په‌یداکه‌ر هه‌تاکو موسلمان نه‌بن و بپروای راسته‌قینه نه‌هینن.

خوای گه‌وره له‌قورئانی پیروژدا پیمان راده‌گه‌یه‌نیت که‌هه‌میشه که‌نیزه‌یه‌کی بپروادار
 له‌نافره‌تییکی ئازادی هاوبه‌ش په‌یداکه‌ر گه‌لێک باشتر و پاک و خاوین تره‌و به‌فه‌ر تره‌و
 به‌پیت تره‌و. باجوانی و به‌ژن و بالاو قسه‌وده‌نگو خوشی یان سه‌رنجتان رابکیشیت
 له‌کاتی سه‌یر کردن و ئاخوتن له‌گه‌لیاندا، هه‌روه‌ها پیمان راده‌گه‌یه‌نیت و ده‌فه‌رموی:
 به‌نده‌یه‌کی بپروادار گه‌لێک له‌پیاویکی هاوبه‌ش په‌یداکه‌رو بێ باوه‌ری ئازاد باشتره‌و
 به‌سود تره‌و پاک و خاوین تره‌و هه‌ر چه‌نده‌ جوانی و به‌ژن و بالاو گفت و لفتیان سه‌رنجتان
 رابکیشین له‌کاتی که‌سه‌یریان ده‌که‌ن و له‌گه‌لیاندا ده‌ئاخافتن و به‌دلایشان بن،
 یا ئازایه‌تی و پاله‌وانیتیان کارتان تی بکات، یاده‌وله‌مندی و سه‌رو سامانیان ته‌ماحتان

لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلْ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلْ لَهُمُ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥﴾ سورة المائدة: (٥).

وه‌به‌ر بنیت و بۆ مالّی دنیا ژن و ژنخوازیان له‌گه‌ل دا بکه‌ن، نه‌خیر ئه‌مانه هه‌موی پوچه‌لن و بى ناوه‌رۆک و فشه‌لۆکن ته‌نیا ئیمان و باوه‌ر بون به‌خواو به‌دینی خواو بپروا بون به‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی محمد ﷺ و په‌نگ دانه‌وه‌ی دین و ئه‌خلاق نه‌بیّت، خواى گه‌وره له‌م ئایه‌ته‌دا هۆکاره‌کانى باشتري و به‌پړیزي و به‌فه‌ر تری به‌نده و که‌نیزه‌کانى بپروا دارمان بۆ پون ده‌کاته‌وه که‌ده‌فورموی: ﴿أَوَلَيْكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ﴾ سورة البقرة: (۲۲۱). واته: ئافره‌تان و پیاوانى هاوبه‌ش په‌یدا که‌ر له‌بانگه‌وازکارانى ئاگرن و دۆست و هاوه‌لان و خزمانى خویان بۆ ناو ئاگرى دۆزه‌خ په‌ل کیش ده‌که‌ن، به‌چی په‌ل کیشیان ده‌که‌ن؟ به‌قسه و گفتار و کرده‌وه درۆ ده‌له‌سه ساخته‌یه‌کانیان و به‌فریو دان و هه‌ل خه‌له‌تانندن و هه‌لس و که‌وت و ئاکار و په‌فتار و په‌یمان به‌په‌واله‌ته‌نگوینییه ساخته‌یی و درۆینه‌کانیان و له‌ناوه‌رۆکه‌دا ژه‌ه‌راویه‌کانیان کار له‌خه‌لکی ده‌که‌ن و سه‌رنجیان پاده‌کیشن. ئه‌ی که‌واته توخوا چۆن ئه‌مانه و بپروا دارانى راست گۆو ته‌نیا خوا په‌رست (الموحد) و په‌وشت و ئاکار جوان و به‌رز وه‌ک یه‌ک وان و یه‌کسانن؟ نه‌خیر هه‌رگیز یه‌کسان نین و نابن و جیاوازیان هه‌میشه ئاسمان و پرسیمانه.

ئه‌وه‌ته خواى به‌رزو بالا ده‌ست له‌باره‌ی دو‌پروانه‌وه ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّتَّ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهٖ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَمَا تَوْا وَّهُمْ فَاسِقُونَ﴾ (۱). خواى به‌رزو

(۱) أ - سورة التوبة: (۸۴).

ب - واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌ر کاتیک ئه‌و بى باوه‌ر و بت په‌رست و دو‌پروا نه‌ناسانه مردن هه‌رگیز نو‌یژیان له‌سه‌ر نه‌که‌یت و له‌گه‌ل ته‌رمه‌که‌ی دا مه‌پۆو له‌سه‌ر گۆره‌که‌شیان پامه‌وه‌سته، چونکه ئه‌وانه کافرو بى باوه‌ر بون به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ری خوا به‌فسقى و بى باوه‌ری و کافری ده‌مرن، چونکه ئه‌وانه هه‌میشه که‌له په‌قو مله‌پو بون و ده‌رگای تۆبه و گه‌رانه‌ه‌یان بۆ لای خوا له‌سه‌ر خۆ داخست بو. ته‌فسیری گۆلشه‌ن ب (۱) ۴۹۲.

بالا ده‌ست له‌م ټایه‌ته‌دا بۆمان پون ده‌کاته‌وه که‌دو پوو بئ یاوه‌پان و مولحیدان و خوانه‌ناسان له‌چند نیعه‌مه‌تیکی خوا بئ به‌شن و نابئ بۆیان ئه‌نجام بدریت که‌له‌م چ‌ند خالانه‌ی خواره‌وده‌ا کورتیان هل دینن:

۱. نابئ نوښریان له‌سه‌برکیت کاتئ که‌مردن و دروست نیه، چونکه ئه‌وان باوه‌ریان به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ری خوا نیه.
۲. هر به‌م شیوه‌ی خالی یه‌که‌م نوښر کردنیشیان له‌دوا دروست نیه و نوښریان له‌دوا ناکریت و نابئ بشکرینه پی‌شه‌واو پی‌ش نوښرو سهردارو سهرکرده‌و به‌پررسی موسلمانان.
۳. بونی دوژمنایه‌تی و ئه‌مین نه‌بون ئی یان به‌هوی بونی دوژمنایه‌تی و ناکوکی سهر سه‌ختیان له‌گه‌ل موسلماناندا.
۴. متمانه‌ پئ نه‌کردن و بونی دوژمنایه‌تی‌ه‌کی گه‌وره‌و سهرسه‌خت له‌نیوان ئه‌وان و موسلماناندا.

ه‌روه‌ها محمد کوری المنی و سفیان کوری و کیع و سوار کوری عبدالله بۆیان گیزاینه‌وه و گوتیان: یحیی کوری سعید بوی گیزاینه‌وه و ئه‌ویش له‌عبید الله پړویه‌ت ده‌کات که‌گوتویه‌تی: نافع ه‌والئ پیدام که‌ئ‌ه‌ویش له‌این عمره‌وه ده‌گیزیتته‌وه و ده‌لئ: کاتئ عبدالله کوری سلومی دوړو ده‌مریت کوره‌که‌ی ده‌چیتته‌ لای پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ و پئ ی ده‌لئ: کراسه‌که‌تم بده‌یه بۆ بابمی بکه‌مه کفن و وهره نوښریشی له‌سهر بکه‌و داوای ئی خوش بونیشی بۆ بکه‌ له‌لای خوای گوره. ئه‌ویش کراسه‌که‌ی دایه‌وو کاتئ ویستی نوښری له‌سهر بکات ئیمامی عمر پیغه‌مبه‌ری پاکیشاو گوتی: ئی په‌سولی خوا ئه‌دی خوای گوره قه‌ده‌غی نه‌کردی که‌نابئ نوښر له‌سهر دوړوان بکه‌یت؟ ئه‌ویش فه‌رموی: به‌لکو سهر پشکی کردم ﴿استغفر لهم أو لاتستغفر لهم﴾. ده‌لئ: پیغه‌مبه‌ر ﷺ نوښری له‌سهر کردو خوای گوره‌و بالا ده‌ست ئه‌م ټایه‌ته‌ی نارده‌ خواره‌وه‌و قه‌ده‌غی کرد که‌نوښر له‌سهر دوړوان نه‌کات، ئه‌ویش چیدی نوښری له‌سهر نه‌کردنه‌وه. (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر القرطبی/ سورة التوبه‌م الآیه ۸۴). وهرگیز.

۵. هه‌روه‌ها نابې هه‌لس و که‌وت و ټیکه‌لاویان له‌گه‌ل دا بکړیت و هه‌میشه لی یان وریاو ناگادار بیت له‌به‌ر نه‌وه‌ی له‌ئه‌هلی نویژو په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن نین، و کوفرو شیرکیش نابې هه‌لس و که‌وتی باشیان له‌گه‌ل دا بکړیت و هاوکاری و هاریکاری بکړین.

له‌خوا ده‌پارپینه‌وه که‌له‌م سیفه‌ته بوگه‌نانه بمان پارپزیت و سه‌لامه‌تمان بکات.

هه‌روه‌ها خوای به‌رزو به‌توانا له‌باره‌ی حه‌رام کردنی گوشتی منداره‌وه بوو سه‌ربرای ده‌ستی هاوبه‌ش په‌یدا که‌راندا ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُخَوِّنُونَ إِلَى أُولِيَّائِهِمْ لِجَادِلْكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾^(۱). خوای گه‌وره موسلمانانی قه‌ده‌غه کردوه که‌گوشتی منداره‌وه بوو

(۱) - سورة الأنعام: (۱۲۱).

ب - واته: ئه‌ی بپواداران ئیوه گوشتی حیوانیک مه‌خون که‌ناوی خوای له‌سه‌ر نه‌برا بیت، گومانی تیدا نیه که‌خواردنی گوشتیک که‌ناوی خوای له‌سه‌ر نه‌برا بیت حه‌رام و کارپکی خراپ و گوناخه. شه‌یتانه‌کان چ ئاده‌می بن و جنوکه - که‌پویایه‌ت له‌م بواره‌وه گه‌لیک ژورن هه‌ندیک له‌پویایه‌ته‌کان ده‌لین مه‌به‌ستی له‌فارسه‌کان و هه‌ندیکی تریش ده‌لین مه‌به‌ست له‌ئیبلیس خویه‌تی و هه‌ندیکی تریش ده‌لین مه‌به‌ست له‌شه‌یاتینیه جنوکه‌کانه که‌ده‌چنه بن گوئی د دوسته‌کانیان له‌هاوبه‌شی په‌یداکارانی عه‌ره‌ب و جوله‌که‌کان و هانیان ده‌دن که‌به‌به‌ر په‌کدا چون و ده‌مه‌ده‌م و موجداله له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌رو موسلماناندا بکه‌ن سه‌باره‌ت به‌حه‌رام بون و نه‌خواردنی گوشتی ئه‌و حیوانانه‌ی که‌ناوی خوای له‌سه‌ر نابریټ یا بۆ غه‌یری خوا سه‌ر ده‌برپښ وه که‌ئوه‌ی بۆ بته‌کانیان یا بۆ هه‌ر که‌س و شتیکی تر سه‌ر ده‌برپښ واته به‌ناوی ئه‌وانه‌وو ناوی ئه‌وانی له‌سه‌ر بپریټ. ئه‌وه بو ئه‌و شه‌یاتینیه‌نه چ به‌قسه و گفتارو چ به‌نوسین به‌دوسته‌کانیان له‌هاوبه‌ش په‌یداکارانی عه‌ره‌بیان راده‌گه‌یاند که‌بچن له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌رو موسلمانان قسه بکه‌ن و پي یان بلین: ئیوه ده‌لین ئیمه به‌ندایه‌تی بۆ خوا ده‌که‌ین و له‌فه‌رمانه‌کانی هه‌رگیز ده‌ر ناچین که‌چی له‌لایه‌کی دیکه‌وه ده‌لین ئیمه ئه‌و گوشته ناخوین که‌خوا سه‌ری بریوه واته مندار بۆته‌وه، و ئه‌و گوشته‌ش ده‌خون ولاتان حه‌لاله که‌به‌ده‌ستی خوتان به‌چه‌ق و به‌تیغ

سه‌رېراوى ده‌ستى هاوبه‌ش په‌يدا كه‌ران وئوانه‌ى بۆ بته‌كان و بۆ غه‌يرى خوا سه‌رده‌بېرېږن نه‌خۆن، چونكه پيسه و حوكمى سهر بپراوه‌كانيان حوكمى منداره‌وه بوه هر چه‌نده ناوى خواشې لى هينرا بيت له‌كاتى سه‌رېږينى دا، چونكه ئه‌و ناو هينانه‌ى ئه‌وان ساخته و درؤزانه‌يه و پوچه‌له‌وه هيچ بايه‌خيكي نيه، چونكه ئه‌مه‌ش به‌ندايه‌تى كړدنه بۆ په‌رستراوه‌كانيان له‌غه‌يرى خواو هاوبه‌شى په‌يدا كړدنه، ده‌ى هاوبه‌شى په‌يدا كړدنېش په‌رستن و به‌ندايه‌تى بۆ كړدنه و همو په‌رستشې و به‌ندايه‌تیه‌كان بۆ خوا هل دوه‌وشيننه‌وه و پوچه‌ليان ده‌كاته‌وه. هه‌تاكو هاوبه‌شى په‌يدا كه‌ران تۆبه نه‌كهن و نه‌گه‌رپنه‌وه بۆ لای خواى گه‌وره‌ى په‌روه‌ردگارو به‌ته‌واوى بپروا نه‌هينن گۆشتى سهر بپراوه‌كانيان به‌م جوړه دروست نيه.

وه‌لى، خواى گه‌وره و پاك و بيگه‌رد خواردنى ئه‌هلى كتيبه‌كانى پيش ئيسلامى ريگه پيداوه و له‌وانى ترى هه‌لاوېردوه هه‌روه‌كو له‌م فه‌رمائشته‌ى خوادا ئه‌م راستيه‌مان بۆ ده‌رده‌كه‌ويت كه‌ده‌فه‌رموى: ﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ﴾ (۱).

سهریان ده‌ږن، ئاوا فرمانه‌كانى خوا به‌جى ده‌گه‌يه‌نن و به‌ندايه‌تى په‌رستشې بۆ ده‌كهن. جائه‌گه‌ر ئيوه‌ش له‌و كاته‌دا به‌قسه‌يان بكه‌ن و گوئى راپه‌ل بن بۆيان، ئه‌وه ئه‌و كات ئيوه‌ش وه كه‌ ئه‌وانتان لى ديت و ده‌چنه ريزى هاوبه‌ش په‌يدا كه‌ران و هاومل دانه‌رانه‌وه. مه‌به‌ست له‌ (فسق) گوناح و سه‌رپيچيه. واته: ئه‌گه‌ر به‌قسه‌يان بكه‌ن و گۆشتى منداره‌وه بوه كه‌ يا ئه‌و گۆشته‌ى كه‌ بۆ بت و په‌رستراوه‌كانى و ناوى ئه‌وانى له‌سهر بېريت بخۆن ئه‌وا ئيوه‌ش وه كه‌ ئه‌وان موشريك و هاوه‌ل دانه‌ر ده‌ږن و به‌مه‌ش گوناح و سه‌رپيچيه‌كى گه‌وره‌ى خواى گه‌وره ده‌كهن. ته‌فسيرى گولشه‌ن ب ۲ل ۳۵۴- ۳۵۵. وه (المكتبة الشاملة/ التفاسير/ تفسير القرطبي/ سورة الأنعام/ الآية: ۱۲۱) وهرگيږ.

(۱) أ - سورة المائدة: (۵).

چونکه ئه‌وانه پيشتر سر به‌ئايينيكي ئاسماني خوايي بون، وده‌لین ئيمه له‌شوین که‌وتواني موساو عيسا بوين، هر چه‌نده له‌م پرو پاگنده‌ياندا دروش بکه‌ن، خواي گوره ديني ئه‌واني هه‌ل وه‌شاندوته‌وه واته به‌ناردني محمد ﷺ بۆ هه‌مو خه‌لکي سر پوي زه‌وي به‌گشتي ئايين و به‌رنامه‌ي ئه‌واني (نسخ) کردوته‌وه و پوچه‌ل بوته‌وه. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌مه‌شدا خواي بالا ده‌ست و کار به‌جي خواردني ده‌ستي ئه‌هلي کتاب و ئافره‌تاني ئه‌واني بۆ ئيمه‌هه‌لال کردوه، له‌به‌ر حیکمه‌تيکي زور گه‌وره و نه‌ينيه باوه‌کان ياخود نه‌ينيه پاريزراو و پيز لينا نه‌کان. هه‌روه‌کو ئه‌هلي زانست و زانياري پونيان کردوته‌وه به‌پيچه‌وانه‌ي هاوبه‌ش په‌يدا که‌ران له‌به‌نداني بت و بت په‌رستان و مردوان واته گۆر په‌رستان (الأموات أو المقبورين) له‌پيغه‌مه‌بران و پياو چاکان و دۆستاني خواو غه‌يري ئه‌وانيش، ئايينه‌که‌ي ئه‌وان بي ناوه‌رۆکه‌و هيچ بنج و بناوانيکي نيه (دياره مه‌به‌ست ئيستا ي دواي هاتني پيغه‌مه‌ري ئيمه ﷺ و هاتني ئاييني پيروزي ئيسلامه نه‌ک ئاييني ئيسلامي راسته‌قينه‌ي کاتي پيغه‌مه‌ره‌کاني خويان، چونکه ئاييني ئه‌وان ئيستا کاري پي ناكري و هه‌ل وه‌شاوه‌ته‌وه - وه‌رگير). گومانيشي تيدا نيه ، به‌لکو له‌بنه‌په‌ته‌وه بي ناوه‌رۆک و قرچۆکه، که‌واته سر برابي ده‌ستي ئه‌هلي کوفروهاوبه‌ش په‌يدا که‌ران حوکمي منداره‌وه بوي هه‌يه و پيگه‌ي پي نادري بخوري.

به‌لام ئه‌وه‌که‌سه‌ي که‌پي ده‌گوتري: (جنۆکه ده‌ست لى ده‌وه‌شي نييت (جن اصابك) ، ياشه‌يتان ده‌تفريتي (شيطان طار بك) و له‌و جوړه‌ش تانه . ئه‌مانه له‌بابه‌تي

ب - واته: خواردن و سه‌ربراه‌ه‌کاني ئه‌وه‌گه‌لانه‌ي پيش ئيسلام که‌کتبه‌کاني خويان بۆ هاتوته‌ خواو خواوه‌ني کتيبن وه‌ک زه‌بوو ته‌ورات و ئينجيل بۆ ئيوه‌هه‌لالن و خواردن و سه‌ربروي ئيوه‌ش بۆ ئه‌وان هه‌لاله‌ . وه‌رگير.

جنیو دانو جنیو فروشی و دهم شپړی دانو ناچنه ناو چوار چیوهی شیرک و هاوہل دانانه وه. ئەمەش ھەر کاریکی ناشیرین و ناپه‌سەندە و نابیی له‌ناو موسلماناندا ئەم سیفە ته‌ قیزه‌وانانه ھەبن و له‌دینی خوادا دروست نین^(۱). وەك باقی جنیو فروشی و بی ئابرویی و دهم شپړیه‌کانی تری ناو کۆمه‌لگا. مه‌گەر ئەو که‌سه‌ی که‌ ئەم دەرپرینانه دەر دەرپیټ بیرو باوه‌ری وایټ که‌ جنۆکه‌ توانای کار تی کردن و هەلس و که‌ وتیان له‌ ناو خەلکی دا هه‌یه‌ واته‌ ده‌توان سودو قازانج به‌ خەلکی بگه‌یه‌نن و به‌ بی و یست و مۆله‌تی خوای گه‌وره‌ ده‌ست له‌ مروڤ ده‌وه‌شێنن. ئەگەر ئەمە بیرو باوه‌ری یان بیټ چ له‌ بواری جنۆکه‌ و چ له‌ غه‌یری جنۆکه‌ کانیش له‌ دروستکراوه‌کانی خوای گه‌وره‌ ئەو وه‌ ئەو که‌سه‌ کافره‌ به‌م بیرو باوه‌ریه‌وه‌، چونکه‌ (الله) خوای پاک و بیگ‌رد هەر خوی خاوه‌نی هه‌مو شتی‌که‌ و زال و به‌ توانایه‌ به‌ سەر هه‌مو شتی‌کدا، هەر ئەو ده‌توانیټ سودو قازانج بگه‌یه‌نیټ و هیچ شتی‌ک نایټ و پو نادات به‌ بی و یست و ئاره‌زوو مۆله‌تی ئەو و به‌ بی و یست و قه‌ده‌ری پیشوی ئەو (مشبیه‌ته‌ و قدره‌ السابق).

هه‌روه‌کو خوای گه‌وره‌ فرمانی به‌ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ کردوه‌ که‌ به‌ خەلکی پابگه‌یه‌نیټ و ئەم بنه‌په‌ته‌ گه‌وره‌ و گرنگه‌ یان پی بگه‌یه‌نیټ. هه‌روه‌کو ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا

(۱) {قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ} الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٢﴾ سورة المؤمنون:

(۱ - ۳). واته‌: به‌ پاراستی ئەو بڕوادارانە سەرکه‌ و وتوو سەر فرازو به‌ خه‌ته‌ وەر ده‌بن که‌ که‌ له‌ نوێژه‌کانیاندا مل که‌چن و به‌ دلێکی به‌ ناگا و بیداو هوشیاره‌وه‌ نوێژه‌کانیان ده‌که‌ن و دوهم خالیش ده‌فه‌رموی: له‌ دهم شپړی و جنیو فروشی و قسه‌ی پړو پوچ و چه‌لته‌ لیدان دور ده‌که‌ونه‌وه‌ و هه‌میشه‌ پشتیان ی تی ده‌که‌ن. وەرگیږ.

مَسْنِي السُّوءِ إِنَّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾. دهی ئە‌گەر گه‌وره‌ی هه‌مو ئاده‌میزاده‌کانی سه‌ر پوی زه‌وی ﷺ هه‌یج شتیکی له‌ده‌ست نه‌یه‌ت و هه‌یج شتیکی بۆ خۆشی به‌ده‌ست نه‌بی‌ت و نه‌توانی‌ت نه‌سود به‌خۆی بگه‌یه‌نی‌ت و نه‌زیان و به‌لā له‌خۆی لاب‌دات، مه‌گه‌ر به‌ویستی خ‌وای گه‌وره‌ بی‌ت ، ئە‌ی که‌واته‌ چۆن بۆ که‌سانی تر و شته‌کانی تر له‌دروست‌کراوه‌کانی خ‌وای گه‌وره‌ ده‌توانن ئە‌م کاره‌ قورس گرانه‌ ئە‌نجام به‌دن و ئە‌م توانایه‌یان هه‌یه‌ و ئە‌مه‌یان له‌ده‌ست دی‌ت ؟ !!! ئایه‌ت له‌م بواره‌دا گه‌لیک زۆرن به‌لām ئی‌مه‌ له‌مه‌نده‌ پتر ناهه‌ینی‌نه‌وه ، چونکه‌ ئە‌وه‌نده‌ به‌سه‌ بۆ که‌سیک که‌تۆزیک تی‌رپامان و ژیری هه‌بی‌ت.

به‌لām سه‌باره‌ت به‌پرسیار ده‌رباره‌ی شوین هه‌لگران و قۆل بران و فال‌چیان و ئە‌ستیره‌ گره‌وان و ئە‌م جو‌ره‌ کاره‌ ناب‌ه‌جی و ناشه‌رعیانه‌ و هاو شی‌وه‌کانیان، که‌هه‌واله‌ په‌نه‌انیه‌کان (المغیبات) راده‌گه‌یه‌نن یان گوایه‌ کاره‌ غه‌یبیه‌کان ده‌زانن، ئە‌وه‌ کاریکی خراپه‌ و به‌هه‌یج شی‌وه‌یه‌ک دروست نین، ب‌پ‌وا پێ کردنیان خراپ‌تر و توند‌تر و به‌هه‌یز‌تر و ناپه‌سه‌ند‌تره‌ له‌کاره‌ ناشه‌رعیه‌کانی تر، نه‌ک هه‌ر ئە‌مه‌ به‌لکو له‌قیکه‌ له‌لقه‌کانی کوفرو کافر بون، به‌گویره‌ی ئە‌م فه‌رموده‌یه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ که‌فه‌رمویه‌تی: {مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يَقْبَلْ لَهُ صَلَاةُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا} (٢). هه‌ر له‌ (صحیحه‌) که‌ی مسلم دا هاتوه‌ که‌ معاویه‌ی

(١) أ - سورة الأعراف: (١٨٨).

ب - له‌نامه‌کانی راب‌دودا و اتاکه‌یمان لێک داوه‌ته‌وه‌ .وه‌رگێ‌ر.

(٢) أ - رواه مسلم في صحيحه .

ب - واته: هه‌ر كه‌سێك بېچته لای شوین هه‌لگرێك و داوی شوین هه‌لگرتنی شته دزراو یان ون بوه‌كه‌ی ئی بكات، یا داواوی هه‌ر شتیكی ئی بكات و بپواشی به‌قسه‌كانی هه‌بیت و کاری پێ بكات ئه‌وه بو ماوه‌ی چل پوژ نوێژه‌كانی ئی وه‌رناگیریت و خوا ی گه‌وره ئی ی قبول ناكات. وه‌رگێر.

ج - نمونه‌ی ئه‌م جوړه په‌نا بردنانه له‌ولاتی خۆماندا له‌كوردستان گه‌لێك ژۆرن، چه‌ندان جار خه‌لكی مالاتیان ئی ده‌دزرا، یان مالاتیان ده‌بېردرا، ده‌چونه لای شوین هه‌لگرێك و ده‌یان هینایه ئه‌و ماله‌ و ئه‌و شوینه‌ی كه‌دزیه‌كه‌ی ئی كراوه. ئه‌و شوین هه‌لگره‌ گوايه شوین پێ و شوینه‌واری ئه‌و دزه ده‌بینی و به‌شوینی دا ده‌پوات، دیاره ئه‌مه‌ش هه‌ر جوړێكه له‌و فېل و ته‌له‌كه‌بازی و چه‌واشه‌ كردنی خه‌لكان، یان جوړێكه له‌سیحرو جادوو په‌نا بردنه به‌ر جنۆكه‌كان و به‌ندایه‌تی بو كردنیان و ئه‌وانیش له‌پیناو چاكه‌ دانه‌وه‌ی ئه‌و جوړه كه‌سه‌ فېل بازو قۆلېرانه له‌كاتی پشكینیی ئه‌و مال و شوینی ئه‌و دزی ئی كردنه له‌گه‌ل ئه‌و سیحربازهدا بن و شوینه‌كه‌یان پێ بلین، كه‌خه‌لگه‌ ساده‌كه ئه‌و جنۆكانه نابین و سیحربازه‌كه ده‌یان بینیت، بۆیه ژور جارن له‌گه‌ل ته‌قدیری خوا تێكی ده‌كرده‌وه و راست دهر ده‌چو، ژۆرینه‌ی جارانیشت درۆ ده‌رده‌چوو كێشه‌یه‌كی كۆمه‌لایه‌تیشی بو ئه‌و دو بنه‌ماله‌یه ده‌نایه وه كه‌كاری شوین هه‌ل گرته‌كه‌یان به‌راست ده‌رنه‌ده‌چو.

هه‌روه‌ها كاری خه‌واندنی موگناتیسیش یه‌كێكه له‌و كاره شه‌یتانی و سیحربازیانه و هیچی به‌سه‌ر هیچه‌وه نیه و له‌شه‌ریعه‌تی خوادا جېگه‌ی نابێته‌وه، تائیتسا نه‌م بینوه تاكه قسه‌یه‌کیان راست دهر چوویت خۆ ئه‌گه‌ر جارێك له‌جاران وه‌ك باقی لقه‌كانی تر سیحربازی به‌راست دهر چوویت، ئه‌ویش هه‌ر وه‌ك هاوینه‌كانی تری جادو گه‌ری وایه و جنۆكه‌ و شه‌یاتینییه‌كان هاریكاریان ده‌كهن. من خۆم له‌ساله‌كانی سه‌ره‌تای دو هه‌زاره‌كان بو شه‌ویك دوكانه‌كه‌یان بپیم كه‌له‌كاتی گرانیه‌كه‌دا بو، بای ۱۲ - ۱۳ هه‌زار دیناریكی سويسریم بردراو تالان كرا. دیاره ئه‌وانه‌ی شكم ئی بون سیناریۆیه‌کیان دروست كرد تا من چه‌واشه‌ بكهن و له‌خۆیانی لابده‌ن، كه‌كردیشیان. ئه‌وه بو شه‌ویكی تر دوكانی خۆیان بېردرا (كه‌من به‌گومانی خۆم ده‌لیم خۆیان بپیان) و بو دو پوژ دواتر هاتنه لامو گوتیان ئیمه دزه‌كه‌مان دۆزیوه‌ته‌وه دوی ئی شه‌و خه‌واندنی مگناتیسیمان كردوه و پێ ی گوتوبن كێ یه. بو درۆو راستیان وه‌ره ئه‌مشه‌و بو تۆشی به‌كار ده‌هینین. گوتم: باشه. شه‌و چوم ئه‌وان گوتیان شېخیكمان له‌هه‌ولێره‌وه هیناوه، كه‌چومه ماله‌كه‌یان شه‌و ده‌ستیان كرد به‌سیناریۆیه‌كه. ده‌بینم شېخه‌كه یه‌كێكه له‌خه‌لكی شاره‌كه‌ی خۆمان و گه‌په‌كه‌كه‌ی خۆمان. له‌خه‌و خسته‌كه‌ی كردو له‌یه‌كه‌م هه‌نگاوه‌وه ده‌ستیان به‌و سیناریۆیه‌ كرد كه‌نه‌جام درا بو له‌پروژه‌ی دزی كردنه‌كه. كچه‌كه‌ی خۆیان خه‌واندو هه‌نگاو به‌هه‌نگاو پێ یان ده‌گوت:

- فلان كس چ ده بينى؟

- ټوه فلان كس به دزه دزه هاته كولا نه كه و ټوه چوه به رده رگای دوكانه كى كاك احمد، ټوه قفله كى شكندا. ټوه فلان كس و فلان كس (دياره ناوه ټه سلېه كانيشى ده گوتن). شته كانيان پېچاپه وه و به فلان كولا نه دا پوښتن و چونه مالى يه كه م كس بيان (كه نارو كى ده گوت)، له وټو چونه مالى فلان كس له دزه كان. له پاش مه عره زى نوښنه كانى مالى خويان شارده وه. بې به يانېش بردنېه حاجياواو به فلان گره ك دارپوښتن تاگه يانديانه ناو مه مه نداوه بيه كان و له وټې به فلان دوكانه يان فروښتن، دوكانه كه له سره پېرى كولا نه كه دايه.

ټه وچار سيانريو بيه كه ته واو بو به خه به ريان هينا. بې شوښنه ونيان تا من پروايان پې بكم كچه كه چاوى خوى هېل ده گولفين و دهى گوت سره م ديښى. ساحيره كه ش دهى گوت: ټوه له قورساى خه واندنه كيه. بې به يانى بې سور كړنده وهى درو بيه كانيان كابر او كچه خه وټوه كه م له گېل خوم برد بې حاجياواو گره كى ناوبراو تاگه ياندميه ناو مه مه نداوه بيه كان و يه خى دوكانېكى به تاقه وهى گرت له ده روازه زى ټو كولا نه داو گوتى ټه مه وه وه و به م دوكانه ي فروښتون ټه شيكانى تې. منيش چومه ژورى دوكانه كه و سه لام لى كړدو گوت:

- برا گيان زه حمه ت نه بېت من له چوارقورپنه دوكانم تالان كراوه و ده لېن له و پوژانه دا هه ندې كس هاتونه لاي جه نابت و هه ندې شتى دوكانيان به تې فروښتوه، ټايا ټه قسه يه راسته و له و پوژانه دا شتى وا بوه لاي تې؟
- وه للاهي برا گيان من شتم له ده دست كس نه كړيوه ليږه به لكو من له چوارقورپنه و له پانېه له به كومه ل فروشه كان (جمله فروش) ده كړم هه تا ناوى (جمله فروشه كانى هه مو پې گوتم كه لاي ده كړين، من بې خوشم لاي ټه وانه ده م كړين) ټه وه ش دوكان بې خوت سهرى بكه بزانه هېچيان ده ناسيه وه.

- ټه و قسانه ي ده يان كړد هېچى تېكى نه كړده وه و هه موى درې بون. ټه وچار به كابر ام گوت:

- كوا شته كان و كوا درو بيه كانى خوتان و ساحيره كه تان؟

- وه للاهي ده نا خه واندنه كه ټيره ي نيشانى ټيمه دا.

ټه وانه ساحير بون شته كانى تېكى نه كړنده وه و درون بون و سېحه كه يان نهى گرت. به ته ويا بون فيتنه يه كى ديكه شم بې بنېنه وه سهربارى تالان كړدى دوكانه كه م درينى پتر له ١٢ هزار دينار و به گز خه لكى ديكه شم دابكهن. ټيدى وازم لى هيتان و نه زمانى يه خى كى بگرم، ناچار خه والى خوى گه ورم كړدن و زورى پې نه چو خوا هقى كړدم. جا داوام له برايانى موسلمان ټه وه يه كه به رچاو پوښتن بون و چيدى به چه واشه كارى ټه و قول بېو چه واشه كارانه فريو نه خون و بگه رېنه وه لاي به رنامه پيروزو راست و په وانه كى خوى گه ورم ده دست به قورثان و سوننه ته وه بگرن به خوى به خوى له دنيا و له قيامه تدا سهره رزو سهره رازو سهره كه وټو ده بون و

کورې الحکم السلمي ﷺ ده گړېته وه که پیغه مبه‌رو ﷺ چونه لای شوین هه لگران و پرسیار کردن و داوا کردنې هه لگرتنی شوینی حه‌رام و قه‌ده‌غه کردوه. له‌خاوه‌ن (السنن) ه‌کانه‌وه هاتوه که له پیغه مبه‌رو وه ﷺ که فه‌رمویه‌تی: { من أتى کاهناً فصدقه بما نزل علی محمد ﷺ } (۱). فه‌رموده‌ی پیغه مبه‌رو ﷺ له‌م بواره‌دا گه‌لیک زۆرن. جائه‌وه‌ی له‌سه‌ر موسلمانان پیو‌یسته ئه‌وه‌یه که ده‌بی هه‌میشه له‌و کاهن و شوین هه‌لگرو فالچی و ته‌له‌که‌بازانه و قول ب‌رانه به‌گشتی وریا و ئاگادار بن و نه‌چنه لایان و په‌نایان بۆ نه‌به‌ن و

له‌ده‌ستی شه‌یتان و شه‌یتانیه‌کانیش سه‌لامه‌ت و پژار ده‌بن. بۆ ئه‌و خه‌واندنې موگناتیسه پرسیارم له‌یه‌کې مامۆستاکان کرد که پیش نویژو و تار خوینی یه‌کک له‌مرگه‌وته‌کانه‌گوتم:

- مامۆستا ده‌لین ئه‌و کاری خه‌واندنې موگناتیسه کاریکی زانستی و تاکتیکی سه‌ربازیه حوکمی چی یه له‌شریعه‌تی ئیسلامدا.

- مادام کاریکی زانستی و سه‌ربازیه هېچی تیدا نیه و دروسته بکړیت.

به‌پاراستی منیش بۆیه ئه‌نجام دا.

هه‌روه‌ها ئه‌و بورجانه‌ی که له‌که‌ناله ته‌له‌فزیونی و گوشارو پوژنامه‌وسه‌ته‌لايته‌کانه‌وه په‌خش ده‌کرین به‌رو بازارپکی زوریان هه‌یه ئه‌مانیش جوړیکن له‌جادو جادوگه‌ری که پوژانه خه‌لکیکی زوریان گیزو ویزو سه‌رقال کردوه به‌و بورجه دروینانه جادو گه‌ریانه بۆ چه‌واشه‌کردنی ئه‌و خه‌لکه‌و به‌تایبه‌تی گه‌نجان بۆ ئه‌وه‌ی سه‌ر سپو سه‌رگیز ئاگایان له‌هیچ نه‌بیټ و لا له‌شتی تری بڼه نه‌که‌نه‌وه و بی ئاگایان بکه‌ن له‌دینی ئیسلامی پیروژ که به‌پاراستی حه‌لی هه‌مو کیشه‌کومه‌لایه‌تی و سیاسې و ئابوری و ئایینیه‌کانی پی یه‌و بۆ به‌خته‌وه‌ری مروقه‌کان هاتوه و هر که‌سیک ده‌ست به‌په‌تی ئه‌و ئیسلامه‌وه بگړیت له‌دنیا و له‌قیامه‌ت سه‌ره‌رزو سه‌رفراز ده‌بن، بۆیه داوام له‌موسلمانانی ب‌رواداری پاسته‌قینه ئه‌وه‌یه که وریا و به‌رچا و پوژن بن و به‌ته‌واوی له‌دینه‌که‌یان حالې بن و به‌دوای ئه‌و خورافات و جادو گه‌ریانه نه‌که‌ون. به‌دوای فپو فیل جادو گه‌ران و قول ب‌ران و دوژمنانی ئیسلام نه‌که‌ون. وه‌رگیز.

(۱) واته: هه‌ر که‌سیک بچپته لای کاهنه‌کان و ب‌پواشی هه‌بیټ به‌و قسه‌و فتوایانه‌ی که پی ی ده‌لایت، ئه‌وا بی باوره‌به‌و به‌برنامه‌یه‌ی که بۆ محمد ﷺ هاتوته‌ خوار واته ب‌پوای به‌قورئان و سونه‌تی پیغه مبه‌رو ﷺ نه‌ماوه. وه‌رگیز.

داوای هیچیان لى نه‌که‌ن و پرسپاری یان لى نه‌که‌ن که‌ده‌م له کاره په‌نه‌انه‌کان وهرده‌ده‌ن
 گوايه غه‌یب زانن و هه‌واله غه‌یبیه‌کان ده‌زانن و ده‌توانن به‌خه‌لکى یان رابگه‌یه‌نن. به‌م
 کارانه‌یان هه‌میشه په‌رده به‌سه‌ر چاو و دیدى موسلمانان داده‌ده‌ن. جاچ به‌ناوى
 نوژدارى و پزیشکى یه‌وه بى‌ت و چ به‌بیانوى هه‌ر شتیکى تره‌وه بى‌ت.. به‌گویره‌ی ئه‌و
 فه‌رموده و قه‌ده‌غه‌ی پښه‌مبه‌رو^{صلى الله عليه وسلم} که‌پیشتر ئاماژه‌مان پى‌ کردو له‌و کاره خراپ و
 بى‌ شه‌رعیانه‌ی ئاگادار کردینه‌وه. ئه‌و جادو گه‌رو قول‌ برانه ده‌لین گوايه هه‌ر بونی
 عه‌مامه و کلّو و جامانه‌ی نه‌خوش بکات، یابونی له‌چکى ئافره‌تى نه‌خوش بکات یا هه‌ر
 شتیکى تری له‌م جوړانه بکات، یه‌کسه‌ر ده‌زانى که‌نه‌خوشه‌و هوکاره‌کانیشی ده‌زانى و
 پیش ئه‌وه‌ی لای دابنیشی و قسه‌ی بۆ بکه‌ن ده‌لئ: تۆ ئه‌مه‌ت کردوه و ئه‌مه‌ت له‌دلدايه‌و
 هوکارى نه‌خوشیه‌که‌شت ئه‌وه‌یه. ئه‌م کاره‌ت ئه‌نجام داوه و ئه‌مه‌ت کردوه بۆیه‌ توشی
 ئه‌م نه‌خوشیه‌ بوى. دپاره‌ گومانی تیدا نیه که‌ئه‌مانه درۆزنن، چونکه ئه‌مانه له‌کاره
 غه‌یبیه‌کانن و ته‌نیا خواى گه‌وره ده‌زانیت و هیچ که‌سێک ئه‌مه نازانیت و له‌توانای که‌سو
 هیچ شتیکدا نین، و له‌عه‌مامه و کلّو و جامانه‌ی و له‌چکى که‌س دا نین ئه‌م فالچی و جادو
 گه‌رانه مه‌به‌ستیان ئه‌مه نیه، به‌لکو مه‌به‌ستى سه‌ره‌کیان به‌رچاو لیل کردن و په‌رده
 به‌سه‌ر چاو دادانى خه‌لکى یه به‌گشتى تاكو پى‌ ی بلین به‌خوا زیره‌ک و غه‌یب زان و
 که‌رامه‌تداره و کابرایه‌که لاپه‌ره‌ی سپى ده‌خوینیته‌وه و ئه‌سپى خوشی له‌بوارى نوژدارى
 دا تاوداوه و له‌پزیشکى دا زاناو شاره‌زایه. و جوړه‌ها نه‌خوشی و هوکاره‌کانیشیان
 ده‌زانیت هه‌روه‌ها بۆ قول‌برین و کیشانه‌وه مال و سامانى خه‌لکى و خواردن‌یان به‌ناهه‌ق و
 پوتاندنه‌وه‌ی خه‌لکى. له‌وانه‌شه هه‌ندى داو و ده‌رمان و چاره‌سه‌ریشیان بداتى و پى‌ ی

چاك بېټته‌وه و له‌گه‌ل قه‌ده‌رى خوادا پك بكه‌وټ، خو ئه‌گه‌ر ئه‌و ده‌رمانه‌شى نه‌دابايه هه‌ر چاك ده‌بوه‌وه، چونكه قه‌ده‌رى خوا وا بوه ده‌بوايه چاك بېټته‌وه، كه‌چى ئه‌وان وا ده‌زانن كه‌هوى چاك بونه‌وه‌كه‌ى ئه‌و ده‌رمان و چاره‌سه‌ريه‌ى ئه‌و جادوگه‌ره بوه. چونكه چاك بونه‌وه‌و شيفا هاتن كاريكى نه‌يى و په‌نه‌انه له‌خواى گه‌وره به‌ولاوه كه‌سى تر نايانئيت.

وه‌له‌وانه‌شه نه‌خوشيه‌كه يا ده‌رده‌كه هوكاره‌كه‌ى هه‌ندى جنوكه و شه‌يتان بټ، كه‌خزمه‌تى ئه‌و كه‌سه بن كه‌پروپاگه‌نده‌ى نوژدارى و پزىشكى ده‌كه‌ن واته جادوگه‌ره‌كه‌و هه‌والى هه‌ندى له‌كاره غه‌يبه‌كانى بو بدن و بوى يه‌ينن بو ئه‌وه‌ى ئه‌وه‌نده‌ى بو‌يان بكرټ خه‌لكى فريو بده‌ن و له‌پښه‌ى بىرو باوه‌پى راسته‌قىنه‌ى ئيسلام و موسلمانان لارى بكه‌ن و هه‌ليان دي‌رن. و ئه‌وانيش له‌كاره هه‌ل فريو‌ين و به‌رچاو لټل كرده‌كانياندا پشتى پى ببه‌ستن و جنوكه و شه‌ياتينه‌كان پازى بكه‌ن و گوى پاه‌لى و به‌ندايه‌تى يان بو بكه‌ن، ئه‌وه‌ى كه‌له‌گه‌ل خو‌ياندا بگونج‌ين ئه‌وانيش ئه‌و نه‌خوشى و ده‌رده‌ى كه‌توشى نه‌خوشه‌كه‌يانيان كرده‌ ده‌ستى لى بگرن و وازى لى به‌ينن. واته چيدى ده‌ستى لى ناوه‌ش‌ينن و ئازادى ده‌كه‌ن و ئازارى ناده‌ن و به‌پواله‌ت نه‌خوشه‌كه‌ له‌و نه‌خوشيه‌ى كه‌توشى بوه، چاچ تيك چوه واته شټ بوه يابارى ته‌ندروستى ئالوزكاوه چاك ده‌بټته‌وه‌و نه‌خوشه‌كه‌و خاوه‌نى نه‌خوشه‌كه‌ش وا ده‌زانن كه‌ئو كا‌برايه ياخاله شټخ چاكى كرده‌وته. ئه‌مه‌ش شټكى باوو ئاساييه بو جنوكه و شه‌ياتينه‌كان و ئه‌وانه‌ى خزمه‌تيان ده‌كه‌ن يا باشتربل‌ين خزمه‌تكاره‌كانيان له‌ناو چين و تو‌يزه‌كانى مرو‌فدا.

دەى ئەركى سەر شانى موسلمانانە كەدەبى زۆر لەم بوارەو لەگشت بوارەكانى تردا لەشەيتان و خزمەتكارانى لەناو چىن و تويزەكانى جنۆكە و مروفەكاندا ورياو بەرچاو پۆشن و ھۆشيار بن و نەكەونە ناو داوى ئەو قوّل بپو فيلبازو جادوگەرانەو ھەو ئامۆزگارى بكرين كەواز لەو كارە خراپ و قيزەونە بهين و پىشتى تەواو تەنيا بە (الله) خواى پاك و بيگەردى خويان ببەستن و پىشت و پەنايان تەنيا خوا بيّت لەگشت كارو بارەكانى ژيانانداو تەنياو تەنيا پىشت بەو ببەستن، هيجيشى تيدا نيه و دروستە ئەگەر دوعاو ويردە شەرىكەكان و داوودەرمان و چارەسەرى شەرى و پيگە پيدراوكان بەكار بهين و بچنەى لای نوژداران و پزىشكانى بپوا پى كراو و پسپورانى نەخۆشە جۆر بەجۆرەكان و بچنە نەخۆشخانە و سەردانگاكانى دكتورو نوژدارە خاوەن بپوانامەكانى ئەم بوارە كەپشكنينى تەواوى زانستيانە بۆ نەخۆشەكان ئەنجام دەدەن تانەخۆشەكەو ھۆكارەكان و نيشانەكانى توش بونى نەخۆشەكە دەدۆزنەو ھەو چارەسەرى زانستيانەى راستەقىنەيان بۆ دەنوسن. ئەويش لەپيگەى ھۆكارە پشكنينەكانى ھەستيارى و مەعقولیەكانەو تە دلتيا دەبن لەدۆزینەو ھەى نەخۆشەكەو نوسينى چارەسەرى. ئەو ھەتە لەفەرمودەى راستى پيغەمبەردا ﷺ ھاتو ھەفەر مويەتى: {ما أنزل الله داء إلا أنزل له شفاء، علمه من علمه وجهله من جهله} (۱).

(۱) واتە: خواى گەرە ھەر دەردو نەخۆشەكى نارد بيّتە خوار شىفاو چارەسەرىشى بۆ ناردو ھە، جانەزانين و ناسين و دۆزینەو ھەى ئەو نەخۆشەى چارەسەرىكەى لەزانستى و بەرچاو پۆشنى ئەو كەسەدايە كەتوشى نەخۆشەكە دەبيّت، نەدۆزینەو ھەو چارەسەر نەکردنەكەش لەنەقامى و نەزانى نەخۆشەكەدايە كەبەپير ھۆكارەكانى چارەسەر شەرىكەكانەو ناچيّت ياخود ھى ھەمو مروفە بەگشتى دەكەويّتە سەر ئاستى پۆشنبيرى و زانستى و بەرچاو پۆشنى ئەو گەل و نەتەو ھەو ئەو ولاتە. وەرگيژ.

فه‌رموده له‌م بواره‌دا گه‌لایک زۆرن، به‌لام ئی‌مه به‌مه‌نده باسه‌که‌مان ده‌برینه‌وه و ئه‌مه‌نده به‌سه به‌ مړوځو موسلمانان ژيرو به‌رچاو پوځن.

داوا له‌خواي بالا ده‌ستو به‌رزو به‌توانا ده‌که‌ين که‌حالی موسلمانان چاک بکات له‌همو جيهاندا، وه‌چاره‌سهری و شيفای دل‌ه‌کان و جه‌سته‌ی موسلمانان بکات له‌هر شوي‌نیک بن له‌م جيهانه پان و پوره‌دا. وله‌همو خراپه‌یه‌ک بيان پاريزيت، هموان له‌سهر پيگه‌ی هيدايه‌ت پيگه‌ی قورئان و سوننه‌ت کوبکاته‌وه، ئی‌مه‌شو و ئه‌وانيش له‌سهر ليش‌واويه‌کانی فیتنه‌و خراپه‌کاری بپاريزيت، وه‌له‌ گوی پايه‌لی و به‌ندايه‌تی به‌کردنی شه‌يتان و دوسته‌کانی بمان پاريزيت، ئه‌و خواي په‌روه‌ردگار ه‌ توانايه به‌سهر همو شتي‌کدا، هيچ هي‌زو تواناو ده‌سه‌لاتيک نيه به‌و هيچ که‌سو شتي‌ک بي‌جگه له‌خواي بالا ده‌ستو گه‌وره‌و کار به‌جی.

وصلی الله وسلم وبارک علی عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه

نامه‌ی سی‌یه‌م

حوکمی به‌ندایه‌تی کردن به‌ویرده بیدعی و هاوبه‌ش په‌یدا کردنیه‌کان

له‌عبدالعزيز كورپی باز بۆ شكۆم‌ه‌ند برای به‌پړيز (.....). خواى گه‌وره سه‌ر به‌رزو سه‌رفرازو سه‌ركه‌وتوت بكات بۆ هه‌مو كاريكی خپرو چاكه . ئامين .

سلام عليكم ورحمة الله وبركاته، أما بعد:

نوسراوه به‌پړزه‌كه‌تانم پى گه‌يشت خواى گه‌وره سۆزو به‌زه‌يى و پښومايى خوي‌تان پى ببه‌خشيټ. هيدايتان بدات بۆ پړگه‌ي راستى قورئان و سوننه‌ت. له‌ونامه به‌پړزه‌دا نوسيو‌تانه كه‌له‌ولاټى ئيو‌ه‌دا كه‌سانيك و خه‌لكانيك هه‌ن كه‌يه‌يوه‌ندو په‌يوه‌ستن به‌ويدرانيكه‌وه كه‌خواى گه‌وره هيچ به‌لگه‌و زانياريه‌كى له‌سه‌ر نه‌ناردون له‌دينى خوا‌دا نين و دروست نين. له‌و كه‌سانه‌دا هه‌يه كه‌له‌تازه‌گه‌ران و داهيتانه‌ره‌كانن (البدعيين) و هه‌شيانه هاوبه‌ش په‌يدا كه‌رن و هاوه‌ل دانه‌رن بۆ خواى گه‌وره (شركي) و ئه‌و ويدانه‌ش ده‌گيرنه‌وه بۆ ئه‌ميرى برواداران (علي كورپى ابي طالب عليه‌السلام) و بۆ غه‌يرى ئه‌ويش، وه‌ئو ويدانه له‌كۆرو كۆبونه‌وه ويريده‌كان (مجالس الذكر) دا ده‌كه‌ن، ياخود له‌مزگه‌وته‌كانداو له‌دواى نوپړى شيوان (المغرب) ده‌يان كه‌ن، و ده‌لئين: ئه‌وه نزيك بونه‌ويه له‌خوا، يا بۆ ئه‌وه‌ى ده‌ى خوينن تاله خوا نزيك ببينه‌وه. وه‌ك ئه‌و ويدانه‌ى كه‌ده‌لئين: بۆ خاترى خوا پياوانى خوا (رجال الله) يارمه‌تيمان بده‌ن و به‌فريامان بكه‌ون، په‌نامان بده‌ن و پزگارمان بكه‌ن، ئيوه په‌نا ده‌رمان بن به‌خواى گه‌وره. ياوه‌كو ئه‌وه‌ى كه‌ده‌لئين: ئه‌ى جه‌مه‌سه‌ره‌كان (يا أقطاب) ئه‌ى گه‌وره و سه‌يده‌كان وه‌لامان بده‌نه‌وه و مه‌ده‌دو په‌نامان

بدن ئه‌ی خاوه‌ن ئیمدادو په‌ناده‌ره‌کانی ناو ئیمه، تکامان لای خوا بۆ بکه‌ن، ئه‌مه به‌نده‌ی ئیوه‌یه له‌به‌ر دستتاندنا وه‌ستاوه، وله‌به‌ر ده‌رگای ئیوه‌دا به‌چۆک دا هاتوه، وله‌به‌ر گوناح و که‌م ته‌رخه‌می خۆی مل که‌چ و زه‌لیل و ده‌ترسی، ئه‌ی په‌سولی خوا هانامان بده و فریامان بکه‌وه، جوئ له‌ئیه‌ که‌سی ترم نیه لای لی بکه‌مه‌وه و بۆ لای بچم و په‌نای بۆ به‌رم، ته‌نیا لای ئیوه داوا کار مه‌به‌سته‌که‌ی دیته‌ دی، ئیوه ئه‌ی په‌سولی خوا په‌نامان بده. هه‌روه‌ها ده‌لین: خواجه په‌حمه‌ت بپژژه به‌سه‌ر ئه‌و که‌سه‌ی که‌بوه به‌هۆی له‌ت بون و بلاو بونه‌وه‌ی نه‌ینیه‌ گه‌وره‌و به‌ده‌سه‌لات و به‌توانا‌کانی خۆت و له‌ت بون و په‌رش بونی نوری په‌حمانی خۆت، بوه‌ته‌ جیگری شکۆمه‌ندی په‌روه‌ر‌دگار‌یتی تۆ، هه‌روه‌ها ئاره‌زومه‌ندی به‌پژرتان له‌پون کردنه‌وه‌و لیک جیا کردنه‌وه‌ی ویرده‌ بیدعیه‌کان و ویرده‌ هاوبه‌شی په‌یدا کردنه‌کان (الشرك)، وه‌ئایا دروسته‌ نوێژ له‌دوا ئه‌و پيش نوێژ خوینه‌ بکړیت که‌ئهم جوړه‌ دوعاو ویردانه‌ ده‌خوینیت؟

وه‌لام:

الحمد لله والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه، ومن اهتدى بهداه إلى يوم الدين. أما بعد:

بزانه‌ هه‌ی خوا سه‌ر به‌رزو سه‌ر فرازت بکات، خوا‌ی گه‌وره‌ دروستکراوه‌کانی خۆی دروست کردون و نێردراوانی خۆی (عليهم الصلاة والسلام) په‌وانه‌ کردون بۆ ئه‌وه‌ی ته‌نیا ئه‌و بپه‌رستن و هېچ هاوه‌لی بۆ دانه‌نین و ته‌نیا ئه‌و به‌تاک و ته‌نیا بپه‌رستن و به‌ندایه‌تی

ته‌نیا بۆ ئه‌و بکه‌ن، چونکه‌ خواى گه‌وره‌ تاكو ته‌نیاپه‌ و هېچ هاوه‌ل و شه‌ریكى نین. هه‌روه‌كو خواى گه‌وره‌ و به‌رزو به‌توانا ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُون﴾ (١).

به‌ندایه‌تى بۆ كردن (العبادة): بریتىیه له‌گوئى پرایه‌لى و به‌ندایه‌تى كردن بۆ خواى پاكو بپه‌گه‌ردو فه‌رمانبه‌ردارى و گوئى پرایه‌لى نێردراوى خوێ محمد ﷺ، به‌ئه‌نجامدانى ئه‌وه‌ى كه‌ خواو پێغه‌مبه‌ره‌كه‌ى فه‌رمانى پێ ده‌كه‌ن و واز هێنان و نه‌كردنى هه‌مو ئه‌و شتانه‌ى كه‌ خواى گه‌وره‌ و پێغه‌مبه‌ره‌كه‌ى قه‌ده‌غه‌یان كردوه‌، له‌گه‌ل ئه‌و په‌رى بپوا بون به‌خواو به‌پێغه‌مبه‌رایه‌تى پێغه‌مبه‌رى خوا ﷺ و نیاز پاکی بۆ خواى گه‌وره‌ له‌به‌ندایه‌تى و په‌رستنى خوادا و هه‌مو كارو كرده‌وه‌كانت له‌م جیهانه‌دا به‌پێى به‌رنامه‌كه‌ى خوا بیست له‌قورئان و سوننه‌ت و له‌گه‌ل ئه‌و په‌رى خۆشه‌ویستى بۆ خواى گه‌وره‌ و ته‌واوى مل كه‌ چى بۆ خواى گه‌وره‌ به‌تاكو ته‌نیاپى. هه‌روه‌كو خواى گه‌وره‌ ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ (٢). واته‌خواى گه‌وره‌ فرمانى پێ كردوین و ئامۆژگاریمان ده‌كات كه‌ به‌ته‌نیا خوا بپه‌رستین و هاوه‌لى بۆ دانه‌نێین. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (٣). له‌م ئایه‌تانه‌دا

(١) أ - سورة الذاریات: (٥٦).

ب - واته‌كه‌یمان له‌نامه‌كانى رابردودا نویسه‌وه‌ وه‌رگێژ.

(٢) أ - سورة الإسراء: (٢٣).

ب - واته‌كه‌یمان له‌نامه‌ى دوه‌مدا نویسه‌وه‌ وه‌رگێژ.

(٣) أ - سورة الفاتحه: (٢ - ٥).

خوای گه‌وره بۆی پون کردوینه‌وه که‌ته‌نیا خۆی شایسته‌و موسته‌هه‌قه به پهرستن و به‌ندایه‌تی بۆ کردن و هه‌ر ئه‌و مسته‌هه‌قی هانا بۆ بردن و په‌نا پئی گرتنه‌و هیچ به‌شداری و هاویه‌شی نین، هه‌روه‌کو ده‌فه‌رموئیت: ﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ ﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ ﴿٢﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ ﴿٣﴾. ئه‌مه و ئایه‌ت گه‌لیک زۆر هه‌ن و هه‌ر ئه‌مه‌نده ده‌هینینه‌وه، هه‌ر هه‌مویان ئه‌وه ده‌سه‌لمینن که‌پێویسته به‌ندایه‌تی و

ب - واته: سوپاس و ستایش بۆ خوای خولقینه‌ری هه‌موپونه‌وه‌رو جیهانیان و په‌وه‌ردگاری هه‌مو جیهانیان. له‌لیکدانه‌وه‌ی زاراوه‌ی (الرحمن الرحیم) گه‌لیک بیرو پاو بۆ چون و پێوایه‌ت هه‌ن ئیمه له‌به‌ر درێژ نه‌بونه‌وه ته‌نیا پێوایه‌تی‌کمان واته‌ فه‌رموده‌یه‌کمان هه‌لبژارد که‌له (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسر/ تفسیر القرطبي) بۆ سوهره‌تی فاتحه‌ که‌ده‌فه‌رموئیت: { له‌ السري کورپی یحیی التميمي گێڤدراوه‌ته‌وه ئه‌ویش له‌ عثمانی کورپی زفر که‌گوتیه‌تی: گویم له‌ العزيمي بو ده‌ی گوت: (الرحمن) واتاکه‌ی فراوانتره‌ له‌ (الرحيم) چونکه‌ واتای (الرحمن) خوای به‌به‌زه‌یی ده‌به‌خشیت بۆ هه‌مو دروستکراوه‌کانی خوا یا به‌زه‌یی خوا ده‌به‌خشیت له‌ دنیا و له‌ قیامه‌تدا، وه‌لێ واتای (الرحيم) ته‌نیا به‌زه‌یی خوا بۆ برواردان یا ته‌نیا له‌ قیامه‌تدا ده‌به‌خشیت. ئه‌و خوايه‌ی که‌ته‌نیا ئه‌و خاوه‌نی پۆژی دوايه‌ی و له‌و پۆژه‌دا که‌س خاوه‌نی بریار و قسه‌ کردن و فرمان ده‌ر کردن نیه، ئه‌ی خوای په‌روه‌ردگار ئیمه ته‌نیا تۆ ده‌پهرستین و به‌ندایه‌تی هه‌ر بۆ تۆ ده‌که‌ین و بۆ هیچ که‌س و بۆ هیچ شتیکی تر نا. وه ته‌نیا هانا و په‌نا بۆ تۆ ده‌هینین و بۆ که‌س و هیچ شتیکی تر نا. وه‌رگێڤ.

(١) أ - سورة الزمر: (٢-٣).

ب - واتاکه‌ییمان له‌پاربدوا شروقه‌ کردوه. وه‌رگێڤ.

(٢) أ - سورة غافر: (٤١).

ب - واتاکه‌ییمان له‌پیشتر نوسیوه. وه‌رگێڤ.

(٣) أ - سورة الجن: (١٨).

ب - واتاکه‌ییمان له‌نامه‌ی یه‌که‌م دا نوسیوه. وه‌رگێڤ.

په رستشې ته نیا بۆ خوی گه وره بکړیت و به سو هیچ که سو هیچ شتیکی تری له گه لدا نه په رستړیت و به ندایه تی بۆ نه کړیت. شتیکی پونو ناشکرایه که دوعاو پارانه وه به هه مو جوړه کانیه وه به شیکن له به ندایه تی بۆ کردن، بویه به هیچ شیوه یه که دروست نیه و نابی بۆ هیچ که سو بۆ هیچ شتیکی تر له غیری خوا ئه نجام بدریت یاداوا بکړیت و ته نیا ده بی داوا له خوی په روه ردگار بکړیت و ته نیا له بهر خوا بپارینه وه، هاناو پشت به هیچ که سی پشت به هیچ که سیک به ستریت بیجگه له خوی گه وره و به ته وای به پی ی ئایه ته پیروژه کانی خوا برپوین به پړوه، واتاو ئه حکامه کانی ئه و ئایه تانه به کار بهینین و له خومانادا په نگیان بدهینه وه. به لام له کارو باره ئاساییه کانی ژيانی پوژانه وه و کاره هه سته و هریه کانی خه لکی که زیندون و له ژياندان و له تواناو دسه لاتی ئه و اندا بیت و بتوانن هاریکاری بکه ن و داواو هانا بۆ بردنه کان جی به جی بکه ن و دسه گپوئی یه کتری بکه ن ئه و کاته دروسته داوا له خه لکی بکړیت به لام به مه رجی زیندو بن و له ژياندا بن، چونکه ئه مانه بریتی نین له به ندایه تی بۆ کردن و په رستشې و په یوه ندیان به ژيانی دنیایی و دسه ته جه معی و هاریکاری یه کتریه وه هیه و به ده ق و کوږا دروسته مروث داوا یارمه تی و به هاناوه هاتن له مروثی تری زیندو بکات که تواناو دسه لاتی جی به جی کردندى ئه و داوا کاری و یارمه تی هیه بیت و له توانای ئه و ان به دهر نه بیت و له دسه لاته کانی خوی گه وره نه بن. به لکو له و کارو باره ئاساییانه بن که مروث توانای جی به جی کردنیانی هیه. په نای پی بگرییت و هانای بۆ به ریت له لادانی خراپه و شه پو و حل کردنی ته نگو چه له مه و ته نگرژه کانی ژيانی ئاسایی پوژانه وه که ئه وه ی کوږه که ی یا بۆ خوی توشی ناخوشی، توشی شه پو هه رایه که بیت داوا له که سیکى تر بکات

یارمه تی بدات و نه و ناخوښیه ی له کول بکاته وه . یان خزمه تکاره که ی یا سه گه که ی یا هر کیشه یه کی تر بیت و داوای حل کردنی له یه کیکی تر بکات که یارمه تی بدات جائه و که سه زیندوه لای بیت یان له لای نه بیت واته داواکه ر له شوینیک بیت و داوا لئ کراو له شوینیک تر بیت به یه کی که له هوکاره هه ستیه کانی (الأسباب الحسیة) په یوه ندی پیوه کردنه وه وهک نوسینگه و هوکاره کانی تری په یوه ندی کردنه وه بۆ دروست کردنی خانو کردن بیت یا بۆ چاک کردنه وه ی نوتومبیله که ی بیت یا بۆ هر کارو باریکی تری پوژانه ی ژیان بیت ده توانی و بوی هه ی داوا بکات... وه هه روه ها . هه روه کو خوی گه وره له قورئانی پیوژدا له م بواره داو له چیروک و به سهر هاتی موسادا (عليه الصلاة والسلام) ده فهرمویت: ﴿فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾^(۱).

هه روه ها له م جوړه هانا بردن و داوا کردنانه ی مروث بۆ هاوړی و دوستانی خوی له ټیکوښان و له شهرو ناخوښی و ته نگزه کانی ژياندا کاریکی ئاساییه و هیچی ټیدا نیه ، به لام هانا بردن و په نا بردن بۆ مردوان و جنوکه و فریشته و درهخته کان و دارو به رد نه مانه کاریکی خراپن و له هاوړل دانانی گه وره و له په گه زی هه مان کرده وه کانی هاوبه ش په یداکه رانی پیشین و سهره تان که له گه ل خوی گه وره دا چندان په رستراویان بۆ خویمان داتاشی بون وهک لات و عوزاو غه یری نه وانیش ، نه مه به هیچ شیوه یه ک دروست نیه و له شیرکی گه وره ن . هه روه ها هانا بردنیک به زیندوان که بیرو باوه ړی و بیت نه و زیندوه ی په نای بۆ ده بات نه و په نا بۆ بردن و به پیره وه چونه له ده سه لات و مافی

(۱) ا - سورة القصص: (۱۵).

ب - واکا که یمان له په راوړنژي ژماره (۸۵) ی نامه ی یه که مدا نویوه . وه رگړې .

ئووی بزائیت له‌کاتیکدا ئووه مافی خواى په‌روه‌ردگاره‌و مافی هیچ که‌سو هیچ شتیکی دیکه نیه بیجگه له‌خواى گه‌وره وه‌ك شیفای نه‌خۆشه‌کان و هیدایه‌تی دل‌ه‌کان، و بردنه به‌ه‌شت و پزگار کردن له‌ئاگری دۆزه‌خ و هاوشیوه‌کانیان ئووه‌ش به‌هیچ شیوه‌یه‌ك دروست نیه و شه‌ریک و هاوه‌ل دانانه (وه‌ك ئووه‌ی هاوار بکاته که‌سیکی زیندوی وه‌ك شیخ و مشایه‌خ و جه‌ددی فلان سه‌یدو فلان شیخه که‌ده‌رویش و سو‌فیه‌کان و زوریك له‌خه‌لکی عه‌وام به‌نه‌زاناوه‌ و نه‌فامانه‌ و حالئ نه‌بون له‌ئایین و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا ئه‌نجامی ده‌ده‌ن. وه‌رگی‌پ). ئو ئایه‌ت و فه‌رمودانه‌ی که‌له‌ پابردودا ئاماژه‌مان پی‌ کردن و واتا‌کانیان هه‌مویان ئووه ده‌به‌خشن که‌ده‌بی دل‌ه‌کان ئاراسته‌ی خواى گه‌وره بکړین و پی‌ویسته په‌یوه‌ست بن به‌خواى په‌روه‌ردگاره‌وه له‌هه‌مو کاروباره‌کانی ژياندا به‌لکو واجب و فه‌رزه که‌مروؤف ته‌نیا پو له‌خوا بی‌ت له‌هه‌مو هه‌لس و که‌وتی پوژانه‌ی و له‌هه‌مو کاروباره‌کانی ژيانی دا ته‌نیا پشت و په‌نا بو خوا به‌ریت. هه‌روه‌ها په‌رستشی و به‌ندایه‌تی به‌نیاز پاکیه‌وه ته‌نیا بو (الله) په‌روه‌ردگاری جیهانیان بی‌ت و هیچ هاوه‌ل و هاوبه‌شی بو په‌یدا نه‌کات، چونکه به‌نده‌کان ته‌نیا بو ئه‌م مه‌به‌سته دروست کراون و هه‌ر به‌م مه‌به‌سته‌ش واته په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن بو خوا فرمانیان پی‌ کراوه له‌لایه‌ن خواى په‌روه‌ردگاری خویانه‌وه. هه‌روه‌کو له‌ئایه‌ته‌کانی پابردودا ئاماژه‌مان پی‌ کرد، هه‌روه‌کو خواى گه‌وره له‌م ئایه‌ته په‌یۆزه‌شدا ده‌فه‌رموی: ﴿وَعِبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ (١). هه‌روه‌ها له‌فه‌رمایش‌تیکی تردا ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ (١).

(١) أ - سورة النساء: (٣٦).

هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌کانی پیغه‌مبه‌روست^ص و له‌فه‌رموده‌ی معاذ^{رضی‌الله‌عنه} دا هاتوه که پیغه‌مبه‌روست^ص فه‌رمویه‌تی: {حق الله على العباد أن يعبدوه ولا يشركوا به شيئاً} ^(۱). هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌یه‌کی تری پیغه‌مبه‌روست^ص و له‌فه‌رموده‌ی (ابن مسعود^{رضی‌الله‌عنه}) دا هاتوه که فه‌رمویه‌تی: {من مات وهو يدعو الله ندأ دخل النار} ^(۲). هه‌روه‌ها له‌(صحیحین) واته له‌هه‌ردو فه‌رموده‌ پاسته‌کانی بوخاری و مسلم دا وله‌فه‌رموده‌که‌ی (ابن عباس رضي الله عنهما) دا هاتوه کاتئ که (معاذی) نارد بۆ یه‌مه‌ن پی‌ی فه‌رمو: {إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَمَلِكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ} وفي لفظ {فادعهم إلى أن يشهدوا أن لا إله إلا الله وأني رسول الله} وفي رواية البخاري: {فادعهم إلى أن يوحدوا الله} ^(۳).

ب - واته: ته‌نیا خوا‌ی په‌روه‌ردگار(الله) گیان بپه‌رستن و هیچ هاو‌ل و هاوشان و شه‌ریکی بۆ په‌یدا مه‌که‌ن. وه‌رگیز.

(۱) أ - سورة البينة: (۵).

ب - له‌په‌راویزی (۱۰۱) ی له‌نامه‌ی دوه‌مدا و اتا که یمان نوسیوه. وه‌رگیز.

(۲) أ - متفق على صحته.

ب - واته: مافی خوا له‌سه‌ر به‌نده‌کانی ئه‌ویه که ده‌بی ته‌نیا خوا بپرستن و هیچ هاو‌ل و شه‌ریکی بۆ دانه‌نین. وه‌رگیز.

(۳) أ - رواه البخاری.

ب - واته: هه‌ر که سیک هاو شیوه و هاو وینه و هاو‌ل و شه‌ریک په‌یدا بکات هه‌تا کو ده‌مریت و تۆبه‌ی له‌سه‌ر نه‌کات و به‌و حاله‌وه بمریت ئه‌وا ده‌چیتته ناو ئاگری دۆزه‌خ و هه‌تا هه‌تایه تی‌ی دا ده‌مینیتته‌وه. وه‌رگیز.

(۴) واته: ئه‌ی معاذ تۆ ده‌چیت بۆ لای گه‌لیک که له‌ ئه‌هلی کتابن واته پيش ئیمه کتیبی خویان بۆ هاتوته خوا، جا یه‌که‌مین شتیک که تۆ داویان لئ ده‌که‌یت: گوته‌نی شایه‌تمانی (لا إله إلا الله) یه. له‌شوینتیکی تردا هاتوه ده‌فه‌رموی: {بانگیان بکه هه‌تا کو ده‌لین یا شایه‌تمانی (لا إله إلا الله) ده‌لین و دان به‌وه داده‌نین که له‌(الله) به‌ولاوه هیچ خوایه‌کی تر نین که به‌هه‌ق بپه‌رستیت و بپرواش دینن که من نیردا و پیغه‌مبه‌ری خوام.

وله (صحیح) ی مسلم دا و له‌فهرموده‌ی طارق کوری اشمیم الأشجعی رضی الله عنه دا هاتوه که پیغه مبه‌ر صلی الله علیه و آله فهرمویه‌تی: {من وحّد الله وکفر بما یُعبد من دون الله حرم ماله ودمه وحسابه علی الله عز وجل} (۱). فهرموده له م بواره‌دا گه لیک زورن به‌مه‌نده ئیکتفا دینین.

جانب‌چینه و بنه‌ماو بناغه‌ی ئیسلام ئەم یه‌کتا په‌رستی و ته‌نیا یه‌کخوا په‌رستیه‌یه و بناغه‌ی ئەم دینه و سه‌ری هه‌مو کاریکه و دایکی هه‌مو فره‌زه‌کانه و حکمه‌تی سه‌ره‌کیه له‌دروست بونی جنۆکه و مروّقه‌کان. هه‌روه‌ها حکمه‌تی ناردنی هه‌مو پیغه‌مبه‌رانه (علیه‌م الصلاة والسلام) هه‌روه‌کو له‌ئایه‌ته‌کانی راب‌رودا ئاماژه‌مان پی‌کردو له‌م ئایه‌ته‌ پیرۆزه‌شدا ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (۲). هه‌روه‌ها له‌به‌لگه‌کانی تردا خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ (۳). هه‌روه‌ها له‌فه‌رمایشتیکی تردا خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا

وله‌پریوایه‌تی بوخاری دا هاتوه ده‌فه‌رموئیت: {بانگیان بکه هه‌تا‌کو خوای گه‌وره (الله) به‌تاک ده‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی بۆ ده‌که‌ن و هیچ که‌س و هیچ شتیکی تر ناکه‌نه هاوه‌ل و هاوشان و شه‌ریکی خوا (الله) گیان. وه‌رگێڤ. (۱) واته: هه‌ر که‌سیک خوای گه‌وره به‌تاک و ته‌نیا به‌په‌رستیت و هیچ هاوه‌ل و شه‌ریکی بۆ دانه‌نیت و به‌په‌رستنی هیچ که‌س و هیچ شتیکی تر نه‌بیت بیجگه له‌خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان ئەو که‌سه مال و سامان و سه‌رو گیان و ناموسی ده‌پاریزیت و حساب و پاداشته‌که‌شی لای خوای بالا ده‌ست و کاربه‌جی یه. وه‌رگێڤ.

(۲) أ - سورة الذاریات: (۵۶).

ب - له‌په‌راویزی (۹) له‌عه‌قیده و بیرو باوه‌ری راسته‌قینه و دژه‌کانی دا و اتاکه‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێڤ.

(۳) أ - سورة النحل: (۳۶).

ب - له‌په‌راویزی ژماره (۶۲) ی نامه‌ی یه‌که‌مدا و اتاکه‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێڤ.

مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها خوای به‌رزو به توانا له‌باره‌ی نوح و هود و صالح و شعيب (عليهم الصلاة والسلام) بۆمان ده‌گيرئته‌وه کاتى به‌گه‌له‌که‌ی خويان ده‌گوت: ﴿اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾ (٢). نه‌مه‌ش بانگه‌شه‌ی هه‌مو پيغه‌مبه‌ران و نيژدراوانى خوايه به‌گشتى، هه‌روه‌کو له‌م دو ئايه‌ته‌ی رابردودا بۆمان ده‌رکه‌وت. هه‌روه‌کو دوژمنانى ئيسلام ددانيان به‌و راستيه‌دا داناوه که پيغه‌مبه‌ران و نيژدراوانى خوا هه‌ميشه پى يان گوتون و فرمانيان پى کردون که له‌خوای گه‌وره به‌ولاوله هيج که‌سو شتيكى ديكه نه‌په‌رستن و ته‌نيا خوا په‌رستى بکه‌ن، هه‌مو په‌رستراويكى ديكه بي‌جگه له‌خوا (الله) وه‌لا بنين، هه‌روه‌کو خوای گه‌وره له‌چيرۆك و به‌سه‌ره‌تاي (عاد) که به‌پيغه‌مبه‌ره‌که‌يان که (هود عليه الصلاة والسلام) بو ده‌گوت: ﴿قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا﴾ (٣). هه‌روه‌ها خوای پاكو بي‌گه‌رد ده‌رباره‌ی قورده‌يشيه‌كان بۆمان ده‌گيرئته‌وه که کاتى پيغه‌مبه‌رمان محمد ﷺ

(١) أ - سورة الأنبياء: (٢٥).

ب - له‌په‌راويزى ژماره (٦٣) و له‌نامه‌ی يه‌که‌مدا و اتا که يمان نوسيوه. وه‌رگير.

(٢) أ - سورة الأعراف: (٥٩).

ب - واته: ئه‌ی گه‌له‌که‌م خوای ناک و ته‌نيا و بى‌هاوه‌لو بى‌شه‌ريک بپه‌رستن و دُنيا بن له‌و خوايه که ناوى (الله) يه هيج په‌رستراويكى تر نين که به‌هق بپه‌رستين. من ده‌ترسم گه‌ر وانا که‌ن توشى سزاي سه‌ختى خوا ببين له‌پوژى قيامه‌تا. وه‌رگير.

(٣) أ - سورة الأعراف: (٧٠).

ب - واته: گه‌لى عاد به‌هودى پيغه‌مبه‌ره‌که‌يان ده‌گوت: ئه‌وه تو بويه هاتوى که پيمان بلئى ته‌نيا (الله) بپه‌رستين و واز له‌په‌رستراوه‌کانى بابو باپيرانمان به‌نين که ده‌يان په‌رستن؟! که‌مه‌به‌ستيان له‌بته‌كانيان بو. وه‌رگير.

بانگی ده‌کردن بۆ ته‌نیا خوا په‌رستی و ته‌نیا به‌ندایه‌تی کردن بۆ (الله) گیان (إفراد الله بالعبادة) و واز هینان و ده‌ست به‌ردار بونی هر شتیکی تر له‌غیری خوا که ده‌یان په‌رست وه‌ک فریشته، و پیاو چاکان (الأولياء) و به‌کانیان و دارو دره‌خته‌کان و غیری ئه‌وانیش. که ده‌فه‌رموی: ﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾^(۱). هه‌روه‌ها خوی پاک و بپگه‌رد ده‌باره‌یان ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ^(۲).

ئه‌مه‌و ئایه‌ت له‌م بوارو له‌م واتایه‌دا زۆن، و پیرای ئه‌و ئایه‌ت و فه‌رمودانه‌ی که ئاماژه‌مان پئی‌کردن - بۆت پون ده‌بیته‌وه - خوی گه‌وره ئیمه‌ش و ئیوه‌ش له‌دینه‌که‌ی خوی شاره‌زاو به‌رچاو پۆشن بکات و هه‌روه‌ها له‌ئاست مافه‌کانی خوی گه‌وره شاره‌زاو به‌رچاو پۆشنیمان پئی‌ببه‌خشیت. برای خۆشه‌ویستم ئه‌و داوا کردن و ویردو هه‌مو جۆره‌کانی هانا بردنه به‌رانه‌ی که له‌پرسیاره‌کانت دا ئاماژه‌ت پئی‌کرد بون و پونت کرد بونه‌وه، هه‌ر هه‌مویان له‌شیرک و هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره‌ن، چونکه ئه‌مه

(۱) أ - سورة ص: (۵).

ب - له‌په‌راویزی ژماره (۵۰) و له‌عه‌قیده و بیرو باوه‌ری راسته‌قینه و دژه‌کانی وانا که یمان نوسیه‌وه. وه‌رگیز.

(۲) أ - سورة الصافات: (۳۵ - ۳۶).

ب - واته: ئه‌و یاخی و بی‌باوه‌رانه‌ کاتی پینغه‌مبه‌ر^ﷺ پئی‌ی ده‌گوتن: له‌خوی گه‌وره (الله) به‌ولاوه‌ هیچ خوایه‌کی تر نین که به‌هه‌ق بپه‌رستین ئه‌وانه‌ حه‌سره‌ت و دل‌ه‌قی و خۆبه‌زل زانی و لوت به‌رزنی ده‌ی گرتن و بپروایان نه‌ده‌هینان و پشتیان هه‌ل ده‌کرد، هه‌روه‌ها ده‌یان گوت: جائه‌وه‌ چۆن ده‌بیته‌ ئیمه‌ بۆ هۆنه‌ریکی شیت که مه‌به‌ستیان له‌پینغه‌مبه‌ر^ﷺ بو ده‌ست له‌په‌رستنی په‌رستراوه‌کانی باب و باپیرانی خۆمان هه‌ل گرین و وازیان لی به‌ینین، ئه‌و شتیکی نه‌بوه !!! وه‌رگیز.

به‌ندایه‌تی کردنه بۆ غه‌یری خوا، داوا کردنه له‌شتیک و له‌کارو باریکن که بیجگه له‌خوا که‌سی تر له‌توانای دا نیه، وه‌ک له‌مردوان و له‌و که‌سانه‌ی که‌ئاماده نین واته لای داوا که‌ر ئاماده نین ئه‌وان له‌شوینیک و داوا لی‌کراو له‌شوینیکی تره واته غائبه. ئه‌وه‌ی ئه‌م‌رۆ ئه‌وانه ئه‌نجامی ده‌ده‌ن گه‌لیک له‌شهریک و هاوبه‌ش په‌یدا‌که‌رانی سه‌رتا مه‌ترسی ترو خراپ‌ترو بۆگه‌ن ترن چونکه هاوبه‌ش په‌یدا‌کارانی سه‌ره‌تا له‌حاله‌تی خو‌شی و خو‌شگوزه‌رانی دا شهریک و هاوبه‌شیان بۆ خوا داده‌نا. به‌لام له‌کاتی لی‌قه‌ومان و ناخو‌شیه‌کاندا ئیخلاسیه‌تیان به‌به‌ندایه‌تی بۆ کردن واته پارانه‌وه‌و داوا کردنیان ته‌نیا بۆ(الله) بون چونکه ئه‌وان ده‌یان زانی که‌له‌خوا‌ی پاک و بی‌گه‌رد به‌ولاوه که‌سی تر ناتوانیت له‌و ته‌نگ‌زه‌و گه‌رده‌لول و ناخو‌شیه‌ پرزگاریان بکات، هه‌روه‌کو خوا‌ی گه‌وره له‌کتیبه‌ پیرۆزه‌که‌ی خو‌ی دا ده‌رباره‌ی ئه‌و هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانه ده‌فه‌رموی: ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها خوا‌ی پاک و بی‌گه‌رد له‌ئایه‌تیکی تر دا پو ده‌کاته ئه‌و هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانه و پی‌یان ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَاهُ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾^(۲).

(۱) أ - سورة العنكبوت: (۶۵).

ب - له‌په‌راویزی ژماره (۵۶) دا واته‌که‌یمان نویسه. وه‌رگیز.

(۲) أ - سورة الإسراء: (۶۷).

ب - واته: هه‌ر کاتی‌ک له‌ناو ده‌ریا‌داو له‌کاتی‌کدا ئیوه له‌ناو که‌شتیه‌کانتان دا گێژهن و گه‌رده‌لول هه‌ل ده‌کات و تو‌شی ناخو‌شی و نا‌ره‌حه‌تی ده‌بن و خه‌ریکه که‌شتیه‌که‌تان نقوم ده‌بی‌ت و بخنکین، ئاله‌و کاته‌دا ئه‌و هه‌مو ب‌ت و که‌س و به‌رنامه‌و شتانه‌ی که‌پێ‌شتر ده‌تان په‌رستن هه‌چیان له‌بیر نامینن هاواریان بکه‌ن. ته‌نیا هاوار ده‌که‌نه

نه گهر له يه کي له و هاوبه ش پيدا کړانه پېرسى: ئيوه بوجى نه وانه ده په رستن؟
له وه لامدا ده لي: خو ئيمه ناليين نه و شتانه ي که ئيمه ده يان په رستين و لي يان
ده پارپينه وه نه وان بوجويان سودو قازانجمن پي ده گه يه نن، يازيانمان لي ده دن،
يانه خوشه کانمان چاک ده که نه وه، به لکو ئيمه مه به ستمان له وه يه که نه وان لای خوا
تکامان بو ده که نو له خوامان نزيک ده که نه وه يابو نه وه ي پي يان له خوا نزيک ببينه وه.
نه وانه له وه لامدا پي يان ده گو تر يت:

نه گهر نه وه مه به ستي کافره کاني سهره تا بيت، و مه به ستيان نه وه نه بيت
که په رستراوه کانين دروستيان ده کات و پوزيان ده دات، يان نه وان به نه فسي خويان
سوديان پي ناگه يه نن يازيانين لي نادهن واته توشي ته نگو چه له مه يان ناکات خوي
گه وره نه م پرو پاگه نده و قسانه يان به درو ده خاته وه و پوچه ليان ده کاته وه و به سر
چاوي خوياني داده داته وه و له قورثاني پيروزدا به درويان ده خاته وه، به لکو نه وان
مه به ستيان تکا بو کردني نه وان و ده جاحي نه وانه و مه به ستيان نزيک کردنه وه يانه له خوي
گه وره به هوي نه و په رستراوه يانه وه واته نه و په رستراوه باتلانه ي نه وان هوکاريکن بو نزيک
بونه وه يان له خوي گه وره. هه روه ها خوي گه وره ده رباره ي نه وانه له سوره تي (يونس عليه

خوي په روه ردگارو له و به ولاوه هيچ که سي تر شک نابهن له و مه ترسي و له و گيژنه پرگارتان بکات بيچگه
له خوي گه وره. بويه پر به دل و به دليکي ئيخلاسه وه هاناي بو ده بن و داوي پرگار بوني لي ده که نن. که چي
که خوي گه وره پرگاري کردنو دينه وه وشکاني و سر زهوي خواتان له بير ده چيټ، ديسان جاريکي تر
ده گه پينه وه سر ديروباوه رکي جارن و بت په رستي و هاوه ل دانانه که ي خويان ده ست پي ده که نه وه و
خوي ناناسن. به راستي خوا به که ره م و به به زه ييه. ته فسيري گولشه ن ب ۷۲۰. وهرگيټ.

الصلاة والسلام) دا ده‌فهرموی: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ (١)

خوای گه‌وره به‌درویان ده‌خاته‌وه و به‌په‌رچیان ده‌داته‌وه و ده‌فهرموی: ﴿قُلْ أَنتَبَشِّرُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (٢). خوای گه‌وره پونی کردوته‌وه که‌ئو نه‌له‌ئاسمانه‌کان و نه‌له‌سه‌ر زه‌وی دا تکا کاریکی ئاواي نه‌دیوه به‌و شیوه‌یه‌ی که‌هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران مه‌به‌ستیانه، وه‌دیاره شتیکی به‌لگه نه‌ویسته هه‌ر شتیکی‌ش خوای گه‌وره بونی نه‌دی بیټ، هیچ بون و بنج و بنه‌وانیکی نیه و هه‌رگیز بونی نیه، چونکه خوای گه‌وره هیچ شتیکی لاون نیه و بونی نابیت و هه‌ر شتیکی بونی هه‌بیټ ده‌زانیټ و ئاگای لی‌یه و پی‌ی ئاگاداره. هه‌روه‌ها له‌سوره‌تی (الزمر) دا ده‌فهرموی: ﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ (٣). لی‌یره‌دا خوای گه‌وره پونی ده‌کاته‌وه که‌به‌ندایه‌تی هه‌ر بۆ‌ئه‌وه و هه‌ر بۆ‌ئه‌و

(١) أ - سورة يونس: (١٨).

ب - له‌په‌راویزی (١٠٨) و له‌نامه‌ی دوه‌مدا واته‌که‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگیز.

(٢) أ - سورة يونس: (١٨).

ب - له‌په‌راویزی (١٠٨) و له‌نامه‌ی دوه‌مدا واته‌که‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگیز.

(٣) أ - سورة الزمر: (١ - ٢).

ب - واته: هاته‌نه خواره‌وه‌ی قورئانی پی‌رۆز له‌لایه‌ن خوای به‌رزو به‌ده‌سه‌ل‌ات و زاناو داناو حه‌کیمه‌وه‌یه. هه‌روه‌ها مه‌به‌ست له‌همو کتیبه‌کانی تری پی‌ش قورئانی‌شه‌وه‌یه، ئیمه‌ ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ئه‌و قورئانه‌مان بۆ ناریدیته خوار هه‌ر هه‌مو پاست و هه‌قه، ده‌ی که‌واته تۆش به‌دلیکی ساف و بی‌گه‌ردو پر له‌به‌واوه خوای خۆت به‌تاک و ته‌نیا به‌رسته و به‌ندایه‌تی کاکله و بی‌غله و غه‌شی بۆ بکه. چونکه هیچ خوایه‌کی تر نین که‌به‌هه‌ق

ده‌کړیت و پېوېسته له‌سهر به‌نده‌کانی که‌ده‌بی ته‌نیا به‌ندایه‌تی بو‌ئو یکه‌ن و ئی‌خلاسیه‌تیاں بو‌ خواى بالا ده‌ست و کار به‌جی بیت و به‌س بو‌ هیچ که‌س و شتیکی دیکه‌ده‌ر نه‌بردیت. چونکه‌خواى په‌روه‌ردگار فرمانی به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ کړوده که‌نیا ز پاکى ته‌واوى بو‌ خوا هه‌بیت له‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی بو‌ کردنى دا، دياره‌گومانی تیدا نیه‌ئو فرمان به‌پیغه‌مبه‌ره‌ﷺ کړنه بو‌ه‌مو موسلمانان و گشت‌گیریه. لی‌رده‌دا واتای وشه‌ی(الدین) مه‌به‌ست له‌به‌ندایه‌تی بو‌ کړنه و به‌ندایه‌تی بو‌ کړدنیش بریتیه له‌گوئی پايه‌لی خواو پیغه‌مبه‌ره‌ﷺ ی خوا هه‌روه‌کو پیشتړ ئاماژه‌مان پی‌کړد. دياره‌دوعاو هانا بو‌ بردن و له‌به‌ر پارانه‌وه و پجا کړدن و سهر برین‌ونه‌زر بو‌ کړدن به‌ندایه‌تی بو‌ کړدن، هه‌روه‌ها نویژ کړدن و پوژو گرتن...تد. جوړیکن له‌به‌ندایه‌تی یو کړدن که‌خواى گه‌وره و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی فرمانیان پی‌کړدن. هه‌روه‌ها خواى گه‌وره دواى ئوه د هه‌رموئیت: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ﴾ (۱). واته: ئوه بی‌باوه‌پو بت په‌رستانه ده‌یان گوت: خو ئیمه ئه‌وانه ناپه‌رستین ته‌نیا بو‌ئوه نه‌بیت که‌له‌خوامان نزيك بکه‌نه‌وه و لای خوا تکامان بو‌ بکه‌ن. خواى گه‌وره به‌ر په‌رچیان ده‌داته‌وه و د هه‌رموئیت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَخُكُّم بِبَيْنِهِمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ (۲). خواى گه‌وره له‌م ئایه‌ته‌دا بو‌مان پون ده‌کاته‌وه که‌کافره بت

په‌رستريت و شایسته‌ی په‌رستن و به‌ندایه‌تی بو‌ کړدن بیت بیجگه له‌خواى تاكو ته‌نیا. وه‌رگيږ. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۲۰۱.

(۱) أ - سورة الزمر: (۳).

ب - واتا که‌یمان پیشتړ نویسه‌وه. وه‌رگيږ.

(۲) أ - سورة الزمر: (۳).

په‌رسته‌کان بۆ ئه‌وه‌یان دۆستانی خوا(الأولياء) ده‌په‌رستن تا له‌خوايان نزیک بکه‌نه‌وه .
 ئانه‌مه‌یه مه‌به‌ستی کافرو بی‌باوه‌په‌کانی کۆن و ئیستاش . خوای گه‌وره ئه‌و مه‌به‌ست و
 قسانه‌یان پوچه‌ل ده‌کاته‌وه‌و ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ
 لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ خوای گه‌وره درۆکانیان به‌درۆ ده‌خاته‌وه که له‌قسه‌کانیاندا
 ده‌لێن: په‌رستراوه‌کانمان له‌خوامان نزیک ده‌که‌نه‌وه . نه‌خیر درۆ ده‌که‌ن به‌پیچه‌وانه‌وه
 له‌خوايان دور ده‌خه‌نه‌وه . هه‌روه‌ها کافر بونه‌که‌شیان به‌هۆی ئه‌و به‌ندایه‌تی کردنه‌یان
 بو که بۆ په‌رستراوه‌کانیان له‌غه‌یری خوا ئه‌نجامیان ده‌داو ئه‌نجامی ده‌ده‌ن.

به‌م پون کردنانه‌وه هه‌ر که‌سیک تۆزیک ژیری و تیگه‌یشتن و عه‌قلی هه‌بیّت تی ده‌گات
 که کافرو بی‌باوه‌په‌کانی سه‌ره‌تا کوفره‌که‌یان ئه‌وه بو که پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکان و
 دره‌خته‌کان و دارو به‌ردو غه‌یری ئه‌وانیان له‌دروستکراوه‌کانی خوا بیجگه له‌خوای
 په‌روه‌ردگار ده‌په‌رست، تاکایان بۆ له‌لای خوای گه‌وره بکه‌ن. بیروباوه‌ریان و ابو
 که‌داواکانیان به‌بی مؤله‌ت و ویستی خوای گه‌وره بۆ جی به‌جی ده‌که‌ن هه‌روه‌کو چۆن
 وه‌زیره‌کان و کاربه‌ده‌ستان له‌لای سه‌رکرده‌و پاشاکان تکاو واسیته بۆ راپه‌راندنی
 کاروباری پۆژانه‌ی خه‌لکی ده‌که‌ن خوای گه‌وره‌یان وه‌ک پاشاو سه‌رکرده‌و به‌پرسان
 حساب ده‌کرد. وه‌ده‌یان گوت: هه‌روه‌کو چۆن یه‌کیک پیویستی و ئیشی به‌پاشاو
 سه‌رکرده‌و به‌پرسان ده‌بیّت به‌رده‌ست و سیفات و وه‌زیره‌کانیان به‌گژه‌وه ده‌نیّت و
 تکیان بۆ ده‌که‌ن تاکاره‌کانیان بۆ جی به‌جی بکه‌ن. ئابه‌م چه‌شنه ئیمه‌ش به‌به‌ندایه‌تی
 کردن و پیاو چاکه‌تی پیغه‌مبه‌ران و پیاوچاکان و دۆستانی خوا خو له‌خوا نزیک

ب - له‌په‌راویزی (٥٥)ی عه‌قیده و بیروباوه‌ری پرسته‌قینه‌و دژه‌کانی دا و اتاکه‌یمان نوسیوه . وه‌رگێڕ.

ده‌که‌ینه‌وه. دياره گومانی تېدانيه که‌ئهم بیرو بۆچونه پوچه‌له له‌پوچه‌ل ترین بیرو باوه‌ره قرچوک و پوچه‌له‌کانه و بى بنج و بڼه‌مايه و بى ناوه‌رؤک ترین بیرو باوه‌رپکه، چونکه خوى پاک و بې‌گه‌رد هه‌رگيزاو هه‌رگيز ھاو وینه و ھاو شیوه‌ی هېچ شتيکی تر نيه له‌دروستکراوه‌کانی خوی‌دا، و ھاوکی‌شیش ناکریت به‌دروستکراوه‌کانی خوی. که‌سیش ناتوانیت تکای لا بکات و بې‌يته واسيته مه‌گه‌ر به‌مؤله‌ت و به‌ويستی خوی مؤله‌تی تکا کردنی بدات. ده‌ی باشیش بزانی که‌خوى گه‌وره که‌سيک مؤله‌ت نادات که‌تکا له‌خزمه‌ت خوادا بکات مه‌گه‌ر له‌ئه‌هلی يه‌کتا په‌رستان و يه‌کخوا په‌رستان (التوحيد) دا بېت، خوى پاک و بې‌گه‌رد به‌سه‌ر هه‌مو شتيکدا زال و به‌تواناو به‌ده‌سه‌لآت و به‌هه‌مو شتيکیش ده‌زانیت و ناگای له‌هه‌مو شتيک هه‌يه، ئه‌و خوى په‌روه‌ردگاره له‌هه‌مو سۆزدارو به‌زه‌ی داره‌کان به‌سۆز ترو به‌به‌زه‌ی تره (أرحم الراحمين) ه. خوى گه‌وره له‌که‌س نه‌ترساوه و له‌که‌سیش ناترسیت، چونکه به‌سه‌ر هه‌مو شتيکدا زال و هېچ که‌س و هېچ شتيک له‌به‌ر ده‌ستی ئه‌و قوتاری نابیت و هه‌مو به‌نده‌کانی له‌ژير ده‌ستی ئه‌و دان، وچونی بون ئاوا هه‌لیان ده‌سورپینیت و به‌سه‌ر هه‌مو شتيکدا زال له‌م بونه‌وه‌ردها به‌پېچه‌وانه‌ی پاشاو سه‌رکرده‌کان و به‌پرسانی دنیا که‌بى ده‌سه‌لآتن و تواناو ده‌سه‌لآتيان سنور داره و به‌سه‌ر هه‌مو شتيک دا پاناگه‌ن و پيويستيان به‌هاريکاری و پشتیوانی خوا هه‌يه، بۆيه ئه‌وان به‌ته‌نيا ناتوانن کارو بارى ولآته بچکولانه‌که‌ی خویان به‌پړيوه‌ببه‌ن و پى يان به‌پړيوه ناچیت و پيويستيان به‌کار به‌ده‌ستان و جيگرو پايژکارووه‌زيران و به‌سوپاو به‌سه‌ربازو فه‌رمانبه‌ران و کارگوزاران هه‌يه بۆ هه‌لسوپاندنی کارو بارو خزمه‌تگوزاريه‌کانی ولآته‌که‌يان. هه‌روه‌ها هه‌ر که‌سيک له‌ھاو ولآتيانيان کارو بارو

پیداویستی‌ه‌کیان هه‌بیټ ده‌بیټ سکا‌لابه‌رز بکه‌نه‌وه و به‌هوی کاربه‌ده‌ستان و وه‌زیرو
 گزیره‌کانیانه‌وه ئه‌و پیو‌یستیانه‌ی هاو‌لاتیانان بۆ به‌رز بکریټه‌وه و پیټ یان رابگه‌یه‌نریټ
 ئه‌و جار ده‌زانن هاو‌لاتیه‌کانیان چی یان ده‌ویټ و بۆیان جیټ به‌جیټ بکه‌ن، به‌پیچه‌وانه‌ی
 ئه‌وانه‌وه خوای گه‌وره‌و په‌روه‌ردگار خو‌ی به‌زانستی خو‌ی هه‌مو پیداویستی و
 ناگوزوریه‌کانی گشت دروسی‌کراوه‌کانی خو‌ی ده‌زانیت و ده‌زانیت چی به‌دلایندا دیټ و
 ئاره‌زوی چ ده‌که‌ن و چیان هه‌ز لایه‌ن خو‌ی له‌پاست خو‌یه‌وه ئوتوماتیکه‌ن بۆیان جیټ
 به‌جیټ ده‌کات و پیو‌یستی به‌هیچ که‌سیک نیه له‌دروستکراوه‌کانی خو‌ی و له‌هه‌مو عه‌یب و
 خه‌وشیک به‌ده‌ره و پیو‌یستی به‌دروستکراوه‌کانی خو‌ی نیه که‌هاریکاری بکه‌ن
 یایارمه‌تی بده‌ن، به‌لکو هه‌مو دروستکراوه‌کانی هه‌میشه پیو‌یستی یان به‌وه‌یه،
 خوای گه‌وره ئه‌وه‌نده به‌به‌زه‌یه بۆ به‌نده‌کانی خو‌ی کوتایی نیه و له‌و دایکانه به‌سۆز
 ترو خۆشه‌ویستی بۆ به‌نده‌کانی پتره که‌بۆ رۆله‌کانی خۆیان هه‌یانه. دادوه‌ریکی داد
 په‌روه‌ره، هه‌مو شتی‌ک له‌جیټ ی خو‌ی داده‌نیټ، به‌پیټ ی پیداویستی حیکمه‌ت و زانست و
 توانا و (قدرة)ی خو‌ی، به‌هیچ شی‌وه‌یه‌ک و له‌هیچ پویه‌که‌وه نابیټ و دروست نیه که‌خوای
 گه‌وره به‌دروستکراوه‌کانی خو‌ی پیوانه (قیاس) بکریټ. بۆیه خوای گه‌وره له‌کتیبه‌که‌ی
 خو‌ی دا پونی کردۆته‌وه‌که: هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران ددانیان به‌وه‌دا هیئاوه‌وپروایان به‌وه
 هه‌یه که‌خوای گه‌وره هه‌لسۆپینه‌رو په‌روه‌ردگاری ئه‌وانه و دروستکه‌رو پۆزی ده‌ریانه،
 هه‌ر خوای په‌روه‌ردگار هه‌لامی پیداویستی‌ه‌کانیان ده‌داته‌وه و پیټ یان ده‌به‌خشیټ و
 ناخۆشیه‌کانیان له‌سه‌ر لاده‌بات، هه‌ر ئه‌وه ده‌مریټیټ و ده‌ژی‌ه‌نیټ... ته‌ده‌توانا و
 ده‌سه‌لات و کاره‌کانی خوای پاک و بی‌گه‌ردن.

مل ملانی ی نیوان هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران و پیغه‌مبه‌ران و نی‌رد راوانی خوا هه‌میشه له‌سهر یه‌کتا په‌رستی خوا واته عه‌قیده و بیرو باوه‌ری پاکی دامه‌ز او بوه یه‌کتا په‌رستی خوا (الله) گیان و ئی‌خلاسیه‌تی به‌نده‌کانی خوا بوه له‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردنیاندا بۆ خوی په‌روه‌ردگاری جیهانیان، هر ئه‌وه‌ش ده‌بی‌ت له‌ب‌رودارانی شوین که‌وته‌ی ئایینی ئی‌سلام و پیغه‌مبه‌رو هاوه‌له‌کان و شوین که‌وته‌کانیان و له‌نیوان بی باوه‌پان و خوانه‌ناسان و مله‌پرو سته‌مکاران هه‌تا دنیا دنیا‌یه.

هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَّيْن سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِهِمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ (١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ (٢). ئه‌مه و ئایه‌ت له‌م بواره‌دا گه‌لێک زۆرن، بی‌شتر باس‌مان کردن که‌کی‌شه‌و و مل ملانی ی نیوان پیغه‌مبه‌ران و گه‌لانی رابردو له‌سهر نیاز پاکی و ئی‌خلاسیه‌ت له‌په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن بوه بۆ خوی په‌روه‌ردگاری جیهانیان واته له‌سهر بیرو باوه‌رو عه‌قیده‌ی پوخت و پاک و بی‌خه‌وش بوه بۆ خوی گه‌وره و تاک و ته‌نیا. هه‌روه‌کو خوی ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ (٣).

(١) أ - سورة الزخرف: (٨٧).

ب - له‌په‌راویزی (٥٧٩) ی عه‌قیده و بیرو باوه‌ری پاسته‌قینه و دژه‌کانی دا واته‌که‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێڕ.

(٢) أ - سورة يونس: (٣١).

ب - له‌په‌راویزی (٥٨) ی عه‌قیده و بیرو باوه‌ری پاسته‌قینه و دژه‌کانی دا واته‌که‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێڕ.

(٣) أ - سورة النحل: (٣٦).

ب - له‌په‌راویزی (١٤٤) ی نامه‌ی سی‌یه‌مدا واته‌که‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێڕ.

ئەو‌ه‌ی لە‌واتا‌کان‌ی ئە‌و ئایا‌تان‌ه‌دا دە‌ست‌مان دە‌کە‌و‌یت ئە‌و‌ه‌یە کە‌ه‌م‌و‌ی پ‌یدا گ‌رت‌نە
لە‌سەر عە‌ق‌یدە‌و بی‌رو با‌و‌ه‌ری پ‌وخت و پاک‌ و ب‌ی خە‌وش و ئی‌خلا‌سیە‌ت لە‌بە‌ندایە‌تی ک‌رد‌ن و
پە‌رست‌نی خ‌وای گە‌وره بە‌تا‌ک و تە‌ن‌یا و ه‌یچ ها‌و‌ە‌ڵ و شە‌ری‌ک و ها‌و شی‌و‌ه و ها‌و و‌ین‌ه‌ی ب‌ۆ
دانە‌ن‌ر‌یت، خ‌وای پاک‌ و ب‌ی‌گەر لە‌چە‌ند بابە‌ ت‌ی‌ک‌دا و لە‌ق‌ور‌ئانی پ‌ی‌ر‌ۆ‌زدا ت‌کا ک‌رد‌نی ب‌ۆ پ‌ون
ک‌رد‌وینە‌و‌ه. ئە‌و‌ه‌تە خ‌وای گە‌وره لە‌س‌ورە‌تی (الب‌قرة) دا دە‌فە‌رم‌و‌یت: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ﴾ (١). ه‌ه‌ر‌و‌ه‌ا لە‌س‌ورە‌تی (الن‌جم) دا دە‌فە‌رم‌و‌ی: ﴿وَكَمْ مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي
شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مَن بَعْدَ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَن يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾ (٢).

و‌ه‌ لە‌س‌ورە‌تی (الأن‌بياء) دا لە‌و‌ه‌س‌ف‌و پ‌‌ز‌ی فریشتە‌کان دە‌فە‌رم‌و‌ی: ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَن ارْضَىٰ وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ﴾ (٣). خ‌وای

(١) - سورة البقرة: (٢٥٥).

ب - واتە: ک‌ی ه‌ه‌یە ب‌توان‌یت ت‌کا ب‌کات لای خ‌وای گە‌وره مە‌گەر بە‌و‌یست و ئارە‌زو‌بە‌م‌ۆ‌لە‌تی خ‌ۆی ب‌یت ب‌ۆ
کە‌س‌یک کە‌ ت‌کا ب‌کات و ب‌ۆ‌ئە‌و کە‌سە‌ش کە‌ ت‌کای ب‌ۆ دە‌ک‌ر‌یت. و‌ه‌ر‌گ‌ێ‌ر.

(٢) - سورة النجم: (٢٦).

ب - واتە: ک‌اف‌ر و ب‌ت پە‌رستە‌کان کە‌ پ‌ی‌ان دە‌گ‌وت‌را ئە‌و‌ه‌ ب‌ۆ ئە‌و ب‌تانە دە‌پە‌رست‌ن؟ لە‌و‌ه‌لام‌دا دە‌یان گ‌وت: ب‌ۆ
ئە‌و‌ه‌ی لە‌لای خ‌وا ت‌کا واتە ش‌ی‌فاعە‌ت‌مان ب‌ۆ ب‌کە‌ن، ج‌اخ‌وای گە‌وره ب‌ۆ بە‌د‌ر‌ۆ خ‌ست‌نە‌و‌ه‌ی ئە‌وانە لە‌م ئایە‌تە‌دا
دە‌فە‌رم‌و‌ی: ئە‌و ه‌م‌و فریشتە‌ن‌ه‌ی و‌ا لە‌ئاس‌مانە‌کان‌ن ئە‌گەر ش‌فاعە‌ت ب‌ۆ گە‌س‌یک ب‌کە‌ن، تا‌کا و ش‌ی‌فاعە‌تە‌کە‌یان
یە‌ک ت‌ۆ‌ز سو‌دی نی‌ه مە‌گەر ب‌ۆ کە‌س‌یک ب‌یت کە‌ خ‌وای گە‌وره و‌یست و ئارە‌زو‌ی لە‌سەر ب‌یت ش‌ی‌فاعە‌تی ب‌ۆ ب‌ک‌ر‌یت
و ب‌ر‌واد‌ر‌ێ‌کی یە‌کتا پە‌رست ب‌یت و ئە‌م ت‌کا ب‌ۆ ک‌رد‌نە‌ی ب‌ۆ پ‌‌ز‌ز ل‌ینانی پ‌تر ب‌یت ، ئە‌ی کە‌واتە ئە‌و ب‌تە ب‌ی گ‌یا‌ن و
دارو بە‌ر‌دە‌ پ‌ه‌ق و تە‌ق‌ه‌ی ئە‌و ب‌ت پە‌رست‌انە چ‌ۆ‌ن دە‌توان‌ن ش‌ی‌فاعە‌ت و تا‌کایان ب‌ۆ ب‌کە‌ن؟ و‌ه‌ر‌گ‌ێ‌ر.

(٣) - سورة الأنبياء: (٢٨).

گه‌وره هه‌والی پیداوین که هه‌رگیز پښه نادات به‌نده کافره‌کانی تکا بکه‌ن، به‌لکو پښه به‌به‌نده سوپاس گوزاره‌کانی ده‌دات، سوپاس گوزاریش بریتیه له‌یه‌کتا په‌رستی خوا (التوحید) و کار کردن به‌به‌رنامه‌ی خواو گوی پاپه‌لی خواو پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ. هه‌روه‌ها خوا‌ی به‌رزو بی‌هاوتا له‌سوره‌تی (الزمر) دا ده‌فه‌رمویت: ﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ﴾ (۱).

هه‌روه‌ها له‌(صحیح) ی بوخاریه‌وه و له‌ابوهریره وه پړوایه‌ت کراوه که پرسپاری له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ کردوه: ئه‌ی په‌سولی خوا له‌پوژنی قیامه‌تدا کی به‌خته‌وه‌ر ترین که سه‌که‌به‌ر شیفاعة‌تی تو ده‌که‌ویت؟ فه‌رموی: {من قال لا إله إلا الله خالصاً من قلبه،} یافه‌رمویه‌تی {من نفسه}. وه‌له‌(صحیح) دا له‌انس رضی الله عنه هاتوه که پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: {لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ فَتَعْمَلُ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ وَإِنْ اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِّأُمَّتِي

ب - واته: له‌پوژنی دواپی دا فریشته‌کان تکا بو که سی‌ک ناکه‌ن مه‌گه‌ر خوا‌ی گه‌وره بو خوی ویست و ئاره‌زوی له‌سه‌ر بی‌ت و مؤل‌ت بدات که شفاعه‌تی بو بکړیت، ئه‌ویش بو ئه‌و که سانه که خوا خوی لی یان پازیه و له‌دنیا‌دا یه‌کتا په‌رست بون و شایه‌نی ئه‌وه بن که شیفاعة‌تیات بو بکړیت. جادیاره ئه‌و که سه‌ی تکیه‌که ده‌کات به‌ترسیکی ژوره‌وه له‌خزمت خوادا تکیه‌که ده‌کات. مؤل‌ت دانی شفاعت کردن له‌لایه‌ن خواوه خوی له‌خوی دا پښ لپنانیکه بو بابای تکا کار جا ئه‌و که سه‌ چ فریشته بی‌ت یاخود مړوف بی‌ت. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۸۱۶. وه‌رگیز.

(۱) أ - سورة الزمر: (۷).

ب - واته: ئه‌گه‌ر کافرو بی‌باوه‌ی بن ئه‌وه خوا‌ی گه‌وره بی‌نیازه و هیچ پیوستی به‌نیوه و به‌باوه‌ی بونتان نیه و خوایه‌تی خوی هه‌ر ده‌کات و هیچ له‌خوایه‌تی ئه‌و که م ناکاته‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌مه‌شدا خوا‌ی گه‌وره پازی نابیت به‌نده‌کانی کافر بن و به‌بی‌باوه‌ی بمرن و بگه‌پښه‌وه لای خوی، خو ئه‌گه‌ر بپروا به‌پښن و سوپاس گوزاری نازو نیعمه‌ته‌کانی خوا بکه‌ن و یه‌کتا په‌رست بن و هاوه‌ل و هاوتا بو خوا په‌یدا نه‌که‌ن بی‌گومانه که خوا‌ی گه‌وره لی‌تان پازی ده‌بیت. وه‌رگیز.

يوم القيامة فهي نائلة إن شاء الله من مات من أمتي لا يشرك بالله شيئاً^(۱). ئەمە و فەرمودە لەم بابەت و لەم واتایەدا گەلێک زۆرن. وەهەموو ئەو نایەت و فەرمودانە ی کە باسما ن کردن هەمویان ناوەرۆک و هیلی سەرەکیان بریتیە لە بەندایەتی بۆ کردنی راستەقینە یە بۆ خوای تاک و تەنیا بە تەنیا و هیچ کەس و شتیکی تر لە گەل بەندایەتی کردن و پەرستنی خوادا نە کەینە هاو بەش و هاو تا، هەرگیز دروست نیە کە هیچک لە بەندایەتی و پەرستن بۆ غەیری خوای بکرییت و بدرییت بە وان واتە بۆ غەیری خوا لە پیڤە مەبەران و بۆ غەیری پیڤە مەبەرانیش لەم بونە وەرە دا و لەم جیھانە دا. تکا (شفاعة) مولکی خوا یە و بەشی کەسی تری پێو هە نیه. هەر وەکو خوای پاک و بێ گەرد دە فەرمویت: ﴿قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَاعَةُ﴾^(۲). کەس شایە نیە تی ئەو تکا کردنە ی نیە بێ جگە لە خوا، مەگەر دوا ی ئەو هە ی کە خوای گە وەرە

(۱) واتە: هەر کە سیک بە دلێکی ساف و ئیخلاسیە تە وە (لا إله إلا الله) بلێت و هەمو داخوای و پێداویستیەکانی ئەو دەر بپرینە بدات و جی بە جی یان بکات واتە خوای گە وەرە چی بویت دەبی ئەو بکات و چی نە ویت و قەدە غە ی کرد بێت دەبی ئی دور بکە ویتە وەو نە یان کات. بە واتایەکی تر خوای پەر وەردگار هەمیشە لەو شوینانە ی دا ببینییت کە خۆی پێ خۆشە و لەو شوینانە دا هەرگیز نە ی ببینییت کە خۆی پێ ناخۆشە و پقی ئی یە تی، ئەو ئەو کە سە دە چیتە بە هە شتە وەو بە ختە وەر ترین کە سە کە لە پۆژی قیامە تدا بەر تکا کردنی من دە کە ویت. وە لە فەر مودە یە کی تردا پیڤە مەبە رێک ﷺ فەر مویە تی: هەمو پیڤە مەبە رێک لە دنیا دا دوعایە کی وەر گێراوی هە یە لە خزمە ت خوادا، هەمو پیڤە مەبە رە کان لە دنیا دا داواکە ی خۆی کرد و بۆی جی بە جی کرا، بە لām من داواکە ی خۆم هە لگرت بۆ قیامە ت بۆ ئەو هە ی بیکە مە شیفاعە ت و تکا کردن لەو پۆژە سە ختە دا، جا هەر کە سیک لە ئۆ مە مە تی من لە دنیا دا هاو ئە و هاو بەش بۆ خوا پێرا نە دات و لە سەر ئەو حالە تە بمری ت ئەو گەر خوای گە وەرە ویست و ئارە زوی ئی بێت و مۆ لە ت بدات بەر ئەو تکا کردنە ی من دە کە ویت. وەر گێر.

(۲) أ - سورة الزمر: (۴۷).

ب - واتە: تکا کردن هەمو ی مولکی خوا یە و بەشی هیچ کەس و هیچ شتیکی تری لە دروستکراو هەکانی خوا پێو ه

نیە. وەر گێر.

مؤلّات بدات به و تکاره که تکاره بکات، هه روه ها ده بی له تکاره بکاره که شرو
له کرده وه کانیشی رازی بیتن نه و جار پیگه به تکاره کار ده دات تکاره بکاره که سه بکات.
دهی خوی گه وره و پاک و بیگه رد ته نیا له یه کتا په رستان رازی هه روه کو پیشتر
په نه مان بکاره پراکیشا. به لام بی باوه ران پیشکیان له و تکاره کرده دا نیه. هه روه کو خوی
گه وره و به رزو بی هاوتا ده فهرمویت: ﴿فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ﴾^(۱). هه روه ها
ده فهرمویت: ﴿مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾^(۲). هه روه ها ده فهرمویت: ﴿إِنَّ
الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾^(۳).

به لام نه وهی له پرسیاره که تدا دهر باره ی ویردو قسه ی هه ندی له سوفیه کان
له مرگه و ته کاندایا باست کرده که ده لاین: خوی به حمه ت بریزه به سه ر نه و که سه دا که بو ته
هوی له ت بون و په رش بونی هیزه نه یینه کان (په نه نه کان) و ته قینه وهی نوره په حمانیه کانی
توو بو به جیگیر یابریکاری هه لبرژارده ی حه زره تی په روه ردگاریتی و جی نشینی نه یینه
دنیا ییه کانی توو تد.

(۱) ا - سورة المدثر: (۴۸).

ب - واته: بی باوه ران و کافره کان تکاره کردنی تکاره کاران هیچ سودیان پی ناگه یه نیت. چونکه نه وان هیچ
پشکیان له و تکاره کرده ی پیغه مبه رو پیاو چا کاندایا نیه. چونکه له دنیا دا نه وان بکاره خویان و به ده سستی خویان
خویان له دوی خویان کرده. وهرگیز.

(۲) ا - سورة غافر: (۱۸).

ب - واته: بی باوه ران و ستمکاران له پوژی قیامه تدا هیچ دوست و خوشه ویست و لایه نگریکیان نیه و هیچ تکاره
کاریکیان نیه که گوی یان بکاره رابگریتی و تکاره یان لی وهر بگریتی یان که سیان نیه تکیان بکاره بکات. وهرگیز.

(۳) ا - سورة لقمان: (۱۳).

ب - واته که یمان له باب ته کانی رابردودا نویسه. وهرگیز.

وه لّام نه‌مه‌یه :

ده‌گوتړی: که‌ئەم قسانه‌و هاو شی‌وه‌ی ئه‌و قسانه‌ له‌کۆی خو ئی گۆران و له‌خو
 بایی بون و پۆچونه له‌ئەو سیفاتە خراپه‌ی که‌محمد ﷺ زۆر به‌توندی ئی ئاگادار
 کردوینه‌وه‌و قه‌ده‌غه‌ی کردوین و به‌نیشان‌ه‌ی تی‌ چون و نه‌مان و له‌به‌ر هه‌لوه‌شان و
 دا‌پوخانی داناوه‌، که‌له‌مسلم رپوایه‌ت کراوه‌که‌له‌(صحیح)ه‌که‌ی خو‌ی دا و له‌عبدالله‌ کوری
 مسعود رضی‌الله‌ عنه ده‌گپړیته‌وه‌ که‌په‌سولی خوا ﷺ فه‌رمویه‌تی: {هَلِكِ الْمُنْطَعُونَ}. سئ جار
 له‌سه‌ر یه‌که‌ ئه‌م ده‌ربړینه‌ی دوباره‌ کرده‌وه‌. ئیمامی الخطابی په‌حمه‌تی خو‌ای ئی بی‌ت
 گوتی: (المنطع) بریتیه‌ له‌پۆچون و قول بونه‌وه‌ له‌شتیک دا که‌له‌بابه‌تیک‌ی خو ئی
 گۆر‌اودا(المتکلف) و پۆچون له‌زانستی(الکلام) و له‌شتیک‌دا که‌زۆر په‌یوه‌ندی پی‌وه‌ نه‌بی‌ت و
 گه‌ران به‌دو‌ای دا له‌سه‌ر رپی‌ازه‌کانی ئه‌هلی که‌لام و پۆچون له‌شتیک‌دا که‌به‌لایانه‌وه‌ گرنگ
 نیه‌ و پۆچون و خو هه‌لقورتاندن له‌شتیک‌دا که‌هه‌رگیز عه‌قلیان نایگاتی و په‌ی پی‌ نابه‌ن.

وه أبو السعادات ابن الأثیر گوتویه‌تی: (المنطعون) ئه‌و که‌سانه‌ن که‌له‌زانستی که‌لام‌دا
 زۆر پۆچون و زی‌ده‌ په‌ویه‌کی زۆریان کردوه‌و له‌سنوری خو‌یان تی‌ په‌پاندوه‌، به‌و په‌ری
 گه‌روی‌ان قسه‌ ده‌که‌ن یا له‌ئەهلی که‌لامن. ئه‌م زاراوه‌یه‌ له‌وشه‌ی (النطع) وه‌رگیراوه‌
 که‌بریتیه‌ له‌و په‌ری دا‌لانی مه‌لاشوی دهم، له‌دو‌ایی دا بو ئه‌و که‌سانه‌ به‌کار هی‌نراوه‌
 که‌زۆر له‌گفتار و قسه‌ کردندا یا له‌بواری کرده‌وه‌و گفتار‌دا پۆچون و گه‌لێک دريژ دا‌پرن
 له‌قسه‌و له‌کرده‌وه‌کانیان‌دا یا بو ئه‌و که‌سانه‌ به‌کار ده‌هی‌نریت که‌له‌زانسته‌کانی که‌لام‌دا
 به‌قول دا پۆچون و زی‌ده‌ په‌ویه‌کی زۆریان کردوه‌و له‌سنور تی‌ یان په‌پاندوه‌.

به و زانیاریانه‌ی که‌ئو دو پی‌شه‌وايه له‌پیش‌واکانی زمان باسیان کردوه هه‌ر که‌سیک تو‌زق‌الیک به‌رچاو رۆشنی و تیگه‌یشتنی هه‌بیټ بۆی پون ده‌بیټه و تی ده‌گات که چۆنیه‌تی ئه‌و سه‌لاوات و سه‌لام لی‌دانه له‌سه‌ر پی‌غه‌مبه‌رمان ﷺ له‌کۆی ئه‌و لی گۆران و پۆچون و زیده‌ په‌ویانه‌یه که‌له ئایینی پی‌رۆزی ئیسلامدا قه‌ده‌غه کراوه و هه‌رامه و به‌هیچ شی‌وه‌یه‌ک ئه‌م جوړه سه‌لاوات و سه‌لام لی‌دانه دروست نیه، به‌لکو له‌سه‌ر بابای موس‌لمانی ب‌ر‌واداری راسته‌قینه پی‌ویسته بگه‌ریت به‌دوای ئه‌و جوړه سه‌لاواتانه‌ی که‌له ئیسلامدا جیگ‌یر و چه‌سپاون و پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ خۆی چوار چی‌وه‌ی بۆ د‌ا‌ر‌ش‌ت‌و‌ی‌ن و چۆنیه‌ته‌که‌ی له‌وه‌وه بۆمان د‌ا‌ر‌پ‌ژ‌را‌وه و نابی به‌مو لی‌ی ل‌ا‌ب‌د‌ر‌ی‌ت و به‌پی‌چه‌وانه‌وه واته لادان له‌چوار چی‌وه‌ی ئه‌و چۆنیه‌ته ده‌چیته چوار چی‌وه‌ی ئه‌و پۆچون و زیده‌ په‌وی و لادان له‌دینی خوا و تی‌وه‌گلان له‌بی‌ده‌کانه‌وه.

له‌و چۆنیه‌تی لی‌دانی سه‌لاواتانه‌ی که‌له‌پی‌غه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتوه ئه‌وه‌یه که‌ه‌ردو خاوه‌نی فه‌رموده‌ راسته‌کان (الص‌ح‌ی‌ح‌ی‌ن) بوخاری و مسلم له‌(الص‌ح‌ی‌ح‌ی‌ن) دا‌ر‌پ‌و‌ایه‌ت‌ی‌ان کردوه و گو‌کردنه‌که‌ش (اللفظ) هی بوخاریه و له‌ک‌ع‌ی ک‌و‌ر‌ی ع‌ُج‌رَة و ه‌ﷺ ر‌ی‌و‌ایه‌ت کراوه که‌هاوه‌لان ﷺ گو‌ت‌ی‌ان: ئه‌ی په‌سولی خوا، فه‌رمانمان پی‌ی کراوه که‌سه‌لاوات له‌سه‌ر تو لی‌ ب‌د‌ه‌ی‌ن، باشه ئی‌مه چۆن سه‌لاوات له‌سه‌ر لی‌ ب‌د‌ه‌ی‌ن؟ فه‌رموی: { ق‌و‌ل‌و‌ا: ا‌ل‌ل‌ه‌مَّ ص‌لِّ ع‌ل‌ی م‌ح‌م‌د و ع‌ل‌ی آل م‌ح‌م‌د ک‌ما ص‌ل‌ی‌ت ع‌ل‌ی ا‌ب‌ر‌ا‌ه‌ی‌م و ع‌ل‌ی آل ا‌ب‌ر‌ا‌ه‌ی‌م اِنَّکَ ح‌م‌ی‌دٌ م‌ج‌ی‌دٌ، و ب‌ا‌ر‌کَ ع‌ل‌ی

محمد وعلی آل محمد کما بارتک علی آل ابراهیم إِنَّکَ حمیدٌ مجیدٌ {۱}. هه‌روه‌ها له‌هه‌ردو
فه‌رموده‌ راس‌ته‌کاندا(الص‌حیحین) هاتوه‌ که‌له‌ اُبی حمید الس‌اعدی رضی‌الله‌عنہ

پړوايه‌ت کراوه‌ که‌هاوه‌لآن گوتیان: ئه‌ی په‌سولی خوا، ئیمه‌ چۆن سلّوات له‌سه‌ر توّ لی
بده‌ین؟ فه‌رموی: {قولوا: اللهمَّ صلِّ علی محمد وعلی أزواجه وذریته کما صلّیت علی آل
إبراهیم، وبارک علی محمد وعلی أزواجه وذریته کما بارتک علی آل ابراهیم، إِنَّکَ حمیدٌ مجیدٌ} {۲}.
وله‌فه‌رموده‌ی راس‌تی مسلم داو له‌ اُبی مسعود الأنصاري رضی‌الله‌عنہ پړوايه‌ت کراوه‌ گوتی: بشیر
کوړی سعد گوتی: ئه‌ی په‌سولی خوا فه‌رمانمان پیّ کراوه‌ که‌سه‌لّوات له‌سه‌ر توّ لی
بده‌ین، باشه‌ چۆن سه‌لّوات له‌سه‌ر توّ لی بده‌ین؟ پیښه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بیّ ده‌نگ بو، دوايي
فه‌رموی: {قولوا: اللهمَّ صلِّ علی محمد وعلی آل محمد کما صلّیت علی آل ابراهیم، وبارک
علی محمد وعلی آل محمد کما بارتک علی آل ابراهیم فی العالمین، إِنَّکَ حمیدٌ مجیدٌ، والسلام کما
علمتم} {۳}.

{۱} واته: بلّین: ئه‌ی خواي په‌روه‌ردگار په‌حمه‌ت و به‌زه‌یی خوّت بړیژه به‌سه‌ر محمدو خاوو خیزانی محمد
هه‌روه‌کو چۆن پړاندت به‌سه‌ر ئیبراهیم و خاوو خیزانی ئیبراهیم. هه‌روه‌ها به‌ره‌که‌ت و پیرۆزی خوّت بړیژه
به‌سه‌ر محمدو خاوو خیزان و ثالی محمد هه‌روه‌کو چۆن پړاندت به‌سه‌ر ئیبراهیم و خاوو خیزان و ثالی ئیبراهیم
دا. وه‌ توّ سوپاس کړاویکی به‌رزو به‌پړیزی ئه‌ی په‌روه‌ردگارا.

{۲} هه‌مان واتای په‌راوړیزی پابردوی هه‌یه‌ ته‌نیا جیاوازيه‌که‌یان به‌سه‌ر خیزان و نه‌وه‌ و هه‌چه‌کانی پیښه‌مه‌بردا
یه‌. وه‌رگټې.

{۳} هه‌مان واتای پابردوی هه‌یه‌ ته‌نیا زاراوه‌ی له‌جیه‌انیا ندای پتره‌ له‌گه‌لّ ئه‌وه‌ی که‌پیښه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فه‌رموی
سه‌لام کړدنیش به‌و شیوه‌یه‌یه‌ که‌فترم کړد بون. وه‌رگټې.

ئەم وشانە و غەیری ئەمانەش کە لە پیڤغەمبەرەو ﷺ ھاتون و چەسپاوو جیگیر بویت ئەوێه کە پیویستە لەسەر موسلمانان بەکاری بهینن بۆ سەلاوات لێدان لەسەر پیڤغەمبەر ﷺ، چونکە ئەوێ کە بۆ ئیمە بە جیماوە و پیویستە بەو جورە سەلام و سەلاوات بۆ پیڤغەمبەر ﷺ بنێرین و لەخودی خۆیەو چەسپا بن و ئەو فیڕی خەلکی کردووە دەبی بەو شیوەیە کە شایستە و لایقە بە مافی ئەو بەکاری بهینن. ھەر وەکو چۆن خەلکی فیڕ کردووە کە چ وشە یە ک و چۆن زاراویە ک بە کار بهینن کە شایستە ی مافەکانی خوای پەرەردگار بی، بەلام وشە و دەرپرینە تازە گەریەکان و داھینراوەکان و پۆچوو زیدە پەویەکان و ئەو وشە و پستانە ی کە ھەل دەگرن درۆو ناراستیان تیدا دەخویندریتەو ھەک ئەو وشانە ی کە لە پرسیارە کە تدا باست کردون و ئاماژە ت پی داو، ((وہک ئەو سلاوات و ویردانە ی کە ئارەزو بازارن شوین ھەوا و ئارەزوہکانی خۆیان کە وتون و شوین سوننە تی پیڤغەمبەر ﷺ ناکەون و لەخۆیانەو شت دادەپێژن ھەک ئەو سلاواتانە ی کە کەس نازانیت لە کوێ یان ھیناوە و کی بۆی داپشتون وک (الف صلاة والسلام...) و گەلیکی تر کە لەناو خۆماندا باون - وەرگێڕ -)) نابێ بە کار بهیندرین و دروست نین، لەبەر ئەوێ لەخۆ بایی بون و خۆ گۆرین و زیدە پەوی و درۆو دە لەسە یان تیدا یە و بی ناوەرۆکن و بی بە لگە و بی بنەمان. ئەمە سەرباری ئەوێ کە پیچەوانە ی ئەو شیوە سلاوات و وشانە کە پیڤغەمبەر ی خوا ﷺ ھەلیبژاردون و بۆ موسلمانانی داپشتون بە ئوممەتە کە ی خۆی راگە یاندون و پینومایی و ئامۆژگاری کردون کە ئاوا سەلاواتی لەسەر ئی بدەن. دیارە شتیکی بە لگە نەویستە کە پیڤغەمبەر ﷺ زانا ترین و بە ئامۆژگاری ترین خەلگە و دور ترین کە سیکە لەخۆ گۆرین و پۆچون و زیدە پەوی، و باشترین و بەرز ترین سەلات و سەلامی خوای پەرەردگاری لەسەر بی. داوا کارین ئەوێ کە پونمان کردووە لەو بە لگە و نیشانانە ی لە پون کردنەو و شی

کړدنه‌وه‌ی راسته‌قینه‌ی یه‌کتا په‌رستی (التوحید) و ناوهرۆکی هاوبه‌شی و هاوهرۆکی په‌یدا کړدن (الشرك)، وه‌ئو جیاوازیه‌ی که‌له‌نیوان هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانی سهره‌تاو هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانی ئه‌م دواپایانه و سهرده‌میه‌کاندا له‌م به‌شه‌دا، وه‌ه‌روه‌ها له‌پرون کړدنه‌وه‌ی چۆنیه‌تی سه‌لاوات لیدانی شهرعیانه له‌سهر پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌س بیت و قه‌ناعه‌ت به‌خوازیارانی هه‌ق بیښیت و بیان هیښیتته‌ رایه، به‌لام ئه‌و که‌سه‌ی نایه‌وئیت راستیه‌کان بزانی‌ت و هه‌ق بناسیت و له‌پړیگه‌ی چه‌وت بگه‌رپټه‌وه ئه‌وه ئه‌و که‌سه به‌دوای هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی نه‌فسی خوی که‌وتوه و جل‌ه‌وی بۆ شوپ کړدوه. خوی به‌رزو بالا ده‌ست ده‌فه‌رموئیت: ﴿ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَعِزُّ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾ (١)

خوی پاک و بیگه‌رد له‌م ئایه‌ته پیرۆزه‌دا پونی کړدوته‌وه که‌خه‌لکی له‌دیدو بۆچونی ئه‌و به‌رنامه‌یه‌ی که‌خوی گه‌وره پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی خوی محمد ﷺ ناردوه له‌هیدایه‌ت و له‌دینی هه‌قدا دو به‌شن:

یه‌که‌م: ئه‌و گروپه‌ن که‌وه‌لامی خواو پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌دنه‌وه و بپروا ده‌هینن.

(١) أ - : سورة القصص: (٥٠).

ب - واته: ئه‌گه‌ر وه‌لامی بانگ کړدنه‌که‌ی تۆیان نه‌دایه‌وه و داوا کاریه‌کانی تۆیان نه‌هینایه دی و بپروایان نه‌هینا ، ئه‌وا چاک بزانه هه‌رگیز هه‌ق وهرناگرن و بپروا ناهینن و به‌دوای هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی خویان که‌وتون. توخوا کی له‌و که‌سه سهر لیښیواو تر هه‌یه که به‌دوای هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی خویان که‌وتون و پړیگه و پېچکه‌یه‌کیان گرتوه که هیچ هیدایه‌ت و پازی بونیکی خوی له‌گل دا نیه و پړیگه‌ی سهر لیښیواویان گرتوته به‌ر، دیاره شتیکه به‌لگه نه‌ویسته که‌خوی گه‌وره هیدایه‌ت و یارمه‌تی مله‌وپان و هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران و سته‌مکاران نادات. وهرگپړ. به‌سود وهرگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ١٠٠٤.

دوهم: ئه‌و که سانه‌ن یا ئه‌و گروپه‌ن که دواى هه‌واو ئاره‌زوه‌کانى خۆيان ده‌که‌ون. يان شوین که‌وته‌ی هه‌واو ئاره‌زوه‌کانى نه‌فسى خۆيان.

هه‌روه‌ها خواى گه‌وره‌ بۆشى پون کردوینه‌وه‌ که‌له‌و که‌سانه‌ سه‌رلێشێواو ترنن که‌شوین که‌وته‌ی هه‌واو ئاره‌زوه‌کانى نه‌فسى خۆيان که‌وتون و پێگه‌ی هیدایه‌تى خوايى ناگرن.

داوامان له‌خواى به‌رزو به‌تواناو شکۆمه‌ند وایه‌ که‌له‌شوین که‌وته‌ی هه‌واو ئاره‌زوه‌کان بمان پارێزیت و سه‌لامه‌تمان بکات، هه‌روه‌ها داوا له‌خواى پاک و بێگه‌رد ده‌که‌ین که‌ئیمه‌ و ئیوه‌شو باقى برایانمان والی بکات که‌له‌وه‌لام ده‌ره‌وه‌کانى خواو پیغه‌مبه‌رى ﷺ خوا بین، وه‌له‌و که‌سانه‌مان بگێریت که‌شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا به‌گه‌وره‌و وپیرۆز ده‌زانن و به‌په‌یره‌وو پرۆگرامی خۆيانى ده‌زانن و شوین که‌وته‌ی به‌رنامه‌که‌ی ئه‌ون، هه‌روه‌ها وریاو ئاگادارو پینومايیمان بکات له‌ئاست هه‌مو شتێک که‌پێچه‌وانه‌ی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوايه‌و له‌بیده‌وه‌ هه‌واو ئاره‌زوه‌کان بمان پارێزیت و به‌رچاو پۆشنیمان پى ببه‌خشیت. ئه‌و خودایه‌ی که‌ده‌ست فراواو به‌خشنده‌و به‌به‌زه‌یه‌یه‌ . سه‌لات و سه‌لامی خوا برزیت به‌سه‌ر گیانی به‌نده‌و نێردراو پیغه‌مبه‌رى خوا محمد ﷺ و بۆ سه‌رمال و خیزان و وه‌چه‌کانی و بۆ سه‌رسه‌حابه‌و شوین که‌وتوانی به‌چاکه‌ تا پۆزى قیامه‌ت.

ناگادار کردنه وه له تازه داهینراوه‌کان (البدع).

نامه‌ی یه‌که‌م

له‌حوکمی ئاهه‌نگ گێړان به‌یادی له‌دایک بونی پیغه‌مبه‌ر ﷺ و هاو شیوه‌کانی

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهداه، أما بعد:

له‌که‌سانیکى زۆره‌وه پرسىاریکی زۆرمان ده‌بارهى ئاهه‌نگ گێړان به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونی پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ و ئه‌و وشه‌و دوعاو ویردانه‌و هه‌ستانه‌ سهر پى له‌م کاته‌دا ئاراسته‌ ده‌کریت و چه‌ندان جار دوباره‌و چه‌ند باره‌ ده‌بنه‌وه، هه‌روه‌ها ده‌رباره‌ی سه‌لاوات و سه‌لام کردن له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ، ئه‌مه‌و چه‌ندان شتى تری که‌له‌م بۆنه‌ی له‌دایک بون ئه‌نجام ده‌درین.

له‌وه‌لامدا ده‌گوتریت: ئاهه‌نگ گێړان به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونی پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ و له‌هیچ له‌دایک بونیکی تردا دروست نیه‌و نابى بکریت، چونکه‌ ئه‌م کرده‌وه‌یه له‌داهینراوه‌ تازه‌گه‌ریه‌کانه له‌ئایینی ئیسلامدا، وه‌پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ی کردوه، و نه‌جى نشینه‌کانیشی کردویانه‌و نه‌سه‌حابه‌و هاوه‌له‌ به‌پێژه‌کانیشی ﷺ کردویانه‌و نه‌شوین که‌وتوه‌کانیشیان له‌چه‌رخه‌ زیڕینه‌کان ئه‌م ئاهه‌نگه‌یان گێړاوه‌. که‌ئه‌وانه‌ زانا ترین که‌سانیک بون به‌سوننه‌تى پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ، وه‌له‌ پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ چه‌سپاوه‌ که‌فه‌رمویه‌تى: { من احدث في امرنا هذا ماليس منه فهو ردي }، واته‌به‌سه‌ر چاوی خوی داده‌ریته‌وه‌ولئى وه‌رناگیریت. وه‌له‌ فه‌رموده‌یه‌کی تردا هاتوه‌: { عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي، تمسكوا بها، وعضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور، فإن كل محدثة

بدعة، وکل بدعة ضلالة} (۱). له‌م دو فەرموده‌یه‌دا ئاگاداریه‌کی توندو تیژیان تیدایه
 دهرباره‌ی تازه‌گه‌ریتی و شتی تازه دروست کردن له‌دینداو کار کردن پی‌یان (أحداث
 البدع) و ئه‌وه‌ته‌خوا‌ی گه‌وره ده‌فهرموئ: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ
 فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (۲). هه‌روه‌ها خوا‌ی گه‌وره و به‌رزو بی‌هاوتا له‌ئایه‌تیکی
 تردا ده‌فهرموئ: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
 وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ (۳). هه‌روه‌ها ده‌فهرموئ: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ

(۱) واته: هه‌ر که‌سیک شتی تازه و تازه‌گه‌ریتی له‌دین دروست بکات و فرمانی ئیمه‌ی له‌سه‌ر نه‌بی‌ت واته
 به‌لگه و ده‌قی شه‌رعی له‌سه‌ر نه‌بی‌ت ئه‌و لا‌ی وهرناگیریت و به‌سه‌ر چاوی خۆی داده‌دری‌ته‌وه، هه‌روه‌ها
 له‌فهرموده‌ی دوه‌مدا فهرمویه‌تی: ده‌ست به‌سوننه‌تی من و سوننه‌تی جی نشینه فامیده هیدایه‌ت دهره‌کان
 بگرن و توند بیگرن و به‌ری مه‌دن ئه‌گه‌ر به‌کاکيله‌کانیشتان گرتی‌تان، ژور وریاو ئاگاداری تازه‌گه‌ری و تازه
 داه‌نیان بن له‌دینی خوادا، چونکه هه‌مو داه‌نراویکی تازه و تازه‌گه‌ریتی سه‌ر لی‌شی‌واوی و مال و ویرانیه‌و
 خاوه‌نه‌که‌ی ده‌باته ناو ئاگری دۆزه‌خ. وهرگیر.

(۲) أ - سورة النور: (۶۳).

ب - واته: ئه‌وانه‌ی بی‌فه‌رمانی و سه‌رپیچی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ده‌که‌ن و به‌قسه‌ی ناکه‌ن با‌ئاگادارو بی‌دار بینه‌وه‌و
 واز له‌و کرده‌وه خراپه به‌ین و به‌گو‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ بکه‌ن، له‌وه ناترسن که‌خوا‌ی گه‌وره هه‌ر له‌دنیا‌دا
 توشی به‌لا و ناخوشیان بکات وه‌ک ئه‌وه‌ی توشی برسیه‌تی و گرانی و قات و قری‌تان بکات یا توشی بومه‌له‌رزه‌و
 پۆچون و گه‌رده‌لول و گرکان‌تان بکات. و سزای یان بدات، یاخود له‌پۆژی دوا‌یی دا توشی سزایه‌کی سه‌خت و
 به‌سفت و سو‌ی یان بکات؟ وهرگیر. به‌سود وهر گرتن له‌ته‌فسیری گو‌لشن ب ۲ ل ۴ ۹۰، هه‌روه‌ها له (المکتبه
 الشاملة / التفاسیر / تفسیری الطبري والمنتخب. في قرص السيدي).

(۳) أ - سورة الأحزاب: (۲۱).

ب - واته: به‌پارستی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ با‌شترین پی‌شه‌نگیکه له‌هه‌مو بواره‌کانی ژیا‌نی دنیا و قیامه‌تدا بۆیه ئی‌وه
 پی‌ویسته له‌سه‌رتان شو‌نیکه‌وته‌ی ئه‌و و بن و له‌هه‌مو بواره‌کانی ژیا‌ن‌نانداو به‌فرمان و به‌قسه‌کانی ئه‌و بکه‌ن و
 هه‌رگیز سه‌رپیچی نه‌که‌ن، چونکه فهرمانبه‌رداری ئه‌و له‌فهرمانبه‌رداری خوا‌یه و پی‌شه‌نگی باش بۆ ئه‌وه‌که‌سه‌یه

اتَّبِعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١﴾ . هـ روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ ﴿٢﴾. ئایه‌تی پی‌روزی قورئان له‌م بواره‌و له‌م

واته شوین که‌وتن و گوی‌ پای‌لی کردن بۆ ئه‌و که‌سه‌یه که‌هه‌میشه که‌ره‌می خوی بویت و مه‌به‌ستی په‌زامه‌ندی خواجه و گیشتن به‌نازو نیعمه‌ته‌کانی به‌ه‌شتی نه‌بر‌اویه. به‌زوری یادی خوا ده‌کات و هه‌میشه زمانی به‌ویره‌دکانی خوا ته‌پ بیت بۆ نزیك بونه‌وه له‌خوای گه‌وره. وەرگێڕ به‌سود وەرگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۲ ل ۱۰۸۱.

(۱) أ - سورة التوبة: (۱۰۰).

ب - واته: ئه‌و موسلمانان‌ه‌ی هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ بر‌وايان هینا و پی‌ش‌بر‌کی یان ده‌کرد له‌ بر‌وا هینان و چونه‌ ناو بازنه‌ی ئیسلام‌ه‌وه و بۆ‌خزمه‌ت کردنی دینه‌که‌یاندا له‌پی‌شه‌وه بون و شوین پی‌غه‌م‌به‌ر که‌وتن و کۆچیان له‌گه‌ڵ کرد بۆ شاری مه‌دینه و ئه‌و موسلمانان‌ه‌شی که‌له‌مه‌دینه موسلمان بون، بون به‌پشتیوانانی موسلمانانی کۆچ که‌رو بون به‌هۆی بلاو کردنه‌وه‌ی ئایینی ئیسلام و بنج و بناوان داکوتانی ئه‌م دینه‌ی خوا، هه‌روه‌ها ئه‌و موسلمانان‌ه‌شی له‌دوا ئه‌وان هاتن و شوینی ئه‌وان که‌وتن له‌چاکه‌ کردن و به‌ندایه‌تی کردن بۆ خوی گه‌وره و گه‌شه‌ پێدانی دین و سه‌رکه‌وتنی موسلمانان، دیاره‌ خوی گه‌وره له‌ئوان پازویه و ئه‌وانیش له‌نازو نیعمه‌ته‌کانی خوا پازین. خوی گه‌وره له‌به‌ه‌شتدا باخ و باخات و به‌ه‌شتانیکی بۆ ئاماده‌ کردون له‌پ‌وبارو جۆباریکی زۆر خوشیان به‌ژێردا ده‌روات و هه‌تا هه‌تایه‌ش تی‌ی دا ده‌مینه‌وه‌وه هه‌میشه‌ زیندون، بیگومان ئه‌مه‌ش گه‌وره‌ترین سه‌رکه‌وتن و سه‌ر به‌رزی و سه‌رفرازیه و به‌خته‌وه‌ری و شادمانیه‌کی بۆ وینه‌یه. وەرگێڕ به‌سود وەرگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱ ل ۹۷.

(۲) أ - سورة المائدة: (۳).

ب - واته: ئه‌م‌پۆ دینه‌که‌م بۆ ته‌واو کردن واته‌ نارینه‌ خواره‌وه‌ی قورئان کۆتایی هات و ئایینی ئیسلام بۆ ته‌واو کردن و هه‌مو ئه‌حکام و ده‌ستوره‌کانی ئه‌م شه‌ریعه‌ته‌م بۆ پون کردنه‌وه و بۆم ئاشکرا کردن ئیوه‌ش کاری پێ‌بکه‌ن و بیکه‌نه ده‌ستورو یاساو پی‌سای ژیا‌نتان . ئه‌وا نازو نیعمه‌تی خۆم به‌سه‌ر دارپشتن که‌بریتی بو له‌ئایینی پی‌روزی ئیسلام و پی‌گه‌ی هیدایه‌ت و پۆشنی ئیسلام. وه‌ئوه‌ من پ‌اوی بوم که‌ئایینی پی‌روزی ئیسلام دینی ئیوه‌ بیت که‌کۆتا ئایینه‌و بۆ هه‌مو کات و زه‌مینه‌یک ده‌بیت. وەرگێڕ.

واتایه‌دا گه‌لېک زۆرن. و داهینانی ئه‌م ئاهه‌نگو یاد کردنه‌وه‌ی له‌دایک بونانه ئه‌وه‌ی ئی ده‌پړینگیته‌وه واته ئه‌وه ده‌به‌خشیت که‌په‌نا به‌خوا خوای پاک و بی‌گه‌رد دینه‌که‌ی خوی بو ئه‌م ئومه‌تی ئیسلامه ته‌واو نه‌کردوه، و پی‌غه‌مبه‌ریش ﷺ ته‌وه‌ی که‌پیوسته رای نه‌گه‌یاندوه تاکاری پی بکړیت، هه‌تاکو ئه‌مانه‌ی دوايی و سه‌رده‌میه‌کان هاتون و شتی تازه‌یان خستوته سهر شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خواو به‌شتانیک که‌خوای گه‌وره پی‌ی پازی نیه و ویست و ئاره‌زوو مؤلته‌ی له‌سهر نیه و ئه‌وان دینه‌که‌یان ته‌واو کردوه. به‌گوته‌ی خو‌یان گوايه به‌و کاره داهینراوانه‌یان وه‌ک یادی له‌دایک بونی پی‌غه‌مبه‌رو ئاهه‌نگ بو گي‌پړانی له‌خوایان نزیک ده‌کاته‌وه و به‌م کاره بیدعيانه‌یان ده‌یانه‌وی خو له‌خوای په‌روه‌دگار نزیک بکه‌نه‌وه ئه‌مه‌ش گومانی تیدا نیه مه‌ترسیه‌کی زۆری تیدایه، چونکه په‌خنه له‌خوای پاک و بی‌گه‌ردو پی‌غه‌مبه‌ری خواش ﷺ ده‌گرن به‌وه‌ی که‌دینه‌که‌یان ته‌واو نه‌کردوه، نه‌خیر ئه‌وانه دروژنن و بوختان که‌رن خوای گه‌وره ئایینی خوی بو به‌نده‌کانی ته‌واو کردوه و نازو نیعمه‌تی ئیسلامی به‌سه‌ردا پرشتون به‌ته‌واوی و به‌بی که‌م و کوری.

پی‌غه‌مبه‌ریش ﷺ به‌رنامه پرون و ته‌واوه‌که‌ی به‌بی که‌م و کوری و به‌ته‌واوه‌تی راگه‌یاندوه، هیچ ری‌گایه‌کی نه‌هیشتوته‌وه که‌پی‌ی بگه‌يته به‌هه‌شت رای نه‌گه‌یاند بی‌ت، ورپی‌گایه‌کیش دورت بخاته‌وه له‌ئاگری دۆزه‌خ ئی ئاگادار نه‌کردبیته‌وه به‌لکو هه‌موی به‌ته‌واوی پرون کردوته‌وه بو ئومه‌ته‌که‌ی. هه‌روه‌کو له‌فرموده‌ی راستدا هاتوه و سه‌لمینراوه له‌عبدالله کوری عمره رضی‌الله‌عنہ گوتویه‌تی: که‌پی‌غه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمویه‌تی: {مابعث الله من نبی الا کان حقاً علیه أن يدل امته على خير مايعلمه لهم، وينذرهم شر مايعلمه لهم} (١).

(١) أ - رواه مسلم في صحيحه .

لای هه‌مو که سټیکش پون و ئاشکرایه که پیغه‌مبه‌ری ئیمه باشترین و به‌پرزترینی پیغه‌مبه‌رانه و کۆتا پیغه‌مبه‌رانیسه و ته‌واو ترین به‌رنامه و راگه‌یاندن و ئامۆزگاریشی هه‌بوه، جائه‌گه‌ر ئاهه‌نگ گټپران به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونی ئه‌و پیغه‌مبه‌ره ﷺ به‌شیک بایه له‌دین و دروست بایه که خوای گه‌وره پئی ی پازی بوه که دینی ئیمه بیټ ئه‌وا هیچ گومانی تیدا نیه که به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ راده‌گه‌یاندو ئه‌ویش بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی پون ده‌کرده‌وه و پئی ی ده‌گوتن بیکه‌ن، یان به‌کرده‌وه له‌ژیانی خۆی دا ئه‌نجامی ده‌دا، یاهاوه‌له‌کانی ﷺ له‌دوای خۆی ده‌یان کرد، جاکه له‌هیچ کامیکیان هه‌ نه‌کراوه و ئه‌نجام نه‌دراوه‌چۆن ده‌کرئ ئیمه بیکه‌ن، که‌واته به‌وه ده‌زانرئ که ئه‌م ئاهه‌نگ گټپرانه و یاد کردنه‌وه‌ی له‌دایک بونه هیچی له‌ئیسلاام دا نیه و به‌شیک نیه له‌دینه‌که‌مان، به‌لکو یه‌کیکه له‌داهینراوه تازه‌گه‌ریه‌کان (البدع) که پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئوممه‌ته‌که‌ی خۆی لی ئاگادار کردۆته‌وه هه‌روه‌کو له‌م دو فهرموده‌یه‌ی پابردودا ئاماژه‌ی پئی کرا. هه‌روه‌ها له‌چه‌ندان فهرموده‌ی ترداو به‌هه‌مان واتا هاتوه، وه‌کو فهرموده‌ی ﷺ له‌خوتبه‌ی هه‌ینی دا هاتوه ده‌فه‌رموئ: {أما بعد: فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي هدي محمد ﷺ، وشر الأمور محدثاتها وكل بدعة ضلالة} (١).

ب - واته: خوای گه‌وره هیچ پیغه‌مبه‌ریکی نه‌ناردوه که هه‌رچی پینگه‌ی خیرۆ به‌ره‌که‌ت و سه‌ره‌رزى و سه‌ر فرازیه بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی پونی نه‌کرد بیته‌وه و هه‌ر پینگه‌یه‌کیش که خراپه و شه‌پو ناخۆشی بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی تیدا بیټ لی ئاگادار نه‌کرد بته‌وه و ئامۆزگاری نه‌کردن بۆ دور که‌وتنه‌وه له‌و پینگه خراپ و ئاشوب هینه‌ره. وه‌رگټ.

(١) أ - رواه مسلم في صحيحه.

ثایه‌ت و فه‌رموده له‌م به‌ش و له‌م باب‌ه‌ت‌ه‌دا زۆرن، کۆمه‌لێک له‌زانایان به‌پاشکاو و به‌ئاشکرا نا‌په‌زامه‌ندی خۆیان له‌ئاهه‌نگ گێڤان به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونه‌وه‌ راگه‌یان‌دوه‌ و ئاگاداری و وریایشیان داوه‌ که‌ دروست نیه‌ و نابێ ئاهه‌نگ به‌م بۆنه‌یه‌وه‌ بگێڤدری‌ت و نابێ به‌به‌شیک له‌دین دابنریت. به‌کار کردن به‌و به‌لگانه‌ی که‌ خراونه‌ ږو له‌م باره‌یه‌وه‌، به‌لام هه‌ندی له‌زانا پاشینه‌کان (دوایینه‌کان - خلف) پیچه‌وانه‌ی ئه‌م رایه‌ بون و ږیگه‌یان پیداه‌ ئه‌گه‌ر هه‌یج کاریکی خراپ و نا‌په‌سه‌ندی تیدا نه‌کریت، وه‌کو زیده‌ په‌وی له‌باس و وه‌سف کردن و پیا‌هه‌لدانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ، وه‌تیکه‌ لاوی ژن و پیاو، به‌کار هینانی ئامیره‌کانی ږابواردن (وه‌ک ته‌پل و ده‌فو جوړه‌کانی موسیقاو بلویرو... تد. وه‌رگێڤ) و غه‌یری ئه‌مانه‌ش که‌ له‌شه‌ریعه‌تی خوا‌دا دروست نین و نا‌په‌سه‌ندن. ئه‌وان ده‌لین ئه‌مانه‌ له‌داهینراوه‌ چاکه‌کان (البدع الحسنه) .. به‌لام به‌ماو بنچینه‌ی شه‌رع ئه‌م جوړه‌ مل ملانی و جیاوازیانه‌ی خه‌لکی ده‌گێڤته‌وه‌ بو قورئان (کتیبی خوا) و بو سوننه‌تی پیغه‌مبه‌رکه‌ی خوا محمد ﷺ هه‌روه‌کو خوی به‌رزو بی‌هاوتا ده‌فه‌رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا

ب - واته: باشت‌ترین قسه‌ و گفتار، یا باشت‌ترین به‌رنامه‌ کتیبکه‌ی خواجه که‌مه‌به‌ستی له‌قورئانی پیرۆزه، باشت‌ترین به‌هیزترین هیدایه‌ت و ږینومای هیدایه‌ت و ږینومای محمد ﷺ، و خراپ‌ترین و سه‌ر لی‌شیواو ترین کاریکیش شته‌ داهینراوه‌کان، وه‌ هه‌مو داهینان و بیده‌یه‌کیش سه‌ر لی‌شیواویه‌ وه‌رگێڤ.
(۱) أ - سورة النساء: (۵۹).

ب - له‌بابه‌ته‌کانی پێشودا و تاکه‌یمان نویسه‌وه‌. وه‌رگێڤ.

اَحْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ﴿١﴾. ده‌ی ئیمه‌ش ئه‌و کیشه‌و ئاریشه‌یه‌مان که بریتیه له‌ئاهه‌نگ گێرپان به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونه‌کان بۆ کتێبه‌که‌ی خوای پاک و بیگه‌ردگێرپایه‌وه‌و سه‌یرمان کرد، بینیمان که فرمانمان پێ ده‌کات به‌شوین که وتنی نێردراوه‌که‌ی خۆی محمد ﷺ و له‌ویدا چۆن هاتوه‌ ئاواى ئه‌نجام بده‌ین. خوای گه‌وره له‌قورئانه پێرژه‌که‌ی خۆی داوریایی و ئاگاداریمان پێده‌دات وه‌ک تیشکی سور (الضوء الأحمر) له‌و شتانه‌ی که پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی لێ قه‌ده‌غه کردوین و تیشکی سوری له‌سه‌ر داناون. وه‌هه‌ولمان پێ ده‌دات که خوای پاک و بیگه‌رد ئایینه‌که‌ی بۆ ئه‌م ئوممه‌تی ئیسلامه ته‌واو کردوه‌و به‌بێ که‌م و کوپی بۆی ناردونه‌ته‌ خوار، ده‌ی ئه‌و ئاهه‌نگ گێرپانه به‌م بۆنه‌یه‌وه له‌و دین و به‌رنامه‌یه‌دا نیه که پێغه‌مبه‌ری خوا هیناویه‌تی و به‌موسلمانانی پاگه‌یانده‌وه له‌و دینه پاک و بیگه‌رد و ته‌واوه‌دا نیه که خوای گه‌وره بۆ ئیمه‌ی پون کردۆته‌وه‌و فرمانی ئه‌نجام دانی پێ کردوین و فرمانی پێ کردوین که تیایدا شوین سوننه‌تی پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ بکه‌وین. وه‌هه‌روه‌ها دیسان ئه‌م ئاریشه‌یه‌مان ئاراسته‌و گێرپایه‌وه بۆ سوننه‌تی پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ له‌هیچ شوین و له‌هیچ کون و قوربنیکی ئه‌م سوننه‌ته پیرۆزو راسته‌دا هیچ گۆته‌یه‌ک و وشه‌یه‌که‌مان نه‌دیت و نه‌مان بینی که پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ شتیکی له‌م جوړه‌ی کرد بێت و ئه‌نجامی دا بێت، نه‌فرمانیشی پێ کردوه‌و نه‌له‌کاتی خو‌شی داو نه‌له‌دواى خو‌شی ئه‌نجام بدری‌ت، ونه‌هاوه‌له به‌پێژه‌کانیشی ﷺ کردویانه، ده‌ی به‌مه زانیمان و بۆمان ده‌رکه‌وت که ئه‌مه و اتا ئاهه‌نگ گێرپان به‌بۆنه‌ی له‌دایک بونه‌وه به‌هیچ

(١) أ - سورة الشورى: (١٠).

ب - له‌بابه‌ته‌کانی پابردودا و اتاکه‌یمان نویسه‌وه. وه‌رگێر.

جوړيک له م دين و به‌رنامه‌ی ئيسلامه‌دا نيه، به‌لکو دروست کړاويکه و يه‌کيکه له‌شته داهيتراره‌کان(البدع المحدثه) ، خو چواندنيکه به‌ئ‌ه‌لی کتاب له‌جوله‌که و له‌ديانه‌کان(النصاري) که له‌جه‌ژنه‌کانيان دا ئه‌نجامی دده‌ن. به‌مه بؤ ه‌ر که‌سيک که تو زقاليک به‌رچاو پوښنی و ژيري و ئاره‌زوی ناسيني ه‌ق و گه‌يشتن به‌راستيه‌کانی ه‌بيت پون ده‌بيته‌وه که‌ئاهه‌نگ گيړان به‌بونه‌ی له‌دايک بونه‌وه هيچ پشکيکی له‌م ئايين و به‌رنامه‌ راست و په‌وانه‌ی ئيسلامدا نيه، به‌لکو پشکيکه له‌کاره تازه گه‌ريه‌کان و داهيتراره‌کان(البدع المحدثه) ، که‌خواي پاک و بيگه‌ردو پيغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ فرمانيان پي‌ کردوين که لي يان دور بکه‌وينه‌وه و وازيان لي بهيئين و ه‌ره‌شه‌ی به‌کار هينان و ئه‌نجامدانيشيان لي کردوين.

هيچ پيويست ناکات مروفي ژيرو ئاقل و تيگه‌يشته به‌وه هل بخله‌تي که‌زورينه‌ی خه‌لکی له‌ه‌مو ولا‌تاندا ئه‌م کاره ئه‌نجام دده‌ن و ئاهه‌نگ به‌بونه‌ی له‌دايک بونه‌وه ده‌گيړن، چونکه ه‌ق و راستيه‌کان به‌وه ناناسري‌ن و ناسه‌لمينري‌ن که‌زورينه‌ی خه‌لکی ئه‌نجامی دده‌ن و په‌يره‌وی ده‌کن، به‌لکو به‌به‌لگه شه‌رعيه‌کان ده‌سه‌لمينري‌ن و ده‌ناسري‌نه‌وه، ه‌روه‌کو خواي گه‌وره له‌باره‌ی جوله‌که و ديانه‌کان(النصاري) ده‌فه‌رموي: ﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾^(۱). ه‌روه‌ما خواي به‌رزو بي‌ هاوتا ده‌فه‌رموي: ﴿وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ خَلُّوا مِنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾^(۱).

(۱) أ - سورة البقرة: (۱۱۱).

ب - واته: جوله‌که و ديانه‌کان ده‌يان گوت که‌س ناچيته به‌ه‌شت ته‌نيا ئه‌وانه نه‌بن که‌جوله‌که بن يان ديان. خواي گه‌وره به‌درويان ده‌خاته‌وه و ده‌فه‌رموي نه‌خير ئه‌وه ته‌نيا خه‌يال پلاوی خويانه و به‌س، بيرو بؤچونی

هه‌روه‌ها ژۆرینه‌ی ئه‌م ئاهه‌نگانه‌ی له‌دايك بون - له‌گه‌ل ئه‌وه‌شی دا كه‌بیده‌ن - دیسانه‌وه له‌وه به‌ده‌رنیه كه‌په‌یه‌تی له‌كاری خراپ و ناپه‌سه‌ند(منكرات) ، وه‌ك تیكه‌ل بونی ژنان و پیاوان ، وه‌كار هینانی گۆرانی و ئامیره‌كانی ئاواز و مؤسیقا ، و خواردن و خواردنه‌وه‌ی مژاده سه‌رخۆش كه‌رو بـی هۆش كه‌ره‌كان ، و غه‌یری ئه‌وانیش له‌كاره خراپ و قیژه‌ونه‌كان ، كاری ژۆر له‌مه‌ش خراپ تروگه‌وره تر تیاياندا پوی داوه ، وه‌ك هاوبه‌ش په‌یدا كردنی گه‌وره(الشرك الأكبر) ، ئه‌ویش به‌زیده‌پۆیی و له‌سنور ده‌رچون له‌مافی پیاوه‌ل‌دان و وه‌سف كردنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ و غه‌یری ئه‌ویش له‌پیاو چاكان ، و دوعاو له‌به‌ر پارانه‌وه‌و هانا بردن بۆ پیغه‌مبه‌ر و پیاو چاكان و داوای مه‌ده‌د كردن لـی یان بپوا بون به‌وه‌ی كه‌ئه‌وانه غه‌یب ده‌زانن ، وگه‌لیکی تر له‌م كاره شیرکی و هاوبه‌ش په‌یدا كردنانه . كه‌ژۆريك له‌خه‌لكی تـی ی كه‌وتون و ئه‌نجامی ده‌دن له‌كاتی ئاهه‌نگ گـی‌پان به‌بۆنه‌ی له‌دايك بونی پیغه‌مبه‌ر ﷺ و غه‌یری ئه‌ویش كه‌به‌دۆستانی خوا(الأولياء الله) ناویان ده‌به‌ن . له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ و له‌فه‌رموده‌ی پاسته‌وه هاتوه كه‌فه‌رمویه‌تی: {أَيُّكُمْ وَالْغُلُو فِي الدِّينِ فَأَيُّكُمْ هَلَكَ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الْغُلُو فِي الدِّينِ} (١) . هه‌روه‌ها

بـی ناوه‌روك و بـی بنه‌ما و قرچۆکی خۆیان ، ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ پـی یان بـلی: ده‌ی كه‌وايه ئه‌گه‌ر پاست ده‌كه‌ن بیسه‌لمینن و به‌لگه و نیشانه‌ی خۆتان به‌ینه‌وه گه‌ر درۆ ناكه‌ن . وه‌رگـی‌ر .

(١) - سورة الأنعام: (١١٦) .

ب - واته: ئه‌گه‌ر تۆ به‌قسه و گوێ پاهه‌لی ژۆرینه‌ی خه‌لكی سه‌ر زه‌وی بكه‌یت كه‌ئه‌وان خۆیان سه‌ر لی‌شپواون و پـیگه‌ی پاستی خویابان نه‌گرتوه و به‌دوای شه‌یتان كه‌وتون ، ئه‌وا تۆیش سه‌ر لی‌شپوا ده‌كه‌ن و به‌ره‌و هه‌لدیرو تـی شكانت ده‌به‌ن و له‌پـیگه‌ی خوای گه‌وره‌ت لاده‌دن ، چونكه ئه‌وانه ئه‌و پـیگه‌و به‌رنامه‌ی گرتویه‌ هه‌له‌یه و بـی ناوه‌رۆك و پپو پوچن . وه‌رگـی‌ر . به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ١ سوره‌تی (الأنعام: ١١٦) .

(٢) واته: ژۆر وریابن له‌دین دا زیده‌پۆیی ژۆر نه‌كه‌ن ، چونكه تـی ی دا توشی لادان و سه‌ر لی‌شپواویی ده‌بن و پـیتان لـی تـیك ده‌چیت ، ئه‌وه‌ته ئه‌و گه‌ل و قه‌ومانه‌ی له‌پیش ئیوه‌دا له‌سه‌ر ئه‌م زه‌ویه ژیاون به‌هۆی ژۆر پۆچون و زیده‌ په‌ویان له‌دین دا به‌هیل‌ك و له‌ناو چون . وه‌رگـی‌ر .

ﷺ له فەرموده یه کی تردا فەرمویه تی: { لاتطروني كما أطرت النصارى ابن مريم، إنما أنا عبدٌ، فقولوا: عبدالله ورسوله } (١).

ئەو هی جینگە داخو کە سەر و سەر سوپهێنان و نامۆیه، ئەو هیە کە زۆریک لە خەلکی زۆر بە سۆزو حەماسەت و چالاکانە هەول دەدەن لەم جۆر ئاھەنگە داھینراوانە (المیتدعة) دا ئامادە بن و پاروی چەور چەوری ئی بادەدەن و قسە ی قەلە و قەلەوی تێدا دەکەن، وێرای ئەمانەش هەمو ی بەرگری ئی دەکەن و پاساوانیشی بۆ دەھیننەو، لەھەمان کاتدا زۆریک لە و ئەرک و واجباتانە ییش دوا دەکەون کە خوای گەورە لە سەری فەرزو واجب کردون وەکو ئامادە بون لە نوێژی هەینی و نوێژە بەکۆمەلەکان (الجمعة والجماعات)، بێ ئەو هی تێرا بمینن و سەر بەرز بکەنەو و ببینن ئاخر ئەو چ کاریکی زۆر ناپەسەندی کردو (منکراً عظيماً)، دیارە هیچ گومانی تێدا نیە کە ئەمە لە بێ هیزی ئیمان و کەم نابەرچاو پۆشنی یەو هیە تی، ولەکەلەکە بونیکی زۆری گوناح و تاوان و پیسو پۆخلی گوناح و سەرپیچی یەکانە کە لە سەر دلێاندا کەلە بون. داوا لە خوای گەورە دەکەین کە ئیمەش و باقی موسلمانانی جیهان بپارێزێت و تەندروست و سەلامەتمان بکات. وە لە هەرە کارە خراپ و سەرپیچی و بیدعیەکان ئەو هیە کە هەندی کەس و گومان دەبات کە پیغەمبەر ﷺ لەو ئاھەنگی لە دایک بونانە دا ئامادە دەبێت، بۆیە گورج لە بەری هەل دەستن بۆبە خێر هاتن و بە پیشوازی چونیەو. ئەمەش لە خراپترین و گەورە ترین کارە پوچەل و بێ ناوەرۆک و خراپەکان و توند ترین و بۆگەن ترین نەفامیەتە. دلنیا بن پیغەمبەر ﷺ هەتا پوژی

(١) أ - خرجه البخاري في صحيحه، من حديث عمر ﷺ.

ب - واتە: ئەو هەندەم بەرز مەکەنەو و زێدە پەوی لە مافەکانی مندا مەکەن، هەر وەکو چۆن دیانەکان زێدە پەویان لە کورپی مریم دا کردو لە سنوری خۆیان بردە دەر، بەلکو من بەندە یەکی خوای گەورەم و پیم بلین: بەندە ی خواو نێردراوی خوا. وەرگێت.

قیامت له‌گۆږ نایه‌ته د‌رو په‌یوه‌ندیش به‌که‌سه‌وه ناکات، و له‌کۆږو کۆبونه‌وه‌کانی که‌سیش دا
 ئاماده نابیت، به‌لکو له‌گۆږه‌که‌ی خۆی دا ده‌میښته‌وه هه‌تاکو پۆژی قیامت و پوچه‌که‌شی له‌(أعلى
 العلیین) دایه له‌لای په‌روه‌ردگاری خۆی له‌(دار الکرامه)، هه‌روه‌کو خ‌وای گه‌وره له‌سوره‌تی (المؤمنین) دا
 ده‌فه‌رمویت: ﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١﴾.

وه‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: {أنا أول من ينشق عنه القبر يوم القيامة، وأنا أول شافع وأول
 مشفع} (١). باشت‌رین و به‌رز‌ترین سه‌لات و سه‌لامی خ‌وای په‌روه‌ردگاری لی بیت. ئەم ئایه‌ته
 پی‌وژه‌و ئەم فه‌رموده به‌پ‌ریزه، وه‌مو ئەو ئایه‌ت و فه‌رمودانه‌ی له‌م بواره‌و واتایه‌دا هاتون
 هه‌مویان و ئەوه ده‌سه‌لمینن که‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ و هه‌مو مردوێک پۆژی قیامت له‌گۆږه‌کانیان
 دینه‌ده‌رو له‌دنیا‌دا هه‌رگیز نایه‌نه‌ ده‌ر. ئەمه‌ پ‌استیه‌که که‌هه‌مو زانیانی موس‌لمانان له‌سه‌ری
 کۆکن و ه‌یچ جیا‌و‌زی و نا‌پ‌کیه‌کیان له‌نی‌واندا نیه، بۆیه پی‌ویسته له‌سه‌ر هه‌مو موس‌لمانێک
 که‌ئاگاداری ئەم کارانه بیت و هۆشیارو به‌رچاو پۆشن بن و زۆر وریاو ئاگادار بن له‌و کارو
 کرده‌وانه‌ی که‌نه‌فام و نه‌زانه‌کان و ده‌جال و هاو‌شی‌وه‌کانیان دایان ده‌ه‌ینن له‌و بیدعه‌و
 خ‌و‌پ‌افیات و ئەفسانه‌و کاری پ‌رو پ‌وچ و بی‌بنه‌ماو ناوه‌رۆکانه‌ی که‌له‌لایه‌ن خ‌وای گه‌وره‌وه ه‌یچ
 به‌لگه‌و زانیاریه‌کیان له‌سه‌ر نه‌هاتۆته‌ خ‌وار، خ‌وای گه‌وره پ‌ال‌ پ‌شته و پ‌شت به‌ستن ته‌نیا
 به‌ئ‌وه‌وه ده‌به‌ست‌ریت. ه‌یچ ه‌یزو تواناو ده‌سه‌لاتێک نیه ته‌نیا بۆ ئەوه نه‌بیت و ده‌ه‌یچ ب‌ریارو

(١) أ - سورة المؤمنون: (١٥-١٦).

ب - واته: ئە‌ی ئاده‌م‌یزاده‌کان ئێ‌وه د‌وایی واته ئە‌گه‌ر کاتی ژیا‌نتان له‌م دنیا‌ی د‌وا ب‌راودا ته‌واو بو هه‌موتان ده‌مرن و
 د‌وايش که‌پۆژی قیامت هات واته له‌پۆژی قیامتیشدا هه‌موتان زیندو ده‌ک‌رینه‌وه و به‌ره‌و ده‌شتی مه‌ح‌شه‌ر ده‌ب‌رین و
 داد‌گایی ده‌کریت له‌لایه‌ن خ‌وای په‌روه‌ردگارمانه‌وه تا به‌ه‌شتیان به‌ره‌و به‌ه‌شت ب‌چن و تاوان‌باران و گونا‌ج‌بارانی‌ش
 به‌س‌زای کرده‌وه ق‌ی‌زه‌ونه‌کانی خ‌ویان ب‌گن و به‌دۆزه‌خ ب‌گن و سوکو پ‌یس‌وا بن. وه‌رگ‌ی‌پ، به‌سود وه‌رگ‌رتن له‌ته‌فسیری
 گو‌ل‌شه‌ن ب ٢ ل ٨٦٦..

(٢) واته: من به‌که‌مین که‌س‌یکم که‌گۆږه‌که‌م له‌ت ده‌بیت و د‌یمه‌ ده‌ر له‌پۆژی قیامت‌دا، وه‌یه‌که‌مین ت‌کا کار‌یکم له‌کاتی
 ت‌کا کردندا له‌پۆژی قیامت‌دا. وه‌رگ‌ی‌پ.

ياسايه‌ك دانا پښتريت ته‌نيا به و نه‌بيټ به لام س‌ه‌لات وس‌ه‌لام دان له‌س‌ه‌ر په‌س‌ولې خوا(ﷺ) له‌باش‌ترين وب‌ه‌ر‌ترين كار ي‌كه كه‌پيې له‌خوانزيك ده‌بيټ‌وه له‌كرده‌وه چا‌كه‌كانه ه‌ه‌روه‌كو خواي گ‌ه‌وره ده‌فه‌رموي: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾^(۱). ه‌ه‌روه‌ها پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) فه‌رموي‌ه‌تي: {من صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا}^(۲). ئه‌م جوړه س‌لاوات لي‌دانه له‌ه‌مو كات و ساتي‌ك دا دروس‌ته و شه‌رعيه، و س‌وننه‌تي‌كي دل‌نيا كراوه (مؤكده) يه له‌دواي ه‌ه‌مو نو‌ي‌زيك، به‌لكو له‌لاي كو‌پ‌راي ئه‌ه‌لي عيلم له‌ته‌حياتي دوه‌مدا له‌ه‌مو نو‌ي‌زيك دا واجبه، و س‌وننه‌تي‌كي موئه‌كه‌ده‌يه له‌كاته‌كاني تردا. وه‌ك له‌دواي بانگه‌كان و له‌كاتي ناو ه‌يناني پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) و له‌پو‌ژي ه‌ه‌يني و شه‌وه‌كه‌ي دا. ه‌ه‌روه‌كو زو‌ري‌ك له‌فه‌رموده‌كان ئه‌مه ده‌سه‌لمينن.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى نَبِينَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ.

(۱) أ - سورة الأحزاب: (۵۶).

ب - واته: خواي گ‌ه‌وره و فريشته‌كاني س‌ه‌لاوات له‌س‌ه‌ر محمد(ﷺ) ده‌دن، ده‌ي ئيوه‌ش ئه‌ي ئه‌وانه‌ي كه‌پرواتان به‌خواو به‌به‌رنامه‌كه‌ي خواو پي‌غه‌م‌بر و پو‌ژي دوايي ه‌يناوه س‌ه‌لاوات له‌س‌ه‌ر پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) بده‌ن واته داواي پ‌ژاني سو‌زو په‌حمت و به‌ره‌كه‌تي خوا بو س‌ه‌ر گ‌ياني پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) ب‌كه‌ن. س‌ه‌لاوات لي‌دان له‌لايه‌ن خواوه به‌به‌رز س‌ه‌ير كردن و پ‌يز لي‌نان و پ‌شتني سو‌زو به‌ره‌كه‌تي خو‌يه‌تي بو پي‌غه‌م‌بر(ﷺ). وه‌سه‌لاواتي فريشته‌ش و موس‌لمانان‌يش بو پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) دوعا كردن و پارانه‌وه‌يه بو به‌رز بونه‌وه‌ي پله و پايه‌ي له‌به‌ه‌شتادو به‌گ‌ه‌وره س‌ه‌ير كردن و پ‌يز لي‌ناني پ‌تر له‌پي‌غه‌م‌بر(ﷺ) وه‌سه‌لامي لي‌ ب‌كه‌ن به‌و شي‌وه س‌ه‌لام كردنه كه‌له‌شه‌ريعه‌تي ئيسلامدا دا‌پ‌ژاوه و داوا له‌موس‌لمانان كراوه كه‌سه‌لامي پي‌ له‌يه‌ك‌تر ي ب‌كه‌ن. وه‌رگ‌ي. ته‌فسيري گ‌ول‌شه‌ن ب ۱۱۰۶. ه‌ه‌روه‌ها له‌(المكتبة الشاملة/ التفاسير/ تفسير الطبري/ سورة الأحزاب/ الآية ۵۶. قرص سيدي).

(۲) واته: ه‌ه‌ر كه‌سي‌ك س‌ه‌لاواتي‌ك له‌س‌ه‌ر من بدات، خواي گ‌ه‌وره ده‌سه‌لاواتي له‌س‌ه‌ر لي‌ ده‌داته‌وه.

نامه‌ی دوه‌م

حوکمی ناهه‌نگ گپړان به‌بونه‌ی شه‌وی نیسراو میعراج

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله وصحبه، أما بعد:

گومانی تیدا نیه که‌شه و په‌وی و سه‌رکه‌وتن بۆ ئاسمانه‌کان یه‌کیکه له‌نیشانه‌و به‌لگه‌کانی ده‌سه‌لات و توانای بی‌سنوری خوای گه‌وره و به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پاستگویه‌تی نیردراوه‌که‌ی خوا محمد ﷺ، وگه‌وره و پله و پایه‌ی له‌لای خوای گه‌وره و به‌رزو بی‌هاوتا، ه‌روه‌کو گوتمان به‌لگه‌یه‌کی به‌هیزیشه بۆ هی‌زو توانا و ده‌سه‌لاتی بی‌سنورو له‌بن نه‌هاتوی خوای گه‌وره. و به‌رزیه‌تی و پاک و بی‌گه‌ردو بالا ده‌ست ده‌فه‌رموی: ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾^(۱). و له‌پیغه‌مبه‌ری خواوه‌هاتوه که‌به‌رز کراوه‌ته‌وه بۆ ئاسمانه‌کان و ده‌رگا‌کانی ئاسمانی بۆ کراونه‌وه هه‌تا‌کو له‌ئاسمانی حه‌وته‌میش تی‌په‌ریوه. له‌گه‌ل په‌روه‌ردگاری پاک و بی‌گه‌ردی خو‌ی دا و تو و یژی کردوه و به‌و شی‌وه‌ی که‌خوا حه‌زی لی‌بوه و ویستی خو‌ی له‌سه‌ر بوه. له‌وی پینج فه‌رزه‌ی نویژی له‌سه‌ر

(۱) أ - سورة الإسراء: (۱).

ب - واته: پاک و بی‌گه‌ردی بۆ ئه‌و خواجه‌ی که‌شه و په‌نده و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی خو‌ی محمد ﷺ کرد له‌مزگه‌وتی حرامه‌وه له‌مه‌که‌که بۆ مزگه‌وتی ئه‌قصا (بیت المقدس) له‌شاری قدوس له‌فه‌له‌ستین، که‌به‌ره‌که‌ت و فه‌ری خۆمانان به‌ده‌وره‌ی دا رشتوه به‌وه‌ی که‌مه‌ل‌به‌ندی چه‌ندان له‌پیغه‌مبه‌رانی خوا بوه، و له‌وی‌شه‌وه به‌رز کراوه‌ته‌وه بۆ ئاسمانه‌کان تا دوا‌ین مه‌قام که‌پی‌ی ده‌گوتی‌ت (سدره‌المنتهی) بۆ ئه‌وه‌ی نیشانه و نایات و به‌لگه‌کانی ده‌سه‌لاتی خۆمانی نیشان بده‌ین. دیاره ئه‌مه ری‌ز لاینایک بو بۆ پیغه‌مبه‌ر ﷺ. و ده‌رگیر.

خوی و له‌سهر ئوممه‌ته‌که‌ی فهرز کران، که‌یه‌که‌مین جار خوای پاک و بی‌گهر د په‌نجا نویژی له‌سهر فهرز کرد، ئیدی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌هاته خوارو ده‌گه‌رایه‌وه داوای له‌خوای گه‌وره ده‌کرد که‌له‌سهری سوکتر بکات تا بوی کرده پینج نویژ له‌شه‌وو پوژیک دا، که‌بریتین له‌و پینج فهرزه نویژه‌ی که‌ئیس‌تا موسلمانان ئه‌نجامی ده‌دن بۆ خوای گه‌وره و پاداشتی هر په‌نجا نویژه‌که‌شی بۆ هه‌یه، چونکه چاکه کردن یه‌که به‌ده‌یه، سوپاس و ستایش بۆ خوای گه‌وره له‌سهر هه‌مو نازو نیعمه‌ته‌کانی که‌به‌بنده‌کانی خوی به‌خشیون.

ئو شه‌وه‌ی شه‌و په‌وی و سه‌رکه‌وتنی تیدا پوی دا، دیاری کردن و ده‌ست نیشان کردنی له‌فه‌رموده راسته‌کاندا نه‌هاتوه، نه‌له‌مانگی په‌جه‌بو نه‌له‌مانگه‌کانی تردا، هه‌رچی ده‌گوتری ده‌رباره‌ی ده‌ست نیشان کردنی ئو شه‌وه که‌گوايه له‌و شه‌وه‌دا پوی داوه که‌ده‌ست نیشانیان کردوه هیچیان له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ جی‌گیرو نه‌چه‌سپاون و له‌وه‌وه نه‌هاتون. لای ئه‌هلی زانستی فه‌رموده ئه‌م راستیه سه‌لمینراوه. حیکمه‌تی ته‌واو بۆ خوای گه‌وره‌یه که‌وای کردوه خه‌لکی ئه‌وه‌یان له‌بیر بجیتته‌وه، خو ئه‌گه‌ر دیاریش کرابا دروست نه‌بو موسلمانان هیچ به‌شیک له‌به‌ندایه‌تیه‌کانی تیدا تاییه‌ت بکه‌ن و ئه‌نجامی بده‌ن، واته به‌ندایه‌تی تیدا بکه‌ن و پوژه‌که‌ی به‌پوژو بن هه‌روه‌کو زۆریک له‌موسلمانان تیايدا به‌پوژو دهن، و بۆشیان دروست نیه ئاهه‌نگی تیدا بگپن و یادی بکه‌نه‌وه، چونکه نه‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ و نه‌هاوه‌له به‌پیزه‌کانی ﷺ ئاهه‌نگیان تیدا نه‌گپراوه و یادیان نه‌کردوته‌وه و به‌هیچ شتی‌کی‌ش تاییه‌تیان نه‌کردوه. ده‌ی ئه‌گه‌ر یاد کردنه‌وه و ئاهه‌نگ گپن تیايدا کاریکی دروست و شه‌رعی بوایه، هیچ گومانی تیدا نیه که‌پیغه‌مبه‌ری ﷺ خوا بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی پون ده‌کرده‌وه و فرمانی پی ده‌کرد که‌یادی

بکه‌نه‌وه و ئا‌هه‌نگی تیدا بگپړن. چاچ به‌قسه و گفتار بایه و چ به‌کرده‌وه بوايه، نه‌گه‌ر شتیکی وا‌هه‌بوايه و پوی دابایه نه‌وا ده‌زانراو بلاو ده‌بوه و خه‌لکی هه‌موی ده‌یزانی وه‌ک باقی حوکم و به‌ندایه‌تیه‌کانی تر. و هاوه‌له به‌پړزه‌کانی بو ئیمه‌یان ده‌گواسته‌وه و پی‌یان راده‌گه‌یان‌دین، هه‌روه‌کو چو‌ن هه‌مو شتیکی پی‌ویستیان له‌م دینه‌ پاکه‌دا بو ئوممه‌تی ئیسلام گواستوته‌وه و بو‌یان جی هیشتوین، وهیچ شتیکی له‌م دینه‌ی لی‌ح‌شار نه‌داوین و خستویانه‌ته‌ پو، نه‌ک نه‌مه به‌لکو هه‌مویان پی‌ش برکی‌یان ده‌کرد بو‌پاگه‌یان‌دن و گواستنه‌وه‌ی حوکم و شته به‌سوده‌کان و کاره‌ خیری‌ه‌کان بو نه‌وه‌کانی دوا‌ی خو‌یان له‌م ئوممه‌تی ئیسلامه، جائه‌گه‌ر یاد کردنه‌وه و ئا‌هه‌نگ گپړان به‌بو‌نه‌ی نه‌م شه‌وه شه‌ری بوايه نه‌وا‌نه یه‌که‌مین که‌سیک ده‌بون و پی‌ش هه‌مو که‌سیک ده‌یان کردو به‌ئیمه‌شیان ده‌گوت و پی‌یان راده‌گه‌یان‌دین که‌شوین که‌وته‌ی نه‌وان بین و ئیمه‌ش نه‌نجامی بده‌ین، وه‌پی‌غه‌مبه‌ریش ﷺ تا‌مؤژگار ترین که‌س بو بو‌ خه‌لکی، و په‌یامی خواشی به‌و په‌ری ته‌واوی و دلسؤزیه‌وه پاگه‌یان‌دوه و نه‌مانه‌تی سه‌ر‌شانی خو‌ی گه‌یان‌دوه‌ته‌ جیگه‌ی خو‌ی و هیچ که‌م ته‌رخه‌میه‌کی تیدا نه‌کرده‌وه و هیچ شتیکی وه‌لا نه‌ناوه، جائه‌گه‌ر به‌گه‌وره‌ گرتن و یاد کردنه‌وه و ئا‌هه‌نگ گپړان به‌بو‌نه‌ی نه‌و شه‌وه به‌شیک بوايه له‌دینی خوا نه‌وا پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ پشت گوئی نه‌ده‌خست و حه‌شاری نه‌ده‌دا. ده‌ی مادام هیچ شتیکی له‌سه‌ر نه‌هاتوه و به‌لگه‌ی له‌سه‌ر نیه به‌وه ده‌زانری‌که‌یاد کرنه‌وه و ئا‌هه‌نگ گپړان و به‌گه‌وره‌ دانانی نه‌و شه‌وه له‌ئیسلامدا هیچ پشکیکی نیه و دروست نیه نه‌نجام بدری‌ت. خوا‌ی گه‌وره‌ش نه‌م دینه‌ی بو ئوممه‌تی ئیسلام ته‌واو کرده‌وه‌هیچ که‌م و کورپه‌یه‌کی تیدا نیه و نازو نیعمه‌تی خو‌ی به‌سه‌ر داپشتون، پازیش نیه

به‌هیچ شی‌وه‌یه‌ک هېچ که‌سیک شتی تازه بخاته سهر ئه‌و دینه‌و ئه‌و به‌رنامه‌ی که‌خوی به‌ته‌واوی به یاساو ری‌سای ژیا‌نی مروّقی داناوه، مادام ویست و ئاره‌زو و مؤلّه‌تی خوی له‌سهر نه‌بیّت. ئه‌وه‌ته‌ خوی پاک و بی‌گه‌ردو به‌رزو بیّ هاوتا له‌کتیبه‌ پۆشن و پونه‌که‌ی خوی دا و له‌سوره‌تی (الشوری) دا ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾^(۱). هه‌روه‌ها خوی گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿أَمْ هُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾^(۲). هه‌روه‌ها له‌پی‌غه‌مبه‌ره‌وه‌ ﷺ چه‌سپاوه‌ و له‌فه‌رموده‌ پاسته‌کاندا هاتوه‌ که‌له‌شتی تازه‌ی داهینراو (البدع) به‌تون‌دی ئاگاداری کردینه‌وه‌ و ده‌مان ترسینی‌و ده‌فه‌رمو‌ی: هه‌مو داهینراویک سهر لی‌شی‌واویه‌ وه‌ک وریا کردنه‌وه‌ و ئاگاداریه‌ک له‌ترسناک‌ترین و گه‌وره‌ ترین مه‌ترسی بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی و وه‌ک دور خسته‌نه‌وه‌ و گیرانه‌وه‌ و ده‌ست گرتنیک له‌و مه‌ترسیه‌ گه‌وره‌یه‌ نه‌بادا پی‌یان بخلیسکی‌ته‌ ناوی و تی‌ی بکه‌ون و ئه‌نجامی بده‌ن. له‌و فه‌رمودانه‌شی که‌له‌ه‌ردو فه‌رموده‌ پاسته‌کاندا هاتوه‌ که‌له‌عائشه‌وه‌ (رضی الله عنها) ئه‌ویش له‌پی‌غه‌مبه‌ره‌وه‌ ﷺ که‌فه‌رمویه‌تی: {من أحدث فی أمرنا هذا ما لیس منه فهو ردّ}^(۳).

(۱) أ - سورة المائدة: (۳).

ب - واتاکه‌یمان له‌نامه‌ی پیشتردا نوی‌سوه‌. وه‌رگێ‌ر.

(۲) أ - سورة الشوری: (۲۱).

ب - له‌بابه‌ته‌کانی پیشودا واتاکه‌یمان نوی‌سوه‌. وه‌رگێ‌ر.

(۳) له‌نامه‌ی یه‌که‌می ئه‌م بابه‌ته‌دا واتاکه‌یمان نوی‌سوه‌. وه‌رگێ‌ر.

وه‌له‌پړیوایه‌تی مسلم دا هاتوه که ﷺ فه‌رمویه‌تی: { من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد }^(۱) ه‌روه‌ها له (صحیح) داو له جابر رضی‌الله‌عنہ هاتوه که ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له وتاره‌که‌ی پوژۍ ه‌ی‌نی دا ده‌ی فه‌رمو: { أما بعد: فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي هدي محمد ﷺ، وشر الأمور محدثاتها، وكل بدعة ضلالة }^(۲) وه (النسائي) به‌سه‌نه‌دی‌کی باش (جید) ئه‌م ده‌رېنه‌شی خستوته‌سه‌ر که فه‌رمویه‌تی: { وكل ضلالة في النار } ه‌روه‌ها له (السنن) داو له (العرباض کورپی ساریه رضی‌الله‌عنہ) هاتوه که گوتویه‌تی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئاموژگاریه‌کی نه‌ونده به‌هیزو به‌پی‌زو توندی کردین که دل‌ه‌کان له‌ناستی دا راده‌چله‌کان و چاوه‌کان فرمی‌سکیان ده‌رشت، ئیمه‌ش گوتمان: نه‌ی په‌سولی خوا وه‌کوبل‌ی ئاموژگاریه‌که‌ت، ئاموژگایه‌کی مال‌ ئاواپی کردنو خوا حافیزی بیت، ده‌ی گیانمان به‌قوربانت بیت پینمای‌ی و ئاموژگاریمان بکه، فه‌رموی: { أصيكم بتقوى الله والسمع والطاعة، وإن تأمر عليكم عبدٌ، فإنه من يعش منكم فسيرى اختلافاً كثيراً، فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي، تمسكوا بها وعضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور، فإن كل محدثة بدعة، وكل بدعة ضلالة }^(۳).

(۱) له باب‌ه‌ته‌کانی پ‌ا‌ر‌د‌ود‌ا و‌ا‌ت‌ا‌که‌ی‌م‌ان ن‌و‌س‌ی‌وه . وه‌ر‌گ‌ړ‌ې.

(۲) له باب‌ه‌ته‌کانی پ‌ا‌ر‌د‌ود‌ا و‌ا‌ت‌ا‌که‌ی‌م‌ان ن‌و‌س‌ی‌وه . وه‌ر‌گ‌ړ‌ې.

(۳) واته: ئاموژگاریتان ده‌که‌م به‌خ‌و‌پ‌ا‌ر‌ی‌زی له‌خ‌و‌ای گ‌ه‌و‌ره و به‌گ‌و‌ی پ‌ا‌ی‌ه‌لی و گ‌و‌ی گ‌رت‌ن و ش‌و‌ی‌ن که‌و‌تن، ده‌ر‌نه‌چ‌ون له‌ک‌و‌مه‌لی م‌و‌س‌ل‌م‌ا‌ن‌ان و س‌ه‌ر‌ک‌رده‌ی م‌و‌س‌ل‌م‌ا‌ن‌ان، ج‌ا‌ب‌ا به‌ن‌ده‌یه‌کی ق‌و‌له په‌ش‌ی‌ش س‌ه‌ر‌ک‌رده‌و به‌ر‌ې‌ر‌س‌تان بیت، ه‌ر که‌س‌یک له‌ئ‌ی‌وه ته‌مه‌نی باقی بیت و ب‌ز‌ی‌ات به‌چ‌ا‌وی خ‌و‌ی ج‌ی‌ا‌و‌زی و په‌ر‌ته‌وا‌زه‌ی‌ی م‌و‌س‌ل‌م‌ا‌ن‌ان ده‌ب‌ی‌ن‌یت، ده‌ی که‌گ‌ه‌ی‌ش‌تنه ئه‌و ک‌ا‌ته ئه‌وه‌ی له‌س‌ر ئ‌ی‌وه پ‌ی‌و‌ی‌سته ئه‌وه‌یه که‌ده‌ست به‌س‌و‌ن‌نه‌تی من‌و س‌و‌ن‌نه‌تی ج‌ی ن‌ش‌ی‌نه پ‌ا‌ش‌د‌ی‌نه پ‌ن‌و‌م‌ای‌ی ک‌اره‌کانی د‌و‌ای م‌ن‌وه ب‌گ‌ر‌یت، و ت‌و‌ن‌د ب‌ی‌گ‌رن و به‌ری م‌ه‌د‌ن نه‌گ‌ر به‌ک‌ا‌ک‌ی‌له‌ک‌ا‌ن‌ا‌ن‌ی‌ش‌تان بیت ت‌و‌ن‌د ب‌ی‌گ‌رن و به‌ری م‌ه‌د‌ن و له‌و س‌و‌ن‌نه‌ته به‌م‌و ل‌ا‌نه‌د‌ن، ز‌و‌ر‌ت‌ان ئ‌ا‌گ‌ا له‌خ‌و

فرموده‌ش له‌م بوارو له‌م واتایه‌دا گه‌لێک زۆرن، ئاگادار کردنه‌وه‌و وریا کردنه‌وه‌و ترساندن له‌داهینراو و کاره‌ داتا‌شراوه‌کان (البدع) له‌پێغه‌مبه‌ر ﷺ و له‌هاوه‌له‌ به‌ریزه‌کانی ﷺ و له‌دوای ئه‌وانیش له‌پیشینه‌ی پیاو چاکان چه‌سپاوو جیگیر بوه، ئه‌وه‌ش له‌به‌ر هه‌یچ هۆکارێک نیه‌ ته‌نیا له‌به‌ر ئه‌وه‌ نه‌بی که‌شتیکی زیاده‌و زیاده‌گه‌ری و داهینانه‌ له‌ئایینی پیرۆزی ئیسلامداو شتیکیان داهیناوه‌و شه‌ریعه‌تیکیان داپشتوه‌ که‌خوا‌ی گه‌وره‌ فرمانی له‌سه‌ر نیه‌ و مۆله‌تی پی‌ نه‌داوه‌و له‌ه‌واو ئاره‌زه‌وه‌کانی خۆایانه‌وه‌ هه‌لێنجراوه‌و سه‌رچاوه‌ی گرتوه‌، وخۆ چواندنیشه‌ به‌دورژمانی خوا جوله‌که‌ و دیانه‌کان (النصاری) له‌وه‌ی که‌به‌ ئاره‌زه‌وی خۆیان شتی تازه‌یان خستۆته‌ سه‌ر دینه‌که‌یان، چ شتی که‌ له‌ به‌رژوه‌ندی خۆیان و بایه‌ و له‌گه‌ڵ ه‌ه‌واو ئاره‌زه‌وه‌کانی خۆیاندا تیکی بکردایه‌وه‌ ده‌یان خسته‌ سه‌ر دینه‌که‌یان و دایان ده‌هینا بی ئه‌وه‌ی خوا‌ی گه‌وره‌ ویست و ئاره‌زه‌وو مۆله‌تی له‌سه‌ر بی‌ت و بۆ خه‌لکی دوا خۆشیان جی ده‌هیشته‌ که‌تا دنیا ماوه‌ سه‌ر لی‌شی‌واو ده‌بن به‌و هه‌له‌ی ئه‌وانه‌وه‌. به‌م کاره‌یان نا‌ته‌واوی و که‌م و کوپی ده‌ده‌نه‌ پال ئیسلام و به‌نا‌ته‌واوی تۆمه‌ت بار ده‌که‌ن. دیاره‌ ئه‌مه‌ش شتیکی پون و ئاشکرایه‌ که‌ئهم کاره‌ خراپه‌ و گوناخیکی گه‌وره‌ و قیزه‌ونه‌، به‌رکه‌وتنه‌ له‌گه‌ڵ ئایاتی خوا‌ی گه‌وره‌ که‌ده‌فه‌رموی: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾^(۱). پێچه‌وانه‌ و دژایه‌تی‌ه‌کی ئاشکراشه‌ له‌گه‌ڵ

بی‌ت شتی تازه‌ نه‌هیننه‌ ناو دینی ئیسلام و به‌دوای ه‌ه‌واو ئاره‌زه‌وه‌کانی خۆتان مه‌که‌ن هه‌ر شتی که‌ له‌قورئان و سوننه‌ت به‌لگه‌ی نه‌بی‌ت کاری پی‌ مه‌که‌ن و فری‌ی بده‌ن و کاری بیده‌ مه‌که‌ن، چونکه‌ هه‌مو تازە داهینراو داتا‌شراوی که‌ ئایینی ئیسلامدا بیده‌یه‌، وه‌ه‌مو بیده‌یه‌ کیش سه‌ر لی‌شی‌واویه‌ و هه‌مو سه‌ر لی‌شی‌واویه‌ کیش ده‌بی له‌ناگرده‌ بسوتیت، چ جایی ئه‌وه‌ی به‌ته‌ویای پادا‌شت بی‌ت!! وه‌رگێڕ.

(۱) سورة المائدة: (۳).

فهرموده‌کانی پیغهمبه‌ر^ﷺ که له و کاره داهینراوانه ټاگادارو وریامان ده‌کاته‌وه و فهرمانی دور که‌وته‌وه‌مان پی ده‌کات له و کاره بیدعیه قیژه‌ونانه .

داوا کارو هیوا دارین که‌ئو به‌لگانه‌ی هیئاماننه‌وه به‌س بن و قه‌ناعت به‌خوایارانې ه‌ق و راستیه‌کان بیښن له‌بهر په‌رچ دانه‌وه و پازی نه‌بون و دور که‌وته‌وه له‌م کاره داهینراوه‌یه (البدعة) مه‌به‌ستم له‌یاد کردنه‌وه و ټاهه‌نگ گنډان به‌بونه‌ی له‌دایک بونی پیغهمبه‌رو شه‌وی شه‌و په‌وی و سه‌رکه‌وتن بۆ ئاسمانه‌کان (الإسراء والمعراج) ، وریا و ټاگادار بون لئ ی، چونکه‌ ئه‌وه به‌هیچ شی‌وه‌یه‌که هیچ پشکیکی له‌ئایینی ئیسلامدا نیه، وه‌خوای گه‌وره ټاموژگاری کردنې موسلمانان و پاگه‌یانندن و پون کردنه‌وه‌ی ئه‌وه‌ی که‌خوای گه‌وره وه‌ک رېباز و یاساو رېساو شه‌ریعه‌تیک بۆی داناون و واجبې کردوه و ده‌بی په‌پره‌و بکریټ، شاردنه‌وه و پاش قول دانی زانست و زانیاریه شه‌ریعه‌کانی حه‌رام و قه‌ده‌غه کردوه، بۆیه به‌باشم زانی بریانی موسلمانم له‌م کاره داهینانه قیژه‌ونه (البدعة) یه ټاگادارو وریا بکه‌مه‌وه، که‌به‌راستی بالی په‌ش و سامناکی به‌سه‌ر زوړیک له‌ولاتانی ئیسلامدا کی‌شاوه و ته‌شه‌نه‌ی کردوه، به‌جوړیکې وا زوړیک له‌موسلمانان به‌بی ټاگاییه‌وه وا ده‌زانن که‌به‌شیکی دانه‌پراوه له‌ئایینه‌که‌ی و نابی ده‌ست به‌ررداری بیټ. داوا له‌خوای گه‌وره ده‌که‌ین که‌حاله‌تی موسلمانان به‌گشتی چاک بکات، وله‌ئایینه‌که‌یان شاره‌زایان بکات، وه‌ئیمه‌ش و ئه‌وانیش سه‌رکه‌وتو و یارمه‌تی بدات بۆ ده‌ست گرتن به‌په‌تی ئایین و ه‌ق و راستی به‌ر نه‌ده‌ین و پیدامه‌ز او مان بکات له‌سه‌ر به‌رنامه‌که‌ی خوی واته له‌سه‌ر قورئان و سوننه‌ت و از هیئان و دور که‌وته‌وه له‌هر شتیک که‌پیچ‌ه‌وانه‌ی ئایین و به‌رنامه‌که‌ی خوا بیټ، که‌هر خوای گه‌وره یه پال پشتی دینه‌که‌یه‌تی و په‌روه‌ر دگارو به‌توانایه به‌سه‌ر ه‌مه‌و شتیک دا.

وصلی الله وسلم بارک علی عبده ورسوله نبینا وآله وصحبه.

نامه‌ی سی‌یه‌م

حوکمی ناهه‌نگ گېړان به‌بونه‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان

الحمد لله الذي أكمل لنا الدين واتم علينا النعمة، والصلاة والسلام على نبيّه ورسوله محمد
نبي التوبة والرحمة

خوای گه‌وره له‌قورناني پېرؤزدا ده‌فهرمویت: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (۱) هه‌روه‌ها ده‌فهرموئ: ﴿أَمْ هُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ
الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ﴾ (۲). هه‌روه‌ها له‌هه‌ردو فهرموده پاسته‌کاندا (الصحيحين) و
له‌عائشه‌وه رضي الله عنها هاتوه که‌پيغه‌مبه‌رؤس ﷺ فهرمويه‌تی: {من أحدث في أمرنا هذا
ما ليس منه فهو رد} وه‌له (صحيح) ی مسلم داو له‌جابه‌روه ﷺ که‌پيغه‌مبه‌رؤس ﷺ له‌وتاری
هه‌ينی دا ده‌ی فهرمو: {أما بعد: فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي هدي
محمد ﷺ وشر الأمور محدثاتها، وكل بدعة ضلالة} (۳).

ثايات و فهرموده له‌م بوارو له‌م واتايه‌دا گه‌ليک زؤن، و زؤری به‌لگه‌کان ئه‌وه
ده‌سه‌لمينن که به‌لگه گه‌ليکی زؤرو پاشکاون له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌خوای پاک و بيگه‌ردو

(۱) أ - سورة المائدة: (۳).

ب - واتا که‌يمان پيشترو نوسيوه. وه‌رگيږ.

(۲) أ - سورة الشورى: (۲۱).

ب - واتا که‌يمان پيشترو نوسيوه. وه‌رگيږ.

(۳) (أ) واتا که‌يمان له‌بابه‌ته‌کانی پيشتودا نوسيوه. وه‌رگيږ.

به‌رزو بى ھاوت دینه‌کەى بۆ ئەم ئوممه‌ته ته‌واو کردوه و هېچ که‌م و کورپه‌کى تیدا نیه و نیعمه‌تى خوى به‌سه‌ردا پرشتون، وه‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌شى نه‌مراندوه هه‌تا به‌ته‌واوى به‌رنامه پون و په‌وانه‌کەى راگه‌ياندوه، وه‌هه‌مو ئه‌و شه‌ریعه‌ته‌ى که‌خواى گه‌وره بۆ ئوممه‌تى ئیسلامى دارپشتوه له‌قسه و گفتارو کرده‌وه (أقوال و أعمال) به‌ته‌واوى و بى‌که‌م و کورپى پون کردۆته‌وه، هه‌روه‌ها پونیشى کردۆته‌وه که‌هر شتیکی له‌دواى خوى داهینراوه و تازه‌گه‌رى تیدا کراوه ده‌شى گێڤنه‌وه بۆ ئیسلام له‌گفتارو له‌کرده‌وه‌دا و گوایه سه‌رچاوه‌کەى شه‌ریعه‌تى ئیسلامه و به‌شیکه له‌و دینه، هه‌مویان له‌کاره داهینراوو داتا‌شراوه‌کان (بدعة) نو لى یان وه‌رناگیریت و به‌سه‌ر چاوى خویان داده‌دریته‌وه، جا هه‌ر که‌سیک دای به‌ینی جیاوازی نیه، هه‌ر چه‌نده نیه‌ته‌که‌شى باش بی‌ت و به‌قسه‌ى خوى کارى چاکى کردوه. هه‌روه‌کو هاوه‌لانى پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئەم کاره‌یان به‌م شیوه پیناسه‌ کردوه، هه‌روه‌ها زانایانى ئیسلامیش له‌دواى ئەمان به‌هه‌مان شیوه پیناسه‌یان کردوه. و به‌رپه‌رچى کاره داهینراوو تازه‌گه‌ریه‌کان (بدع) یان داوه‌ته‌وه و موسلمانان یان لى وریاو ئاگادار کردۆته‌وه. وه‌ک ئه‌و زانا به‌پێزانیه‌ى که‌له‌به‌گه‌وره گرتن و به‌ر په‌رچ دانه‌وه و وه‌لانى کاره داهینراوه‌کان (البدعة) ئاگاداریان داوه و گرنگى ده‌ست گرتن به‌قورئان و سوننه‌تیاں راگه‌ياندوه و چه‌ندان کتیب و نامبلکه و نوسراویان له‌سه‌ر نوسیوه وه‌ک: ابن وضاح، الطرطوشى، أبی شامة و غه‌یری ئه‌وانیش.

وه‌له‌بیده‌کانى تری که‌هه‌ندى له‌خه‌لکى دایان هی‌ناوه، بیده‌ى ئاهه‌نگ گێڤانه به‌بۆنه‌ى شه‌وى نیوه‌ى شه‌عبان و تاییه‌ت کردنى پۆژه‌کەى به‌پۆژو گرتن تیايدا، که ئه‌مه‌ش هېچ به‌لگه‌یه‌کى له‌سه‌ر نیه که‌پشتى پى‌ببه‌ستریت. ته‌نیا هه‌ندى فه‌رموده‌ى بى

هېز نه بې که دروست نيه و نابې پشتيان پي بيه ستریت. به لام ئه وهی دهرباره ی پله و پایه ی نویژ کردنی تاییه ت به و شه وه تیايدا هاتوه همویان دانراون و بونیان نيه له فهرموده ی راستدا هه روه کو ژوریک له ئه هلی زانست و زانیاری وریایي و ناگاداریان به م راستیه داوه، ئه گهر خوی گه وره بوارمان بدات و ویستی له سهر بیت له داهاتودا قسه و ناگاداریه کانیا ن له م باره وه راده گوین. هه روه ها هندی شوینه وار (آثار) له هندی له پیشینه ی ئه هلی شام و غیری ئه وانیس هاتوه که جه ماوهری زانست و زانیاری له سهری کوکن، ئه ویش ئه وه یه که ئاهه نگ گپان به بونه ی شهوی نیوه ی شهعبان بیدعیه، هه روه ها کوکن له سهر ئه وه ی که ئه و به لگه و شوینه وارانه ی که له سهر پله و پایه ی ئه نجام دانی ئاهه نگ گپان به م بونه یه وه هه ر همویان بی هیزن، به لکو هه ندیکیان دانراون، له و زاناو پیشینانه ی که له م بواره دا وریایي و ناگاداریان داوه: الحافظ کوپی رجب که له کتبه که ی خوی دا (لطائف المعارف) هیئاویه تی و ئاماژه ی پي کرده، هه روه ها غیری ئه ویش له زانایان ئاماژه یان به م ئاهه نگه و بیدعیه تی ئه و ئاهه نگه کرده.

پیویسته ئه وه ش بزاین که فهرموده ی بی هیز ته نیا له و به ندایه تیانه دا کاری پي ده کریت که بنه په تیکی بونی ئه و به ندایه تی به به لگه ی شه ری هه بیت. به لام ئاهه نگ گپان به بونه ی شهوی نیوه ی شهعبان هیچ بنه په تیکی راستی نيه هه تاکو به فهرموده و به لگه ی بی هیز پال پشتي بکریت.

ئهم بنه ماو رپسا باش و گرنگه ئیمامی به رپز: أبو العباس شیخی ئیسلام ابن تیمیه رحمه الله ئاماژه ی پي داوه منیش لیږده دا هندی له وه ی که ئه هلی زانست و زانیاری له م باره یه وه باسیان کرده بوئی راده گوینم ئه ی خوینه ری به رپز، هه تاکو راستی و

ناراستی نه‌م بابه‌تت بۆ پون بېټته‌وه و به‌رچا و پوښن بيت له‌به‌ر دم نه‌فاميه‌ت و نه‌فسانه و خورافيا ته‌کاندا. زانايان پځمه‌ت و په‌زای خويان لي بېټ هه‌مويان له‌سه‌ر نه‌وه پځکن که‌له‌سه‌ر موسلمانان پيوسته هه‌ر کيښه و هه‌ر جياوازيه‌کیان که‌وته نيوان بيگيږنه‌وه بۆ کتيبه‌که‌ی خوی به‌رزو بي هاوتاو بۆ سوننه‌تی په‌سولی خوا ﷺ، جاهر دوکیان واته قورئان و سوننه‌ت يا يه‌کيکیان قورئان ياسوننه‌ت هه‌ر حوکميکیان ده‌ر کردو چاره‌سه‌ری کيښه‌که‌يان دانا ده‌بي پی ی پازی بنو شوینی بکه‌ون و مل که‌چ بن له‌ئاستی دا، هه‌ر شتيکيش پيچه‌وانه‌ی حوکمی قورئان و سوننه‌ت بيت پيوسته فری بدريت و کاری پی نه‌کريت مادام هيچ جوړه به‌ندايه‌تیه‌کیان له‌باره‌وه نه‌هاتوه و به‌لگه‌ی به‌ندايه‌تی کردنيان له‌سه‌ر نه‌بيت و بيدعه بيت و دروست نيه نه‌نجام بدرين جا چ جای نه‌وه‌ی بانگه‌شه‌ی بۆ بکريت و لای خه‌لکی شيرين بکريت هه‌روه‌کو خوی گه‌وره له‌قورئانی پيروزداو له‌سوره‌تی (النساء) دا ده‌فه‌رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾^(۱). هه‌روه‌ها خوی به‌رزو بي هاوتاو

(۱) أ - سورة النساء: (۵۹).

ب - واته: نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی که‌بپواتان هيناوه گوی پایله‌ی و فه‌رمانبه‌رداری خوی گه‌وره و پيغه‌مبه‌ره‌که‌ی بکه‌ن و هه‌روه‌ها فه‌رمانبه‌رداری به‌رپرسان و سه‌ر کرده و نه‌و که‌سانه‌ی که‌هه‌لسوپاندنی کارو باره‌کانی ژيانتان له‌دنیا دا ده‌گرنه‌ده‌ست، وه‌نه‌گه‌ر له‌هه‌ر شتيکدا مل ملانی و جياوازی و ناخوشتان که‌وته نيوان بيگيږنه‌وه بۆ حوکمی خوی گه‌وره و پيغه‌مبه‌ری خوا ﷺ واته بۆ قورئان و سوننه‌تی پيغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌گه‌ر بپواتان هه‌یه به‌پوځی دوايی، پوځی کوکړنه‌وه و پاگرتن له‌به‌ر دم خوی بالا ده‌ست و کاربه‌جی بۆ دادگايی کردن و ليپيچانه‌وه هه‌یه، دياره نه‌مه‌ش واته‌گيږانه‌وه‌ی کيښه‌کان بۆ قورئان و سوننه‌ت و پازی بون به‌حکم‌ی خوا

ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾^(۲). ئایه‌ت و فه‌رموده له‌م بوارو له‌م واتی‌ده‌دا زۆرن که‌ده‌قانی‌کن له‌روی واجب بون و پی‌ویست بونی گه‌رانه‌وه بۆ قورئان و سوننه‌ت له‌کاتی بونی کیشه‌و جیاوازی له‌نیوان موسلماناندا. هه‌روه‌ها پی‌ویست بونی په‌زامه‌ند بون به‌و حوکمه‌ی که‌قورئان و سوننه‌ت ده‌ری ده‌که‌ن بۆ حه‌ل کردنی کیشه‌و جیاوازیه‌کان و ئه‌مه‌ش داخوازیه‌که له‌داخوازیه‌کانی ئیمان و باشت‌ترین به‌ندایه‌تی کردنی‌که له‌پ‌اردو و ئیستا و داهاتوش و باشت‌ترین چاره‌نوسی‌که..

پی‌غه‌مبه‌ری خوا باشت‌ترین چاره‌سه‌رو چاک‌ترین چاره‌نوسی‌که که‌پ‌ریه‌تی له‌ خێرو به‌ره‌که‌ت و فه‌پی نه‌پ‌راوه . وه‌رگێڕ.

(۱) أ - سورة الشوری: (۱۰).

ب - واته: ئه‌گه‌ر له‌هه‌ر شتی‌کدا کیشه‌و جیاوازی و ناخۆشیتان که‌وته نیوان بۆ چاره‌سه‌ریه‌که‌ی بگه‌رێنه‌وه بۆ حوکمی خ‌وای گه‌وره واته بۆ قورئان و سوننه‌ت. وه‌رگێڕ.

(۲) أ - سورة النساء: (۶۵).

ب - واته: نه‌خێر، سویند به‌په‌روه‌ردگاری تۆ ئه‌ی محمد ﷺ ئه‌وانه پاست ناکه‌ن که‌به‌ده‌م ده‌لێن ئیمه‌ بپروامان هه‌یه، ئه‌وانه بپروایان ته‌واو نیه هه‌تا‌کو له‌هه‌مو کیشه‌و جیاوازی و ده‌مه‌ قالیکیاندا نه‌گه‌رێنه‌وه لای تۆ و تۆ به‌حاکم و دادوه‌ری خ‌ویان دانه‌نین و مه‌حه‌که‌مه‌ی خ‌ویان هه‌مو له‌لای تۆ نه‌که‌ن، چونکه ئه‌وان هه‌ر سه‌ر زاره‌کی ده‌لێن بپروامان هه‌یه و له‌د‌ل‌دا و به‌کرده‌وه‌ش تاغوت و سه‌تمکاران به‌حاکم و دادوه‌ری خ‌ویان ده‌زانن، جا هه‌ر کاتی‌ک کیشه‌کانیان هینایه لای تۆ و مه‌حه‌که‌مه‌ی خ‌ویان به‌تۆ کردو به‌و حوکمه‌ش پازی بون که‌تۆ ب‌ویان ده‌پ‌ریه‌وه و هه‌چ دو‌ل‌ی و گومان‌نیکیان له‌و حوکمه‌دا نیه و به‌ته‌واوی خ‌ۆ به‌ده‌سته‌وه ده‌ده‌ن ئه‌وه دیاره بپوادارن. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۲۲۴. وه‌ (المک‌تبه‌ الشام‌له / التفاسیر / تفسیر الطبری / سورة النساء: ۶۵).

وه‌رگێڕ.

الحافظ کوږی رجب رحمه الله له کتیبه‌ک‌ه‌ی خو‌ی (لطائف المعارف) دا له‌مه‌سه‌له‌یه‌داو
 دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌پا‌بردودا ئاما‌ژه‌مان پی‌ کرد نوسیویه‌تی که‌ئه‌مه‌ ده‌قه‌که‌یه‌تی:
 ((سه‌بار‌ه‌ت به‌ به‌شه‌وی نیو‌ه‌ی شه‌عبان شو‌ین که‌وتوان له‌خه‌لکی شام، وه‌ک خال‌د
 کوږی معدان، مکحول، لقمان کوږی عامرو غه‌یری ئه‌وانیش، ئه‌م شه‌وه‌یان به‌گه‌وره
 داده‌ناو به‌ندایه‌تیا‌ن تی‌دا ده‌کردو خه‌لکانی تری‌ش به‌گه‌وره دانان و به‌رزی ئه‌و شه‌وه‌یان
 له‌وانه‌وه وه‌رگرت و چاو‌یا‌ن له‌وان کردو به‌ندایه‌تیا‌ن تی‌دا ده‌کردو به‌شه‌ویکی پی‌رو‌زیا‌ن
 داده‌نا. هه‌روه‌کو ده‌لین: له‌م به‌پی‌رو‌ز دانان و به‌ندایه‌تی تی‌دا کردنه‌یان کاری‌گه‌ری
 ئیس‌رائیلیاته‌کانیا‌ن پی‌وه‌ دیار بو واته له‌ئیس‌رائیلیه‌که‌انه‌وه ئه‌م خو‌و کرده‌وه‌یا‌ن
 وه‌رگرتوه و له‌ناو و موسلماناندا ته‌شه‌نه‌ی کرده‌و. چا‌که‌به‌ولا‌تانی ئیس‌لامدا بلا‌و بو‌ته‌وه‌و
 ناوبانگی ده‌ر کرده‌و جیا‌وا‌زی که‌وته نی‌وان خه‌لکیه‌وه، ئه‌وه بو هه‌ندیکیان ئه‌مه‌یا‌ن
 وه‌رگرت و قبول‌یا‌ن کردو ئه‌و شه‌وه‌یان به‌گه‌وره و پی‌رو‌ز دانا، له‌وانه تایه‌فه‌یه‌ک له‌خه‌لکی
 به‌سره‌و غه‌یری ئه‌وانیش، به‌لام زو‌رینه‌ی زانا‌یا‌نی حیا‌ز ئه‌مه‌یا‌ن قبول نه‌بو
 و به‌ریه‌رچی ئه‌م کاره‌یا‌ن دایه‌وه له‌وانه: عطاء، و ابن ابي ملیکه. وه‌ عبدالرحمن کوږی زی‌د
 کوږی أسلم ئه‌مه‌ی له‌فقیه‌زانا‌نی مه‌دینه را‌گو‌ی‌زا‌وه که‌بریتیه له‌قسه‌ی هاو‌ه‌له‌کانی مالک و
 غه‌یری ئه‌وانیش، ئه‌مه‌ش قسه‌و رایه‌که‌یا‌نه که‌گو‌تو‌یا‌نه ئه‌مه‌ کار‌یکی بی‌دعه‌یه
 که‌مه‌به‌ست له‌به‌گه‌وره گرتنی شه‌وی نیو‌ه‌ی شه‌عبانه، وه‌زانا‌یا‌نی خه‌لکی شام له‌م
 به‌گه‌وره گرتن و زیندو کرده‌وه‌ی شه‌وی نیو‌ه‌ی شه‌عبانه‌دا جیا‌وا‌زیا‌ن له‌نیواندا هه‌بو
 که‌دو قسه‌و دو را هه‌بون که‌بریتین له‌:

یه که میان: گروپی ئه‌م رایه ده‌لین: زیندو کردنه‌وه‌ی ئه‌م شه‌وه به‌کۆمه‌ل و له‌مزگه‌وتدا ریځه پیدراوه (مستحب) له‌وانه: خالد کورپی معدان و لقمان کورپی عامرو غه‌یری ئه‌وانیش که شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان ده‌هات خویان گورج ده‌کردو جل و به‌رگی جوانیان ده‌پۆشی و بوخریان هه‌ل ده‌کردو خویان بۆن خۆش ده‌کردو چاویان به‌کل ده‌پرشت و خویان ده‌پازانده‌وه و شه‌وه‌که‌ی له‌مزگه‌وت ده‌مانه‌وه و زیندویان ده‌کرده‌وه. إسحاق راهویه له‌م رایه‌یاندا له‌گه‌لیاندا ریځ بوو پشتگیری ده‌کردن و ده‌ی گوت: هه‌ستانه‌وه و زیندو کردنه‌وه‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان له‌مزگه‌وت و به‌کۆمه‌ل بیدعه‌ نیه، وه حرب الکرماني ئه‌م رایه‌ی له‌ (مسائل) ه‌که‌ی خۆی دا راگواستوه.

دوهم: ئه‌مانه‌ش ده‌لین: کۆبونه‌وه له‌م شه‌وه‌دا له‌مزگه‌وت بۆ نویژ کردن و دوعاو پارانه‌وه و وتارو سه‌ربرده تیدا خویندنه‌وه به‌مه‌به‌ستی زیندو کردنه‌وه‌ی ئه‌و شه‌وه ناپه‌سه‌ند (مکروه)، به‌لام ئه‌گه‌ر یه‌کێک به‌ته‌نیا و تایبته‌ بیته‌ به‌خۆیه‌وه و نویژی تیدا بکات و مه‌به‌ستی زیندو کردنه‌وه‌ی ئه‌و شه‌وه نه‌بیته‌ ئه‌وه دروسته‌ و هیچی تیدا نه‌و ناپه‌سه‌ند (مکروه) نیه. ئه‌مه‌ش قسه‌ و رای ئیمامی ئه‌وزاعیه که ئیمام و پیشه‌وا و زانافه‌قیه‌ی خه‌لکی شام بو، دیاره ئه‌م رایه‌ش له‌پاراستیه‌وه نزیک تره‌ گه‌ر خوای گه‌وره مه‌یلی له‌سه‌ر بیته‌.. تائه‌و شوینه‌ی که ده‌لی: نه‌زانراوه که ئیمامی أحمد هیچ قسه‌یه‌کی له‌سه‌ر شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان هه‌بیته‌. وه‌دو ریوایه‌ته‌ له‌و پیشه‌وایه‌ و له‌باره‌ی زیندو کردنه‌وه‌ی ئه‌و شه‌وه ده‌ر هیئراون. له‌دو ریوایه‌ته‌کانی ئه‌م ئیمامه‌ له‌زیندو کردنه‌وه‌ی دو شه‌وی جه‌ژن هاته‌وه:

له‌پړیوایه‌تیکاندا ده‌لې: پړیگه نه‌دراوه که‌به‌کۆمه‌ل شه‌وه‌که‌ی زیندو بکه‌نه‌وه، چونکه نه‌له‌پیغه‌مبه‌رو^{ص‌الله‌ع‌و‌آ‌ل‌ه‌س‌ل‌م} نه‌له‌هاوه‌له به‌پړزه‌کانیه‌وه هیچ شتیک نه‌هاتوه.

وه‌له‌پړیوایه‌ته‌که‌ی تر‌دا ده‌لې: پړیگه پیدراوه (استحبها). ئه‌ویش له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌عبدالرحمن کوړی زید کوړی الأسود که‌یه‌کیکه له‌شوین که‌وتوان کردویه‌تی. هه‌روه‌ها زیندو کردنه‌وه‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان هیچ شتیک نه‌له‌پیغه‌مبه‌ر^{ص‌الله‌ع‌و‌آ‌ل‌ه‌س‌ل‌م} نه‌له‌هاوه‌له به‌پړزه‌کانیه‌وه^{ص‌الله‌ع‌و‌آ‌ل‌ه‌س‌ل‌م} ده‌رباره‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان جیگیر نه‌بوه‌و نه‌هاتوه، به‌لام ئه‌وه‌ی ئه‌وزاعی رحمه الله هیناوبه‌تی که‌ده‌لې: هیچی تیدا نیه که‌به‌تاک زیندو بکړیته‌وه، هه‌روه‌ها هه‌ل بژاردنی ئه‌و پرایه له‌لایه‌ن (الحافظ ابن رجب) هوه نامۆو بئ هیزه (غریب وضعیف)، چونکه هه‌ر شتیک به‌به‌لگه‌ی شه‌رعی نه‌سه‌لمیندریټ و شه‌رعی نه‌بیټ، بۆ موسلمانان دروست نیه دای بتاشن و شتی تازه له‌دین دا دابهینن، جابه‌تاک بیټ یان به‌کۆمه‌ل، به‌دزی بیټ یان به‌ناشکرا ئه‌مه‌ش به‌پی‌ی فه‌رموده‌کانی پیغه‌مبه‌رو^{ص‌الله‌ع‌و‌آ‌ل‌ه‌س‌ل‌م} که‌له‌یه‌کئ له‌و فه‌رمودانه‌ی دا فه‌رمویه‌تی: {من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد} (١). ئه‌مه و گشت به‌لگه‌کانی تر که‌به‌رپه‌رچی هه‌مو جوړه بیدعه‌کان و تازه‌گه‌ری و داهینان و داتاشراوه‌کان له‌ثایینی پیرۆزی ئیسلامدا ده‌داته‌وه و ئاگاداری و وریایی توند ده‌ده‌ن بۆدور که‌وته‌وه لئ یان.

پیش‌ه‌وا أبوبکر الطرطوشي رحمه الله له‌کتیبه‌که‌ی خو‌ی دا (الحوادث والبدع) دا نویسیویه‌تی که‌ئه‌مه‌ی خواره‌وه ده‌قه‌که‌یه‌تی:

(١) و تاکه‌یمان پیشتر پون کردۆته‌وه. وه‌رگیز.

((ابن وضّاح له زیدی کوری اّسلم ړیوایهت ده‌کات و گوتی: هیچ کامیک له‌فقیه‌زانانی خوّمان نه‌دیتن که‌لا له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان بکه‌نه‌وه، نه‌لاشیان له‌فه‌رموده‌ی مکحول کردوته‌وه، وه‌هیچ گرنگی یه‌کیان به‌و شه‌وه نه‌داوه و نه‌به‌پروژو نه‌به‌گه‌وره تریان له‌شه‌وه‌کانی تر داناوو و هیچ جیاوازیه‌کیان له‌گه‌ل باقی شه‌وه‌کانی تردا بؤ دانه‌ناوه)). ه‌روه‌ها گوتراوه که ابن اّبی ملیکه گوتویه‌تی: زیاد النمیری ده‌ی گوت: ((پاداشت و خیری شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان وه‌ک خیرو پاداشتی شه‌وی قه‌در وایه)), جا گوتی: ((نه‌گه‌ر گویم لّ ی بایه و دار ده‌ست (گوچان)م به‌ده‌سته‌وه بایه لیم ده‌داو باشم ده‌کوتا)) نه‌و زیاده چیروک نوس بو، مه‌به‌ست ته‌واو.(انتهی المقصود).

ه‌روه‌ها زانای بلیمه‌ت(العلامة الشوکانی رحمه الله)له(الفوائد المجموعة)دا نوسیویه‌تی که‌ئه‌مه‌ی خواره‌وه ده‌قه‌که‌یه‌تی:(فه‌رموده‌ی ، یاعلی من صلیّ مائة رکعة ليلة النصف من الشعبان یقرأ فی کلّ رکعة بفاتحة وقل هو الله أحد، عشر مراتّ قضی الله له کلّ حاجة^(۱)). ...تد. فه‌رموده‌یه‌کی دانراوه.له‌وشه‌کانی دا به‌پاشکاوی ده‌ری خستوه که‌ئه‌نجام ده‌ره‌که‌ی چه‌نده‌ی پاداشت و خیر ده‌ست ده‌که‌ویت، له‌وه‌دا مروّف هیچ گومانی نیه‌و یه‌کسه‌ر بؤی ده‌رکه‌ویت و ده‌زانیت که‌ئه‌م گوته‌یه فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌روﷺ نیه‌و دانراوو داتاشراوه به‌ده‌م فه‌رموده‌وه. و پیاوه‌کانیشی واته‌ راویه‌کانیشی نادیارو نه‌ناسراون. ه‌روه‌ها له‌پړیگه‌ی دوه‌م و سۍ یه‌مه‌وه ړیوایه‌ت کراوه که‌هر ه‌مویان دانراون و ړیوایه‌تکاره‌کانیان ونو نادیارن(مجهولون). وه‌له(المختصر)دا گوتویه‌تی: فه‌رموده‌ی نوږزی

(^۱) واته: ئی‌ی علی هر که‌سیک سه‌د پکات نوږز بکات له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبانداو ده‌ جار سوره‌تی فاتحه‌و قل هو الله أحد بخوښتیت خوی گه‌وره هر شتیکی بیه‌وی بؤی جی به‌جی ده‌کات. وه‌رگیر.

شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان باتلّو بئ ناوهرۆک و پوچه‌له، هه‌روه‌ها له‌قه‌ولیکى ابن حبان له‌فه‌رموده‌ی علي هاتوه‌ ده‌لی: (ئه‌گه‌ر شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان هات شه‌وه‌که‌ی هه‌لبستن و زیندوی بکه‌نه‌وه، و پۆژه‌که‌شى به‌پۆژو بن)، ئه‌م فه‌رموده‌یه‌ش بئ هیژه‌ وه‌له‌ (اللائی) دا گوتویه‌تی: ((سه‌د پکات نوێژ له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان دا به‌ئیخلاسیه‌ت ده‌ هینده‌ی خێرو پاداشت وهر ده‌گریّت)) و له‌گه‌ل درێژه‌و به‌رده‌وامی پله‌و پایه‌ی ئه‌و شه‌وه‌و به‌ندایه‌تی کردن تیایدا - که‌له‌ (الدیلمی) و غه‌یری ئه‌ویشه‌وه‌ پریوایه‌ت کراوه‌، ئه‌مه‌ش دانراوه‌ (موضوع). وه‌هه‌مو پاویه‌کانی له‌هه‌ر سئ پێگه‌که‌وه‌ بئ هیژو نادیارو ونن، هه‌روه‌ها ده‌لی: (دوانزه‌ پکات به‌ئیخلاسیه‌ت سئ جاره‌) ئه‌مه‌ش دانراوه‌ (موضوع)، هه‌روه‌ها (چوارده‌ پکاتیش) دانراوه‌ (موضوع).

کۆمه‌لیک له‌فیه‌قه‌زنانان به‌م فه‌رموده‌یه‌ فریویان خواردوه‌ وه‌ک خاوه‌نی ((الأحياء)) و غه‌یری ئه‌ویش، هه‌روه‌ها راڤه‌ کاران (المفسرین) ی قورئانیش تی ی که‌وتون. وه‌پریوایه‌ت کراوه‌ - مه‌به‌ستم له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبانه‌- به‌هه‌مو شیوه‌ جیایا کانیه‌وه‌ هه‌مویان باتلّو بئ ناوهرۆکن و دانراون، وه‌پێچه‌وانه‌ی ئه‌و پریوایه‌ته‌ی (الترمذی) نیه‌ له‌فه‌رموده‌ی عائشه‌ رضي الله عنها له‌پرویشتنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ بۆ (البقیع) و هاتنه‌ خواره‌وه‌ی په‌روه‌ردگار له‌شه‌وی نیوه‌ بۆ ئاسمانی دنیا، خوای گه‌وره‌ به‌قه‌د خوری مه‌ر له‌خه‌لکی خوش ده‌بیّت، ئه‌مه‌و پوخته‌ی قسان له‌سه‌ر نوێژی ئه‌و شه‌وه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌بیده‌یه‌، چونکه‌ ئه‌و فه‌رموده‌ی عائشه‌ بئ هیژی و پچپان له‌پاویه‌کانی دا هه‌یه‌، هه‌روه‌کو فه‌رموده‌ی علی که‌تۆزێک پێشتر باسما ن کرد له‌زیندو کردنه‌وه‌و هه‌ستاندنه‌وه‌و زیندو کردنه‌وه‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عباندا، پێچه‌وانه‌و دژی ئه‌وه‌ نیه‌ که‌ئه‌و نوێژه‌ راست نیه‌و دانراوه‌و داتاشراره‌،

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی یابه‌پیی ی ئه‌وه‌ی که‌بئی هیژی تڅدایه‌و پیی یه‌وه‌ دیاره‌ هه‌روه‌کو ئاماژه‌مان پیی
(کرد).

وه‌الحافظ العراقي گوتویه‌تی: ((فه‌رموده‌ی نویژ کردن له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عباندا
به‌زمانی پځه‌مبه‌روه‌وه‌ ﷺ هه‌ل به‌ستراوه‌و دانراوه‌و درۆیه‌ که‌به‌زمانی ئه‌وه‌وه‌ کراوه‌ -
وه‌ئیمامی النووي له‌کتیبي (المجموع) دا نوسیویه‌تی: (ئو نویژده‌ی که‌به‌ نویژی
(سوننه‌ته‌کان - الرغائب) ناسراون دوانزه‌ پکاتن له‌نیوان نویژی شیوان (المغرب) وو نویژی
خه‌وتنان (العشاء) دا، شه‌وی یه‌که‌می هه‌ینی له‌مانگی په‌جه‌ب، و نویژی شه‌وی نیوه‌ی
شه‌عبان سه‌د پکات، ئه‌م دو نویژه‌ بیدعه‌یه‌کی ئاشکراو ناپه‌سه‌ندن (بدعتان منکرتان)،
به‌وه‌ فریو مه‌خۆن که‌له‌کتیبي (قوت القلوب) و (إحياء علوم الدين) دا هاتون. وه‌نه‌به‌و
فه‌رمودانه‌ فریو بخۆن که‌تیاياندا هاتوه‌، ئه‌وانه‌ هه‌مویان پاست نین و باتلن، وه‌نه‌
به‌وه‌ش هه‌ل بخه‌له‌تین که‌حوکمی گوماناویان له‌هه‌ندی له‌پیشه‌واکان (الأئمة) وه‌رگرتوه‌
که‌چه‌ندان لاپه‌ریان له‌کتیبه‌کانی خۆياندا پر کردۆته‌وه‌و بۆ ته‌رخان کردوه‌ که‌گوايه
په‌سه‌ند کراون واته‌ پځه‌ پیدراون، نه‌خیر ئه‌وانه‌ له‌مه‌ به‌هه‌له‌ داچون و په‌سه‌ند نین و
به‌لگه‌ی شه‌رعیان له‌سه‌ر نیه‌)).

شیخی پیشه‌وا أبو محمد عبدالرحمن کوری إسماعيل المقدسي کتیبيکی زۆرناياب و
ده‌گمه‌نی له‌سه‌ر پوچه‌لی و بئی ناوه‌رۆکی ئه‌و دو نویژه‌ نویوه‌، کاریکی چاکی کردوه‌و
ده‌سته‌کانی خۆش بی‌ت و خواچاکه‌ی بۆ بکات، ئه‌مه‌و ئه‌هلی عیلم له‌سه‌ر ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌
قسه‌و گفتاری زۆر باشیان هه‌یه‌. ئه‌گه‌ر بی‌ت و هه‌رچی له‌م باره‌وه‌ ده‌ستمان که‌وت و
خویندمانه‌وه‌و بیستمان پای گوین زۆر دریژه‌ ده‌کیشیت ئه‌و هه‌ویره‌ ئاوی زۆر

ده‌وټ، بویه پیمان وایه نه‌وه‌ی که هیټاوماننه‌وه و ئاماژه‌مان پی کرد به‌س بیت و قناعت به و که سانه بینیت که خوازیاری هه‌ق و راستیه‌کانن و هه‌ق‌وازن. هه‌روه‌ها له و ئایه‌ت و فەرموده و قسانه‌ی نه‌هلی زانست و زانیاریه‌کانی رابردو که هیټاوماننه‌وه بۆ خوازیارانی هه‌ق و راستیه‌کان پون ده‌بیت‌وه که ئاهه‌نگ گێرپان و یاد کردنه‌وه به‌بۆنه‌ی شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان چ به‌نویژ کردن و چ به‌هر شتیکی تربیت و پۆژو گرتن له‌پۆژه‌که‌ی دا له‌لای زۆرینه‌ی نه‌هلی عیلم بیدعه‌یه‌کی ناپه‌سهنده و له‌شه‌ریعه‌تی پاکی ئیسلام دا هیچ پشکیکی نیه، به‌لکو له‌و شته تازه داهینراوانه‌یه هه‌ر له‌دوای چه‌رخ‌ی هاوه‌له به‌پیزه‌کانه‌وه ﷺ داهینراون و خزیونه‌ته ناو ئایینی پیروزی ئیسلامه‌وه. خوازیارانی هه‌ق و راستی له‌م بابته‌وه و غه‌یری ئه‌م بابته‌ش ئه‌م فەرموده‌یه‌ی خوای به‌رزو بی‌هاوتایان به‌سه که ده‌فه‌رموی: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾^(۱). هه‌روه‌ها نه‌و ئایه‌تانه‌ی که له‌م بواره‌داو له‌م واتایه‌دا له‌قورئانی پیروژدا هاتون و له‌فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ که فەرمویه‌تی: {من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد} هه‌روه‌ها نه‌و فەرمودانه‌ی که له‌م بواره‌وه له‌م واتایه‌دا هاتون.

وه‌له‌(صحیح)ی مسلم دا و له‌ای هه‌روه‌ه ﷺ هاتوه که گوتویه‌تی: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌ی فەرمو: {لا تَخْصُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بَقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْصُوا يَوْمَهَا بِالصَّيَامِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ}^(۲). ئه‌گه‌ر تاییه‌تی کردنی به‌شیک له‌هه‌ر

(۱) سورة المائدة: (۳).

(۲) واته: شه‌وی هه‌ینی تاییه‌ت مه‌که‌ن به‌به‌ندایه‌تی کردنی که وه‌به‌دەر له‌شه‌وه‌کانی تر، هه‌روه‌ها پۆژه‌که‌شی تاییه‌ت مه‌که‌ن به‌پۆژو گرتن تیایدا به‌دەر له‌پۆژه‌کانی تری هه‌فته، مه‌گه‌ر به‌کیک پۆژویه‌کی تاییه‌تی خو‌ی

شه‌ویک له‌شه‌وه‌کان به‌به‌ندایه‌تی کردن تایبته بکریه ئه‌وا شه‌وی هه‌ینی له‌هه‌مو شه‌وه‌کانی تر له‌پیشتر بو بۆ تایبته کردن به‌به‌ندایه‌تی تیدا کردن بۆ خوی گه‌وره، چونکه شه‌وی هه‌ینی چاکترین و به‌فه‌رترین شه‌ویکه له‌وته‌ی که‌تیشکی پۆژ به‌سه‌ر زه‌وی دا هه‌لاتوه و په‌خش بو به‌ده‌قی فه‌رموده راسته‌کان که له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتون. ده‌ی مادام پیغه‌مبه‌ر ﷺ ناگاداری و وریایی داوه له‌تایبته نه‌کردنی شه‌وی هه‌ینی به‌هیچ جوړه به‌ندایه‌تیه‌ک بۆ خوی گه‌وره به‌ده‌ر له‌شه‌وو پۆژه‌کانی تر، به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌شه‌وه‌کانی تری غه‌یری شه‌وو پۆژی هه‌ینی له‌پیشترن به‌وه‌ی که‌نابی هیچ جوړه به‌ندایه‌تیه‌کان تیدا تایبته بکریته و زیندو بکریته‌وه به‌هیچ بۆنه‌یه‌ک و تایبته‌یه‌که‌وه، مه‌گه‌ر به‌به‌لگه‌ی راست و په‌وان که‌په‌یوه‌ست بیته به‌تایبته‌تی کردنی جوړیک له‌به‌ندایه‌تیه‌کان.

ده‌ی له‌کاتیکدا شه‌وی قه‌درو شه‌وه‌کانی مانگی په‌مه‌زان دروست و شه‌ریه‌ تیايدا هه‌ل بستی‌ه‌وه و به‌ندایه‌تی تیدا بکریته و زیندو بکریته‌وه و هه‌ولی تیدا بدریته، پیغه‌مبه‌ر ﷺ خه‌لکی لئ ناگادار کردوه و هانی داوان بۆ زیندو کردنه‌وه‌ی ئه‌و شه‌وانه، وئوممه‌تی ئیسلامی بیدار کردوته‌وه و هانی داوان که‌ئو شه‌وانه هه‌ستنه‌وه و به‌عیبادته زیندوی بکه‌نه‌وه و به‌خودی خۆشی ئه‌نجامی داوه و زیندوی کردونه‌وه، هه‌روه‌کو له‌هه‌ردو فه‌رموده راسته‌کاندا (الصحيحین) دا هاتوه، له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ

بکریته و پۆژی شه‌مه‌مه‌ یا پینچ شه‌مه‌مه‌ی له‌گه‌ل دا گرتیته وه‌ک گێرپه‌وه‌ی پۆژه‌وه‌ی چوه‌کانی مانگی په‌مه‌زان، یاسی پۆژه‌کانی پۆژنی که‌مانگ تیايندا پهن (أیام التشریق) واته پۆژانی (۱۳، ۱۵، ۱۴) یا‌هه‌ر پۆژه‌یه‌کی تری له‌م جوړانه بیته ئه‌و کاته دروسته پۆژی هه‌ینیش به‌پۆژو بیته. وه‌رگێر.

که‌فه‌رمویه‌تی: {من قام رمضان إيماناً واحتساباً، غُفِرَ ما تقدم من ذنبه، ومن قام ليلة القدر إيماناً واحتساباً، غُفِرَ ما تقدم من ذنبه} (۱). جائه‌گه‌ر شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان یان شه‌وی یه‌که‌م هه‌ینی له‌مانگی په‌جه‌ب، یاشه‌وی شه‌و په‌وی و سه‌رکه‌وتن شه‌ری بوايه که‌ناهه‌نگی تاییه‌تی تیدا بگيردريت ياتاييه‌ت بکريت به‌جوریک له‌جوره‌کانی عیباده‌ت، ئەوا هېچ گومانی تیدا نه‌بو که‌پيغه‌مبه‌ر ﷺ ئوممه‌ته‌که‌ی خو‌ی لی ئاگادار ده‌کردو پړینومايشی ده‌کردن بو ئەنجامدانی ئەو ئاهه‌نگه‌ یا ئەو جوره‌ عیباده‌ته، یا بو خو‌ی ئەنجامی ده‌دان هه‌روه‌کو چۆن شه‌وانی په‌مه‌زان و شه‌وانی قه‌دری ئەنجام ده‌دا و ئیمه‌شی هان داوه که‌ئه‌نجامی بده‌ین و پاداشته‌که‌شی بو دیاری کردوین، ده‌ی خو ئەگه‌ر شتیکی ئەوا هه‌بوايه، ئەوا هاوه‌له‌ به‌پړزه‌کانی ﷺ ئەمه‌یان بو ئیمه‌ی ئوممه‌تی ئیسلامی دوا خو‌یان پاده‌گواست و په‌رده پۆشیان نه‌ده‌کردو دایان نه‌ده‌پۆشی له‌کاتی‌کدا ئەوان چاک‌ترین خه‌لکی بون، وبه‌ئاموژگاری‌ترینی خه‌لکی بون له‌دوای پيغه‌مبه‌ران و په‌زامه‌ند‌ترین که‌سانیک بون. هه‌روه‌کو پيش که‌میک له‌هینانه‌وه‌ی قسه‌ی زانایان زانیت بۆت ده‌رکه‌وت که‌نه‌له‌پيغه‌مبه‌ر ﷺ ونه‌له‌ هاوه‌له‌ به‌پړزه‌کانیه‌وه ﷺ هېچ شتیک ده‌رباره‌ی پله‌و پایه‌و فه‌زلی شه‌وی یه‌که‌م هه‌ینی مانگی په‌جه‌ب و نه‌له‌شه‌وی نیوه‌ی شه‌عبان نه‌هاتوه‌و نه‌چه‌سپاوه‌، هه‌روه‌ها زانیت که‌ناهه‌نگ گيران به‌و بۆنه‌یه‌وه بیدعه‌و تازه‌گه‌ری و

(۱) واته: هه‌ر که‌سیک شه‌وه‌کانی په‌مه‌زان هه‌ستیته‌وه‌و به‌ندایه‌تی بو خوا بکات، خوی گه‌وره له‌هه‌رچی گوناخه‌کانی پابردوی هه‌یه‌ خو‌ش ده‌بی‌ت، هه‌روه‌ها هه‌ر که‌سیک شه‌وی قه‌در هه‌ستیته‌وه‌و به‌ندایه‌تی بو خوا تیدا بکات به‌ئیمان به‌ئومیده‌وه‌ و زیندوی بکاته‌وه‌ خوی گه‌وره له‌هه‌رچی گوناخی پابردوی هه‌یه‌ خو‌ش ده‌بی‌ت. شه‌وی قه‌دریش له‌به‌ر ئەوه‌ی دیاری نه‌کراوه‌ بویه پيغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌ر ده‌ شه‌وه‌کی په‌مه‌زانی زیندو کردۆته‌وه‌ چونکه‌ کۆپای زانایان له‌وه‌ ده‌ شه‌وه‌ی کۆتایی په‌مه‌زاندايه. وه‌رگير.

داهینانه له نایینی پیروزی ئیسلامدا، هه‌روه‌ها تایبه‌تی کردنی به‌جۆرێك له‌عباده‌ته‌كان، یانه‌نجام دانی جۆرێك له‌به‌ندایه‌تی كردن تیایدا بیدعه‌یه‌کی ناپه‌سه‌ندو خراپه‌ (بدعه‌ منكره‌)، هه‌روه‌ها شه‌وی بیست و هه‌وتی مانگی ره‌جه‌بیش به‌هه‌مان شیوه‌، كه‌هه‌ندی له‌خه‌لكی بره‌ویان وایه‌ كه‌شه‌وی شه‌و ره‌وی و سه‌ركه‌وته‌ به‌ ئاسمانه‌كان (لیله‌ الإسراء والمعراج)، به‌هه‌مان شیوه‌ دروست نیه‌ تایبه‌تی بكریت هه‌روه‌كو دروست نیه‌ كه‌ناهه‌نگیشی تیدا بگێردریت به‌گۆیره‌ی به‌لگه‌كانی پابردو. ئه‌مه‌ ئه‌گه‌ر زانرا، ئه‌دی ئه‌گه‌ر نادیار بێت ده‌بی حوكمی چۆن بێت؟ پاستیه‌كه‌ی له‌قسه‌ی زاناكان ئه‌وه‌یه‌ كه‌نازانریت یاناناسریت واته‌ كاته‌كه‌ی نادیاره‌. وه‌قسه‌ی ئه‌وه‌ی كه‌ گوتویه‌تی: شه‌وی بیست و هه‌وتی ره‌جه‌ب، قسه‌یه‌كه‌ و بی ناوه‌رۆك و پوچه‌له‌ و هیچ بنچینه‌ و بنه‌مایه‌کی نیه‌ له‌فه‌رموده‌ی پاستدا. پاستی كردوه‌ ئه‌وه‌ی كه‌ گوتویه‌تی:

خير الأمور السالفات على الهدى وشر الأمور المحدثات البدائع^(١)

له‌خوامان داوايه‌ كه‌ ئێمه‌ و هه‌موو موسلمانان یارمه‌تی بدات و پێنومايمان بكات و سه‌ركه‌وتوو سه‌رفرازمان بكات به‌ قورئان و سوننه‌ت و پێدامه‌زراوو به‌رده‌واممان بكات و هه‌میشه‌ به‌ ئاگا و ریا و هۆشیارمان بكات، و به‌رچاو پۆشن بین به‌ دور كه‌وته‌وه‌ له‌هه‌موو كارێكی پۆخل و پێچه‌وانه‌ی قورئان و سوننه‌ت، خواي گه‌وره‌ به‌خشنده‌ و میهره‌بانه‌...

وصلَّى الله وسلم على عبده ورسوله نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

(١) واته‌: باشترین و به‌فه‌رترین کاره‌كان ئه‌وانه‌ن كه‌ پێشنه‌كان ده‌یان كردو له‌سه‌ر پێگه‌ی هیدایه‌تی خواي بون، وه‌خراپترین و شه‌رترین و قیزه‌ون ترین کاریكیش کاری داهینان و تازه‌گه‌ری و کاره‌ بیدعه‌كانن. وه‌رگێڕ.

نامه‌ی چوارهم

بیدار کردن وه‌یه‌کی گرن‌گ له‌س‌ر درۆی راسپاردیه‌کی سه‌ر به شیخ أحمد خزمه‌تکاری ه‌ره‌می
شکۆدارو مه‌زنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ

له‌عبد‌العزیز کور‌ی باز بۆ ه‌ر که‌سیک له‌موسلمانان که‌ئو راسپاردیه ده‌خوینت‌وه‌و ده‌ی بین‌ی، خ‌وای گه‌وره به ئیسلام بیان پار‌یزی، خ‌وای گه‌وره ئیمه‌ش و ئه‌وانیش له‌شه‌پو فیتنه‌ی بوختان که‌ران و داهینه‌رانی نه‌فامی سته‌مکار بپار‌یزیت.

سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته، أما بعد:

وشه‌یه‌ک یانوسراوه‌یه‌کم که‌وته ده‌ست که‌سه‌ر به‌شیخ أحمد خزمه‌تکاری ه‌ره‌می پ‌یرۆزی پیغه‌مبه‌ری پایه به‌رز ﷺ بو به‌م ناو‌نیشان‌ه (هذه وصية من المدينة المنورة عن الشيخ أحمد خادم الحرم النبوي الشريف)(^١). تیایدا گوتویه‌تی:

((شه‌وی ه‌ینی به‌خه‌به‌ر بوم و قورئانم ده‌خویند، د‌وای خویندنی ناوه جوانه‌کان‌ی خ‌وای گه‌وره، جاکاتی له‌قورئان خویندن و ناوه جوانه‌کان‌ی خ‌وای گه‌وره بومه‌وه و خ‌ۆم ئاماده کرد بۆ نوستن خ‌اوه‌نی دیمه‌ن و پ‌وخساری دره‌وشاوه‌ی پیغه‌مبه‌ری خ‌اوه‌ ﷺ م بین‌ی که‌به و ئایه‌ته قورئانیه و به‌ئه‌حکامه پ‌یرۆزه‌کان، پ‌ه‌حمه‌ت و به‌ره‌که‌ت بۆ ه‌مو جیهانیان گه‌وره‌مان محمد ﷺ، فه‌رم‌وی: ئه‌ی شیخ أحمد، گوتم: له‌خزمه‌تت دام ئه‌ی

(^١) واته: ئه‌مه راسپاردیه‌که له‌شار‌ی مه‌دینه‌وه له‌شیخ أحمد خزمه‌تکاری ه‌ره‌می پ‌یرۆزی پیغه‌مبه‌ری خ‌ۆشه‌ویست ﷺ. وه‌رگ‌یز.

په سولی خوا، ئه ی ئه و که سه ی له هه مو دروست کراوه کانی خوا به رز ترو به پړز تری، جایی ی گوتم:

- من شهرم ده که م له قاپی خوادا به هو ی کرده وه خراپه کانی ئه و خه لکه خراپ کارانه وه، و هچاوه پوم نیه و ناتوانم به رامبه ر به په روه ردگاری خوم بوه ستم، نه له پوی فریشته کانیش، چونکه له م پوژی هه ینیه وه بو ئه و پوژی هه ینیه سه دو شه ست هه زار که س مردون و له سه ر ئایینی پیروزی ئیسلام نه ماون و له دین ده رچون. ئه مجار هه ندی له کرده وه خراپ و سه ریچیه کانی ئه و خه لکه ی بو باس کردم، و فهرموی:

- ئه م پاسپارده یه به زه یی خوی به په رحم و به زه ییه بو ئه و خه لکه پی یان بگه یه نه.

ئه مجار هه ندی له نیشانه کانی پوژی دوا یی ئاماژه پی کردن، تائه و شوینه ی فهرموی:

ئه م پاسپارده یان پی پابگه یه نه ئه ی شیخ أحمد، وبلئ ئه م پاسپارده یه به پیڼوسی قه ده ری خوا له (الروح المحفوظ) هه و راگو یزراوه، هه ر که سیك بینوسیته وه بو شاریکی ترو له ولاتیکه وه بو ولاتیکی ترو له شوینیکه وه بو شوینیکی تری بگوازیته وه ئه و کوشکیکی له به هه شتدا بو دروست ده کریت، وه هه ر که سیك نه ی نویسته وه و نه ی نیړیت ئه و له پوژی قیامه تدا له تکا کردن (شفاعة) ی من بی به ش ده بییت و به ر شیفاعة تی من ناکه ویت، وه هه ر که سیکیش بینوسیته وه ئه گه ر هه ژار بییت خوی گه وره ده وله مهن دی ده کات، یانه گه ر قه رز دار بییت خوی گه وره قه رزه کانی بو پر ده کاته وه و له سه ر نامینن، یاخود گونا حبارو تاوانبار بو خوی گه وره له گونا حه کانی ئه ویش و له گونا حی دایک و باوکیشی خوش ده بییت به به ره که ت و به فهری ئه و پاسپارده یه، وه هه ر که سیك له به نده کانی خوا نه ی نویسته وه خوی گه وره له دنیا و له قیامه تدا پروانی په ش ده کات.

هه‌روه‌ها سى جاران له‌سه‌ر يه‌ك گوتى: ئه‌م پاسپارده‌يه شتيكى راسته‌و دروى تيدا نيه،
ئه‌گه‌ر درو بكه‌م له‌دنيا ده‌رچم و به‌كافرى ده‌مرم و له‌دينى ئيسلام ده‌رده‌چم. هه‌ر
كه‌سيك بپواى پى بكات ئه‌وه له‌ئاگرى دوزه‌خ پزگارى ده‌بيت، هه‌ر كه‌سيكيش بپواى پى
نه‌بيت ئه‌وا كافر بوه)).

ئه‌مه پوخته‌ى ئه‌و پاسپارده دروينه بو به‌زمانى پيغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ، ئه‌م پاسپارده
دروينه‌مان چه‌ندان جارو له‌چه‌ندان سال له‌مه‌وبه‌ر بيستوه، بلاو ده‌كرپته‌وه له‌نيوان
ئو كاتو ئو كاتدا، له‌نيوان زوريك له‌خه‌لكى ساده‌و ساكارو له‌ناو عه‌وامى خه‌لك دا
په‌واجى پى ده‌درپت، له‌هه‌ر جاريك بو جاريكى تر وشه‌و پيته‌كانى ليك جياوازنو
هه‌ريه‌كه‌ى به‌جوريكه، دروژنه‌كه‌ى ئه‌و پاسپارده‌يه ده‌لى: كه‌گوايه ئه‌و پيغه‌مبه‌رى
له‌خه‌ودا بينيوه‌و ئه‌و پاسپارده‌ى به‌كۆل داداوه‌و پى ى فه‌رموه ده‌بى بلاوى بكه‌يته‌وه
له‌ناو خه‌لكى داو پى يان رابگه‌يه‌نيت، وه‌له‌ كوټايى بلاو كراوه‌كه‌ى دا كه‌ئي‌مه ئاماژه‌مان
پى كردو بۆمان راگواستى ئه‌ى خوينه‌رى ئازيز بوختان كه‌ره‌كه‌ گوتويه‌تى كه‌ئو
له‌كاتيكد ا پيغه‌مبه‌رى بينيوه كه‌خوى بو نوستن ئاماده‌ كردوه: ئه‌مه‌ش ئه‌وه ده‌گه‌يه‌نى
كه‌هيشتا نه‌خه‌وتوه‌و له‌حاله‌تى به‌ئاگايى دا واته پيش ئه‌وه‌ى بخه‌ويت پيغه‌مبه‌رى
بينيوه !!

ئو بوختانكه‌ره له‌و پاسپارده‌ى خوى دا گه‌لى شتى بى بنه‌ماى هه‌ل به‌ستوه، ئه‌و
پاسپارده‌يه له‌ديار ترين و ئاشكرا ترين دروو ده‌له‌سه‌و هه‌ل به‌ستراويكه، بى بنه‌ما ترين و
بى ناوه‌رۆك ترين كاريكه، به‌ويستى خوا له‌نزيك ترين كاتدا له‌وشه‌و دروو ده‌له‌سه‌كانى
ئو پاسپارده‌يه وريات ده‌كه‌مه‌وه، هه‌روه‌كو له‌سالانى پيشودا وريام له‌م بواره‌يه‌وه دا

بو، وه بڼو خه لکیم پون کردبوه وه که نه م کاره قیژه ونه له پونترین و ناشکرا ترین دروؤ ده له سه کانه و له بوختان و هه ل به ستراوه کانه. کاتى نه م بلاؤ کراوه ی دوايیه یانم به رچاو که وت و خویندمه وه له وه لامدانه وه و نوسین له سهری دو دل بوم، نه م ویست له سهری بنوسم، له بهر پون و ناشکرایى بى ناوهرؤکى و پوچه لى و بى بایه خى نه و دروؤ بوختانه، و له بهر گه وره یى جورئ ته ی بوختانکه ره که ی له سهر دروؤ ده له سه و بوختان کردن، وه گومانم نه ده کرد که بى ناوهرؤکى و بى بایه خى نه و بلاؤ کراوه یه ئاوا په واجى هه بیټ له لایه ن که سیك که توزقالیک تیگه یشتن و به رچاو پوښنى هه بیټ، یا هر که سیك له سهر فیره تی ساغ وپته و و راسته قینه وه هاتبى و گوښ بوبیټ. که چى زوری له برایان هه والیان پى دام که به راستى نه و پاسپارده دروینه کاریکى زوری له خه لکى کردوه و په واجیکى زوری له ناو هه ندی له خه لکى دا په یدا کردوه و له ناو خویندا بلاویان کردوته وه و به کاریان هیناوه و ناموزگاریه کانیا ن جى به جى کردوه و هه ندیکش به ته واوی برآوایان پى ی هه یه. له بهر نه هوپانه وام بینى که به راستى پیویسته له سهر مه مانان و وینه ی مه مانان که له سهرى بنوسن و به دروؤ بخه نه وه و بى سهره و به ره یى و دروؤ بوختانه کانى بڼو خه لکى موسلمان پون بکړینه وه، خه لکى لى ئاگادار بکړینه وه که نه مه بوختانیکی گه وره یه به دهم پیغه مبه ره وه ﷺ ده کریت هه تاکو خه لکى فريو نه خون پى ی. هر که سیك له نه هلى عیلم و ئیمان، یا خود خاوه نی فیره تی پاک بیت یا توزقالیک عه قل و ژیری هه بیټ به وردى سهری بکات و تى پابمیښت تى ده گات که نه م قسانه بى ناوهرؤک و دروؤ ده له سه یه کی پوتن و له چه ند پوه یه که وه کومه له بوختانیکن و به س.

بۆ ئۇم مەبەستە و دەربارەى ئۇم بوختان و ھەلبەستە، ولەبارەى ئۇم پاسپاردەىە
پرسىيارم لەچەند خزمىكى نىكى شىخ احمد کرد، لەوہ لامدا گوتیان: ئۇم کارە
درۆیەکە و بەدەم شىخ احمدوہ ھەل بەستراوہ و ئۇو ھەرگیز شتى وای نہ گوتوہ و
لەبنەرەتوہ درۆیە بەدەمى ئۇوہوہ، وە شىخ احمدى ناوبراو ماوہیەکی باشە مردوہ و
نە ماوہ ، گریمان بلىن شىخ احمد، یان ھەرکەسىكى تر لە وگەرە تر، بلى کہ
پیغەمبەرى ﷺ لە خەوندایا لە بیدارى دا بینوہ و ئۇو پاسپاردە و ئامۆزگاریانەى پى
پاگە یاندوہ، بە دلناییەوہ دەزانین و لای ھەموکەسىک پونە کہ ئۇمە درۆیەکی زەق و زلە و
بیژەرەکی درۆزنە، یا ئۇوہى ئۇو قسانەى پى گوتوہ یاپى پاگە یاندوہ ئۇو شەیتان بوہ،
و ھەرگیز ئۇو کەسە پیغەمبەر ﷺ نہ بوہ ئۇویش لەچەند پوہیەکەوہ کە لەم چەند خالانەى
خواروہ دا دەیان گوشن:

۱. پیغەمبەر ﷺ لەبەداری دا لەدوای وفات کردنیەو هەرگیز نابیننیت، هەر کهسێک لە نهفامه سووفیهکان دعایه بکهن که پیغەمبەر ﷺ ی لەبەداری دا دەبینی، یاخود لەمهجلیسی مهولود خویندنهوهو هاوشیوهکانی دا ئاماده دهبیت ئهوا ئهوه کهسانه خراپترین و بۆگه ن ترین ههلهیان کردوه، پهردهی بهسهر چاودا دراوهو ئهوپهپری ئی تیکچونه، وکهوتۆته ههلهیهکی گهورهوهو پیچهوانه ی قورئان و سوننهت و کۆپای ئههلی عیلم وهستاوه، چونکه مردوان له دنیا دا هەرگیز له گۆرەکانیان نایه نه دهر، به لکو له پۆژی قیامه تدا دینه دهر و تائه کات له گۆرەکانیاندا ده میننه وهو نایه نه دهر، جابه ر کهسێک پیچهوانه ی ئهوه بوه سستیته وه ئهوه درۆی کردوه به درۆیهکی زۆر زل و پون و ئاشکرا، یا پهردهی پهشی بهسهر چاودا دراوهو ههلهیهکی زلی پئی کراوه، ئهو پڕیگه راسته و ئهوه هقه ی نه ناسیوه که پێشینه ی پیاو چاکان ناسی بویان و له سهری

ده‌رۆ‌یشتن، وه‌له‌و پرځگه‌یه لای داوه که هاوه‌ل‌ان و شوینکه و تانیان به‌چاکه له‌سه‌ری ده‌رۆ‌یشتن. خوای به‌رزو بئی هاوتا ده‌فه‌رموئ: ﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيُّتُونَ﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ^(۱). هه‌روه‌ها پیځه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویه‌تی: {أنا أول من تنشق عنه الأرض يوم القيامة، وأنا أول شافع وأول مشفع}^(۲). وه‌ئایه‌ت و فه‌رموده له‌م باره‌و له‌م واتایه‌دا گه‌لێک نۆرن.

۲. پیځه‌مبه‌ر ﷺ هه‌رگیز پیچ‌ه‌وانه‌ی هه‌ق قسه‌ ناکات، نه‌له‌ژیانی داو نه‌له‌دوای مردنی، وه‌ئهم پاسپاردیه له‌چه‌ند پوه‌یه‌که‌وه پیچ‌ه‌وانه‌و دژایه‌تیه‌کی پون و ئاشکرای شه‌ریعه‌تی محمده ﷺ - هه‌روه‌کو له‌داهاتودا پونی ده‌که‌ینه‌وه - ئه‌وه‌ ﷺ له‌خه‌ودا ده‌بینریت، وه‌هه‌رکه‌سیک له‌خه‌ودا له‌سه‌ر شیوه‌ی وه‌سف کراوی خو‌ی بی‌بینی ئه‌وه ئه‌وی بینیه‌وه، چونکه شه‌یتان ناتوانیت خو‌ی بی‌نیته‌سه‌ر وینه‌ی پیځه‌مبه‌ر ﷺ هه‌روه‌کو فه‌رموده‌ی راست له‌م باره‌وه‌ها توه، به‌لام گرنگی وراستی کاره‌که لی‌ره‌دا له‌ئیمان و بیرو باوه‌رو عه‌قیده‌و راستگویی و دادپه‌روه‌ری و زه‌بت و دیانه‌ت و ئه‌مین و ده‌ست پاکی و زمان پاکی خه‌ون بینه‌که‌دا په‌نگ ده‌داته‌وه، وه‌ئایا پیځه‌مبه‌ری ﷺ له‌سه‌ر وینه‌و شیوه‌ی خو‌ی بینیه‌وه یان له‌سه‌ر شیوه‌ی که‌سیکی تر، ئه‌گه‌ر فه‌رموده له‌پیځه‌مبه‌ره‌وه ﷺ و له‌ژیانی خو‌ی دا هاتبئی، به‌لام له‌پرځگه‌ی غه‌یری که‌سانی به‌روا پئی کراو و متمانه پئی کراوه‌کانه‌وه بیته‌ ئه‌وه کاری پئی ناکریت و به‌به‌لگه وه‌رناگیریت، یان له متمانه پئی کراوه‌کانه‌وه هاتبیته‌ به‌لام پیچ‌ه‌وانه‌ی رپوایه‌تیک بیته

(۱) أ - سورة المؤمنون (۱۵ - ۱۶)

ب - واتاکه‌ی‌مان له‌په‌راویزی ژماره‌ (۱۸۶) و له‌بابه‌تی ئاگادار کردنه‌وه له‌تازه‌ داهینراوه‌کان (البدع) و له‌نامه‌ی یه‌که‌مدا نوسیوه. وه‌رگیز.

(۲) واتاکه‌ی‌مان له‌په‌راوردیدا لێک داوه‌ته‌وه. وه‌رگیز.

که له و متمانه دار تر بټ پتریش فەرموده‌ی له‌به‌ر بن، چونکه متمانه دار ترو بپروا پټی کراو ترو پیچه‌وانه‌یه‌ک به‌یه‌که‌وه کۆ نابنه‌وه، به‌لکویه‌که‌میان هه‌لوه‌شاوه واته له‌کار ده‌که‌وټ و هی دوه‌میشیان هه‌لوه‌شیننه‌ره‌وه ده‌بیټ و کاری پټی ده‌کرټ هه‌ر کاتی‌ک مه‌رجه‌کانی تټدا هاتنه‌ دی. خو ئه‌گه‌ر نه‌توانرا کۆ بکرټنه‌وه و نه هه‌لوه‌شاوه‌ش بو ئه‌وا وه‌ک رپویه‌تیکی که‌سیک که‌که‌مترین فەرموده له‌به‌رو ناداد په‌وه‌ر ترین که‌س حساب ده‌کرټ، ئه‌و کاته‌ش وه‌ک فەرموده‌یه‌کی ریزپه‌ر یا نامۆ (شاډ) داده‌نرټ و کاری پټی ناکرټ.

ئه‌دی بو‌و پاسپارده‌و ئامۆزگاریه‌ک که‌نه‌ خاوه‌نه‌که‌ی ناسراوه که‌له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ رای گواستوه و نه‌راستگویی و نه‌دادپه‌روه‌ری و نه‌تمانه‌و نه‌ئهمینداری و ده‌ست پاکی وزمان پاکی ئه‌و که‌سه‌ دیاره‌و ده‌زانری ئه‌وا له‌سه‌ر حاله‌تی خو‌ی وه‌ک حه‌قیقه‌تیک وازی لێ ده‌هینری و لای لێ ناکرټه‌وه. هه‌ر چه‌نده‌ هیچ شتیکیشی تټدا نه‌بیټ که‌پیچه‌وانه‌ی شه‌ریعت بیټ. ئه‌دی چونه‌ ئه‌گه‌ر ئه‌و پاسپارده‌یه‌ پری بیټ له‌زور شتی وا که‌به‌لگه‌یه له‌سه‌ر پرپوچی و بی‌ ناوه‌روکی و ناراستی ئه‌و پاسپارده‌یه، و درو‌یه‌که‌و به‌ده‌می پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هه‌ل به‌ستراوه‌و یاسا و ته‌شریعیکی ئایینی وای تټدایه که‌خوا‌ی گه‌وره‌ پټی ی رازی نیه‌ و مو‌له‌تی پټی نه‌داوه.

پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ فەرمویه‌تی: {من قال علي ما لم أقل فیتبوا مقعده من النار} (١). ده‌ی ئه‌و بوختان که‌ره‌ قسه‌یه‌کی به‌زمانی پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هه‌لبه‌ستوه که‌ئو نه‌ی فەرموه،

(١) واته: هه‌ر که‌سیک قسه‌یه‌ک به‌زمانی من هه‌ل بیه‌ستیت و من نه‌م گوته‌یت، بائه‌و که‌سه‌ جیگه‌ی خو‌ی له‌ناو ناگری دۆزه‌خدا ئاماده‌ بکات یا ته‌رخان بکات. وه‌رگټ.

ودرویه‌کی ئاشکراو راشکاوانه و مه‌ترسی داری به‌دهم پیغه‌مبه‌روهه گوتوه. ئای ئه و
 کهسه چهند شایسته‌یه به و په‌یماننه گه‌وره‌یه که پیغه‌مبه‌ر ﷺ به و کهسه‌ی داوه کهله ناو
 ئاگره و له‌هه‌مو کهس له‌پیشتره بۆ ئه و شوینه ئه‌گه‌ر تۆبه نه‌کات و په‌شیمان نه‌بیته‌وه و
 نه‌گه‌رپټه‌وه بۆ لای خوای گه‌وره، دروینه‌ی ئه و وه‌سپته بۆ خه‌لکی و له‌ناو خه‌لکی دا
 بلاو نه‌کاته‌وه که دابویه پال‌دین، ئه‌گه‌ر وانه‌کات ناراستیه‌که‌ی بۆ خه‌لکی ئاشکرا
 نه‌کات و رای نه‌گه‌یه‌نیت ئه‌وا تۆبه‌ی لی وهرناگیریت هه‌تا کو ئه و کاته‌ی خه‌لکی نه‌زانن
 کهله‌درویه‌که‌ی خوی پاش گه‌ز بۆته‌وه و خوی به‌درۆ خستۆته‌وه. به‌گویره‌ی فه‌رمایشتی
 خوای گه‌وره که ده‌ فه‌رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَيْنَاهُ
 لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ
 أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾^(۱). خوای پاک و بیگه‌رد له‌م دو ئایه‌ته پیروژه‌دا بۆی پون

(۱) ۱- سورة البقرة (۱۵۹- ۱۶۰).

ب - واته: ئه و کهسه‌نه‌ی که ئه و موژده‌یه‌ی دهره‌ق به‌پاراستی پیغه‌مبه‌ریتی محمد پیدرا بو و پونمان کرد بۆوه
 بۆیان له‌ترسی له‌ده‌ست دانی پله‌و پایه‌یان ده‌شارنه‌وه و په‌رده پۆشی ده‌کن، وه‌ه‌ق و راستیه‌کانی
 به‌رنامه‌ی خوای گه‌وره که وه‌ک به‌رنامه‌ی ژیا‌نی مرۆف ناردویه‌تیه خواره‌وه بشاریته‌وه و راستیه‌کان نه‌لیت و
 پونی نه‌کاته‌وه دوا‌ی ئه‌وه‌ی که خوای گه‌وره له‌کتیه‌که‌ی خوی دا بۆی پون کردونه‌وه هه‌رگیز تۆبه‌ی لی
 وهرناگیریت، ئه و جوړه کهسه‌نه‌ی خوای گه‌وره نه‌فره‌تیا‌ن لی ده‌کات، هه‌روه‌ها نه‌فرین کارانیش وه‌ک
 فریشتنه‌کان و مرۆفه‌کانیش نه‌فره‌تیا‌ن لی ده‌کن. مه‌گه‌ر ئه و کهسه‌نه‌ی که به‌پاراستی تۆبه بکه‌ن و بگه‌پننه‌وه بۆ
 لای خوا و چاکه بکه‌ن و تۆبه‌که‌یا‌ن بۆ خه‌لکی پون بکه‌نه‌وه و له‌ناو خه‌لکی دا جاپی بده‌ن و خویان به‌درۆ
 به‌پننه‌وه و ددان به‌پیغه‌مبه‌ریتی محمد دا به‌پننه‌و به‌ته‌وا‌ی بپوا به‌پننه‌ن کرده‌وه‌ی چاک بکه‌ن و چاکه‌کاری
 له‌زه‌وی دا بلاو بکه‌نه‌وه ئه‌وه ئه و کاته‌خوای گه‌وره تۆبه‌که‌یا‌ن لی وهر ده‌گریت، خوای گه‌وره لی بورده‌وه
 به‌خشنده‌یه‌کی بۆ ئه‌ندازه‌یه و تۆبه‌ی راسته‌قینه‌ی تۆبه‌کاران وهرده‌گریت. ته‌فسیری گولشه‌ن
 ب ۱۶۳- ۱۶۴. وه‌رگیت.

کردوینه وه که: هر که سیځ هه‌ق و راستیه‌کان بشاریته‌وه و په‌رده پوښیان بکات ئه‌وا
تۆبه‌ی لی وەرناگیریت، مه‌گه‌ر دواى خو چاک کردن و به‌خودا چونه‌وه و پو کردنه چاکه و
چاکاری و پون کردنه‌وه‌ی تۆبه‌که‌ی و جاردانی له‌ناو خه‌لکى دا بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لکى بزنان
که تۆبه‌ی به‌پاراستی کردوه. خواى گه‌وره ئایینی بۆ خه‌لکى سهر پوی زه‌وى ته‌واو
کردوه و هېچ که‌م و کورپه‌کى تیدا نیه و هېچ شتیکی نه‌ماوه پای نه‌گه‌یاند بیټ، وه‌نازو
نیعمه‌تى خوۍ به‌سهردا پشتون به‌ناردنی نیردراوه‌که‌ی خوۍ محمد ﷺ وه‌هرچى
سروشیکى بۆی کردوه و بۆی ناردوه هه‌موى له‌شهریعه‌تى ته‌واوى خواى گه‌وره بوه و
نه‌شى مراندوه هه‌تا‌کو هه‌مو به‌رنامه‌که‌ی به‌ته‌واوى پاگه‌یاندوه بۆ خه‌لکى سهر پوی
زه‌وى و پونى کردوته وه هه‌روه‌کو خواى به‌رزو بى‌هاوتا ده‌فه‌رموى: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ
دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (۱).

بوختانکه‌رى ئه‌و پاسپارده‌یه له‌سه‌ده‌ی چوارده هه‌مدا هاتوه، و ده‌یه‌وى به‌رگیکی
تازه‌ی ئایین به‌به‌ر خه‌لکى دا بکات، هر که سیځ ده‌ست بگریټ به‌شهریعه‌ته‌که‌ی ئه‌وا
ده‌بیته‌هوى چونه‌واو به‌هه‌شت و پزگار بونی له‌ئاگرى دۆزه‌خ، ده‌یه‌وى ئه‌و پاسپارده‌یه
له‌قورئان به‌گه‌وره‌ترو باشت‌ر دابنیت. تیايدا ئه‌و بوختانه‌گه‌وره ده‌کات و ده‌لى: هر
که سیځ بینوسیته‌وه و له‌م شار بۆ ئه‌و شار یا له‌م ولات بۆ ئه‌و ولات یا له‌م شوین بۆ ئه‌و
شوین بینیریت، ئه‌وه له‌به‌هه‌شت دا کۆشکیکی گه‌وره‌ی بۆ دروست ده‌کریټ، وه‌هر
که سیځیش نه‌ی نویسته‌وه و نه‌ی نیریت و بلاوى نه‌کاته‌وه ئه‌وا له‌شه‌فاعه‌تى

(۱) أ - سورة المائدة: (۳).

ب - وانا که‌یمان له‌بابه‌ته‌کانى پیشودا لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگیټ.

پیغه مبه‌روست^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بې به‌ش ده‌بیټ له‌روژی قیامه‌دا، دپاره ئه‌مه‌ش شتیکی پونو ئاشکرایه که‌له‌خراپ‌ترین و پیس‌ترین دروکانه و پونترین به‌لگه‌یه‌کیشه له‌سهر دروینه‌تی ئه‌و پاسپارده‌یه و بې شه‌رمی و که‌می حه‌یای ئه‌و بوختانکه‌رو دروژنه، گه‌وره‌یی و نوری جورته‌تی ئه‌و که‌سه بې شه‌رمه له‌سهر درو کردن و دروژنی، چونکه هر که‌سیک قورئان بنوسیته‌وه و له‌م ولات بینیریټ بؤ ئه‌و ولات و له‌م شوین بؤ ئه‌و شوین ئه‌و پله و پایه‌ی به‌ده‌ست ناکه‌وټ مادام به‌ته‌واوی کار به‌قورئانی پیروژ نه‌کات، ئه‌ی که‌واته چوون نوسه‌ری ئه‌و بوختانه گه‌وره‌یه و گواستنه‌وه‌ی له‌شوینیکه‌وه بؤ شوینیکي تر ئه‌و ده‌ست که‌وته‌گه‌وره‌ی ده‌ست ده‌که‌وټ، له‌کاتی‌کدا ئه‌گه‌ر قورئان نه‌نوسیته‌وه و له‌ولاتی‌که‌وه بؤ ولاتی‌کی تر یاله‌شوینیکه‌وه بؤ شوینیکي تر نه‌ی گوازیته‌وه و بلاوی نه‌کاته‌وه له‌شه‌فاعه‌تی پیغه مبه‌روست^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} بې به‌ش نابیت به‌مه‌رجی بپوادار بیت و بپوای به‌پیغه مبه‌ریټی ئه‌و هه‌بیټ، به‌شه‌ریعه‌ته‌که‌ی ئه‌ویش کار بکات و شوین که‌وته‌ی به‌رنامه‌یه‌کی تر نه‌بیټ، ئه‌مه‌یه‌کی‌که له‌بوختانه‌کانی ئه‌و پاسپارده‌یه، و به‌ته‌نیا به‌سه و به‌لگه‌یه له‌سهر بې ناوه‌روکی و پوچه‌لی ئه‌و پاسپارده‌یه و دروژنی نوسه‌رو بلاو که‌ره‌وه‌که‌ی. و به‌لگه‌یه له‌سهر پیسی و بوگه‌نی و گه‌مژه و گیلی و دوری ئه‌و که‌سه له‌و زانست و زانیاری و به‌رنامه و پینومایی و ئه‌وه‌یدایه‌ته‌ی که‌پیغه مبه‌روست^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} هی‌ناویه‌تی. بی‌جگه له‌وه‌ی که‌باس کرا له‌و پاسپارده‌یه‌دا گه‌لی شتی تر هه‌ن که‌هه‌مویان به‌لگه و نیشانه‌ن له‌سهر بې بنه‌مایی و دروو هه‌لبه‌ستنی ئه‌و پاسپارده دروینه، ئه‌گه‌ر بوختان که‌ره‌که‌ی پتر له‌هه‌زار سویندیش بخوات که‌درو ناکات و له‌قسه‌کانی دا پاست ده‌کات، و ئه‌گه‌ر دوعای گه‌وره‌ترین سزاو توله له‌خوی بکات که‌گوايه راستگو‌یه و له‌و وسیه‌ته‌ی دا پاست ده‌کات، نه‌خیر پاست

ناکات و درۆ ده‌کات و قسه‌کانی هیچیان راست نین و درۆزنه، به‌لکو سویندم به‌خوا
له‌گه‌وره‌ترین و قیزه‌ون‌ترین کاره پوچه‌ل و درۆینه‌کانه. ئیمه‌خوای پاک و بی‌گه‌رد و ئه‌و
فریشتانه‌ی که ئیستا لامان ئاماده‌ن و ئه‌و که سانه‌ی له‌موسلمانان که ئه‌و بلا و کراوه‌یه
ده‌که‌وێته‌ ده‌ستیان و ده‌ی خویننه‌وه‌ ده‌که‌ینه‌ شاهد - شاهیدیه‌ک که له‌پۆژی قیامه‌تا
پی‌ده‌گه‌ینه‌وه‌ په‌روه‌ردگارمان - که ئه‌و پاسپارده‌یه‌ درۆیه‌ و هه‌ل به‌سته‌ و به‌ده‌م
پی‌غه‌مبه‌روه‌ ﷺ هه‌ل به‌ستراوه، خوا سه‌رشۆپی بکات به‌و درۆ و به‌و کاره‌ی و ئه‌وه‌نده‌ی
شایسته‌یه‌ خوا‌ی گه‌وره‌ به‌و کاره‌ سه‌ر لیشیوینییه‌ی خۆی بی‌گیریت. ئه‌و پاسپارده‌یه
بی‌جگه‌ له‌وه‌ی که ئاماژه‌مان پی‌کردن چه‌ند کاریکی خراپ و درۆ و هه‌ل به‌ستی تری تیدان
که له‌م چه‌ند خالانه‌ی خواره‌وه‌دا ده‌یان‌نوسین:

یه‌که‌م: تیایدا: (له‌م هه‌ینی یه‌وه‌ بۆ ئه‌و هه‌ینی یه‌ سه‌د و شه‌ست که‌س مردون به‌بی
ئیمان و له‌ئیس‌لام ده‌رچون) ئه‌مه‌ش له‌زانسته‌ په‌نه‌انیه‌کان (الغیب) ه.
وه‌ پی‌غه‌مبه‌روه‌ ﷺ دوا‌ی مردنی سروش (وحی) بۆ هاتنی وه‌ستاوه، هه‌ر له‌ژياندا ئه‌و غه‌یبی
نه‌ده‌زانی و ئاگای له‌شته‌غه‌یبیه‌کان نه‌بو، ئه‌دی چۆن دوا‌ی مردنی کاره‌ غه‌یبیه‌کان
ده‌زانیت و ئه‌م هه‌واله‌ غه‌یبیه‌ به‌و پاده‌گه‌یه‌نیت. به‌پی‌ی ئه‌م فه‌رموده‌یه‌ی خوا‌ی
گه‌وره‌ که ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبُ﴾ (١). هه‌روه‌ها
ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبُ إِلَّا اللَّهُ﴾ (٢). هه‌روه‌ها

(١) - سورة الأنعام: (٥٠).

ب - واتاکه‌یمان پی‌شتر نویسه‌. وه‌رگیز.

(٢) - سورة النمل: (٦٥).

له فەرمودەى راستدا هاتو له پيغه مبهروه ﷺ كه فەرمويه تى: {يُذَادُ رَجَالٌ عَنْ حَوْضِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَقُولُ: يَارَبِّي، أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيَقَالُ لِي: إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ (١).

دوهم: له و کارانه ی که به لگه و نیشانه ن له سەر پوچه لای و دروینه ی ئه و پاسپارده یه ئه و هیه که تیایدا ده لای: (هر که سیك بینوسیته وه و دابه شی بکات ئه گهر هه ژار بیّت ده وله مند ده بیّت، یا قهرزدار بیّت خوای گه وره قهرزه کانی بو پر ده کاته وه، یا خود ئه گهر گونا حبار بیّت خوای گه وره له گونا ح و تاوانه کانی خو شی و دایک و باو کیشی ده بورئ و خو ش ده بیّت به به ره که تی ئه و پاسپارده یه) تاکۆتایی. گومانی تییدا نیه که ئه مه گه وره ترین درو یه و پونترین و ئاشکرا ترین به لگه و نیشانه یه له سەر درو ی

ب - واته: ئه ی محمد پی یان بلای: ئه و ه ی له ئاسمانه کان و له زه ی دا هه ن کاره غه ییی و شته په نهانیه کان نازانن و ئاگاداری نین بیجگه له خوای په روه ردگار. وهرگپر.
(١) أ - سورة المائدة: (١٧).

ب - واتای فەرمودە که: له پوژی قیامه تدا خه لکانیکی زۆر هه ن دین بو سەر حه وزی من به لām ده رده کرین و پا و ده نرین منیش ده لām: ئه ی په روه ردگارم ئه وانه هاوه لانی منن، ئه وانه هاوه لانی منن بو ده ریان ده که ن پیّم ده گو ترئ: ئه ی محمد تو نازانی ئه وان له دوای تو چیان به سەر دینه که ت هیناوه و چۆنیان شیواندوه و چ داهینان و تازه گه ریه کیان له دینه که ت دا دروست کردوه، ئه وانه له هاوه لانی تو نه ماون. منیش ئه و ه ی به نده چاکه که ی خوا که مه به ست له عیسا ی کوپی مەریه مه گو تی ده ی لیّم که بریتیه له م ئایه ته پیرۆزه ی خوای گه وره: واتای ئایه ته که: ﴿ئە ی په روه ردگار ئه وهنده ی له ناویاندا بوم به سه ریانه وه شاهیدم و ئاگادارم به سه ریانه وه، دوای ئه و ه ی گیانت لیّم وهرگرتوه و مراندتم تو بو خۆت به سه ریانه وه چاودر بویت و هه ر خۆت ده زانی چیان کردوه و چیان ئه نجام داوه و هه ر خۆت به سه ره هه مو شتیگه وه شاهید و زانا و دانای. وهرگپر.

بوختانکه ره که ی، به لگه یه له سهر بى شهرمى و که م حه یایى خاوه نه که ی به رامبه ر به خواى گه وره و به بنده کانی خوادا، چونکه نه و سى شتانه ته نیا به نوسینه وه ی قورئانی پیرؤزیش وه ده ست نایه ن، نه دى چؤن به نوسینه وه ی پاسپارده یه کی ئاوه ها درؤینه و هل به ستر او دینه دى !!! نه و پوچه ل و پیسه ده یه وى په رده ی ره ش به سهر چاوى موسلماناندا بدات، وبه و پاسپارده یه و په یوه ست و گیرؤده یان بکات و به نوسینه وه ی نه و وه سیه ته درؤینه سه رقائیان بکات و به پله و پایه ی پوچه لى نه و وه سیه ته ده ست خه پړویان بکات و له قورئان و سوننه ت لایان بدات و پړگه ی پاراستیان لى بکات به شه وه زه نگ و واز له هه مو هوکاره کانی عیبادت و به ندایه تی کردنى راسته قینه بهینن که خواى گه وره بو بنده کانی خوى وه ک پړى و په سمى کی شه رعیا نه ی به ندایه تی کردن بو بنده کانی خوى داپشته وه، به و پړو پاگه نده پوچه لى گه یشتن به ده وله مندى و پړو کردنه وه ی قه رزه کان و ته ما حى دنیا دانه بهر، وله گوناخ خو ش بون گیرؤده و سهر سړو سه رقائیان ده کات و پړگه ی راسته قینه ی خویان له بهر چاو لیخو ون ده کات و له می شکیاندا ده سر پته وه. سیناریوى نه م شانؤگه ریه ش شه یتان ده ی گیر پت، په نا به خوا ده گرین له هوکارو پړگاکانی سهر شو پړى و گوئ پایه لى بو هه واو ئاره زوه کانی نه فس و شه یتان.

سى یه م: له و کارانه ی که به لگه و نیشانه ن له سهر پوچه لى و درؤیى نه و پاسپارده یه نه وه یه که تیایدا ده لى: (هر که سیك له به بنده کانی خوا نه ی نویته وه خواى گه وره له دنیا و له قیامه تدا پوانى ره ش ده کات). گومانى تی دا نیه که نه مه ش بوختانی کی ترو قیزه ون ترین درؤیه کی ترو یه کی که له و به لگه و نیشانانه که بى بنه مایى و پوچه لى نه و پاسپارده یه ده خاته پوو بى ئابړویى و درؤزنى و بوختانى خاوه نه بى شهرم و سوکایه تی

یه که ی ده سه لمینۍ. چو ناو چو ن ده چیته عه قلی که سیکه وه که ناکل و ژیر بیت، به نویسنه وه ی نه وه سیه ته ی که پرپیه تی له درو ده له سه و بوختان و له لایه ن که سیکی نادیارو نه ناسراو له سه ده ی چوارده هم دا نوسراو ته وه، و بوختانی به ده می پیغه مبه ره وه ﷺ کرد وه ده لی: نه وه ی نه ی نویسته وه له دنیا و له قیامه تدا روی ره ش ده بن، و هر که سیک بینویسته وه ده وه مه ند ده بیت دوی نه وه ی هه ژارو ده ست کورت بو، و هر زگاری ده بیت له قه رزه کانی دوی نه وه ی نه وه مو قه رزانه ی له سر که له که ببون، خوی گه وره له گونا حه کانی خو ش ده بیت !!

پاک و بیگه ردی بو خوا له و بوختانه گه وره یه، به لگه کان و واقیعی ش گه واهی دروی نه و بوختان که رهن. هه روه ها له گه وره یی و بی نه ندازه یی جور نه تی نه وه که سه له به رامبه ر خوی گه وره و بی شهرمی و که م حه یایی له به ر دم خوی تا کو ته نیا دا و له لای خه لگی، ده ی نه وه مو نوممه ت و نه وه مو خه لگی که نه و پاسپارده یان نه نویسیو ته وه که چی روشیان ره ش نه بوه، له لایه کی تریشه وه خه لگی زور که هر خوا ده زانیت چه نده ده بن نویسیو یانه ته وه بلاویشیان کردو ته وه که چی قه رزه کانیشیان هر له سر ماون و پر نه بونه وه و له وانه یه هه تا کو ئیستاش هر هه ژارو ده ست کورت بو بن و قه رزه کانیان پتر له سر که له که بو بیت، په نا ده گرین به خوی گه وره له گومرا بونی دل و که له که بونی گونا ح و تاوانه کان. نه و پا داشت و سیفاتانه ی له و وه سیه ته دروینه دا هاتوه له هیچ شوینیک شهریعه تی خوا دا نه هاتوه بو نه و که سانه ی که با شترین و پایه به رز ترین کتیب که قورنانی پیرو زه بنوسنه وه، نه دی چو ن بو یه کیک ده بیت که نه و پاسپارده دروینه بنویسته وه که پرپیه تی له درو ده له سه و بوختان و کو مه لیک رسته و وشه ی کوفری. پاک و

دېگه‌ردی بۆ خوای تاكو ته‌نیا چه‌نده میهره‌بانو به‌سۆزو خۆپراگړه له‌به‌رامبه‌ر كه‌سېكدا كه‌وا چه‌نده به‌جورته‌ته له‌درؤ كردن له‌به‌ر دهم خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیانداو ده‌توانی ئه‌و هه‌مو درؤو ده‌له‌سه‌و بوختانانه بکاتو چه‌نده بی‌شهرم و بی‌ئابړویه .

چواره‌م: یه‌کېکی تر له‌و کاروبارانہی كه‌به‌لگه‌و نیشانہن له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی كه‌ئو پاسپارده‌یه له‌پوچه‌ل‌ترین و گه‌وره‌ترین درؤیه‌كانه ئه‌وه‌یه كه‌تیايدا ده‌لئ: (هه‌ر كه‌سېك برېوا به‌و پاسپارده‌یه بکات ئه‌وا له‌ئاگری دۆزه‌خ پزگاری ده‌بیټ، وه‌هه‌ر كه‌سېكېش برېوای پي‌ نه‌کات ئه‌وه‌ کافر بوه‌). ئه‌مه‌شيان دیسان گه‌وره‌ترین جورته‌تو جه‌سوریه له‌درؤ كردن دا، له‌سوك و پيسوا‌ترین درؤو ده‌له‌سه‌ بی‌سه‌رو به‌ریه‌كانه، ئه‌و درؤزنی بوختانکه‌ره بانگی هه‌مو خه‌لکی ده‌کات كه‌برېوا به‌و بوختان و درؤیه‌زله‌ی ئه‌و بکه‌ن، وه‌پرو پاگه‌نده‌ی ئه‌وه‌ ده‌کات كه‌ئه‌گه‌ر برېوای پي‌ به‌ینن له‌ئاگری دۆزه‌خ پزگاریان ده‌بیټ و ئه‌وه‌شی برېوای پي‌ نه‌هینئ ئه‌وا پي‌ی کافر ده‌بیټ. وه‌للاهی ئه‌و درؤزنه گه‌وره‌ترین درؤو بوختانی به‌رامبه‌ر به‌خوای تاكو به‌ته‌نی کردوه، وه‌للاهی ئه‌وه‌ی گوتویه‌تی راست نیه‌و درؤ ده‌کات و راستیه‌که‌ی ئه‌وه‌یه هه‌ر كه‌سېك برېوای به‌و پاسپارده درؤینه‌هه‌بیټ ئه‌وه‌ شایسته‌ی ئه‌وه‌یه كه‌کافر بیټ و نه‌ک ئه‌وه‌ی برېوای پي‌ نه‌بیټ، چونکه‌ ئه‌وه‌ بوختانه، درؤیه‌ و هیچ بنچینه‌و بنه‌مایه‌کی نیه‌و زۆر زۆر له‌پاستیه‌وه دوره، ئیمه‌ ده‌لئین خوا شاهیده‌که‌ئو قسه‌ پرو پوچانه‌هه‌موی درؤن و بوختانکه‌ره‌که‌شی درؤزنه‌(کذاب)، ده‌یه‌وی یاساو شه‌ریعه‌تیک بۆ خه‌لکی دابړیټیت كه‌خوای گه‌وره‌مؤله‌تی له‌سه‌ر نیه‌و پي‌ی پازی نیه‌و شتیک بخاته‌ دینه‌که‌یان‌ه‌وه كه‌نامویه به‌و دینه‌و هه‌رگیز شتی وا بۆگه‌نی تیدا نیه‌و مالی قه‌لبیش سه‌ر

به‌خواوه‌نه‌که‌یه‌تی. چونکه‌ خ‌وای‌ گه‌وره‌ و به‌ته‌ن‌ی‌ ن‌ایینی‌ به‌کامل‌ی‌ ن‌ارد‌و‌ته‌ خ‌وارو‌ ب‌و‌ ن‌هم‌
 ن‌وممه‌ته‌ی‌ ته‌واو‌ ک‌رد‌وه‌ به‌چ‌وارده‌ سه‌ده‌ پ‌ی‌ش‌ ن‌ه‌وه‌ی‌ ن‌ه‌و‌ بوختان‌و‌ در‌و‌یه‌ به‌ده‌ر‌
 ب‌که‌و‌یت‌. ده‌ی‌ که‌واته‌ ه‌و‌ش‌یارو‌ و‌ریاو‌ به‌ن‌ا‌گا‌ بن‌ ن‌ه‌ی‌ خوین‌ه‌ران‌ی‌ ن‌ازیزو‌ ن‌ه‌ی‌ ب‌رایانی‌
 خ‌و‌شه‌ویست‌، و‌ریا‌ بن‌ ه‌ه‌ر‌گ‌یز‌ ب‌روا‌ به‌ و‌ین‌ه‌ی‌ ن‌هم‌ در‌و‌و‌ ده‌له‌سه‌و‌ ه‌ه‌ل‌ به‌ست‌راوان‌ه‌
 مه‌که‌ن‌، و‌ ب‌وار‌ مه‌ده‌ن‌ ن‌هم‌ ج‌وره‌ ش‌ته‌ پ‌روپ‌و‌چ‌ در‌و‌و‌ ده‌له‌سه‌و‌ بوختان‌انه‌ له‌ناو‌ ن‌ی‌وه‌دا‌
 په‌واچ‌ په‌یدا‌ ب‌که‌ن‌، چونکه‌ ه‌ه‌ق‌ پ‌و‌شن‌ه‌و‌ ده‌دره‌و‌ش‌یت‌ه‌وه‌و‌ به‌په‌رده‌ی‌ په‌شی‌ در‌و‌زن‌ان‌
 به‌ری‌ نا‌گ‌یر‌یت‌^(۱)، ه‌ه‌ق‌و‌ پ‌است‌یه‌کان‌ به‌به‌ل‌گ‌ه‌و‌ ن‌یش‌انه‌کان‌ی‌ خ‌و‌ی‌ بد‌و‌زن‌ه‌وه‌و‌ به‌د‌و‌ای‌ دا‌
 ب‌گ‌ه‌پ‌ین‌و‌ د‌ا‌و‌ای‌ ب‌که‌ن‌، له‌ن‌ه‌ه‌لی‌ ع‌یل‌مو‌ زانست‌ پ‌رسار‌ ب‌که‌ن‌ له‌ه‌ر‌ ش‌ت‌یک‌ که‌گ‌رفت‌ان‌ ل‌ی‌ په‌یدا‌
 بو‌، به‌سو‌ین‌دی‌ در‌و‌زن‌ان‌ ف‌ریو‌ مه‌خ‌ون‌، ن‌ی‌ب‌لی‌سی‌ نه‌فره‌ت‌ ل‌یک‌راو‌ سو‌ین‌دی‌ ب‌و‌ باوک‌ه‌ ن‌اده‌م‌و‌
 د‌ای‌که‌ ح‌ه‌وا‌ خ‌وارد‌ که‌ن‌ه‌و‌ به‌پ‌است‌ی‌ ن‌ام‌و‌ژ‌گ‌اری‌ کار‌یک‌ی‌ د‌ل‌س‌و‌زه‌ ب‌و‌ ن‌ه‌وان‌ وه‌ک‌ که‌س‌یک‌ی‌
 د‌ل‌س‌و‌زو‌ خ‌ه‌م‌خ‌ور‌ خ‌و‌ی‌ ن‌یش‌ان‌ دا‌، که‌چی‌ له‌گ‌ه‌وره‌ ت‌رین‌ خ‌ائین‌ان‌و‌ له‌در‌و‌زن‌ ت‌رین‌ در‌و‌زن‌ان‌ بو‌،
 ه‌ه‌روه‌کو‌ خ‌و‌ای‌ گ‌ه‌وره‌ له‌س‌وره‌ت‌ی‌(الأعراف) دا‌ له‌بار‌ه‌ی‌ ش‌ه‌یت‌انه‌وه‌ ب‌و‌مان‌ ده‌گ‌یر‌یت‌ه‌وه‌و‌
 ده‌فه‌رم‌و‌ی‌: ﴿وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾^(۲). ده‌ی‌ که‌واته‌ و‌ریاو‌ ن‌ا‌گ‌ادار‌ بن‌ له‌و‌
 ن‌ی‌ب‌لی‌سه‌ نه‌فرین‌ ل‌یک‌راوه‌و‌ له‌شو‌ین‌ که‌وته‌کان‌ی‌ له‌در‌و‌زن‌ان‌و‌ بوختان‌ که‌ران‌و‌
 چه‌واشه‌کارانی‌ پ‌شت‌یوانانی‌ ش‌ه‌یتان‌، چه‌ندان‌و‌ چه‌ندان‌ ج‌ار‌ ن‌ی‌ب‌لی‌س‌و‌ شو‌ین‌که‌وتوان‌ی‌
 ب‌رو‌ای‌ د‌ل‌س‌و‌زان‌ه‌ی‌ در‌و‌زن‌انه‌ی‌ خ‌و‌یان‌ ده‌ر‌ ب‌ر‌پ‌وه‌و‌ چه‌ندان‌ په‌یمان‌و‌ به‌ل‌ین‌ی‌ ساخ‌ته‌و‌

(۱) کورد‌ ده‌ل‌ی‌: سه‌گ‌ ده‌وه‌پ‌ی‌و‌ کاروان‌یش‌ پ‌اده‌ب‌وری‌. (ده‌ماود‌هم‌)

(۲) أ - سورة الأعراف: (۲۱).

ب - واته‌: ش‌ه‌یتانی‌ نه‌فره‌ت‌ ل‌یک‌راو‌ سو‌ین‌دی‌ ب‌و‌ باوک‌ه‌ ن‌اده‌م‌و‌ د‌ای‌که‌ ح‌ه‌وا‌ خ‌وارد‌ که‌به‌پ‌است‌ی‌ ن‌ه‌و‌ به‌ته‌نگ‌
 ن‌ه‌وان‌ه‌وه‌یه‌و‌ ب‌و‌ خ‌ی‌رو‌ چ‌اک‌ه‌ی‌ ن‌ه‌وان‌ه‌و‌ له‌ن‌ام‌و‌ژ‌گ‌اری‌ کارانه‌ ب‌و‌یان‌ در‌و‌یان‌ له‌گ‌ه‌ل‌ دا‌ ناکات‌. وه‌ر‌گ‌یر‌.

سته‌مکارانه‌ی دروینه‌ی خوځان، وچه‌ندان قسه‌و گفتاری پازاوه‌و بریقه‌داریان بۆ خه‌لکی ده‌ربرپوه بۆ سه‌ر لیښیواندن و له‌پړیگه‌ لادان و مل شکاندنی خه‌لکی ساده‌و ساکارو ساویلکه .

خوای به‌رزو بی‌ هاوتاو به‌ته‌نی من و ئیوه‌ش له‌شه‌پو به‌لای شه‌یتان و شه‌یتانیه‌کان بپاریزیت، وه‌له‌ فیتنه‌و ئاشوبی سه‌ر لیښیواوان و دلّ په‌شی دلّ په‌شان و له‌په‌رده‌ی په‌شی په‌رده‌پوښانی دوژمنانی خواو بوختانی بوختانکه‌ران و دروژنان و چه‌واشه‌کاران لامن بدات و په‌نامان بدات، ئه‌وانه‌ی که‌ده‌یانه‌وی نورو پوښنایی به‌رنامه‌که‌ی خوا یه‌فوی ده‌میان بکوژینه‌وه‌و ئایینی خوا له‌خه‌لکی چه‌واشه‌ بکه‌ن و په‌رده‌ی په‌ش به‌سه‌ر چاوی موسلمانان دا بدن، خه‌یالیان خاوه‌ خوای گه‌وره‌ نوری خو‌ی ته‌واو ده‌کات و دینی خو‌ی ده‌گه‌یه‌نیته‌ جی و ئایین و به‌رنامه‌و یاساو پړسای خو‌ی سه‌رده‌خات، کاروانی ئیسلاام و موسلمانان هر ده‌گاته‌ شوینی خو‌ی، هر چه‌نده‌ دوژمنانی خوا له‌شه‌یتان و شه‌یتانیه‌کان و شوین که‌وتوانیان له‌کافران و بی‌باوه‌پان و مولحدان پی‌ یان ناخو‌ش بیت و ه‌زاران فرپو فی‌ل و ته‌له‌که‌ بازی و که‌مینیش بنینه‌وه .

به‌لام سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که‌ئه‌و چه‌واشه‌کارو دروژنه‌ باسی کردوه‌ له‌وه‌سیه‌تنامه‌که‌ی خو‌ی دا له‌خراپه‌و خراپه‌کاری(منکرات) ئه‌وه‌ ئه‌مریکی واقعه‌و قورئان و سوننه‌تی به‌پړزی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئاماژه‌یان به‌و خراپه‌کاریه‌ داوه‌و ئاگاداری و وریایی توندیان له‌باره‌ی ئه‌و خراپه‌و خراپه‌کاریه‌ داوه‌و ئاموژگاریمان ده‌که‌ن که‌لی یان دور بکه‌وینه‌وه ، ئه‌و قورئان و سوننه‌ته‌ی پرپه‌تی له‌هیدایه‌ت و پړنومایی ته‌واوی بۆ مرؤقه‌کان ، له‌خوا ده‌پارپینه‌وه‌ که‌حالی موسلمانان چاک بکات و یارمه‌تی و پړنوماییمان بکات بۆ شوین که‌وتنی ه‌ه‌ق و پړیگی

پاسته‌قینه‌ی قورئان و سوننه‌ت بگرین و به‌رده‌وام و پیّ دامه‌زراومان بکات له‌سهری و توبه له‌همو تاوان و گوناخه‌کان بکه‌ین و بگه‌ړینه‌وه بۆ لای خوای گه‌وره (الله) گیان. که‌خوايه‌کی پاک و بیگه‌ردو به‌خشنده‌و لیّ بورده‌و به‌سۆزو به‌زه‌یه‌وه و به‌سهر همو شتیک دا زاله‌و به‌توانایه .

به‌لام سه‌بارت به‌وه‌ی که‌باسی مه‌رجه‌کانی هاتنی پوژنی دوايي ده‌کات، ئه‌وه له‌فه‌رموده پیرۆزه‌کانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ همو مه‌رجه‌کانی پوژنی دوايي پون کراونه‌وه و ئاشکرا کراون، وه‌قورئانی پیرۆزیش ئاماژه‌ی به‌هه‌ندیکیانی کردوه . هه‌ر که‌سیک که‌بیه‌وی زانیاری ته‌واوی له‌م باره‌وه ده‌ست بکه‌ویت ده‌توانیّت بگه‌ړیته‌وه بۆ لای کتیب و سه‌رچاوه‌کانی سوننه‌ت و کتیبه‌کانی ئه‌هلی عیلم و ئیمان و سه‌یریان بکات. هه‌چ پیویست ناکات بۆ زانین و پونکردنه‌وه‌ی ئه‌و جوړه ئاریشانه بگه‌ړینه‌وه بۆ ئه‌و جوړه که‌سه درۆزن و چه‌واشه‌کارانه تا ریگه‌یان لیّ چه‌واشه بکه‌ن و له‌ دینی خوا لایان بدنه‌و په‌رده‌ی په‌شیان به‌سهر چاودا بدنه‌و، هه‌ق و ناهه‌ق، پاستی و ناراستیان لیّ تیکه‌ل بکه‌ن، ئیدی خوامان به‌سه که‌باشترین و به‌هیزترین و پیرۆزترین پال پشתיکه .

ولا حول ولا قوة إلا بالله العليّ العظيم، الحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلم على عبده ورسوله الصادق الأمين، وعلى آله وأصحابه وأتباعه بإحسان إلى يوم الدين. ((مجموع الفتاوى المجلد الأول (١٧٨-٢٠٠)).

حوکمی جادو گهران و نهین بازه کان (الکھانة) و شوین هه نگره کان و نه و شتانه ی که په یوه ستن پی یانه وه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وبعد:

له بهر ئه وه ی قوّل بران و جادو گهران له م دوايپانه دا، له وانه ی که پرپوا گه نده ی نوژداریتي (الطب) ده که ن و چاره سه ری نه خوښ یه کان له ریگه ی جادو گه ری واته سحر بازی و نهین بازی یه وه (الکھانة) ده که ن به شیوه یه کی بهر بلاو له هندی له ولاتانی موسلماناندا بلاو بوه ته وه و ته شه نه یان کردو وه ساده و ساویلکه یی خه لکیان قوستوتو وه له وانه ی که نه زانی و نه فامی به سه ریاندا زال بوه . بویه به پیویستم زانی که له ریگه ی ناموژگاریه وه و له بهر خاتری خوی گه وره و بو بنده کانی خوا پونی بکه مه وه که نه م پیشه بوگه نه چ مه ترسیه کی گه وره ی بو سه ر ئیسلام و موسلمانان هیه له بهر ئه وه ی که نه م کاره خراپ و قیزه ونه په یوه ندی به غهیری خوا وه هیه و پیچه وانه ی فرمانی خوا و فرمانی پیغه مبه ره که یه تی ﷺ .

منیش پشتیوان به خوی به رزو بی هاوتا و به ته نی ده لیم: به پی ی ریځ که وتن واته کوپای زانایانی ئیسلام تیمار کردن و چاره سه ری نه خوښ یه کان کاریکی دروسته و پیچه وانه ی شریعت و بهرنامه ی خوا نیه، مروّف که نه خوښ بو ده توانیت بجیته لای دکتوری هه ناو یا نوژداری برینساز یا دکتوری پرشته ده ماره کان (جملة العصبية) یا هر بابه تیکی تربیت بو ئه وه ی کاره پشکینییه کانی بو بکات و جوړی نه خوښ یه که ی بو بدوژیته وه و چاره سه ری به و دهرمانانه بو بکات که له گه ل نه خوښ یه که ی دا گونجاون واته چاره سه ری نه خوښ یه که ی ده کات و نه و دهرمانانه ش به گویره ی شریعتی خوا

ھەل ۋ پىڭگە پىندراۋ بىن بەگۈيرەي ئەۋ زانست و زانىارى و پىسپۇرپە تىھى كە نوژدارە كە
 ھە يە تى، چونكە ئەمە دەست گىرتنە بەھۆكارە ئاسايىھە كان (العادىيە) و پىچە ۋانە ي پشت
 بەستىن نىھ بەخۋاى گەۋرە، خۋاى گەۋرە و پاكو بىگەرد دەردى ناردۋە دەرمان و
 چارە سەرىشى لەگەلدا ناردۋە جا زانين و شارە زايىھە كە ي لە ھۆشيارى و وريايى و زانينى مەرۋف
 خۆيە تى و نە فامى و نە ۋانين و نە شار زايىھە كە شى لە نە زانين و نە فامى ھە يە تى، بەلام خۋاى گەۋرە
 شىفاى بەندە كانى بەۋە دانە ناۋە كەلئى حەرام كىدون ۋاتە چارە سەر كىردنى نەخۆشىھە كان بە
 داۋو دەرمان و چارە سەرىھە حەرامە كان درست نىھ شىفاى ئەۋ نەخۆشىھە نادات.

به هېچ شیوه په دې دروست نیه نه خوځېدلی چې په لای پېش بین و نهیږي بازه کان (الکهنه) ته وانهی که پرېو پاگندهی غیب زانی ده که نه که به هوی ته و غیب زانیه وه ده توان نه خوځېدلی و هواره کان بدوزنه وه، هره وکو درستی نیه بریایان به وه ه بېت که دهیلین و ه والیان پی ددهن، چونکه ته وهی ته وانه دهیلین ته نیا تفرنگ به تاریکې وه نانه، یان جنوکه کان لایان ناماده ده بن و ته وهی بیان وئی لی یان ودرده گرن و پشت به جنوکه کان ده به ستن، ته وانه حوکیان حوکی کوفرو سر لیشیواوېه، ته گهر پرېو پاگندهی زانستی په نهان زانی (علم الغیب) بکن. مسلم له (صحیح) ه که ی خوی دا بریوایه تی کردو که پیغه مبره صلی الله علیه و آله فرمویه تی: {من أتى عرفاً فسأله عن شيء لم يقبل له صلاة أربعين يوماً} (۱). و له ابی هریره رضی الله عنه ته ویش

(١) واتە: ھەر کەس نیک بچیتە لای پێش بین و جادو گەران و شوپێن ھەلگران و دەربارە ی شتیک داویان ئی بکەن ئەو بو ماوہی چل رۆژ نوێژیان ئی و ھەرنارگرت. دیارە ئەم جادو گەری و پێش بینی و دەم و ھەردان لە غەیب زانیە گەلێک جۆری ھەن کە ئاماژە بە ھەندیکیان دەکەین وەک: (قاوہ گرتنەوہ کە بە زۆری ئەمە ژنان ئەنجامی دەدەن لەگەڵ دەست خۆپێندنەوہ کە بە زۆریش لە لایەن ژنە دۆمەکانەوہ ئەنجام دەدرێت ، ھەر و ھەندێکەسی

له پیغه مبه‌ره وه ﷺ که فەرمویه تی: {من أتى كاهناً فصدقه بما يقول فقد كفر بما أنزل على محمد ﷺ} (۱). وه هەر له حاکمه وه به فەرموده‌یه کی راسته وه به م شیوه‌یه هاتوه: {من أتى عَرَفًا أو كاهناً فصدقه بما يقول فقد كفر بما أنزل على محمد ﷺ} (۲).

نه‌فس نزم و ته‌مه‌ل و ته‌وه‌زه‌ل و نا‌کاراو کار ته‌که‌ر بالنده به‌کار ده‌هینن بۆ کاری یانه‌سیب که‌ناوی هه‌ندی ئه‌شیا له‌چه‌ند وه‌ره‌قه‌یه‌ک ده‌نوسن بالنده به‌کار ده‌هینن که‌ده‌نوک له‌و کاغه‌زانه ده‌داتو یه‌کی‌ک هه‌ل ده‌گریت جاجی تیدا بو یان تیدا نه‌بو ئه‌وه به‌ختی کابرایه و بریکی باشیش پاره له‌کابرا ده‌کیشیته‌وه ئه‌وانه قوڵ بپن و مالی خه‌لکی به‌نا‌هه‌ق ده‌خۆن و ورگیان پپ ده‌که‌ن له‌نا‌گر، هه‌روه‌ها ئه‌ستیره‌ گره‌وه‌کان به‌هه‌مان شیوه، دیسان به‌ختنامه‌ گرتنه‌وه که‌پری خسته‌یه‌ک پیتیان نویسه و به‌و که‌سه‌ی به‌خته‌که‌ی بۆ ده‌گرنه‌وه ده‌لین په‌نجته له‌سه‌ر هه‌ر پیتیک دابنیت به‌گویره‌ی ئه‌و پیته لی‌کدانه‌وه‌ی به‌ختی ئه‌و کابرایه ده‌خویننه‌وه که‌کۆمه‌لیک شتی هه‌لیت و په‌لیتیا تیدا نویسه‌وه له‌خۆوه بۆیان دارشپتون. زۆر جاری وایه کابرای توشی چه‌ندان گیتاوی ده‌رونی و به‌قوڵ دا چونی خه‌یا‌لانی کاک‌ی به‌کاک‌ی سه‌ری تیدا شپت و پپ ده‌بی‌ت و ده‌که‌و‌یته‌ ب‌نی ده‌ریای ب‌ی ب‌نی خه‌یا‌لات و هه‌میشه مه‌راق خواردن و سه‌ر ل‌ی ده‌ر نه‌کردن و توشی گری ده‌رونی ب‌ی کۆتاو ب‌ی ئه‌نجام ده‌که‌ن، دیاره ئه‌وانه‌ش هه‌ر قوڵ بپن و پاره‌و پول له‌خه‌لکی ساویلکه‌و که‌م هۆش ده‌کیشنه‌وه و مالی خه‌لکی به‌تالان ده‌بن و نا‌گر له‌ورگیاندا ده‌خۆن، هه‌روه‌ها ده‌لین زۆر جاری و هه‌یه له‌دوای خویندنه‌وه‌ی مه‌لود نامه بیده‌یه‌کاندا ش‌خ‌خه‌کان یان هه‌ندی مه‌لا ب‌ی به‌رپرسیاره‌کان ژن و ژالیان ل‌ی ده‌هال‌ل‌ن و به‌خت بۆ خه‌لکی ده‌خویننه‌وه و الله أعلم، دیاره ئه‌مانه‌ش هه‌ر قوڵ بپن و مالی خه‌لک به‌نا‌هه‌ق ده‌خۆن و به‌م کاره‌یان شه‌یتان له‌خۆیان پازی ده‌که‌ن و خوای گه‌وره له‌خۆیان ده‌ره‌نجین. ئه‌مه و سه‌دان جو‌ری تر له‌م کاره‌ ناشه‌ری و قوڵ بپن و جادو‌گه‌ریانه‌ی تر که‌نا‌کری ئاماژه به‌هه‌موانیان بکه‌ین و باسیان لی‌وه بکه‌ین، ئه‌و که‌سه‌ش که‌سه ئه‌لفیکی به‌سه. وه‌رگیت.

(۱) أ - رواه أبو داود وخرجه أهل السنن الأربع وصححه الحاكم.

ب - واته: هه‌ر که‌سی‌ک بی‌ته لای پپش بپن و جادو‌گه‌ران و پ‌رواشی هه‌بی‌ت به‌وه‌ی که‌ده‌لی‌ن ئه‌وا پ‌روای نیه به‌و به‌رنامه‌یه‌ی که‌بۆ محمد ﷺ هاتۆته‌ خوار. وه‌رگیت.

(۲) واته: هه‌ر که‌سی‌ک بی‌ته لای عه‌رافیک یا‌کاهنیک و داوای شتیکی ل‌ی بکات و پ‌رواشی هه‌بی‌ت به‌وه هه‌بی‌ت که‌ده‌لی‌ن ئه‌وا پ‌روای نه‌ماوه به‌و به‌رنامه‌ی که‌بۆ محمد ﷺ هاتۆته‌ خوار. وه‌رگیت.

وه له عمران کورې حصین عليه السلام فەرمویه تی: {لِيسَ مِّنَّا مَنْ تَطَيَّرَ أَوْ تُطَيَّرَ لَهُ، أَوْ تَكْهَنَ أَوْ تَكْهَنَ لَهُ، أَوْ سَحَّرَ أَوْ سُحِّرَ لَهُ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} (۱). له م فەرموده پیرۆزانه دا هاتوه که چونه لای ئه و جادوگره و نه‌ین بازو شوین هه لگرانه وها و وینه کانیان و داوای شتیکیان لی بکریت و بپرواشیان پی بکه‌ن و هوعدو په‌یمانیا ن له‌سه‌ر ئه و کاره بی شه‌رعیا نه‌ی که‌دو چاریان بوه وه ک چاک کردنه‌وه‌ی نه‌خۆش و بۆ دۆزینه‌وه‌ی شته دزراوه‌کان و ون بوه‌کانیا ن و کاره غه‌یبیه‌کانی تر که‌تاییه‌تن به‌خوای گه‌وره‌وته‌نیا له‌ده‌سه‌لا تی ئه‌ودان. پیو یسته له‌سه‌ر خاوه‌ن ده‌سه‌لا تی و حکومت و کار به‌ده‌ستان و ئه‌هلی پاراستن و خه‌لا تی (الحِسْبَة) و غه‌یری ئه‌وانیش که‌توانا و ده‌سه‌لا تیان هه‌یه قه‌ده‌غه‌ی ئه‌و جادو گر و فالچی و شوین هه‌لگرو نه‌ین بازانه بکه‌ن و هه‌روه‌ها قه‌ده‌غه‌ی خه‌لکیش بکه‌ن که‌نه‌چنه لایان و په‌نایان بۆ نه‌به‌ن و به‌به‌لا ش پارو و سامانی خۆیا نیان نه‌ده‌نی و به‌گه‌رویان دا نه‌که‌ن، ئه‌وانه قو ل بپرو جادوگره‌ن بامال و سامانی خۆیا ن به‌فیرو نه‌ده‌ن و به‌گه‌روی ئه‌و سته‌مکارانه‌یا ن دانه‌که‌ن، ده‌بی به‌توندی به‌ریه‌رچی یا ن بدریته‌وه‌و قه‌ده‌غه‌یا ن بکه‌ن، نه‌یه‌لن خه‌لکی بچه‌ن لایان و په‌نایان بۆ به‌رن، نابی به‌وه هه‌ل بخه‌لته‌ین که‌له‌ه‌ندی شتدا قسه‌کانیا ن به‌پراست ده‌رده‌چن و نه‌به‌وه‌ی که‌خه‌لکیکی زور ده‌چنه لایان، ئه‌و خه‌لکانه‌ی وا به‌زور

(۱) أ - رواه البزار بإسناد جيد.

ب - واته: هه‌ر که‌سێک بالنده‌چیتی و فالچیتی و ئه‌ستیره‌ گرویه‌ی و هه‌لفریوینی بۆ خه‌لکی بگریته‌وه یا بۆی بگریته‌وه، یا پیش بینی و نه‌ین بازی بۆ خه‌لکی بکات یا ن بۆی بکریت، یا ن جادو له‌خه‌لکی بکات یا ن جادوی لی بکریت، وه‌هه‌ر که‌سێک بیته لای پیش بین و نه‌ین بازیک و پرواشی هه‌بیته به‌وه‌ی که‌ده‌ی لیت ئه‌وه بپروا نه‌ماوه به‌و به‌رنامه و شه‌ریعه‌ته‌ی که‌بۆ محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هاتوته خوار. وه‌رگیز.

ده‌چنه لایان نه‌فامو نه‌زانن، نابیّ چاو له‌وانه بکړیت و فريو به‌هه‌لپه‌ی ئه‌و خه‌لکه نه‌زانانه بکړیت و چاو له‌وان بکړیت، چونکه پیغه‌مبه‌ری صلی الله علیه و آله خوا قه‌ده‌غه‌ی کردوه بچنه لای ئه‌و جادو‌گه‌رو فالچی و قاوه‌گرانه و بړوا به‌قسه‌کانیان بهیڼریت، به‌هوی ئه‌وه‌ی که خراپه و فه‌سادیه‌کی زور له‌کاره‌کانیان ده‌که‌ویت‌ه‌وه و مه‌ترسیه‌کی به‌رجه‌سته و چاره‌نوسی‌کی په‌ش له‌ئنه‌جامی کاره‌کانیان ده‌ته‌نیت‌ه‌وه. چونکه ئه‌وانه خراپه‌کارو تاوانبارو دروژنن، هه‌روه‌کو له‌واتای فه‌رموده‌کاندا به‌ئاشکرا کوفرو کافر بونی ئه‌و جادو‌گه‌رو فالچیانه و ئه‌و نه‌ین بازه گومپرایانه هاتوه و ده‌رده‌که‌ویت، چونکه ئه‌وان پړو پاگه‌نده‌ی غه‌یب زانی ده‌که‌ن و ئه‌وه‌ش کوفره، بۆ خوشیان ناتوانن هیچ بکه‌ن و که‌س بگه‌ینه‌نه ئاواتو مه‌به‌ستی خویان به‌پشت به‌ستن به‌جنوکه‌کان نه‌بیّت ئه‌ویش له‌هه‌زاران یه‌ک. هه‌روه‌ها به‌به‌ندایه‌تی کردن بۆ جنوکه‌کان له‌غه‌یری خوا. دیاره ئه‌مه‌ش گومانی تیدا نیه که‌کوفرو هاوبه‌ش په‌یدا کردنه بۆ خوای پاک و بی‌گهره‌د، هه‌روه‌ها ئه‌وانه که‌بړواشیان پیّ ده‌که‌ن له‌و پړو پاگه‌نده‌یه‌ی ده‌یکه‌ن له‌غه‌یب زانی و ئه‌و قسانه‌ی که‌ده‌یلین به‌پارستی بزنان، ئه‌وانه هیچ جیاوازیه‌کیان نیه له‌گه‌لّ ئه‌و جادو‌گه‌رو قاوه‌چی و قولّ برانه وه‌ک ئه‌وان کافرده‌بن و هاوبه‌ش په‌یدا که‌رن، وه‌هر که‌سیک ئه‌و کاره بکات و بجیته لایان وله‌وه‌ی که‌ده‌یان ده‌نیّ ئه‌وه پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله له‌وانه‌بیّ به‌ریه، و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک دروست نیه بابای موسلمان بړوا به‌وانه بکات و مل که‌چ بیّت به‌وه‌ی که‌پړوپاگه‌نده ده‌که‌ن که‌گویه چاره‌سهریان ده‌که‌ن له‌وه‌ی که‌چاو به‌سته‌کیّ یان لّ ده‌که‌ن به‌و شته ته‌لسمانه‌ی که‌لّ یان ده‌که‌ن یابه‌مس و قورقوشم تواندنه‌وه^(۱) و

(۱) هه‌روه‌ها وه‌ک ئه‌و خوو نه‌ریته نه‌فامانه‌ی که‌له‌ناو ئیمه‌ی کورده‌واریدا باو بوو تا‌کو ئیستاش په‌گو

سه‌دان و هه‌زاران شتی تری له‌م جوړه نه‌فامی و خورافیاتانه که له‌ناو خه‌لگی ساده و نه‌فام و ساویلکه‌دا باون ئه‌مانه هه‌مویان له‌کاری نه‌یښ بازی و غه‌یب زانی دان و چاو به‌سته‌کی و په‌رده‌ی په‌ش دادانه به‌سه‌ر چاوی خه‌لگی نه‌زان و نه‌فام. جاهر که سیټ به‌کرده‌وی ئه‌وانه پازی بیټ ئه‌وا هاوبه‌ش و هاوکاری کردنه بۆ ناهه‌ق و ناراستی و کوفری ئه‌وانه و ده‌ست گیرۆیی کردنیانه له‌سه‌ر ئه‌و کاره کوفری و هاوبه‌ش په‌یدا کردنه‌ی ئه‌وان وله‌تاوان و گوناحی ئه‌وان به‌شداره و هیچ جیاوازیه‌کی نیه له‌گه‌ل ئه‌وان. هه‌روه‌ها بۆ هیچ موسلمانیک دروست نیه بجیته لایان و پرسیار یاداوی ئه‌وه‌یان لی بکات

پیشه‌ی هه‌ر ماوه وه‌ک پشکو له‌ئای ساردا کوژاندنه‌وه و خوی ی سور کراوه له‌ئاگرد کردن و مس به‌سه‌ردا توانده‌وه. به‌تایبه‌تی جاران و بابو ده‌یان گوت منداڵه‌که‌مان ترساوه، ئیواران که‌گاران ده‌هاته‌وه ناو‌ئای نیافرده‌تیک خوی ی له‌سه‌ر ئاگر سور ده‌کرده‌وه، یامسی ده‌توانده‌وه، یاپشکو ده‌هینا و له‌سه‌ر پری ی گارانی ئاوی منداڵه‌که‌یان ده‌هینا و ده‌فریکیش ئای ساردا له‌سه‌ر سه‌ری منداڵه‌که‌و یه‌کی له‌و شتانه‌ی له‌سه‌ره‌وه باس‌مان کردن و ئاماده‌یان کردوه له‌ئاوه سارده‌که‌یان ده‌کرد، ئه‌وه‌ی که‌مس یاپشکو یاخوی سور کراوه‌که‌و ده‌فره‌ئاوه‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه بو به‌یه‌کیکی تری که‌له‌گه‌لی دابو ده‌گوت: فلان که‌س بلێ ئه‌وه چی ده‌که‌یت؟ ئه‌ویش ده‌ی گوت: ئه‌وه چ ده‌که‌یت؟ له‌وه‌لامدا له‌گه‌ل تی کردنی شته‌که له‌ناو ئاوه سارده‌که‌ ده‌ی گوت: ئه‌وه ترسی له‌فلان که‌س ده‌رده‌که‌م. به‌مه‌شیان ده‌گوت: ترس لی ده‌کردن. گوايه دای ترس لی ده‌ر کردنه‌که ترسه‌که‌ی لی ده‌رده‌چو چاک ده‌بوه‌وه. جائه‌گر ئه‌و شته‌ی که‌له‌ئاوه‌که‌ی ده‌کرد مس بوايه ئه‌وا وینه‌ی ئه‌و شته‌ ده‌رده‌چو که‌منداڵه‌که‌ لی ترساوه. ئه‌ی له‌م چاو به‌سته‌کی یه‌و له‌و نه‌فامیه‌ شتی نه‌له‌ش‌ه‌رع داو نه‌له‌ زانستی خوادا نه‌بیټ و هیچ بنه‌مایه‌کی نه‌بیټ که‌ی ئه‌وه پاسته و په‌وايه مه‌گر لی‌رده‌ا جنوکه‌و شه‌یاتینیه‌کان ئاماده‌ بن و به‌م کاره خه‌لکه‌که‌ چه‌واشه‌ بکن، هه‌ندی جاریش قه‌ده‌ری خوا وایه ئه‌و چاک بونه‌وه و شیفایه له‌گه‌ل قه‌ده‌ری خوادا پیک ده‌که‌ویت و نه‌خۆشه‌که‌ چاک ده‌بیټه‌وه جاهر نه‌خۆشیه‌کی هه‌بو بیټ. خو ئه‌گر ئه‌و کاره‌شیان نه‌کدبايه ئه‌و نه‌خۆشه‌ له‌همان سات و کات و زمینه‌دا چاک ده‌بوه‌وه. جابویه ئه‌و خه‌لکه‌ی که‌ناگیان له‌ زانستی غه‌یبی خوایی نیه واده‌زانن به‌و کاره نه‌فامیه‌ی ئه‌وان چاک بوه‌ته‌وه!!

وه‌رگیر.

که‌نایا کوره‌که‌یان یاخزمه نزیکه‌که‌ی که‌ی ژن دینئی یان نا، یان ئایا خو‌شه‌ویستی و ئەمه‌کداری (الوفاء) یان‌احه‌زی و دوزمنایه‌تی و لیک جیا بونه‌وه و ئەو جو‌ره‌شتانه‌ له‌نیوان ژن و می‌رد و هه‌ردو خانه‌واده‌ی ژن و می‌رده‌که‌دا ده‌بی و پو ده‌دات یاخود نا؟ یا‌نایا می‌رده‌که‌ی ژنیکی تر دینئی یان نا؟ چونکه ئەمانه له‌کاره غیبیه‌کان و که‌س نازانی‌ت ته‌نیا خودای گه‌وره و پاک و بی‌گه‌رد و به‌ته‌نئ نه‌بی‌ت، جادو‌گه‌ریش (السحر) له‌کاره‌هه‌رام و قه‌ده‌غه‌ کراو و کوفریه‌کانه و به‌هیچ شی‌وه‌یه‌که‌ دم تی‌وه‌ردان و له‌سنور تی‌ په‌راندن بۆ هیچ که‌سیک دروست نیه. هه‌روه‌کو خوای گه‌وره و بالا ده‌ست و کار به‌جئ له‌باره‌ی هه‌ردو فریشته‌که‌دا له‌سوره‌تی (البقرة) دا ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾^(۱). ئەم ئایه‌ته‌ پیرۆزه به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر ئەوه‌ی

(۱) أ - سورة البقرة: (۱۰۲).

ب - واته: هیچ که‌سیکیان فی‌ری جادو نه‌ده‌کرد هه‌تا‌کو پئ یان ده‌گوت: ئیمه‌ ته‌نیا بۆ تا‌قی کردنه‌وه‌ی ئی‌وه‌ هاتوین نه‌که‌ن کوفر بکه‌ن که‌مه‌به‌ست له‌هاروت و ما‌پوت گوایه‌ دو فریشته‌ بون دابه‌زی‌ونه‌ سه‌ر زه‌وی بۆ فی‌ر کردنی سی‌حر، ئەوه‌ی ئەو جادوه‌یان لی‌وه‌ فی‌ر ده‌بون ژن و می‌ردیان لیک ده‌کردن. وه‌ه‌وانه‌ی که‌لئ یانه‌وه‌ فی‌ر ده‌بون نه‌یان ده‌توانی هیچ سود و زیانی‌ک به‌که‌س بگه‌یه‌نن مه‌گه‌ر به‌مۆله‌ت و به‌ئیزنی خوا بوايه‌ و پێشتر له‌عیلمی خوا‌دا نوسراوه، جوله‌که‌ و سه‌رپێچی کاران ده‌یان زانی هه‌ر که‌سیک فی‌ری سی‌حر ببی‌ت و به‌کاری ببی‌تی‌ت له‌ناو خه‌لکی داو فو‌فیل و حیه‌بازیان لئ بکه‌ن له‌قیامه‌تدا به‌شی له‌به‌ه‌شتدا نیه و هیچ به‌لگه‌یه‌کی به‌ده‌سته‌وه‌ نیه و مایه‌پوچه، ده‌ی ئەوه‌ خراپه‌ترین شتی‌که، خراپه‌ترین مامه‌له‌یه‌که‌ که‌تیا‌یدا مایه‌پوچ ده‌رده‌چن و خراپه‌ترین شتی‌که‌ که‌نه‌فسی خو‌یان پئ فرو‌شتوه‌ واته‌ سی‌حر و سی‌حر بازی خراپه‌ترین شتی‌که‌ که‌گیانی خو‌یان پئ فرو‌شتوه‌ و له‌بری به‌ه‌شت دۆزه‌خیان بۆ خو‌یان کړی‌وه، ئەگه‌ر که‌مئ تی‌گه‌یشتن و زانست و زانیاریان هه‌بابایه‌ نه‌فام و گه‌وجه‌ نه‌بانایه، خوای گه‌وره‌ لی‌رده‌دا نه‌فی زانستی لئ کردن و به‌نه‌زان و نه‌فامی له‌قه‌لم

که جادوگری (السكر) کوفره. جادوگران هه‌میشه ژن و می‌ردان له‌یه‌کتری ده‌که‌ن و ئاژاوه له‌نیوانیاندا ده‌نینه‌وه. هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که جادو (السكر) به‌خودی خوی هیچ کاریگه‌ریه‌کی نیه نه‌له‌خیرو نه‌له‌شه‌ر، به‌لکو به‌ئیزن و مؤله‌ت و به‌ویستی که‌ونی و قه‌ده‌ری خوی گه‌وره نه‌بی‌ت واته زیان و سود ناگه‌یه‌نی‌ت مه‌گه‌ر به‌ویستی که‌ونی و قه‌ده‌ری خوا، چونکه خوی پاک و بی‌گه‌رد خوی خیر و شه‌ری دروست کردون و هیناونه‌یه‌ته بون، پښه‌ی خیر و شه‌پیشی بۆ خه‌لکی پون کردوته‌وه مروّف خوی سه‌ر پشکه به‌کامیاندا ده‌روات، ئه‌گه‌ر پښه‌ی خیر بگریت به‌ره و به‌هه‌شت ده‌چیت و ئه‌گه‌ریش پښه‌ی شه‌ر بگریت به‌ره و دۆزه‌خ مل ده‌نی‌ت.

به‌هوی ئه‌و درۆزن و بوختانکه‌رانه‌وه زیان و مه‌ترسیه‌کان له‌ناو کۆمه‌لگای موسلماناندا گه‌لێک زۆرو به‌هیز بوه و ته‌شه‌نه‌ی کردوه ئه‌وانه‌ی که‌ئو زانسته و زانیاریانه‌یان که‌مه‌به‌ست له‌جادوو جادوگه‌ریه له‌هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانه‌وه بۆماوه‌ته‌وه به‌هوی ئه‌و زانسته جادو گه‌ریه چاو به‌سه‌ته‌کی له‌خه‌لکی ده‌که‌ن و په‌رده‌ی په‌ش به‌سه‌ر چاوی خه‌لکی نه‌فام و که‌م عه‌قله‌کان داداوه و راستی و هه‌قیان له‌به‌ر چاو چه‌واشه‌ کردون. بزانی ئیمه‌ هی خواین و هه‌ر ده‌گه‌رپینه‌وه بۆ لای خوا و خوامان به‌سه‌ و باشت‌ترین پال پش‌تی‌که بۆ ئیمه‌ی موسلمان ئه‌گه‌ر به‌راستی و به‌نیاز پاکیه‌وه به‌رنامه‌که‌ی خوا بگرین و شوپن که‌وته‌ی قورئان و سوننه‌ت بین. هه‌روه‌ها ئه‌م ئایه‌ته ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی‌ت که‌ئو‌وانه‌ی جادو گه‌ری فی‌ر ده‌بن ته‌نیا ئه‌وه‌ی لی فی‌ر ده‌بن که‌زیان به‌خشه‌و زیان

دان. وه‌رگیت. به‌سود وه‌ر گرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۴۳- ۴۶، وه‌له (المکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر/ ته‌فسیری الطبری سورة البقرة الآية ۱۰۲).

ده‌گه‌یه‌نیت و سود به‌خشه‌کان فی‌ر ناین، ئه‌وان جادو‌گه‌رن واته‌ سی‌حربازن و لای‌ خوا هیچ‌ به‌ش و پش‌کی‌کیان نیه‌ واته‌ هیچ‌ به‌ش‌کیان له‌به‌ه‌شت دانیه‌ و دۆزه‌خین و له‌پوژی قیامه‌تدا هیچ‌ به‌لگه‌ و بړو بیانویه‌کیان نیه‌ و پش‌تیوانی‌کیان نیه‌ و بی‌زراون. ئه‌وانه‌ خو‌یان به‌نرخ‌یکی که‌م فرو‌شتوه‌ و خو‌یان ه‌رزان فرو‌ش کړدوه‌ و کالایه‌کی بی‌ به‌هاو سوک و پړس‌وایان هل‌ بژاردوه‌ که‌بریتیه‌ له‌ جادو واته‌ (السحر)، بویه‌ خوای‌ گه‌وره‌ زه‌م‌میان ده‌کات و ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَلَيْسَ مَا شَرُّوْا بِهِ اَنْفُسُهُمْ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ﴾^(۱). وشه‌ی(الشراء) لی‌ره‌دا مه‌به‌ستی فرو‌شتنه‌(البیع).

داوای‌ ساغو و سه‌لامه‌تی و پار‌یزی له‌شه‌ری ئه‌و جادو‌گه‌رو پېش‌ بین و نه‌ین بازو باقی‌ قول‌ برانی‌ تر له‌ خوای‌ گه‌وره‌ ده‌که‌ین، ، ه‌ه‌روه‌ها داوا له‌ خوای‌ پاک و بی‌گه‌رد ده‌که‌ین که‌ه‌مو موس‌لمانان له‌شه‌رو فیتنه‌ی ئه‌وانه‌ بپار‌یزی‌ت و کاربه‌ده‌ستان و ده‌سه‌لات‌دارانی موس‌لمانان سه‌ری‌خات و یارمه‌ت‌یان بدات بو‌ ئاگاداری و وریا بونه‌وه‌ و رابون له‌و شه‌ره‌نگی‌زانه‌ و حوکمی‌ خوای‌ گه‌وره‌یان به‌سه‌ر دا بچه‌سپین و جی‌ به‌جی‌ بکه‌ن تابه‌ندانی‌ خوا له‌ زیان و کړدوه‌ چه‌په‌ل و پیسه‌کانی ئه‌و پیس‌ خو‌رانه‌ پار‌یزراو سه‌لامه‌ت بن، خوای‌ گه‌وره‌ به‌خشنده‌ و به‌به‌زه‌یی و سه‌خیه‌. خوای‌ گه‌وره‌ و بی‌گه‌رد پړیگه‌ چاره‌ی بو‌ به‌نده‌کانی‌ خو‌ی داناوه‌ که‌خو‌یانی‌ پی‌ له‌شه‌ری ئه‌و شه‌پخوازو شه‌ره‌نگی‌زانه‌ بپار‌یزن و خو‌یان له‌ته‌لزگه‌ی جادوی ئه‌و جادو‌گه‌رو قول‌ برانه‌ پی‌ بپار‌یزی‌ت. ه‌ه‌روه‌ها خوای‌ گه‌وره‌ بو‌ موس‌لمانانی‌ پون کړدو‌ته‌وه‌ که‌خو‌یان به‌و پړیگه‌

(۱) ا - سورة البقرة: (۱۰۲).

ب - وانا که‌یمان له‌په‌راو‌یزی (۲۲۶) دا پون کړدو‌ته‌وه‌. وه‌رگ‌یر.

چاره‌یه چاره‌سهر بکه‌ن نه‌گه‌ر هات و توشی ته‌لیسمی سیحری نه‌و سیحر بازانه بون و پی‌یان که‌وتنه ناو داوی نه‌وانه‌وه. خوی پاک و بیگه‌رد نه‌و پیگه چاره‌یه‌ی وه‌ک سۆزو به‌زه‌یی و چاکه کردنیک له‌گه‌ل به‌نده‌کانی خوی داو ته‌واو کردنی نازو نیعه‌مه‌ته‌کانی خوی به‌سهر موسلماناندا داناوه.

واله‌خواره‌وه به‌ویستی خوا نه‌و کاره دروست و پیگه پیدراو شه‌ریانه‌تان بۆ پون ده‌که‌ینه‌وه که‌خۆتانی پی‌له‌مه‌ترسیه‌کانی جادوی جادوگه‌ران بپاریزن پیش نه‌وه‌ی توش ببنو پیتان بکه‌ویته داوی جادوی نه‌و جادوگه‌رو قۆل برو حيله‌بازانه‌وه. هه‌روه‌ها بۆ چاره‌سهر کردن داوی نه‌وه‌ی که‌توشی جادو لیک‌کردنه‌که یا چاوه‌زاره‌که بون که‌له‌م چه‌ند خالانه‌ی خواره‌وه‌دا گردیان ده‌که‌ینه‌وه:

١- گرنگ‌ترین نه‌و کاره دروست و شه‌ریانه‌ی که‌خوی پی‌له‌مه‌ترسی جادوی جادوگه‌ران و چاوپیشان ده‌پاریزیت پیش نه‌وه‌ی توشی ببیت. باشت‌ترین و گرنگ‌ترین و به‌سود‌ترین نه‌و کارانه‌ش بریتیه له‌شورا دروست کردن به‌ده‌وری خۆتدا به‌هوی نه‌و ویرده شه‌ری و دوعاو پارانه‌وه‌کان و په‌نا گرته‌نه پیشینه‌ چاکه‌کانمان (التعوذات المأثورة) له‌وانه‌ش:

- خویندنی ئایه‌تی کورسی (آیه‌ الكرسي) داوی هه‌مو نویژیک‌ی فه‌رزو داوی خویندنی ویرده شه‌ریه‌کان و داوی سه‌لام دانه‌وه. هه‌روه‌ها خویندنی له‌کاتی نوستندا. ئایه‌تی کورسی گه‌وره‌ترین ئایه‌ته له‌قورئانی پی‌رۆزداکه له‌فه‌رموده‌ی خوی پاک و بیگه‌رده: ﴿اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها خویندنی: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ وه ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ وه ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ له‌دوای هه‌مو نو‌یژیکی فه‌رن، وه‌خویندنی ئەم سى سورەتى دوایه‌یان سى جار بخویندریت له‌سه‌ره‌تای پوژو له‌دوای نو‌یژی به‌یانی، وه‌له‌سه‌ره‌تای شه‌وو له‌دوای نو‌یژی شیوان (المغرب).

● هه‌روه‌ها خویندنی دو ئایه‌تى كۆتایى سورەتى (البقرة) له‌سه‌ره‌تای شه‌ودا كه‌بریتیه له‌: ﴿أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَأَتْ كُتُبُهُ وَرُسُلُهُ لَا تَفَرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ (٢). هه‌اتكو كۆتایى سورەته‌كه‌. له‌فه‌رموده‌ی پاراستی

(١) أ - سورة البقرة: (٢٥٥).

ب - واته: له‌(الله) به‌ولاوه‌ هه‌چ خ‌ودایه‌كى تر نین به‌ه‌ق به‌رستریٔ، هه‌میشه زیندوه‌ وه‌ر به‌وه‌ وه‌ر ده‌مینیت وه‌میشه پ‌اوه‌ستاوه‌، پ‌یو‌ستی به‌ه‌چ كه‌سیك نیه‌ وه‌مو كه‌س وه‌مو شتیك پ‌یو‌ستیان به‌ئ‌وه‌و بون وه‌مانى ئەم بونه‌وه‌ره به‌ئ‌وه‌ به‌نده، نه‌ده‌خ‌و‌ی و نه‌وه‌نه‌وز دای ده‌گریٔ، هه‌رچى له‌ئاسمانه‌كان وه‌له‌زه‌وى دا هه‌یه هه‌مو‌ى ه‌ی ئەون، هه‌مو بونه‌وه‌ریك له‌ژیر فه‌رمان وده‌ستى ئەو دان، كه‌س نیه‌ بتوانیت دا‌وى ت‌كا‌کردن واته‌ شه‌فاعه‌ت بۆ كه‌سیكى ت‌ریكات، مه‌گه‌ر كه‌سیك نه‌بیٔ كه‌خ‌واى گه‌وره‌ خ‌وى مه‌یلی له‌سه‌ر بیٔ وه‌به‌ویٔ وه‌یستى له‌سه‌ر بیٔ، دیاره‌ ئەوه‌ش بۆ ئەو كه‌سانه‌ نیه‌ كه‌سه‌راپای زیانیان گونا‌ح و تاوانه‌ وه‌له‌ب‌با‌وه‌پ‌ى وه‌سه‌ر لی‌شی‌وا‌وى دا برد‌وته‌ سه‌رو ری‌گه‌ی د‌ژى خ‌واى گ‌رت‌بیٔ به‌ر، خ‌واى گه‌وره‌ ئاگای له‌هه‌مو شتیكى ئەم جیهانه‌ هه‌یه ئەوه‌ی به‌وه‌ ئەوه‌شى له‌دا‌ه‌ت‌ودا ده‌بیٔ، كه‌س نیه‌ ئاب‌لو‌قه‌ی زانیاری خ‌ودا بدات وه‌پ‌ى پ‌ى به‌ریٔ، مه‌گه‌ر شتیك نه‌بیٔ كه‌خ‌وى به‌ه‌ویٔ، زانست و توانا وه‌سه‌لا‌تى خ‌وا هه‌مو لایه‌كى ئاسمانه‌كان وه‌زه‌وى گ‌رت‌وته‌ وه‌. وه‌نه‌بیٔ ئەو زانین و ئاگاداریه‌شى هه‌چ زه‌حمه‌ت وه‌ق‌ورسیه‌كى بۆ خ‌وا ت‌یدا بیٔ، ئاب‌لیت به‌رزو خ‌اوه‌ن توانا وه‌گ‌وره‌یه‌. ته‌فسیری گ‌ول‌شه‌ن ب ١٠٢-١٠٣. وه‌رگ‌ی.

(٢) أ - سورة البقرة: (٢٨٥).

ب - پ‌ی‌ش‌تر واتا كه‌ی‌مان پ‌ون ك‌ر‌وته‌ وه‌. وه‌رگ‌ی.

پیغه مبه‌ر و سَلَّیْهِ هاتوه که فه‌رمویه‌تی: {من قرأ آية الكرسي في ليلة لم يزل عليه من الله حافظ ولا يقربه شيطان حتى يصبح} (١)، هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی پاست و له پیغه مبه‌ر وه و سَلَّیْهِ هاتوه که فه‌رمویه‌تی: {من قرأ الآيتين من آخر سورة البقرة في ليلة كفتاه} (٢)، واتاکه‌ی ئه‌وه‌یه که له‌هه‌مو خراپه‌یه‌ک و خراپه‌ی خراپه‌کاران ده‌پارێژێت و ئه‌و ویردانه‌ی به‌سن. ئه‌و دو ئایه‌ته‌ی به‌سن که له‌هه‌مو شه‌پێک و خراپه‌یک بیپارێزن.

- نۆر خۆ په‌نا گرتن به {أعوذ كلمات التامات من شر ما خلق} (٣) له‌شه‌وو پۆژداو له‌کاتی دابه‌زین و مانه‌وه له‌خانوو مال و بیابان و ده‌شت و چۆله‌کان و له‌ئاسمان و له‌ده‌ریادا، هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی پاست و له‌پیغه مبه‌ر وه و سَلَّیْهِ هاتوه که فه‌رمویه‌تی: {من نزل منزلاً فقال: أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق. لم یصره شیء حتى یرتحل من منزله ذلك} (٤).

(١) واته: هه‌ر که‌سیک له‌شه‌واندا ئایه‌تی کورسی بخوینیت ئه‌و شه‌وه نه‌شه‌یتان و نه‌هیچ خراپه‌کارێک و ده‌ست پیس و زیان به‌خشیک ناتوانیت ئی‌ی نزیك بێته‌وه و خوای گه‌وره ئه‌و که‌سه ده‌پارێژێت هه‌تا کو به‌یانی به‌سه‌ردا دیت. وه‌رگێڕ.

(٢) واته: هه‌ر که‌سیک ئه‌م دو ئایه‌ته‌ی کۆتایی سوره‌تی (البقرة) له‌شه‌ودا بخوینیت ئه‌وه‌ی به‌سه‌ تاكو به‌یانی خوای گه‌وره ده‌ی پارێژێت له‌شه‌پی هه‌مو شه‌پ خوازو زیانبه‌خشیک له‌دز له‌مارو میرو دوپشک و هه‌مو چه‌شه‌رات و شه‌په‌نگیزێک. وه‌رگێڕ.

(٣) ئه‌ی په‌روه‌ردگارا من خۆم په‌نا ده‌گرم به‌هه‌مو وشه‌ ته‌واوه‌کان له‌شه‌پو خراپه‌کاری هه‌مو دروستکراوه‌کانی تو. وه‌رگێڕ.

(٤) واته: هه‌ر که‌سیک له‌شوینێک، له‌ده‌شتێک، له‌چۆلێک و له‌هه‌ر شوینێکی تر دابه‌زیت و بمی‌نێته‌وه و بلی: ئه‌ی په‌روه‌ردگاری من خۆم په‌نا ده‌گرم به‌تو به‌هه‌مو وشه‌ ته‌واوه‌کانت له‌شه‌پو شه‌په‌نگیزی و خراپه‌ی هه‌مو دروست کراوه‌کانی تو. ئه‌وه‌ هه‌تا له‌و شوینێ ده‌پوات هه‌یج شتێک زیانی پی‌ ناگه‌یه‌ن و ناتوانن ئی‌ی نزیك ببه‌وه. وه‌رگێڕ.

• هه روه ها له وانه نه وه يه كه موسلمان له سهره تاي پوژو سهره تاي شه ودا نه وه بخوینئ و بلئ: {بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شئ في الأرض ولا في السماء وهو السميع العليم} (۱). بۆ راستی و دروستی هاندان له م بواره دا له لایه ن پیغه مبه ره وه ﷺ و نه م خویندنی و یرده هۆکاریكه بۆ سه لامه ت بون و پژگار بونی نه و كه سه له هه مو خراپه و خراپه کاریه ك له و شه وده دا یا له و شویننه دا.

نه م و یرده خو په نا گرتنه (الأذکار والتعوذات) له گه و ره ترین و باشت رین هۆکاریكن بۆ خو پاره راستن له شه پری جادو (السحر) و غه یری جادوش و له شه پری شه پره نگیزان و خراپه کاران بۆ نه و كه سه ی كه به راستی و به ئیمانئكی پته وه وه و بپروا بون به خوا و متمانئ ته واو به خوا و پشت به ستن پیئ ی و به سینگیكی فراوانه وه له به ریان بكات و له كاتی پیو یستی دا بیان خوینئت و خوئ پیئ له شه پو جادوی جادو گه ران و چاو پیسان بیاریزئت، له بهر نه وه ی به لگه و نیشانئ راستی له سه ر هاتون. هه روه ها به هیژترین و گه و ره ترین چه كیكن بۆ لادان و به رپه رچ دانه وه ی جادو دوا ی توش بون به جادو و چاو لیډان، به مه رجی زور مل كه چو گوئ پایه لئ خوا ی گه و ره بیټ و به ته قوا بیت و به دلئكی پر له بپروا و نیاز پاکی بۆ خوا ی گه و ره له به ری بیپاریټته وه و داوا ی لی بكه یت، كه هه ر خوا ی پاك و بیگه رد خاوه نی توانا و ده سه لات و زیان و خراپه و به لاو موسیبه ته كانه له سه ر لاده بات و به ته نیا پو بكاته نه وو پو نه كاته كه سی ترو له كه سی تر داوا نه كات.

(۱) واته: به ناوی خوا ی گه و ره كه له گه ل ناوی نه ودا هیچ شتئكدا زیانی پیئ ناگات نه له زه وی داو نه له ناسمانه كاندا، نه و خوا یه بیسه رو بینا و زانایه به هه مو شتئك، به واتا هه ر كه سیك له شه وان و له پوژاندا ناوی خوا بیټئت و و یرده كان بخوینئت هه رگیز زیانی پیئ ناگات و خوا ی گه و ره ده بیپاریزئت. وه رگیږ.

• وه‌له‌دوعا چه‌سپاو‌ه‌کان که له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتوه بۆ چاره‌سه‌رکردنی جادو(السحر) وشتی تریش، پیغه‌مبه‌ر ﷺ دوعای بۆ هاو‌ه‌له‌کانی پ‌ی ده‌کرد ئه‌ویش ئه‌م دوعایه‌یه {اللهم ربّ الناس اذهب البأس، واشف أنت الشافي لاشفاء إلا شفاؤك، شفاء لا يغادر سقماً} (۱). س‌ی جار له‌سه‌ریه‌ک ئه‌م دوعایه بخو‌ین‌ر‌یت.

• هه‌روه‌ها له‌و دوعایانه ئه‌و دوعایه‌ی که جبرائیل بۆ پیغه‌مبه‌ری ﷺ ده‌کرد که بریتیه له {بسم الله ارقبك من كل شيء يؤذيك، ومن شر كل نفسٍ أو عينٍ حاسد الله يشفيك بسم الله ارقبك} (۲). ئه‌م دوعایه‌ش س‌ی جار دوباره ده‌کر‌یت‌وه.

• وه‌له‌چاره‌سه‌رکردنی جادو د‌وای توش بون: وه‌ه‌روه‌ها بۆ ئه‌و که‌سه‌ی که له‌ژنه‌که‌ی خ‌و‌ی ده‌گیر‌یت و ناتوان‌یت له‌گه‌لی دا جوت بب‌یت، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که‌ه‌وت گه‌ل‌ای دره‌ختی (سدر الأخضر - تاوگ) د‌ین‌یت و به‌به‌رد یا به‌هر شت‌یک‌ی تر جوان ده‌ی کوت‌یت و د‌وای له‌قای‌یک‌ی ده‌که‌یت، ئه‌وه‌نده ئاوه‌ی به‌سه‌ردا ده‌که‌یت که به‌شی خ‌و پ‌ی شوشتن بکات، ئه‌مجار ئایه‌تی کورسی و (قل یا ایُّهَا الْكَافِرُونَ) و (قل هو الله أحد) و (قل أعوذ برب الفلق) و (قل أعوذ برب الناس) ی له‌سه‌ر ده‌خو‌ین‌یت. هه‌روه‌ها ئایه‌ته‌کانی جادو(السحر) که له‌سوره‌تی (الأعراف) دان که بریتین له ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ فَوْقَ الْحَقِّ وَبَطْلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿فَعُلِيبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا

(۱) واته: ئه‌ی په‌روه‌دگاری هه‌مو خه‌ل‌کی ئه‌و نه‌خ‌وش‌یه چاره‌سه‌ر بکه‌و له‌سه‌ری لابه‌ره، و شیفای بۆ بی‌نه هه‌ر ت‌و شیفای ه‌یه‌ن‌ه‌ری و ه‌یج شیفایه‌ک نیه‌ و که‌س ناتوان‌یت شیفای نه‌خ‌وشان بب‌یت ته‌ن‌یا ت‌و نه‌ب‌یت ئه‌ی په‌روه‌دگارا، شیفایه‌ک که هه‌رگ‌یز نه‌خ‌وش ج‌ی نه‌ه‌ی‌ل‌یت واته جاریکی تر توشی ئه‌و نه‌خ‌وش‌یه نه‌ب‌یت‌وه. وه‌رگ‌یز.

(۲) واته: به‌ناوی خوا د‌وعات بۆ ده‌که‌م که بت پار‌یز‌یت له‌هه‌ر شت‌یک که زیان‌ت پ‌ی بگه‌یه‌ن‌یت وه‌له‌شه‌ری هه‌مو نه‌فس‌یک یا له‌شه‌ری هه‌مو چاویکی حه‌سود بت پار‌یز‌یت، خ‌وای گه‌وره شیفات بۆ بی‌نی، به‌ناوی خواوه د‌وعات بۆ ده‌که‌م و دا‌وای شیفات بۆ ده‌که‌م. وه‌رگ‌یز.

صَاغِرِينَ ﴿١﴾ هـ. روه‌ها نایه‌ته‌کانی جادو که له‌سوره‌تی (یونس) دان و له‌فرموده‌کانی خوای پاک و بی‌گه‌ردن: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ اِثْنَيْنِ اَوْ ثَلَاثٍ سَاحِرٍ عَلِيمٍ﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُلْمَوْنَ ﴿٢﴾ فَلَمَّا اَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهٖ السَّحَرِ اِنَّ اللّٰهَ سَيُبْطِلُهُ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣﴾ وَحَقَّقَ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٤﴾﴾ هـ. روه‌ها

(١) - سورة الأعراف: (١١٧ - ١١٩).

ب - واته: نيمه‌ش سروشمان يو موسا کرد د‌ی نۆش گوچانه‌ک‌ی خۆت ه‌ل‌ ب‌ده، ه‌رکه‌گوچانه‌ک‌ی ه‌ل‌دا بو به‌ماريک و ه‌رچ‌ی ماره‌ ساخته‌ييه‌کانی ئه‌و جادوگه‌رانه‌ی ه‌ل‌ لوشين و قوتی دان ، و فېو فېل‌ی جادوگه‌رانی فرعه‌ونی ه‌مو پوچه‌ل‌ کردنه‌وه‌ که ئه‌و ه‌مو مارانه‌يان به‌ساخته‌و له‌شېوه‌ی ماردا به‌جادو ده‌هين‌او ده‌برد، ئيدی ئه‌و سات و کاته ه‌ق س‌ه‌ر که‌وت و ناه‌ق پوکايه‌وه‌ وه‌رچ‌ی فېو فېل‌ و حيله‌بازی کرد بويان خوای گه‌ره پوچه‌لی کردنه‌وه‌، له‌و گۆرپه‌پانه‌دا که ه‌مو خه‌ل‌کی ميس‌ری تيدا کۆ بيوه‌وه‌و له‌پيش‌ چاوی ئه‌و ه‌مو حه‌شامه‌ته‌ جادوگه‌رانی فرعه‌ون و فرعه‌ون شکستيان خوارد و س‌ه‌رشۆر و ريس‌و بون و ه‌يچيان بۆ نه‌مايه‌وه‌و س‌ه‌ريان شۆر کرد. ته‌فسيري گولشه‌ن ب ١٤٠٢. وه‌رگي‌ر.

(٢) - سورة يونس: (٧٩ - ٨٢).

ب - واته: فرعه‌ون به‌جيگرو س‌ه‌رکرده‌کانی گوت: د‌ی زو به‌په‌له‌ ه‌مو جادوگه‌رانی ئازاو لي‌زان و بليمه‌ت و به‌جه‌رگه‌کانم بۆبانگ بکه‌ن و بيان ه‌ين‌و ه‌ر ئيس‌تا کۆيان بکه‌نه‌وه‌ بۆم، چاکه‌ه‌مو جادوگه‌ران کۆ بونه‌وه‌ له‌مه‌يدان و له‌پۆژي زينه‌ که‌پۆژي نه‌وړۆزو س‌ه‌ره‌تای به‌هار بوه‌ والله‌ أعلم به‌موسايان گوت جايان تۆ ده‌ست پيش‌خه‌ری بکه‌ يان نيمه‌ ده‌س‌ پيش‌خه‌ری ده‌ک‌ين، موسا گوتی: به‌لکو ئيوه‌ ده‌ست پي‌ بکه‌ن و چيتان ه‌يه‌ ه‌ل‌ی بده‌ن و جادوی خۆتان بکه‌ن.

ئينجا جادوگه‌رانی فرعه‌ون ه‌رچ‌ی په‌تی ه‌يان بو ه‌ه‌ليانداو بون به‌مارموسا پي‌ی گوتن: ئه‌وه‌ی ئيوه‌ کردتان جادو بو ه‌ر ئيس‌تا خوای گه‌وره‌ جادوه‌که‌تان ه‌ل‌ ده‌وه‌شينيته‌وه‌و پوچه‌لی ده‌کاته‌وه‌، بيگومان چاک بزنان خوای گه‌وره‌ کرده‌وه‌ی خراپه‌کاران وه‌ر ناگري‌ت و پوچه‌ليان ده‌کاته‌وه‌و س‌ه‌رکه‌وتويان ناکات. ئينجا ه‌روه‌کو خوا له‌سوره‌تی شوعه‌رادا ده‌فرموي‌: موسا دار وه‌کازه‌ک‌ی ه‌ل‌داو بو به‌ماريکي‌ گه‌وره‌ی نپرو گشت ماره‌ درۆينه‌کانی ئه‌وانی قوتدان که‌به‌چاوبه‌ستی کرا بون به‌مار. ته‌فسيري گولشه‌ن ب ١٤٣٦. وه‌رگي‌ر.

ثایه ته‌کانی جادو که له‌سوره‌تی (طه) دان: ﴿قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّمَا أَنْ تُلْقِيَ وَإِنَّمَا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا جِبَاهُهُمْ وَعَصِيُّهُمْ يُخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى ﴿فَلَمَّا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى﴾ وَأَلْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾^(۱). جائه‌گه‌ر نه‌و سوره‌تو ثایه‌تانه‌ی سه‌ره‌وه‌ی له‌سه‌ر خویند‌ران سیّ جار لی ده‌خوریت‌ه‌وه‌و باقیه‌که‌ی تریشی خو‌ی پیّ ده‌شوریت، به‌ویستی خوا نه‌خوشیه‌که لاده‌چیت (إنشاء الله) وه‌ئه‌گه‌ر پیو‌یستی کرد جاریکی ترو چ‌ند جاری تر دوباره‌وو چ‌ند جار ده‌کریت‌ه‌وه‌و تائه‌و کاته‌ی ده‌رده‌که له‌نه‌خوشه‌که ده‌چیت‌ه‌وه‌و به‌یارمه‌تی خوا چاک ده‌بیت‌ه‌وه‌.

(۱) ۱- سورة طه: (۶۵-۶۹).

ب - واته: جادوگه‌رانی فرعون گوتیان: موسا تۆ له‌پیشدا داروه‌کازه‌که‌ت هلّ بده‌ یان ئیمه‌ له‌پیشدا شته‌کانی خۆمان هلّ ده‌ده‌ین، موسا پیّ ی گوتن: نه‌خیر ئیوه‌ له‌پیشدا شته‌کانی خۆتان هلّ بده‌ن. ئینجا جادوگه‌رانی فرعون هه‌رچی په‌تو گوریسو دارده‌سته‌کانی خۆیان هه‌بو هه‌لیان داو بون به‌ماری درۆینه‌و به‌هیزی جادوی خۆیان ده‌یان هی‌ناو ده‌یان بردن، موسا لی‌رده‌ا ترسا وه‌یزانی نه‌و مارانه‌ی به‌جادوی خۆیان ده‌یان جولاندن به‌پاستی هه‌مویان بونه‌ مارو دین‌و ده‌چن. هه‌روه‌کو گوتمان موسا سه‌لامی خوی لی بیت وه‌کو هه‌مو مروفیک کاتی نه‌و مارانه‌ی دیتی تیکیان ده‌هاویشته‌و به‌ملاو به‌ولادا ده‌پویشتن ترسی له‌دل نیشت. خوی گه‌وره‌ ده‌فه‌رموی: ئیمه‌ش به‌سروش به‌موسامان گوت: مه‌ترسه‌، گومانته‌ بیت هه‌ر تۆ سه‌ر ده‌که‌ویت به‌سه‌ر نه‌و جادوگه‌ره‌ درۆزانه‌، بۆ ده‌ترسی خۆ هیچ پی‌غه‌مبه‌ریکی من نه‌ترساون. ده‌ی نه‌و گۆچانه‌ی وابه‌ده‌ستی راسته‌وه‌یه‌ هه‌لی بده‌و ده‌بیت‌ه‌وه‌ه‌زیا‌یه‌که‌و هه‌رچی ماری درۆینه‌ی له‌و گۆپانه‌دا دروستیان کردوه‌ هه‌ر هه‌موان قوت ده‌داتو هه‌لیان ده‌لوشیت، چونکه‌ دلنیا‌به‌ نه‌وانه‌ هیچ نین به‌لکو له‌کرده‌وه‌ی ساخته‌وه‌ی ده‌ستی جادوگه‌ره‌کانی فرعون‌نو فروفیللی جادوگه‌رانه‌یه‌، و جادوگه‌ران به‌هه‌ر شوینیکدا بپۆن هه‌رچی بیکه‌ن هه‌موی فروفیلله‌و جادوگه‌کانیان بۆ ناچیت‌ه‌ سه‌رو به‌درۆ ده‌رده‌چن و کاره‌کانیان به‌پاست ناگه‌ریت. ئینجا موسا گۆچانه‌که‌ی هه‌ل‌داو بو به‌حه‌زیا‌یه‌کی گه‌وره‌و هه‌رچی ماری درۆینه‌ی جادوگه‌رانی فرعون هه‌بو هه‌موی قوت دان و هه‌لی لوشین. وه‌رگیز. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب. ۲۷۹۴-۷۹۵.

• وه هره وها له چاره سه ريه كاني جادوكه سودی لى بينراوه، هول دانه بو دوزينه وهی جیگای جادو كړدنه كه ياءو شوینهی كه جادوه كهی لى شاردراو ته وه له زهوی دایه، له چپاوشاخو دۆل دایه و له هر شوینكی تردا بیت، جائه گهر زانراو دوزرایه وه و دهره پتراو له ناو برا ئوا جادوه كه به تال ده بیته وه و نه خوشه كهش چاك ده بیته وه. ئه مه و هر كاریكی تری شهرعی كه بتوانیت ئه نجام بدریت كه خوی پی له جادوو جادوگه ری پی پاریزیت و چاره سه ری پی بكریت، ده توانیت به كار به پیریت و خوی گه وړه هاو دهم و دوستو یارمه تیده رو خاوه نی سه رختن و پشتیوانكی به هیزو به توانا و به ده سه لاته .

به لام چاره سر كړدنی ئه م نه خشیانه به جادوو كاری جادوگه ری كه یریتی له خو نريك كړدنه وه له جنوكه كان به هوئی قوربانی بو كړدن و سه رپړین و هershتيكی تری له م جوړه كارانه له پیناو ئه وهی ئه وانیش به هانا یانه وه بپن، بیگومان ئه مانه كاریكی خراپ و شه رهنگیزی و كوفرین و به هیچ شیوه یك دروست نین، چونكه ئه مانه له كارو كړده وه كانی شه یتانن و له هاو به ش په یدا كړدنی گه وړه ن(الشرك الأكبر) پیویسته موسلمانان لى یان ناگادارو وریا بن، هره وها دروست نیه په نا بریته به ر نهین بازه كان(الكهنة) و شوین هه لگران(العرافین) و قول برو جادوگه ران(المشعوزین) و داوی چاره سه ری و پزگار بون له نه خوشیه كان و ته نگو چه له مه وکیشه و ئاریشه كانیان لى بكریت، و گیروده ی قسه كانیان بیت و ئه وهی پیئت ده لپن و بوت نه خشه ده كیشن به قسه یان بكریت، چونكه ئه وانه بروایان نیه و ئه وانه دروزنن و تاوانكارو تاوانبارن و دم له غیب زانیه وه ده كوتن و چاو به سته كی له خه لكی ده كهن و خه لكی چه واشه ده كهن، ئه وه ته پیغه مبه ری خوشه ویست ﷺ ناگاداری كړدینه وه كه هه رگیز به لایندا نه چین و داوی هیچ شتیکیان لى نه كهن و برواش به قسه كانیان نه كهن هره وكو پیشتر و له سه رته تای ئه م نامه یدا ئماژهمان پی كړد. له فهرموده ی راستی و له پیغه مبه ره وه ﷺ ها توه كه ده رباره ی

جادو ده‌رکردن (النشرة) پرسپاری فرموی: {هي من عمل الشيطان} ^(۱). و ده‌مه به‌ست له (النشرة) کردنه‌وه و به‌تال کردنه‌وه‌ی جادو (السحر) و ده‌رکردنی جادو له جادو لی‌کراو (المسحور) واته چاره سهر کردنی جادو به جادو مه به‌ستی پی‌غه مبه‌رست ^{صلى الله عليه وسلم} نه‌وه‌یه که نه‌هلی نه‌فامیه‌ت نه‌نجامیان د‌داو داوایان له‌سیحریزه‌کان ده‌رکردکه‌سیحره‌که‌یان بو به‌تال بکاته‌وه، یاخود بریتیه له‌به‌تال کردنه‌وه‌ی سیحر به‌سیحر له‌لایه‌ن جادو‌گه‌ریکی تره‌وه.

به‌تال کردنه‌وه‌ی جادو به ویردو دوعاو خۆپه‌نا گرتنه شه‌ریه‌که‌کان (التعوذات الشرعية) و ده‌رمان و ده‌رمانسازیه دروستو شه‌ریه‌که‌کان نه‌وه هیچی تی‌دا نیه و کاریکی باشه و دروسته هه‌روه‌کو پی‌شتر باس‌مان کرد. ناودارو بلیمه‌ت ابن‌القیم و شیخ عبدالرحمن کو‌ری حسن په‌حمه‌تی خویان لی‌بی‌ت له (فتح‌المجید) دا نوسیویانه و ئاماژه‌یان به‌مه کردوه، هه‌روه‌ها گه‌لیکی تر بی‌جگه له‌وان زانایان و بیریاران و نه‌هلی عیلم له‌سهر نه‌م بابه‌ته‌یان نوسیوه و له‌سهری دواون و ئاماژه‌یان پی‌کردوه.

له‌خوای گه‌وره‌مان داوایه‌که‌موس‌ل‌مانان سهر بخاتو له‌هه‌مو خراپه‌یه‌که بیان پاریزی‌ت و سه‌لامه‌تیان بکاتو دینه‌که‌یان بی‌پاریزی‌ت و زانست و زانیاریان کاتو هه‌میشه هۆشیارو به‌رچاو پۆشن بن و فی‌ری فیه‌و زایاریان بکات له‌دینه‌که‌یاندا، سه‌لامه‌ت و پاریزراویان بکات له‌هه‌مو دژایه‌تی و پی‌چه‌وانه‌یه‌کی شه‌ریعه‌ت و به‌رنامه‌که‌ی خۆی.

وصلی الله وسلم علی عبده ورسوله محمد وعلی آله وصحبه. ^(۲)

(۱) أ - الإمام أحمد وأبوداود یاسناد جید.

ب - واته: نه‌وه له‌کاری شه‌یتانه. وه‌رگیز.

(۲) مجموع الفتاوی، المجلد الثالث (۲۷۴ - ۲۸۱).

ناگادار کردنه‌وه له‌دروست کردنی مزگه‌وت له‌سه‌ر گۆږه‌کان

پرسیارم ئی کرا ئایا دروسته مزگه‌وت له‌سه‌ر شوینی هاوه‌لانی ئەشکه‌وت(أصحاب الکهف) دروسته بکړیت؟

له‌وه‌لامدا گوتم:

بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

چاوم به‌و نوسینه که‌وت که‌له‌گۆڤاری(رابطة العلوم الإسلامية)دا له‌ژماره‌(٣)و له‌ژێر سه‌ر دێڤی(أخبار المسلمين في شهر - هه‌والی موسلمانان له‌مانگیک دا) که‌وت و خویندمه‌وه، بینیم که‌تیايدا نوسراوه:

په‌یوه‌ندی زانسته ئیسلامیه‌کان(رابطة العلوم الإسلامية) له‌شانشینى ئه‌رده‌نى هاشمی دا نیازی وایه که‌مزگه‌وتیک له‌سه‌ر ئه‌و ئەشکه‌وته‌دا دروست بکات که‌تازه له‌گوندی په‌حیب(الرحیب) دۆزراوه‌ته‌وه، که‌بریتیه له‌و ئەشکه‌وته‌ی که‌یارانی ئەشکه‌وتی تیدا خه‌وت بون که‌له‌قورئانی پیروژدا ناویان هاتوه... ته‌واو.

له‌به‌ر واجب بونی ئامۆژگاری و له‌به‌ر خاتری خواو بو به‌نده‌کانی خوا، به‌باشم زانی که‌ وشه‌یه‌ک یا وتاریک له‌هه‌مان گۆڤاردا ئا‌راسته‌ی په‌یوه‌ندی زانسته ئیسلامیه‌کان له‌شانشینى ئه‌رده‌نى هاشمی بکه‌م و بلای بکه‌مه‌وه که‌ناوه‌رۆکه‌که‌ی ئامۆژگاریه بو په‌یوه‌ندی(رابطة)له‌جی به‌جی کردنی ئه‌و کاره‌ی که‌به‌ته‌ویایه بیکات له‌دروست کردنی مزگه‌وتیک له‌سه‌ر ئەشکه‌وتی ناوبراو. ئەمه‌شم له‌به‌ر هیچ شتیک نه‌کردوه ته‌نیا له‌به‌ر

ئوه نه بيت كه دروست كړدى مزگه وت له سهر گورې پيغه مبه ران و پيروپياو چاكان و شوينه واره كانيان به هيچ شيو هيه كه له شريعته ئىسلامى ته واوو كامل دا نه كه هر نيه، به لكو قه دهغه و حرامه و ناگادارى توند و رياءى ته واو د دربارى دراوه و هر كه سيك بيكات نه فره تى لى كراوه، وه له بهر ئوه دى يه كيكه له هوكاره كانى هاوبه ش پيدا كړدى زنده پړوى له مافى پيغه مبه ران و پياو چاكاندا، واقيعيش شاهيدى راستيه تى ئوه ديه كه شريعته ئىسلامى هيناويه تى، و به لگه شه له سهر ئوه دى كه ئم به رنامه و شريعته له خوا وه ديه و به لگه و نيشانه يه كى بپراوه و دره وشاوه ديه له سهر راستگويه تى پيغه مبه رى ﷺ خوا له سهر ئوه به رنامه و شريعته دى كه له خواوه هيناويه تى و هه موشى به ته واوى و بى كه م و كورې راگه ياندوه و بؤ ئوممه ته كه دى پون كړدو ته وه.

هر كه سيك به وردى له ئه حوالى جيهانى ئىسلامى و ئوه و هه مو نه هامه تى هاوبه ش پيدا كړدى و زنده پړويه دى كه توشى هاتوه به هوى دروست كړدى مزگه وت له سهر گورې گلكويه كان و به گه وړه و پيروز دانانيان و پر فېش كړدى و رازاندنه وه و خزمه تكارو مجبور (سدنة) بؤ دانانيان بگوليتته وه و سهرنجيان بدات ده زانيت كه ئه مانه گشتيان له هوكاره كانى هاوبه ش پيدا كړدى. له ئيشه باشه كانى ئىسلام ئوه ديه كه ئم هوكاران و دروست كړدى مزگه وت له سهر گورې گورستانه كان و گلكوومه زارى پيغه مبه ران و پيروپياو چاكان قه دهغه و حرام كړدى. ئوه به لگانه دى كه له م بواره وه هاتون ئه واننه كه هه ردو شيخه كان واته (البخاري و مسلم) پړواو پړحمه تى خويان لى بيت له عايشه وه پړوايه ت ده كه ن كه گوتويه تى: پيغه مبه رى ﷺ دى خوا فېرمويه تى: {لعن الله

اليهود والنصارى، اتخذت قبور أنبياءهم مساجد {^(١)}. عائشة گوټى: پيغه مبه‌ر ﷺ موسلمانانى قه‌ده‌غه كړدوه كه وهك جوله‌كه وديانه‌كان نه‌كه‌ن و مزگه‌وت له‌سهر گورپو گلكوټى خوښه‌ويستان و دوستانى خوا دروست نه‌كه‌ن ، هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ى راست (الصحيحين) پړوايه‌ت كړاوه‌كه ام سلمة و ام حبيبة رضي الله عنها باسى كه نيسه‌يه‌كيان بو پيغه مبه‌ر ﷺ گيړاپه‌وه كه له‌حه‌به‌شه بينى بويان چه‌ندان ويته‌ى تيدا هه‌لواسراوو كي‌شرا بون پيغه مبه‌ر ﷺ فه‌رموى: {أولئك إذا مات فيهم الرجل الصالح بنوا على قبره مسجداً وصوروا تلك الصور أولئك شرار الخلق عند الله} ^(٢). وه‌له‌فه‌رموده‌ى راست (صحيح) مسلم و له‌جندب كورپى عبد‌الله رضي الله عنه ده‌گيړنه‌وه كه گوتويه‌تى: گوټم: له‌پيغه مبه‌ر ﷺ بو به‌پيښ سال پيش وه‌فات كړدنې ده‌ى فه‌رمو: {إني أبرأ إلى الله أن يكون لى منكم خليل، فإن الله قد اتخذني خليلاً كما اتخذ إبراهيم خليلاً، ولو كنت متخذاً من أمي خليلاً لأتخذت أبا بكر خليلاً، ألا وإن من كان قبلكم كانوا يتخذون القبور أنبياءهم وصالحهم مساجد فإني أنأكم عن ذلك} ^(٣). فه‌رموده له‌م بوارو له‌م واتايه‌دا گه‌لېك زورن. زور له‌پيشه‌واو زانايانى

(١) واته: خواى گه‌وره نه‌فهرته‌ى له‌جوله‌كه وديانه‌كان كړد له‌به‌ر نه‌وه‌ى مزگه‌وتيان له‌سهر گورپى پيغه مبه‌رانى ن دروست كړد { وهرگيږ.

(٢) واته: نه‌وانه نه‌گه‌ر پياو چاكيكيان لى بمردايه له‌سهر گورپه‌كه‌ى مزگه‌وتيكيان له‌سهر دروست ده‌كړد، دوايش ويته‌كانيان ده‌كي‌شان و به‌ديواره‌وه هه‌ليان ده‌هاو‌ه‌سى، نه‌وانه خراپ‌ترينى دروست كړاوه‌كانى خوان. وهرگيږ.

(٣) من نه‌ستوپاكى خوم له‌لاى خواى گه‌وره دهر ده‌برېم كه‌له‌نيوه خوښه‌ويستم هه‌بيت، خواى گه‌وره منى به‌خوښه‌ويستم وهرگرتوه هه‌روه‌كو چون ئيراهيمى به‌خوښه‌ويستم وهرگرتوه، نه‌گه‌ر به‌اتبا له‌نوممه‌تى خوم خوښه‌ويستم بگرتايه نه‌وا ابوبكرم به‌خوښه‌ويستم وهرده‌گرت، پيتان بلنم نه‌و گه‌ل و قه‌ومانه‌ى كه‌له‌پيش

موسلمانان له هه‌ر چوار پټيازگه (المذاهب) كان و غه‌یری ئه‌وانیش له باره‌ی حه‌رامی و قه‌ده‌غه بونی دروست کردنی مزگه‌وت له‌سه‌ر گۆږو گلکۆکان نوسیوه و ئاگاداری و وریایی توندیان داوه و قه‌ده‌غه‌یان کردوه که مزگه‌وت و نوښتگه له‌سه‌ر گۆږو گۆرستانه‌کان دروست بکړن ئه‌ویش به‌گوږه‌و به‌کار کردن به‌سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ر ﷺ و وه‌ک ئامۆزگار په‌ک بۆ ئوممه‌ته‌که‌ی تازۆر وریابن پټی یان تی‌ی نه‌که‌وئیت که پیشتر جوله‌که و دیانه‌کان و هاوشیوه‌کانیان له‌و سه‌ر لیثیواویه‌دا تلپان ده‌خواردو تی‌ی که‌وتبون.

ئه‌وه‌ی پټویسته له‌سه‌ر په‌یوه‌ندی زانسته ئیسلامیه‌کان (رابطة العلوم الإسلامية) له‌ئهرده‌ن و غه‌یری ئه‌وانیش له‌موسلمانان له‌هه‌ر کوښکه هه‌ن ئه‌وه‌یه که ده‌ست بگرن به‌سوننه‌ته‌وه، و له‌سه‌ر پټپازو پټپه‌وی پیشه‌وایان بپوښ و له‌و شتانه سلّ بکه‌نه‌وه که خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی هیڅی سوریان له‌سه‌ر داناوه و وریایی و ئاگاداریان له‌باره‌وه داوه ئاله‌وه‌دا به‌خته‌وه‌ری و سه‌رفرازی و چاکخوای به‌نده‌کان هه‌یه و به‌و هۆیه‌وه سه‌رکه‌وتو و سه‌رفرازو پزگار ده‌بن له‌دنیا و له‌قیامه‌تدا. ژۆریک له‌خه‌لکی له‌م باره‌وه گیرۆده بون واته به‌دروست کردنی مزگه‌وت له‌سه‌ر گۆږه‌کان هه‌روه‌کو خوا‌ی گه‌وره له‌چیرۆکی یاران‌ی ئه‌شکه‌وت دا ده‌فه‌رموئیت: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾^(۱). ئه‌و که‌سانه‌ی که ئه‌مپو

ئیه‌دا پوښتن له‌سه‌ر گۆږی پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکانیان مزگه‌وتیان دروست ده‌کرد، من له‌و کاره حه‌رام و شیرک‌یه‌تان ئی قه‌ده‌غه ده‌که‌م و هه‌رگیز شتی وانه‌که‌ن. وه‌رگټ.

(۱) - سورة الکهف: (۲۱).

ب - واته: ئه‌وانه‌ی ژۆریه‌ی خه‌لکی بون یان ئه‌وانه‌ی خاوه‌ن قسه‌و کار به‌ده‌ست بون گوتیان با مزگه‌وتیک له‌سه‌ر گلکۆکانیان واته له‌سه‌ر ئه‌شکه‌وته‌که مزگه‌وتیک دروست بکه‌ین. وه‌رگټ.

مزگه وت يا خانوو قه فەز له سەر گۆږه كان دروست ده كه ن ئه م فه رموده يه ي خواى گه وړه به به لگه و به به هانه و به پاس و ده هيننه وه .

له وه لامى ئه وانه دا ده گوتړئ: خواى پاك و بى گهر د هه والى سهر كرده و كار به ده ستان و ده سه لاتدارانى ئه و كاته مان بۆ ده گيرپيته وه كه ئه و قسه يان كرده ده رباره ي يارانى ئه شكه وت ، خواى گه وړه كه ئه و قسه يه ي ئه وان بۆ ئيمه ده گيرپيته وه مه به ستى پيژ ليئنان و ستايش كړدى ئه و كار ه ي ئه وان و پي پازى بونى خواى په روه رديگار نيه به و كار ه ي ئه وان، به لكو له ده روازه ي په خنه گرتن و زه م كړدن و عه ي ب لى گرتن و پازى نه بون به و كار ه يان و ئاگادارى و وريايى دان بۆ دور كه وتنه وه و قه ده غه كړدنه له و كار ه ي كه ده يان كړدو ئاگادارى و وريا كړدنه وه ي ئيمه و به ره ي دوا پوژى ئيمه يه له دوباره نه كړدنه وه ي ئه و كار ه خراپ و بى شه رعى و شيركيانه . ئه مه ش به لگه يه له سهر ئه وه ي كه ئه و پيغه مبه ره ي ^{عَلَيْهِ السَّلَام} كه ئه و ئايه ته ي بۆ هاتو ته خوار زانا ترين كه سيك بوه له شى كړدنه وه و ليك دانه وه ي ئه م ئايه ته پيروژه كه ئوممه ته كه ي لى قه ده غه كړدون كه مزگه وت له سهر گۆږو گلگوييه كانيان دروست نه كه ن و به توندى ئاگادارى كړدون كه هه رگيز كارى وانه كه ن، نه فره ت و سه ركوڼه ي ئه و ئه كه سانه ي كرده كه ئه م كارانه ئه نجام ده دن . ده ي ئه گه ر دروست بوايه ئه و پيغه مبه ره خو شه ويسته ئاوا پي ي له سهر دانه ده گرت و وا توند نه ده بو له به رامبه ر ئه م كار ه خراپه و ئه و كه سه شى كه ئه نجامى ده دات تاگه يوه ته ئه و راډه يه كه نه فره ت له و كه سه بكات كه ئه نجامى ده دات، وه هه والى پي داوين كه ئه وانه له خراپ ترين كه سانتيكن له لاي خواى گه وړه، دياره ئه مه ش به سه بۆ كه سيك كه توژيكي ژيړى هه بيت و خوازيارى پاستيه كان و هه قخواز بيت . گريمان

دروستکردنی مزگه‌وت بۆ ئه‌و که سانه‌ی که له پيش ئيمه‌دا ژيايون دروست بوييت ،
 ئيستا بۆ ئيمه دروست نيه چاو له‌وان بکه‌ين ومزگه‌وت له‌سەر گور و گلکويه‌کانمان
 دروست بکه‌ين، بۆ؟ چونکه شه‌ريعه‌تی ئيسلامی ئيمه له شه‌ريعه‌ته‌کانی پيش خوی ته‌واو
 ترو کامل تره‌و گشتگيري‌ه‌و دوايین شه‌ريعه‌ته‌و هه‌مو شه‌ريعه‌ته‌کانی پيش خوی
 هه‌لوه‌شاندونه‌وه، پيغه‌مبه‌ری ﷺ ئيمه‌ش کۆتا پيغه‌مبه‌ره‌و شه‌ريعه‌ته‌و به‌رنامه‌که‌شی
 ته‌واوو بۆ که‌مو کوپری يه‌و هيچ نات‌ه‌واويه‌کی نيه. قه‌ده‌غی کردوين که مزگه‌وت له‌سەر
 گور و کانمان دروست بکه‌ين و بۆمان دروست نيه پيچه‌وانه‌ی ئه‌و ﷺ بوه‌ستين، به‌لکو
 پيويسته له‌سەرمان که شوين ئه‌و بکه‌وين و ده‌ست به‌و به‌رنامه‌يه‌وه بگري‌ن و واز له‌هه‌مو
 شتيک بهي‌نين که پيچه‌وانه‌ی شه‌ريعه‌تی ئيسلام و فره‌مايشت و فره‌مانه‌کانی
 پيغه‌مبه‌ره‌که‌مان و له‌و کارانه‌ دور بکه‌وينه‌وه که له شه‌ريعه‌ته‌کانی پيش ئيمه‌دا هاتون و
 پيچه‌وانه‌ی شه‌ريعه‌تی ئيسلام و سوننه‌تی پيغه‌مبه‌رن ﷺ. وه‌شوین عادات و نه‌ريته‌کان
 نه‌که‌وين و پييازی شه‌ريعه‌تی خۆمان بگري‌ن چونکه هيچ شه‌ريعه‌ته‌و به‌رنامه‌يه‌کی تر نيه
 له ئيسلام کامل ترو ته‌واو تربيت، هيچ هيدايه‌ته‌و پي‌نومايه‌يه‌کيش نين له هيدايه‌ته‌و
 پي‌نومايه‌ی پيغه‌مبه‌ری خوا باشترو به‌فه‌ر تر بيت.

داوا له‌خوا ده‌که‌ين که ئيمه‌و هه‌مو موسلمانان يارمه‌تی بدات و سه‌رمان بخات له‌سەر ئه‌و
 دينه‌ پاکه‌و جيگيرو پي دامه‌زراومان بکات له‌سەر دينه‌که‌ی خوی و ده‌ست گرتن به‌و شه‌ريعه‌ته‌و
 پاکه‌ی پيغه‌مبه‌ر محمد ﷺ به‌کرده‌وه‌و به‌گفتار، ديارو ناديارو له‌هه‌مو کاروباره‌کانی ژيانی
 مروفايه‌تيدا، ئه‌و خوايه‌ی که بيسه‌روبيناو بۆ هاوتاو به‌ته‌نی يه‌.

وصلی الله وسلم علی عبده ورسوله محمد ﷺ وآله وصحبه ومن اهتدی بجماده إلى يوم الدين^(۱).

(۱) ا - مجموع الفتاوی م (۴۳۳ - ۴۳۶).

ب - به‌لئ ، دروست کردنی مزگه‌وت دروست کردن له‌سهر گۆره‌کان دروست نیه ، هه‌روه‌ها دروست کردنی قه‌فه‌زو خانو و جیگه‌ی تیدا حه‌وانه‌وه و مانه‌وه له‌سهر گۆره‌کان به‌مه‌به‌ستی پی‌وژی ئه‌و گۆرو ئه‌و پی‌رو چاکانه یان هه‌ر گۆریکی ساده‌ی تربیت دروست نیه ، به‌گۆیره‌ی ئه‌و ئایه‌ت و فهرمودانه‌ی که له‌سهره‌وه باس کران . هه‌روه‌ها هه‌ل به‌ستنی گۆره‌کان به‌چیمه‌نتوو به‌گه‌چ و به‌هه‌ر شتیکی تربیت دروست نیه . هه‌روه‌ها نوسین له‌سهر کۆل و قه‌دی گۆره‌کان ، یا ئاغه‌ل له‌ده‌ور دروست کردن و داپۆشینی پوه‌ریکی ژور له‌و زه‌ویه که بۆ گۆرستان ته‌رخان کراوه ، دیاره ئه‌مه‌ش ده‌بیته داگیر کردن (الغصب) و بئ به‌ش بونی مردوی خه‌لکی تر له‌و زه‌ویه . ئه‌وه‌ی شه‌ریه له‌سهر گۆره‌کان بکریته چاندنی دارو دره‌خت و سه‌وزاییه ، هه‌روه‌کو له‌فهرموده‌ی راستی پی‌غه‌مبه‌ردا ﷺ هاتوه که جاریکیان پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ له‌گه‌ل هاوه‌له به‌پیزه‌کانی ﷺ به‌لای گۆرستانیک دا تی په‌رین فهرموی: ته‌لاشه خورمایه‌کم بۆ بینن، هاوه‌لانیش ﷺ بۆیان هینا ئه‌ویش کردی به‌دو به‌شه‌وه و هه‌ر به‌شه‌ی له‌سهر گۆریک چاند. هاوه‌لان گوتیان:

- ئه‌ی پسولی خوا حیکمه‌ت چی بو له‌کاره‌ی که‌کردت؟

- ئه‌وانه یه‌کیکیان به‌هۆی دوزمانی و فیتنه‌یه‌یه‌وه له‌ناو خه‌لکی و ئه‌وی تریان به‌هۆی ئه‌وه‌ی خۆی له‌میز پاک نه‌ده‌کرده‌وه ئیستا به‌و هۆیه‌وه سزا ده‌درین بۆیه ئه‌و دو ته‌لاشه خورمایه‌م لێ چاندن هه‌تا‌کو ته‌پاییان تیدا بمی‌نیت ئه‌وانه له‌سزایان که‌م ده‌بیته‌وه .

ئیدی بۆیه چاندنی دارو دره‌خت و سه‌وزایی له‌سهر گۆره‌کان شتیکی چاکه‌و له‌سزایان که‌م ده‌کاته‌وه والله أعلم . وه‌رگێڕ .

ناشتنی مردوان له‌ناو مزگه‌وت دا

بسم الله والحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله ومن اهتدى بهداه، أما بعد:

پوژنامه‌ی (الخرطوم) م ده‌ست که‌وت که‌له‌پوژنی ۱۷/۴/۱۵ ک ده‌رچوه و ه‌لم گرت و خویندمه‌وه دیتم وتاریکی تیدا بلاو کرا بوه‌وه ده‌رباره‌ی ناشتني به‌ریز(محمد الحسن الإدريسي) له‌ته‌نیشته باوکیه‌وه له‌ناو مزگه‌وتی (أم درمان) ...تد.

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی خوی گه‌وره ئاموژگاری موسلمانانی پیویست کردوه، ه‌روه‌ها پون کردنه‌وه و شی کردنه‌وه‌ی به‌رنامه و په‌یره‌وو پرؤگرامی خوی گه‌وره و ده‌ست گرتن به‌و شه‌ریعه‌ته پاک و بیگه‌رده و دور که‌وته‌وه و له‌خرابه‌وه‌ده‌غه کردنی خراپه و خراپه‌کاری واته فرمان کردن به‌چاکه و قه‌ده‌غه کردنی له‌خرابه‌ی له‌سه‌ر موسلمانان پیویست کردوه، بویه به‌باشم زانی که‌پون کردنه‌وه و ئاگاداریه‌کی به‌سود له‌سه‌ر حه‌رامی و قه‌ده‌غه کردنی ناشتی مردوان له‌ناو مزگه‌وته‌کاندا بنوسم و به‌برایانی موسلمانمی پابگه‌یه‌نم.

به‌لی، ناشتني مردو له‌ناو مزگه‌وته‌کاندا له‌شه‌ریعه‌تی پیروزی ئیسلامدا قه‌ده‌غه و حه‌رامه و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک دروست نیه، به‌لکو ئه‌م کاره هۆکاریکه له‌هۆکاره‌کانی سه‌ر ه‌ل‌دان و په‌یدا کردنی هاوبه‌ش په‌یدا کردن، وله‌کارو کرده‌وه‌کانی جوله‌که و دینانه‌کانه که‌خوی گه‌وره هه‌میشه سه‌رکونه و زه‌ممیان ده‌کات و پیغه‌مبه‌ریش ﷺ نه‌فره‌تی لی کردن، ه‌روه‌کو له‌ه‌ردوفه‌رموده راسته‌کاندا هاتوه که‌له‌عائشه‌وه رضي الله عنها، وله‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ ده‌گیریتته‌وه که‌فه‌رمویه‌تی: {لعن الله اليهود والنصارى، اتخذوا قبور

أنبياءهم مساجد^(۱) . وه‌له‌فه‌رموده‌ی پاراستی مسلم داو له‌جندب کوری عبدالله، و له‌پیغه‌مبه‌روهه صلی الله علیه و آله که‌فه‌رمویه‌تی: {ألا وإنَّ من كان قبلکم کانوا یتخذون قبور أنبياءهم وصالحیهم مساجد، ألا فلا تتخذوا القبور مساجد إني أنھاکم عن ذلك^(۲)}. فه‌رموده له‌م بوارو واتایه‌دا زۆرن.

هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر موسلمانان پیویسته له‌هه‌ر شوینیک بن حکومت و‌گه‌ل ده‌بی‌ خویان له‌خوا‌ی خویان بیاریزن ، ووریاو ناگادار بن له‌وه‌ی که‌خواو پیغه‌مبه‌ری صلی الله علیه و آله ئه‌م کاره‌یان هه‌رام و‌قه‌ده‌غه‌ کرده‌، بامردوه‌کانیان له‌ده‌روه‌ی مزگه‌وته‌کان و له‌شوینیکی تری تاییه‌ت به‌گورستان بنیژن، هه‌روه‌کو چۆن پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله و‌هاوه‌له‌کان مردوه‌کانیان له‌ده‌روه‌ی مزگه‌وته‌کانداو له‌شوینی تاییه‌ت به‌گورستاندا ده‌ناشت. ئابه‌م شیوه‌یه پیویسته له‌چاکه‌و چاکه‌کردن و‌خواپه‌رسته‌یه‌کان و به‌ندایه‌تیه‌کاندا شوینیان بکه‌وین.

هینانه‌وی به‌لگه‌و پاساوی ناشتنی مردوه‌کان له‌ناتو مزگه‌وتدا به‌ناشتنی پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله و هه‌ردو هاوه‌له‌ خۆشه‌ویسته‌که‌ی أبوبکرو عمر رضي الله عنهما له‌مزگه‌وتی پیغه‌مبه‌ردا صلی الله علیه و آله ه‌یچ به‌لگه‌و پاساوێک نیه‌و وه‌رناگیریت، چونکه ئه‌وان له‌ناو مزگه‌وتی پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله نه‌نیژاون، به‌لکو یه‌که‌م جار که‌پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله وه‌فاتی کرد له‌ماله‌که‌ی خۆی داو له‌هۆده‌و ژوری عائشه‌ خاتون رضي الله عنها دا نیژرا، دوايش که هه‌ردو هاوه‌له‌

(۱) واته: نه‌فره‌تی خوا له‌جوله‌که‌و دیانه‌کان که‌مزگه‌وتیان له‌سه‌ر گوری پیغه‌مبه‌ران و پیاو چانیان ده‌کرد. وه‌رگیز.

(۲) له‌په‌راویزی (۲۴) دا و‌اتاکه‌یمان لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگیز.

به پړزه کانی وه فاتیان کرد له تهنشت پیغه مبه ره وه صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نیژران. کاتی مزگه وتی پیغه مبه ره صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له شاری مه دینه له لایه ن ولید کوری عبدالملک ئه مه ویه وه له سهره تای سده دی یه که می کڅچیه وه فراوان کراو چاک کرا حوجره که ی عائشة که هر سیکیانی تیدا نیژرا بو که وته ناو مزگه وته که، له و کاته شدا زانایانی ئیسلام و ئه هلی عیلم به ره لستی ئه و کاره یان کرد، به لام دواپی بینرا که ئه مه پړگه له فراوان کردنی مزگه وته که ناگریت و کاره که ش پون و ئاشکرایه و هیچ گومانیکي تیدا نیه (لایشته). واته مه به سستی ته نیا فراوان کردنی مزگه وته که بوه نه ک شتی تری خراپ خوا نه خواسته.

به مه بو هم مو موسلمانیک پون ده بیته وه که پیغه مبه ره صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و هه ردو هاوه له به پړزه کانی رضي الله عنهما له ناو مزگه وته که دا نه نیژراون و به بیانوی فراوان کردنه وه خستیانه ناو مزگه وته که وه. ئه مه به لگه نیه له سهر دروست بونی ناشتنی مردوان له ناو مزگه وته کاندا، چونکه ئه وان هه روه کو گوتمان له ناو مزگه وته که دانین، به لکو ئه وان له مالی پیغه مبه ره صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له ژوری عائشة دا رضي الله عنها نیژراون، وه ئه م کاره ی ولیدیش به لگه نیه بو هیچ که سیک و دروست نیه به به لگه وهر بگریت، به لکو حوجه و به لگه له قورئان و سوننه ت و له کڅپای پیشینه ی نوممه ت صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وهر ده گیریټ و کاری پی ده کریټ. خوی گه وره بمان گیریت له شوین که وته ی ئه وان به چاکه.

بو ئاموژگاری و بو ئه ستوپاکی ئه م ئاموژگاری و وریا کردنه وه یه م له پوژی ۱۴/۵/۱۵ ک نویسه وه، خوی گه وره هاوده م و سهرخه رو یارمه تی دهره.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد، وآله وصحبه وإتباعهم بإحسان^(۱).

(۱) أ - مجموع الفتاوى م ۸ (۳۲۶ - ۳۲۷).

ب - به داخه وه له ولاتى ئيمه شدا ئه م سيفاته بى شريعته هه يه زوریک له مزگه وته کانمان چ له شارو گوندو لادیکاندا مردویان له ناو مزگه وتدا ناشتوه نمونه ی هره دیاریش که من دیبیتم و شاره زام به له شارى سلیمانی و له مزگه وتی گه وره دایه که پریه تی له گورو مه زاری مردوان. هه روه ها له شارى هه ولیریش به هه مان شیوه و له باقى شاره کانی تریشدا له م جورانه هه ن. سالى ۱۴۲۷ هـ ل - ۲۰۰۶ له دایک بون بو له گه ل به ریز کاک عبدالمجید بادلیانی وله گه ل کاک محمد چۆمانی برینسازى به یته ری چوینه گوندی ناوه ندی قه د پالی چپای هه لگوردی سر به ناحیه ی چۆمان، نوژمان له مزگه وتی گونده که دا کرد سه یرم کرد له لای راستى مزگه وته که و نزیک مینه برى مزگه وته که گوریک هه بو که دیار بو توزیک پوشته شیان کردبو. له کاک محمد چۆمانیم پرسى :

- کاک محمد ئه و گورپه چى یه له مزگه ته دایه ؟

- ئه وه پیاو چاک بوه هه ر له وى بوه خه لکی گوندیش مزگه وتیان له سره دروست کردوه .

- باشه ئه دى نازانن ئه وه دروست نیه و حه رامه ؟ ئاخه ئه وه له کارو کرده وى جوله که و دیا نه کانه، بۆ ئیمه دروست نیه چاو له وان بکه ی نو لاسایان بکه ی نه وه . ئاخه ئه وه ته پیغه مبه ر ﷺ نه فره تی له وانه کردوه که ئه م کاره ده که ن که مه به ست له جوله که و دیا نه کانه، پیغه مبه رى ئیمه ئیمه ی قه ده غه کردوه ئه م کاره دوباره بکه ی نه وه، هه ر که سیک له موسلمانان ئه و کاره بکات ئه وه ئه ویش به ر ئه و نه فره ته ده که ویت وه ک جوله که و دیا نه کان حساب ده کریت و حه شری له گه ل ئه واندایه چونکه { من تشبه بقوم فهو منهم } واته هه ر که سیک خو به هه ر گه ل و که سو کومه لیک بچوینیت ئه وه له وانه . هه روه ها ئه و فه رمودانه ی سه ره وه شم بۆ خویندنه وه . ئه دى باشه ئه و ماموستایه به ریزه ی نوژو وتاره کانی هه ییه کان تان بۆ ده خوینى ئه م پاستیه ی نه زانیوه، و بۆ تى نه گه یاندون و بۆ باس نه کردون و قه ده غه ی نه کردون؟ سه یرم کرد گورپه که ده که وته پيش پیزى نوژ کهران و سوژده به ران که واته ئه مه مه ترسیدار تریشه و سر ده کیشى بۆ کوفرو هاوبه ش په یدا کردنى گه وره خوا په نامان بدات. ناشتنى مردو له ناو مزگه وتدا به هیچ شیوه یه ک دروست نیه . وه ئه گه ر له ده ری مزگه وته کانیش گور هه بو هه ر موسلمانیک که ویستی نوژ بکات ده بى ئه و گورپه بخاته دواى خو یه وه یا هه ر نه بیته ته نیشتی وه بیت و له جیگای سوژده بر دنیه وه دور بیت و بکه ویته پشت جیگه ی سوژده وه . وه رگير .

پون کردنه وهی نه‌و کوفرو سهر ئیشیواویهی ههر که سیځ بلی: دهرچون له شه‌ریعه‌تی

محمد ﷺ دروسته

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خاتم الأنبياء والمرسلين نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين. أما بعد:

وتاریکم بینى له پوژنامه‌ی (الشرق الأوسط) داو له ژماره‌ی (۵۸۲۴) و له پوژى ۱۴۱۵/۶/۵ ک بلاو کراوه ته وه، نوسه ریځ نویسیویه تی که خوی به (.....) ناساند بو له ژیر ناو نیشانی (تیگه‌یشتنی هه‌له - الفهم الخاطی).

پوخته و ناوهرؤکی وتاره‌که‌ی: ئینکار کردنی نه‌وه‌ی که له ئایینی پیروزی ئیسلامدا پون و ئاشکرایه له زهرورده‌ت و به ده‌ق و کوږا (الضرورة، وبالنص والإجماع)، که نه مه ته‌واوی نامه و به‌رنامه و په‌یامی پیغه‌مبه‌ره بو ته‌واوی مروقه‌کانی سهر پوی زه‌وی، هه‌روه‌ها پړو پاگه‌نده کردنی نه‌و نوسه‌ره که هه‌رچی یا هه‌ر که سیځ دواى محمد ﷺ نه‌که‌ویت و گوئ پايه‌لی نه‌کات و به‌جوله‌که‌یی یا به‌دیانی‌تی (نصرانیاً) بمینیتنه وه نه‌وا نه‌و که‌سه له‌سهر دینی هه‌قه، نه‌و جار دهم دریژی کردوته سهر خواى گه‌وره و پاک و بیگه‌ردو له‌حیکمه‌تی خواى گه‌وره له‌سزا دان و عه‌زاب دانی کافره‌کان و سهر پیچی کاراندا نه‌و کاره‌ی به‌خرابه‌کاری و هه‌وه‌نته داناه.

نه‌و نوسه‌ره هه‌ستاوه به‌شیواندن و تیځ دانی ده‌قه شه‌ریعه‌کان و له‌جیگه‌و شوینی خوی لای داو و به‌گویره‌ی هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی خوی لیکی داونه‌وه و پشتی له‌به‌لگه شه‌ریعه‌کان و ده‌قه راشکاو و پون و پاست و په‌وانه‌کان کردوه که به‌لگه و

نیشانه‌ی پارستن له‌ته‌واوې وگشتگیری به‌رنامه‌و په‌یامی پیغه‌مبه‌ری ﷺ داو به‌لگه‌ن له‌سهر نه‌و که‌سه‌ی که‌ده‌یان بیستی و ده‌یان زانیت و شوینیان ناکه‌ویت و به‌قسه‌یان ناکات. وه‌خوای گه‌وره‌هیچ دینیکې تر بیجگه له‌دینی ئیسلام له‌که‌س وه‌رناگریټ و قبولی نیه. ئه‌مه‌و چه‌ندان به‌لگه‌و بوره‌انی تری راشکاوانه‌و پارست و په‌وانی تر که‌پشتی تی کردن، بو ئه‌وه‌ی به‌و وشه بریقه‌دارانه‌ی خه‌لکی نه‌قام هه‌ل بخله‌تینی.

ئه‌وه‌ی ئه‌و نوسه‌ره کردویه‌تی کوفریکی به‌ئاشکراو راشکاوانه‌یه، وه‌ل گه‌رانه‌وه‌یه له‌ئیسلام، و به‌درو خستنه‌وه‌ی خوای پاک و بیگه‌ردو پیغه‌مبه‌ری ﷺ خواجه هه‌روه‌کو هه‌ر که‌سیک له‌ئه‌هلی عیلم و ئیمان ئه‌و وتاره بخوینیته‌وه ئه‌و راستیه‌ی بو دهرده‌که‌ویت.

جائه‌وه‌ی پیویسته له‌سهر سه‌رپه‌رشتیاران و ده‌سه‌لاتداران که‌ئه‌و که‌سه بو دادگایی کردن بنیټ بو ئه‌وه‌ی توبه‌ی پی بکه‌ن و به‌پی‌ی شه‌ریعه‌تی خوای پاک و بیگه‌رد چه‌ندی حوکم به‌سهر داده‌دات ده‌بی حوکم بدریټ.

خوای پاک و بیگه‌رد به‌ته‌واوې به‌رنامه‌و په‌یامی پیغه‌مبه‌ری ﷺ پرون کردوته‌وه و له‌سهر جنوکه و مروفه‌کانیشی پیویست کردوه که‌شوینی بکه‌ون، هه‌ر که‌سیک له‌موسلمانان توژه زانست و زانیاریه‌کی هه‌بیټ له‌کیس خو‌ی نادات و شوینی ده‌که‌ویت، هه‌روه‌کو خوای بالا ده‌ست و کار به‌جی ده‌فه‌رمویټ: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي

يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبَعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١﴾ . هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَوْحِيْ اِلَيَّ هٰذَا الْقُرْآنُ لِأَنْذِرْكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ ۖ﴾ (١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِيْ يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ﴾ (٢). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنَا فَلَٰنَ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ﴾ (٣). هه‌روه‌ها خوا‌ی بالا ده‌ستو کار به‌جی

(١) أ - سورة الأعراف: (١٥٨).

ب - واته: ئە‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ به‌خ‌ل‌کی سه‌ر پوی زه‌وی بلی: من نیردراوی خوا‌م به‌پی‌غه‌مبه‌رایه‌تی بۆ لای ئیوه به‌گشتی واته بۆ سه‌رحه‌م م‌ر‌و‌قه‌کانی سه‌ر پوی زه‌وی، ئە‌و خوا‌یه‌ی که‌خواه‌نی مو‌ل‌کی زه‌وی و ئاسمانه‌کانه، هیچ خودایه‌کی تر نین به‌ه‌ق بپه‌رستی‌ت و هه‌ر ئە‌وه که‌ژیان و مردنی به‌ده‌سته‌و ده‌ژیه‌نی و ده‌مرینی، ده‌ی که‌واته پوه‌ر له‌و بکه‌ن و بپوا ته‌نیا به‌و خوا‌یه‌و به‌پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی به‌ی‌ن‌و که‌پی‌غه‌مبه‌ری‌کی نه‌خو‌ی‌نده‌واره‌و بپوا‌ی ته‌وا‌وی به‌خوا‌و به‌فه‌رمایشته‌کانی هیناوه، ته‌نیا شو‌ین ئە‌و پی‌غه‌مبه‌ر به‌که‌ون گو‌ی پابه‌لی و په‌یره‌وی بکه‌ن بۆ ئە‌وه‌ی له‌دنیا‌و له‌قیامت سه‌رکه‌وتوو سه‌رفراز بن‌و هیدایه‌تی ته‌واو بدری‌ن. وه‌رگ‌یر، به‌سود وه‌رگ‌رتن له‌ته‌فسیری گو‌ل‌شه‌ن ب ١٤١٤.

(٢) أ - سورة الأنعام: (١٩).

ب - واته: هه‌ر ئە‌و خودایه‌ی ئە‌م قورئانه‌ی بۆ ناردومه‌ خوار تا منیش به‌ئیه‌وی پابه‌یه‌نم و ئیه‌وی پی‌ ئاگادارو وریا بکه‌مه‌وه له‌ناخ‌وشی و چه‌رمه‌سه‌ریه‌کانی پ‌و‌ژ‌ی دوا‌یی، هه‌روه‌ها تا‌کو به‌م قورئانه‌ ئە‌و که‌سانه‌ش ئاگادارو وریا بکه‌مه‌وه که‌ئە‌م ئایینی ئیسلامه‌یان پ‌ی‌شت‌ر پی‌ گه‌یوه که‌چی یا‌خی و سه‌رکه‌ش بون و شو‌ینی نه‌که‌وتون له‌و سزایه‌ سه‌خت و به‌سفت و سو‌ی یه‌ی پ‌و‌ژ‌ی دوا‌یی. ته‌فسیری گو‌ل‌شه‌ن ب ١٤٢٢ ل ٣٢٢. وه‌رگ‌یر.

(٣) أ - سورة آل عمران: (٣١).

ب - واته: ئە‌ی محمد ﷺ پی‌ یان بلی: ئە‌ی خه‌ل‌کینه ئیوه ئە‌گه‌ر راست ده‌که‌ن خواتان خو‌ش ده‌و‌یت ئە‌وا شو‌ین من بکه‌ون خوا‌ش ئیه‌وی خو‌ش ده‌و‌یت له‌کونا‌حه‌کانتات خو‌ش ده‌بی‌ت، خوا‌ی گه‌وره‌ لی خو‌ش بو‌و به‌خ‌ش‌نده‌و لی‌بو‌رده‌و به‌به‌زه‌یه‌یه. وه‌رگ‌یر.

(٤) أ - سورة آل عمران: (٨٥).

ب - واته: هه‌ر که‌سێ‌ک به‌ج‌گه‌ له‌ئایینی ئیسلام بپوا به‌هه‌ر ئایینی‌کی تر بیه‌ن‌یت لی و وه‌رنا‌گ‌یری‌ت و له‌پ‌و‌ژ‌ی دوا‌یی دا له‌زیانمه‌ندانه. وه‌رگ‌یر.

ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾^(۱). هه‌روه‌ها خ‌وای گه‌وره
 ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾^(۲). هه‌روه‌ها خ‌وای بال‌ا ده‌ست‌و‌کار به‌جی
 ده‌فه‌رموی: ﴿فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
 وَالْأُمِّيِّينَ أَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ﴾^(۳).
 هه‌روه‌ها خ‌وای پا‌کو بی‌گه‌رد ده‌فه‌رموی: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ
 لِّلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾^(۴).

(۱) - سورة سبأ: (۲۸).

ب - واته: ئه‌ی محمد ﷺ ئیمه‌ تو‌مان به‌پیغه‌مبه‌ر نار‌دوه‌ بۆ هه‌مو‌ خه‌ل‌کی سه‌ر‌ روی زه‌وی به‌گشتی به‌مرگینی
 ده‌ر به‌به‌ه‌شت بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که‌بر‌وا به‌خوا‌و به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌هین‌و‌ شوین‌ تو‌ ده‌که‌ون، و‌به‌ترسینه‌ر
 به‌دۆزه‌خ بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که‌بر‌وا ناهین‌و‌ شوین‌ تو‌ ناکه‌ون. وه‌رگیز.

(۲) - سورة الانبياء: (۱۰۷).

ب - واته: تو‌مان نه‌ نار‌دوه‌ ئه‌ی محمد ﷺ مه‌گه‌ر به‌ر‌حه‌مه‌ت بۆ خه‌ل‌کی سه‌ر‌ زه‌وی به‌گشتی. وه‌رگیز.

(۳) - سورة آل عمران: (۲۰).

ب - واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئه‌گه‌ر بی‌ با‌وه‌پ‌ان له‌گه‌لت‌دا که‌وتنه‌ ده‌مه‌قالی‌و‌ مل‌ ملانیوه‌ پی‌ یان‌ بلی: من‌ و‌ئ‌و
 که‌سانه‌ی که‌له‌گه‌ل‌ من‌دا با‌وه‌پ‌ان هین‌اوه‌ پومان‌ کردۆته‌ خ‌وای گه‌وره‌ و‌ هه‌ر‌ ئه‌و ده‌په‌رستین‌ و‌ هه‌چ‌ ها‌وه‌لیکی
 بۆ دانانیین، هه‌روه‌ها به‌خوا‌ه‌ن‌ که‌تابه‌کان‌ واته‌ جوله‌که‌و‌ دیا‌نه‌کان‌ و‌ به‌بی‌با‌وه‌پ‌انی عه‌ره‌ب‌ بلی: د‌وای ئه‌وه‌ی
 که‌پ‌نگای‌ راست‌و‌ دینی‌ خ‌واتان‌ بۆ پ‌ون‌ کرایه‌ وه‌ ، ئایا‌ ب‌پ‌وا ده‌هین‌؟ جا‌که‌ ب‌پ‌وایان‌ هین‌ا‌ ئه‌وه‌ پ‌نگای‌ پ‌استیان
 گرتۆته‌ به‌رو‌ هیدایه‌ت‌ درا‌ون، خۆ ئه‌گه‌ر‌ پ‌شتیان‌ هه‌ل‌ کرد‌و‌ یا‌خی‌ ب‌ون‌ و‌ ب‌پ‌وایان‌ نه‌هین‌ا‌ ئه‌وا هه‌چ‌ زیانی‌ک‌ به‌تۆ
 ناگه‌یه‌نن، تۆ ته‌نیا‌ پ‌نگا‌ نیشاندان‌تان‌ له‌سه‌ره‌ و‌ به‌س‌ خ‌وای گه‌وره‌ خ‌وی‌ بینا‌و‌ دانا‌ و‌ بیسه‌ره‌ و‌ ئاگای‌ له‌هه‌مو
 شتی‌ک‌ هه‌یه‌ و‌ ئاگاداره‌ به‌ هه‌مو‌ کار‌و‌ کرده‌وه‌کانی‌ به‌نده‌کانی‌. وه‌رگیز. ته‌فسیری‌ گول‌شه‌ن‌ ب (۱۲۴).

(۴) - سورة الفرقان: (۱).

ب - واته: به‌رزی‌ و‌ پیت‌ و‌ فه‌ری‌ و‌ پیرۆزی‌ بۆ ئه‌و خ‌وا‌یه‌ی که‌جیا‌که‌ره‌وه‌ی هه‌ق‌ و‌ نا‌هه‌ق، پ‌استی‌ و‌ نا‌پ‌استی‌ واته
 قورئانی‌ پیرۆزی‌ بۆ سه‌ر‌ به‌نده‌که‌ی‌ خ‌وی‌ که‌پیغه‌مبه‌ره‌ ﷺ نار‌دۆته‌ خ‌وار‌ بۆ ئه‌وه‌ی بۆ خه‌ل‌کی سه‌ر‌ روی

وه ئیمامی بوخاری و مسلم له جابر رضی اللہ عنہ پړوايیه ده‌که‌ن که پیغه‌مبه‌ر صلی اللہ علیہ وسلم فرمویه‌تی: {أعطيت خمسا لم يُعطهن أحد قبلي: نُصِرْتُ بالرعب مسيرة شهر، وجُعِلَتْ لي الأرض مسجداً وطهوراً فأنا رجل من أمتي أدركته الصلاة فليُصل، وأُجِلَّت لي}

المغامم ولم تحل لأحد من قبلي، وأعطيت الشفاعة، وكان النبي يُبعثُ إلى قومه خاصة ويُبعثُ إلى الناس عامة} (١).

زهوی بپیته ترسیڼه‌رو وریاکه‌ره‌وه و گڼپانه‌وه‌یان له‌سه‌ر لیشی‌واوی و نه‌و گومپاییه‌ی که‌تی‌ی که‌وتون و بپړوا هی‌نان به‌تاکیه‌تی خوا و خواپه‌رستی به‌ته‌نی. وه‌رگړې.

(١) واته: خوی گه‌وره پینچ شتی به‌من به‌خشیوه که‌به‌که‌سی تر له‌پیش خوم نه‌دراون که‌له‌م خالانه‌ی خوا‌ره‌وه‌دا گردیان ده‌که‌ینه‌وه:

- به‌وه سه‌رکه‌وتنم به‌ده‌ست هی‌ناوه که‌بو ماوه‌ی مانگه‌ر پییه‌ک خوی گه‌وره ترسی منی له‌دلی دوژمنه‌کانم خستوه، واته مانگه‌ر پییه‌ک دوژمنانی خواو ئایینی پیرۆزی ئیسلام پیغه‌مبه‌رو موسلمانان ترس له‌دلی کافره‌کاندا ده‌هات و ده‌چوو له‌ترسان ئۆقره‌یان نه‌ده‌گرت و ئیسراحه‌تیا ن له‌به‌ر ه‌ل ده‌گیراو ناچار خو‌یان له‌به‌ر دم موسلماناندا پانه‌ده‌گرت. ده‌به‌زین و پیغه‌مبه‌رو موسلمانان سه‌رده‌که‌وتن.

- خوی گه‌وره زهوی بو من کردوه به‌جیگه‌ی نو‌یز واته نو‌یزگه‌و پاک و پاک که‌ره‌وه ئه‌وه‌یه له‌کاتی نه‌بونی ئاو و ه‌ندئ‌ی حاله‌تی ناچاری زه‌وروی ده‌ست نو‌یز به‌خول ه‌ل ده‌گیریت و دروسته‌و، ه‌روه‌ها له‌کاتی له‌ش پیس بون چ شه‌یتانی بون و چ جوت بون (الجنابة أو الجماع) یش دا واته (تیموم) کردن. له‌کو‌ی بابای موسلمان کاتی نو‌یزی به‌سه‌ردا ه‌ات و که‌وته کاتی نو‌یزه‌وه بانو‌یزه‌که‌ی بکات.

- ده‌ست که‌وتی جه‌نگ و غه‌زاکانم بو حه‌لال بوه که‌له‌پیشتر بو که‌سی تر له‌پیغه‌مبه‌ران و گه‌له‌کانی پیش مندا حه‌لال نه‌بو.

- تکا‌کردن و شه‌فاعه‌تم له‌پۆزی قیامه‌تدا پی به‌خسراوه، که‌به‌هیچ پیغه‌مبه‌رو نی‌ردراویکی تری پیش خوم نه‌دراوه.

- پیغه‌مبه‌رانی پیش خوم بو خه‌لکی سه‌ر پوی زه‌وی به‌گشتی نه‌نی‌ردراون، به‌لکو پیغه‌مبه‌ر ه‌به‌وه ته‌نیا بو سه‌ر گه‌له‌که‌خوی یان خیزانه‌که‌ی خوی نی‌ردراوه، به‌لام من نی‌ردراوم بو ه‌مو خه‌لکی سه‌ر پوی زه‌وی به‌گشتی. وه‌رگړې.

ئ‌مه راگه‌یاندنځکی ړون و ئاشکراو ته‌واوو گشتگیری په‌یامی محمد ﷺ ده‌گه‌یه‌نیت
 بډه‌مو گړو‌هی به‌شهر، ه‌روه‌ها ئ‌وه ده‌گه‌یه‌نیت که‌په‌یام و شهریه‌تی
 پیغه‌مبه‌ر ﷺ ه‌مو په‌یام و شهریه‌ته‌کانی پیش‌خوی ه‌ل وه‌شاندونه‌وه، وه‌هر
 که‌سڼک شوین محمد ﷺ نه‌که‌ویت و گوی‌ رایه‌لی نه‌کات ئ‌وه کافره‌و سه‌رپیچی کاره‌و
 شایسته‌ی سزای خوايه، خوی به‌رزو بئ‌هاوتا ده‌فه‌رمویت: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالْتَأَرْ
 مُوعِدُهُ﴾ (۱). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (۲). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا
 فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ (۳). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَتَّبِدَلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ
 السَّبِيلِ﴾ (۴). ئ‌مه‌و ئایه‌ت له‌م باره‌وه گه‌لیک زورن.

(۱) ا - سورة هود: (۱۷).

ب - واته: هر که‌سڼک بړوا به‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌هینئ ئ‌وه جیگه‌ی به‌مسوگه‌ری له‌ئاگری دوزخ
 دایه. وه‌رگټې.

(۲) ا - سورة النور: (۶۳).

ب - واته: ئ‌ه‌وانه‌ی پیچه‌وانه‌ی فه‌رمانه‌کانی پیغه‌مبه‌رو بئ‌گویی ده‌که‌ن با وریاو ئاگادار بنو‌واز له‌و کاره
 بډگه‌نه‌یان به‌ینن وځو له‌خوا بیاریزنو له‌وه بترسن که‌هر له‌دنی‌ا توشی ناخو‌شی و دوچارۍ به‌لای سه‌ختیان
 بکات، یاخود له‌ړوژی دوايي دا دوچارو توشی سزایه‌کی سه‌خت و پړسفت و سوی‌یان بکات. وه‌رگټېز

(۳) ا - سورة النساء: (۱۴).

ب - واته: هر که‌سڼک له‌خواو له‌پیغه‌مبه‌ری ﷺ خوا یاخی ببیت و سه‌رپیچی فه‌رمانه‌کانیان بکات و پی‌
 له‌سنوره‌کانی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی تی‌بپه‌رینیت خوی گه‌وره ده‌یخاته ناو ئاگریکی سه‌خته‌وه و
 به‌ه‌میشه‌یی تی‌ی دا ده‌مینته‌وه و سزایه‌کی به‌سفت و سوی‌و به‌ژانی ه‌یه. وه‌رگټې.

(۴) ا - (سورة البقرة: ۱۰۸).

خوای پاک و بې‌گه‌رد گوی پايه‌لی خوۍ به‌گوي پايه‌لی پیغه‌مبه‌روه وَعَلَى اللَّهِ لَكَانِدُوه، وپونی کردوته‌وه که‌هر که‌سیک بر‌وا به‌غیری ئایینی ئیسلام به‌یخت نه‌وه زیان مه‌نده و هیچ چاکه و چاکه‌کاری و فره‌زه‌کان و قوربانۍ و خیر و خیراتی (الصرف والعدل) ی لی و نه‌رناگیریت. نه‌وه ته‌ خوای به‌رزو بی‌ هاوت‌او به‌ته‌نی ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ (۱). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ (۲).

ه‌روه‌ها له‌نایه‌تیکی تر‌دا ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا﴾ (۳). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾ (۴).

ب - واته: ه‌ر که‌سیک بر‌وا بون به‌کوفر بگوریت‌وه، نه‌وه بی‌ گومان پی‌گه‌ی پاستی گوم کرده و سه‌ری لی‌شی‌واوه. و ده‌رگېز.

(۱) أ - سورة آل عمران: (۸۵).

ب - واته‌که‌یمان له‌پا‌بردو لیک داوه‌ته‌وه. و ده‌رگېز.

(۲) أ - سورة النساء: (۸۰).

ب - واته: ه‌ر که‌سیک گوی پايه‌لی و فره‌مانبه‌رداری پیغه‌مبه‌ر وَعَلَى اللَّهِ بکات، نه‌وه گوی پايه‌لی و فره‌مانبه‌رداری خوای کرده. و ده‌رگېز.

(۳) أ - سورة النور: (۵۴).

ب - واته: نه‌ی محمد وَعَلَى اللَّهِ به‌و دو پوانه بلۍ: بۆ سویند به‌درو ده‌خون، گوی پايه‌لی و فره‌مانبه‌رداری خواو پیغه‌مبه‌ره‌کی وَعَلَى اللَّهِ بکن، جائه‌گر تو پیت پاگه‌یاندن و نه‌وان به‌قسه‌ی تو‌یان نه‌کردو پشتیان له‌و به‌رنامه‌یه کرد نه‌وه تو هیچت له‌سه‌ر نیه و نه‌رکی سه‌ر شانی خوت جی به‌جی کرده، چونکه نه‌وه‌ی له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ره نه‌نیا پاگه‌یاندن و به‌س نه‌ویشی نه‌نجام داوه، وه پی‌یان بلۍ: نه‌ی بی‌باوه‌پان و نه‌ی دو پوه‌کان نه‌وه‌ی له‌سه‌ر شانی ئی‌وه‌ش پی‌ویسته نه‌وه‌یه که‌پیتان پاگه‌یه‌ندرا ده‌بی نه‌نجامی بده‌ن، جائه‌گر گوی پايه‌لی بکن و

ئیمامی مسلم له (صحیح) ه‌ک‌ه‌ی خو‌ی دا پ‌یوایه‌تی ک‌ر‌د‌وه
 که پیغه‌م‌به‌ر^ﷺفه‌رمو‌یه‌تی: {والذي نفسي بيده ، لا يسمع بي أحد من هذه الأمة يهودي
 ولا نصراني ثم يموت ولم يؤمن بالذي أرسلت به ، إلا كان من أهل النار} (۱). پیغه‌م‌به‌ری
 و^ﷺخوا به‌کرده‌وه و به‌قسه پ‌و‌چ‌ه‌ل ب‌ون و دروست نه‌بونی ه‌ه‌ر ئایینیکی تری ب‌ی‌ج‌گ‌ه
 له‌ئایینی ئیسلام پ‌ون ک‌ر‌د‌و‌ت‌ه‌وه، واته ه‌ه‌ر که‌سیک ه‌ه‌ر ئایینیکی تر ب‌گ‌ری‌ت و له‌س‌ه‌ر
 پ‌ی‌ب‌از‌ی‌کی تر ب‌ر‌وات ب‌ی‌ج‌گ‌ه له‌ئایینی ئیسلام و ب‌ر‌و‌ای پی نه‌ه‌ی‌ن‌یت نه‌وه مایه پ‌و‌چ‌ه‌و نه‌و
 پ‌ی‌ب‌از‌و ئایینه‌ی لی و‌ه‌ر نا‌گ‌ری‌ت، به‌ه‌مو توانایه‌کیه‌وه د‌ژایه‌تی ج‌وله‌که‌و د‌یانه‌کانی
 ده‌ک‌ر‌د، ه‌ه‌روه‌کو د‌ژایه‌تی ک‌اف‌ره‌کانی تری ده‌ک‌ر‌دن، ه‌ه‌ر که‌سو گ‌ه‌ل و ق‌ه‌وم‌یک‌یش نه‌گ‌ه‌ر
 ب‌ر‌و‌ای نه‌ه‌ی‌ن‌اب‌او له‌ژیر به‌ید‌اخ‌ی ئیسلام ب‌ژایایه، ده‌ب‌و‌ایه س‌ه‌ر‌انه (جزية) ی بدا بایه
 نه‌م‌ج‌ار وازی لی ده‌ه‌ی‌نا، ب‌و نه‌وه‌ی نه‌ب‌نه ر‌ی‌گ‌ر له‌ب‌ه‌ر ده‌م گ‌ه‌یش‌تنی بانگ‌ه‌وازی ئیسلام

نه‌نجامی ب‌ده‌ن که‌ب‌ر‌و ه‌ی‌نان و نه‌ن‌ج‌ام دان‌ی به‌ر‌نامه‌که‌ی خ‌وایه نه‌وه ئی‌وه به‌ره‌و ه‌یدایه‌ت و پ‌ی‌گ‌ه‌ی
 س‌ه‌ر‌که‌وت‌ن و س‌ه‌ر ف‌رازی ده‌ر‌و‌ن، و به‌پ‌ی‌چ‌ه‌وانه‌ش زیانه‌ند ته‌نیا ه‌ه‌ر خ‌و‌ت‌ان‌ن و پیغه‌م‌به‌ری خوا ه‌ی‌چی له‌س‌ه‌ر
 نیه ته‌نیا راگ‌ه‌ی‌اند‌نی ته‌واوو پ‌ون نه‌ب‌یت. و‌ه‌ر‌گ‌ی‌ر، به‌س‌ود و‌ه‌ر‌گ‌رت‌ن له‌ته‌فس‌یری گ‌ول‌شه‌ن ب‌ل ۲۰۹.
 (۱) - سورة البينة: (۶).

ب - واته: نه‌وانه‌ی که‌ک‌اف‌ر ب‌ون و ب‌ر‌و‌ایان به‌پیغه‌م‌به‌رو پ‌ی‌ب‌از‌ه‌که‌ی نه‌ه‌ی‌نا له‌خ‌او‌ه‌ن ک‌ت‌ی‌به‌کان و ب‌ت په‌ر‌سته‌کان
 ئی‌مانیان به‌ق‌ور‌ی‌ان نه‌ه‌ی‌نا و نه‌که‌وت‌نه شو‌ی‌ن م‌ح‌م‌د^ﷺ به‌پ‌ی‌چ‌ه‌وانه‌وه د‌ژایه‌تی و د‌و‌ژ‌مانیه‌تی‌ه‌کی س‌ه‌ر س‌ه‌خ‌تیان
 ک‌ر‌د له‌گ‌ه‌ل پیغه‌م‌به‌رو پ‌ی‌ب‌از‌ه‌که‌ی و م‌وس‌ل‌مان‌ان‌دا، نه‌وانه به‌را‌ست‌ی و ب‌ی‌گ‌ومان ج‌ی‌گ‌ه‌و شو‌ی‌نی ح‌وانه‌و‌ه‌یان ناو
 ناگ‌ری د‌و‌زه‌خ‌ه و نه‌مر‌ن ت‌ی‌ا‌ی‌داو ه‌تا ه‌تایه ت‌ی‌ا‌ی‌دا ده‌م‌ی‌ن‌ه‌وه، نه‌وانه خ‌را‌پ‌ترینی دروست‌ک‌راو‌یک‌ن. و‌ه‌ر‌گ‌ی‌ر،
 به‌س‌ود و‌ه‌ر‌گ‌رت‌ن له‌ته‌فس‌یری گ‌ول‌شه‌ن ب‌ل ۱۶۳۹.

(۲) واته: سو‌ی‌ند‌م به‌و که‌سه‌ی که‌گیانی منی به‌ده‌سته له‌تا‌که که‌سیک له‌م ئوم‌مه‌ته نا‌ب‌ی‌س‌تر‌یت که‌ج‌وله‌که‌یه‌ک
 یا د‌ی‌ان‌یک (اليهودي والنصراني) ب‌ر‌وا به‌و به‌ر‌نامه‌یه‌ی که‌من ه‌ی‌نا‌ومه نه‌ک‌ات و به‌بی با‌وه‌ری ب‌مر‌یت، نه‌و
 به‌دل‌ن‌ی‌اییه‌وه ج‌ی‌گ‌ه‌و شو‌ی‌نی ح‌وانه‌وه‌ی له‌ناو ناگ‌ری د‌و‌زه‌خ‌دایه به‌ه‌م‌یش‌ه‌ی. و‌ه‌ر‌گ‌ی‌ر.

بۆ باقی خه‌لکانی تر له کافرو موشریکه‌کانی تر، وه‌بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ر که‌سیک بیه‌وئیت بیته ناو بازنه‌ی ئیسلام و موسلمان بیته به‌بی ترس بپروا به‌یئیت و موسلمان بیته بی ئه‌وه‌ی توشی پئی ئی گرتن و قه‌ده‌غه کردن یا کوشتن بیته له‌لایه‌ن قه‌ومه‌که‌ی خۆیه‌وه‌.

بوخاری و مسلم له‌أبی هریره‌وه رضی‌الله‌عنہ رپوایه‌ت ده‌که‌ن که‌گوتویه‌تی: [بینما نحن فی المسجد خرج رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم فقال: {انطلقوا إلى اليهود}، فخرجنا معه حتى جئنا المدراس، فقام النبي صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم فناداهم فقال: {يامعشر اليهود، أسلموا تسلموا} فقالوا: قد بلغت يا أبا القاسم، فقال لهم رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم {ذلك أريد، أسلموا تسلموا} فقالوا: قد بلغت يا أبا القاسم، فقال لهم رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم: {ذلك أريد} ثم قالها الثالثة.... [١] الحديث..

مه‌به‌ست له‌م فه‌رموده‌یه ئه‌وه‌یه‌که‌: پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم چو بۆ لای خه‌لکی (الدیانه) له‌جوله‌که‌کان له‌ (بیت مدراسهم) و بانگی کردن بۆ ئیسلام و داوای موسلمان بونی ئی کردن، و پئی ی گوتن: {أسلموا تسلموا - واته موسلمان ببن سه‌لامه‌ت ده‌بن} و چه‌ندان جار ئی دوباره‌و چه‌ند باره‌ کردنه‌وه‌. هه‌روه‌ها نامه‌یه‌کی بۆ هرقلی پۆمی ناردو تیایدا

(١) أ - رواه البخاری و مسلم.

ب - واته: [أبي هريرة رضی‌الله‌عنہ ده‌گیڕیته‌وه‌ ده‌لی: له‌کاتی‌که‌دا ئی‌مه له‌مرگه‌وتدا له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم دانیشته‌ بوین پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم هاته‌ ده‌رو فه‌رموی: {باده‌رچین بۆ لای جوله‌که‌کان}، ئی‌مه‌ش له‌گه‌لیدا ده‌رچوین تاگه‌یشتینه‌ مائی (المدراس)، له‌وئ پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم هه‌ستا و پئی ی فه‌رمون: {ئهی کۆمه‌لی جه‌له‌که‌کان، موسلمان بن سه‌لامه‌ت ده‌بن} ئه‌وانیش له‌وه‌لامدا گوتیان: تۆ کاری خۆت گه‌یاند ئهی باوکی قاسم، دیسان پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم پئی ی فه‌رمونه‌وه‌: {من ته‌نیا ئه‌وه‌م له‌ئێوه‌ ده‌وئیت، موسلمان بن سه‌لامه‌ت ده‌بن}، دیسان ئه‌وانیش گوتیان: تۆ ئه‌رکی سه‌رشانی خۆت گه‌یاند ئهی باوکی قاسم، پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآلہ‌وسلم دیسان پئی ی فه‌رمونه‌وه‌: {ئه‌وه‌ی له‌ئێوه‌م ده‌وئ هه‌ر ئه‌مه‌یه‌} دیسان بۆ جاری سئیه‌م فه‌رمویه‌وه‌]

داوای لی کرد که پروا به‌نایینی ئیسلام بینیت و موسلمان بیت، وپی ی راگه‌یاند نه‌گه‌ر موسلمان نه‌بیت نه‌وا ئوبالی تاوانی خوشی و نه‌وانه‌شی وا له‌ژیر پکیفی تودان ده‌که‌ویت نه‌ستو که ده‌بیه هوی موسلمان نه‌بونی نه‌وانیش و ناهیلی موسلمان ببن. بوخاری و موسلم له‌ه‌ردو فەرموده‌ پاسته‌کانی خویاندا (الصحيحين) پړوايه‌تيان کردوه که هرقل داوای نامه‌که‌ی پیغه‌مبه‌ری ﷺ کردوه و خويندويه‌تیه‌وه بیني وا تیايدا نوسراوه:

{بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، من محمد رسول الله ﷺ إلى هرقل عظيم الروم: سلام على من أتبع الهدى، أما بعد: فإني أدعوك بدعاية الإسلام. أسلم تسلم، وأسلم يؤتك الله أجرك مرتين، فإن توليت فإن عليك إثم الأريسيين، و: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَعُولُوا أَشْهَدُوكُم بَأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ سورة آل عمران: (٦٤) (١). به‌لام دواي نه‌وه‌ی پشتیان هه‌ل کردو پروایان

(١) أ - رواه البخاري ومسلم في صحيحهما.

ب - واته: به‌ناوی خوی به‌خشنده‌ی میهره‌بان، له‌محمد ﷺ پیغه‌مبه‌ری خوا بو هرقل گه‌وره‌ی پۆم، سه‌لام له‌سه‌ر نه‌و که سه‌ بیت که پښه‌ی پاست ده‌گریته به‌رو شوین هه‌ق ده‌که‌ویت، له‌دواي دا: من داوات لی ده‌که‌م به‌داواو بانگه‌شه‌ی ئیسلام، موسلمان ببه‌ پارێزراو ده‌بیت، موسلمان ببه‌ و پروا به‌نایینی ئیسلام به‌ینه‌ خوی گه‌وره‌ دو جار یا دو هینده‌ پاداشت ده‌داته‌وه، خو نه‌گه‌ر پروا نه‌هین و پشت له‌ئیسلاام هه‌ل بکه‌یت نه‌وا ئوبالی تاوانی خوت و هه‌مو نه‌وانه‌شی واله‌گه‌ل تودان و له‌ژیر پکیفی تودان دیته‌ نه‌سوێ تو، نه‌مجار نه‌م نایه‌ته‌ی بو خويندوه که نه‌مه‌ واتاکه‌یه‌تی: ﴿نه‌ی محمد ﷺ به‌خواه‌ن کتیبه‌ ناسمانیه‌کان که بریتین له‌جوله‌که‌و دیا نه‌کان بلێ: ده‌ی وهرن بائیمه‌ له‌سه‌ر نه‌و قسه‌و وشه‌ هاوبه‌شه‌ی که له‌نیوانماندا هه‌یه‌ وه‌ مومان له‌سه‌ر یه‌ک خال کۆده‌کاته‌وه‌ گرد ببینه‌وه‌و کاری پی بکه‌ین و له‌سه‌ری برۆین نه‌ویش نه‌وه‌یه‌ که ته‌نیا الله‌ به‌پرستین و یه‌کتا په‌رست بین و ته‌نیا له‌سه‌ر به‌رنامه‌ و شه‌ریعه‌تی نه‌و برۆین و هیچ شتیکی تری له‌گه‌ل دا نه‌په‌رستین و هاوه‌لی بو په‌یدا نه‌که‌یه‌ن، وه‌هیچ که‌سی که‌مان نه‌وی ترمان به‌خواه‌ن شه‌ریعت به‌رنامه‌ پێژو

نه‌هینا و به‌ده‌نگ بانگه‌وازی پیغه‌مبه‌روه ﷺ نه‌هاتن و نه‌هاتنه ناو بازنه‌ی ئیسلامه‌وه
پیغه‌مبه‌روه ﷺ شه‌ری له‌گه‌ل دا کردن و سه‌را نه‌(جزیه)ی خسته‌نه‌ سه‌ر.

وه‌بو دلنیا یی بون له‌سه‌ر لیثیواوی و ئه‌و راستیه‌ی که‌ئه‌وان له‌سه‌ر دینی پوچه‌ل و
بی‌بنه‌ما و باتلن دوا ی هه‌ل هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی دینه‌که‌یان به‌هاتنی دینی محمد ﷺ،
خوا ی گه‌وره‌ فرمانی به‌موسلمانان کرده‌ که‌هه‌مو پوژی و له‌هه‌مو نوپژه‌کاندا واته‌ پوژی
پینج جار له‌هه‌مو پکاتی‌کدا له‌خویندنی سوره‌تی فاتحه‌دا داوا ی هیدایه‌ت و پینوما ی
پښگای راستی ئی و ه‌رگیراو (صراط المستقیم المتقبل) له‌خوا بکه‌ن که‌بریتیه‌ له‌ئیسلا م و پښگه‌ی
قورئان و سوننه‌ت به‌تښگه‌یشتنی پیشینه‌ی پیا و چاکان، وه‌داوا ی دور خسته‌نه‌وه
له‌پښگه‌ی خوا ئی تورپه‌ بوان (المغضوب علیهم) و پښگه‌ی ئی تورپه‌ بوان و سه‌ر لیثیوا و ان
که‌بریتین له‌جوله‌که‌ و دیا نه‌کان و هاوشیوه‌کانیان له‌خوا ی گه‌وره‌ بکه‌ن، که‌خویشان
ده‌زانن که‌له‌سه‌ر پښگه‌ی نا هه‌ق و باتلن و که‌چی هه‌ر سو رو مکورپیشن له‌سه‌ری. هه‌روه‌ها
داوا له‌خوا بکه‌ن که‌له‌پښگه‌ی سه‌ر لیثیوا و انیان دور بخاته‌وه‌ (والضَّالِّین) که‌به‌ندایه‌تی
به‌ناشیانه‌ و بی‌عیلم و زانست ده‌که‌ن و پروپاگه‌نده‌ی ئه‌وه‌ش ده‌که‌ن که‌ئه‌وان له‌سه‌ر

خاوه‌ن فرمان نه‌زانن که‌شایسته‌ی مل بو که‌چ کردن بی‌ت و بی‌گه‌یه‌نینه‌ ئه‌و پاده‌یه‌ی بگاته‌ پله‌ی هاوه‌ل بو
خوا ی گه‌وره‌ دانان و کرپنوش له‌خوا به‌ولاوه‌ بو که‌سی ترو بو هیچ شتیکی تر نه‌به‌ین، جا ئه‌گه‌ر بپوایان نه‌هینا و
پشتیان له‌و نایینه‌ پاکه‌ کرد و هه‌ر له‌سه‌ر به‌رنامه‌ و مله‌وپی خو یان مانه‌وه‌ ئه‌و کات پی یان بلئی: ده‌ی ئیوه
شاهید بن که‌ئیمه‌ موسلمانین و بپوای ته‌واومان به‌و قسه‌ و گفتارانه‌ی که‌کردمان هه‌یه‌ و له‌سه‌ری ده‌پوین
هه‌تا کو له‌دنیا دا ماوین و هه‌میشه‌ مل که‌چ و فه‌رمان به‌ردارو گو ی پایلین و له‌خوادا به‌ولاوه‌ هیچ که‌س و هیچ
شتیکی تر نا په‌رستین و هه‌رگیز هاوه‌لی بو دانانین. ﴿ و ه‌رگیز. به‌سود و ه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن
ب ۱۳۷. ۱. وه‌له‌ (الکتبه‌ الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر الطبری / سورة آل عمران: ۶۴).

هه‌قن و ږیگه‌ی هیدایه‌تیا گرتوه و خویان پی له‌هه‌موان راست تره‌که‌چی له‌پارستی‌دا
 گومړان و ږیگه‌یان لی تیک چوه و سهر لی‌شیواون، که‌بریتین له: دیا‌نه‌کان (النصاری) و
 هاوشیوه‌کانیان له‌گه‌لان و ئوممه‌ته‌کانی تر که‌به‌ندایه‌تی به نه‌فامیه‌ت و نه‌زانی و دور
 له‌زانست ده‌که‌ن. باموسلمانان به‌و په‌ری دلنیا‌ییه‌وه دلنیا بن که‌هه‌مو ئایین و
 ږیچکه‌کانی تر بی‌جگه له‌ئایینی پی‌روزی ئیسلام هه‌مویان پوچه‌لو باتلن، وه‌هر که‌سیک
 په‌رستشی و به‌ندایه‌تی خوا بکات له‌غیری ئیسلام ئه‌وه گومړاو سهر لی‌شیواوه و لی ی
 وه‌رنا‌گری‌ت و له‌کو‌تایی دا به‌سهر چاوی خوی داده‌دری‌ته‌وه. هر که‌سیک ئه‌مه‌ بیرو
 باوه‌ری نه‌بی‌ت ئه‌وه له‌موسلمانان نا‌زمی‌دری‌ت، به‌لگه و نیشانه‌ش له‌م بابه‌ت و له‌م
 بواره‌دا گه‌لیک ژورن له‌قورئان و له‌سوننه‌تدا.

ده‌ی که‌واته له‌سهر خاوه‌نی ئه‌م وتارو ئه‌م نویسینه پی‌ویسته که‌په‌له بکات بو‌ توبه
 کردن و په‌شیمان بونه‌وه له‌و نویسینه‌ی که‌نوسیویه‌تی و توبه‌یه‌کی راسته‌قینه بکات (التوبه
 النصوحة)، به‌دوای ئه‌م نویسینه‌دا خیرا وتارو نویسینک بنوسی‌ت که‌توبه‌که‌ی خوی تی‌دا
 ږا‌بگه‌یه‌نی‌ت و ئاشکرای بکات بو‌ خه‌لکی و په‌شیمان بونه‌وه‌ی خوی تی‌دا ږبگه‌یه‌نی‌ت.
 وه‌هر که‌سی‌کیش توبه‌ی راسته‌قینه بکات و بگه‌ړی‌ته‌وه بو‌ لای خوای گه‌وره، ئه‌وا خوای
 پاک و بی‌گه‌رد توبه‌یه‌که‌ی به‌دلنیا‌ییه‌وه لی وهرده‌گری‌ت و لی ی خوش ده‌بی‌ت، هه‌روه‌کو
 خوای پاک و بی‌گه‌رد ده‌فه‌مویت: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ﴾^(۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي

(۱) - سورة النور: (۳۱).

حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿١﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٢﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣﴾. هه‌روه‌ها به‌پي ى فه‌رموده‌ى پيغه‌مبه‌ر ﷺ كه فه‌رمويه‌تى: {الإسلام يهدم ماكان قبله، والتوبة تخدم ماكان قبلها} (١) وه‌فه‌رمايشتى ﷺ كه فه‌رمويه‌تى: {التائب من الذنب كمن لا ذنب له} (٢)

ب - واته: هه‌موتان بگه‌پښه‌وه بؤ لای خواو توبه بکه‌ن نه‌ى بپرواداران تاكو خواى گه‌وره سه‌ربه‌رزو سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتوتان بکات. وه‌رگيږي.
(١) أ - سورة الفرقان: (٦٨ - ٧٠).

ب - واته: نه‌وانه‌ى که له‌خواى گه‌وره به‌ولاهه هيچکى تر ناپه‌رستو داواى به‌ديه‌پنانى هيچ شتيك له‌که‌سيکى تر ناکه‌ن جگه له‌خواى تاكو ته‌نيا، هه‌روه‌ها هيچ که‌سيک ناکورن که به‌ناه‌ق بيټ و خواى گه‌وره حه‌رامى کردبيټ، هه‌روه‌ها زينا ناکه‌ن و خويان له‌داوين پيسى و به‌د پ‌ه‌وشتي ده‌پاريژنو ده‌ست دريژى ناکه‌نه سه‌ر ناموسى خه‌لکى. هه‌ر که‌سيک نه‌وه کرده‌وه خراپانه بکات که باس کران نه‌وه توشى سزای خواى گه‌وره ده‌بيټه‌وه دياره نه‌وه که‌سانه‌ى که نه‌م کاره خراپ و قيژه‌ونانه نه‌نجام ده‌دن دوچارى سزای خواى گه‌وره ده‌بن و سزاکه‌شيان دو چه‌ندان و چه‌ند هيڼدانه ده‌بيټ و به‌سوکى و سه‌ر شوپړى و پړيسوايى هه‌تا هه‌تايه تى ى دا ده‌ميينيټه‌وه، ته‌ن‌ها نه‌وانه توشى نه‌وه سزا توندو تيژه نابن که به‌دلن‌ياييه‌وه توبه ده‌که‌ن و ده‌گه‌پښه‌وه لای خواو جاريکى تر ناگه‌پښه‌وه سه‌ر نه‌وه گوناخ و خراپه‌کاريانه، نه‌وانه خواى گه‌وره توبه‌که‌يان لى قبول ده‌کات نه‌گه‌ر به‌پراستى و به‌دل توبه بکه‌ن. نه‌که هه‌ر نه‌مه به‌لکو هه‌مو خراپه‌کانيشيان بؤ به‌چاکه ده‌گورپټ، ئاخ‌ر خواى گه‌وره زور به‌خشنده و به‌به‌زه‌بى و لى بورده و ميه‌ره‌بانه. ته‌فسيرى گولشه‌ن ب ٩٣٤ ل. وه‌رگيږي.
(٢) واته: بپروا هيټان به‌نايينى ئيسلام هه‌مو کرده‌وه خراپه‌کانى پيش خوى هه‌ل ده‌وه‌شين‌نيټه‌وه و توبه کردنيش هه‌مو کرده‌وه خراپه‌کانى پيش خوى هه‌ل ده‌وه‌شين‌نيټه‌وه و خواى گه‌وره له‌هه‌موان ده‌بورپټ و ده‌يان به‌خشيت. وه‌رگيږي.

(٣) واته: توبه کردو له‌گوناه‌کان وه‌کو نه‌وه وايه که هه‌رگيز گوناخ و تاوانى نه‌کرد بيټ

له‌خواى گه‌ورهم داوايه كه‌پاراستيه‌كان و هه‌قمان وه‌ك خوى نيشان بدات و شوين
كه‌وتنيشمان پى ببه‌خشيت، وه‌ناراستى و باتلّيشمان به‌ناه‌ق و باتلّ نيشان بدات و دور
كه‌وتنه‌وه‌شمان لى پى ببه‌خشيت و منه‌تى رينومايى پى به‌خشينى توبه‌ى پاسته‌قينه
به‌ ئيمه‌ و به‌ نوسه‌رى ئه‌م وتاره‌ له‌سه‌ر بكات. وه‌هه‌مومان له‌سه‌ر ليشيووى و گومرايى و
ئاژاوه‌ گيرى و فیتنه‌كانى شه‌يتانى نه‌فرين ليكراو بپاريژيت و په‌نامان بدات، هه‌ر خوى
خاوه‌ن و هاوده‌مى ئه‌و په‌نا گرته‌يه‌ و به‌سه‌ر هه‌مو شتيكدا زال و به‌توانايه‌.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد، وعلی آله وصحبه، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين^(۱)

(۱) مجموع الفتاوى م ۸ (۱۹۶ - ۲۰۰۱).

پرسىيارەكان و بىرو باوەر (العقيدة) و ۋەلامەكانيان

پرسىيارى يەكەم: لەھەندئ لە كۆمەلگا ئىسلامىيەكاندا سەرپېچى يەكى زۆرى ھەمە چەشنە دەكرىت و بلاو بوەتەو، ھەندىكىيان پەيوەنديان بەگۆر پەرستىيەو ھەيەو ھەندىكىش بەگۆر و گلۆكانەو ھەيە، ھەندىكىشيان پەيوەنديان بەسوئند خواردن و بەئيمان و بەنەزرەو ھەيە. جا ھوكمەكانى ئەم سەرپېچيانە لەھوكمىكەو ھەيە بۆ ھوكمىكى تر دەگۆرپت، ھەيانە ھوكمەكەى ھاوبەش پەيدا كردن و دەرچونە لەبازنەى ئايىنى ئىسلام، ھەندىكى تريان ھەيە ھوكمى سوک ترو كەم ترە. خۆزگايەكو بەرپزتان بتان فەرموايەو ھوكمەكانى ئەو كىشەو مەسلەنەتان بۆ موسلمانان پون بگردايەتەو ھەيە ئامۆزگارى ترىشت بۆ تەواوى موسلمانان بگردايە وەك ترساندن و دەست گرتن و گىرانەو ھەيە ئەو سەرپېچيانەو ئەو ھەمو ئاسانكارى و شلى نواندنەى كەبۆ ئەو ھەمو سەرپېچيانەو ئەو ھەمو سستى و كەمتەر خەمىيەى لەئاستياندا دەكرىت.

ۋەلام: الحمد لله، صلى الله وسلم على رسول الله، وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى

بهداه. أما بعد:

شتىكى حاشا ھەل نەگرە كەزۆرىك لەموسلمانان كارو بارە شەرعىەكانيان لەگەل كاروبارە شىركى و داھىترواوەكان لەدەورى گۆرەكان لى تىكەل بوە، ھەروەكو زۆرىك لەخەلكى بەدلتىايەو بەھۆى نەفامى و نەزانى و لاسايى كردنەو ھى كۆپرانە دەكەونە ناو بازنەى ھاوبەش پەيدا كردنى گەورەو (الشرك الأكبر)، بۆيە پىويستە لەسەر ئەھلى عىلم و زانا بەرپزەكانى ئىسلام لەھەمو شوئىنك و لەھەمو ۋلا تىكدا دىنەكەيان بۆ خەلكى پون بكەنەو، وراستەقىنەى يەكتا پەرستيان بۆ پون بكەنەو و تىيان بگەبنن، ھەروەھا حەقىقەتى

هاوبه‌ش په‌یدا کردن بۆ خه‌لکی پون بکه‌نه‌وه و به‌چاکی لی یان حالّی بکه‌ن، هه‌روه‌کو پی‌ویسته له‌سه‌ر ئه‌هلی عیلم که هۆکارو فاکته‌ره‌کانی هاوبه‌ش په‌یدا کردن و داهینان (البدعة) و جوړه بلاو بوه‌کانی ناو کوومه‌لگای موسلمانان بۆ موسلمانان به‌ته‌واوی پون و ئاشکرا بکه‌نه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی لی ی ئاگادارو وریا ببنه‌وه و به‌رچاو پۆشن بن و خویانی لی دور بگرن، به‌پی ی هه‌رموده‌ی خوای به‌رزو بی هاوتا که ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ﴾ (۱). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ﴾ إِلَّا الَّذِينَ

(۱) - سورة آل عمران: (۸۷).

ب - واته: خوای گه‌وره په‌یمانی له‌خاوه‌ن کتیبه ئاسمانیه‌کان واته جوله‌که و دیانه‌کان وه‌رگرتوه که ئه‌و زانیاریانه‌ی ده‌رباره‌ی پیغه‌مبه‌ری کوّتا زه‌مان ﷺ ها‌توه و له‌کتیبه‌کانیاندا بوّی باس کردن که پیغه‌مبه‌ریک له‌کوّتا زه‌ماندا دیت ده‌بی بۆ خه‌لکی باس بکه‌ن هه‌ر کاتیک ئه‌و پیغه‌مبه‌ره‌ ﷺ ها‌ت ده‌بی ده‌ست به‌جی برّوای پی به‌ین و شوینی ئه‌و بکه‌ون چه‌نکه ئه‌وه کوّتا پیغه‌مبه‌ره‌و ئایینه‌که‌شی کوّتا ئایینه‌و ئاین و به‌رنامه‌کانی تر هه‌میان هه‌ل ده‌وه‌شینه‌وه‌و پیغه‌مبه‌ریه‌تی پیغه‌مبه‌ره‌کانی تری پیّش خویشی هه‌ل ده‌وه‌شینه‌وه‌. دیاره لی‌رده‌ا مه‌به‌ست له‌زاناو شاره‌زایانی ئایینی ئه‌وانه که ده‌بی ئه‌و زانیاریانه به‌خه‌لکی رابگه‌یه‌ن، به‌لام ئه‌وان نه‌که هه‌ر راپان نه‌گه‌یاند به‌لکو خویشیان برّوایان پی نه‌بوو ئه‌و زانیاریانه‌ی ده‌رباره‌ی محمد ﷺ هه‌مو شارده‌وه‌و کپیان کرده‌وه و ئه‌و په‌یمانیه‌ان به‌ده‌ست که‌وتیکی که‌می دنیا‌ی گۆرپه‌وه ، ئه‌و په‌یمانیه‌ی که‌له‌ریگه‌ی موساو عیساوه له‌ته‌وراتو له‌ئیتجیلدا وه‌رگیرا بو ئه‌ویش له‌به‌ر دو هۆ بو ئه‌و تاوانه گه‌وره‌یان ئه‌نجام دا که‌بریتی بون له:

!- تاسه‌رۆک و سه‌رکرده‌وو به‌رپرسه مله‌وره‌کانیان لی یان پارزی بن. پیّم وایه ئه‌گه‌ر بلّین ئیستاش زۆریک له‌مه‌لاو شاره‌زا ئایینه‌یه‌کانی موسلمانانیش هه‌مان هه‌لو‌یستی ئه‌وانیان دوباره کردۆته‌وه بۆ هه‌مان مه‌به‌ستی ناوبروای ئه‌وان به‌هه‌ل دا نه‌چوین. !

۲ - تاپله‌ی سه‌رۆکی و ده‌م پاستی ئایینیان له‌کیس نه‌چیت .

دیاره ئه‌م کرده‌وه‌یه‌ش خوای گه‌وره به‌خراپترین و بی‌زراو ترین کرده‌وه ناوی ده‌بات و ده‌فه‌رموی: ئه‌مه خراپترین کرده‌وه‌و گۆرپه‌وه‌و خراپترین جوّری کرینیکه . ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۸۲، وه‌رگێ.

تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١﴾. هـ روهـا پیغـه مبهـر:
 ﷺ فهـ رمویـه تی: {من دلّ علی خیرِ فلـه مثل اجرُ فاعله} (٢). هـ روهـا
 پیغـه مبهـر ﷺ فهـ رمویـه تی: {من دعا إلى هدى كان له من الأجر مثل أجور من تبعه لا ينقص
 ذلك من أجورهم شيئاً، ومن دعا إلى ضلالة كان عليه من الإثم مثل آثام من تبعه، لا ينقص ذلك
 من آثامهم شيئاً} (٣). وهـ لهـ روهـا روهـا کانداهـ معاویة ﷺ هـ اتوهـ

(١) أ - سورة البقرة: (١٥٩ - ١٦٠).

ب - واتە: ئەوانەى كەئە و مۆژدە و ئە و زانباريانەى دەربارەى هاتنى محمد ﷺ لەكتىبەكانى كاتى خۆياندا كەتەورات و ئىنجىلن هاتەو پى ياندراوە لەجياتى ئەوەى ئە و پاستيانە را بگىيەنن لەبەر خاترى مالى دنيا و پەلە و پاىەى دنياى خۆيان شارديانەو ئەوانە خەوى گەورە نەفرەتيان لى دەكات و لەپەحمەتى خۆى دەريان دەكات و دorian دەخاتەو، هەروەها هەمو نەفرەت كەرانىش نەفرەتيان لى دەكەن كورد گۆتەنى(تفو نەعلەتيان لى دەكەن)، تەنھا ئەوانە نەبىت كەلەو كەردەو خراپانەى خۆيان پەشيمان دەبنەو دەگەپنەو لە لای خەوى خۆيان و پىگى پاست دەگرنە بەر و ئە و پەيمان و مۆژدە پادەگەيەنن و پىغەمبەرايەتى پىغەمبەرى كۆتا زەمان ئاشكرا دەكەن و خۆشيان بەتەواوى بپواى پى دەهيئن، و پە دەكەنە چاكەكارى و ئەنجامدانى ئەركەكانى سەر شانى خۆيان ، خەوى گەورە دەفەرەمۆيت: مەن لەوانە خۆش دەبم و دەيان بۆرم، چونكە مەن نۆز تەو بە وەرگرو خاوەن بەزەبىيەكى بى ئەندازە و لەبەن هەتوم. تەفسىرى گۆلشەن ب ١ ل ٦٤. وەرگير.

(٢) أ - رواه مسلم في صحيحه .

ب - واته: هر كه سيك پښه خوش بكتو چاكه و كاري خيږ، ياده ست گيرؤيى و پږ خوش كهر بيټ بو چاكه كارانو كاري خيږ نه وه پاداشت و نه جري بكه ره كى هه يه واته نه و كه سهى كه چاكه كه و كار ه خيږه كه نه نجام ددات به قه د نه و چاكه و خيږى بو دهنوسرټ. وه رگيږ.

(۲) أ - رواه مسلم.

ب - واته : ههركه سيك بانگه شه و بانگه واز بۆ پښگى هيدايت و پښگى خوايى بكات و بانگى خه لكى بكات بۆ ئيسلام ئه واهه كه سيك شوپنى ئه و بكه ويّت و به دهم بانگه وازه كى ئه و هاتڼ خپرو پاداښتى هه مو ئه وانه ي ده گاتى هه تا دنيا دنيايه و بى ئه وده ي له خپرو پاداښتى هيجيان كه م بكاته وه، هه ره وها به پتچه وانه وه ئه وده ي بانگه شه بۆ خرابه كارى و رڼگى سهر لښووايى و شه يتان ده كات ئه وه له گوناخ و تاوانه هه مو ئه وانه به ښداره

که پیغه مبه‌رو^ﷺ فه‌رمویه‌تی: {من یرد به خیراً یَقْهه فی الدین} (۱) .. ئه‌مه و ئایه‌ت و فه‌رموده له‌م بوا‌ری بانگ کردن و بانگ‌شه کردن بۆ بلا‌و کردنه‌وه و گه‌شه پیدانی زانست و زانیاری و هه‌ل نانی خه‌لکی بۆ ئه‌م مه‌به‌سته و وریا کردنه‌وه و ئاگادار کردنه‌وه‌ی خه‌لک له‌پشت هه‌ل کردن له‌زانست و زانیاری و په‌رده پۆش کردن و حه‌شار دانی زانست و زانیاری گه‌لێک نۆرن.

به‌لام ئه‌وه‌ی به‌هۆی گۆره‌کانه‌وه که وتونه‌ته داوی شه‌یتان و هاوبه‌ش په‌یدا کردن و بیده‌کانه‌وه له‌زۆریک له‌ولاته‌کان: ئه‌وه کاریکی ئاشکراو به‌رچاوه و پیویسته هه‌لۆیسته‌ی له‌ئاستدا بکری‌ت و به‌هه‌ند وهر بگری‌ت و چاوه‌دی‌ری بکری‌ت و بۆ موسلمانان پون بکری‌ته‌وه و ئاگاداری ئی بدری‌ت و خه‌لکی ئی هۆشیار و وریا بکری‌ته‌وه، له‌وانه‌ دوعاو پارانه‌وه له‌به‌ر گۆرو چاک و پیره‌کان و هانا بۆ بردنیان و داوی چاک بونه‌وه‌ی نه‌خۆشه‌کانیان ئی ده‌که‌ن، هه‌روه‌ها داوی سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر دوژمنه‌کانیان ئی ده‌که‌ن... تد. ئه‌مانه هه‌مویان له‌هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره‌ن (الشرك الأكبر)، که نه‌فامه‌کانی سه‌رده‌می نه‌فامیه‌ت له‌سه‌ری ده‌رپۆیشتن و ئه‌نجامیان ده‌دا. هه‌روه‌کو خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (۲). هه‌روه‌ها

که‌شوین ئه‌و که‌وتون و وه‌لامی بانه‌گه‌وازه‌که‌ی ئه‌ویان داوه‌ته‌وه هه‌تا دنیا دنیا‌یه و بۆ ئه‌وه‌ی له‌گون‌ا‌هی هه‌یچی‌شیان که‌م بکاته‌وه. وهرگێ‌پ.

(۱) پ‌یشتر واتا که‌ی‌مان نوسی‌وه. وهرگێ‌پ.

(۲) ۱ - سورة البقرة: (۲۱).

ب - پ‌یشتر واتا که‌ی‌مان لێک داوه‌ته‌وه. وهرگێ‌پ.

خوای پاک و بی‌ګرد د هغه رموی: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^(۱). هه‌روه‌ا خوای پاک و بی‌ګرد د هغه رموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾^(۲). واته خوای ګه‌وره فرمانمان پی‌ ده‌کات و ناموژگاریمان ده‌کات. هه‌روه‌ا د هغه رموی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾^(۳) نایه‌ت له‌م بو‌ارو له‌م واته‌یدا ګه‌لیک زورن.

به‌ندایه‌تی کردن که جنوکه و مروفه‌کانی له‌پیناودا دروست کراون و فرمانیان پی‌ کراوه که‌ته‌نیا خوا بپه‌رستن و خوای پاک و بی‌ګرد به‌یه‌کتا بزانن و ته‌نیا نه‌و بپه‌رستن و به‌ندایه‌تیه‌کانیان ته‌نیا تاییه‌ت به‌و بکه‌ن و ګوی‌ رایه‌لی ته‌واویان ته‌نیا بو‌ خوای پاک و بی‌ګرد بی‌ت و نه‌و به‌ندایه‌تی و ګوی‌ رایه‌لیه‌ی که‌فرمانیان پی‌ کراوه له‌نویژو له‌پوژوو له‌زه‌کات و حه‌ج کردن و سه‌ر برپین و قوربانی و هه‌مو جوړه به‌ندایه‌تیه‌کانی تر ده‌بی ته‌نیا بو‌ خوا بن، هه‌روه‌کو خوای ګه‌وره د هغه رموی: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^(۴) لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ^(۵). (النسک) واته به‌ندایه‌تی بو‌ کردن. له‌وانه‌ش سه‌ر برپین و قوربانی بو‌ کردن، هه‌روه‌کو خوای پاک و بی‌ګرد

(۱) أ - سورة الذاریات: (۵۶).

ب - واته‌که‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پی‌شودا شی کردو ته‌وه. وەرګړې.

(۲) أ - سورة الإسراء: (۲۳).

ب - واته‌که‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پی‌شودا لیک داوه‌ته‌وه؟ وەرګړې.

(۳) أ - سورة البینة: (۵).

ب - پی‌شتر واته‌که‌یمان نویوه. وەرګړې.

(۴) أ - سورة الأنعام: (۱۶۲ - ۱۶۳).

ب - واته‌که‌یمان پی‌شتر لیک داوه‌ته‌وه. وەرګړې.

ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿١﴾. هـ‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌رمویه‌تی: {لعن الله من ذبح لغير الله} ﴿٢﴾. هـ‌روه‌ها خ‌وای‌گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ ﴿٣﴾. هـ‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ ﴿٤﴾. هـ‌روه‌ها خ‌وای‌گه‌وره له‌سوره‌تی (فاطر) داده‌فه‌رموی: ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رُبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ

(١) أ - سورة الكوثر: (١ - ٢).

ب - واته: ئیغه‌مبه‌ر نازو نیعمه‌ت و خ‌یرو به‌ره‌که‌تیکی ژورمان پی‌ به‌خشیوی، چونکه (الکوثر) سیغه‌ی موبال‌غه‌یه و به‌واتای یه‌کجار ژور، دیاره‌ نکول‌ی له‌وه‌ ناکړیت‌ که‌خ‌وای‌گه‌وره‌ خ‌یرو به‌ره‌که‌تیکی ژوری به‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر ﷺ و موسلماناندا پشته‌وه‌ که‌له‌ژماردن‌ نایه‌ن‌ ئه‌وه‌ته‌ پله‌ی مه‌زنی پیغه‌مبه‌ریت‌ی پی‌ به‌خشیوه‌، قورئانی پی‌ژوی ب‌و نارد‌وته‌ خ‌وار، فریشته‌کان پی‌زی ده‌گرن‌ و سه‌لا‌واتی له‌سه‌ر لی ده‌ده‌ن‌ و داوای‌ په‌حمه‌تی ب‌و له‌خ‌وای‌گه‌وره‌ ده‌که‌ن‌. هـ‌روه‌ها پ‌وژی پی‌نچ‌ جار له‌نو‌یژه‌کاندا ناوی ده‌ه‌یتریت‌ و له‌گه‌ل‌ ناوی خ‌وادا ناوی به‌رزو بل‌ند‌ پ‌اده‌گ‌یریت‌. هـ‌روه‌ها له‌قامه‌ت‌ کردندا ب‌و نو‌یژه‌ فه‌رزه‌کان و له‌کاتی خ‌ویندنی ته‌حیاتی یه‌که‌م‌ و دوه‌م‌ و گه‌لی نازو نیعمه‌ت‌ و خ‌یرو به‌ره‌که‌تی تر‌ده‌ی که‌واته‌ ت‌وش‌ شوکرانه‌ ب‌ژی‌ری خ‌وای‌ خ‌وت‌ ب‌که‌ و به‌ندایه‌تی ب‌و خ‌وا ب‌که‌و نو‌یژه‌کانت‌ ته‌ن‌یا ب‌و په‌زا مه‌ندی خ‌واب‌که‌و و سه‌رپی‌ن‌ و قوربانیه‌کانیشت‌ با ته‌ن‌یا ب‌و خ‌وا بن‌ ته‌فسیری گولشه‌ن‌ ب‌ ٣١٦٥٥ - ١٦٥٦. وه‌رگ‌یپ‌.

(٢) أ - رواه مسلم في صحيحه، من حديث أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام.

ب - واته: نه‌فرینی خ‌وا له‌و که‌سه‌ی که‌سه‌رپی‌ن‌ و قوربان‌ی ب‌و غ‌یری خ‌وا ده‌کات‌. وه‌رگ‌یپ‌.

(٣) أ - سورة الجن: (١٨).

ب - واتا که‌یما‌ن له‌پ‌ا‌بردودا لی‌ک‌ داوه‌ته‌وه‌. وه‌رگ‌یپ‌.

(٤) أ - سورة المؤمنون: (١٧).

ب - واته:

دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَئَعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرَكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ﴿١٤﴾ .

خوای پاک و بی‌ګرد له م نایه‌تانه‌دا بوی پون کردوینه‌وه که‌نوئږ کردن و سه‌ربرین بؤ غه‌یری خواو دوعاو پارانه‌وه له‌بهر مردوان و بته‌کان و دره‌خته‌کان و دارو به‌رده‌کان، نه‌مانه هم‌ویان هاو به‌ش په‌یدا کردن بؤ خوای ګوره (الشرك بالله) و کافر بونه‌به‌خوای ګه‌وره. وه‌همو نه‌وانه‌ی که‌له‌به‌ریان ده‌پارینه‌وه و دواوی شتیان لى ده‌که‌ن له‌پیغه‌مبه‌ران و له‌فریشته و دوستانی خوا یا جنوکه یا بته‌کان و هر شتیکی تر بیت نه‌وان هیچ ده‌سه‌لاتی‌کیان نیه و ناتوان و ده‌لامتان بده‌نه‌وه و هیچ قازانچ و سودیک به‌وانه

(١) - سورة فاطر: (١٣ - ١٤) .

ب - واته: نه‌و زاته‌ی که‌نه‌و همو جیهان و شه‌و و پوژو زه‌وی و ناسمانه‌کان و همو نه‌و شتانه‌شی و له‌ناویان‌دایه به‌دی هیتاوه نه‌و په‌روه‌رد ګاره‌تانه که‌خواه‌نی همو جیهان و جیهانیانه. نه‌ی مله‌ورپان نه‌ی ببیاو‌پان نه‌وانه‌ی نیوه ده‌یان په‌رستن و هاوریان ده‌که‌نی، خواه‌نی هیچ نین ته‌نانه‌ت خواه‌نی خودی خوشیان نین و خواه‌نی بی نرخ ترین شتیك، که‌وه‌ك نه‌و توئکله ته‌نك و سفته‌ی که‌به‌ده‌وری ده‌نکه خورماو‌یه که‌پى ی ده‌ګوتريت (قطمير)، ده‌ی خو نه‌وانه‌ی که‌نیوه ده‌یان په‌رستن و هاوریان ده‌که‌نی نه‌ګر بانگیان بکه‌ن و داویان لى بکه‌ن نه‌و بانگو و هاو‌اره‌ی نیوه نابیستن و ګوی یان له‌نیوه نیه، چونکه نه‌وان مردون و گیانیان له‌بهر نه‌ماوه، خو نه‌ګر ګریمان ګویشیان لیتان بو و قسه‌شتان ببیستن، نه‌وانه هه‌ر ګیز ناتوان و ده‌لامتان بده‌نه‌وه و داو‌اکریه‌کانتان جی به‌جی بکه‌ن. چونکه نه‌وان بى توانان و هیچیان له‌ده‌ست نایه.

نه‌وانه له‌پوژى قیامت که‌گیانیان به‌بهر دا‌کریه‌وه و توانای قسه‌کردن‌یان ګه‌پایه‌وه خو له‌نیوه بى به‌ری ده‌که‌ن و نه‌ستو پاکى خو‌یان له‌لای خواى ګه‌وره ده‌نوین له‌وه‌ی که‌نیوه له‌دنیا‌دا بؤ نه‌وانتان ده‌کرد له‌و په‌رستن و به‌ندایه‌تی بؤ کردن و هاوار کردنه‌تان بؤ نه‌وان و به‌و کرده‌وه‌ی نیوه پازى نین... نه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ! هیچ که‌سک نه‌وه‌ی پاست و ته‌واوه ناشکرای ناکات و هه‌والث ناداتی، وه‌ك ناشکرا کردن و هه‌وال پیدانی خواو زانین و زانیاریه‌کی ته‌واو واته وه‌ك پسرپوړك. وه‌ر ګیږ. به‌سود وه‌ر ګرتن له‌ته‌فسیری ګولشه‌ن ب ٢ ل ١١٣٤ .

بگه‌یه‌نن که داوايان لى کردون و له به‌ريان پاراونه‌وه، به‌لى ته‌وانه ناتوانن داواکانيان بو جى به‌جى بکه‌ن و له داوا کاره‌کان بى ده‌سه‌لات ترن.. بيچگه له‌مه‌ش ته‌و داواو له‌به‌ر پارانه‌وه‌ى ته‌وان له‌غېرى خوا کوفرو هاوبه‌ش په‌يدا کردنه، هه‌روه‌کو خواى گه‌وره‌ى پاک و بيگه‌رد بوى پون کردوينه‌وه که‌ته‌و داوا لى‌کراوانه‌و پارانه‌وه‌که‌ى ته‌وان نابيستن، خو گريمان ته‌گه‌ر گويشيان لى بيت خو ناتوانن وه‌لاميان بده‌نه‌وه‌و داواکاريه‌کانيان بو جى به‌جى بکه‌ن، چونکه له‌تواناى ته‌وان دا نيه‌و ته‌و ده‌سه‌لاته مافى ته‌وان نيه‌و ته‌نیا له‌جياکارى و تاييه‌تمه‌ندى و ده‌سه‌لاته‌کانى خواى پاک و بيگه‌رد دايه.

ده‌ى که‌واته پيويسته له‌سه‌ر هه‌مو موکه‌لله‌فيک له‌جنوکه‌و له‌مروقه‌کان سل له‌م کاره قيزه‌ونه بکه‌نه‌وه‌و ناگادارو وريا بن و پوچه‌لى و بى بنه‌مايى ته‌و کاره ناشه‌رعى و قيزه‌ونه حه‌رامه بو خه‌لکى پون بکه‌نه‌وه، هه‌روه‌ها ته‌وه‌ش پون بکه‌نه‌وه که‌ته‌و کاره پيچه‌وانه‌ى ته‌و به‌رنامه‌و په‌يرپه‌وو پرؤگرامانه‌يه که‌پيغه‌مبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) هينوايانه له‌بانگه‌شه‌کانياندا بو يه‌کتا په‌رستى و ته‌نیا خوا په‌رستى (توحيد الله)، نياز پاکی و ئيخلاسيه‌ت ته‌نیا بو خواى گه‌وره له‌په‌رستشى و به‌ندايه‌تى کردندا هه‌روه‌کو خواى پاک و بيگه‌رد ده‌فه‌رمويٓ: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾^(١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمويٓ: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾^(٢). وه محمد ﷺ سيزده سالى په‌به‌ق له‌مه‌ککه مایه‌وه‌و ته‌نیا بانگى

(١) - سورة النحل: (٣٦).

ب - واکا که‌يمان له‌پيشتردا ليک داوه‌ته‌وه. وه‌رگيٓ.

(٢) - سورة الأنبياء: (٢٥).

خه لکی ده کرد بۆ لای خواو پاکو بیگه ردو بۆ یه کتا په رستی و دامه زړاندنی بیرو باوه پری ئیسلامی (العقیده الإسلامية) له سهر بنچینه و بنه مایه کی کونکریتیان هی یه کتا په رستی (التوحید) و خه لکی ئاگادارو وریا ده کرده وه، له هاو بهش په یدا کردن و هاو هل بۆ خوا ی گه وړه دانان، وه و اتاو داخوازیه کانی (لا إله إلا الله) ی بۆ خه لکی پون ده کرده وه، چه ندان له دل له کان وه لای میان دایه وه و موسلمان بون، زۆرینه ی خه لکیش ملهوړو که لله په قو یاخی و سهر کهش بون له ئاست بانگه شه که ی داو پشتیان هل کردو له بپروا هیئان و گو ی رایه لئ و شو ی کته و تنی پیغه مبه رسول الله ﷺ، دوا ی ئه و سیژده ساله ناچار ما به فهرمانی خوا کوچ بکات بۆ شاری مه دینه و له و ی در یژده ی به بانگه وازه که ی داو دهستی کرد به بلاو کردنه وه ی ئایینی پیروزی ئیسلام له ناو کوچ به ران و پشتیوانان داو بانگه شه کردنه که ی به رده و ام بو هه می شه پو له فراوان بون دابو، وه له پری ی خوا دا تی کو ش، بۆ ساتی کیش نه ده سره وت، چه ندان نامه ی بۆ پاشاو سهر کرده و ده سه لاتدارانی ئه و کاته ی کافرو بیباوه په کان نوسی و تیایدا ناوهر وکی بانگه شه که ی بۆ پون کردنه وه و ئامار ه ی به و هه مو هیدایه ت و سهر به رزیه کرد که له و ئایینه دا هیه بۆ هر که سی ک که بپروای پی هه بی ت و دهستی پیوه بگری ت.

له گهل هاو هل به پریزه کانی دا ﷺ له پیناو بلاو کردنه وه ی ئایینی ئیسلام دا ئارامی گرت و ئارامی گرت تائه نجام خوا ی گه وړه سهر که و نتی پی به خشین، و ئایینی خوا ده رکه وت و خه لکان پۆل پۆل ده هاتنه ناو ئایینی خوا وه و بپروایان پی ده هیئا، و ئیدی یه کتا په رستی خوا له جیهاندا بلاو بوه وه و هاو بهش په یدا کردن له مه ککه و له مه دینه و

له باقی شوینه‌کانی تری دورگه‌دا له‌سهر ده‌ستی پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نه‌ما، هه‌روه‌ها دوی خوشی له‌سهر ده‌ستی هاوه‌له به‌ریزه‌کانی دا قه‌لاچو‌کرا، ئه‌وجار هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ده‌ستیان کرد به‌تیک‌وشان له‌پری‌ی خواداو بانگه‌وازه‌کیان په‌ره پیداو تاگه‌یاندیان هه‌لات و پوژ ئاواو به‌جیهاندا بلأویان کرده‌وه، تائه‌نجام خوی گه‌وره به‌سهر دوژمنه‌کانیاندا زالی کردن و ئایینی ئیسلامی له‌جیهاندا به‌سهر هه‌مو ئایین و پربازو به‌رنامه پوچه‌ل و ده‌ست کرده‌کاندا سهر خست، وزه‌وی خستنه ژیر ده‌ست و جیگیری کردن و ئایینی پیروزی ئیسلامی به‌سهر هه‌مو ئایینه‌کانی تردا زال کرد، هه‌روه‌کو خوی گه‌وره له‌قورئانه پیروژه‌کی خوی دا په‌یمانی به‌موسلمانان دابو، هه‌روه‌کو ده‌فه‌رمویت: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ (۱).

وه‌له بیدعه و هوکاره‌کانی تری هاوبه‌ش په‌یدا کردن: ئه‌وه‌مو کاره بی‌شهرعیانه‌ی که‌له‌لای گوپو گلکوکاندا ده‌یکه‌ن له‌نویژ کردن و قورئان خویندن، و دروست کردنی مرگه‌وت و قه‌فه‌زو گومبه‌ت له‌سهر گوپه‌کان، گومانی تیدا نیه که‌ئه‌مانه هه‌ر هه‌مویان داهینان و تازه‌گه‌ری و کاری خراپ و هوکاریکن له‌هوکاره‌کانی هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره (الش‌رک‌الاکبر)، ئاله‌به‌ر ئه‌مه له‌فه‌رموده‌ی راستی پیغه‌مبه‌ره‌وه صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ها‌توه که‌فه‌رمویه‌تی: ﴿لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ﴾ (۲). هه‌روه‌ها

(۱) أ - سورة التوبة: (۳۳).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی تری پیشودا نویسه‌وه. وه‌رگیز.

(۲) أ - متفق علي صحته من حديث عائشة رضي الله عنها.

له‌فه‌رموده‌ی پاراستی مسلمو له‌جندب کورۍ عبدالله ﷺ و له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتوه که‌فه‌رمویه‌تی: {أَلَا إِنَّ مِنْ كَانَ قَلِيلُكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، فَإِنِّي أَنُحَاكُم عَنْ ذَلِكَ} (۱). پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ له‌م دو‌فه‌رموده‌یه‌ی رابردودا و اتاکه‌ی بۆ پون کردوینه‌وه و ده‌فه‌رموئ: جوله‌که و دیانه‌کان له‌سه‌ر گوړۍ پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکانیان مزگه‌وتیان دروست ده‌کرد، بویه ئوممه‌ته‌که‌ی لی ئاگادارو وریا کردونه‌وه که‌خو به‌وان نه‌چوینو و هک‌ئوان مزگه‌وت له‌سه‌ر گوړۍ پیاو چاکانیان دروست نه‌که‌ن و مردو له‌ناو مزگه‌وته‌کاندا نه‌نیژن.

هه‌روه‌ها نویژ له‌لای گوړه‌کان نه‌که‌ن، ولای گوړه‌کان به‌چوک دا مه‌یه‌ن و قورئان له‌سه‌ر گوړه‌کان مه‌خوینن، چونکه ئه‌مانه هه‌مویان له‌هۆکاره‌کانی هاوېش په‌یدا کردن، له‌وانه‌ش دروست کردنی خانوو قه‌فه‌زو دروست کردنی گومب‌ت له‌سه‌ریان و په‌رده به‌سه‌ر گوړ دادان ئه‌مانه هه‌موی هۆکاریکن له‌هۆکاره‌کانی هاوېش په‌یدا کردن و زیده پویی له‌مافی خاوه‌نی ئه‌و گوړانه، هه‌روه‌کو ده‌بینین چوون ئه‌و جوله‌که و دیانانه تی‌ی که‌وتون. هه‌روه‌ها نه‌فامه‌کانی ئه‌م ئوممه‌تی ئیسلامه‌ش تی‌ی که‌وتون و چاو له‌وان ده‌که‌ن و هه‌تا وای لی هاتوه خاوه‌ن گوړو پیرو چاکه‌کانیان ده‌په‌رستن و سه‌ر

ب - واته: نه‌فرت له‌جوله‌که و دیانه‌کان که‌مزگه‌وتیان له‌سه‌ر گوړو گلکوی پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکانیان دروست ده‌کرد. وه‌رگیز.

(۱) واته: ئایا ده‌زانن ئه‌و گهل و قه‌ومانه‌ی که‌له‌پیش ئیوه‌وه رۆیشتن گوړو گلکوی پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکانیان ده‌کرد به‌مزگه‌وت، واته مزگه‌وتیان له‌سه‌ر دروست ده‌کردن، به‌لام من له‌ئیوه‌ی قه‌ده‌غه ده‌که‌م و نابی له‌سه‌ر گوړه‌کان مزگه‌وت و خانوو قه‌فه‌زدروست بکه‌ن و نابی گوړه‌کانتان هه‌ل ببه‌ستن به‌گه‌چو چیمه‌نتوو ئه‌و جوړه‌شتانه. وه‌رگیز.

برین و قوربانیان بۆ ده‌که‌ن و هانایان بۆ ده‌به‌ن و هاواریان ده‌که‌نی و نه‌زریان بۆ ده‌که‌ن^(۱)، ئەم پراستی‌ه‌ش له‌وه‌وه ده‌زانرێت له‌وه‌مو شین باب‌ه‌رۆو قور پیاوان و زنجیر

(^۱) به‌لێ گه‌لی کوردی موسڵمانی ئێمه‌ش وه‌ک باقی گه‌لانی موسڵمانی جیهانی له‌م دێوه‌زمه‌ی خورافات و شته‌یی سه‌ره‌و به‌ره‌و بێ بنه‌ما شه‌یتانیانه‌ پزگاری نه‌بوه‌ و پێی تی خلیسکاوه‌ و تی ی که‌وتوه‌ و تێوه‌ی گلاوه‌، له‌هه‌ر ناوچه‌یه‌کی ئەم کوردستانی موسڵمان نشینی گه‌ره‌ی ئێمه‌دا کۆمه‌له‌ مه‌زارو گلکۆو گۆره‌ پیره‌و پیاو چاکێک هه‌یه‌ جا یاله‌ناو مزگه‌وته‌کانی شاره‌ گه‌ره‌کان و شارو شارۆچکه‌کان و گوندو لادی نشینه‌کاندا هه‌ن وه‌ک مزگه‌وتی گه‌ره‌ی سلیمانی و چه‌ند مزگه‌وتیکی شاری هه‌ولێرو باقی شارو شارۆچکه‌کانی تریا له‌گۆرستان و له‌چیا و له‌سه‌ر لوتکه‌ شاخه‌کان و پێده‌شته‌کاندا هه‌ن. یه‌کێ له‌وانه‌ شیخ زه‌رده‌ که‌گۆرومه‌زاره‌که‌ی له‌سه‌ر لوتکه‌ی چیا‌ی سه‌ر گوندی قوله‌ی کانی مارنه‌ له‌ده‌شتی بیتوین خه‌لکان ده‌چنه‌ سه‌ری و له‌به‌ری ده‌پارێنه‌وه‌ گوايه‌ ئه‌و که‌سه‌ی مندالی نابن یا کورپی نابیت که‌بجێته‌ سه‌ری و داوی لی بکات مندالی ده‌بن، مه‌رجیش ئه‌وه‌یه‌ ده‌بی سه‌ربرپێک واته‌ بزێک مه‌رپێک یا هه‌ر شتیکی تری له‌ده‌ستی دیت بۆی سه‌ر برپیت و خوینی بۆ برپێژی دهنه‌ هیچی بۆ ناکات!! یان چاکه‌سو رو مامۆستا که‌له‌بناری کۆسه‌رتن سالانه‌ چه‌نده‌ له‌نه‌فام و بێ ئاگا له‌دینه‌که‌یان و به‌سۆزو په‌حمه‌ت و به‌زه‌یی خوا ده‌چنه‌ سه‌ری و مه‌رپێک یا هه‌ر حیوانیکی تر ده‌بن له‌گه‌ل خۆیان و له‌وێ سه‌ری ده‌بن و ده‌ی خۆن و ده‌ی به‌خشنه‌وه‌. من له‌به‌ر ئه‌وه‌ی کورم نه‌بون چه‌ندان که‌س سه‌ر کۆنه‌یان ده‌کردم و پێ یان ده‌گوتم:

- کورپه‌ پیاوی چاک به‌ له‌که‌رێ شه‌یتانی و هه‌ره‌ خوارو هه‌سته‌ و هه‌ره‌ له‌گه‌لم بابجینه‌ سه‌ر شیخ زه‌رد باکوپیکت ببیئت و خوینیکیشی بۆ برپێزه‌.

- دیاره‌ منیش پراستی شیرک و کافر بونی ئەم مه‌سه‌له‌یه‌م بۆ پون ده‌کردنه‌وه‌ و پێم ده‌گوتن که‌ئمه‌ هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌ره‌یه‌ و پێ ی کافر ده‌بی. به‌لام ئه‌وان بریایان به‌قسه‌کانی من نه‌ده‌کرد چونکه‌ دیاره‌ ماوه‌یه‌کی گه‌لێک زۆره‌ ئەم خورافات و چه‌واشه‌کاریه‌ شه‌یتانیه‌ له‌خانه‌ و شانیه‌ی میشکیاندا که‌له‌که‌ بوه‌ و قه‌دی گرتوه‌ و قه‌تماغی به‌ستوه‌ وه‌ک بو به‌به‌رده‌کانی (المتحجرات) ی لی هاتوه‌ و هه‌تا هه‌ل ده‌که‌نریت و به‌ته‌واوی پاک ده‌که‌رێته‌وه‌ و سالانیکی دورو درێژو پشویه‌کی قول و درێ خایه‌نی ده‌وێت، یه‌کێک له‌وانه‌ که‌خۆی پێشتر چو بو پێ ی گوتمه‌:

- نه‌بابه تۆ به‌هله داچویت، ئه‌دی ئه‌و نیه من له‌وسالانه‌دا چومه سه‌ری و خوینم بۆ پرشت و ئیستا له‌سایه‌ی ئه‌و شیخ زهرده‌وه خوا کوپیکه‌ی پیداوین. ناویشم ناوه شیخ زهره‌دا به‌ناوی ئه‌و چاکه‌مه‌وه کردوه و شوینیم بزر نه‌کردوه. دیار بو شیخ زهردی له‌م وینه‌یه له‌ده‌قه‌ره‌که‌دا ژۆر بون!!!

- نه‌ برای خۆم ئه‌مه وانیه و له‌سایه‌ی ئه‌و شیخه به‌پێژه‌وه نه‌بو، دیاره ئیمه نکۆلی له‌وه ناکه‌ین که‌ئه‌و به‌پێژه ئینشانه‌للای پیاوی چاک بوه و خوا پله‌ی به‌رز تر بکاته‌وه، به‌لام ئه‌و کاره‌ی که‌به‌پێژتان کردوتانه ئه‌و شیخه به‌پێژه خۆی پێ‌ی پازی نیه و پۆژی قیامه‌ت له‌و کاره‌ی تۆ و هاو وینه‌کانی تۆ بێ به‌ریه و ئه‌ستۆ پاک‌ی خۆی دهر ده‌بریت، سه‌رباری ئه‌مه‌ش ئه‌م پیاو چاکه‌ خۆ گۆی له‌تۆ نبوه و له‌که‌سه‌شی نابیت چونکه ئه‌و ئیستا گیانی له‌به‌ر نه‌ماوه و ناتوانیت وه‌لامی که‌س بداته‌وه و نه‌سود به‌که‌س بگه‌یه‌نیت و نه‌زیان.. به‌لام ئه‌وه‌ی که‌جه‌نابت ده‌فه‌رموی: ئه‌و له‌گه‌ڵ قه‌ده‌ری خوا پێک که‌وتوه، خۆ ئه‌گه‌ر نه‌ش چوبایه بۆ سه‌ر ئه‌و گۆره‌ خوای گه‌وره ئه‌و کوپه‌ی هه‌ر ده‌دایه. به‌لام شه‌یتان لێ‌ره‌دا پۆل ده‌بینیت و دیته بن گۆی چه‌ندان هه‌زاری وه‌کو تۆ و هانتان ده‌دات بۆ ئه‌وه‌ی بینه سه‌ر ئه‌و پیرو چاکانه و ئی‌یان بپارێنه‌وه چونکه ئه‌و ده‌زانیت که‌خوای گه‌وره ئه‌و نیازه‌ی هه‌ته هه‌ر بۆت دیت و پیت ده‌به‌خشیت به‌لام ئه‌و شه‌یتانه سیناریۆیه‌کت بۆ ده‌سازینی تا پیشتر له‌کاتی پێ‌به‌خشینی ئه‌و به‌خششی که‌تۆ له‌خوات ده‌وێت بێته سه‌ر مه‌زاره و له‌گه‌ڵ قه‌ده‌ری خوا پێک بکه‌وێت تا ئیوه‌ی له‌دینی خوا بێ ئاگا و ابزانن ئه‌وه به‌هۆی ئه‌و پیرو پیاو چاکه‌ بو‌ده‌ستت هه‌یانه به‌لام له‌راستی دا ئه‌مه وانیه و ته‌نیا له‌خوای گه‌وره‌وه‌یه و به‌س.

ئه‌مه و گه‌ڵی نمونه‌ی تر له‌وانه چاکه‌سوورو مامۆستا که‌پیش که‌میک ئاماژه‌م پێ‌کرد، له‌ساله‌کانی هه‌فتاکاندا بو که‌ئه‌و کات ئه‌و هۆشیاریه ئایینی‌م نه‌بو، هه‌ر چه‌نده ئه‌و کاته‌ش بپروام به‌و شتانه نه‌بو وه‌ک هیدایه‌تیکه‌ فیه‌تری خوایی، به‌لام له‌لایه‌ن خزم و خۆیش و دۆست و بنه‌ماله‌که‌مانه‌وه فشارم له‌سه‌ر بو ئه‌نجام پازیان کردم و بردیانم بۆ سه‌ر گۆپی ئه‌م چاک و سوورو مامۆستایه‌وه بردیانمه سه‌ر گۆره‌که‌ی و چه‌ند پکات سوننه‌تیان پێ‌کردم له‌ناو ناغه‌لی گۆره‌که‌داو دوا‌ی پێان گوتمه: ده‌ی به‌ردیک بینه و به‌کیلی گۆره‌که‌ی دابینه که‌گرتی ئه‌وا واتای وایه کوپیکت ده‌بیت. منیش هه‌مویم به‌قه‌سه‌م کردن و بیانوم برین. به‌رده‌که گرتی و ئیستاشی له‌گه‌ڵ دا بیت هیچم نه‌دی. به‌وانه‌م گوته‌وه که‌بردیانه‌م: کوا ئه‌دی بۆ هه‌یجی نه‌داینی. له‌وه‌لامدا ده‌یان گوت: ئاخ‌ر تۆ بپروات پێ‌نه‌بو بۆیه کوپت نه‌بو!! ئای له‌و نه‌فامیه شه‌یتان کاره‌کانیان بۆ ده‌پارزینیته‌وه و له‌هه‌مو شوینیکدا وه‌لامیان بۆ ئاماده ده‌کات و بۆیان ده‌سازینی.

یان هه‌یه ده‌لێن ئه‌وه چاکه‌ی قۆخه ره‌شی‌یه، جارێکیان له‌گه‌ڵ مامۆستا عبدالرقيب دا چوین بۆ سه‌ردانی گۆرستانی گوندی ئه‌ستریلان که‌ده‌که‌وێته پشت ناحیه‌ی چوارقوپنه له‌ده‌شتی بیتوین له‌قه‌زای پانیه، له‌و

له‌خو دان‌وهات و هاواره‌ی که له‌لای گورپی (الحسین) و لای گورپی (البدوي) و شېخ عبدالقادری گه‌یلانی، و ابن عربی و غه‌یری ئه‌وانیش ئه‌نجامی دده‌دن و ده‌کړیت ئه‌مانه هه‌مویان جوړيکن له‌جوړه‌کانی هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره.

هه‌روه‌کو له‌فرموده‌ی راستی پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتوه که هه‌ل به‌ستن وگه‌چ کردنی گورپه‌کان، دانیشتن له‌سهریان، دروست کردنی خانوو نوسین له‌سهر گورپه‌کانی هه‌رامو قه‌ده‌غه کردوه، ئه‌م کاره‌ش شتيک نيه ته‌نیا ئه‌وه نه‌بی که به‌گه‌وره دانان و پيرۆزی خاوه‌نی گورپه‌که‌یه واته هه‌ل به‌ستن به‌چیمه‌نتوو گه‌چ و خانوو گومبه‌ت له‌سهر گورپه‌دروست کردن هوکار يکن له‌هوکاره‌کانی هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره (الشرك الأكبر)

ده‌ی که‌واته ئه‌وه‌ی له‌سهر شانی موسلمانان به‌گشتی پيويسته - به‌حکومه‌ت و به‌گه‌له‌وه - وريايی بون و سلّ کردنه‌وه له‌وهاوبه‌ش په‌یدا کردنه و له‌و بیدعه‌و سه‌رپيچيانه . و گه‌رانه‌وه بو لای خوا و به‌رنامه و شه‌ریعه‌تی خوی گه‌وره و پرسيار کردن له‌ئه‌هلی زانست و زانایانی ناسراوو خاوه‌ن بېرو باوه‌ری پاک و راست (العقيدة الصحيحة)

گورپه‌ستانه‌دا کيلىکی کونه و ده‌ری تيډا بو له‌خه‌لکه‌که‌م پرسى ئه‌و چى به‌ ئه‌و کيله کونه؟ گوتيان ئه‌وه کيلى کۆکه په‌شئ يه، هه‌رکه‌سيک کۆکه په‌شه‌ی گرت ئه‌گه‌ر هاته سهر ئه‌و گورپه و ده‌سرۆکه‌ی ملی خوی يا جامانه‌که‌ی له‌و کونه هاويشت ئه‌وا ده‌ست به‌جئ کۆکه په‌شه‌که‌ی چاک ده‌بيته‌وه . ئه‌مه‌و سهدان بگه‌ر سهدان و هه‌زاران نمونه‌ی ترى له‌م جوړانه که‌خه‌لکی موسلمانى ئيمه‌ی پيوه گيرۆده بون و شه‌يتان کاره‌کانى بو پازاندونه‌وه تاله‌پوړی قيامه‌تدا به‌ته‌نیا نه‌چيته دۆزه‌خ ئه‌و هه‌مو خه‌لکه له‌گه‌ل خوی دا پوپيچکه بدات بو ناو ناگرى دۆزه‌خ، بئ ناگا له‌وه‌ی که‌شه‌يتان دوژمنيکی سهر سه‌ختى ئه‌وان هه‌روه‌کو خوی گه‌وره پيى ي پاگه‌ياندوين : ﴿ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴾ سورة فاطر: (٦).

وده‌ست گرتو و شوین که و ته‌ی پیشینه‌ی ئه‌م ئوممه‌ته و له و بنچینه و بڼه‌مایانه‌ی که کارو باری دینه‌که یانی له‌سهر دامه‌زراو به‌ریا کراوه و له‌سهری ده‌رۆیشتن و له‌و زانا به‌پریزه متمانې پیکراوانه پرسیار بکه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی خودای خو‌یان له‌سهر به‌رچاو پۆشنی و زانستیانه‌ی راسته‌قینه به‌رستن. به‌کار کردن به‌م ئایه‌ته پیرۆزه‌ی خوای گه‌وره که ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (۱). هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ: {من یرد الله به خیراً یفقه فی الدین} (۲).

شتیکی ئاشکراو به‌لگه نویسته که به‌نده‌کان هه‌روا به‌گالته و بۆ سود دروست نه‌کراون، به‌لکو بۆ کارو بۆ حیکمه‌تیکی نۆر گه‌وره و مه‌به‌ستیکی پیرۆز دروست کراون، ئه‌ویش بریتیه له‌ته‌نیا په‌رستن و به‌ندایه‌تی بۆ کردنی خوای تاک و ته‌نیا و هیچ شتیکی تری له‌گه‌ل دا نه‌په‌رستریت و هاو به‌شی بۆ په‌یدا نه‌کریت. هه‌روه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُون﴾ (۳). هیچ پێگا و هیچ په‌نایه‌کی دیکه‌نین شیوازو چۆنیه‌تی ئه‌و په‌رستش و به‌ندایه‌تییه‌ی لی فیر بی‌ت و بزانی‌ت ته‌نیا

(۱) أ - سورة النحل: (۴۳).

ب - واته: ئه‌گه‌ر خۆتان نازانن له‌زانا‌یان و خاوه‌ن کتیب‌کان پرسیار بکه‌ن تابۆتان دهر بکه‌وێت خوا له‌هیچ کاتێک دا فریشته‌ی نه‌کردوه به‌پیغه‌مبه‌ر. له‌کۆری زانا‌یانی ئیسلامی خاوه‌ن بیرو باوه‌ری پاک و خاوینی ئیسلامی و متمانې باوه‌ر پێ کراو بپرسن له‌هه‌ر کێشه‌ و له‌هه‌ر شتیکی له‌حوکه‌کانی ئیسلام که‌لاتان پون و ئاشکرا نه‌بو. ته‌فسیری گوێشه‌ن ب ۲ل ۶۷. وهرگێڕ.

(۲) واته: هه‌ر که‌سیک خوای گه‌وره هیدایه‌تی بدات و بیه‌وێ خێرو به‌ره‌که‌تی به‌سه‌ردا بپریژیت ئه‌وا له‌دین و نه‌حکامه‌کانی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خۆی زانا و شه‌ره‌زای ده‌کات. وهرگێڕ.

(۳) أ - سورة الذاریات: (۵۶).

ب - واتا که‌یمان له‌پا‌بردودا نویسوه. وهرگێڕ.

له‌کتیبه‌ گه‌وره‌ و پیرۆزه‌ که‌ی خواو سوننه‌ تی پاک‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌بیټ. هه‌روه‌ها زانینی ئه‌وه‌ی که‌ خ‌وای گه‌وره‌ و پیغه‌مبه‌ره‌ که‌ی فرمانیان پی‌ کردوین له‌جۆره‌کانی به‌ندایه‌تی و پرس‌یار کردن له‌ئه‌ه‌لی عیلم و زانا ب‌پوا پیک‌راوه‌کانی ئیسلام له‌هر شتیک‌ که‌گومانی تیدا دروست بو، ئیدی به‌م جۆره‌ په‌رستشی و به‌ندایه‌تی کردنی خ‌وای پاک‌ و بیک‌گه‌رد ده‌زانیت، ئه‌و به‌ندایه‌تی‌ه‌ی که‌خ‌وای گه‌وره‌ به‌نده‌کانی له‌پیناودا دروست کردون و به‌و شیوه‌ش ئه‌نجام بدریټ که‌خ‌وای گه‌وره‌ ب‌وی یاسا ریژو کردوین. ئائه‌وه‌ تاکه‌ ریگه‌یه‌که‌ ب‌و په‌زا بونی خ‌وای پاک‌ و بیک‌گه‌رد و بردنه‌وه‌ی ریژو که‌رامه‌تی خوا، و پرگار بون له‌تورپه‌یی و سزای خ‌وای گه‌وره‌. خ‌وای گه‌وره‌ موسلمانان سه‌ر ب‌خات ب‌و هر کاریک‌ که‌په‌زامه‌ندی خ‌وای گه‌وره‌ و له‌دینه‌که‌ی خ‌وی شاره‌زایان بکات، چاکه‌کاران و داد په‌روه‌ره‌کانیان له‌سه‌ر بکاته‌ گه‌وره‌ و به‌رپرس‌ و سه‌رکرده‌ وده‌م راست و پيش سپی و به‌رپرسه‌کانیان ب‌و چاک بکات، وه‌زانیانی موسلمان سه‌رکه‌وتو بکات ب‌و ئه‌نجام دان و پاگه‌یاندنی ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر شانیانه‌ له‌پاگه‌یاندن و به‌لگه‌کانی دینی خواو فی‌ر کردن و ئامۆژگاری و ئاراسته‌ کردنی موسلمانان، خ‌وای گه‌وره‌ به‌خشنده‌ و میهره‌بان و سه‌خیه‌.

وه‌له‌جۆره‌کانی هاوبه‌ش په‌یدا کردن (الش‌رک)، سویند خ‌واردن به‌غه‌یری خوا: وه‌ک سویند خ‌واردن به‌پیغه‌مبه‌ران و پیاو چاکان و به‌سه‌ری فلان، به‌گیانی فلان، سویند به‌ئه‌مانه‌ت و به‌شه‌ره‌فو و به‌ناموس، له‌فه‌رموده‌ی پاراستی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ها‌توه‌ که‌فه‌رمویه‌تی: {مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ، أَوْ لِيَصْمِتْ} (١). هه‌روه‌ها

(١) أ - متفق علی صحته‌.

له فه رموده ی ﷺ هاتوه که فه رمویه تی: {من حلف بالأمانة فليس منا} (۱). هه روه ها
له فه رموده یه کی تردا ﷺ فه رمویه تی: {لا تحلفوا بأبائكم ولا بأمهاتكم ولا بالأنداد، ولا تحلفوا
بالله إلا وأنتم صادقون} (۲).. فه رموده له م بواره دا گه لیک ژون.

سویند خواردن به غه یری خوا له هاو به شی په یدا کردنی بچوک (الشرك الأصغر) ه
وسه ربو هاو به شی په یدا کردنی گه وره (لشرك الأكبر) ده کی شی نه گه ر له و سویند
خواردنه ی دا مه به سستی پی گه وره یی و پیروزی نه و سویند پی خورواو به ی، وه که به
گه وره دانانی خوی گه وره یا خود بیروباو به ی و ابیت بیجگه له خوا نه و سویند پیخوراوه
سودو قازانجی پیده گه یه نیت یا خود پیوایی ی وایی که نه و سویند پی خورواوه شایه نی
نه وه یه که داوای لی بکریت و هانا ی بو بریت. وه له لقه کانی تری نه م بابه ته نه وه یه
که بللی ی (ماشاء الله و شاء فلان) واته نه گه ر ویستی خوا و ویستی فلان که سی له
سه ریبت (لولا الله و فلان - نه گه ر خواو فلان که سی نه بوايه) یا (هذا من الله و فلات - نه مه
له خواو له فلان که س ده زانم، دیاره نه مانه ش هه مویان هاو به شی په یدا کردن بو خوی
گه وره و له هاو به شی بچوک به گویره ی فه رموده ی پیغه مبه ر ﷺ) {لا تقولوا ماشاء الله
و شاء فلان، ولكن قولوا ماشاء الله ثم شاء فلان} - به مه بومان ده رده که ویت که نه گه ر
بللین (لولا الله ثم فلان، او هذا من الله ثم فلان - نه گه ر خوا نه بوايه و دوايه ش فلان که س

ب - واته: هر که سیک له ئیوه سویندی خوارد با سویند به خوا بخوات دنا بابی دنگ بیت و سویند به هیچ
شتیک تر نه خوات. وهر گپړ.

(۱) واته: هر که سیک سویند به نه مانه ت بخوات نه وه له ئیمه نیه واته موسلمان نیه. وهر گپړ.

(۲) واته: سویند به باب و دایک و به بته کان مه خون، وده سویند به خواش مه خون مه گه ر به راستی سویندی پی

بخون. وهر گپړ.

نه‌بو بابه س‌ه‌ب‌ه‌ب‌) واته له‌ناو‌ه‌ی‌ن‌ان فلان ک‌ه‌سی م‌ه‌ب‌ه‌س‌ت ته‌ن‌یا ب‌و ه‌و‌ک‌ا‌ر‌ی‌ک ب‌ی‌ت و ب‌ه‌س
(ت‌س‌ب‌) و‌د‌ه‌ن‌ا ش‌ت‌ه‌ک‌ه یا ک‌ا‌ر‌ه‌ک‌ه له‌خ‌واو‌ه‌ی‌ه ئ‌ه‌و ک‌ه‌س‌ه‌ش د‌ه‌ب‌ی‌ت‌ه س‌ه‌ب‌ه‌ب‌ی ب‌ون‌ی ئ‌ه‌و
ش‌ت‌ه .

له‌پ‌ی‌غ‌ه‌م‌ب‌ه‌ر‌و‌ه ﷺ چ‌ه‌س‌پ‌ا‌و‌ه ک‌ه‌پ‌ی‌ا‌و‌ی‌ک پ‌ی‌ ی‌ گ‌وت: (ما‌ش‌اء الله و‌ش‌ی‌ئ‌ت - ئ‌ه‌گ‌ر خ‌واو
ت‌و ب‌ت‌ه‌و‌ی‌ت)، ﷺ پ‌ی‌ ی‌ ف‌ه‌ر‌م‌و: {أَجْعَلَنِي لَهِ نَدَاءً؟! قُلْ: مَا شَاءَ اللَّهُ وَحْدَهُ) ئ‌ه‌م ف‌ه‌ر‌م‌ود‌ه‌ی‌ه
ئ‌ه‌و‌ه د‌ه‌گ‌ه‌ی‌ه‌ن‌ی ئ‌ه‌گ‌ر ب‌ل‌ی‌ ی‌: ئ‌ه‌گ‌ر خ‌وا خ‌و‌ی‌ ب‌ه‌ت‌ه‌ن‌یا و‌ی‌س‌ت‌ی له‌س‌ه‌ر ب‌ی‌ت و‌ب‌اش‌ت‌رو
ت‌ه‌واو ت‌ر‌ه، و‌ه‌ئ‌ه‌گ‌ر ب‌ش‌ل‌ی‌ ی‌ ئ‌ه‌گ‌ر خ‌وا و‌ی‌س‌ت‌ی له‌س‌ه‌ر ب‌ی‌ت ئ‌ه‌م‌ج‌ا‌ر د‌وا‌ی‌ی‌ ت‌و‌ش و‌ی‌س‌ت‌و
ئ‌ا‌ر‌ه‌ز‌وت له‌س‌ه‌ر ب‌ی‌ت ه‌ی‌چ‌ی ت‌ی‌د‌ا ن‌ی‌ه و‌ر‌ی‌گ‌ه پ‌ی‌د‌راو‌ه . ب‌ه‌ک‌و‌ی ه‌م‌و ف‌ه‌ر‌م‌ود‌ه‌ک‌ان و
ب‌ه‌ل‌گ‌ه‌ک‌ان. خ‌وا‌ی گ‌ه‌و‌ر‌ه پ‌ش‌ت‌گ‌ی‌رو ی‌ا‌ر‌ی‌د‌ه د‌ه‌رو س‌ه‌ر‌خ‌ه‌ر‌ه .

پ‌ر‌س‌ی‌ا‌ری د‌و‌ه‌م‌:

ه‌ه‌ن‌د‌ی له‌خ‌ه‌ل‌ک‌ان ه‌ه‌ن پ‌ا‌ر‌ا‌ن‌ه‌و‌ه ب‌ه‌ب‌ر‌وا ب‌ون واته ئ‌ی‌م‌ان ب‌ه‌پ‌ی‌غ‌ه‌م‌ب‌ه‌ر ﷺ و
خ‌و‌ش‌ه‌و‌ی‌س‌ت‌ی و گ‌و‌ی ر‌ا‌ی‌ه‌ل‌ی پ‌ی‌غ‌ه‌م‌ب‌ه‌ر ﷺ ت‌ی‌ک‌ه‌ل د‌ه‌ک‌ات، له‌گ‌ه‌ل پ‌ا‌ر‌ا‌ن‌ه‌و‌ه له‌ب‌ه‌ر خ‌ود‌ی
خ‌و‌ی و پ‌ل‌ه‌و پ‌ا‌ی‌ه‌ی (ج‌ا‌ه) پ‌ی‌غ‌ه‌م‌ب‌ه‌ر ﷺ، ه‌ه‌ر‌و‌ه‌ک‌و پ‌ا‌ر‌ا‌ن‌ه‌و‌ه ب‌ه‌د‌و‌ع‌ا‌ک‌ان‌ی
پ‌ی‌غ‌ه‌م‌ب‌ه‌ر ﷺ له‌ژ‌ی‌ان‌ی داو‌ل‌ه‌د‌وا‌ی م‌ر‌د‌ن‌ی ت‌ی‌ک‌ه‌ل ب‌ه‌ی‌ه‌ک‌ت‌ری د‌ه‌ک‌ه‌ن، و‌ه‌ل‌ه‌ئ‌ه‌ن‌ج‌ام‌ی ئ‌ه‌م
ت‌ی‌ک‌ه‌ل‌ی ی‌ه‌دا د‌ه‌ب‌ی‌ت‌ه ه‌و‌ی چ‌ه‌وا‌ش‌ه ک‌ر‌د‌ن و ئ‌ی ت‌ی‌ک‌ه‌ل ب‌ون‌ی ش‌ه‌ر‌ع‌ی‌ه‌ک‌ان ب‌ه‌نا‌ش‌ه‌ر‌ع‌ی و
ق‌ه‌د‌ه‌غ‌ه ک‌راو‌ه‌ک‌ان، ئ‌ایا ه‌ی‌چ ر‌و‌ن‌ک‌ر‌د‌ن‌ه و‌ه‌ی‌ه‌ک ه‌ه‌ی‌ه ب‌ت‌وا‌ن‌ی‌ت ئ‌ه‌و چ‌ه‌وا‌ش‌ه‌ک‌ا‌ری و پ‌ه‌ر‌د‌ه
پ‌و‌ش‌ی‌ان‌ه ل‌ا‌ب‌ب‌ات، ب‌ه‌س‌ه‌ر چ‌ا‌و‌ی ئ‌ه‌و خ‌ا‌و‌ن ه‌ه‌واو ئ‌ا‌ر‌ه‌ز‌وان‌ه‌ی ک‌ه‌پ‌ه‌ر‌د‌ه ب‌ه‌س‌ه‌ر چ‌ا‌و‌ی
م‌وس‌ل‌م‌ا‌ن‌ان‌دا د‌ه‌د‌ه‌ن ل‌ه‌م ج‌و‌ر‌ه ک‌ی‌ش‌ا‌ن‌ه‌دا ب‌د‌ر‌ی‌ت‌ه‌و‌ه؟

و‌ه‌ل‌ام‌:

گومانی تیدا نیه که زوریک له خه لکی جیاوازی له نیوان پارانه وهی مه شروع و پارانه وهی نامه شروع یاقه دهغه کراودا ناکه ن به هوئی نه فامی و که می ناموزگاریکاران و نه و که سانه ی که وریا و ناگاداریان بکه نه وه و پینومایی و سر په رشتیان بکه ن بو دوزینه وهی هق و راستیه کان، دیاره شتیکی ئاشکراو به لگه نه ویسته که جیاوازیه کی زور گه وره له نیوان نه م دو چه مکانه دا هیه، پارانه وهی شهرعی نه وه یه که خوی گه وره پیغه مبه رانی پی ناردون و کتیبه کانی له پیناودا ناردونه ته خوارو هردو جیهانی جنوکه و مرقه کانی له پیناودا دروست کردون که بریتیه له به ندایه تی بو کردن و په رستشی خوی پاک و بیگه رده و خوشه ویستی خوی گه وره و خوشه ویستی پیغه مبه روسته، هره ها خوشه ویستی گشت پیغه مبه ران و برواداران، وه پروا بون به هه مو شتی که خوی گه وره و پیغه مبه رکه ی هه والیان پی داوین له زیندو بونه وه و هه ستانه وه و به هه شت و ناگری دوزه خو باقی شته کانی تر که خوی گه وره و پیغه مبه رکه ی هه والیان پی داوین که هق و راستن.

نه وانه هه مویان هوکاری شهرعین بو چونه ناو به هه شت و پرگار بون له ناگری دوزه خو، به خته وهری و سهر فرازی له دنیاو له قیامه تدا، له و هوکارانه ش دوعاو پارانه وه و داوا کردن له خوی گه وره و پاک و بیگه رده، و پارانه وه به ناوه جوانه کانی و به سیفاته به رزه کانی و به خوشه ویستی خوا، پروا بون به هه مو کرده وه چاکه کان که بو به نده کانی داپشتون و کردونی به هوکارو دهر بازیک بو په زامه ند بونی خوی، بردنه وهی به هه شته که ی به که رامه ت و پیزی خوی. هره ها پرگار بون و سهرکه وتن به سهر هه مو ناخوشی و تهنگ و چه له مه کان و ئاسانکاری و هیئانه پیچی کارو باره کان له دنیاو له پوژی دواپی دا هره که کو خوی گه وره و به رزو بی هاوتا ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ

خُرَجَا ﴿۱﴾ وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ﴿۲﴾ هه‌روه‌ها خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رموئ: ﴿۱﴾ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿۲﴾ هه‌روه‌ها خ‌وای بال‌ا ده‌ست و کار به‌جئ ده‌فه‌رموئ: ﴿۲﴾ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿۳﴾ هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئ: ﴿۳﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۴﴾ هه‌روه‌ها خ‌وای پاک و بی‌گه‌رد ده‌فه‌رموئ: ﴿۴﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿۵﴾ هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئ: ﴿۵﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ

(۱) أ - سورة الطلاق: (۳-۳).

ب - واته: هه‌ر که سئک ته‌ن‌یا و به‌دلس‌و‌زی پشت و په‌ن‌ای به‌خ‌وای گه‌وره بئ‌ت و خ‌وئ له‌خ‌وای خ‌وئ بپار‌یز‌ئ‌ت و گ‌وئ ر‌ایه‌لئ ته‌وا‌وئ ب‌و خ‌وای گه‌وره هه‌بئ‌ت و به‌پئ‌ی ف‌ه‌رمانه‌کانئ خ‌وا ژ‌یانی به‌رئ‌ته س‌ه‌ر ، ئ‌ه‌وا خ‌وای گه‌وره ده‌روی خ‌یرئ لئ ده‌کاته‌وه و ده‌رگا‌کانئ ژ‌یانی ب‌و والا ده‌کاته‌وه و له‌شوئ‌نئ وا‌وه پ‌زق و پ‌و‌زئ ب‌و ده‌ن‌رئ‌ت هه‌ر ب‌و‌خ‌و‌شئ ناز‌انئ‌ت له‌کوئ‌وه ب‌وئ هات‌وه و به‌ج‌و‌رئ‌کئ وا ب‌وئ هه‌ل ناز‌م‌یر‌د‌رئ‌ت. وه‌ر‌گ‌ئ‌ر.

(۲) أ - سورة الطلاق: (۴).

ب - واته: هه‌ر که سئک به‌پئ‌ی ف‌رمانه‌کان خ‌واو پ‌ئ‌غه‌مبه‌ری خ‌وا ب‌ج‌و‌لئ‌ته‌وه و سه‌رت‌اپ‌ای ژ‌یانی به‌پئ‌ی به‌رنامه‌که‌ئ خ‌وا به‌رئ‌ت به‌رئ‌وه و له‌خ‌وای خ‌وئ ب‌تر‌سئ‌ت و خ‌وئ له‌خ‌وا بپار‌یز‌ئ‌ت ئ‌ه‌وا خ‌وای گه‌وره ده‌روی خ‌یرئ لئ ده‌کاته‌وه له‌دن‌یاو له‌قیامه‌ت‌دا ئ‌اسان‌کاری ته‌وا‌وئ ب‌و ده‌کات و س‌ه‌ر به‌رزو سه‌رفراز ده‌بئ‌ت. وه‌ر‌گ‌ئ‌ر.

(۳) أ - سورة الطلاق: (۵).

ب - واته: هه‌مان وات‌ای ئ‌ایه‌ته‌کانئ پ‌ئ‌ش خ‌وئ و خ‌وای گه‌وره ئ‌ه‌ج‌رو پ‌ادا‌شتئ‌کئ ز‌و‌ری ده‌داته‌وه. وه‌ر‌گ‌ئ‌ر.

(۴) أ - سورة الحجر: (۴۵).

ب - واته: خ‌و له‌خ‌وا پار‌یز‌ان ده‌خ‌رئ‌نه به‌ه‌شته‌وه که‌پ‌ر‌یه‌تئ له‌چه‌ندان با‌خ و با‌خ‌اتئ‌کئ خ‌و‌ش خ‌و‌ش و چه‌ندان پ‌وب‌ارو ج‌و‌بارو کان‌یاو سه‌ر‌چا‌وه‌ئ خ‌و‌شئ و به‌له‌زه‌ت‌یا به‌ژ‌ئ‌ردا ده‌پ‌اوت. وه‌ر‌گ‌ئ‌ر.

(۵) أ - سورة القلم: (۳۴).

ب - واته: ئ‌ه‌وانه‌ئ به‌ته‌وا‌وئ خ‌وای خ‌و‌یان ده‌په‌ر‌ستن و خ‌و‌له‌خ‌وای خ‌و‌یان ده‌پار‌یز‌ن و ف‌رمانه‌کانئ خ‌وا ج‌ئ‌به‌جئ ده‌که‌ن ئ‌ه‌وانه بی‌گ‌ومانه که‌له‌ل‌ای‌نه په‌روه‌رد‌گ‌اری خ‌و‌یانه‌وه به‌ه‌شتئ‌کئ پ‌ر له‌با‌خ و با‌خ‌اتئ‌کئ پار‌ا‌وه‌ئ قه‌شه‌نگ‌یان ب‌و ته‌رخ‌ان ک‌را‌وه . وه‌ر‌گ‌ئ‌ر. به‌سود وه‌ر‌گ‌رتن له‌ته‌فس‌یرئ گ‌ول‌شه‌ن ب‌ا ۱۰۹.

سَيِّمَاتِكُمْ وَيَعْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١﴾. ئايه‌ته‌كان بریتین له زانست و هیدایه‌ت و جیا‌کردنه‌وه‌ی پاراستی و ناراستی و هه‌ق و ناهه‌ق له‌یه‌کتري، ئايه‌ت له‌م بوارو له‌م واتايه‌ دا گه‌لێك زۆرن.

وه له‌به‌ر پارانه‌وه شه‌رعیه‌ی‌كان، پارانه‌وه له‌به‌ر خوای پاكو بی‌گه‌رد پارانه‌وه به‌خو‌شه‌ویستی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و بپروا پی‌ بونی و شوین كه‌وتنی شه‌ریعه‌ته‌كه‌ی: چونكه‌ ئه‌مه له‌گه‌وره‌ترین كار ه‌ چاكه‌كان و باشترین نزیک بونه‌وه‌یه له‌ خوای گه‌وره .

به‌لام پارانه‌وه به‌پله‌و پایه‌و شان و شه‌و‌كه‌تی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و به‌خودی خو‌ی و به‌هه‌قی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ، یاخود به‌ شان و شه‌و‌كه‌تی غه‌یری ئه‌ویش له‌پی‌غه‌مبه‌ران و پیاو چاكان یا به‌خودی خو‌یان و به‌هه‌قی پی‌غه‌مبه‌ران و شیخ و مشایه‌خ و پیاو چاكان له‌ده‌هینان (بدعة) خراپه‌كانن كه‌ هه‌یچ بنچینه‌و واتایه‌کیان نیه‌، به‌لكو ه‌و‌كارێكن له‌هاو‌به‌شی په‌یدا‌کردن، چونكه‌ هاو‌ه‌لانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ نزیک‌ترین وزان‌ترو شاره‌زا‌ترین كه‌سیك بون بۆ پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و هه‌قی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ئه‌و كاره‌یان نه‌کردوه‌، ئه‌گه‌ر ئه‌م جو‌ره‌ پارانه‌وه‌یه‌، ده‌ی ئه‌گه‌ر ئه‌م جو‌ره‌ پارانه‌وه‌یه‌ چاكه‌و خیری تیدا بایه‌ ئه‌وان له‌پیش ئیمه‌دا ده‌یان كردو به‌ئیمه‌شیان ده‌گوت بیه‌كن و پی‌ یان پاده‌گه‌یان‌دین تاپیاده‌ی بكه‌ین. له‌كاتی ئیمامی عمر د(رضی‌الله‌عنہ) موس‌لمانان توشی وشكه‌ سالی و گرانی هاتن هه‌یچ نه‌چون بۆ لای گو‌پی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ و له‌به‌ری نه‌پارانه‌وه‌و نه‌ك هه‌ر ئه‌وه به‌لكو لای

(١) - سورة الأنفال: (٢٩).

ب - واته: ئه‌ی ئه‌وانه‌ی كه‌ باوه‌رتان هه‌تاوه له‌خوا به‌ترسن و ملكه‌چی به‌ریارو فه‌رمانه‌ كانی بن، ئه‌گه‌ر ئیوه‌ش وا بن خودا هیدایه‌ت ده‌خاته ناو دلتان تا بتوانن چاكه‌و خراپه‌ له‌یه‌ك جیا بكه‌نه‌وه . وهرگێت.

گوره که شی له بهر خوا نه پارانه وه، به لکو به مامی پیغه مبهرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به دعوی مامی پیغه مبهرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عباسی کوری عبدالمطلب له بهر خوا پارانه وه که بارانیان بۆ ببارینیت، ئیمامی عمرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له سهر مینبه له بهر خوا پارایه وه و گوتی: (اللهم إنا كنا إذا أجدبنا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بَنَبِينَا فَتَسْقِينَا، وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بَعَمَّ نَبِينَا فَاسْقِنَا، فَيَسْقُونَ) (۱).

ئه مجار ئیمامی عمر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمانی به عباس کرد که بۆیان له بهر خوا بپارپته وه تاخوای گوره بارانیان بۆ ببارینیت، ئه ویش دعوی بۆ کردن و موسلمانانی دلتیا کرده وه که دعویان بۆ ده کات. ئه وه بو خواي گه وره دعوی لی قبول کردن و بارانی بۆ باراندن. هه روه ها چیرۆک و به سهر هاتی سی که سه که ی ناو ئه شکه و ته که، ئه م به سهر هاته له هه ردو فرموده راسته کانی (الصحيحين) دا جیگرو چه سپاوو دلتیا په که پوخته که ی ئه مه یه: (سی که س له گه لانی پیش ئیمه له شاخ و چۆلک ده میننه وه و باران ناچاری کردن بچنه ناو ئه شکه و تیک و تیايدا مانه وه، به ته قدیری خوا گابه ردیکی زلی گه وره ده رگای ئه شکه و ته که ی لی گرتن و له هیزو توانای ئه واندان بو لای به رن. ناچارمان پرگه چاره یه که بدۆزنه وه هه تا خواي گه وره پرزگاریان بکات. بیریان کرده وه و گوتیان هیچ شتی بک لیږده دا پرزگارمان ناکات ته نیا ئه وه نه بیته به کرده وه چاکه کانی خۆمان له بهر خواي گه وره بپارپینه وه. ئه وه بو هه ر که س به کرده وه ی چاکي خوی له بهر خوا پارانه وه.

(۱) - رواه البخاری فی صحیحه.

ب - واته: ئه ی په روه دگارا ئیمه له کات و سه رده می پیغه مبهرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته گه ر توشی وشکه سالی و گرانی ده هاتین داوامان له و ده کرد که دعویان بۆ بکات و به دعوی ئه و له بهرته ده پارپینه وه و توش بارانت بۆ ده باراندین، ئیستا پیغه مبهرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له ناوماندا نه ماوه، به دعوی مامی پیغه مبهرو صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له بهرته ده پارپینه وه بارانمان بۆ ببارپینه . خواي گه وره ش بارانی بۆ باراندن. وه رگړي.

یه که میان: به پریز گرتن و چاکه کردن و گوئی پایهلای دایک و باوکی له بهر خوا پاراپیه وه و
 نهوی تریشیان به پاکی و داوین پاکی خوی له زینا کردن له کاتیکدا توانای کردنی هه بو
 له بهر خاتری خوا نه ی کرده، وه سئ یه میشیان به ددهست پاکی و گپړانه وهی نه مانه ت
 بو خاوه نه که ی له بهر خوا پاراپیه وه و خوای گه ورهش قبولی کردن و به رده که ی بو لادان و
 له نه شک و ته که هاتنه دهر. دیاره گومانی تیدا نیه که نه م چیرۆکه به لگه یه کی به هیزو
 گه وره یه له سهر پاراپانه وه له بهر خوای گه وره و کردن به هوکاریک (الوسيلة) به کرده وه
 چاکه کانی مروف خوی، که گرن گرتینی هوکاره کانه بو پرگار بون له ماته مینی و ناخویشی و
 تنگو چه له مه کان و ئاریشه کان و پرگار بون و سه لامه ت بون له ناخویشیه کانی دنیاو
 پوژی دوايي.

به لام پاراپانه وه به شان و شه و که تی فلان که سو به هه قی فلان و فیساره که س، یا بو خاتری
 فلان که سو و فیساره که س، نه وانه بیدعه و خراپه کارین و یه کی که له هوکاره کانی هاوبهش په یدا
 کردن (الشرك). به لام داوا کردن له مردوان و له بهر پاراپانه وه و هانا بردن بویان نه وانه هاوبهش په یدا
 کردن گه وره (الشرك الأكبر) و به هیچ شیوه یه که دوست نین.

هاوه لان ﷺ داوا یان له پیغه مبه روسته ده کرد که دوعایان بو بکات و هانایان بو لای خوا
 بو به ریئت کاتیک توشی وشکه سالی و گرانی ده هاتن، و داوای تکا کردنیان لی ده کرد
 له هر شتیک که سودی هه بایه بویان له کاتیک که پیغه مبه روسته زیندو بو و له ناویاندا بو،
 به لام کاتیک پیغه مبه روسته ده فاتی کردو له ناویاندا نه مان ئیدی ته و او داوای هیچ
 شتیکیان لی نه ده کردو هانایان بو نه ده بردو نه ده هاتنه لای گورپه که ی و داوای تکا
 کردنیان لی نه ده کردو هیچ شتیکیان داوا لی نه ده کرد. چونکه نه وان به رچاو پویشن بون و ده یان

زانی که له‌دوای مردنې ﷺ ئه‌م کاره دروست نیه، به‌لکو ئه‌وه ته‌نیا له‌پیش مردنې ﷺ بو. به‌لام له‌پوژۍ قیامه‌تدا کاتیک پرواداران پوی تی ده‌کهن و داوای تکا کردنی لی ده‌کهن له‌قاپی خوا که‌وا دادگایان بکات و بارودوخه‌که برپېته‌وه. و بچنه به‌هسته‌وه، ئه‌ویش دوای ئه‌وه‌ی ده‌چنه لای ئاده‌م و نوح و ابراهیم و موسا و عیسا (عليهم الصلاة والسلام) ه‌مویان پېنومايیان ده‌کرد بۆ لای هی دوا خوۍ ه‌تا گه‌یشته پیغه‌مبه‌ری ئیمه محمد ﷺ هاتنه لای و داوای شه‌فاعه‌تیاں لی کردو ئه‌ویش فه‌رموی: {أنا لها أنا لها}، چونکه خوای گه‌وره ه‌ر له‌دنیا دا ئه‌و په‌یمان‌ی پی داوه، جا پیغه‌مبه‌ر ﷺ یه‌کسه‌ر ده‌چېته کرپنوش بردن له‌به‌ر ه‌ردو ده‌ستی خوای گه‌وردا، و سوپاس و ستایشی زوری خوا ده‌کات و له‌به‌ری ده‌پارپېته‌وه سه‌ری ه‌ر له‌سوژده دا ده‌بیټ که‌پی ی ده‌گوتړیت: (سه‌رت به‌رز بکه‌وه و بلی، گویت لی ده‌گیریت، داوا بکه بیټ ده‌به‌خشریت، تکا بکه تکایه‌که‌ت و ه‌رده‌گیریت.

ئهم فه‌رموده‌یه له‌(الصحيحین) دا هاتوه و چه‌سپاوه و پی ی ده‌گوتړیت فه‌رموده‌ی تکا کردن(الشفاعة) ی به‌ناوبانگ. ئه‌وه‌یه (المقام المحمود) واته جیگه‌وپله و پایه‌ی سوپاس کراو، جیگه‌وپله و پایه‌ی به‌رز. که‌خوای گه‌وره له‌فه‌رموده‌یه‌کی خوۍ داو له‌سوره‌تی (الإسراء) دا باسی کردوه و ده‌فه‌رموی: ﴿عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾ (۱).

وصلى الله عليه وسلم، وعلى آله وأصحابه وأتباعه بإحسان، وجعلنا الله من أهل شفاعته، إنه سمیع قریب.

(۱) أ - سورة الإسراء: (۷۹).

ب - واته: تا خوای گه‌وره له‌پوژۍ قیامه‌تدا جیگه‌وپله و پایه‌ی به‌رزت پی ببه‌خشیت و زور زور پیزت بگړیت و باست بکړیت. ه‌ندئ له‌زانایان ده‌لین مه‌به‌ست له‌(مقاماً محموداً) تکارندنه بۆ خه‌لکی و ه‌ندیکیش ده‌لین مه‌به‌ست له‌شه‌و نوږده که‌له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر ﷺ واجب کراوه و ه‌ندیکیش ده‌لین سوننه‌ت بوه له‌سه‌ری نه‌ک واجب. ه‌ر بۆ زیاده‌خیری بوه، ه‌ندیکیش ده‌لین سه‌رتا له‌سه‌ری پېویست بوه و دوايی سوننه‌ت و پېویسته‌که‌ی له‌سه‌ر نه‌ماوه. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۷۲۴-۷۲۵.

پرسیاری سیّ یه‌م: تّی بینی نه‌زانی و نه‌فامی و تیّنه‌گه‌یشتن و حالّی نه‌بونی زوړیك له‌و كه‌سانه‌ی كه‌له‌سهر ئیسلامیش حسابن له‌واتای (لا إله إلا الله)، نه‌مه‌ش ده‌بیّته نه‌گه‌ری پیچ‌ه‌وانه بون و دزایه‌تی چه‌مكى (لا إله إلا الله)، یا كه‌م و كورې كردن له‌ قسه‌و كرداره‌كانی دا، كه‌واته واتای (لا إله إلا الله) و داخو‌زیه‌كانی چین و مه‌رجه‌كانی چین؟

وه‌لام: گومانی تیّدا نیه كه‌چه‌مك و وشه‌ی (لا إله إلا الله) بنچینه و بنه‌مای ثابینه، وپایه‌ی یه‌كه‌مه له‌پایه‌كانی ئیسلام، له‌گه‌لّ شایه‌تمانی محمد نی‌ردراوی خوايه (أشهد أن محمداً رسول الله) ه‌روه‌ك و له‌ فهرموده‌ی راست و له‌ پیغمبره‌وه هاتوه كه ده‌فهرمویت (بنی الاسلام علی) .

ه‌روه‌ها له ه‌ردو فهرموده راسته‌كاندا (الصحيحين) هاتوه، له ابن عباس رضي الله عنهما كاتّی پیغه‌مبه‌ر ﷺ معاذي ﷺ بّو یه‌مه‌ن ناردو پيّ ی گوت: **لَمَّا أَتَيْتُ قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ أَطَاعُوكَ لَذَلِكَ فَأَعْلَمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ، فَإِنْ أَطَاعُوكَ لَذَلِكَ فَأَعْلَمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةَ تَأْخُذُ مِنْ أَغْنِيائِهِمْ، فَتَرَدُّ عَلَى فَقَرَائِهِمْ** { (١) . نه‌مه‌و فهرموده له‌م باب‌ه‌ته‌دا گه‌لیك زوړن .

واتای چه‌مكى (لا إله إلا الله) نه‌وه‌یه كه‌هیچ خوايه‌کی تر نیه كه‌به‌ه‌ق بپه‌رسترتّی بیجگه له‌خوای پاك و بیگه‌رد (الله) و نه‌م چه‌مكه خوداوه‌ندی به‌ه‌ق بیجگه له‌خوای گه‌وره

(١) أ - الحديث متفق عليه .

ب - واته : واته‌كه‌یمان له‌باب‌ه‌ته‌كانی پیشت‌ردا شی كردوته‌وه . وه‌رگيږ .

په‌ت ده‌کاته‌وه. و ته‌نیا بۆ خودای گه‌وره‌ی ده‌چه‌سپینئ، هه‌روه‌کو خوای گه‌وره له‌سوره‌تی چه‌جدا ده‌فه‌رموئ: ﴿ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ هُوَ الْبَاطِلُ﴾ (۱). هه‌روه‌ها خوای پا‌کو بی‌گه‌رد له‌سوره‌تی (المؤمنون) دا ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهٗ بِهِ فَاِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ (۲). هه‌روه‌ها له‌سوره‌تی (البقرة) دا ده‌فه‌رموئ: ﴿وَاِلٰهَكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ﴾ (۳). وه‌له‌سوره‌تی (البینة) دا ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَا اُمُّرُوْا اِلَّا لِيَعْبُدُوْا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهٗ الدِّيْنَ حُنَفَآءَ﴾ (۴). ئه‌مه و ئایه‌ت له‌م بوارو له‌م واتایه‌دا زۆرن.

ئهم چه‌م‌کو ئهم وشه به‌نرخ و گه‌وره‌یه هه‌چ سو‌دی‌کی نیه بۆ ئه‌و که‌سه‌ی که‌ته‌نیا ده‌یلئیت و گۆی ده‌کات و واتاکه‌ی نازانی، ته‌نیا به‌م گۆ‌کردنه‌ی له‌بازنه‌ی هاوبه‌ش په‌یدا

(۱) أ - سورة الحج: (۶۲).

ب - واته: هه‌ر خوا (الله) خوای پاست و هه‌قه، ئه‌و هه‌مو شتانه‌ی که‌ئو بت په‌رست و بئ باوه‌پانه به‌خودای خۆیانیان ده‌زائن و داوای سو‌دو قازانچ و لادانی زیان و چه‌ل کردنی کیشه‌و ئاریشه‌کانیان لئ ده‌که‌ن هه‌ر هه‌مویان بئ نرخ و پوچه‌ل و بئ سو‌دو بئ که‌لکن، هه‌ر خوای گه‌وره به‌رزو داناو گه‌وره‌یه. وه‌رگێ‌پ. به‌سو‌د وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گۆ‌لشه‌ن ب ۲ ل ۸۵۵.

(۲) أ - سورة المؤمنون: (۱۷).

ب - واتاکه‌ی‌مان پێشتر نوسیوه. وه‌رگێ‌پ.

(۳) أ - سورة البقرة: (۱۶۳).

ب - واته: خوای ئیوه ته‌نیا خوايه‌که‌و له‌ویش به‌ولاره هه‌چ خوايه‌کی تر نین که‌به‌هه‌ق بپه‌رستریت، که‌زۆر به‌به‌زه‌یی و میه‌ربان و به‌خشنده‌یه‌له‌گه‌ل به‌نده‌کانی خۆی دا. وه‌رگێ‌پ.

(۴) أ - سورة البينة: (۵).

ب - واتاکه‌ی‌مان پێشتر نوسیوه. وه‌رگێ‌پ.

کردن (الشرك) نایب‌اته دهر هه‌تاكو به‌ته‌واوی له‌واتای ئه‌و چه‌مكه نه‌گات و نه‌زانی داخوازيه‌كاني چين و چي لى ده‌ويټ، ئه‌مجار ده‌بى برواي ته‌واويشى پى هه‌بيټ و كاريشى به‌ته‌واوی پى بكات و گشت داخوازيه‌كاني جى به‌جى بكات. واته چه‌مكى (لا إله إلا الله) چي داوا لى ده‌كات ده‌بى به‌بى كه‌م و كورپى هه‌موان جى به‌جى و ئه‌نجام بدات. دوپوه‌كان له‌به‌ر چاوى موسلماناندا ده‌يان گوت و ده‌يلين، ته‌نيا بو چه‌واشه‌ كردنى موسلمانان ده‌نا نه‌بروايان پى ي هه‌يه و نه‌كاريشى پى ده‌كهن، ئه‌وانه جىگه‌يان بنكى بنه‌وه و ته‌ختى بنه‌وه‌ى ئاگرى دوزه‌خه. بو؟ چونكه ئه‌وان نه‌بروايان پى ي هه‌يه و نه‌كاريشى پى ده‌كهن.

هه‌روه‌ها جوله‌كه‌كانيش ئه‌م چه‌مكى (لا إله إلا الله) به‌ده‌م ده‌يلين كه‌چي نه‌بروايان پى ي هه‌يه و نه‌كاريشى پى ده‌كهن له‌هه‌مو كه‌س بى باوه‌ر ترن چونكه بروايان پى ي نيه، هه‌روه‌ها گوپ په‌رستان و دوستانى خوا په‌رست له‌بيباوه‌راني ئه‌م ئوممه‌تى ئيسلامه به‌ده‌م ده‌يلين به‌لام به‌قسه‌و به‌كرده‌وه‌و بيروباوه‌ريان پيچه‌وانه‌ى ئه‌م چه‌مكه پيرۆزنه‌و به‌پيچه‌وانه‌ى مه‌فهومه‌كه‌ى ده‌جولينه‌وه. كه‌واته ئه‌م جوړه‌ گوتنانه‌يان هيج سوديكي نيه بو‌يان و هيج دابيان ناداو به‌هه‌نديش نابنه موسلمان، چونكه ئه‌وان به‌ده‌م له‌به‌ر چاوى خه‌لكى ده‌يلين به‌لام به‌قسه‌و به‌كرده‌وه‌و دژايه‌تى ده‌كهن و بيرو باوه‌ريان پى ي نيه.

مه رجه کانی چه مکی (لا إله إلا الله):

هه‌ندی له‌زانایان و ئه‌هلی علم هه‌شت مه‌رجیان بۆ داناووه‌ له‌م دو‌ دیڤه‌
هۆنراوه‌یه‌دا کورتیان هه‌ڵناون:

علم يقين وإخلاص وصدقك مع
محبة وانقياد والقبول لها

وزيد ثامنها الكفران منك بما
سوى الإله من الأشياء قد الها(١)

ئەم دو دىڭرە ھۇنراۋەيە ھەمو مەرچەكانى تىڭدا كۆبونەتەۋە كەبەم شىۋەيەى خوارەۋە رىزبەندىيان دەكەين:

یہ کہم: زانست (العلم) واتہ تیگہ یشتن لہ واتای ئہ و چہ مکہ پیروژہ و لہ واتای وشہ کانی بگہیت نہ ک نہ زان و نہ فام بیت لہ ئاستی داو تہ نیا توتیانہ وشہ کانی بلیتہ وہ و تی ی نہ گہیت چت گوتوہ . واتاکہ شی بہ م جوړہ یہ ہر وہ کو پیشتیش شیمان کرد بوہ وہ . ہیچ پەرستراویکی تر نین کہ بہ ہق بپہرستریّت جگہ لہ (اللہ) داہینہری زہوی و ئاسمانہ کان و ئہ و ہشی کہ تیا یاندا یہ . دہی کہ واتہ ہمو پەرستراویکی دیکہ بیجگہ لہ خوای پاک و بیگہ رد لہ سہر پوی زہوی دہ پەرستریّن ہر ہمویان پوچہ لّٰن و ناہہ قو باتلّٰن.

دوهم: دلنیا بونیکی پیچه وانه ی گومان (الیقین المنافی للشک): گومانی تیدا نیه که نه و که سه ی که نه م که می (لا إله إلا الله) ده لیت ده بی به ته وای دلنیا بیت که هېچ خودایه ک یا په رستراویکی تر نیه به هق بپه رستریټ جگه له (الله) خواو په روه ردگاری جیهانیان.

سی یه م: نیاز پاکي (الإخلاص) بی گومان ده بی به نده نیاز پاکي ته وای بو خوا ی په روه ردگاری پاک و بیگه ری ه بیټ، که ده بی ه مو به ندایه تی و په رستشیه کانی بو خوا ی په روه ردگار (الله) گیان بیټ و به س. خو نه گه ر خوانه خواسته به شیک له و به ندایه تی و په رستشیه کانی بو غه یری خوا ی پاک و بیگه رد له پیغه مبه ران و دوستانی خوا یابو فریشته یابیک یا جنوکه یه ک یان هر شتیکی تر نه نجام بدات نه و نه و که سه هاو به ش په یدا که ره و نه و به ندایه تی و په رستشیه کانی هیچ سودیکی بو نیه و دابی نادات. به م کاره شی نه م مه رجه ی ه لوه شان دوت ته وه که بریتیه له مه رجه ی نیاز پاکي (الإخلاص).

چواره م: راستگو یی (الصدق): واکه ی نه وه یه که ده بی نه و که سه ی که نه م که مکه ده لیت ده بی راستگو بیټ له قسه کانیداو به کرده وه ش بیسه لمینی واته قسه ی ده می و ناو دلای یه ک بنو له ناخی دا به کرده وه په نگ بداته وه، دلای له گه ل زمانی یه ک بی و زمانیشی له گه ل دلای دا یه ک بیټ، نه گه ر به دم بیلیت و دلای ناگای لی نه بیټ و هوش وگوشی له سه ر نه بیټ و دلای برپوای پی نه بیټ نه وه هیچ سودیکی پی ناگه یه نیټ به مه ش کافر ده بیټ وه ک باقی دوپوه کانی تر واته ده بی بدل برپوای پی ه بیټ و به کرده وه ش بیسه لمینی و نه نجامی بدات، خو نه گه ر پیچه وانه بو نه وه دیاره هر بو چه واشه کاریه و برپوای به م پرینسیپه نیه،

گوتنیشی هیچ سودیکی پی ناگه‌یه‌نیت و به‌م کرده‌وه‌یه‌ش کافر ده‌بیټ و ناچټه ناو بازنه‌ی ئیسلامه‌وه، وه‌ك هه‌مو دوروه‌كان وایه.

پینجه‌م: خوشه‌ویستی (المحبة): واتا خوای گه‌وره‌ی خوش بویت، ئه‌وه‌ی که‌به‌ده‌م گوتی ده‌بی به‌دلش ئه‌و خوشه‌ویستی‌ه‌ی هه‌بیټ بۆ خوای گه‌وره. به‌لام ئه‌گه‌ر ته‌نیا به‌ده‌م بیلټ و درۆ بکات و خوای خوش نه‌ویټ و له‌دل دا بپوای پی نه‌بیټ ئه‌وه‌ پی ی کافر ده‌بیټ و وه‌ك دوروه‌كان ناچټه ناو بازنه‌ی ئیسلامه‌وه و به‌موسلمان ناژمیردرټ. به‌لگه‌ش ئه‌م فه‌رموده‌یه‌ی خویه که‌ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾^(۱). هه‌روه‌ها خوای پاک و بی‌گه‌رد ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّوهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾^(۲). ئه‌مه‌و ئایه‌ت له‌م بواره‌دا گه‌لیك زۆرن.

(۱) أ - سورة آل عمران: (۳۱).

ب - واتا که‌یمان له‌پا‌بردودا نسیوه. وه‌رگټ.

(۲) أ - سورة البقرة: (۱۶۵).

ب - واته: ئه‌و خه‌لکانه‌ی که‌له‌گه‌ل خوادا هاو وینه‌و هاوه‌ل داده‌نین و گوی پ‌ایه‌لی و به‌ندایه‌تیان بۆ ده‌که‌ن و خوشیان ده‌ون به‌قه‌د خوش ویستی خوای گه‌وره. به‌لام ئه‌وانه‌ی که‌پرواداری پ‌استه‌قینه‌ن خوشه‌ویستی ئه‌وان بۆ خوای گه‌وره به‌تین ترو به‌هیز ترو گه‌وره‌ تره‌ چونکه‌ ئه‌وان ده‌زانن، ته‌نیا په‌رستن و گوی پ‌ایه‌لی خوای گه‌وره له‌هه‌مو شتیکی ترو که‌سیکی پ‌است ترو هه‌ر ئه‌وه‌یان دټه‌وه‌ پ‌یگه‌ له‌پوژی قیامه‌تداو خوای گه‌وره پاداشتیان ده‌داته‌وه‌ و په‌نجیان به‌فیرۆ نا‌پوات.

به‌داخه‌وه له‌پوژگاری ئه‌م‌پوژشماندا زۆرینه‌ی خه‌لکی که‌وتونه‌ ئه‌و داوه‌و هاو وینه‌و هاوه‌لیان بۆ خوا ب‌پار داوه‌ بزنان یان نا، ئاگایان لټ بیټ یان نا، گوی پ‌ایه‌لی و خوشه‌ویستیان گه‌لیك له‌خوای گه‌وره پ‌تر بۆ ئه‌و هاوه‌ل و هاو تایانه‌ هه‌یه، ئه‌وه‌نده‌ی گوی پ‌ایه‌لی ئه‌وانه‌ن چاره‌گیش بۆ خوای په‌روه‌ردگاریان نیه‌ ئه‌و

شه‌شه‌م: مل که چی (الإنقياد): به‌ه‌مو واتا‌کانی‌ه‌و. واتا بپروا هیټان به‌خوایه‌تی خواو په‌روه‌ردگاریه‌تی خوا‌ی گه‌وره‌و بپروا بون به‌ئامانجه‌کانی شه‌ریعه‌ته‌که‌ی و بپروات وایټ که‌هر ئو شه‌ریعه‌ته له‌سه‌ر هه‌قه هه‌مو شه‌ریعه‌ت و به‌رنامه و پږچکه ده‌ست کرده‌کانی تر بی بایه‌خو پوچه‌لن. ئه‌گه‌ر به‌ده‌م بیلی و که‌چی خوا به‌ته‌نیا نه‌په‌رستی‌ت و به‌ندایه‌تی ته‌نیا بو خوا نه‌کات و مل که‌چی به‌رنامه و شه‌ریعه‌ته‌که‌ی خوا نه‌بیټ، به‌لگو لوت به‌رزو خو به‌زل زان بو له‌ئاستی دا، ئه‌وه‌گومانی تیدا نیه‌که ئه‌و که‌سه موسلمان نیه وه‌ک ئیبلیس (الشیطان) وهاوه‌له‌کانی یه‌تی.

حه‌وته‌م: قبول کردن (القبول): به‌ه‌مو واتا‌کانی‌ه‌و. واته قبول کردن و پازی بون به‌ه‌مو ئه‌و شتانه‌ی که ده‌لاله‌ت له‌نیاز پاکي په‌رستشی و به‌ندایه‌تی کردن بو خوا‌ی گه‌وره به‌ته‌نهایی ده‌که‌ن، دور که‌وته‌نه‌وه واز هیټان و ده‌ست به‌ردار بون له‌ه‌مو

هاوه‌لانه وه‌ک سه‌رکرده و حیزب و گروپ و لایه‌ن بیټ یان به‌رنامه و په‌پړه‌و پروگرامی ده‌ست کردی دنیایی، یا مالی دنیاو باوه‌ش کردن به‌دنیا‌دا بیټ. سه‌یر له‌وه‌دایه ئه‌وانه خو‌ش به‌موسلمان‌ی ته‌واو ده‌زانن و نویژ ده‌که‌ن و پوژو ده‌گرن و زه‌کات ده‌دن و حه‌ج ده‌که‌ن و گه‌ر ته‌نیا پی یان بلټیت بپروات بی هیزه خو‌ت له‌گه‌ل ده‌گوږنه‌وه. که‌چی ئه‌و به‌رگریه‌ی له‌به‌رنامه و حیزب و سه‌رکرده و به‌پرسه‌که‌ی ده‌کات، ئه‌سله‌ن به‌ملیونان سوکایه‌تی به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ بکړیت یا به‌قورئانه‌که‌ی بکړیت هه‌ر گویشی لی نیه، وه‌ک نه‌بای دیبیټ و نه‌باران، چونکه قورئانه‌که به‌به‌رنامه‌ی خو‌ی نازانیت و به‌رنامه عه‌لمانیه جیهانگه‌راییه‌که به‌به‌رنامه و په‌پړه‌و پروگرامی ژبانی خو‌ی ده‌زانیت پی یان وایه ئیسلا‌م له‌ژیر سایه‌ی چه‌مک و بیرو بو‌چونه‌کانی ئه‌واندا ده‌حه‌ویته‌وه و ده‌سازئ نه‌ک ئه‌وان له‌ژیر سایه‌ی ئیسلا‌مدا سه‌ر به‌رزو سه‌رفرازو ده‌سازین. خوا په‌نامان بدات. ئه‌وانه حالیان له‌حالی دپوره‌کان چاک تر نابیت ئه‌گه‌ر توبه نه‌که‌ن و نه‌گه‌رینه‌وه لای خواو به‌رنامه پیروزه‌که‌ی خوا‌ی گه‌وره. وه‌رگټې. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب‌ال ۶۵.

په‌رستشې و به‌ندایه‌تی کردنیک بۆ غه‌یری خوای په‌روه‌ردگار، وه‌پښو‌سته پښې ی پازی بیټ و پښشیه وه‌ پابه‌ند بیټ.

هه‌شته‌م: بپروا نه‌بون به‌به‌ندایه‌تی و په‌رستشې بۆ هه‌مو شتیکی تر جگه له‌خوای په‌روه‌ردگار واته: بښې به‌ری بون و نه‌ستوپاکی له‌ناست به‌ندایه‌تی بۆ کردن و په‌رستشې کردن بۆ غه‌یری خوای به‌ته‌نی و بپروای و ابیټ که‌هه‌مویان پوچه‌لن و باتلن ته‌نیا په‌رستش و به‌ندایه‌تی کردن بۆ خوای گه‌وره نه‌بیټ. هه‌روه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿لَا إِكْرَآءَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾^(۱). هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی پاستی پیغه‌مبه‌روه‌ه صلی الله علیه و آله هاتوه که‌فه‌رمویه‌تی: {من قال لا إله إلا الله، وكفر بما يُعبد من دون الله . حرم ماله ودمه، وحسابه على الله} . وه‌له‌پروایه‌تیکی تر‌دا هاتوه صلی الله علیه و آله فه‌رمویه‌تی: {مَنْ وَحَّدَ اللَّهَ، وكفر بما يُعبد من دوت الله . حرم ماله ودمه} ^(۲).

(۱) - أ - (سورة البقرة: ۲۵۶).

ب - واته‌که‌یمان پښشتر شی کردو‌ته‌وه. وه‌رگړې.

(۲) - أ - أخرجهما مسلم في صحيحه.

ب - واته: هه‌ر که‌سیک بلې: (لا إله إلا الله) و بپروای نه‌بیټ به‌هه‌رچی ده‌په‌رستړی جگه له‌خوای گه‌وره به‌دیه‌ینه‌ری زه‌وی و ئاسمانه‌کان، سه‌رو مال و خوینی له‌موسلمانان حه‌رام ده‌بیټ و حسابه‌که‌شی لای خوايه و هه‌ر ئه‌و ده‌زانیت پاداشتی بده‌اته‌وه، وه‌له‌پروایه‌تیکی تر‌دا صلی الله علیه و آله فه‌رمویه‌تی: هه‌ر که‌سیک خوای گه‌وره به‌یه‌کتا واته به‌ته‌نیا بپه‌رستیت و به‌ندایه‌تی و گو‌ی رایه‌لی و خو‌شه‌ویستی ته‌نیا بۆ ئه‌و بیټ، هیچ که‌س و لایه‌ن و به‌رنامه و شتیکی تر نه‌کاته‌هاوه‌ل و هاو شیوه‌و هاو وینه‌ی خوا ئه‌وه ئه‌و که‌سه سه‌رو مال و خوینی له‌خه‌لکی حه‌رام ده‌بیټ. وه‌رگړې.

جائ‌وه‌ی له‌سەر هه‌مو موس‌لمانێك پێ‌ویسته ئه‌وه‌یه كه‌ده‌بێ به‌وردی چاودێریه‌وه هه‌مو مه‌رجه‌كانی ئه‌م چه‌مك و پرینسیپه به‌ی‌ننێته دی. كه‌ی موس‌لمان واتای ئه‌م چه‌مكه‌ی زانی و ئی‌ی حالی بوو به‌رده‌وام بو له‌سه‌ری و هه‌مو داخوازیه‌كانی هه‌ینانه دی ئه‌وه موس‌لمانی ته‌واوه و خوێن‌وسه‌رو مالی حه‌رام ده‌بی‌ت، ئه‌گه‌ر درێژه‌ی ئه‌م مه‌رجانه‌ش نه‌زانی‌ت، چونكه ئه‌وه‌ی مه‌به‌سته هه‌ق ناسین و بونی زانست و زانیاریه به‌هه‌ق و ئه‌مجار كار پێ‌كردنه به‌هه‌ق، ئه‌گه‌ر ب‌پروا‌دار درێژه‌ی مه‌رجه‌كانی داوا ئی‌ی كراویش به‌ته‌واوی نه‌زانی‌ت.

تاغوت: واته هه‌ر شتێك بێ‌جگه له‌خوا بپه‌رستێ‌ت ئه‌وه پێ‌ی ده‌گوت‌رێ‌ت تاغوت(الطاغوت) هه‌روه‌كو خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رم‌و‌ی: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾^(١). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رم‌و‌ی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾^(٢). وهه‌ر كه‌سێك به‌مه‌ پ‌ازی نه‌بی‌ت واته به‌په‌رست‌راوه‌كانی غه‌یری خوا وه‌ك: پێ‌غه‌مبه‌ران و پیاو چاكان و فریشه‌ته‌كان - ئه‌و كاته ئه‌وانه تاغوت نین، به‌لكو تاغوت شه‌یتانه كه‌داوا‌ی له‌و خه‌لكه ك‌رد‌وه كه‌ئ‌ه‌وانه په‌رستن و جوان جوانیش ئه‌و

(١) أ - سورة البقرة: (٢٥٦).

ب - واتكه‌ی‌مان پێ‌شتر لێك داوه‌ته‌وه. وه‌رگێ‌ر.

(٢) أ - سورة النحل: (٣٦).

ب - له‌بابه‌ته‌كانی پێ‌ش‌ودا واتكه‌ی‌مان شی ك‌رد‌ۆته‌وه. وه‌رگێ‌ر.

کاره ی بۆ پازاندونه وه. داوا له خوا ی گه وره ده که ین که ئیمه شو هه مو موسلمانان له هه مو خراپه و خراپه کاریه ک بپاریزیت.

به لام جیاوازی له نیوان ئه و کرده وانه ی که پیچه وانه و دژی ئه م چه مکن واته چه مکی (لا إله إلا الله) و ئه و شتانه ی که پیچه وانه و دژی ته وایه تی (کمالها الواجب) ئه ویه که هه ر کرده ویه که یه گفتریک و قسه یه که یابیر و باوه پیک که خاوه نه که ی ده خاته هاوبه ش په یدا کردنی گه وره وه (الشرك الأكبر) ئه وه به ته وای (بالکلیه) دژو پیچه وانه ی ئه م چه مکیه، وه ک دوعا و پارانه وه له مردوان و له فریشته کان و له بته کان و له دارو دره خته کان و له به رده کان و ئه ستیره کان و هه ساره کان و هاو شیوه کانیا ن. هه روه ها سه ربپین و قوربان ی و نه زر بۆ کردنیان و کرپتوش بۆ بردنیان و گه لێ کاری تری نابه جی ی له م جوړانه.

ئه مانه هه مویان به ته وای دژو پیچه وانه ی یه کتا په رستین، دژی ئه م چه مکی و شه یه ن و به تالی ده که نه وه. که چه مکی (لا إله إلا الله) یه له و شتانه ش هه لال کردنی ئه و شتانه ی که خوا ی گه وره هه رامی کردون و له پیزی هه رام کراوه دیار و ناسراوه کانی دانان له ئایینی پیروزی ئیسلامدا به زه روره ت و به کۆرا. وه ک زینا و خواردنه وه ی مه ی و مژاده سه رخۆش که ره کان و توپه کردن و ئازار دانی دایک و باوک و سو خواردن (الربا) و ئه م جوړه شتانه، هه روه ها له وانه داپۆشین و شاردنه وه ی ئه و شتانه ی که خوا ی گه وره واجبی کردون له قسه و گفتار و کرده وه دیاره کان له ئاییندا به زه روره ت و به کۆرا. وه ک پینچ فه رزه نوێژه کان، زه کات، پۆژوی په مه زان، چاکه کردن له گه ل باوک و دایک و گوتنی هه رده شه هاده ته کان و هاو شیوه کانیا ن.

به‌لام ئه‌و قسه‌و گفتارو کرده‌وانه‌ی که‌چه‌مکی یه‌کتا په‌رستی و بپروا بئ هیژ ده‌که‌ن و پیچه‌وانه‌و دژنی واجب بونی که‌مالیه‌تی ئه‌م چه‌مکه‌ن گه‌لێک زۆرن. له‌وانه‌ هاوبه‌ش په‌یدا کردنی بچوک، سو خواردن، سویند خواردن به‌غیری خوا، وه‌گوتنی (ماشاء الله و شاء فلان - ئه‌گه‌ر خواو فلان ویستیان له‌سه‌ر بیټ)، یابلی‌ی: ئه‌وه‌ له‌خواو له‌فلانه‌وه‌یه‌و له‌م جوړه‌ شتانه‌، وه‌هه‌روه‌ها هه‌مو سه‌رپیچه‌کانی تر - هه‌ر هه‌مویان یه‌کتا په‌رستی بپروا بئ هیژ ده‌که‌ن، و دژو پیچه‌وانه‌ی که‌مالیه‌تی واجب بونی ئه‌م چه‌مکه‌ن، جائه‌وه‌ی له‌سه‌ر بپروادارانئ موسلمان پیویسته‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ زۆر وریاو ئاگادارو به‌رچاو پۆشنو زانیار بن له‌ئاست هه‌مو ئه‌و شتو کارو کرده‌وه‌و قسه‌و گفتارانه‌ی که‌دژو پیچه‌وانه‌ی چه‌مکی یه‌کتا په‌رستی خواو بپروا بون به‌خواو هه‌ل ده‌وه‌شیننه‌وه‌ یاخود لی‌ی که‌م ده‌که‌نوه‌و بئ هیژی ده‌که‌ن و له‌پاداشته‌که‌یان که‌م ده‌که‌نه‌وه‌. وه‌ بپروا بون له‌لای ئه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت بریتیه‌ له‌ قسه‌و گفتارو کرده‌وه‌ (قول و عمل) به‌گویی رایه‌لی و به‌ندایه‌تی کردن پتر ده‌بیټ و به‌سه‌ر پیچی کردن که‌م ده‌کات.

به‌لگه‌ له‌سه‌ر ئه‌مه‌ زۆرن، که‌زانیان و ئه‌هلی علم له‌ کتیبه‌ عه‌قیده‌یی و ته‌فسیرو فه‌رموده‌کاندا پونیان کردۆته‌وه‌، هه‌ر که‌سێک هه‌زی لی‌یه‌ زانیاری پتری ده‌ست بکه‌ویټ بابگه‌ریته‌وه‌ بۆ ئه‌و کتیبو سه‌رچاوانه‌و سه‌یریان بکات سوپاس بۆ خوا زانیاری ته‌واوی ده‌ست ده‌که‌ویټ. له‌و به‌لگانه‌ش فه‌رموده‌ی خوی گه‌وره‌ که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَّادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ (۱).

(۱) أ - سورة التوبة: (۲۴).

ه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی خ‌وای پاک و بی‌گه‌رد: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾^(۱). ه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَيُرِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى﴾^(۲). وه‌ئایه‌ت له‌م باره‌وه گه‌لێک زۆرن.

پرسیاری چواره‌م: له‌پ‌و‌ژگاری ئه‌مه‌ر‌ودا تو‌ی‌ژینه‌وه‌و ک‌تیب‌و نو‌س‌را‌و و سه‌ر‌چا‌وه‌ ده‌رباره‌ی سه‌لمان‌دن و بو‌نی خوا(الله) و ددان نان به‌په‌روه‌ر‌گاری‌تی خ‌وای گه‌وره‌ به‌ب‌ی به‌لگه‌و

ب - واته: ه‌ر کاتێک سوره‌تێکی قورئان به‌هاتایه‌ خواره‌وه‌ ه‌ندێک له‌دو پ‌وه‌کان بۆ گ‌الته‌ پ‌ی‌ کردن له‌ناو خ‌وایندا به‌یه‌کتری یان به‌ه‌ندئ له‌موس‌لمانان یان ده‌گوت: پ‌ی‌مان بل‌ی‌ن ه‌اتنه‌ خواره‌وه‌ی ئه‌م سوره‌ته‌ ب‌پ‌و‌ای کامتانی پ‌تر کردوه‌؟! د‌وایی خ‌وای گه‌وره‌ بۆ له‌ده‌مدانه‌وه‌ی ئه‌و ب‌ی‌پ‌اوه‌پ‌انه‌ ده‌فه‌رمو‌یت: به‌ل‌ی ئه‌وه‌ی ب‌پ‌و‌ای ه‌ه‌ب‌یت له‌ ب‌پ‌واکه‌یانی پ‌تر کردوه‌و له‌دل‌و در‌ون و ه‌ستی دا ه‌ست به‌خ‌وشی ئه‌و پ‌تر ب‌ونه‌ ده‌کات و ه‌ه‌مو کات به‌ه‌اتنه‌ خواره‌وه‌ی قورئان که‌یف خ‌وش و شادمان ده‌بن و دل‌نیایی و دامه‌ز‌را‌وی و ئوق‌ره‌یان له‌دل‌دا ج‌ی‌گ‌یر ده‌ب‌یت و دل‌و در‌ون خ‌وش و ئاسوده‌ ده‌بن و مز‌گ‌ینی ده‌ری به‌ه‌شتیان له‌پ‌ودا ده‌ر ده‌که‌و‌یت. ته‌فسیری گ‌ولشه‌ن ب ۱/ ۵۰۸. وه‌(المک‌تبه‌ الش‌ام‌له‌/ التفاسیر/ تفسیر القرطبی/ سورة التوبه: ۱۲۴). وه‌گ‌یر.

(۱) أ - سورة الأنفال: (۲).

ب - واته: به‌دل‌نیاییه‌وه‌ ب‌پ‌وادارانی پ‌استه‌قینه‌ ئه‌گه‌ر نا‌وی خ‌وایان لا‌ب‌ر‌یت و به‌سه‌ریاندا بخ‌ویندر‌یت‌ه‌وه‌ دل‌ه‌کانیان پ‌اده‌چ‌له‌ک‌یت و ده‌ه‌ژ‌یت، وه‌ئ‌ه‌گه‌ر ب‌پ‌یارو فر‌مانه‌کانی خ‌وایان واته‌ ئایه‌ته‌کانی قورئان یان به‌سه‌ردا بخ‌ویندر‌یت‌ه‌وه‌ ب‌پ‌و‌ایان پ‌تر و به‌ی‌ز تر و پ‌ته‌و تر ده‌ب‌یت و سه‌ر له‌نو‌ی ده‌مه‌ زه‌رد ده‌ب‌یت‌ه‌وه‌ واته‌ یه‌کسه‌ر ب‌پ‌و‌ای پ‌ی‌ ده‌که‌ن و چونکه‌ دل‌نیان ئه‌وه‌ له‌خواه‌یه‌ و ه‌ر حوکم‌ی‌کیان به‌سه‌ر دا بدات ده‌ست به‌ج‌ی ب‌پ‌و‌ای پ‌ی‌ د‌ی‌ن‌و ج‌ی‌ به‌ج‌ی ده‌که‌ن و له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی له‌که‌له‌پ‌ا‌بر‌ودا ب‌و‌یان ه‌اتب‌وه‌ خ‌وار ب‌و‌یه‌ ب‌پ‌واکه‌یان پ‌تر ده‌ب‌یت، ه‌روه‌ها له‌گ‌شت کاروباریکی ژ‌یانیدا ته‌نیا پ‌شت به‌خ‌وای په‌روه‌ر‌دگاری خ‌وایان ده‌به‌ستن. ته‌فسیری گ‌ولشه‌ن ب ۱/ ۳۱، وه‌(المک‌تبه‌ الش‌ام‌له‌/ التفاسیر/ سورة الأنفال: ۲). وه‌رگ‌یر.

(۲) أ - سورة مريم: (۷۶).

ب - واته: خ‌وای گه‌وره‌ ب‌پ‌واو ه‌یدایه‌تی ئه‌و که‌سانه‌ پ‌تر ده‌کات که‌ب‌پ‌و‌ای پ‌استه‌قینه‌یان ه‌یه‌ و پ‌ی‌گ‌ه‌ی ه‌یدایه‌ت یان گ‌رتوه‌ ته‌نیا خ‌وای گه‌وره‌ ده‌په‌رستن و خ‌وایان له‌گ‌ونا‌ح و سه‌پ‌ی‌چ‌یه‌کان ده‌پ‌ار‌ی‌زن. وه‌رگ‌یر.

نیشانه و مرگرتن و ناچار بون و پابه‌ند بون پی یه‌وه، له پید او یستی و داخوایه‌کانی یه‌کتا په‌رستی خودایه‌تی خوایه. که له نه‌نجامدا نه‌زانی و نه‌فامی و حالی نه‌بون له یه‌کتا په‌رستیه‌تی خوی گه‌وره و سستی و که‌متر خه‌می ئی ده‌که‌ویته‌وه. خوژگایه‌کو به‌پریتان تیشک‌یکتان خستبایه سهر بایه‌خ و گرنگیه‌تی یه‌کتا په‌رستی خوایه‌تی (الإلهیة) له و روه‌وی که یه‌کتا په‌رستی بنچینه و بنه‌مای رزگار بون و خولگه و کلیلی بانگه‌واز و بانگه‌شهی پیغه‌مبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) بوه، هه‌روه‌ها بو سهر بنه‌رته و نه‌سلیه‌تی نه‌و په‌رستشی و به‌ندایه‌تی کردنه‌ی که بو غه‌یری خوا ده‌گریت و نه‌نجام ده‌دریت.

وه‌لام: شتیکی به‌لگه نه‌ویست و بی‌گومانه که خوی گه‌وره پیغه‌مبه‌ران و نیردر اوانی خوی ناردون و کتیبه‌کانی ناردونه خوار بو ئه‌وه‌ی هه‌ق و راستیه‌تی بو به‌نده‌کانی خوی پون بکاته‌وه و بانگیان بکات بو نیاز پاک‌ی و ئیخلاسیه‌ت له په‌رستش و به‌ندایه‌تی کردن بو خوی گه‌وره (الله) و بو هیچ که‌س و شتیکی تر نه‌نجامی نه‌دن و هه‌مو به‌ندایه‌تیه‌کان تاییه‌ت بکه‌ن به‌خوی گه‌وره، چونکه زۆربه و زۆرینه‌ی خه‌لکی سهر پوی زه‌وی ده‌زانن و برپویان وایه که خوی گه‌وره په‌روه‌رگار و به‌دیهنه‌رو پۆزی ده‌ری ئه‌وانه، که چی له‌لایه‌کی تره‌وه له په‌رستنی خواو خوایه‌تی خوادا به‌هه‌له‌دا چون و پی‌یان هه‌لخلیس‌کاوه و هاو‌به‌شیان له به‌ندایه‌تی بو کردن و په‌رستشی خوادا په‌یدا کردوه، ئه‌ویش به‌نه‌نجامدانی به‌ندایه‌تیه‌کان یان هه‌ندی که له به‌ندایه‌تیه‌کانیان بو غه‌یری خوا نه‌نجام ده‌دن به‌نه‌زانی و نه‌فامی یا به‌لاسیای کردنه‌وه‌ی کویرانه‌ی باوک و باپیران و پی‌شیننه سهر لی‌شی‌واوه‌کانیان. هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی له‌سهره‌تای ئه‌م ئوممه‌تی ئیسلامه ئه‌نجامیان ده‌دا، کاتی که پیغه‌مبه‌ر ﷺ داوی ئی کردن که واز له و بت په‌رستی و نه‌فامیه

بهینو ته نیا خوی گه وره بپه رستن به لām ئه وان ئینکاری ئه م بانگه وازه یان کردو لوت به رزو خو به زل زان بونو داوا که یان قبول نه کرد. هه روه کو خوی گه وره دهر باره ی ئه وان له سوره تی (ص) دا بۆمان ده گیریتته وه و ده فه رموی: ﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ﴾ (۱). هه روه ها له سوره تی (الصافات) دا ده فه رموی: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ (۲). هه روه ها له سوره تی (الزخرف) دا ده فه رموی: ﴿إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ﴾ (۳). ئایه ت له م بواریو له م واتیاه دا گه لیک زۆرن.

دهی که واته له سه‌ر زانایانی موسلمان و بانگه‌واز کارانی هیدایهت پیویسته که پوی
پارسته‌قینه و پرشنگذاری یه کتا په‌رستی خوایه‌تی (الألوهیه) بۆ خه‌لکی پون بکه‌نه‌وه،
هه‌روه‌ها جیاوازی نیوان یه‌کتا په‌رستی خوایه‌تی و یه‌کتا په‌رستی په‌روه‌ردگارێتی و ناوه
جوان و سیفه‌ته به‌رزه‌کانی خوای گه‌وره‌یان بۆ پون بکه‌نه‌وه . چونکه ژۆریک
له‌موسلمانان ئه‌م راستیه نازانو و ئی‌ی حالی نین.

(١) أ - سورة ص: (٥).

ب - واته: واز له مو خواجه كان بهیښین و ته نیا خواجهك بپه‌رستین، به‌پاستی ئه‌مه شتیکی سه‌یرو سه‌مه‌ریه .
وه‌رگیز.

(٢) أ - سورة الصافات: (٣٥).

ب - واته: ئه و بيباوهر و ياخييانه ي كه گيروده ي سزاي خوا دهن له دوزه خدا ئه گهر له دنيا دا پي يان بگوترا به هيج خوايه ك نين كه به هه ق بپه رستري ت جگه له خوا ي گه و ره ئه وانه لوت به رزيان دهنواندو مله وهر دهبون و پشتيان هه ل ده كردو گو ي يان پي نه دهاد و بربويان نه ده ده يننا. وهر گير. ته فسيري گولشه ن ب ۳.

(٣) أ - سورة الزخرف: (٢٣).

ب - واتا که یمان له رابرد وادا ليک داوه ته وه . وه رگير .

کافره‌کانی قوپه‌یش و غه‌یری ئه‌وانیش له‌عه‌ره‌به‌کان و زۆربه‌ی ئوممه‌تانی تریش ده‌زانن که‌خوا‌ی گه‌وره به‌دیه‌ینه‌رو پۆزی ده‌ریان، بۆیه‌خوا‌ی گه‌وره له‌سه‌ر ئه‌م په‌فتاره‌یان لێ یان ناپارازیه‌و لێ یان توپه‌ بوه، چونکه‌هر ئه‌و خوا‌یه گه‌وره به‌ته‌نیا شایسته‌ی به‌ندایه‌تی بو‌ کردن و په‌رستشه‌هر ئه‌وه به‌دیه‌ینه‌رو پۆزی ده‌رو به‌تواناو زاله‌ به‌سه‌ریاندا له‌هه‌مو پویه‌که‌وه، هه‌روه‌کو خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَلَّيْن سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِهِمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾^(١). هه‌روه‌ها خوا‌ی بالا ده‌ست و کار به‌جی فرمان به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ ده‌کات که‌به‌و کافرو بی‌باوه‌پانه‌ بلێ: کێ پۆزیتان ده‌دات که‌ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾. ئه‌مجار خوا‌ی گه‌وره له‌سه‌ر وه‌لامی ئه‌وان ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَعُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾^(٢). ئایه‌ت له‌م بواره‌دا زۆرن که‌خوا‌ی گه‌وره ناپه‌زایی به‌رامبه‌ریان ده‌رده‌برێت که‌ئوان بریاری ئه‌وه‌یان داوه‌ ددان به‌وه‌ داده‌نن که‌(الله) خوا‌ی پاک و بی‌گه‌رد په‌وه‌ردگار و به‌دیه‌ینه‌رو پۆزی ده‌ریان، و به‌دیه‌ینه‌رو دروستکه‌ری ئاسمانه‌کان و زه‌وی و هه‌لسوپه‌ینه‌ری کاروباری بونه‌وه‌ره، که‌چی له‌لایه‌کی تره‌وه ئینکاری یه‌کتا په‌رستی خوا ده‌که‌ن واته‌ ئینکاری به‌ته‌نھا په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن بو‌ خوا‌ی

(١) أ - سورة الزخرف: (٨٧).

ب - واته: ئه‌گه‌ر لێ یان بپرسیت له‌و بی‌باوه‌پو موشریکانه‌ کێ ئیوه‌ی دروست کردوه؟ ده‌لێن خوا‌ی په‌روه‌ردگار. وه‌رگێڕ.

(٢) أ - سورة یونس: (٣١).

ب - واتا که‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پێشتردا پون کردۆته‌وه. وه‌رگێڕ.

گه‌وره ده‌که‌ن و بونه‌ته مازو چنی کون له‌کۆش.. هه‌روه‌ها به‌لگه‌ن له‌سه‌ر باتلّیه‌تی په‌رستن و به‌ندایه‌تی کردن بۆ غه‌یری خوا و هر شتیکی تر که بیجگه له‌خوا به‌رستریّت.

وه هر به‌م جوړه‌ش خوی گه‌وره و پاک و بیگه‌رد فرمانی به‌به‌نده‌کانی کردوه که به‌پروایان به‌ناوه جوانه‌کان و سیفاته به‌رزه‌کانی خوا هه‌بیّت، وه به‌پاک و بیگه‌ردی ږا‌بگرن و دوری بگرن له‌وی‌چواندن به‌دروستکراوه‌کانی خوی (مشابهة الخلق) خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ بِهَا﴾^(۱). هه‌روه‌ها له‌سوره‌تی (الحشر) دا ده‌فه‌رموی: ﴿هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ﴾^(۲). هه‌تا کۆتایی سوره‌ته‌که. وه هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اللّٰهُ الصَّمَدُ اللّٰهُ يَلِدُ وَهٗ يُولَدُ وَهٗ لَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ﴾^(۳). هه‌روه‌ها خوی پاک و بیگه‌رد ده‌فه‌رموی: ﴿فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَّ اَنْتُمْ

(۱) أ - سورة الأعراف: (۱۸۰).

ب - واته: خوی گه‌وره چه‌ندان ناوی جوانی هه‌ن، ده‌ی ئه‌ی ږواداران به‌و ناوه جوانانه‌ی خوا له‌به‌ر خوا ږپاړینه‌وه و داوی لّی بکه‌ن و بیکه‌ن به‌هۆکارو به‌ر کۆلی دوعا و پاړانه‌وه‌کانتان له‌خوی گه‌وره، خوی پاک و بیگه‌رد وه‌لامتان ده‌داته‌وه خۆتان به‌و ناوه جوان و سیفه‌ته به‌رزانه‌ی خوا ږاړینه‌وه. وه‌رگړې.

(۲) أ - سورة الحشر: (۲۲).

ب - واته: ئه‌و خوایه‌ی که‌هیچ خوی تر نین به‌هه‌ق به‌رستریّت جگه له‌و که‌زانایه به‌همو زانیاریه په‌نه‌ان و ئاشکراکان واته زانیاریه غه‌یب و ئاشکراکان، خوایه‌کی زۆر به‌به‌زه‌یی و به‌خشنده و میهره‌بانه له‌گه‌ل دروستکراوه‌کانی خوی دا به‌تایبه‌ت له‌گه‌ل به‌نده ږوادرو خواناسه‌کانی خوی دا. خوا ئه‌و خوایه‌یه که‌له‌خوی زیاتر هیچ خوایه‌کی دیکه نیه که‌به‌هه‌ق به‌رستریّت، ئه‌و خودایه هر خوی غه‌یب زانه و ئاگای له‌همو شتیکی هه‌یه له‌م بونه‌وردا که‌خوی دروستی کردوه و غه‌یب و ئاشکراکانی ئاگا لّی به‌له‌هر کون و قوژبنیکی ئه‌م بونه‌وردا، خوایه‌کی به‌به‌زه‌یی و به‌خشنده و میهره‌بانه بۆ همو دروستکراوه‌کانی خوی. وه‌رگړې.

(۳) أ - سورة الإخلاص: (۱ - ۴).

تَعْلَمُونَ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ ﴿٢﴾. ئه‌مه‌و ئایه‌ت له‌م بواره‌دا گه‌لیک ژۆډن.

ب - واته: ئه‌ی پښغه‌مبه‌ر ﷺ به‌و بی‌باوه‌رو هاوبه‌ش په‌یدا کړاڼه‌ بلای: ئه‌و خودایه‌ تاكو ته‌نهایه‌و بئی وینه‌و بئی هاوتاو بئی هاوشیوه‌یه‌و به‌ده‌ره‌ له‌مه‌مو که‌م و کوږیه‌ک و خودایه‌کی به‌ده‌سه‌لات و زاله‌ به‌سه‌ر هه‌مو شتیځدا، ئه‌و خوايه‌ به‌ده‌سه‌لات و به‌توانایه‌، زاله‌ به‌سه‌ر هه‌مو شتیځداو بئی نیازه‌ له‌مه‌مو شتیځ و له‌مه‌مو ته‌نگانه‌و ئی قه‌ومانیکدا هه‌ر پو له‌و ده‌کړیت و داوای هه‌مو شتی هه‌ر له‌و ده‌کړیت و که‌سیکی تر نیه‌ ده‌سه‌لاتی له‌و پتر بیټ هه‌مو شتیځ پیو‌یستیان به‌ئه‌وه‌و مل که‌چی ئه‌ون، خوا وه‌ک هېچ شتیځ نیه‌ نه‌مندالی هه‌ن و نه‌مال و خیزان نه‌ک وه‌کو جوله‌که‌کان که‌ده‌لین عوزه‌یر کوږی خوايه‌و نه‌وه‌ک دیاڼه‌کان ده‌لین عیساى مه‌سیح کوږی خوايه‌، خوا له‌ئه‌زه‌له‌وه‌ هه‌ر بووه‌و هه‌ر ده‌بیټ و هه‌رگیزاو هه‌رگیز مردنی به‌سه‌ردا نایه‌و دوره‌ له‌وه‌ی که‌له‌دایک بیټ و باوکی هه‌بیټ واته‌ نه‌له‌دایک ده‌بیټ و نه‌که‌سیشی ئی ده‌بیټ، خوا هېچ وینه‌و هاوشیوه‌یه‌کی نیه‌و بئی هاوتاو به‌ته‌نی یه‌، هېچ شتیځ نیه‌ له‌م گه‌ردونه‌دا له‌بون و دروست بون و له‌سیفات و له‌ره‌وشتدا له‌و بجیت، هه‌رچییه‌کی مړوځ بیرى ئی بکاته‌وه‌ ئه‌و خوايه‌ له‌وه‌ به‌دوره‌و پېچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌یه‌، ئاخ‌ر خوايه‌ک ئه‌م هه‌مو گه‌ردون و بونه‌وه‌و هه‌رچی وایه‌یه‌تی دروستی کرد بیټ چوډ ده‌بیټ خوا له‌ناو دروستکراوه‌کانی هاو وینه‌و هاوشیوه‌ی هه‌بیټ هه‌رگیز شتی وانا‌بیټ. وه‌رگیز. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۶۶۲.

(۱) أ - سورة البقرة: (۲۲).

ب - واته: هاوشیوه‌و هاو‌ینه‌ بۆ خوا دامه‌نین، له‌کاتیځدا ئیوه‌ ئاگاتان ئی یه‌و ده‌زانن. که‌س مه‌که‌ن به‌هاوتاى خواى گه‌وره‌، چونکه‌ ئیوه‌ ئه‌گه‌ر تو‌زیک تیرا بمینن ده‌زانن و بو‌تان ده‌رده‌که‌و‌یت که‌ئو خوايه‌ تاكو ته‌نیاو بئی هاوتاو هاوشان و به‌ته‌نی یه‌. و له‌و زیاتر که‌سیک و شتیکی تر نیه‌ که‌شایسته‌ی په‌رستن بیټ به‌هه‌ق و په‌ناى بۆ به‌ردیټ، جائه‌و که‌سه‌ زیندو بیټ یاڼ مردو بئی گیان بیټ، بتیک بیټ یاڼ گوږی پیاو چاکیک بیټ. وه‌رگیز.

(۲) أ - سورة الشورى: (۱۱).

ب - واته: خوا تاكو ته‌نیايه‌و هېچ شتی له‌وینه‌و شیوه‌ی ئه‌و دا نیه‌و هه‌رگیز نابیټ نه‌له‌بونى داو نه‌له‌ده‌سه‌لات و توانا‌داو نه‌له‌ زانست و زانیاریدا به‌لکو هه‌مو که‌سیک زانست و زانیاری له‌و وه‌رده‌گرن و نه‌زان و نه‌فامن، نه‌له‌مه‌به‌ست و حکمه‌تدا ئه‌و خوايه‌ هه‌میشه‌ بیسه‌ری قسه‌و گفتاری به‌نده‌کانیه‌تی، به‌لای بېناو

ئهلې عيلم پونیا کړدۆته وه که یه کتا په رستی په روه ردگاريتی پيويستی به یه کتا په رستی خودایه تی هه یه که بریتیه له به تاك دانانی خوی گه وره له به ندایه تی بو کړدن و په رستشی داو ته واو که ری یه کترین و هیچیان به بی هیچیان نابن و وهرناگیرین، بویه پیویسته له سهر مرؤفه کان که هیچ لایه کیان فه رامؤش نه که ن و چونکه لایه کیا به بی ئه وی تریان هیچ واتایه ک وسودیکی نیه و لی وهرناگیریت. ههر بویه خوی گه وره له کافرو بیباوه په کان تورپه بوه چونکه تهنیا لایه نی په روه ردگاريتیان گرتوه.

هه روه ها له یه کتا په رستی ناوه جوان و سیفاته به رزه کانیشدا به هه مان شیوه پیویسته به ندایه تی و په رستشیه کان له ناوه جوان و سیفاته به رزه کانیدا تهنیا بو خوی گه وره بکړین. چونکه خوی گه وره له خودی خوی دا کامل و ته واوه له ناوه جوان و سیفاته به رزه کانی دا. ههر خوی نازونیمه تی به سهر به نده کانی خوی دا رشتوه، دهی که واته ههر ئه و شایسته یه به به ندایه تی کړدن و په رستشی یه کان، ده بی تهنیا ئه و په رستريت و تهنیا گوئ رایه لی ئه و بکريت و له هه مو ئه و شت و قه ده غه کراوانه بگه ریته وه که خوی گه وره لی حه رام و قه ده غه کړدن.

به لام یه کتا په رستی له به ندایه تی کړدندا دو جوریان هه یه، ههر که سیك به زانستیان و به کړده وه بیان هیڅیته دی و نه نجامیان بدات و له سهریان به رده وام بیت ئه و ا هم یه کتا په رستیه ی هیڼاوه ته دی و دهی گريت ه وه.

خواهن دیده یه و هه مو شتیک ده بیستی و ده بینیت و هیچیک لی گوم و ون نابیت. ته فسیری گولشه ن
ب ۱۲۶۵. وهرگير.

ئەهلی عیلم ئەم واتاو مەبەستانەیان لە کتیبە عەقیدەییەکان و لە تەفسیرەکاندا پون
کروەتەو و شروڤە و شیان کردۆتەو و هەک تەفسیری (ئەبن جریر، ئەبن کثیر، البغوی) و غەیری
ئەو تەفسیرانەش، هەروەها لە کتیبە سوننیەکانی و هەک (عەبدالله ئەبن ئەمام أحمد) و کتیبەکانی
یەکتا پەڕستی (التوحید) و هەک کتیبی (ئەبن خزمە) و بلیمەت عثمان بن سعد الدارمی و غەیری
ئەو زانایانی پیشینەرحمەم الله لە کتیبەکانی خۆیاندا بەرپەرچی بشر المریسی یان
داوەتەو. لەوانەئەم کارە چاکەیان کردووە شیخی ئیسلام ئەبن تیمیە و قوتابیە
بلیمەتەکەئەبن القیم پەزاو پەحمەتی خویان لێ بێت کە لە کتیبەکەئەبن خۆیاندا ئاماژەیان
پێ کردووە.

هەروەها پێشەوایانی بانگەواز و بانگەشەئەبن ئیسلامی لەسەدەئەهژدەهەم و بەداوای
و هەک شیخی پێشەوا محمد کورپی عبدالوهاب رحمەم الله و کورپەکانی و قوتابیەکانی و شوین
کەوتوانی یان پۆلێکی گەرم و بەرچاویان لەم بوارەدا بینووە پەزاو پەحمەتی خویان لێ
بێت.

و بەباشترین کتیب و چاکترین دانراوی کە لەم بوارەدا دانراوە کتیبی (فتح المجید) ه
کەئەسلەکەئەبن بریتیە لە (تیسیر العزیز الحمید) کە هەئەبەمیان لەنوسین و دانانی شیخ
عبدالرحمن کورپی حسن پەزاو پەحمەتی خوی لێ بێت، هەئەبەمیان لەنوسین و دانانی
(شیخ سلیمان کورپی عبدالله آل الشیخ رحمەم الله)

هەروەها باشترین کۆکراوەکانیش کە لەم بوارەدا کۆکراونەو بەشەکانی یەکەم
(الدرر السنیه) کە شیخی بلیمەت عبدالرحمن کورپی قاسم رحمەم الله کۆی کردۆتەو، کەتیایدا

فتواکانی پېشه‌وایانی بانگه‌واز خوازی وهك آل الشیخ وغه‌یری ئه‌ویش له‌زانیانی سه‌ده‌ی دوانزه‌ه‌م و دواتریش له‌عه‌قیده‌و له‌ئه‌حکامه‌کان کۆکردۆته‌وه. ئامۆژگاریتان ده‌که‌م که‌ئه‌م کتیبانه‌و غه‌یری ئه‌م کتیبانه‌ش له‌کتیبه‌کانی زانیانی سوننه‌ زۆر به‌وردی و به‌سه‌لیقه‌ بخویننه‌وه‌و پئی یاندا بچنه‌وه، چونکه‌ سودو که‌لکێکی زۆریان هه‌یه‌و زانیاری باشیان لی وهرده‌گرن.

هه‌روه‌ها له‌وانه‌ کۆمه‌له‌ نامه‌ سه‌ره‌تاییه‌کانی پېشه‌وایانی بانگه‌واز خوازی وهك آل الشیخ و غه‌یری ئه‌ویش په‌زاو په‌حمه‌تی خوايان لی بێت، وه‌به‌رپه‌رچ دانه‌وه‌کانی شیخان: شیخ عبدالرحمن کورپی حسن، وشیخ عبداللطیف کورپی عبدالرحمن، وشیخ عبدالله أبابطين، وشیخ سلیمان کورپی سمحان، وغه‌یری ئه‌وانیش له‌پېشه‌وایانی پښتوایه‌ت و پشستوانانی یه‌کتا په‌رستی (أنصار التوحید) که‌سودیکی یه‌کجار زۆریان تېدایه‌و زۆر به‌که‌لکن و گومان و ته‌می سه‌ر دل‌وده‌رون و به‌رچاوه‌کان پاده‌مالن، وه‌به‌رپه‌رچی خاوه‌نه‌کانیان ده‌داته‌وه‌ واته‌ به‌رپه‌رچی هه‌مو ئه‌و که‌سانه‌ ده‌ده‌نه‌وه‌ که‌هه‌میشه‌ دل‌ په‌شن و خه‌ریکی دروست کردنی گومان له‌دلی موسلمانان و خۆل کردنه‌ چاوی موسلمانانه‌وه‌. په‌زاو په‌حمه‌تی فراوانی خوا له‌هه‌ر هه‌مویان بێت و له‌به‌هه‌شتی به‌رینی خۆی دا نیشته‌جی یان بکات و ئیمه‌ش له‌شوین که‌وتوانی ئه‌وان بگپړیت به‌چاکه‌.

هه‌روه‌ها له‌وه‌ سه‌رچاوه‌ زانیاریانه‌ ئاماده‌ کردنی گوڤاری (البحوث الإسلامية - تویژینه‌وه‌ ئیسلامیه‌کان) که‌له‌سه‌ره‌وکیه‌تی گشتی کارگێریه‌کانی تویژینه‌وه‌ زانسته‌یه‌کان و فتواو بانگه‌شه‌و پښنومایه‌یه‌کان ده‌ری ده‌کات که‌به‌پاراستی چه‌ندان وتاری

باش و گه‌وره و به‌پی‌زو به‌سودی ژوری تیدا بلاو ده‌کړینه‌وه له‌بواړی بیروباوهر (العقیده) و نه‌حکامه شه‌رعیه‌کان.

هه‌روه‌ها له‌و کتیب و سه‌رچاوه زانیاریانه به‌رگه‌کانی یه‌که‌می فه‌توا، ووتاره‌کانی من که‌په‌یوه‌ندن به‌عه‌قیده‌وه، که‌سوپاس و ستایش بو خوا چاپ کراون و ئیستا وا له‌ژیر ده‌ستی خویندکاران و زانیانی زانست و زانیاریه‌کان دان، خوی گه‌وره سود به‌خشیان بکات و موسلمانان سودیان لی وهر بگرن، نه‌مانه و گه‌لی کتیب و سه‌رچاوه‌ی تر که‌سوپاس بو خوا خراونه‌ته به‌ر ده‌ست له‌کتیب و نامیلکه و سه‌رچاوه‌کانی نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعت.. خوی گه‌وره پال پشت و یارمه‌ت و یارمه‌تی دهر و سهر خه‌ره^(۱)..

پرسیاری پینځه‌م: تکامان وایه که‌حوکمی په‌یوه‌ست بون به‌پیاو چاکان و به‌ندایه‌تی بو کردنیانمان بو ږون بکه‌نه‌وه و ناگاداری و وریا کردنه‌وه‌یان له‌باره‌وه بده‌یت.

وه‌لام: دؤستانی خواو پیاو چاکان بږوا دار بون، که‌بریتی بون له‌پیغه‌مبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) و شوین که‌وتوانیان به‌چاکه‌و، نه‌وانه به‌پراستی نه‌هلی ته‌قواو بږوا بون، نه‌وانه گوی پايه‌لانی خواو پیغه‌مبه‌ری خوا بون. نه‌وانه‌هه‌مویان دؤستان و خوشه‌ویستانی خوا بون چ عه‌رب بوبن و چ غه‌یری عه‌رب بوبن، سپی پیست بوبن یا ره‌ش پیست، ده‌وله‌م‌ند بو بن یا هه‌ژار، حاکم و سهر کرده بو بن یا خه‌لکی هاوولاتی، پیاوان بو بن یا نافرته‌ت، به‌پی‌ی فه‌رموده‌ی خوی گه‌وره که‌ده‌فه‌رموی: ﴿أَلَا

(۱) مجموع الفتاوی م (۷۰-۶۶)

إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦١﴾. ئانه‌وانه هه‌مويان د‌وستان و خو‌شه‌ويستاني خوان كه‌گوئ‌ رايه‌ل‌ى خوا و پي‌غه‌مبه‌رى خويان ده‌كرد و خويان له‌تورپه‌ي‌ و بيم و خه‌شمى خوا ده‌پاراست و مافى خويان پي‌ ده‌دا و له‌هه‌مو ئه‌ و شتانه دور ده‌كه‌وتنه‌وه كه‌ خواى كه‌وره لى‌ قه‌ده‌غه كرد بون. ئه‌وانه ئه‌و خو‌شه‌ويست و د‌وستانه‌ي‌ خوان كه‌له‌م فه‌رموده‌ي‌ خواى كه‌وره‌دا ناويان هاتوه: ﴿وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَائُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (٦٢).

د‌وستان و خو‌شه‌ويستاني خوا ئه‌هلى قول‌ بر‌ في‌لبازان و بانگه‌وازكارانى خه‌وارقه شه‌يتانيه‌كان و كه‌شف و كه‌رامه‌ته در‌وينه‌كان نين، به‌لكو بري‌تين له‌وانه‌ي‌ كه‌برواى

(١) أ - سورة يونس: (٦٢ - ٦٣).

ب - واته: د‌لتيا بن و باش بزانن كه‌ئه‌وانه‌ي‌ له‌خوا نزى‌كن و خو‌شه‌ويستاني خوان له‌پوژى دوايى دا هيج ترسي‌كيان نيه خه‌م و په‌ژاره و دل‌ ته‌نگى هه‌رگيز پويان تى‌ ناكات، ئه‌وانه ئه‌وانه بون كه‌خوشويست و د‌وستانى خوان كه‌له‌دنيا‌دا هه‌ميشه خويان په‌رستوه هيج هاو‌هل‌ و هاو شپوه و هاو وينه‌يان ب‌ بريار نه‌داوه و له‌هه‌مو خراپه و خراپه‌كارى و گوناخ‌يك خويان پاراستوه و هه‌ميشه يه‌كتا په‌رست بون و له‌سه‌ر پي‌گاي‌ قورئان و سوننه‌ت به‌پي‌ى تى‌گه‌يشتنى پيشينه پياو چاكان پويشتون له‌هه‌مو بواره‌كانى ي‌ ژياناندا. وه‌رگي‌ر.

(٢) أ - سورة الأنفال: (٣٤).

ب - واته: ئه‌وانه شايسته‌ي‌ كه‌عبه‌ي‌ پيروزن نين واته كافرو بي‌باوه‌په‌كان چونكه ئه‌وانه بت ده‌په‌رستن و هاوې‌ش ب‌ خوا بريار ده‌دن، ئه‌وه‌ي‌ شايسته‌ي‌ كه‌عبه و زياره‌تى كه‌عبه و سه‌ر په‌رشتى كه‌عبه بي‌ت ته‌نيا باوه‌پ داران و خو‌له‌خوا پاريزانن كه‌خوشه‌ويست و د‌وستانى خوان كه‌ته‌نيا خوا ده‌په‌رستن و هاو‌هل‌ بو‌خوا دانانين و واز له‌خراپه و خراپه‌كارى ده‌هين‌و ته‌نها خوا ده‌په‌رستن . به‌لام ئه‌وانه به‌شيكى زوريان ئه‌م پاستيه نازانن واته ئه‌وه نازانن كه‌ئه‌وان شايسته كه‌عبه و سه‌رپه‌رشتى و خزمه‌ت كردنى كه‌عبه نين. چونكه كه‌عبه‌ي‌ پيروژ جي‌گه و شوپي‌نى خوا ناسينه، نه‌ك جي‌گه‌ي‌ بت په‌رستى فيتنه و ئاژاوه‌گي‌زى. وه‌رگي‌ر. به‌سود وه‌ر گرتن له‌ته‌فسيرى گول‌شه‌ن ب ١ ٤٤٢ - ٤٤٣.

ته‌واوایان به‌خواو به‌پیغه‌مبه‌ری خوا هه‌یه و وه‌بریتین له‌گوی رایه‌لانی خواو پیغه‌مبه‌ری خوا - هه‌روه‌کو پیشت‌ر باس‌مان کرد - جا گه‌یشت‌بته پله‌ی که‌رامت یان نه‌گه‌یشت بن.

وه‌هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ خو له‌خوا پاریز‌ترین که‌سانیک بون له‌ناو خه‌لکی داو باشت‌رینی خه‌لکی سه‌ر پوی زه‌وی بون دوی پغه‌مبه‌ران، که‌چی زۆرینه‌یان ئه‌و خه‌وارقانه‌یان به‌ده‌ست نه‌هیناوه که‌به‌که‌رامت ناوی ده‌بن، چونکه ئه‌وان بر‌وایان هه‌بوو خو پاریزی و زانستی یان به‌خواو به‌دینه‌که‌ی خوا هه‌بو، بویه‌خوای گه‌وره دل‌و ده‌رونی به‌م دین و بر‌وایشه‌وه ده‌وله‌م‌ند کرد بو له‌بری که‌رامت هه‌چ بر‌یان له‌وه نه‌ده‌کرده‌وه و پیوستیشیان پی نه‌بو. ئه‌وته‌خوای پاک و بی‌گه‌رد له‌مافی فریشته‌کاندا ده‌فه‌رموی: ﴿لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِ يُعْمَلُونَ﴾ ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ﴾ ﴿وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ﴾^(۱). بویه به‌هه‌چ شیوه‌یه‌ک بو هه‌چ که‌سیک دروست نیه که‌پیغه‌مبه‌ران یا فریشته‌کان و غه‌یری ئه‌وانیش له‌پیاو چاکان و خوشه‌ویستانی خوا به‌پرستی و نه‌زرو قوربان‌ی و سه‌ر‌بر‌پیان بو بکه‌ن، و نابی داوای شیفای هینانی نه‌خوش و سه‌رخستنیان لی بکریت، یا هه‌ر به‌ندایه‌تیه‌کی تریان بو بو بکه‌ن، به‌گویره‌ی فه‌رموده‌ی خوای گه‌وره که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ ﴿سورة الجن: (۱۸). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ ﴿سورة الإسراء: (۲۳). واتا فه‌رمانمان پی ده‌کات و ئامۆژگاریمان ده‌کات که‌ئه‌م کارانه نه‌که‌ین و لی یان دور

(۱) أ - سورة الأنبياء: (۲۷ - ۲۹).

ب - واته: و اتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی رابردو لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگیز.

بکه‌وینه‌وه. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ خُنْفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾ سورة البينة: (۵). ئەمه‌و ئایه‌ت له‌م بواره‌ زۆرن.

هه‌ر به‌م شیوه‌یه‌ش دروست نیه‌ به‌ده‌وری گۆږو گلکۆی پیاو چاکان و دۆستانی خواو غه‌یری ئه‌وانیشدا بخولیت‌ه‌وه‌ واته‌ ته‌واف بکه‌ن، چونکه‌ ته‌واف کردن ته‌ن‌ها تاییه‌ته‌ به‌که‌عبه‌ی پیروزی مالی خواو ته‌واف کردن بۆ غه‌یری که‌عبه‌ دروست نیه‌. هه‌ر که‌سیک به‌ده‌وری گۆږه‌کاندا بخولیت‌ه‌وه‌ واته‌ ته‌واف بکات به‌مه‌به‌ستی لێ نزیک بونه‌وه‌و به‌پیروژ دانان و به‌گه‌وره‌ زانینی خاوه‌نی گۆږه‌که‌ ئه‌وه‌ هاوبه‌شی بۆ خوا په‌یدا کردوه‌، هه‌روه‌کو چۆن ئه‌گه‌ر نوێژیان بۆ بکات یان هانا‌یان بۆ به‌ریت و قوربانی و سه‌ر برینیان بۆ بکات هاوبه‌ش په‌یدا کردنه‌ به‌هه‌مان شیوه‌ش ئه‌و ته‌وافه‌ هاوبه‌ش په‌یدا کردنه‌، به‌گۆیره‌ی فه‌رموده‌ی خوا‌ی گه‌وره‌ که‌ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾.

به‌لام داوا کردن له‌یه‌کیکی تری زیندوی به‌توانای ئاماده‌ بو که‌هاناو یارمه‌تیت بدات له‌و کارو کرده‌وانه‌ی که‌له‌توانایدا هه‌یه‌ ئه‌نجامیان بدات شتیکی ئاساییه‌و هاوبه‌ش په‌یدا کردن نیه‌، به‌لکو دروسته‌، وه‌ک فه‌رموده‌ی خوا‌ی گه‌وره‌ له‌چیرۆکی موسادا علیه‌ الصلاة والسلام که‌ده‌فه‌رموی: ﴿فَاسْتَعَاذَ الَّذِي مِنْ شِعْبَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ ﴿٢﴾. وه‌به‌ته‌واوو

(١) - سورة الأنعام: (١٦٢ - ١٦٣).

ب - واتاکه‌یمان پێشتر نویسه‌وه‌. وه‌رگێڕ.

(٢) - سورة القصص: (١٥).

گشت‌گیریه‌تی فه‌رموده‌ی خوای گه‌وره‌که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْتَّقْوَى﴾ (۱). هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ردا ﷺ هاتوه‌که‌ده‌فه‌رموی: ﴿وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ﴾ (۲). ئه‌مه‌و ئایه‌تو فه‌رموده‌له‌م باره‌وه‌زۆرن، ئه‌مه‌کاریکه‌و هه‌مو موسلمانان له‌سه‌ری کۆران (۳).

پرسیاری شه‌شهم: ده‌لێن پیاویک له‌پیاوه‌خاوه‌ن شانس‌و پله‌و پایه‌کان، ده‌چنه‌مه‌ککه‌به‌بێ هۆیه‌کانی گواستنه‌وه‌واته‌بێ ئه‌وه‌ی سواری فرۆکه‌و ئوتومبیل و شتی بین ده‌چنه‌مه‌ککه‌و حه‌جی خۆیان ده‌کهن، وه‌ده‌لێن ئیمه‌له‌سه‌ر ته‌رمه‌کانی ناو حه‌رم له‌مه‌ککه‌ئاماده‌ده‌بین، که‌له‌پراستی دا ئه‌وان له‌شوینیکی زۆر دورن له‌مه‌ککه‌وه، ئایا ئه‌وانه‌هیچ شتیکیان بۆ رام بوه‌بۆ نمونه‌بایان بۆ رام (مسخر) بوبی‌تو هه‌لیان بگری‌تو بیان گوازی‌ته‌وه‌بۆ شوینی تری مه‌به‌ست؟ تکایه‌ئاموژگاریتان ئاراسته‌ی موسلمانان بکه‌ن.

ب - واته: پیاوه‌که‌ی که‌خزمی موسا بو که‌له‌گه‌ل پیاویکی تری قیبتیه‌کانی میسری شه‌پی بو هانای بۆ موسا بردو داوای یارمه‌تی لێ کرد چونکه‌پێی نه‌ده‌وێرا که‌یارمه‌تی بدات له‌دژی نه‌یاره‌که‌ی ئه‌و پیاوه‌قیبتیه‌ی که‌شه‌پیه‌تی له‌گه‌لێ داو زۆرنازیانه. وه‌رگێڕ.

(۱) - سورة المائدة: (۲).

ب - واته: هه‌میشه‌له‌سه‌ر چاکه‌کردن و خۆ له‌خوا پارێزی یارمه‌تی یه‌کتری بده‌ن و ده‌ست گێڕویی یه‌کتری بکه‌ن و ده‌ست بار له‌گه‌ل یه‌کتری بگرن بۆ ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌کاروباره‌کانتان به‌شێوه‌یه‌کی باش و پێک و پێک بۆ بیات به‌پێوه. وه‌رگێڕ.

(۲) واته: خوای گه‌وره‌به‌رده‌وام له‌یارمه‌تی بنده‌کانی دایه‌مادام بنده‌کانی به‌رده‌وام بن له‌یارمه‌تی براکانیان و ده‌ستگێڕویی و ده‌ست بار له‌گه‌ل یه‌کتری ده‌گرن. وه‌رگێڕ.

(۳) مجموع الفتاوى م ۶ (۴۱۳ - ۴۱۵).

وه‌لام:

نهم کارانه درون و هيچ بنچينه و بنه‌مايه‌کیان له‌شهریعه‌تی ئیسلامدا نیه، وبریتییه له‌کاره پروپوچ و بی‌ناوه‌رؤکه‌کان و خورافیات‌ه‌کان که‌هه‌ندی که‌سی سوکه‌له‌و بوده‌له‌ی فیلبازی باتل له‌هه‌ندی له‌سؤفیه‌کان پروپاگه‌نده‌ی ئه‌وه ده‌که‌ن که‌که‌شفو که‌رامه‌تیا ن هه‌یه و ده‌توانن به‌بی‌ئه‌وه‌ی سواری سه‌یاره و فروچکه و که‌شتی و هؤیه‌کانی تری گواستنه‌وه ببن، بچنه مه‌ککه و حه‌ج بکه‌ن، دیاره گومانی تیدا نیه که‌ئه‌مه خورافیات‌یکی ئاشکرا و درؤو ده‌له‌سه‌کانیانه. ده‌ش بی‌هه‌ندی له‌وانه په‌یوه‌ندیان به‌جنۆکه‌کانه‌وه هه‌بی‌ت و له‌پیناو به‌ندایه‌تی کردنیاندا بۆ جنۆکه‌کان و شه‌یاتینیه‌کان جنۆکه‌کان یارمه‌تیا ن بده‌ن و هه‌لیان بگرن و بیان گوازنه‌وه بۆ مه‌ککه و شوینیه‌کانی تر که‌مه‌به‌ستیانه. هه‌روه‌کو شیخی ئیسلام أبو العباس ابن تیمیه رحمه الله و غه‌یری ئه‌ویش له‌ئه‌هلی عیلم باسی ئه‌مه‌یا ن کردوه له‌کتیب و نوسراوه‌کانی خۆیاندا.

به‌کورتی، ئه‌و باسو خواسانه له‌وانه‌یه له‌خورافیات و شته‌پوچه‌کان بی‌ت که‌هه‌ندی له‌سؤفیه‌کان و هاوشیوه‌کانیا ن له‌وانه‌ی که‌ده‌لین خۆشه‌ویستان و دۆستانی خوان و که‌رامه‌تیا ن هه‌یه به‌لام له‌پاراستی دا ئه‌وان له‌وه‌دا درؤو ده‌که‌ن و هيچ بنه‌مايه‌ک له‌قسه‌کانیا ندا نیه، ئه‌وانه یا ن له‌دۆستان و لایه‌نگرانی شه‌یتان و شه‌یاتینیه‌کان هه‌لی یا ن ده‌گرن و ده‌یا ن گوازنه‌وه له‌شوینیه‌که‌وه بۆ شوینیه‌کی تر، چونکه ئه‌وانه به‌ندایه‌تی

بۇ شەيتان دەكەن و گوى رايەلى شەيتانن، جاكاتى بەندايەتى و گوى رايەلى بۇ شەيتان دەكەن ئویش يارمەتيان دەدات لەگواستنه وەيان لە شوينىكە وە بۇ شوينىكى تر^(۱).

پرسیاری حەوتەم:

لاى ئيمە خەلکانىكى زۆر هەن گیرۆدەن بەرپگەى تەيجانى (الطريقة التيجانية)، من لە بەرنامەكەى ئيوە (نور على الدرب) دا بیستم کەئەو رپگەیه داهینراو (مبتدعة) و دروست نیه شوینی بکەویت، بەلام ئەندامانى خیزانەکەى من ویردى شیخ أحمد تەيجانیان هەیه، کەبریتیە لە (صلاة الفاتح) دەلین: ئەم سلاواتە بریتیە لە سلاوات لەسەر محمد ﷺ ئایا ئەم (صلاة الفاتح) ه راستە کە سلاواتە لەسەر محمد ﷺ یان نا؟ و ئەوان دەلین: هەر کەسیک ئەم (صلاة الفاتح) ه بخوینی و دواى وازى لى بینى ئەو و ئەو کەسە کافر بوە، هەر وەها دەلین: ئەگەر توانات نەبو بیخوینی و وازت لى هیئا لەبەر ئەو و توانات نەبو ئەو ههچت لەسەر نیه، بەلام ئەگەر توانات هەبیت بیخوینی و ئەنجامى بدەیت و بەفەستى وازت لى هیئا ئەو و پى کافر دەبى. من بەباوک و دایکم گوت: ئەو کارە دروست نیه بۇ دەیکەن؟ بەلام ئەوان لەو وەلامدا پى یان گوتەم: تۆ وەهابى شەتمانى، تکایە نامۆزگارىیەك لەم پروهو و ناراستەى موسلمانان بکەن بەلکو هۆشیار ببنەو وە خواى گەورە هیدايەتيان بدات.

وەلام:

(۱) مجموع الفتاوى م ٦ (٤١٣-٤١٥).

رېگه‌ی ته‌يجانی (الطريقة التيجانية) هېچ گومانی تېدا نيه که رېگه‌يه‌کی داهينراوه (مبتدعة). به هېچ شپوه‌يه‌ک بؤ موسلمانان دروست نيه شوين هېچ رېگه‌يه‌کی داهينراو بکه‌ون چاچ ته‌يجانی بېت وچ هر رېگه‌يه‌کی تر بېت، به لکو پيوسته له‌سهر موسلمانان که هه‌ميشه ده‌ست بگرن به و رېگه‌و به‌رنامه‌يه‌ی که پيغه‌مبه‌ر ﷺ هيناويه‌تی و شوين قورئان و سوننه‌ت بکه‌ون که رېگه‌ی راسته‌قينه‌ی محمده ﷺ و بنچينه‌و بنه‌مای بيروباوه‌ری ئيسلامی له‌سهر دامه‌زراوه، چونکه خواي گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (۱). واتا ئه‌ی محمد به‌خه‌لکی بلې: ئه‌گه‌ر ئيوه‌ خواتان خوښ ده‌ويت شوين من بکه‌ون خوا خوښی ده‌ون و لي تان خوښ ده‌بيت و له‌گوناهه‌کانتان ده‌بوريت، چونکه خواي گه‌وره به‌خشنده‌و لي بورده‌يه‌.. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾ (۲). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

(۱) أ - سورة آل عمران: (۳۱).

ب - واته: ئه‌ی محمد ﷺ به‌کافرو هاوبه‌ش په‌يدا که‌ران و بياباوه‌پان بلې: ئه‌گه‌ر راست ده‌که‌ن خواتان خوښ ده‌ويت شوين من بکه‌ون خوا خوښی ده‌ون و له‌گوناهه‌کانتان خوښ ده‌بيت و ده‌تان باته‌ ناو به‌هسته‌وه، چونکه خواي گه‌وره به‌خشنده‌و لي بورده‌يه‌. وه‌رگيږ.

(۲) أ - سورة الأعراف: (۳).

ب - واته: ته‌نیا شوين ئه‌و به‌رنامه‌و په‌پړه‌وو پړوگرامه‌ بکه‌ون که له‌خواوه‌ بؤتان هاتوه‌ که‌بريتيه‌ له‌قورئانی پيروزو له‌و به‌رنامه‌ بترازي شوين هېچ به‌رنامه‌ و پيازيکی تر مه‌که‌ون و هاناو په‌نايان پي مه‌گرن و هاواريان مه‌که‌ني و هه‌رگيز به‌دوست و پال پشت و خوشه‌ويستانی خوتانيان مه‌زانن، چونکه ئاييني راسته‌قينه‌ ته‌نیا ئه‌م ئاييني ئيسلاميه‌و به‌س، به‌لام ئيوه‌ که‌م بير ده‌که‌نه‌وه‌و هه‌رگيز په‌ندو ئاموژگاري وه‌رناگرن. وه‌رگيږ. به‌سود وه‌رگرتن له‌تفسيری گولشنه‌ب ۱۳۷۲.

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١﴾. هه‌روه‌ها خواى گه‌وره ده‌فه‌رموى: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (٢). وه (السبل) واته كویره پښگا تازه داهینراوه‌کانی بیدعه و هه‌واو ئاره‌زوه‌کان و گومانه دروستکراوه‌کان و شه‌هواته حه‌رامه‌کان، خواى گه‌وره له‌سه‌رى پښویست کردوین که شوین پښگى پاست بکه‌وین، ئه‌م پښگه پاسته‌ش ئه‌و پښگه‌یه‌یه که قورئانی پیروژو سوننه‌تى چه‌سپاوو پاستى پیغه‌مبه‌ره‌که‌ى ﷺ پښنومایى ده‌که‌ن، ئاه‌م پښگایه‌یه که پښویسته شوینی بکه‌وین و به‌رى نه‌ده‌ین. به‌لام پښگای ته‌یجانی یا شاذلى یا قادری یا نه‌خشى و هه‌ر پښگایه‌كى تر غه‌یرى ئه‌م پښگا پاست و دروسته دروست نیه شوینی بکه‌ویت و له‌دروست کردنى ده‌ستى خه‌لک‌ن و تازه گه‌ریه‌كى قبول نه‌کراوه، مه‌گه‌ر ئه‌وه‌ى که شه‌ریعه‌تى خوا پښگى پى دابیت که کارى پى بکړیت، ئه‌ویش له‌به‌ر ئه‌وه‌ى که شه‌ریعه‌تى خوا پښگى پیداو نه‌ک پښگى فلانى و غه‌یرى فلانى. به‌گویره‌ى نایه‌ته‌کانى رابردو. هه‌روه‌ها به‌گویره‌ى فه‌رموده‌ى خواى بالا ده‌ست و کار به‌جى که ده‌فه‌رموى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ (٣). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموى: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ

(١) أ - سورة الحشر: (٧).

ب - واتاکه‌یمان له‌رابردودا نوسیوه. وه‌رگڼې.

(٢) أ - سورة الأنعام: (١٥٣).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانى پيشودا ليک داوه‌ته‌وه. وه‌رگڼې.

(٣) أ - سورة الأحزاب: (٢١).

اتَّبِعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^(۱). هـه‌روه‌ها به‌گویره‌ی فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ که فه‌رمویه‌تی: {من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد} ^(۲). هـه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی ﷺ: {من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد} ^(۳). هـه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌وتاری هه‌ینی دا فه‌رمویه‌تی: {أما بعد: فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي هدي محمد ﷺ، وشر الأمور محدثاتها، وكل بدعة ضلالة} ^(۴). فه‌رموده‌ش له‌م بواره‌دا زۆرن.

ب - واته: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له‌هه‌مو بواره‌کانی ژیا‌نی دا پی‌شه‌نگو پی‌شپړه‌وی ئیوه‌یه ده‌ی ئه‌ی موسلمانینه ئیوه‌ش هه‌موتان چاو له‌و بکه‌ن و بیکه‌نه سه‌رمه‌شقی ژیا‌نی خۆتان له‌هه‌مو بواره‌کانی ژینتاند‌ا بۆ ئه‌و که‌سه‌ی که‌خو‌ازیاری په‌زامه‌ندی و ئی بورده‌و به‌خشنده‌یی خ‌وای گه‌وره‌و پوژئ دوا‌ییه‌و زۆر یادو زی‌کری خوا بکاتو هه‌میشه‌ زمانی به‌ویردو یا دی خواوه‌ ته‌پو پاراو بی‌ت چونکه‌ ویردو یادى خوا تاکه‌ پ‌یگایه‌کی مسو‌گه‌ره‌ بۆ په‌یوه‌ندی نه‌پچ‌رانی به‌نده‌کان به‌خ‌وای خ‌ویانه‌وه‌. جا جی به‌جی کردنى فه‌رمانه‌کانی شو‌ین که‌وتنى پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌ر هه‌مو موسلمان‌یک واجب و پیویسته‌. وه‌رگ‌یر. ته‌فسیری گو‌لشه‌ن ب ۲ ل ۱۰۸۲،
(۱) أ - سورة التوبة: (۱۰۰).

ب - واتاکه‌ی‌مان له‌ر‌اب‌ردودا نوی‌سوه‌. وه‌رگ‌یر.

(۲) أ - متفق على صحته من حديث عائشة رضي الله عنها.

ب - واتاکه‌ی‌مان پی‌ش‌ر شی کردو‌ته‌وه‌. وه‌رگ‌یر.

(۳) أ - أخرجه مسلم في صحيحه.

ب - هه‌روه‌ها پی‌ش‌تر واتاکه‌ی‌مان لی‌ک داوه‌ته‌وه‌. وه‌رگ‌یر.

(۴) أ - أخرجه مسلم في صحيحه من حديث جابر بن عبد الله رضي الله عنهما.

ب - واتامه‌ی‌مان پی‌ش‌تر نوی‌سوه‌. وه‌رگ‌یر.

وه (صلاة الفاتح) سه‌لاواته له‌سهر پیغه‌مبه‌ر^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} ه‌روه‌کو باسیان کردوه وایه، به‌لام به‌و شیوه‌و به‌و چونیته‌و به‌و گو کردنه له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} ریوایه‌ت نه‌کراوه‌و نه‌ها‌توه به‌و شیوه‌ی ئه‌وان ده‌یلین: (اللهم صل وسلم علی سیدنا ونبینا محمد الفاتح لما أغلق، والخاتم لما سبق، والناصر الحق بالحق) به‌لئى ئه‌م شیوه‌ گو‌تن‌و گو‌کردنه له‌فه‌رموده‌ پ‌استه‌کاندا که پیغه‌مبه‌ر^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} له‌سیفه‌تی سلاوات لیدن له‌سهر خو‌ی باسی کردون و پونی کردونه‌وه له‌کاتیکدا که‌هاوه‌له به‌ریزه‌کانی له‌م بواره‌وه پرس‌یاریان لئى کرد، ئه‌وه‌ی مه‌شروع و دروسته بو ئوممه‌تی ئیسلامی که سه‌لاوات له‌سهر پیغه‌مبه‌ر^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} لئى بده‌ن، به‌و شیوا‌زو به‌و د‌ارشته‌یه‌ی که‌بو‌ی د‌ارشتن و چونیته‌ته‌که‌ی که‌ئو کات فی‌ری کردن بئى ئه‌وه‌ی هیچ‌یکى لئى زیاد بک‌ری‌ت و شتی تازه‌ی بخریته سهر و تازه‌گری تیدا بک‌ری‌ت. له‌و به‌لگانه‌ش ئه‌وه‌ی که‌له‌هر‌دو فه‌رموده‌ پ‌استه‌کاندا جی‌گیرو چه‌سپاوه که‌له‌کعب کور‌ی عجره‌وه^{رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ} ریوایه‌ت کراوه، که‌هاوه‌له‌کانی گو‌تیان: ئه‌ی په‌سولی خوا، خوا‌ی گه‌وره فرمانی پئى کردوین که سلاوات له‌سهر تو لئى بده‌ین، چو‌ن ئه‌و سلاواته‌ت له‌سهر لئى بده‌ین؟ فه‌رموی: {قولوا: اللهم صلّ علی محمد، وعلی آل محمد، کما‌صلیت علی إبراهیم، و آل إبراهیم، إِنَّک حمید مجید، اللهم بارک علی محمد، وعلی آل محمد، کما بارکت علی إبراهیم و آل إبراهیم، إِنَّک حمید مجید} (۱). وه‌له‌و به‌لگانه‌ ئه‌و فه‌رموده‌یه‌یه که‌له‌فه‌رموده‌ پ‌استه‌کانی البخاری و مسلم تو‌مار کراوه له‌فه‌رموده‌ی أبی حمید الساعدی^{رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ} ئه‌ویش له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} که‌فه‌رمویه‌تی: {قولوا: اللهم صلّ علی محمد^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} وعلی أزواجه وذ‌ری‌ته، کما

(۱) و اتاکه‌ی‌مان پیشت‌ر لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگی‌پ.

صلیت علی ابراهیم، وبارک علی محمد، وعلی أزواجه وذریته، ، کما بارتک علی ابراهیم، وآل ابراهیم، إِنَّ حمید مجید {

(۱).

وه‌له‌فهرموده‌ی سیّ یه‌م که‌مسلّم پړوايه‌تی کردوه‌له‌(صحیح)ه‌که‌ی خوی دا له‌فهرموده‌ی ابي مسعود الأنصاري رضی‌الله‌عنه که‌پیغه‌مبه‌ر صلی‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم فهرمویه‌تی: {قولوا: اللهم صلّ علی محمد، وعلی آل محمد، کما صلّیت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم، وبارک علی محمد وعلی آل محمد، کما بارتک علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم فی العالمین، إِنَّک حمید مجید. }.

ئهم فهرمودانه‌و ئه‌وانه‌شی که‌له‌م بوارو له‌م واتایه‌دا هاتون چو‌نیه‌تی و سیفه‌تی سلاوات لی‌دان له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ری صلی‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم پړون کردوته‌وه، ئه‌و شیوه‌و چو‌نیه‌تیه‌ی که‌خوی پیّ ی‌پازیه‌و فرمانی به‌ئوممه‌ته‌که‌ی کردوه‌و غه‌یری ئه‌و شیوه‌و چو‌نیه‌تی و دارپشته‌ن دروست نیه‌و له‌که‌س وهر ناگیریت و ه‌ک ئه‌و (صلاة الفاتح)ه‌ی که‌له‌پرسیاره‌که‌دا هاتوه، ه‌هرچه‌نده‌ واناو مه‌به‌سته‌که‌شی راست بیت دروست نیه‌ وهر بگیری‌ت و به‌کار به‌ینری‌ت و له‌و شیویه‌ی خوی لابدري‌ت که‌به‌فهرموده‌ی راست له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه صلی‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم هاتوه که‌له‌سیفه‌تی سلاوات دا پړونی کردوته‌وه و فرمانی پیکردوه. له‌گه‌ل ئه‌مه‌شدا که‌وشه‌ی(الفاتح لما أغلق) واتایه‌کی گشتی تیدایه‌و له‌لایه‌ن ه‌ندی له‌خاوه‌ن ه‌ه‌واو ئاره‌زوه‌کان و به‌واتایه‌کی ناراست شروقه‌و شی کراوه‌ته‌وه.(۲).

(۱) واتا که‌ی‌مان پیشت‌ر شی کردوته‌وه. وهرگیر.

(۲) مجموع الفتاوی م ۶ (۴۱۹- ۴۲۲).

پرسیاری هه‌شتم:

لای ئیمه له‌سودان شیخیک هه‌یه شوین که‌وته‌ی یه‌کجار زۆرن و هه‌لپه ده‌که‌ن له‌خزمه‌ت کردن و پێ‌وه‌ند بون و گوێ راپه‌ل‌ئ‌ی بۆ کردن و سه‌فه‌ر کردن و پ‌ئ‌ کردن بۆ زیاره‌ت کردن، بر‌وایان وایه که‌یه‌کی‌که له‌ دۆستان و خۆشه‌ویستانی خوا، ر‌ی‌گه‌ی سمانی سو‌فیه‌تی (الطریقه السمانیه الصوفیه) ی ل‌ئ‌ وهر ده‌گرن، قوبه‌یه‌کی گه‌وره له‌سه‌ر گو‌ر‌ی باوکی هه‌یه که‌شوین که‌وتوانی به‌پ‌ر‌ۆزوموباره‌کی د‌ه‌زانن، ئه‌وه‌ی که‌نه‌فسی خۆیان پ‌ئ‌ ی ر‌ازی‌ه له‌نه‌زرو خ‌ی‌ر ب‌و‌ی ده‌به‌ن و له‌و‌ئ‌ له‌سه‌ری داده‌نی‌ن، وکو‌ر‌ی زی‌ک‌ری به‌ته‌پ‌ل‌ و ده‌فو هۆن‌راوه له‌ده‌ور ده‌که‌ن. وه‌له‌م سال‌دا شی‌خ‌که‌یان فرمانی پ‌ئ‌ کردن که‌ده‌ب‌ئ‌ سه‌ردان و زیاره‌تی گو‌ر‌ی شی‌خ‌یک‌ی تر ب‌که‌ن، ئه‌وانیش فرمانه‌که‌یان ج‌ئ‌ به‌ج‌ئ‌ کردوه‌و پ‌یاوان وئ‌اف‌ره‌تان به‌سه‌د ئ‌وتومبیل هه‌لپه‌یان کردو سه‌ردان و زیاره‌تی ئه‌و شی‌خ‌ه‌یان کرد. ئایا چ ئامۆژگاریه‌کت بۆ ئه‌وانه هه‌یه؟

وه‌لام:

ئمه کار‌یک‌ی ناپه‌سه‌ندو خراپه‌یه‌کی زل و ق‌ی‌زه‌ونه، چونکه سه‌ردان و زیاره‌ت کردن‌ی گ‌ر‌ه‌کان کار‌یک‌ی خراپ و ناپه‌سه‌نده، ئه‌وه‌ته پ‌ی‌غه‌م‌به‌ر صلی‌الله‌علیه‌و‌آله‌وس‌لم فه‌رمویه‌تی: { لا تشد الر‌ح‌ال إلا إلی ثلاثه مساجد: المسجد الحرام، ومسجدي هذا، والمسجد الأقصى } (١). هه‌روه‌ها خ‌و

(١) واته: سه‌فه‌ر کردن و پ‌ئ‌ کردن و زیاره‌ت کردن ته‌ن‌یا بۆ س‌ئ‌ مزگه‌وت نه‌ب‌ئ‌ت بۆ ه‌ی‌چ شو‌ی‌ن‌یک‌ی تر دروست نیه، ئه‌و س‌ئ‌ مزگه‌وته‌ش بریت‌ین له‌مزگه‌وت‌ی مال‌ئ‌ خوا (ب‌ی‌ت الحرام) واته مزگه‌وت‌ی که‌عبه‌ی پ‌ی‌ر‌ۆو، و مزگه‌وت‌ی ئه‌قصا له‌فه‌له‌ست‌ین که‌ئ‌ی‌ستا به‌داخ‌یک‌ی گ‌ران‌ه‌وه له‌به‌ر ده‌ستی جوله‌که‌ خ‌وانه‌ناسه‌که‌نه‌وه‌یه به‌ه‌و‌ی دور که‌وته‌نه‌وه‌ی موس‌ل‌مانان له‌دینه‌که‌یان و ب‌ئ‌ ه‌ی‌زی یانه‌مان‌ی باوه‌ر له‌د‌ل‌ئ‌ی به‌ناو موس‌ل‌مانان، هه‌روه‌ها بۆ مزگه‌وت‌ی پ‌ی‌غه‌م‌به‌ر صلی‌الله‌علیه‌و‌آله‌وس‌لم له‌شار‌ی مه‌دینه‌ی منه‌وه‌ره. وه‌رگ‌ی‌ر.

نزيك خستنه‌وه له‌گوږه‌كان و نه‌زړ ياسه‌رېږين و قوربانۍ بڼو كردن و سلاوات ليدان و دوعاو له‌به‌ر پارانه‌وه و هانا بڼو بردنيان - هر هه‌مويان هاوبه‌ش په‌يدا كردنه بڼو خواى گه‌وره و به‌رزو به‌توانا، به‌هېچ شي‌وه‌يه‌ك بڼو موسلمانان دروست نيه كه‌داوا له‌خاوه‌ن گوږه‌كان بكات و له‌به‌ريان بياړيټه‌وه هر چه‌نده گه‌وره‌ش بن وهك پيغهمبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام). هه‌روه‌ها دروست نيه هانايان بڼو به‌ريت، هه‌روه‌كو چوڼ دروست نيه كه‌هانا بڼو بته‌كان و بڼو دره‌خته‌كان و بڼو ئه‌ستيزه‌وه هه‌ساره‌كان دروست نيه. وه‌يارى كردنيان به‌ده‌فو ته‌پل و نزيك بونه‌وه‌يان له‌خواى پاك و بيگه‌رد به‌هوۍ ئه‌م ئاميرانه‌وه، ئه‌مه‌شيان كارىكى تازه داهينراو و تازه‌گه‌ريه‌ك و بيدعه‌يه‌كى ناپه‌سهنده‌وه خراپه، كه‌زوربه‌ى سوفيه‌كان به‌ندايه‌تى به‌م ئاميرانه‌وه ده‌كهن، دياره ئه‌مه‌ش به‌ندايه‌تى كردن نيه بڼو خوا چونكه له‌شه‌ريعه‌تى خوادا شتى وا نه‌هاتوه و بونى نيه، و ئه‌مانه‌ش هه‌ر هه‌مويان خراپ و داهينانن (منكروبدعة) و له‌شه‌ريعه‌تى خوادا شتى وا هه‌رگيز بونى نيه، به‌لكو ده‌ف ليدان ته‌نيا بڼو ژنان دروسته كه‌تايبه‌ته به‌ناهنگى بوك و ماره‌برين و بوك گواستنه‌وه ئه‌ويش ته‌نيا بڼو ئافره‌تان و دور له‌پياوان، يو جاردانى به‌ستنى گريى به‌ستى ماره‌برين بڼو ئه‌وه‌ى بزانيټ كه‌ئوه ناهه‌نگى ماره‌برينه نه‌ك خوښ پريڅى (سفاح).

هه‌روه‌ها له‌داهينان و بيدعه‌وه هوكاره‌كانى هاوبه‌ش په‌يدا كردن دروست كردنى خانو له‌سه‌ر گوږه‌كان و كردنيان به‌مزگه‌وت: چونكه پيغهمبه‌ر ﷺ به‌گه‌چ هه‌ل به‌ستنى گوږه‌كان و خانو دروست كردن و دارشتن و دانښتن له‌سريان هه‌رام و قه‌ده‌غه‌كردوه، هه‌روه‌كو ئيمام مسلم له‌(صحيح) ه‌كه‌ى خوۍ داو له‌جابر كورۍ عبدالله ﷺ رپوايه‌تى كړدوه كه‌ده‌لې: پيغهمبه‌رى خوا ﷺ قه‌ده‌غه‌ى كړدوه كه‌گوږه‌كان

به‌گه‌چ هلّ ببه‌ستن، وله‌سهریان دابنیشن و خانوشی له‌سهر دروست بکه‌ن)، هه‌روه‌ها پی‌یغه‌مبه‌روست^{صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فه‌رمویه‌تی: {لَعَنَ اللّٰهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذَتِ الْقُبُورَ أَنْبِيَاءَهُمْ مَسَاجِدَ}، بویه پی‌یوسته گۆره‌کان به‌شیوه‌یه‌کی ړوکه‌ش و ساده و ساکارو ئاسایی دیار بن و هیچ خانو و هلّ به‌ستن و قه‌فه‌زیان له‌سهر دروست نه‌کړیت، و نابیت به‌پیروژ دابنرین و به‌موتفه‌ړک وهر بگریږن و په‌ړو پال و ورده به‌ردو خول و شتی تریان به‌موتفه‌ړک لی به‌یتریته‌وه و به‌خو دابگریږن، وه‌نابی له‌کاتی سهردان کردنیاندا ده‌ستیان پیدا به‌یتریت (المسح بها)، هه‌روه‌کو دروست نیه دوعا و پارانه‌وه له‌خواه‌نی نه‌و گۆره واته پیرو چاکه بکړیت و هانایان بؤ بېریت، و نه‌زریان بؤ بکړیت، و سهرېړن و قوربانیان بؤ بکړیت، نه‌مانه هه‌مویان له‌کارو کرده‌وه و پیشه‌ی نه‌فامه‌کان و نه‌فامیه‌تن.

پی‌یوسته له‌سهر موسلمانان له‌م کاره خراپانه وریا و ئاگادار بن، و له‌سهر نه‌هلی علمیش پی‌یوسته که‌نه‌م شیخه ئاموژگاری بکه‌ن و تی‌ی بگه‌یه‌نن که‌نه‌م کاره کاریکی پوچه‌ل (باطل) و خراپ و قیزه‌ونه و پی‌یوسته توبه بکات و واز له‌م کارانه به‌یتریت، هلّ نان و پئی خوش کردن بؤ خه‌لکی که‌هانا بؤ مردوان به‌رن و له‌به‌ریان بپارینه‌وه و هاواریان بکه‌نی، نه‌وانه هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌ورن په‌نامان به‌خوا. و له‌سهر موسلمانان پی‌یوسته که‌هه‌رگیز لاسای نه‌وانه نه‌که‌نه‌وه و شوینیان نه‌که‌ون و به‌قسه و فپو فیشال و کرده‌وه‌کانیان هلّ نه‌فریوین، چونکه به‌ندایه‌تی کردن و په‌رستشی ته‌نیا مافی خواجه به‌ته‌نیا ته‌نیا داوا له‌و ده‌کړیت له‌به‌ر نه‌و ده‌پاردیته‌وه. واته ده‌بی داوا ته‌نیا له‌خوا بکړیت و ته‌نیا له‌به‌ر نه‌و بپارینه‌وه. هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

سورة الجن: (۱۸). هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾^(۱). بۆیه ئه‌و بئ‌ باوه‌رانه به‌کافر ناو نراون چونکه داوايان له‌غه‌یری خوا کردوه و له‌غه‌یری خوا پاراونه‌وه وه‌ک جنۆکه و فریشته و خاوه‌ن گۆره‌کان و نه‌ستی‌ره و هه‌ساره‌کان یاله‌به‌ته‌کانیان جائه‌و بتانه له‌ژیر هه‌ر ناوی‌ک و له‌هه‌ر به‌رگی‌ک دا بن، ئه‌وانه هه‌مویان به‌و داوا کردنه‌یان له‌غه‌یری خوا هاوبه‌شی گه‌وره‌یان بۆ خوا داناوه. خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ (۱۰۶) سورة یونس. واته له‌هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانی. بۆیه پ‌یویسته له‌سه‌ر هه‌مو که‌سی‌ک ئه‌وه‌ی له‌توانای دا هه‌یه به‌ره‌ه‌ستکاری ئه‌و کاره خراپ و ق‌یزه‌ونه بکات و به‌شداری له‌و قه‌ده‌غه کردن و له‌و خراپه و خراپه‌کاریه دا بکات.

هه‌روه‌ها پ‌یویسته له‌سه‌ر ده‌ول‌ت نه‌گه‌ر حوکمه‌که حوکمی ئ‌یسلامی ب‌یت واته ئه‌و ده‌ول‌ته موس‌لمان بو که‌ئ‌م کاره خراپانه قه‌ده‌غه بکات و ئه‌وه ف‌یری خه‌ل‌کی بکات که‌خ‌وای گه‌وره بۆی یاسا ر‌یژ کردن و له‌سه‌ری پ‌یویست کردن له‌کاروباری ئ‌ایینه‌که‌یاند، واته هه‌ول‌ بدات به‌و په‌ری ل‌ی‌پ‌راونه‌وه که‌خه‌ل‌کی ناو سنوری ولاته‌که‌ی خ‌وی له‌به‌رنامه و شه‌ریعه‌تی خ‌او حال‌ی بکات و ف‌یری کاروباری دینه‌که‌یان بکات، هه‌تا‌کو بتوان‌یت ئه‌و کاری هاوبه‌شی په‌یدا کردنه و ئه‌و کاره خراپ و نا‌په‌سه‌ندانه له‌ول‌ات و له‌ناو

(۱) أ - سورة المؤمنون: (۱۱۷).

ب - وانا که‌ی‌مان له‌پ‌ا‌بردودا ل‌یک داوه‌ته‌وه. وه‌رگ‌یز.

چىن و توپژەكانى موسلماناندا بىنەپرو پىشە كىش بىكرىن و چىم پەست بىكرىت. داوا لە خواى پاك و بىگەرد دەكەين ھىدايەتى ھەموان بدات(۱)

پرسىياري نۆيەم:

ھەندى كەس لەگوندەكەى ئىمەدا كۆمەللىك لەشېخەكان كۆدەكەنەو لەوانەى كەدەزانن قورئان بخویننەو، قورئان دەخوینن بەبيانوى ئەوھى كەقورئان سود بەمردو دەگەيەنئىت و خواى گەورە بەزەيى پىد دىنەو واتە رەحميان پى دەكات، وەھەندىكى تر شىخىك يادوان بانگ دەكەن بۆ ئەوھى قورئان لەسەر گوڤرى مردوھەكەيان بخوینئىت، وەچەندىكى تریان خەلكىكى زۆر كۆدەكەنەو يەككە لەقورئان خوینەكان بانگ دەكەن بۆ ئەوھى بەبلىنگۆ قورئانيان بۆ بخوینئىت لەيادى سالانەى مردوى خۆشەويستياندا، ئايا حوكمى ئايين چى يە لەم بوارەدا، وەئايا قورئان خویندن سود بەمردو دەگەيەنئىت لەسەر گوڤرىان لەھەر شوینىكى تر؟ وەئايا باشتىن و نمونە ترين رىگا چى يە مرؤف بىكات بۆ سود گەياندن بەمردوھەكانيان؟ فتوامان بۆ بدەن و شارەزمان بىكەن و زانىارىمان پى ببەخشن خواى گەورە لەبرى ئەمە باشتىن پاداشتتەن بداتەو، رىز و سوپاسى زۆرو بى پايانىش لەئىمەوھ يۆ ئىوھ بىت.

وەلام:

الحمد لله وبعد: ئەم كارە، كارىكى داھىنراوھ و دروست نىھ ئەنجام بدرىت، بەگوڤرەى فەرمودەى پىغەمبەرﷺ كە فەرمويەتى: {من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد} (۲).

(۱) مجموع الفتاوى م ٦ (٤١٧-٤١٨).

(۲) متفق على صحته.

ه‌روه‌ها فه‌رموده‌ی ﷺ: {من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد} (۱). ته‌مه و فه‌رموده له‌م باره‌وه زۆرن.

نه‌له‌سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ردا ﷺ و نه‌له‌سوننه‌تی جی نشینه‌پاشیدینه به‌ریزه‌کاندا ﷺ خویندنی قورئان له‌سه‌ر گۆره‌کان نه‌بوه، یائاه‌نگ گپ‌ان بۆ مردوو بۆ یاد کردنه‌وه‌ی مردوان نه‌بوه، دیاره‌ نکۆلی له‌وه‌ ناکریت که‌ خپرو چاکه‌ هه‌موی له‌شوین که‌وتنی پیغه‌مبه‌رو ﷺ جی نشینه‌پاشیدینه‌کانی پیغه‌مبه‌رو هه‌ر که‌سیک که‌شوین و جی پی‌ی ئه‌وان هه‌ل ده‌گریته‌وه‌دا هه‌یه، هه‌روه‌کو خ‌وای گه‌وره‌ ده‌فه‌رموی: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (۲). هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌رو ﷺ فه‌رمویه‌تی: {عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي، تمسكوا بها وعضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور، فإن كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة} (۳). هه‌روه‌ها له‌فه‌رموده‌ی راست و له‌ پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هاتوه‌ که‌له‌وتاری هه‌ینی و له‌پوژی هه‌ینی دا فه‌رمویه‌تی: {أما بعد: فإن خير الحديث كتاب الله، وخير الهدي هدي محمد ﷺ، وشر الأمور محدثاتها، وكل بدعة ضلالة} (۴). ته‌مه و فه‌رموده له‌م بو‌ارو له‌م واتایه‌دا زۆرن.

(۱) أخرجه مسلم في صحيحه.

(۲) أ - سورة التوبة: (۱۰۰).

ب - واتاکه‌یمان له‌بابه‌ته‌کانی پ‌ابردودا شی کردۆته‌وه. وه‌رگپ‌.

(۳) واتاکه‌یمان پیشت‌ر لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگپ‌.

(۴) ته‌م فه‌رموده‌یه‌ش له‌به‌شه‌کانی پ‌ابردودا واتاکه‌یمان لیک داوه‌ته‌وه. وه‌رگپ‌.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌فه‌رموده‌ راس‌ته‌کانی دا پونی کردو ته‌وه‌ که‌ئه‌وه‌ی سود به‌موسلمان ده‌گه‌یه‌نیت له‌دوای مردنی دا ئه‌وه‌یه‌ که‌فه‌رمویه‌تی: {إذا مات الإنسان انقطع عمله إلا من ثلاثة: إلا من صدقة جارية، أو علم يُنتفع به، أو ولد صالح يدعو له} (۱). پیاوړیک پرس‌یاری له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ کردو گوتی: [یا رسول الله، هل بقي من البر أبوی شیء أبرها به بعد موتها؟ فقال ﷺ: {نعم، الصلاة عليهما والإستغفار لهما، وإنفاذ عهدهما من بعدهما، وإكرام صديقيهما، وصلة الرحم التي لا توصل إلا بهما} (۲). مه‌به‌ست له‌(العهد) وه‌سیه‌ته‌ که‌مردو ده‌یکات، ئه‌وه‌ی بیه‌ویت چاکه‌ له‌گه‌ل مردو که‌یدا بکات بابوی جی به‌جی بکات ئه‌گه‌ر هاتو له‌گه‌ل شه‌ریعه‌تی پاکي خوادا تیکي ده‌کرده‌وه‌. وه‌هر که‌سیک بیه‌ویت چاکه‌ له‌گه‌ل باوکو دایکی دا بکات باخیریان له‌جیاتی بکات، و دوعای خیریان بو بکات، و ه‌ج‌و عه‌مره‌یان له‌جیاتی بکات، قه‌رزه‌کانیان بو بداته‌وه‌ ئه‌گه‌ر قه‌رزیان له‌سه‌ر بو. خوای گه‌وره‌ یارمه‌تی ده‌رو سه‌رخه‌رو پشتیوانه‌ (۳). وه‌له‌کات ژمیر (۹/۴۰) ی شه‌وی ۱۴۲۹/۷/۳۰ ک - ۲۰۰۸/۸/۲ له‌نوسینی کۆمپیوته‌ری بومه‌وه‌.

(۱) أ - أخرجه مسلم في صحيحه.

ب - واته‌ ئه‌گه‌ مرؤف مرد کرده‌وه‌کانی ده‌برپنه‌وه‌و ده‌پچرپن: وه‌ک ئه‌وه‌ی خیریکي نه‌براو‌ه‌ی کردبیت، یا زانیاریه‌کی بلاو کردبیت‌وه‌و قوتابی پی گه‌یاند بن ه‌تا دنیا ده‌برپته‌وه‌ خیری ئه‌و زانست و زانیاریه‌ی بو ده‌چیت، یاخود مندالی صالحی ه‌بن له‌دوای مردنی دوعای خیری بو بکه‌ن و داوای لی خوش بونی بو بکه‌ن. وه‌رگیز.

(۲) واته‌: ئایا که‌باوکو دایکم مردن ده‌توانم له‌دوای مردنیان ئیدی چاکه‌یان له‌گه‌ل دا بکه‌م و پزیزان بگرم و گوێ پابه‌لیان بکه‌م. فه‌رموی: به‌لئ، داوای لی خوش بونیان بو بکه‌م و داوای پزانی خیرو به‌ره‌که‌تیان بو له‌خوای گه‌وره‌ بکه‌ په‌یمان واته‌ وه‌سیه‌ته‌که‌یان بو جی به‌جی بکه‌ ئه‌گه‌ر وه‌سیه‌تیان کرد بو به‌مرجی له‌گه‌ل شه‌ریعه‌تی پاکي ئیسلامدا بیت‌وه‌، هه‌روه‌ها سه‌ردانی هاوړو براده‌ره‌کانی باوکو دایکت بکه‌م و چاکه‌یان له‌گه‌ل دا بکه‌، وه‌سیله‌ی په‌حمیان بگه‌یه‌نه‌ که‌ئه‌و سیله‌یه‌ به‌وان نه‌بیت ناگه‌یه‌نریت و ته‌واو نابیت دیاره‌ سه‌ردانی دؤست و براده‌ره‌کانی باوکو دایک له‌دوای مردنی خوایان گه‌یاندنی ئه‌و سیله‌ی په‌حمیه‌. وه‌رگیز.

(۳) مجموع الفتاوى م ۹ (۳۱۹ - ۳۲۰).